5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNŢURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 «

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

Redacţia şi Administraţia: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu şi Lascar Antoniu | Anul IV.—No. 257.—Marţi 2 Octombrie 1907

Intrunirea de la Clubul Conservator

— Discursul d-lui Al. A. Badareu —

Domnii mei,

V'am convocat pentru a ne spune ideile într'o chestiune importantă.

Eu unul, sunt dintre acei care au mare încredere în puterea ideilor, dar trebuie să ştiţi că pe lîngă idei, trebue şi conformitate de sentimente, aşa ca apoi din unitatea, din conformitatea sentimentelor să iasă o acţiune în sensul ideilor.

Am credinţa că tovarăşii de luptă pentru a ajunge la un rezultat bun, trebuie să se cunoască bine unul cu altul, şi să fie afectaţi prin sentimente de mare stimă reciprocă. Oamenii care se duşmănesc reciproc, mai bine ar face să'şi lichideze situaţia, decît să continue a sta la un loc, căci nu vor servi la nimic; toate actele le poţi îndeplini cu bunăvoinţă, dar cînd e duşmănie, orice act se interpretează greşit şi se ajunge la o desorganizare, la neputinţă. Şi trebuie să ne cunoaştem toţi cîţi lucrăm la reorganizarea partidului conservator de la Iaşi, ca să putem ajunge la rezultatul dorit, căci ne-am unificat, ne-am fuzionat cu dragoste şi să facem aşa ca această unificare, această fuziune să ne servească la tăria partidului conservator, mai ales acum cînd ţara are nevoie de idei sănătoase şi cu atîta mai mult să ne întărim sentimentele reciproce, ca atunci când şeful nostru va face apel la noi, să ne găsească întăriţi.

Despre acest apel însă, şi răspunsul ce va trebui să dăm acestui apel, vom vorbi atunci cînd se va produce. Acum sunt oarecari chestiuni de importanţă generală şi importanţă locală, care trebuesc desbătute împreună, mai ales când e vorba de oraşul nostru, pe care'l iubim cu toată dragostea toţi cîţi suntem cetăţeni ai acestui oraş, căci nu putem pretinde, domnilor, că numai partidul conservator are dragoste pentru el,—de cât, se poate face o deosebire de felul de a înţălege această dragoste.

Partidul liberalilor ne zeflemisea şi ni se spunea: „d-tră club politic, comitet executiv, să vă ocupaţi de chestia Universităţei, de chestia înfiinţărei doctoratului în drept şi la Iaşi! Aceasta e treaba profesorilor etc.

E tendenţioasă zeflemeaua, căci şi Universitatea ca instituţie culturală face parte din întreaga viaţă socială, care interesează pe toţi. In Europa, domnilor, nu cunosc să fie vre-o ţară, sau vre-un oraş, în care instituţiile de cultură să nu intereseze pe acei care trăesc în ele. In China numai, toate chestiunile sunt discutate de mandarini, şi vai de ceilalţi care ar îndrăzni să le discute, căci sunt pedepsiţi cu moartea! Am face mare greşală dacă am ţinea samă de această zeflemea, căci chestiunea Universităţei nu atinge numai pe profesorii universitari, ci loveşte şi în gloria acestui oraş care a fost capitală şi care a rămas oraşul cel mai important din ţară. (Aplause).

La 1899—1900 cînd a fost chestia facultăţei de medicină, adică contopirea ei cu facultatea de medicină din Bucureşti, ce au făcut liberalii? Au zis că aceasta e o chestie de mandarinism? — Nu, au agitat, au lucrat şi şi-au dat părerea. Ba mai mult, domnilor, însuşi rectorul universităţei, de pe atunci, a convocat la universitate, alăturea cu profesorii universitari, pe primarul oraşului,—eu eram pe atunci primar, — şi pe representanţii Iaşului în parlament, şi ne-a invitat să pornim acţiunea împreună cu ei, spre a nu se face ştirbirea universităţei.

De şi acum nu e vorba de desfiinţare, nici de ştirbire, dar e vorba, domnilor, de înfiinţarea unui doctorat, înfiinţare hotărîtă pentru Universitatea din Bucureşti, care însă nu e hotărîtă şi pentru universitatea din Iaşi. Noi dacă am fi politicieni ca liberalii şi dacă partidul nostru ar umbla numai după scoaterea dela putere a partidului liberal, ar trebui să ne simţim fericiţi că sub guvernul liberal se întîmplă un fapt ca acesta, ridicîndu-se universitatea din Bucureşti şi lăsînd la o parte pe cea din Iaşi. Şi după ce faptul s'ar îndeplini, n'am avea de cît să scoatem faptele noastre, trecute, — ar fi de ajuns să cităm numai proectul d-lui Disescu, prin care se ridica universitatea din Iaşi la acelaş nivel cu universitatea din Bucureşti, fapt din cele mai importante, ale activităţei guvernului conservator, — şi să le comparăm cu cele ale liberalilor, criticîndu-le. Dar, dacă ar fi vorba de făcut critica partidului liberal mi-ar trebui, domnilor 3—4 şedinţe. Nu; nu ne încălzesc lucrurile negative, ci de lucrurile pozitive ne interesăm noi, de fapte şi am fi fericiţi să aducem liberalilor laude şi prinosul nostru de recunoştinţă pentru organizarea universităţei din Iaşi la fel cu cea din Bucureşti.

Ministrul Instrucţiunei s'a dus în sînul profesorilor universităţei din Bucureşti, s'a consfătuit cu ei, a hotărît ca la 1 Noembrie să înceapă cursurile doctoratului, iar ei să treacă la doctorat, să declare apoi vacante catedrele lor; dar pentru Iaşi, aţi auzit ceva? S'a primit vre-o adresă? S'a consultat profesorii universităţei noastre? — Nu, şi aceasta nu putem lasa să treacă ca un simplu fapt neînsemnat, căci nu ne putem închipui să admitem ca la Bucureşti să se înfiinţeze doctoratul, iar la Iaşi nu.

Eu nu zic că e rea voinţă; actualul ministru de instrucţie a trecut şi el prin Iaşi şi ştie cît se munceşte pe tărîmul cultural, dar se poate întîmpla ca numai el să cunoască chestiunea. Căci trebuie să ştiţi, domnilor, că chestiunele acestea sunt hotărîte de guvern şi de multe ori s'a văzut un ministru avînd idei izolate. De aceia dar chestia trebue provocată, ceea-ce noi am făcut. Şi cît e de civilizată provocarea noastră! Noi vroim să ajutăm bunele voinţi din partidul liberal, numai ca ele să poată ajunge la forma precisă a creărei doctoratului în drept la universitatea din Iaşi. Şi cred că asupra acestui punct, noi vom fi de acord cu universitatea, căci după cît ştiu colegiul universitar care s'a întrunit astă-zi a decis înfiinţarea doctoratului şi în Iaşi şi ca o delegaţie se facă probabil cunoscut ministrului această hotărîre.

Nu e destul însă ca înfiiinţarea să fie cerută de cei interesaţi. Aveţi reprezentanţii d-voastră în parlament şi trebuie să interveniţi la dânşii ca să se facă o acţiune paralelă cu profesorii Universitari, ca mandatari ai cetăţenilor Iaşului. Eu am scris d-lui Poni şi l'am rugat pe d-sa de aproape, ca cel mai în vrâstă dintre reprezentanţii Iaşului şi ca cel mai autorizat, să ne convoace pe toţi mandatarii să ne sfătuim şi să chibzuim ce să facem pentru ca această dorinţă a Iaşului să nu rămână fără succes. Probabil că răspunsul va fi favorabil şi probabil că d-sa va convoca pe reprezentanţii Iaşului.

Dar, chiar dacă nu se va face această convocare, noi ne vom face datoria de o parte. Eu am auzit că d-nealor s'au consfătuit deja şi că au o formulă mai legitimă. Poate vom consimţi şi noi; în ori-ce caz vom face apel şi la representanţii oficiali ai judeţelor care au legături cu acest oraş cultural şi care îşi trimet copiii la şcoală aci, căci toţi aceştia au şi ei acelaş interes ca şi noi.

Dacă însă nu vom reuşi nici cu aceştia, nu va fi vina noastră şi atunci nu ne va rămâne de cît să facem apel la massa cea mare a opiniei publice. Iată deci cum vom lucra şi socot că nu's mijloace de oameni care umblă după tulburări în dorinţa de a veni la putere, ci care doresc triumful binelui public.

Se va zice însă, dacă nu se înfiinţează doctoratul în drept la Iaşi, ce pagubă mare se cauzează? Recunosc că trebuie o explicaţie asupra acestui punct. Şi, domnilor, dacă se ia în considerare interesul general şi social şi se pune chestiunea dacă unde trebue introdus doctoratul în drept apoi atunci se cuvine ca în Iaşi să se înfiinţeze nu în Bucureşti; şi să mă credeţi, domnilor, că nu fac reclamă de clopotniţă, căci activitatea mea n'are nevoie de reclamă. Avem la Bucureşti 4144 de studenţi; din aceştia un număr de 2568 sunt la drept La Iaşi din 652 studenţi 224 sunt la drept. Nicăeri nu e aşa; chiar la Paris, nu două treimi ca la noi, abia o treime din studenţi sunt la drept. In organismul nostru social trebuie să fie ceva bolnav, căci aşi admite se fie aşa de-o pildă în Franţa, dar nu la noi, ţară agricolă, unde ar trebui să vezi elevi la şcoalele comerciale, la şcoalele de agricultură, iar nu năvălind la drept. Din punctul de vedere social, dacă doctoratul s'ar face numai la Iaşi, cu mult s'ar contribui la restrângerea acestei învălmăşeli.

Dar, domnilor, mai sunt şi alte multe chestiuni care pot bate aceste puncte. Nu'mi fac deci iluzii că interesul social predomină. Infiinţarea doctoratului numai la Bucureşti nu e bine, pentru-că pletora s'ar agrava şi s'ar face o mare nedreptate familiilor de aci şi centrului cultural, Iaşul. Studenţii care vor vroi să facă dreptul, vor spune: de ce să mă duc la Iaşi, mă duc să încep studiile la Bucureşti, unde am toate, am şi doctoratul, —aşa că încetul cu încetul se despopulează Iaşul, care va fi ameninţat să decadă din cauza scăderei importanţei universităţei.

Ce se mai poate opune contra creărei doctoratului la Iaşi?—Lipsa de mijloace? Am mai auzit aceasta dar nu poate fi o cauză. Anul întâi vor fi 3 profesori, în anul al doilea încă 3 şi în al treilea încă trei, aşa că atunci cînd se va complecta va fi chestia de 54000 lei. Ei bine, domnilor, într'un budget care va da excedent şi care va merge crescînd, oare se va simţi în 3 ani cei 54000 lei? Dacă nu poate statul, atunci,—s'o spuie! S'au găsit tîrguri ca R.-Sarat, R.-Vâlcea, Slatina etc. unde urma să se desfiinţeze gimnasiile şi s'au dus reprezentanţii lor în parlament la ministru, întrebîndu-l cît trebue, 5000 de lei?—Dăm noi şi gimnasiile au remas în fiinţă. Dacă aceştia pot face ast-fel de gest şi Iaşul să'l facă, căci vor putea şi ieşenii să facă acelaş lucru. (Lungi aplause).

Vă rog deci să bine voiţi a autoriza comitetul executiv al clubului, să facă tot ce va crede de cuviinţă ca să se poată înfiinţa doctoratul şi la Iaşi, iar în caz cînd nu s'ar isbuti, acest comitet să facă din nou apel la d-stre şi la toţi cetăţenii pentru a manifesta interesul cel mare, care'l au pentru înfiinţarea doctoratului şi la Iaşi. (lungi aplause).

* * *

După aceia, d. Bădăreu a vorbit despre modificarea legei asupra listelor electorale, dînd explicaţii asupra noului procedeu de înscriere, propunînd să se admită următoarele comitete care să se ocupe cu aceasta şi anume:

Colegiul I de Cameră şi Senat: d-nii: dr. Ilie Stroici, N. Cananău, Lascar Antoniu, P. Sion, Nicu Corjescu, St. Negruzzi, Teohari Antonescu, Ilie Bărbulescu, C. Negruzzi şi Octav Erbiceanu.

Colegiul II Cameră, d-nii: Gh. Bottez avocat, Anibal Ciurea, Eugen Melik, I. Zarifopol, D. Zarifopol, Gh. Baltă, Gh. Daraban, Nicu Bottez, C. Buzaea, D. Carp, C. Chiriac, Panaite Nica, N. Pastia, C. Pilescu, Sion Eduard, Henri Suţu, E. Severin, Gh. Tuduri, G. Tisescu şi A. Stroja.

Colegiul I Comună, d-nii: Al. Dabija, F. Ciorapciu, căp. C. Catargi, căp. N. V. Bottez, P. Niţescu, St. Georgescu, Gh. Dobias, Proca Anton, Stavăr V. I., Ştefănescu D. şi Al. Artino.

Colegiul II Senat, d-nii: Gh. Lascar, I. V. Praja, C. Meissner, C. Chirilă, general Schelletty şi I. Găvănescul.

D. Bădăreu anunţă apoi hotărîrea de a se ţinea şedinţe săptămînale, fără ca membrii se mai fie convocaţi şi anume în fie-care Sâmbătă seara la 7 şi jumătate.

Intrunirea marelui Colegiu Universitar

— Chestia ştirbirei Universităţei de Iaşi.—Expunerea d-lui rector C. Climescu. — Declaraţia d-lui P. Missir, senator.—Discursurile d-lor A. C. Cuza şi dr. Dragomir Hurmuzescu.

Eri la ora 4 d. a. s'a întrunit marele colegiu Universitar spre a discuta chestiunea înfiinţărei doctoratului în drept. Au luat parte toţi d-nii profesori Universitari aflători în oraş, în număr de 26.

D. *C. Climescu*, rectorul Universităţei, deschide discuţia şi expune scopul pentru care au fost convocaţi profesorii.

D. P. Misir, *senator universitar, spune că vorbind cu d. ministru Spiru Haret, în chestia înfiinţărei doctoratului şi la Iaşi, acesta i-a spus că Universitatea din Iaşi n'are de cît să se adreseze comisiunei budgetare şi nu d-sale.*

Declaraţia d-lui profesor P. Missir, era de natură de a convinge pe profesori despre intenţiunele ce d. Haret le nutreşte pentru Iaşi.

D. *A. C. Cuza* luînd cuvîntul, arată că actualul ministru al Instrucţiunei publice, a lipsit de la datoria sa de a consulta Universitatea din Iaşi ca şi cea din Bucureşti, într'o chestie de învăţămînt superior. Datoria ministrului era să consulte şi facultatea din Iaşi, după cum s'a consultat facultatea din Bucureşti şi propune ca Universitatea să protesteze energic în contra procedeului d-lui Haret.

D. *Dr. Drag. Hurmuzescu, arată că d. ministru Haret, care altă dată a protestat cu atîta energie în contra aşa numitelor procedeuri de ştirbirea universităţei, azi ca ministru nu-şi mai aduce aminte de aceste protestări ci fără să consulte facultatea din Iaşi, cearcă să înfiinţeze doctoratul numai la Bucureşti. Răspunsul dat d-lui P. Missir — a zis domnul Hurmuzescu, — ne arată pe acelaşi d. Haret, care în 1904 prezentase proectul de lege pentru înfiinţarea doctoratului numai la Bucureşti, ceia-ce probează că actualul ministru de Instrucţie nu şi-a schimbat întru nimic sentimentele în ce priveşte Capitala Moldovei. Arată că aceasta ie a treia încercare de a se introduce doctoratul şi pune în evidenţă necesitatea înfiinţărei doctoratului şi la Iaşi, căci înfiinţarea lui numai la Bucureşti ar însemna inferiorizarea universităţei din Iaşi pentru moment, şi o apropiată moarte a acestei instituţiuni. De aceia propune ca să se lucreze cît de grabă şi energic pentru a înlătura această încercare şi cum altă dată Universitatea din Iaşi într'o chestiune recentă, în care se credea că e periclitat învăţămîntul nostru superior, a putut să determine retragerea proiectului d-lui Disescu, tot aşa şi acum profesori sunt chemaţi să indice mijloacele pentru a se împiedica ştirbirea pe care o pune la cale d. Haret.*

D. *A. D. Xenopol* desvoltă mai departe aceste idei relevînd importanţa Iaşului ca cerc cultural şi de rolul care'l are universitatea din Iaşi.

D. *I. Găvănescul* arată că aceste întruniri încep a căpăta un caracter de periodicitate căci foarte adesa-ori suntem chemaţi pentru a apara Universitatea din Iaşi. D-sa propune să se ia o măsură cît mai energică pentru a scapa o dată de aceste ameninţări.

Se propune apoi a se numi o comisiune, compusă din profesori de la facultatea de drept şi de la celelalte facultăţi, care să se ducă la Bucureşti, spre a se presenta d-lui ministru Haret şi să se vadă care e părerea acestuia.

Propunerea a fost admisă în unanimitate; d. dr. G. Bogdan, decanul facultăţei de medicină, a propus ca din comisiune să facă parte şi d. C. Sterea. Şi această propunere a fost admisă şi s'a ales următoarea comisiune: d-nii C. Climescu, rectorul universităţei; P. Poni, C. Sterea, Matei Cantacuzino, A. D. Xenopol, dr. Gh. Bogdan şi P. Missir.

Au mai luat cuvîntul apoi d-nii profesori dr. Tiron şi P. Rîşcanu.

D. *C. Sterea* **luînd cuvîntul face o propunere foarte importantă. D-sa spune că în casul cînd comisiunea ce s'a ales, nu va izbuti să convingă pe ministrul instrucţiunei ca să introducă şi la Universitatea din Iaşi doctoratul, să se întrebuinţeze acelaş mijloc ca şi data trecută, adică toţi profesorii să demisioneze.**

Propunerea aceasta a fost admisă in unanimitate.

D. P. Poni, *ia cuvîntul şi spune că se asociaza în totul şi cere ca profesorii facultăţei de drept să se întrunească spre a se consulta înainte de a pleca comisiunea, spre a vedea modul cum să prezinte chestia înaintea ministrului.*

Şi această propunere a fost admisă şi s'a decis ca această consfătuire să se ţie astă-zi la orele 5 p. m.

Potrivit nouei legi a procedurei electorale, listele electorale se întocmesc de trinale, şi nu de primărie.

La clubul conservator din Iaşi, piaţa Unirei, funcţionează o comisiune care se pune la dispoziţia alegătorilor, pentru orice lămurire electorală, în fiecare zi dela oarele 5—7 p. m.

O prefaţă

Cu partea a II-a s'a încheiat vol. I din colecţia „Ispisoace şi Zapise" a casei Sf. Spiridon din Iaşi. In acest prim volum au intrat abia 218 doc. slavo-romîne, dela anul 6908. Noembre 28 (1399) pînă la 7140 Decembrie 5 (1631). Cum însă sînt cele mai vechi ele prezintă interesul istoric cel mai mare, şi sînt bogăţia cea mai aleasă a Arhivei de acte ale Casei Sf. Spiridon.

După conţinutul lor aceste 218 acte istorice se împart:

a) *Cărţi domneşti de întărituri* (*urice, privilegii* şi *ispisoace*) în număr de 127, din care numai vre-o 7 sînt păstrate în surete şi cópii, toate celelalte sînt scrise parte pe piele, parte pe hârtie. Iar în privinţa limbii numai 2 sînt scrise în româneşte cu începere de la 7139 (1631). Limba romînă tîrziu de tot a răsbătut în divanul domnesc, luînd locul limbii slavone, şi timp de aproape 30 de ani se luptă până cînd o înlocueşte cu totul tocmai răstâmpul a două generaţii de dieci şi uricari.

b). *Cărţi de ale veliţilor boeri* prin care judecă şi întăresc dreptul de stăpîniri. Din 5 asemenea cărţi numai una e scrisă în limba romînă, tot către 1630; celelalte sînt scrise în slavoneşte. Marii boeri, cînd erau singuri de judecau şi hotărau, ca şi cînd judecau şi întăreau cu domnul tot făceau mai mult uz de limba slavonă, căci oficialitatea îi obliga la aceasta.

c). *Cărţi de judecată* date ori de Vodă ori de la vre-un boer rînduit de Vodă. Sînt 14 asemenea cărţi de judecată, *din care numai una e dată în limba romîna de către Gaşpar Vodă.* Acest domn necunoscător al limbii romîneşti, dar şi al limbii slavone, a obişnuit cel mai mult limba romînă în cancelarie, interesul avînd în scurta-i domnie să deprindă limba romînă mai mult decît limba slavonă.

Pentru cunoştinţile juridice aceste cărţi de judecată, prezintă cel mai mare interes, căci şi varietatea pricinilor, ce veneau spre a fi judecate, cum şi cercetarea şi aflarea adevărului prin marturi şi acte, sînt atîtea indicii de simţul juridic al divanului. Apoi aici vedem practicele juridice din vechiu, obiceiul pămîntului, apelul la legile ţării, amenzile şi gloabele, între care *ferăea* şi gloaba de boi către poarta domnească vin cele mai dese.

Pentru cunoaşterea vechiului drept românesc strîngerea în volum a tuturor cărţilor de judecată şi studiarea lor în deosebi prezintă cel mai mare interes.

d) *Cărţi gospod* scrise la slujbaşi şi diregători, cum şi la diferite feţe de boeri şi boernaşi. Practica unor asemenea cărţi *gospod* o vedem începîndu-se în a doua jumătate a sec'. al XVI-a cam de la Lăpuşneanu încoace. Scrise scurt, precis şi autoritar, Vodă dădea poruncă celor mai mici slujbaşi să facă întocmai. Ameninţarea cu certarea şi gloaba nu lipsesc.

Era foarte variat cuprinsul acest r cărţi. In ori-ce caz în ele găsim germenele spiritului de cercetare al unei afaceri, fie cu referinţă la dreptul de stăpînire, fiind la acel de folosinţă, fie mai ales la raporturile de fisc. Stilul acestor cărţi e şi instructiv şi recreativ şi ne arată starea moravurilor administrative de pe acea vreme.

Scrise la început pe slavoneşte ele nu-şi ajungeau scopul, căci şi organele chemate a face cercetările şi avertizările, cum şi părţile chemate la dezbătutul pricinei nu erau aşa de tari în slavonie ca să poată folosi din lectura lor. De aceea din capul locului s'a simţit nevoia de a se scrie pe româneşte.

Textul românesc de şi purta pecetea unei traduceri ad-litteram a redacţiunii anterioare slavone, capătă totuşi acel colorit frumos românesc, de vorbă limpede şi curată, de frază ruptă şi autoritară, mai ales când Domnul lua tonul de ameninţare şi cercetare.

Din 22 cărţi de acestea gospod numai 5 le avem în româneşte şi începutul se face tot cu Gaşpar Vodă la 1620.—Să fie aceasta ceva întîmplător, nu cred!

e) *Zapise de mărturie* date de boeri sau marturi, prin care vânzătorul şi cumpărătorul dovedeau divanului şi Domnului că cele ce le înaintau cu gura erau adevărate. Pe temeiul acestor zapise de mărturie divanul şi domnul întăreau vînzarea.

In procesul evolutiv al închegării marii proprietăţi din trupuri răzleţe de răzeşii, apare atâta lume ca marturi în actele tim-

puluică cu cât înaintăm în secl. a XVII-a, cetim în acte printre rînduri și un spor de populațiune și o extensiune de afaceri de la cei de sus și puțini la număr, la cei mici dar mulți la număr. Sînt acte care cuprind zecimi de nume; aceștia reprezentau obștia răzeșilor din sat; iar în micile lor ranguri politice și sociale cetim felul de a fi al societății vechi cu toate ale ei organe inferioare administrative și politice.

Preuții ocupau totdeauna locul întâiu și în mărturiile lor vedem și sporul cărții, căci rar mi s'a dat să văd zapis de mărturie neiscălit cu însuși mâna preutului. Pe mărturie se sprijinea adevărul în justiție, și din vechi rari cazuri găsim cînd să se îndoiască boerii divanului și domnul de adevărul marturilor. Pe sufleție, a rîdica cu sufletul, erau atîtea chipuri de a mărturisi adevărul, și abia mai târziu, către 1786 se va iscodi la divan condica șireților pentru marturii minciunoși, rod al unei civilizațiuni falșificate și a unor norme juridice puțin scrupuloase. Bătrînii noștri nu erau cărturari, dar aveau bunul simț și adînca credință în ceriu, pentru a se feri de-a ascunde adevărul. Zapise de mărturie avem 21 la număr, din *care 12 sînt romînești*, dovadă că cu cît se făcea apel în afacerile publice la straturile de jos ale norodului, cu atât limba romînă își capătă o practică mai obișnuită.

f) *Zapise de vînzare* avem 25, *din care 13 scrise în romînește.* Cel mai vechiu act romînesc în Arhiva Sf. Spiridon e zapisul de vînzare din 1601, prin care copiii lui Petru Olog din Băcești, anume Bălan, Nastasia și Tudora vînd lui Toader aprodul din Mărmureni părțile lor din Băcești cu preț de 60 taleri. Actul e datat 7109: data citeață așa că nu poate fi supusă îndoelii, ca acel act din 7131 Martie 23, scris în Ajud, eliberat de Ghincea șoltuzul de Ajiud cu cei 12 pârgari, și care din cauza ruperii hârtiei tocmai la dată a fost trecut în opisul Epitropiei cu data de 7031 (1523) și socotit de unii istorici ca cel mai vechiu text de limbă romînească. Noi l'am pus la locul cuvenit.

In zapisele de vînzare părțile vînzătoare fiind oameni de tot soiul, cu cât vinzătorul și cumpărătorul erau oameni de la țară, sau simpli boerinași mici, cu atît limba de redactare era cea românească. De aceia valoarea acestor zapise stă nu atît în conținutul lor—din el aflăm oamenii timpului, ocupațiile lor, prețul lucrurilor și multe alte amănunte arheologice—importanța lor e mai mult lingvistică. Scriitorii acestor zapise nu erau din cei mai fruntași dieci, ci simpli scriitori, preuți, dascali sau răzăși, așa că sub raportul caligrafic și al corecteței formelor lasă foarte mult de dorit. Dar așa cum sunt ele oglindesc de minune cultura timpului.

g). *Izvoade* avem numai unul, scris către 1628 de stolnicul Niculachi, ginerile Agafiei Booae, jupăneasa lui D. Boul visternicul, proprietarul Nisporeștilor și altor ocine.

Asemenea izvoade prezintă tot interesul arheologic. După cum într'o scrisoare omul își spune păsul lui, inima lui către persoana adresantă, asemenea și într'un *izvod* de cheltueli, omul își trece pe șleau toate cheltuelile în amănunt. De multe ori oficialitatea ascunde totul. De unde putem noi ști cît costa împărțirea dreptății la cei vechi, cum se dădea, ce hatîruri se făceau, ce ilegalități se comiteau; despre toate acestea actul oficial e rece și tace. Izvodul însă ne spune.

Iată de pildă cîte-va fapte: Gașpar Vodă cînd vine în scaun nu știa nici o boabă romînește Cronicarul chiar se tîngue de aceasta. Boerii trebuiau să se adreseze Domnului prin tălmaciu, care de obiceiu era postelnicul, adică ministrul trebilor din afară. Stolnicul Niculachi ne dă însemnarea foarte importantă pentru istoria timpului *„cînd au venit Gașpar Vodă datam talmaciului Nicăi postelnicului o cabaniță cu blană de spindri de rîs și cu șlic, făcea amîndouă 18 ughi“.*

Vel logofătul judeca procesele și împărțea dreptatea. Dar cum logofătul era plătit de părțile prigonitoare, darea dreptății nu se făcea fără pocloane. Stolnicul Niculaci ne spune lămurit: *„O solniță de argint și un brâu de ibrișin datam Gheanghei logofătului pentru sate să ție cu mene.“* Această notiță spune mai mult decât 100 cărți de judecată, căci destăinuește un colț din sistemul distribuiri dreptății.

Și tot așa e cu tot izvodul. Pentru cei 1020 de zloți stolnicul Niculachi ne dă socoteala de-a firapărul și fie-care rând din izvodul lui e o pagină de viață. In Izvoadele răzeșești, unde ei se răfuesc de cheltuelile făcute cu judecarea unui proces, găsim adesea și multe lucruri ciudate.

h) *Zapis de danie* vine unul scris în slavonește. Actele de danii se vor înmulți cu vremea; secl. al XVII și al XVIII va vedea sporind abuzul actelor de danie, prin care cei saraci dăruesc avutul lor celor bogați, până ce vine un domn fanariot și oprește ca lucru fără cale, necreștinesc și prepuelnic de silnicie.

Gh. Ghibănescu.

De la conferințele profesorilor de științi fisice și naturale

Prima ședință a conferințelor a fost deschisă la 9 jum. D. Profesor St. Sihleanu expune părerea de rău a d-lui Haret de a nu fi putut asista la aceste conferințe. De la 1899 nu s'au mai ținut conferințe de felul acestora iar cele de atunci n'au dat rezultatele dorite. D. Sihleanu crede că de data asta se va discuta serios cu atît mai mult cu cît în ultimii 10 ani s'au făcut mari schimbări în modul de predare al științelor naturale și e nevoie că aceste conferințe să fie o îndrumare și a învățămîntului științific de la noi pe aceiași cale adoptată aiurea.

Citește în urmă o telegramă adresată M. S. Regelui din partea profesorilor, care e primită cu aplause unanime.

D. prof. Stravolca, salută pe congresiști din partea colegilor sei ieșeni, dorindu-le de a realisa programul cerințelor acestui congres. Regretă că d. Haret nu se află printre profesori și crede că în 3—4 zile va putea să vie. Citește o telegramă din partea profesorilor pe care o adresează d-lui Haret.

D. Sihleanu dă cuvîntul d-lui prof. dr. Simionescu spre a își desvolta conferința sa despre *„Rolul educativ al științelor naturei“.*

Inainte de a intra în discuția subiectului însuși spune d. prof. Simionescu trebuie să declar ca veacul actual e al științei. Știința domină totul. Și nu numai partea practică e dominată de știință dar pînă și partea culturală. Sub domnia transformismului și al legilor evoluției sunt astă-zi toate teoriele și doctrinele filosofice și științifice. E o unitate în toate și nici odată nu s'a putut mai bine aplica principiul a totului în parte și a unei părți în toate.

Așa fiind, e ușor de priceput ce rol superior îl au științele naturale în educație. Ele nu au numai un rol utilitar, metoda de expunere, dar ele trebuesc să fie ast-fel îndreptate în așa chip ca prin educația lor copiii să poată pricepe tainele naturei.

Care e acel mijloc care ar împinge pe copil în această cale? se întreabă d. Simionescu. E un mijloc simplu de tot *observația.* Mulți cred că întîmplarea joacă un rol în descoperirele cari se fac, că multe descoperiri sunt fenomene accidentale. Nu e adevărat; observația, atenția, încordată asupra fenomenelor cari se trec sub ochii oamenilor de știința i-a împins să vadă multe mistere și să descopere lucrurile mari.

Observația nu e utilă numai în științe nuturale, ea e de trebuință, în tot, dar științelor naturale le este dată, menirea de a desvolta în copii acest spirit de observație. Observația nu trebuie întrebuințată în lucruri practice, ea trebue dusă în toate manifestațiile noastre. Numai așa vom putea să producem și să creăm ceva original. Maeterlink nu e un naturalist, dar spiritul lui de observație l'a făcut să descrie viața albinelor mai bine de cît ori-care zoologist. Goethe singur prin observație a ajuns ca în ultimii ani să facă cîte-va însemnări care îl clasează printre percusorii evoluționismului modern.

Cum trebue să deșteptăm în copil observația prin științele naturale?

La noi, spune d. Simionescu, a dăinuit până în prezent opiniunea că un bun profesor, e un om bun, exact, care nu lipsește de la orele lui, care își face cursul său exact. Aiurea această credință s'a schimbat; în America cel puțin dăinuește o altă credință. Se cere unui profesor ca să fie pe lîngă un profesor bun și un profesor cult și în curent cu toate progresele cari se fac în știința lui și în modul ei de predare, căci la fiecare epocă corespunde o nouă metodă și ar avea dreptul elevii să ceară socoteală dascălilor lor, de a nu îi fi educat conform epocei lor. Sunt 3 fase importante, 3 epoce importante în educația științelor naturale.

1). *Necunoașterea naturei.* In această fază profesorul dă elevului cartea și îi spune: citește și învață științele naturale. Era o adevărată memorizare de fapte de nume, fără nici o pricepere de legătură.

2). In epoca a doua pe care o putem numi didactică, universitară, verbalistă, profesorul e un om cult, un savant uneori, se urcă la catedră și explică o oră două, unii vorbesc o săptămână întreagă explicînd spre a examina mai tîrziu sumar pe elevi. Cunoștinți date cu profusiune, dar elevii rețin puțin de tot și cînd copilul a terminat liceul mintea lui e un fel de tabula rasă, bine înțăles exceptând pe elevii de talent, geniali. Această metodă e condamnată și dintr'un principiu pur uman. Există astăzi o tendință pentru egalitate. Profesorii ce îi drept vorbesc de o potrivă tuturor, dar nu toți elevii ascultă, sunt unii cari nu pot asculta, a cărora atenție n'a putut fi provocată de explicările profesorului. Ori e o injustiție de a lăsa pe aceștia, cari formează deseori majoritatea de a nu pricepe cea ce vorbești.

Trebue deci a deștepta în elev atenția și observația. Ne-desvoltînd aceasta în ei, îi facem nepregătiți și neapți pentru viață. Ori un copil care va trece pe lîngă o floare, pe lîngă un animal, fără să le observe, va trece și pe lîngă oameni, pe lîngă atîtea fnnomene vitale fără a le putea observa. Un om care nu știe observa e orb, e desarmat în lupta vieței. Și are dreptate d. Simionescu cînd spune: Avem foarte mulți învățați, foarte mulți savanți, dar foarte puțini observatori și de aceea și progresul și evoluția în toate domeniile ne lipsesc.

3) E o metodă care voește a îndrepta aceste rele; e metoda așa zis *a chemărei elevului la viață.* Elevul pune întrebarea profesorului, scoala e pentru el nu pentru dascali, el participă la predarea cursului, el nu inmagazinează numai dar el dă, expune, vorbește, explică cea ce pricepe sau nu. Tolstoi a amintit de o ast-fel de educație, care are totuși vrășmașii ei. Și iată argumentele lor.

I) *Numărul mare de elevi.* Din cauza pletorei de elevi ar fi imposibil profesorului de a vorbi cu ei, de a discuta. Ei bine, zice d. Simionescu, la noi nu există pletora asta, dar admitem c'ar exista: să lăsăm totuși ca cel puțin fenomenele simple să fie prinse de elevi, lăsând ca fenomenele mai grele să fie predate *ex-catedra* ca și până azi.

II) *Se perde vremea* prin această consfătuire cu elevii, ca și cum azi nu se perde o îndoită vreme căci elevii nu învață absolut nimic și nu rețin nimic din cea ce au învățat. Un american la 18 ani nu știe nimic, la 25 ani însă va ști multe, pe cînd francezul contrar știe multe la 18 ani spre a uita totul la 25 de ani. Căci cel din urmă n'a făcut de cît a înmagazina o sumă de lucruri. Americanul se obișnuește a observa și de acea în școlile lor la 30 ore de cursuri 7 sunt teoretice și retul de ore sunt petrecute în laboratorii, grădini botanice etc. etc.

III) *Materialul didactic* lipsește spre a a se da o astfel de cultură. Și asta e o greșală, avem în toate liceele laboratorii de științi fisico chimice, bine înzestrate, iar pentru științele naturale avem un laborator imens natura: împrejmuitoare care poate furnisa suficient material pentru educația aceasta sistematică.

IV) *Programul* și acesta e ultimul argument; profesorii sunt încătușați de programul lor, pe care nu îl vor putea satisface dacă se vor abate de la metoda didactică de azi.

D. Simionescu resumă în câte-va cuvinte și cere profesorilor de a discuta în conferințele viitoare care dintre aceste metode sunt indicate spre a da o direcție învățământului nuturalist.

*

D. Cosmovici urmează d-lui Simionescu. Distinsul profesor universitar declară că nu e pregătit, că n'a fost la începutul conferinței dar tot va spune cîte-va cuvinte pe care—fie vorba între noi — mai bine nu le-ar fi spus. La cuvîntarea legată, concisă și clar expusă a d-lui Simionescu, d. Cosmovici a răspuns foarte vag, nețînînd seamă de chestie și aventurîndu-se în declarații foarte ciudate. Putem rezuma, dacă se poate rezuma, ce a spus d. Cosmovici, că dînsul e pentru metoda didactică căci probă *domnia sa* prin această metodă a ajuns a fi profesor universitar, mai mult a devenit și zoolog și medic. grație acestei metode. Ba mai mult toți elevii sei prin această metodă au devenit oameni mari, probă d. Simionescu. D. Cosmovici a mai observat că fetele sunt mai atente ca băeții, că trebue să căutăm a da educația morală elevilor spre a nu'și bate joc de profesori; de a plămădi mentalitatea copiilor, căci copiii sunt plămădiți când vin la școală și nu s'ar mai cere și asta dela profesori, (honny soit qui mal y pense). Și vorbește iar de Paris și de talentul d-sale de a fi putut urma și medicina și iar se scuză că nu a fost pregătit.

Impresie deplorabilă în auditor a făcut această eșire violentă, căci nu știu de ce d Cosmovici era furios — de alt-fel s'a scuzat.

Așa s'a terminat prima ședință.

După amiază vor fi prelegeri făcute de profesori. D. Nicolau va vorbi de stomachul la om.

I. D.

Informații

Primim mai multe plîngeri din partea absolvenților liceului național, că nu se pot înscri la nici o facultate de oare-ce nu li se eliberează diplomele, sub cuvînt că nu au sosit încă de la minister.

—

Amicii d-lui Stere, stărue pentru pensionarea medicului primar al comunei Iași, d. dr. Buicliu, în al cărui post steriștii ar dori să vadă instalat pe unul din ai lor, d. dr. Guțu, medic al spitalului Podul-Iloaiei.

D. dr. Buicliu, însă, nu se dă dat.

—

Pe ziua de astă-zi s'au făcut următoarele scimbări la primărie:

D. D. Burghelea, impegat la serviciul technic al comunei, a fost avansat conductor-desenator, în locul d-lui D. Ionescu.

D. I. Ioanovici, a fost numit impiegat în locul d-lui Burghelea.

D. Dimitriu a fost numit administrator al domeniilor comunei, în locul d-lui Gh. Calmuschi.

—

Vineri se va începe la comandamentul corpului 4 de armată, examenul căpitanilor aspiranți la gradul de maior.

—

Eri I. P. S. S. Mitropolitul Partenie Clinceni, a hirotonisit pe diaconul Țuchel, de la biserica Bărboi, ca preot pe sama bisericei sf. Ioan gură de aur, in locul rămas vacant prin moartea preotului Dionisie Crețescu.

—

Intrunirea comercianților.—Eri după amiază, la orele 3, comercianții din localitate s'au întrunit în saloanele Camerei de Comerț, sub prețidența d-lui Gh. D. Șerban, prețedintele Camerei de Comerț și Camerei de Meserii, pentru a discuta desideratele societății funcționarilor și anume:

1). Fixarea unei oare pentru închiderea prăvăliilor. 2). Reducerea oarelor de muncă și 3). Respectarea conștiincioasă a repausului duminical.

D. *Gh. Șerban*, luînd cuvîntul, arată apelul făcut de funcționarii comerciali, care făcînd parte din marea familie a comercianților, prin cunoștințele lor se apropie mult de comercianți, și roagă să fie tratați cum tratează părinții pe fiii lor.

Arată, apoi, peripețiile prin care a trecut legea repaosului Duminical de cînd a început a fi pusă în aplicare și protestează contra faptului că nu se poate lua măsuri fără să lezeze interesele funcționarilor. Din cele două puncte din dezideratul funcționarilor comerciali, două sunt lasate la apreciarea d-stre, iar în ceia-ce privește a treia, e mai ușor, căci e o lege și propune să se delege cîte doui pentru fie-care secție, care să ia măsuri pentru respectarea repaosului Duminical.

D. *N. Ionescu* zice că ar fi bine ca discuția să se amîne, de oare-ce numărul comercianților adunați, e mic.

D. *Vexler*, prețedintele soc. funcționarilor comerciali, spune că nu e nevoie să se amîne și că comercianților care n'au venit li se vor cere aderările.

D. *Leo Geller* zice că mare parte din comercianți sunt contra apelului făcut în chestia repaosului Duminical. Spune că găsește bune cele propuse de d. Gh. Șerban, și se asociază la ele.

In cele din urmă discuția se amînă pentru Duminica viitoare cînd comercianții vor fi convocați din nou.

—

In cursul acestei săptămîni va apare vol. II din *Ispisoace și Zapise*, colecțiunea de documente din arhiva sf. Spiridon din Iași; în acest al 2-a volum au întrat documentele slavo romîne dintre 1601—1631.

In coloana V-a a ziarului de azi publicăm prefața de la acest al 2-a volum.

Vol. III se va pune supt presă în curînd.

—

Arendașul Oscar Gutmann a făcut astăzi apel, la camera de punere sub acuzare, în contra ordonanțeijudelui — instructor din Botoșani prin care s'a respins eliberarea pe conțiune a numitului.

Se va fixa termen la sosirea dosarului din Botoșani.

—

DIVERSE

— Alaltă-eri a încetat subit din viață, în penitenciarul central, deținutul August Baltonetz, care era condamnat pentru furt.

Parchetul fiind avizat a ordonat facerea autopsiei, iar apoi a încuviințat înmormântarea.

— D. Carol Löwinger, casierul companiei Wuch Söhne din Podu-Iloae, dînd Duminică lucrătorului Gh. Sejuci 200 lei pentru a-i schimba, acesta a dispărut. S'a făcut cunoscut autorităților, care au și început cercetările.

Cronica teatrală

Curse! Gratare! Fire de Artist. Vagabonzii.

S'a spus, și s'a repetat în nenumărate rînduri, că la Iași nu avem public de teatru și s'a mai spus iarăși, accentuîndu-se în deosebi asupra acestui punct, că publicul ieșan nu încurajează teatrul romînesc, față de care ar manifesta o antipatie și intenționată și rău plasată.

Representațiile trupei de operetă, de sub conducerea d-lui Grigoriu, vin acum să pună din nou în discuție mult desbătuta chestie a „publicului de teatru“ și, lucru curios, vin în acelaș timp să desmintă în chip formal acuzările aduse de unii și de alții celor cari formează contingentul spectatorilor teatrelor noastre. La aceste representații am avut de înregistrat pînă acum numai săli pline. Cum rămîne atunci cu afirmația grăbită a unora că publicul nu încurajează teatrul romînesc și mai ales că publicul acesta „ar manifesta o antipatie și intenționată și reu plasată“ față de tot ce este producție artistică romînească? Concluziile sunt ușor de tras și anume:

E perfect adevarat că publicul ieșan manifestă o antipatie bine marcată pentru teatrul romînesc, dar o manifestă față de acel fel de teatru romînesc care, nu numai că nu face artă, dar măcar nu are meritul de a intra în gustul publicului; în cazul acesta „antipatia“ publicului nu e nici „intenționată“ și nici „reu plasată“, ci e „silită, dreaptă și foarte bine plasată“. In schimb, însă, acelaș public ieșan a făcut în atîtea rînduri dovada că e amator de teatru, dacă în schimbul locului pe care'l plătește, i se dă „ceva“, ceva care, dacă nu întrunește toate elementele cari constituesc perfectul în artă, e însă „ceva“ vecin cu arta, satisface mai mult sau mai puțin bunul simț artistic.

Și representațiile operetei d-lui Grigoriu fac cu prisosință dovada acestei afirmațiuni. In fie-care seară „săli pline“ public entuziast, care vine să încurajeze o trupă romînească și, o face cu plăcere, fiind-că i se dă „ceva“, fiind-că nu are de regretat banii pe cari îi plătește pentru locul ce-l ocupă în teatru; și nu regretă, pentru că trupa d-lui Grigoriu e prima și singura trupă bună de operetă pe care o are țara noastră. Cu un cuvînt, avem public amator de teatru, dar, amator de bun, de teatru care să intre în gustul acestui public, de teatru care să nu se fi certat prea mult cu arta. E de observat, însă, că acuzări rău voitoare în contra publicului le formulează acei directori de teatru care ne vin cu așa trupe, în cît fie-care ban pe care îl dă publicul, înseamnă ban ce i se „fură“—acesta e cuvîntul cel mai nimerit,—după cum asemenea acuzări se mai aduc de artiștii lipsiți de talent, cari aruncă în spinarea publicului învinuiri din acele, cu cari cred ei, că vor masca insuficiența lor artistică.

Nu același lucru se petrece cu trupele bune și cu artiștii buni; aceștia nu au nici odată să se plîngă în potriva publicului.

Un exemplu? *Maximilian, Ciucurette și Carussy.*

La ultimile trei representații, cu operetele anunțate în fruntea cronicei aceștia, Maximilian, Ciucurette și Carussy, ni s'au prezintat în creațiuni artistice cari înseamnă mult în cariera unor artiști de talent.

D. Ciucurette, în rolul lui *Wolf Uär Pfefferkorn* din „Curse! Gratare!!“, ne-a dat nota justă după care se poate judeca realul său talent. D-sa a dat personagiului acestuia o interpretare artistică serioasă, ni l'a prezentat sub înfățoșarea pe care textul și indicațiile din text ale autorului, ni-l arată în tot cursul desfășurărei acțiunei; fără exagerări, fără a căuta să scoată efecte rău plasate, fără să recurgă la cunoscutele trucuri de cabotin cari intră atît de mult în gustul galeriei, d-sa a știut totuși să scoată în relief personagiul acesta, care știe să împace atît de bine spiritul comercial al rasei din care face parte cu nota aceia de duios lirism, care dă lui „Pfefferkorn“ o personalitate a parte.

Iată pentru ce, dintre toți interpreții acestui rol pe cari am avut ocazia să-i văd, mi se pare mie că d. Ciucurete e singurul interpret care nu s'a depărtat de intențiile autorului. D-sa a mai avut meritul de a fi știut să-și facă un cap în minunata armonie cu caracteristica personagiului ce avea să ne reprezinte, amănunt pe care mulți dintre actori îl neglijează cele mai adese-ori pentru că nu-și dau seamă de importanța acestui amănunt. Cu un cuvînt o interpretare foarte bună, care a adus d-lui Ciucurete aplauze, chemări, rechemări și iar aplauze.

D. *Carrusy*, e un alt element din trupa d-lui Grigoriu, element prim căruia îi revine în mare parte succesul reprezentațiilor de la „Coloseul Regal“. Artist de talent, și încă dintre acei al căror talent ese din comun, d. Carrusy înseamnă, pentru acei cari știu aprecia și munca și talentul, unul dintre acei care știe să se indentifice minunat cu personalitatea personagiului ce interpretează. Totdeauna în nota justă, — în rolele mici ca și în cele mari,—notă pe care o păstrează de la prima pînă la ultima scenă, își reliefiază personagiile cu o rară abilitate și cu finețа aceia caracteristică artistului care-și dă seama și de ceia ce face și de ceia ce vorbește pe scenă. *Gloppler* din „Curse! Gratare!!“ *Blank* din „Fire de artist“, ca și atîtea alte role, sunt fiecare în parte, creațiuni absolut personale, creațiuni cu cari nu se poate lăuda ori și care actor și cari i-au hărăzit succese, cu cari iarăși nu se poate lăuda ori și cine.

De d. *Maximilian*, pe care l'am admirat și aplaudat din nou Sîmbătă seară în „Fire de artist“, am vorbit în cronica trecută. Succesul de la prima reprezentație a acestei operete și în special succesul d-lui Maximilian, a avut de efect o sală arhiplină la a doua reprezentație.

In viitoarea cronică mă voi ocupa de „Vagabonzii“, de d. Leonard, de d-nele Leonard, Dan, Florica Florescu și Ana Grand.

Mircea Aldea

Ultime informaţii

Domnii membrii ai clubului conservator sunt inştiinţaţi că în fiecare Sîmbătă vor avea loc întruniri la club.

Ele vor avea loc la orele 7 şi jumătate seara.

Invitaţiuni speciale pentru aceste întruniri săptămînale nu se vor face.

———

D. N. Iorga a fost ieri în comunele Lungani, Sîrca şi Podul- Iloaei.

Este foarte semnificativ pentru starea de anarhie în care trăim, că în aceste preumblări ale deputatului de Iaşi, cari au un scop revoluţionar bine determinat, d. Iorga a fost însoţit de doi funcţionari publici şi anume de domnii Cerkez, primarul comunei Lungani şi Şumuleanu, profesor Universitar şi director al laboratorului de chimie al statului.

*

Din aceste excursiuni în comuni d. Iorga s'a întors în Iaşi şi a fost la casa din Tataraşi unde proiectează să instaleze o bibliotecă populară.

Mai mulţi cetăţeni se aflau adunaţi în localul bibliotecei

D. Iorga a arătat că Tataraşii au rămas, în Iaşi, singura regiune românească şi că din Tataraşi ar trebui pornită o acţiune pentru stârpirea străinismului.

———

Poliţia din Tg.-Frumos a înştiinţat parchetul că eri locuitorul Sava D Iacob din comuna Cristeşti ducîndu-se la cîrciuma lui Şaim L. Copel, s'a luat la ceartă cu V. Tăzloanu, pe care l'a lovit cu un cuţit în omoplatul stîng, lăsîndu-l în nesimţire.

Criminalul a fost arestat.

———

Parchetul din Bîrlad a cerut telegrafic autorităţilor noastre urmărirea şi prinderea lui T. Adam, care a evadat din arestul preventiv, unde era deţinut.

De asemeni s'a cerut prinderea şi arestarea ursarului Gheorghe Lefter, care a dispărut din Bîrlad.

———

Eri urma să se facă la Brăeşti alegerea complimentară a 3 membri în consiliul comunal, de oare-ce alegerea de Duminica trecută a fost anulată. Luînd parte la vot numai 117 alegători, prin urmare nici a treia parte din numărul celor înscrişi, care sunt 566, d. V. Lohan, care a presidat alegerea, a declarat alegerea nevalabilă, anunţînd o a treia alegere pentru ziua de 7 Octombrie.

D. prefect al judeţului însă a hotărît că alegerea să fie valabilă, de oare-ce nu s'a avut în vedere art. 52 al. 6 din legea electorală.

———

Consiliul facultăţei de medicină se întruneşte astăzi în scopul de a recomanda doi suplinitori, unul la catedra de anatomie descriptivă şi altul la catedra de boli mentale.

Pentru prima catedră sunt candidaţi d-nii: Imervol şi Tănăsescu, iar pentru a doua d. Parhon, docent de la Universitatea din Bucureşti.

Consiliul va fixa de asemeni programul de cursuri precum şi data unor examene urgente.

———

Cu predarea cursului de l. romînă la clasa I de la şcoala Normală „Vasile Lupu" a fost însărcinat d. Gh. Ghibănescu, cu începere de la 1 Oct. a. c.

———

Crima din Tataraşi. Aseară pe la orele 7, s'a întîmplat un fapt în dispărţirea a V-a care a produs o mare impresie.

Un individ a dat două palme unui altuia şi acesta în urma loviturilor primite, a încetat din viaţă.

Mihalachi Musteaţă se întîlni eri cu prietenul său Gheorghe Angheleanu, din strada Salhana şi se duse împreună cu el la cîrciuma lui Sîreţeanu.

După ce traseră un chef, se porniră spre casă; pe drum ei se luară le ceartă şi Musteaţă repezindu-se la Gheorghe Angheleanu îi aplică două palme. Sîngele îl năbuşi şi Angheleanu căzu jos, încetînd din viaţă.

S'a avizat parchetul şi criminalul a fost arestat, iar victima a fost transportată la morga spitalului Sf. Spiridon.

———

Inalta Curte de casaţiune. s. II a stabilit, prin o recentă dispoziţie. că maiştrii de muzică, gimnastică şi desemn, sînt perfect asimilaţi profesorilor şi, prin urmare, au dreptul de a fi juraţi ca şi profesorii.

———

Am întrebat pe d. primar al Iaşului ce-a devenit chestiunea atît de importantă a diferendului d'intre comuna Iaşi cu societatea electrică, concesionara iluminatului oraşului.

Nu ni s'a răspuns.

Astă-zi avem o nouădovadă că d. primar priveşte cu multă bună-voinţă către acea societate electrică.

Acum cît-va timp, oraşul rămase în plin întuneric. După contractul în fiinţă d'intre societate şi primărie, societatea trebuia amendată de consiliul comunal.

Primarul a adus chestia într'o şedinţă *secretă* a consiliului şi consiliul s'a arătat dispus să aplice amendă societăţei.

Primarul, însă, se rugă de consiliu să dee pace societăţei şi aduse şi următorul solid argument:

— *Vă roagă d. Poni să nu amendaţi societatea.*

Consiliul, fireşte, s'a executat.

———

Eri s'a făcut alegerea noului consiliu comunal din comuna Cucuteni.

Alegerea a fost presidată de d. Gh. Cariade.

Din cei 720 alegători, au votat 278; 5 voturi au fost anulate.

Au fost două liste: lista în frunte cu d. V. Alexandrescu a întrunit 275 voturi şi a fost proclamată aleasă; lista în frunte cu d. Gh. Popovici a întrunit 8 voturi.

———

Epitropii sf. Spiridon au revenit, în bună parte, asupra hotărîrei zeflemiste ce o luase d. Pennescu de a suprima medicamentele gratuite ce se dădeau funcţionarilor epitropiei.

Revenirea s'a făcut în sensul, că funcţionarii, cari au lefuri pînă la 200 lei lunar, vor beneficia ca şi înainte, de avantagiul reţetelor gratuite.

———

D. profesor doctor V. Negel, care a lipsit din oraş, se întoarce astă-zi în Iaşi.

———

Alaltă-eri seara pe la orele 8, un incendiu a isbucnit la locuinţa d-lui E. I. Ermacov, din strada Păcurari No. 77.

Focul a luat naştere de la o bucătărie din curte, care a fost în scurt timp distrusă şi s'a întins la o şură, în care se aflau mai multe vite. Şura a fost complect distrusă; vitele au putut fi salvate, afară de o vacă care a pierit în flacări.

Datorită energiei pompierilor, focul a fost împiedecat de a se întinde şi a fost localizat.

———

Licitaţia pentru darea în arendă la săteni pe timp de 3 ani a loturilor proprietatea statului din comuna Sineşti se va ţine în ziua de 28 Octombrie a. c.

———

Doctoratul in drept şi d. Iorga.—Primim următoarele:

O chestiune de o capitală importanţă pentru Iaşi se agită şi cu drept cuvînt, anume chestiunea înfiinţării doctoratului în drept, căci, se ştie, că actualul ministru al Instrucţiunei (Moldovean!) d. Spiru Haret, nici nu vrea să ştie, pur şi simplu, de universitatea din Iaşi. De sigur e o mare înjosire aceasta, adusă Iaşilor şi în special universităţii noastre. Am văzut pornindu-se o mişcare de către deputaţii şi senatorii conservatori, am văzut senatul universitar întrunindu-se şi luînd hotărîrea de a lupta pentru înfiinţarea doctoratului şi la Iaşi şi, mi-am adus aminte, că Iaşii au mai trimis în parlamentul ţării pe un profesor universitar, care, în întrunirile sale, promitea marea cu sarea, ridica Iaşii în slava cerului, dîndu-i ca adevăratul centru cultural al ţării şi care, cu toate acestea, acuma... tace. Tace acuma, cînd se pregăteşte o puternică lovitură pentru oraşul care l-a ales, tace acuma tocmai, cînd ar trebui să facă mai multă zarvă de cît la toate întrunirile sale.

Ai uitat oare, d-le Iorga, că eşti alesul Iaşilor? Ai uitat angajamentele ce ţi-ai luat? Ai uitat laudele nemăsurate ce ai adus acestui oraş? Neînfiinţarea doctoratului la Iaşi „acel centru cultural", pe care l-ai trîmbiţat atîta, nu e o lovire oare pentru acest oraş şi pentru universitatea lui? Dacă da, de ce taci?

———

D. Gh. Dimitriu-Păuşeşti, a fost numit, pe ziua de astă-zi, în postul de secretar inspector al camerei de meserii, în locul d-lui Ghermănescu.

———

In strada Ştefan cel Mare a încetat din viaţă, în mod subit, astă-zi la orele 11 dimineaţa, bătrînul Iacobache Cişman pensionar, fost funcţionar în grefa curţei de Apel.

———

Ministerul de interne a confirmat pe d. I. Iamandi în postul de primar la Trg. Frumos, şi pe d. N. Guriţescu în acel de ajutor de primar.

———

Universitare.—Examenul de drept internaţional, la d. profesor P. Missir, pentru sesiunea de Octombrie, se va ţinea în zilele de 13 şi 14 Octombrie.

La 3 Octombrie se vor începe examenele de dreptul penal şi procedura civilă, care vor dura până la 12 Octombr.

*

Astă-zi a expirat termenul pentru înscrierile pentru examenele din sesiunea de Octombrie, ale studenţilor de la facultatea de ştiinţi.

*

La facultatea de ştiinţi s'au fixat următoarele examene:

12 şi 13 Octombrie, Geometria Analitică; 2 Octombrie, Anal. Infinitesimală I, 10 Octombrie, Anal. Infintes. II, 10 Octombrie, Algebra superioară şi Teoria funcţiunelor, 6, 7 şi 8 Octombrie Chimia anorganică.

———

Printre copii din comuna Bucium s'a ivit epidemia de tusă convulsivă.

E probabil că şcoala din acea comună va fi închisă pentru cîteva zile.

———

Aflăm cu plăcere că Duminică 7 Octombrie va avea loc la Huşi căsătoria religioasă a distinsei şi mult drăgălaşei d-şoare Emilia Berea, cu dl. C. Cosma, magistrat.

———

D-na Lăzărescu institutoare din Dorohoiu, a fost transferată la Iaşi în locul d-nei Sofia Vignali, care a obţinut un concediu de un an de zile.

———

D-na Elena Vulpe a fost numită moaşă la comuna Buznea, în locul d-nei Natalia Cojocaru, demisionată

———

Membrii consiliului de higienă al judeţului, au fost convocaţi pentru mâine la ora 4 p. m., în şedinţă ordinară, sub preşedenţia d-lui Gh Kernbach, prefectul judeţului.

———

Judiciare. — Astă-zi după amiază a fost adus la parchet Mihalache Musteaţă, care a omorît prin lovituri pe Gh. Ardeleanu din str. Salhana.

Ancheta este făcută de d. ptim-procuror Ghinea Ionescu.

*

Inaintea curţei de Apel secţia I-a a venit astăzi apelul făcut de d. Gascău, contra sentinţei tribunalului din Bacău, prin care era condamnat la 3 luni închisoare şi 5000 lei despăgubiri civile, fiind acuzat ca ar fi bătut pe dr. Vasian.

— Curtea de Apel secţia I-a, în urma unei divergini a decis, că, creditorii intervenienţi într'o acţiune de împărţeală provocată de unul dintre erezi, nu pot continua această acţiune în caz când ea s'a retras de către cel ce a provocat'o.

———

Primim la redacţie *„cîte-va vederi în chestia ţărănească"* de Sebastian Moruzi, fost deputat al col. III de Suceava.

Vederile clari şi limpezi ale austrului, prietenia sinceră şi caldă ce poartă elementului ţărănesc, fostul deputat de Suceava, ne face a stărui într'un apropriat număr asupra acestei lucrări a prietenului nostru S. Moruzi.

———

In satul Belceşti, comuna Belceşti, autorităţile au descoperit o bandă de hoţi de vite.

Banda era compusă din Constantin Teodorescu zis Claponariu, cumnatul seu Gh. Butnariu şi D. Măzăreanu.

La cel dintâi s'au găsit nişte vite ascunse într'o pivniţă.

———

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 1 Octombrie

Exportul cerealelor

Bucureşti.—Ministrul de finanţe publică un comunicat prin care desminte ştirea dată de ziare că ar avea de gînd să oprească exportul cerealelor, sau să sporească taxele de export.

Sinucidere

Bucureşti.—Wiliam Henri, şofeur automobilului d-lui Leonida, după-ce a petrecut eri la un cafe-chantant de aci cu o cîntăreaţă Mitzi Feri, a plecat dimineaţă la domiciliul său de la hotel Regal, unde s'a sinucis din causă că acea cîntăreaţă n'a voit să primească declaraţiile sale de dragoste.

Toasturi importante

Nancy.—La banchetulu de închiderea congresulu radical, d. Pelletan a băut pentru unirea strînsă a tuturor elementelor sincere ale grupurilor stîngei şi pentru triumful democraţiei. D. Berteaux, fost ministru de răsboiu zice că în timp de răsboiu totă lumea franceză ar sări să apere scumpa Patrie. Generalul André, aminteşte vizita care a făcut'o în 1902 la Nancy în plină fierbere a naţionalismului. Atunci ţinea, spune dînsul, să braveze o sfidare ce i se aruncă şi să arăte către frontieră epoleţii săi! Generalul termină strigînd: Să Trăiască patria franceză! Să Trăiască Loranii!

D. Lafferre, preşedintele ordinului marelui orient zice; „fiii emigraţi m'au întrebat dacă în cas de primejdie se puteau ocupa de noi." Noi am răspuns că nu avem lecţii de primit încă de la nimenea, mai puţin încă de la cei a căror patrie este Roma şi băncile străine, unde şi-ar depune capitalurile pentru a scăpa de justiţia fiscală a ţărei lor,

Numire de Judecători

Constantinopol.—Ziarele anunţă în mod oficial numirea de inspectori judecătoreşti în trei vilaete ale Rumeliei, Monastir, Salonic şi Cossovo. Cei doi din urmă sunt creştini.

Posturile sunt acum create.

Rezultat favorabil

Viena.—Conferenţele incepute Mercuri la Ministerul Afacerilor străine asupra chestiunilor de drept constituţional al Austro-Ungariei, în legătură cu compromisul, au fost sfîrşite azi cu rezultat favorabil.

Propaganda lui Hérvé

Orleans.—D. Hervé, vorbind într'o întrunire, face apologia doctrinelor sale. Intrunirea a votat o protestare în contra încarcerărei antimilitariştilor şi în contra condamnărei lui Liebenecht.

Starea Impăratului Austriei

Viena.—„Correspondentz Bureau" din Viena a primit la orele 12 din zi, informaţia că Impăratul a trecut o noapte bună. Impăratul s'a sculat la orele 5 şi jum., fără febră. O febră uşoară a apărut pe la orele 8, continuînd cu întreruperi pînă la orele 12, cînd s'a primit informaţiunea. Catarul începe a se rezolvi. Tusa nu mai este atît de tare, espectoraţiunea este abundentă. Starea forţelor şi apetitul sunt satisfăcătoare.

Starea obiectivă în genere nu este defavorabilă. Pe seară acelaşi birou a aflat următoarele asupra starei împăratului: Temperatura s'a urcat de la amiază, nu însă mai mult de cît în zilele precedente.

Starea forţelor este satisfăcătoare. Apetitul suficient. Ziua de azi se poate considera ca mai bună.

Reluarea lucrului

Milan. — Lucrătorii organizaţi au decis să reia lucrul. Uvrierii de la serviciile publice ale căilor ferate şi tipografii gagişti au reluat lucrul de azi.

Boala lui Frantz Iosef

Viena.—La Buda-Pestă au circulat aseară ştiri alarmante asupra sănătăţei Imparatului.

Un comunicat oficial desminte astă-zi aceasta ştire şi adaogă că starea Imparatului nici nu s'a îmbunătăţit, nici nu s'a înrăutăţit.

Situaţia în Maroc

Tanger.—Agenţia Havas anunţă că Mulay Hafid avînd necesitate de arme şi de muniţii s'a adresat la mai multe case germane cari însă cer plata anticipată.

Casablanca.— Mehalla din Settat comandată de către Mulay Hafid se găseşte acum la Kasba Medjuna, cam la 30 km. departare de Casablanca, jefuind pe triburile indigene.

Agenţia Havas desminte din isvor bine informat că ar fi fost vre-o plîngere din partea legaţiunilor în contra lui Ollala. Nu a foat nici o discuţie între generalul Drude şi Ollala.

Paris.— Corespondentul ziarului „Temps" aflător la Rabat zice că d. Regnault a conversat cu Bensliman despre chestia armelor de la Mazagan. Bensliman va adresa o circulară reprezentanţilor diferitelor puteri din Tanger pentru a 'i ruga să dea instrucţiuni agenţilor lor consulari din Mazagan de a se uni cu vice consulul francez pentru a nu împiedica pe guvernatorul din Mazagan de a trimete lui Mulay Hafid armele pe care acesta le cere.

S'a perdut un cătel

răspunde la numele Bonnet. Ras şoarecar, negru, lăbuţele şi sprincenele galbene.

Recompensă cu-i va aduce cătelul căpitanului Caimacam, str. Lozonsky No. 26.

500,000 lei de dat cu ipotecă integral, sau se poate cumpara o moşie după credit, doritorii se pot adresa la D. Gh. St. Răşcanu avocat în Huşi.

MOBILE

DORMITORE, SUFRAGERII, SALOANE

tot ce este mai nou şi mai frumos, cu preţurile originale ale fabricei

Mobile de bronz *extra fine*

Covoare, Perdele, *Bonnes femmes Galerie pentru perdele de Bronz complecte a 25 lei fereastra* se găsesc numai la

Magazinul I. HIRSCH

Str. Lăpuşneanu No. 28

S'a perdut un medalion în formă de inimioară cu un rubin şi o fotografie, cu un lănţişor de aur.

Găsitorul este rugat a'l aduce în str. Golia 21 unde va primi o recompensă.

De închiriat o cameră spaţioasă în curte, putînd servi drept birou sau locuinţă pentru o singură persoană.

A se adresa la administraţie pentru informaţii.

Constantin M. Stihi

Flautist prim al orchestrei Conservat.

Se oferă a preda lecţii de flaut cu preţ foarte moderat

Doritorii sepot adresa în str. sf. Atanasie 21

GH. BALTA

AVOCAT

42 Strada Carol 42.—Iaşi

Se însărcinează cu facerea actelor necesare şi mijlocirea împrumuturilor la Creditul Viticol.

DE INCHIRIET

Câte-va apartamente de cîte două şi trei odăi cu bucătărie etc. din casele D-lui S. Diamant din Iaşi strada Păcurari No. 97.

A se adresa pentru condiţiuni D-lui M. C. DRACŞANEANU Avocat str. Sf. Sava 16.

AL. I. ZIRRA

De la Conservatorul din Milano

Dă lecţie de Canto, Compoziţie şi Orchestraţie.

Adresa: *Str. Sărariei 117.*

EMIL D. LEFTER

fost judecător de instrucţie

AVOCAT

Consultaţiuni 8—10 a. m., 4—6 p.

Iaşi, Str. Carol 14

E. HEROVANU

AVOCAT

De la 8—11 dim. str. Tăutu 1.

M. Con. Drăcşăneanu

AVOCAT

Strada sf. Sava No. 16

Consultaţiuni 8-10 dim. 5-8 seară

T. PISOSKI

AVOCAT

Orele de cons.: 8—10 dim. şi 5—7 seara

6 strada Unirei

Scoala Mixta

Curs primar, preparator şi Grădina de Copii

Autorizată de Onor. Minister

Pauline I. Rang

Profesoară diplomată din Breslau pentru şcoalele superioare de fete

— *Strada Romînă 34 Iaşi* —

Cursul primar după programul Statului, curs obligatoriu de limbele Franceza şi Germana, *Piano.*

EXAMENE LA STAT

Numeroşi elevi din sesiunea lunie, au trecut toţi cu un strălucit succes.

Se primesc copii externi, semi-interni şi *interni*; de asemenea copii cari frecventează şcolile statului.

Cursurile încep la 3 Septembrie.

Preţuri modeste.

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile masive, parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul american. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 34 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată în anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Înaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER încheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajioase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Inştiinţare

Reîntoarsă din străinătate de unde am adus tot ce'i mai nou şi mai distins în articole de modă.

Inştiinţez onor clientelă că am pus în vînzare cu preţuri eftine, elegante pălării pentru sezonul actual.

Primesc comenzi şi modernizări în condiţiunile cele mai avantajoase.

„Hélène"
Salon de Mode
Iaşi Str. Lăpuşneanu 30

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Vânzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a V-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei V-a va avea loc la 9 Octombrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 18 Septembre cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa V-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 136 lei	O jumatate loz 68 lei
Un sfert de loz 34 lei	Una optime de loz 17 lei

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

„ELE"

schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

1420 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usureadă şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâia să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua di: 2 dimineaţa, unul la dejun, si unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghistii şi Farmacistii.*

O maşină de tipar Nr. 12 (Schnellpresse) precum şi o pedală (Tiegeldruck) se vînd cu preţ foarte eftin; maşinele sunt în bună stare. A se adresa la Tip. *H. Goldne.* Iaşi.

OPINIA

Ziar conservatór cotidian

Apare *la 5 ore seara*

Cele din urmă ştiri din lumea intreagă

5 bani exemplarul in toată ţara 5

Anunţuri, inserţii şi reclame cu preţuri moderate

TIPOGRAFIA H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar
9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié, preparat de către **PAUL GAGE**, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca **Purgatif** şi ca **Depuratif**.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale şi classelĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltuelĭ considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca **Purgatif** *el este tonic in acelaşŭ timp cu si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes egal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrănilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESĂ-DECI ANI a demonstrat que **Elixirul de Guillié** preparat de către **PAUL GAGE**, est de uă eficacitate incontestabilă contra **FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILORĬ, COPIILORĬ, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.**

Uă broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care sticlă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN JASĬ: **Farmacie FRATII KONYA.**

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondadă în 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repez

Durata traseului 6—7 zile

Aseminea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

GRILLAGES 1 m. de haut. LE MÈTRE Of30c.

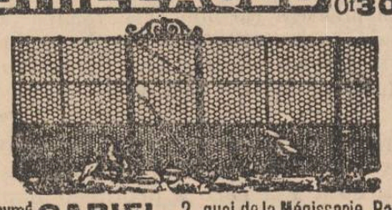

Raym^d **GARIEL**, 2, quai de la Mégisserie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS
RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5f.

GRILLAGES
GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Clôture de Chasse, le mètre...	0f 75
Châssis de couche, depuis.....	7 »
Paillasson pour abris, le mètre carré...	1 30
Porte-fleurs [illegible]	3

PONDOIR
DÉPOSÉ
Prix..... 6f.50
R. GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
Abreuvoirs pour Poules et Faisans
RATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS
En FONTE INOXYDABLE
Prix: 0f50c.
Raymond GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco de l'Album sur demande

Iaşi—Tipografia H. Goldner, strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

5 bani Exemplarul

ANUNȚURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 »

Redacția și Administrația: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu și Lascar Antoniu | Anul IV.—No. 258.—Mercuri 3 Octombrie 1907

Scrisoare deschisă

către onoratul d. G. PANU

Amicul nostru d. general Skeletti ne trămite următorul articol. Il publicăm cu plăcere.

Iubite d-le G. Panu

In „Săptămâna", pe care o citesc cu plăcere, (din 22 Sept.) publicați un articol: *Agitații în corpul ofițeresc* și arătați, în mod ipotetic, că *doi generali* s'ar fi agitat, față cu destăinuirile făcute de anexele raportului Ministrului instrucțiunii publice, unde se constată că învățătorii și preoții satelor ar fi jucat un rol împăciuitor în răscoalele țărănești, iar armata un rol de asasini, toate aceste după rapoartele revizorilor școlari cam interesați în cauză.

D-voastră vă întrebați pe cine ar trebui să alarmeze aceste declarațiuni oficiale, și răspundeți că pe *ofițeri* și întreaga țară.

Vă mai întrebați că cine este în drept să se miște în această cestiune și răspundeți că guvernul respectiv, Ministrul de răsboi și *opinia publică*; și după ce adăogați că guvernul este gata să facă o anchetă, întrebați ce caută însă *doi generali* să se agite? în numele cui se manifestează ei? și afirmați că în numele armatei *ei nu au calitate!*

In premizele ce faceți, dv. confundați pe generali și acțiunea lor în armată cu ofițerii subalterni și c r e d e ț i că ei nu au dreptul să se agite decît cu autorizarea prealabilă a superiorilor lor. Aici vă înșelați onorate d-nule G. Panu, fiindcă nimeni în țară, nici chiar ministrul de războiu, nu poartă o mai grea răspundere în ce privește onoarea și moralul armatei ca generalii comandanți; nu mai ei sunt veghetorii neobosiți în astă direcție, și nu trebue să confundați îndatoririle ematice a gradaților, cu datoriile generalilor în afacerile militare.

Când onoarea și moralul armatei sunt puse în discuție generalii sunt datori să se agite, cu atit mai mult, cu cât învinuiri vajnice se aduc prin acte oficiale a unui minister al țării și extrase din rapoartele subalternilor acelui minister. Aci numai e vorbă de gazetărie și reportagii.

Ințăleg să vă surprindă că ministrul instrucțiunei publice n'a voit să ție samă de faptul, că revizorii săi școlari nu pot avea intelectul să judece, de ce se poate și ce nu se poate într'o represiune cu armele; ei sunt inconștienți de atmosfera atât de încărcată a momentelor sîngeroase ale unei rebeliuni, unde adesea ori pentru a doborî un vinovat se omor zece nevinovați, fără ca aceasta să apese cîtuși de puțin asupra onoarei sau moralei armatei.

Dacă ofițerimea noastră cu cei doi generali în cap s'au îngrijorat de actele publicate de Ministerul instrucțiunei publice, aceasta le *face onoare* și stă dovada că nici unul dintre ofițerii armatei nu s'a gândit a fi asasinul poporului său, ci chemați de lege a reprima o revoltă de jaf și omor, văzând că cu vorbe bune ajung să fie ei înșiși uciși, au întrebuințat toată vigoarea a reprima știind bine că vor fi loviți și mulți inocenți.

Iată cazul și nimic mai mult.

Numai mentalitatea unui revizor școlar poate să conceapă faptul, că vre un ofițer ar împușca un preot sau învățător, numai pentru gustul de a omorî lumea? Am toată încrederea în logica atît de recunoscută a lui Gh. Panu, că așa aberațiuni nu le va lua la serios, fără multă cercetare.

Cazul cu bătaea în armată, pe care Dv. o credeți că a încetat din cauza intervenției presei, nu se poate asemăna cînd e vorba a reprima rebeliuni de jaf și omor; aici tăcerea e de aur.

Vă rog însă să credeți pe un bătrîn oștean că nu *Presa* a făcut să înceteze bataea în armată, ci numai nivelul ei cultural care s'a îmbunătățit și ridicat, ajutat de vegherea neobosită a generalilor comandanți la îndeplinirea dorinței Regelui noastru. Pot să asigur pe onor. d. Panu că acum 15 ani, cînd un caporal, sub ofițer sau sergent major, căci aceștia băteau mai mult, dădeau palme și pumni unui soldat îi strigau: „du-te acuma la gazetă de mă spune", cînd însă soldații au început să răspunză: „eu nu mă duc la gazetă dar am să mă plîng d-lui colonel sau general" de atunci se bate foarte rar în armată.

Cu toată grija ce aveți de pretențiile corpurilor închise vă asigur că corpul nostru ofițeresc a făcut sforțări uriașe ca să înlăture sălbătăciile trecutului din obiceiurile armatei.

Dar unde onorate d. Gh. Panu iarăși vă înșelați, este cînd credeți că s'ar găsi în armată vre un general care să agite ofițerimea împotriva vre unei persoane de ori-ce fel sau mărime? Generalii nu agită *ofițerimea*, decît cînd cată a o pregăti, de a se jertfi pentru țară — și în nici un alt caz. Dar cu drept cuvînt generalii aveau de datorie a interveni la *opinia publică* pentru a-i da o idee justă de onoarea și moralul armatei pusă zilnic în discuție de fel de fel de gazete și la urmă și de oficialitatea noastră, lucru ce v'a surprins și pe dv. Sunt acum cîte-va luni cînd ministru nostru de resboi se pusese la dispoziția unui ziar pentru a face anchete în tovărășie, asupra sălbătăciilor militare în răscoale; novicele nostru ministru de răsboiu, s'a gîndit în acea împrejurare, *la respectul presei*, dar a cam neglijat respectul misiunei sale și al armatei.

Constat cu îngrijire, că pe Dv. v'a impresionat generalii, care au voit a da o direcție mai potrivită cu cele întîmplate, opiniunei publice, v'a mișcat preoții și învățătorii asasinați—pe cînd pe mine mă surprinde faptul că nimeni n'a spus o vorbă de ofițerii omorîți și răniți, de cele 70 victime de soldați trimeși pe viață la ocnă sub cuvînt că n'au ascultat comanda căpitanului Mareș care s'a pus să facă în răscoale pe apostolul, în loc să facă pe căpitanul, încît rezultatul, în urma amnestiei, va fi că pentru un țăran resvrătitor condamnat pe timp mărginit, vom avea 6—8 soldați condamnați pe viață la ocnă! în plus onoarea și moralul armatei pusă în discuție.

Slaba mîngîiere pe care Dv. ne-o dați arătînd că, cîți-va ofițeri *desonorați* (ipotetic) prin împușcarea oamenilor nevinovați—sau chiar vinovați, *dar nejudecați* (în rebeliuni sunt numai somațiuni nu'i judecată) nu pot atinge onoarea armatei, căci ziceți că mulți, foarte mulți oșteni au aratat multă milă răsvrătiților (aceia sunt la ocnă azi) totuși cereți să nu ascundem pe cei vinovați—ca să mărim numărul celor trimiși la ocnă?!

Acest mod de a gîndi, onorate d. G. Panu, m'a agitat și pe mine general în retragere—cum voiți ca cei din activitate să nu se agite? Să nu caute a lămuri opinia publică de cum stau lucrurile?

Lăsați armata să'și facă datoria cum împrejurările i-o impun, în afară de ori-ce sentimentalism adesea tardiv și calculat,—căci armata e singura pavăză pentru liniștea internă și siguranța externă.

După experiența ce am încă din rescoalele de la 1888, vă pot asigura că răsvrătiții fie chiar preoții și învățătorii menționați de revizorii școlari, au devenit victime inocente și inofensive numai după ce au fost împușcați!

Boerii noștri de azi și de eri

Relativ la broșura d-lui Sebastian Moruzi.

Revoltele agrare au avut darul de a provoca deslănțuirea a o mulțime de păreri pornite din toate mințile, dar ce este mai plăcut de constatat e faptul că printre partizanii reformelor celor mai adînci se găsesc boerii noștri, vlăstarele acelei nobilimi trecute ale noastre, care a stat în fruntea tuturor mișcărilor mari și generoase.

Pe cînd proprietarii cari au acaparat pămîntul în ultima vreme, pe cînd arendășimea care s'a prăpădit pe moșiile multor nedoritori de a exploata singuri averea lor, sunt înfocați strejari ai proprietății mari și nu voesc să audă de vre-o schimbare, boerii noștri nu se înspăimîntă nici de cuvîntul de naționalizare a solului.

O broșură a d-lui Sebastian Moruzi vine să întărească spusele noastre după atîtea alte lucrări. Cu o claritate în expunere, cu o convingere neșovăitoare, d. S. Moruzi găsește că marea proprietate și-a perdut și puterea ei politică și socială. „Părăsind cultura moșiilor pe care au lasat-o pe mîna exploatatorilor, deșertînd satul pentru a trăi în oraș, marii proprietari nu se mai înfățișează ca un organ viu al corpului social; ei apar acum cum era nobilimea de curte înaintea revoluției franceze, ca un parazit care absoarbe toate forțele trupului fără a-i da nimic în schimb".

Și d. S. Moruzi nu se teme de a o spune că naționalizarea solului propusă de poporaniști nu e un rău de cît atîta că pătura țărănească nu e încă destul de coaptă a exploata singură pămîntul; cît privește obiecțiunile cari se fac, că produsele agricole proprietărești sunt superioare celor țărănești, că productivitatea în genèral e mai ridicată de cît acea a țăranilor, d. Moruzi nu le crede și e convins ca cel puțin pentru Muntenia calitatea și cantitatea de azi e produsă de țaranul însuși prin sistemul de cultură în vigoare. Mai mult, d. Moruzi scrie:

„Nu suntem dintre aceia carè nu pot concepè existența statului romîn fără marea proprietate. Avem alături cu noi statul bulgar care s'a închegat în mod puternic fără ajutorul marei proprietăți, dar recunoaștem că precipitarea în asemeni soluțiuni ar putea aduce asupra țărei nenorociri extrem de grave".

Curentul acesta de umanitarism și de simpatie pentru clasa țărănească pornit de la descendenții marilor noștri boeri—e semnificativă și merită toată admirația și entuziasmul acelor ce voesc a vedea ridicîndu-se și țeara noastră din ghehena de azi. Nici o mișcare generoasă în istoria noastră n'a rămas neînsoțită de manifestările nobile ale boerimei și credem că și rèformele pe cari trebue să le avem pentru țărănimea noastră vor fi îndrumate de aceași pătură generoasă și nobilă, vlastară a trecutului nostru glorios.

Să nu se știrbească Universitatea de Iași

Nu ne am înșelat, cînd am afirmat că ieșenii nu vor remînea impasibili la grava lovitură pe care actualii guvernanți o pregătesc Iașului cultural.

Atît Universitatea—întrunită în marele colegiu universitar—cît și cetățenii Iașului, și-au spus Duminică cuvîntul în chip pe cît de demn pe atît de hotărît.

Fi-va cu putință ca cei în drept să nu ție cont de aceste manifestațiuni? Fi-va cu putință ca d. Haret să perziste în hotărîrea de a pune în vădită inferioritate Universitatea de Iași?

Avem convingerea că nu, căci perzistența actualilor guvernanți în hotărîrea de pînă acum ar însemna a duce lucrurile prea departe, a arunca o adevarată sfidare Iașului.

Sunt semne că agitația începută va da roade bune. Se pare că d. Haret începe a-și da seamă de seriozitatea lucrului.

Cu atît mai bine.

Noi nu dorim de cît un lucru: **doctoratul în drept să fiinteze și la Iași**. Nu am urmărit alt scop, nu ne-am gîndit la agitații de cît pentru a obține această îmbunătățire pentru Iași și de loc spre a creia dificultăți cui-va.

Aceasta am voit și nimenea și nimic nu va putea împiedeca ca Universitatea noastră să nu fie știrbită.

„OPINIA"

OAMENI ȘI LUCRURI

O moarte subită

Un biet nenorocit, un bătrân pensionar, a căzut mort în stradă, eri dimineață, la câți-va pași de redacția noastră. Trecînd, m'am oprit, atras de mulțimea de curioși cari vreme de câteva ceasuri, cît cadavrul a stat întins pe asfalt, a împedecat circulația străzei.

Morțile violente și cele subite au, în deosebi, darul acesta de a atrage mulțimea. De ce?

Eu cred în primul rînd că moartea, prin ea însăși, cu înfățișarea ei și lugubră și solemnă, e care fascinează și reține în loc pe cei dinaintea cărora se arată. Și în al doilea rînd, e neprevăzutul, misteriosul, fatalitatea acestei morți, care stârnind o complexitate de gînduri și de sentimente, țin mulțimea într'un fel de tristă contemplație și uneori chiar de abatere sufletească.

Căci cine din cei cari eri dimineață priveau ochii stînși și figura palidă a bătrânului căzut pe stradă, n'au văzut în imaginea aceasta, imagina posibilă a propriului lor sfârșit? Cine n'a simțit o clipă fâlfîitul aripei reci? Cine n'a avut un moment fiorul pe care-l dă gîndul morței? Căci moartea unui semen, nu poate să nu ne facă a gândi că noi înșine sîntem muritori și că un timp va veni cînd pe cadranul sorței va suna și ceasul nostru.

E departe sau e aproape ceasul acela? se întreabă fie-care cu spaimă. Și nimeni nu poate răspunde, căci nu știe nimeni dacă sub pasul pe care-l face în clipa cînd cugetă la acest lucru, nu se deschide întunecat și lacom, mormântul său de veci.

Căci problema morței e însăși problema vieței, căci în mijlocul celor mai vesele ca și alese celor mai grave preocupații, omul nu poate înceta de a gîndi la sfîrșitul inevitabil al scurtei sale vieți, de care fie-care pas și fie-care clipă îl apropie tot mai mult. Căci în fața celui dintâi cadavru, în fața celei dintâi rigide măști de ceară, omul simte și pricepe toată zădărnicia lucrurilor pământești, toată meschina sa micime în fața imensității și a veciniciei din care s'a născut și în care va să se stingă.

D. HARET

și profesorii din Iași

Hotărîrea energică a corpului profesoral universitar din Iași în chestia doctoratului în drept, a dat prilej d-lui Haret să se arăte sub o formă nouă: acea a lașității.

D. Haret, în adevăr, luînd știință despre rezoluția senatului universitar din Iași, respunde prin următorul comunicat apărut în Independența *de astăzi*:

„Anumite ziare anunță că, în cursul unei întruniri ce s'a ținut ieri de către „o parte" a membrilor senatului universitar, profesorii facultății de drept din Iași s'ar fi hotărît să demisioneze în cazul cînd doctoratul în drept nu s'ar introduce și la Iași.

Știrea ne surprinde.

D. Haret, în adevăr, **n'a avut nici o dată intențiunea să favorizeze una din Universitățile noastre în detrimentul alteia.** De altmintreli d. Haret **a declarat că doctoratul va fi introdus la Iași ca și la București".**

Acest comunicat ie o rușine. E o rușine ca d. Haret să îndrăznească a declara că d-sa n'a favorizat nici o dată o Universitate în dauna celeilalte, cînd știut este că veninosul ministru a desființat o sumă de catedre la Universitatea din Iași.

Afirmarea că d-sa ar fi declarat că va înființa doctoratul în drept și la Iași, întrece orice îndrăsneală.

Dacă ar fi promis lucrul acesta, n'ar fi avut loc agitațiunile ce au loc.

D. Haret pe lîngă toate pacatele, ie și laș.

Invățămînt experimental

II.

Metoada învățărei pe din afară din cărți aduce mari pagube. Ea a fost de mult condamnată de toată lumea pedagogică.

„A ști pe de rost, nu însemnează a ști," zicea Montaigne (1533—1592). „Cînd un copil nu poate pune în practică o regulă de gramatică, cu toate că o poate recita, însemnează că nu o știe. Acela o știe, care poate s'o pue în practică, macar că n'o poate recita", zicea Kant (1724—1804).

Cărțile să servească în școală numai ca un mic sprijin pentru a putea coordona adevărurile aflate din privirea naturei. Ele nu pot să fie de folos de cît întrebuințate cu mare economie. De multe ori copiii le urăsc. De aceia au fost numite instrumente de tortură.

Cînd copiii învață din cărți, mintea lor se pironește mai degrabă asupra formei scrisului, asupra locului unde se citește, de cît la cuprinsul celor ce se citește și la formarea de imagini în minte. Judecata nu intră mai de loc în activitate sau chiar de loc. E foarte eloquentă scuza ce invoacă unii elevi cîte odată: „nu știu cum se începe"...

„Cel mai bun mijloc de a pricepe un lucru este de a face singur. Aceea înțălegem mai bine și ținem mai mult timp minte, ce am învățat singuri prin noi înșine", zicea Kant.

Școala trebue *să deprindă* pe copil *a învăța*. Copilul trebue *să descopere singur știința, s'o inventeze.* El trebue pus înaintea lucrurilor ori a faptelor și provocat ca să le observe și să le judece. Atunci el se deprinde a observa, a reflecta, a raționa. Acest chip de a introduce cunoștințele în mintea copiilor, se numește *experimental.* Dacă prin acest metod nu se învață multe cunoștinți, totuși el pune pe copii în stare de a-și cîștiga multe cunoștinți, ceea ce nu-i tot una.

Lucrul văzut și experimentat poate stărni activitate proprie, poate stărni asociațiuni de idei, cu ajutorul cărora noțiunile se leagă unele de altele și se fixează în creer. Ceea ce copilul învață prin el însuși, are valoare și științifică și educativă. De aceea nu e un paradox că cîte odată copilul învață mai mult jucîndu-se de cît la școală.

Isvorul cunoștințelor nu poate fi cartea, ci viața însăși, natura vie, experiența, acțiunea personală. De aceia copiii nu pot mistui regulele de ortografie, de gramatică, aritmetică... datele istorice și geografice... pentru că mintea lor nu le poate concepe. Trebue mare meșteșug de a-i amăgi ca să le învețe. După ce le-au învățat trebuesc mereu repetate ca să nu se uite.

Din contra, o singură descriere a celor ce au lovit mintea și imaginația unui copil în timpul unei escursiuni, ori repetarea de către el însuși a unei singure experiențe de fisică, are mult mai mare valoare didactică de cît o sumă de descrieri de lupte sîngeroase, ori de fenomene despre care numai a auzit.

Descrierile luptelor sau a locurilor străine, ori cît de meșteșugit ar fi făcute prin cuvinte, ele n'au mare valoare științifică, dacă nu sunt însoțite de tablouri sau representațiuni cinematografice ori fotoplastice. Aseminea și istorioarele din Vechiul și Noul Testament, precum și poveștile cu smeii și cu Feți-Logofeți, o mulțime de ghicitori și proverbe al căror cuprins e mai presus de puterile copiilor.

Invățămîntul experimental se poate face din leagăn, așa în cît cu drept cuvînt se poate zice că nici odată nu-l începem prea curînd. Copiii au o inclinație naturală către el. In jocurile lor ei nu fac de cît să și-l propue singuri. De aceia nu trebuesc opriți copiii de la jocurile inteligente și nu trebue restrînsă libertatea cerută de organismul lor.

Noțiunele exacte cîștigate cu drag din privirea directă a lucrurilor din natură, aduc și mare folos practic: dau putință omului de a-și supune natura trebuințelor lui; împrăștie superstițiile și prejudecățile, de cari

sunt îmbîcsite minţile oamenilor şi cari formează una din cauzele lor de nefericire; deşteaptă de timpuriu în oameni îndemnul către viaţa practică, către comerţ, industrie şi agricultură etc.

Asupra puterei ce o are învăţămîntul experimental de a desvolta judecata, dr. Gustave Le Bon, zice: Nu-i nevoe să întrebuinţezi *nici o judecată* pentru a învaţa o lecţie din carte; îţi trebue *numai puţină* pentru ca să descrii o întîmplare petrecută cu tine; dar îţi trebue *foarte multă* pentru a repeta o experienţă.

Şi în altă parte: In loc de citirea oricărui manual, prefer, zice el, pentru a forma spiritul, cărţului, de pildă, ca ale marelui fisician Tyndall, prin care el învaţă pe şcolari să facă din materialul ce se poate avea la îndămînă, experienţele ştiinţifice cele mai delicate, cu condiţia, bine înţeles, ca acele cărţi să nu servească şcolarilor de cît a realiza experienţa şi nici de cum a le învăţa pe din afară.

Nu trebue să ne închipuim că numai ştiinţele zise experimentale se pot preda prin experienţă. Toate cunoştinţele din domeniul tuturor obiectelor de studiu se pot învăţa în mod experimental: istoria, geografia, reguli de purtare...

Datorită învăţămîntului experimental Englezii posedă cea mai înfloritoare industrie, iar oamenii lor de ştiinţă sunt cei mai renumiţi din lume. La ei totul se învaţă din practică, prin observaţie directă şi experienţă: ştiinţă, artă, limbi. Orice profesiune se începe cu practica. Un inginer începe prin a fi lucrător într'o fabrică sau atelier. In urmă vine teoria ca să confirme şi să generalizeze ceea ce s'a observat separat.

Pe această cale au început de un timp încoa să îndrumeze şi Germanii învăţămîntul lor. De atunci Germania cîştigă din ce în ce pe terenul industrial şi comercial. La noi, caracteristica învăţămîntului nostru este de a nu fi practic. Şcoala nu serveşte nevoile împrejurărilor locale. Şi oraşele şi satele au cam aceeaşi programă în şcoli, cu toate că între ele este o prăpastie adîncă de interese. Roadele unui aseminea învăţămînt se cunosc: din pricină că nu prepară pe om pentru viaţa reală, nu-l aduce în stare să poată trăi prin sine, omul devine o sarcină foarte grea pentru stat. Dacă acesta nu-i întinde mînă de ajutor, omul se întoarce cu duşmănie contra lui. Spiritul de solidaritate îi lipseşte.

C. V. Buţureanu, Institutor.

Cronica socială

Cît cheltuia un ţăran acum 40 de ani şi astăzi.—D. Sebastian Moruzi arată într'o foarte interesantă broşură *„Cîte-va vederi în chestia ţărănească"* că de şi preţul muncei a rămas aproape acelaşi în ultimele 4 decenii, preţurile lucrurilor s'a mărit în proporţii uimitoare.

Aşa, de pildă, perechea de boi la suhat pentru care se plătea atunci 13 franci, astăzi se plăteşte dela 30—40 lei; la stînă se plătea 60 bani de oaia aplecătoare, astăzi se plăteşte, prin părţile noastre, cu sau fără de lapte, dela 2 lei până la 2 lei 50 bani; pământul de arătură la 1868, se plătea 27 de lei şi 05 bani, apoi la 1886 îl găsim cu 30 de lei, loc mijlociu, şi 40 lei, loc de frunte, iar astăzi, îl vedem urcat la 80—120 lei falcea, iar cîte odată ajunge până la 160 lei.

Obiectele de târg au urmat aceiaşi urcare.

Dăm aci un tablou al obiectelor necesare, acum 40 de ani, pentru îmbrăcămintea unui ţăran fruntaş şi a nevestei sale, arătînd în moneda de astăzi, preţurile obişnuite în acea vreme, arătînd şi îmbrăcămintea cerută astăzi şi preţurile obişnuite. Comparaţia aceasta o credem interesantă şi ar putea servi pentru documentarea unor lucruri în viitor.

Imbrăcămintea unui ţăran fruntaş cu 40 ani în urmă.

Căciula	6	lei vechi	2.00 lei noi
Pălăria	4	„ „	1.35 „ „
Cămeşa	10	„ „	3.35 „ „
Iţarii	4	„ 8 par.	1.40 „ „
Iminii sau botine	6	„ vechi	2.00 „ „
Ciubote	13	„ 12 par.	4.50 „ „
Una ghebe de aba albă	60	„ vechi	20.00 „ „
Cojocelul	14	„ „	6.70 „ „
Sumanul	18	„ „	6.00 „ „
Bondiţa	12	„ „	4.00 „ „
Brîu de mătasă colorată	6	„ „	2.00 „ „
Colţuni de aba	6	„ „	2.00 „ „
			55.30 „ „

Imbrăcămintea unui ţăran fruntaş de astăzi.

Căciula	6 până la	12 lei
Pălăria		5 „
Cămaşa de borangic sau lînă ţigae		34 „
Iţarii		6 „
Botinele	8 până la	12 „
Ciubotele	18 „ „	20 „
Colţunii		3 „
Un pieptar (bondă)		30 „
Un mintean de miel sau cojocel		36 „
Un suman		25 „
O basma de matasă de pus la gît		6 „
Un mintean de postav		25 „
Un brâu pentru încins		4 „
		228 „

Imbrăcămintea unei femei de ţăran fruntaş cu 40 de ani în urmă

O îmbroboditoare făcută în casă	3	lei vechi	1.00 lei
Un fes	6	lei vechi	2.00 „
Un testemel	2	lei vechi	0.70 „
Cămeşa de in	9	lei vechi	3.00 „
Un ştergar	8	lei vechi	2.70 „
Un brîu de mătasă colorat	6	lei vechi	2.00 „
O catrinţă	5	lei vechi	1.70 „
Un peştiman	8	lei vechi	2.70 „
Papucii	4	lei vechi	1.35 „
Ciubotele	10	lei vechi	3.35 „
Giubeaua	60	lei vechi	20.00 „
Scurteica	30	lei vechi	10.00 „
			50.50 lei

Imbrăcămintea unei femei de ţăran fruntaş de astăzi

Grimea pentru cap	0.60 lei
Barizul	4.00 „
Tulpanul	1.00 „
Casinca	6.00 „
Taclit (şal)	12.00 „
Berta	8.00 „
Peptene de pus în cap	0.70 „
Mărgele la gît	1.00 „
Cămeşă de burangic	18.00 „
O fustă albă	6.00 „
O rochie	40.00 „
Botine	10.00 „
Pantofi	5.00 „
Colţuni	2.00 „
Caţaveica	40.00 „
Jacheta	30.00 „
	174.30 lei

Litere-Ştiinţe-Arte

„Nu e nimic nou sub soare". Ai crede că de cînd e „Slănicul" sub îngrijirea Epitropiei există staţiuni balneare şi curative în lume sau de cînd bătrânii noştri se duceau la Mehadia şi Karlsbad. De mult au existat băile şi staţiile de vară. *Aix-les-bains* era încă de pe timpul Romanilor un colţ de petrecere şi vindecare şi sunt instalaţii cari au rămas de pe timpul lui Caracala.

Dar ce e mai nostim este că s'a găsit în apropiere de St. Moritz în Elveţia urme cari arată că în epoca de bronz existau în aceste împrejurimi o staţiune balneară, la care locuitorii probabil a lacustrelor îşi făceau vilegiatura. Şi vorbim de progresul nostru! Ce progres o fi şi acesta dacă de la epoca bronzului până azi n'am descoperit alt ceva de cît să ne petrecem verile în staţiuni balneare? Nu vorbeşte savantul descoperitor dacă şi în epoca de bronz erau căişori şi ruleta!

Probabil că da!

*

Boala „Diabolo"! Se ştie sgomotul care l'a făcut acest joc nou *Diabolo*! Ei bine nu sunt nici 5 ani de cînd a fost introdus de către sportsmanii universului, şi iată că e şi cauza unei nenorocite boale care bine înţăles trebue să se şi numească *„boala diabolului"*. Sunt tari doctori, cînd e vorba să descopere ceva. Ilustrul criminologist Lombrozo nu descoperise un tip nou de delicvent pe hoţul de biciclete pe care îl caracteriza cu diferite caractere anatomice tipice?

De ce jocul *Diabolo* n'ar putea să producă o boală, dacă bicicletele au putut produce un delicvent?

*

Eri cu ocazia conferinţelor profesorilor de naturale s'au distribuit congresiştilor de către d. prof. Cădere, câte-va broşuri foarte interesante: „Radium şi radioactivitatea şi noile ipoteze asupra constituţiei materiei", „O escursie şcolară" şi „Ştiinţele fisico chimice în şcolile noastre secundare".

*

Nefericitul Edgar Allan Poe a scris pe lîngă macabrele şi sinistrele lui nuvele şi o dramă al cărui manuscris abia a fost acum găsit. Drama e intitulată *„Poliziano"*. O parte din ea a apărut în Southem Literary Messenger încă în 1835 sub titlu „scene dintr'o dramă extra-ordinară". Nouă ani mai tîrziu Poe a complectat aceste scene. Eroul acestei drame e Poliziano marele poet şi umanist italian din secolul al 15-lea.

*

Cunoscutul explorator suedez Dr. Iven Hedin care a făcut o exploraţie a Thibetului acum câţi-va ani, a reluat această exploraţie şi a trimis o nouă lucrare care conţine mai bine de 200 de fotografii şi ilustraţii şi mai bine de 2000 de pagini de text. Vorbeşte între altele de existenţa a mai bine de 14 monastiri şi într'una a găsit femei-călugărite. E prima oară când se vorbeşte de Lame—nume de călugări tibetani—femeeşti. Intr'altele Sven-Hedin spune c'a fost primit nu numai de autorităţi dar chiar de populaţia locală, cu mult entusiasm. Intrarea sa la Lassa va fi făcută cât de curând.

*

Societatea de mobile istorice din Paris a găsit că masa de lucru a preşedintelui Fallieres a aparţinut fostului ministru al regelui Ludovic al XIV-a Colbert. Până astă-zi se credea că această masă aparţinea ministerului de marină.

Informaţii

Administratorul moşiei Erbiceni, ţinută în arendă de d. Savu Fischer, s'a plîns autorităţilor din Podul-Iloaei că ţăranii de pe acea moşie rîdică recolta fără să fi plătit arenda pămîntului.

Transportate la faţa locului, autorităţile locale au constatat ca adevărat faptul şi au referit autorităţilor din Iaşi. Se aşteaptă răspunsul prefectului şi decisiile care vor fi luate.

—

D. P. Poni, presidentul clubului liberal din Iaşi, a declarat eri că aşteaptă răspunsul ce-l va da ministrul Haret delegaţiunei Universităţei din Iaşi, în chestia doctoratului în drept.

Dacă acest răspuns nu va fi favorabil, a adăugat d. Poni, d-sa va primi cu plăcere propunerea cei 'a făcut'o d. Bădăreu, de-a îndemna la acţiune, în privinţa doctoratului, pe mandatarii Iaşului.

—

DIN HUŞI.—*Inspecţii şcolare.* Săptămîna trecută a fost a evenimentelor în oraşul Huşi—nu a corespondenţelor d-lui Vericeanu din „Evenimentul", care e tare în trucuri şi în saltimbacuri—zic a evenimentelor căci 2 Inspectori ai învăţămîntului au fost în oraşul nostru: 1). D-nul Solomon Haliţa, care a cutreerat judeţul, pentru a inspecta pe Invăţătorii înscrişi la examenul de înaintare pe loc şi-a se convinge de visu, despre adevărurile aratate prin raport de fostul revizor şcolar Vesbianu, şi că nu s'a făcut nici o părtinire din partea D-sale, şi al 2). D-nul Constantinescu, care a anchetat nişte neînţălegeri dintre învăţători şi Revizor şcolari. Aşa dirigintele de la Fălciu a reclamat Ministerului, după îndemnul unui Institutor liberal din localitate, contra Revizorului că i-a trecut puţini elevi la capacitate, cerînd o nouă examinare a elevilor. Inspectorul însă i-a dat avertisment luîndu-i dirigenţia. Fiind neînţelegere între învăţătorii din Răducăneni, Inspectorul a dat dirigenţia lui Berenghiu în locul lui Filon.

*

O demisie.—D-l Vasile Podoleanu, Şef al Portăreilor de pe lîngă Tribunalul Fălciu, a demisionat, înscriindu-se în baroul avocaţilor de Fălciu.

*

Poliţia.—In poliţia oraşului Huşi s'a făcut următoarea mişcare: D-nu C. Velicu sub-comisar a fost înaintat comisar în locul d-lui Ticamis demisionat; d-nul Mihai Archip a fost numit sub-comisar în locul d-lui Gh. Hotnog, demisionat; remîne vacant locul de sub-comisar ocupat de d-l C. Velicu.

*

Schimbări la primărie.—Noul primar, d-l Dobrea Dobreanu, a început seria schimbărilor la primărie între slujbaşi:

Au fost numiţi din nou, Gheorghiu Turcu vătav peste podari în locul lui Gh. Scarlat,—Hr. Drăgoi în locul lui Ene Gheorghiu;—D. Gociu în locul lui Zaharia Atanasiu, vatav la imaş,—Gh. Galuşcă în locul lui Scarlat Cărlig, păzitor la cimitir;—Gh. Perjeriu păzitor la Abator în locul lui N. Nemţanul;—Evghor Isac Iliescu ajutor de secretar.

Se vor înlocui în curînd secretarul comunei, casierul, administratorul moşiei Huşilor, şi agenţii de urmărire. Toate bune; numai de nu vor izbucni neînţelegeri între primar şi Conu Nicu Cişman pentru împărţirea ghelirurilor la băeţi.

—

D. Gh. Kernbach, prefectul judeţului va pleca Duminică din nou la Belceşti, unde urmează a se mai vinde cîte-va loturi la ţărani.

Spiritele aci încă nu sunt liniştite.

—

Camera noastră de Comerţ, a început astă-zi să întocmească un tablou al tuturor comercianţilor din oraşul şi judeţul nostru.

—

Pensiile civile şi militare pe luna aceasta se vor plăti cu începere de la 18 Octombrie a. c. la administraţia financiară.

—

Concursul pentru interni la spitalul Sf. Spiridon se va ţinea în ziua de 8 Octombrie, iar cel de externi la 23 Octombrie a. c.

—

La 14 a lunei curente va avea loc obicinuitul pelerinaj la moaştele cuvioasei Paraschiva, care sunt depuse la Mitropolie.

In ajunul acelei zile, cu o deosebită solemnitate moaştele Sf-tei Paraschiva vor fi transportate în ograda bisericei Trei-Erarhi, unde va avea loc pelerinajul.

—

D. Dimitriu, care fusese numit administrator al domeniilor comunei, în locul d-lui Calmuschi, a refuzat acest post.

In locul său a fost numit d. Em. Manoliu.

—

Se zice că pe ziua de mîini se vor face încă cîte-va schimbări la primărie, în afară de cele anunţate de noi eri.

Noile schimbări se zice că ar fi propuse de d. P. Fîntînaru, ajutor de primar.

—

O circulară confidenţială.— Pentru edificarea cetitorului asupra spiritului ce stăpîneşte azi pe ministrul şcoalelor Haret, dăm loc circulărei confidenţiale trimisă de inspectorul şcolar Constantinescu către revizorii şcolari ca să ancheteze pe învăţătorii reuşiţi la examenul de înaintare pe loc. Noi protestăm contra acestei înjosiri ne mai pomenite.

Domnule Revizor

Pentru ca subscrisul să'şi poată termina referatul cerut de d. Ministru în privinţa abuzurilor şi neregularităţilor ce au avut loc cu ocazia examenului de înaintare pe loc a învăţătorilor, vă rog să convocaţi de urgenţă la revizorat pe toţi cîţi au avut înscrierea la acest examen rugîndu-i să vină la dv. cu ori ce scrisori afişe, recipise, imprimate sau manuscrise şi cu ori ce broşuri au primit în această privinţă, cum e broşura Tulisman de Onui —şi interogînd pe fie-care să consemnaţi într'un proces-verbal semnat de dv. şi de dînşii, tot ce ni s'a mărturisit.

Intrebările dv. se vor referi la următoarele puncte pe care le scot din denunţurile primite:

1) Greutatea ce au întîmpinat la înscriere (politice, bănesti, etc.) la revizorat şi inspectorat.

2) La ce oră, unde şi în faţa cui a tras fie-care candidat plicul cu probe de conferinţe? S'a desfăcut fie-care plic în faţa comisiunei ori numai în faţa unui membru şi unde? Ce subiect a fost? I s'a schimbat cui-va subiectul? Spusu-s'a vre-unuia din vreme ce au să fie în plicurile din cutare zi? etc.

Tot aşa faceţi şi cu probele de lecţii practice; mai ales aci s'au găsit şi cîte două coli vizate de preşedinte, cum li s'a dat? De cine? In urma căror interveniri?

Asemenea şi cu probele de cunoştinţe literare şi pedagogice.

3) E adevărat că unii au fost forţaţi să ia cartea lui Onu, pentru care li s'a luat cîte 60 lei? Li s'a dat complect acea carte? (Să depună cîte un exemplar complect din cele date). Cui au dat bani pentru carte? Cum era intervenitorul? Au recipise? (Să le dea). Ce făgăduieli li s'au dat?

4) E adevărat că în Bucureşti fratele d-lui Hurmuzescu printr'un samsar şi chiar direct le lua cîte 300 — 400 — 500 lei, pentru a li se asigura reuşita? Cari au dat? Cît au dat? Cui? Cunosc pe samsarul acela?

5) Ce rol aveau prin Iaşi revizorii Vîrlănescu şi Vezbianu? Dar institutorii Zaharia şi N. Ionescu?

In fine ocupaţi-vă de tot ce se poate afla în această privinţă şi consemnaţi în procesul-verbal numai lucrurile care merită interes.

Acest proces împreună cu ori-ce cărţi poştale, chitanţe, cărţi de Onu, anunciuri, imprimate, corespondenţe etc, să ni le înaintaţi cît mai urgent, pentru că deja inspectoratul e în posesiunea multora din aceste acte şi dorim numai să vedem dacă mai sunt şi altele, ceia-ce suntem siguri că sunt, căci mulţi au trimes denunţuri anonime.

Pe învăţătorii care-i cunoaşteţi că ascund adevărul mi-i veţi nota în raportul dv. confidenţial, arătând şi ce credeţi că ascund.

—

Am vorbit eri despre crima din strada Salhana, din dispărţirea a V-a, a cărei victimă a fost Gh. Angheleanu, care în urma loviturilor primite de la Mihalache Musteaţă, a încetat din viaţă.

Acum se constată că victima a capatat şi o lovitură în abdomen.

Criminalul care a fost arestat, cearcă să nege faptul.

—

Victor Hugo şi Goethe

De cît-va timp la Roma în frumoasa grădină a Vilei Borgheze se găsesc una lîngă alta statuile a două genii a veacului trecut: Goethe şi Victor Hugo. Ce ar fi spus Goethe, ce ar fi gîndit Victor Hugo de vecinătatea asta? Aceasta s'a întrebat un scriitor francez, un critic de seamă d. Valdensperger în numărul de Septembrie al cunoscutei reviste *Mercure de France* într'un articol lung şi foarte documentat. („Goethe et Hugo. Juges et Parties").

Victor Hugo n'a păcătuit prin o constanţă în vederile sale, le-a schimbat cu multă uşurinţă, de aceia şi aprecierile sale despre Goethe au variat. In primii ani ai vieţei sale Hugo a fost un adevarat adorator al marelui poet de la Weimar. Aceasta se petrecea în acea epocă, în care mai toţi oamenii de gîndire şi de inimă în Franţa, priveau spre Germania cu respect. Era în vremea cînd Ampère şi Victor Cousin au făcut voiajul la Weimar spre a îl vedea pe Goethe şi a aduce impresiile acelea entuziaste de geniul german; a fost pe vremea cînd se formau colonii de artişti şi poeţi spre a vizita pe marele German. Pe atunci Goethe era atît pentru Hugo, cît şi pentru toţi romanticii un premergător, un întemeetor.

Dar revoluţia din Iulie schimbă vederile lui Hugo. El începu să privească cu alţi ochi toată mişcarea literară, rolul ei, creaţia ei şi căută să dee o nouă clasificaţie a geniilor, pe care de data asta îi împarte în aristocraţi şi plebeeni. Goethe, Byron şi Walter Scott aparţin aristocraţiei: *noblessè*, Schiller şi Danton plebei: *peuple*.

La 1837 se serbează la Versailles logodna princesei Hélène de Mecklemburg-Schverin cu ducele de Orlean. Tînăra princesă se apropie de Hugo şi îi explică cît e de fericită de a îl cunoaşte; prinţesa vorbise cu „Monsieur Goethe" foarte des de lucrările sale, că îi cunoştea toate versurile şi că poetul german avea un deosebit cult pentru el. In acelaşi an îi sunt dedicate în traducere „Elegiile romane" ale lui Goethe.

Victor Hugo primindu-le scrie traducătorului: „Sunt uimit în faţa acestui poet admirabil, gînditor aşa de variat şi geniu fără de seamăn. Goethe îi apare: ca cea mai puternică individualitate pe care Germania a avut'o de la Luther".

La această epocă V. Hugo atinge după d. Valdensperger punctul culminant al admiraţiei sale pentru Goethe; de aci înainte admiraţia lui va scădea, la început cu puţin, încet, apoi deodată brusc şi hotărîtor. In *Les rayons et les ombres* el începe a arata preferinţa sa pentru poeţii sudului de cît ai Nordului, că Germania nu a fost nici o dată ca ţeară de poesie. In cartea sa *„Le Rhin"* atacă oraşul natal al lui Goethe, Frankfurtul.

*

Goethe s'a interesat în ultimii ani ai vieţei sale foarte mult de Victor Hugo în care vedea un talent enorm. Dar în curînd e desgustat de teoriile lui Hugo în literatură şi de calea pe care voeşte a o îndruma. Pe *„Notre Dame de Paris"*, Goethe îl găseşte ca roman slab şi îl atacă foarte mult.

De atunci poetul german nu mai are pentru Hugo nici o stimă deosebită. Hugo la început nu răspunde nimic. Dar după ce Soret publică în revista *Bibliotheque Universelle* (1832—1836) de la Lausanne o critică asupra lui Hugo în care reeşeau vederile lui Goethe, Hugo e furios. Şi de acea vedem în *Les Miserables* cît de sarcastic vorbeşte de Goethe.

Exilul lui Hugo, luptele sale politice fac ca vrăşmăşia aceasta să nu se manifeste dar punctul culminant atins! In 1862 apar *Convorbirile cu Goethe* de Charles şi Délerot cari sunt analisate de Lamartine şi Sainte Beuve. Cu chipul acesta vederile lui Goethe sunt răspîndite şi V. Hugo se vede în toată Franţa discutat după părerite geniului de la Weimar.

De la data asta Hugo devine agresiv în potriva lui Goethe. Aci se arată că îl ignorează complect, aci îl atacă cu vehemenţă. Dar în ce găseşte mai ales vinovat pe Goethe, e în indiferenţa sa pentru politică. Pentru el Goethe e inferior prin faptul că nu se putea să fie un poet mare, un gînditor adînc, care să nu fie şi un politician de vază. El martirul, exilatul, el care se jertfise pentru popor vedea în aristocraticul gînditor, un geniu palid, slab, o gîndire stearpă căci nu o întrebuinţase a mişca mulţimea, a ridica massele populare.

In cartea *Victor Hugo a Guernsey* el merge până acolo a nega lui Goethe chiar talentul de a fi putut crea un om trăind. Dar Stapfer care a scris biografia lui Hugo în vremea pe care a petrecut'o la *Guernsey* spune că poetul genial francez nici nu ştia pe Goethe, nici nu îl cetise de cît din foarte rari şi proaste traduceri. Aprecierile sale prime, ca şi ultimile erau făcute din criticile ce le citise şi mai ales din cea ce îi se colportase.

Ultimile amintiri despre Hugo relative la Goethe sunt înregistrate cu ocazia unei conferinţe făcute la 8 Octombrie 1874 şi la care poetul fusese invitat de a asista; „Se va vorbi despre *Faust* de Goethe", zicea programul. V. Hugo răspunse că nu va asista căci scrie el: „Je n'aime pas Goethe. L'homme me gâte le poete. Le lâche coeur, diminue l'esprit".

De ce această diferenţă în vederile şi aprecierile acestor doi oameni geniali? D. Valdensperger răspunde: Naturile intime ale fiecărui, representaţia ce şi-o făceau de viaţă şi de menirea artei a trebuit să îi ducă a vedea aşa diferit şi a nu se pricepe. De o parte Goethe un monist cu universala sa concepţie de lume şi datorie; dincolo Hugo un dualist care deosebia de o parte lumea cu suferinţele ei şi sus o fericită vreme de aur a Omenirii.

Şi bine înţeles unul rîdea de visurile celui l'alt, de încrederea şi iluzia ce şi-o făurea; pe cînd cel'alt îndîrjit de furie, strigă, insultă, găsind laşă inima care merge alături cu fantazia creerului.

I. D.

Ultime informaţii

Din sorginte demnă de toată încrederea deţinem ştirea extrem de gravă, că guvernul austro-ungar ar fi adresat guvernului nostru o notă prin care protestează împotriva faptului că toţi indivizii găsiţi periculoşi siguranţei statului român sunt expulzaţi, unii chiar în mod clandestin, pe teritoriul imperiului vecin, numind pe aceşti indivizi **victime ale administraţiunei româneşti.**

Îndrăzneala acestei note a produs o mare uimire la ministerul de interne. D. Ionel Brătianu a dat ordin să nu se mai efectueze nici o expulzare.

D. Const. Disescu a comunicat d-lui Al. A. Bădăreu că este gata să vie la Iaşi pentru a pune umărul său la agitaţia întreprinsă pentru a se crea doctoratul în drept şi la Iaşi.

D. Disescu a declarat că nici cînd nu s'a pus la cale o nedreptate atît de evidentă şi de aceea d-sa va veni spre a face ca Universitatea de Iaşi să nu fie ştirbită.

Afirmăm că Banca Naţionala va rădica scontul de la 7 la **8 la sută**.

Această nouă şi însemnată urcare, se esplică astfel în cercuri financiare: actualmente portofoliul Băncei Naţionale conţine poliţi cu 20 milioane mai mult de cît anul trecut în aceeaşi epocă.

Pentru ca să evite o prea mare prelungire a poliţelor, precum şi o aglomerare a unor noui poliţi, Banca a recurs la rădicarea din nou a scontului.

D. Toma Stelian continuă opera sa de politicianism în magistratură.

Ast-fel se dă ca fapt sigur că un magistrat din Iaşi, care are un trecut de muncă şi ani în magistratură, va fi în curînd înlocuit prin d. V. Buşilă, fost comisar al dispărţirei a III-a şi unul din ciracii d-lui Tanase Gheorghiu.

După cum se vede d. Stelian se ţine de cuvînt şi continuă a face operă de cel mai ordinar politicianism colectivist.

Comisiunea universitară compusă din d-nii: C. Climescu, rectorul Universităţei; P. Poni, C. Stere, M. Cantacuzino, A. D. Xenopol, dr. Gh. Bogdan şi P. Missir, va pleca la Bucureşti, probabil poimîne, spre a se presenta ministrului Haret în chestia doctoratului în drept.

*

Consiliul profesoral al facultăţei de drept se va intruni mîine dimineaţă spre a se pronunţa asupra modului cum ar putea fi introdus doctoratul în drept la facultatea din Iaşi.

Alegerea rectorului Universităţei din Iaşi a fost fixată pentru ziua de 27 Noembrie.

Ni se aduce la cunoştinţă că la Sineşti, unde urmează a se vinde nişte loturi la ţarani, e aceiaşi situaţie, care era acum cîte-va zile la Belceşti.

Loturile ce urmează a se vinde sunt puţine la număr şi sătenii pretind ca să li se dea la toţi.

Numai 11 zile mai sunt până la deschiderea stagiunei teatrului Naţional şi nimic nu e hotărît, nimic nu e în regulă.

Cu orchestra se ştie că nu s'a putut ajunge la nici o înţelegere. Stagiunea aceasta Teatrul va fi fără orchestră.

Cu directoratul de scenă iarăşi nu s'a hotărît nimic. După demisia d-lui Cîrjă, urmează acum şi aceia a d-lui Pekea Alexandrescu, care zice că se duce la Bucureşti. In privinţa angajărei d-nului Lecca nu e încă nimic hotărît.

De aşa situaţie, de sigur d. Gr. Buicliu, preşedintele teatrului, trebue să fie foarte încîntat:

D. H. Lecca s'a presintat astă-zi presidentului comitetului teatral şi i-a declarat că acceptă postul de director de scenă.

Nu se poate, însă, cu siguranţă, că d. Lecca va fi director de scenă, întru cît au mai rămas de regulat unele chestiuni de detaliu.

Confiscarea unei reviste.—Primim din partea d-lui Ioan Sion, administratorul revistei „Viitorul Social" următoarele rânduri cu rugăminte de a le publica:

Domnule Redactor,

Binevoiţi vă rog a da publicităţei următoarelor rânduri, pentru care vă mulţumesc dinainte:

„Administraţiunea revistei „Viitorul Social" face cunoscut abonaţilor, cetitorilor şi depozitarilor săi, că No. 2 le-a expediat în zilele de 22—24 Septembrie a. c. în pachete poştale şi sub benzi, suficient francate. Dacă revista totuşi n'a fost primită nici până astă-zi, aceasta se datoreşte faptului că distribuţia a fost împedecată şi *revista noastră, de fapt, confiscată din ordinul guvernului*:

La plângerea formală şi însoţită de dovezi, facută oficiului poştal din localitate am capatat un răspuns evasiv asupra pricinei acestor confiscări, fără a ni se da asigurarea că număru va fi predat destinatorilor.

O a doua plângere înaintată Direcţiunei Generale a Poştelor aşteaptă răspuns."

Judecătorul sindic al tribunalului Iaşi a intervenit astă-zi telegrafic pe lîngă parchetele de Vaslui şi Botoşani, ca să aplice sigilii pe averea rămasă pe urma lui Leff, din Vaslui, pentru asigurarea creditorilor falitului I. Leff, unul din moştenitorii defunctului.

A apărut în editura Librăriei Naţionale o nouă lucrare a d-nei Tereza Stratilescu directoarea externatului de fete din Iaşi şi intitulata: Educaţia fisică, intelectuală şi morală.

Preţul unui volum 2 50.

De la 1882 pînă la 1907 au urmat şi terminat externatul de fete 2144 de eleve.

Direcţiunea generală a serviciului sanitar a dispus ca să aplice măsurile de carantinare şi călătorilor cari vin din: Kiew, Taritin, guvernământul Saratow, Archiereiski, Poselog, Burg, Atawanseschava, Pensa, Moscova, Davia, Wiatka, Ecaterinoslaw, provincia Mărei Negre, districtul Nowozenski, Nicolaewsk, Riazan, Tobolsk, Arhierpk, Rostow pe Don şi Tsitelicakenk, din Rusia, care sunt contaminate de holeră.

Dispoziţia direcţiunei generale a serviciului sanitar a foet adusă la cunoştinţa punctelor de la frontiera rusă, Sculeni şi Ungheni.

Crimă sau sinucidere.—In strada Eternitatea No. 17 locuia de mai mult timp un anume Etvad Mendel, om cam de vre'o 30 ani şi care trăia singur şi retraă, evitînd în tot-deauna de a veni în contact cu cine-va.

In ultimul timp se zice că 'şi perduse echilibrul mintal.

Azi dimineaţă sergentul din pont, l'a găsit în balconul caselor, într'un lac de sînge, în nesimţire. Lîngă el s'a găsit un briceag, avînd o tăetură la beregată.

S'a avizat parchetul şi s'a ordonat transportarea lui la spitalul Paşcanu.

El e în agonie, nu se poate capata dela el nici o lămurire, aşa că nu se poate şti dacă el a vrut să se sinucidă, sau la mijloc e vre'o crimă.

Ceia-ce pare a fi mai întemeiat e că el singur şi-a tăiat beregata, căci după cum spuneam mai sus, acum cît-va timp dăduse semne de alienaţie mintală.

Parchetul a ordonat facerea unei anchete.

Ne-am ocupat eri despre oare-care vizite făcute de d. N. Iorga prin satele din apropiere.

Eri d. Iorga şi-a continuat aceste vizite ducîndu-se la Tg. Frumos şi Bădeni, însoţit de învăţătorul Stoica.

Ministerul Culteler a înaintat pe loc pe ziua de 1 Octombrie a. c, pe d-şoarele Paulina Neculcea şi Elena D. Ionescu, cea dintăi învăţătoare la şcoala din Bivolari, iar cealaltă la Bucium.

Mai mulţi meseriaşi bărbieri s'au întrunit aseară în str. Sf. Andrei, în vederea înfiinţărei unei societăţi de ajutor reciproc.

Camera de punere sub acuzare va cerceta mâine, mercuri, apelul arendaşului Oscar Gutmann pentru punerea în libertate pe cauţiune.

Din Bucureşti ni se comunică:

Mîine, Mercuri, are loc un consiliu de miniştri. In acest consiliu se vor stabili definitiv proectele agrare ale guvernului.

D-na Natalia Simionescu, foastă profesoară de croitorie la şcoala profesională „Reuniunea Femeilor Române", dă lecţii de teorie şi practică.

A se adresa str. Sărărie No. 78.

Serviciul sanitar a fost înştiinţat că printre copiii din comuna Cîrniceni s'a ivit epidemia de scarlatină.

Judiciare.—Tribunalul secţia I-a judecă astăzi procesul privitor pe Max Moscovici, fost contabil la cassa Lupschutz, pentru abuz de încredere.

= Autorul crimei din strada Salhana, Mihalache Musteaţă a fost depus astăzi.

Mîine tribunalul se va pronunţa asupra confirmărei mandatului.

— Mîine Curtea de Apel secţia II-a va judeca procesul dintre d-na Ana I. Paleologu şi Elena Scarlat Ferechide pentru revandicare de pămînt.

— Eri curtea de Apel secţia I-a urma să judece procesul d-lui Sascău cu dr. Vasian pentru lovire.

Din causă de lipsă de timp, procesul s'a amînat, urmînd a se fixa un alt termen.

Trei profesori daţi judecăţei.— Cu adresa No. 427 din 24 Sept a. c., înmînată de direcţia şcoalei Normale „Vasile Lupu" sub luare de chitanţă, d-lui Gh. Ghibănescu, profesor, i se face cunoscut că e dat în judecata consiliului permanent pentru următoarele motive: Ca membru în comisia concursului ţinut în a. c., pentru înaintarea pe loc a învăţătorilor a lipsit de la lucrările comisiei; a semnat de prezenţă, pe cînd în realitate lipsia de la lucrările comisiei; a cerut prin preşedinte ca să fie plătit şi pentru zilele în care n'a lucrat în comisie; nu s'a interesat să afle ori şi mai rău, a aflat dar n'a arătat în procesele verbale că au avut loc incidente în cursul examenului.

Termenul judecărei e 7 Noembrie orele 5 p. m. Odată cu d. Ghibănescu sunt daţi în judecată şi colegii d-sale din comisiune, d-nii: Ţilenski şi Gr. Patriciu.

Publicăm de o camdată fără nici un comentariu, care va veni la vreme.

Ministerul de domenii a cerut prefecturei să întocmească un tablou de toţi veteranii aflători în judeţul nostru, care din diferite împrejurări n'au plecat în Dobrogea, spre a se stabili pe pămînturile ce li s'au dst.

Acest tablou va trebui înaintat ministerului cel mai târziu până la 26 Octombrie a. c.

Din Cîmpina s'a cerut prinderea şi arestarea potemchinistului Ciprian Socolow, care a dispărut de acolo, după ce a comis mai multe înşăciuni, şi care se crede a se fi refugiat în judeţul nostru.

Parchetul a fost avizat că azi dimineaţă locuitorul Neculai Grigoriu, în etate de 72 ani, din satul Bivolari, comuna Bivolari, pe când stătea de vorbă cu nişte săteni, a căzut jos din picioare, încetînd subit din viaţă.

D. Mandache Adam, a fost numit agent sanitar la cercul Roşieşti.

Mâine fiind aniversarea naşterei A. S. R. Principele Carol, se va oficia un Te-Deum la Mitropolie şi la celelalte biserici.

Astă-noapte o bandă de hoţi a năvălit în locuinţa cârciumarului I. Buznea din comuna Tomeşti, cu intenţia de a'l jefui.

Acesta prinzînd de veste la timp, a descarcat un foc de armă şi hoţii au fugit.

Unul din ei a fost prins; el se numeşte V. Vişală şi e de loc din judeţul Dorohoiu, de unde a venit aci spre a constitui banda al cărui şef era.

El a fost adus astăzi la parchet.

Ni se telefonează din Vaslui că în comuna Lipovăţ, flăcăul Ioan G. Enea luîndu-se la ceartă cu Ghiţă T. Manta, dela o fată, luînd o puşcă a tras un foc asupra lui Manta, lăsîndu-l mort pe loc.

D. Anton V., a demisionat din postul de copist la portărei.

Până acum sunt numai 5 candidaţi.

Lozuri pentru clasa 5-a a loteriei pe clase a Regatului Român, se găsesc de vînzare, la agenţia teatrală „Thalia" Th. P. Maximovici Iaşi cu preţurile următoare:

Un los 136 lei, o jum. los 68 lei un sfert de los 34 lei, o optime 17 lei. Comenzile de lozuri se fac prin mandate poştale şi primesc prompt lozurile.

D. Spiru Haret, ministrul instrucţiunei publice, a telegrafiat rectorului, că va sosi mîine, Mercuri, în Iaşi, spre a lua parte la congresul profesorilor de ştiinţi.

Societatea de ştiinţi din Iaşi şi-a reluat activitatea. Mâine mercuri orele 8.30 seara, are loc prima întrunire a acestei societăţi.

In cursul şedinţei de după amiază la conferinţele de ştiinţi naturale, D. Nicolau a ţinut o lecţie elevilor de la cursul inferior despre *piele*; iar d. Dima despre magnestism. La critica lecţiunilor a luat parte mai mulţi profesori, discutînd superioritatea metodei întrebătoare asupra metodei expositive.

Intre profesorii partizani ai metodelor vechi s'a semnalat d. Dimitrescu-Agraru deputat de Prahova cari a provocat un răspuns din partea d-lui inspector şcolar Chiriţescu şi hotărîrea de a se rezerva o după amiază discuţiilor metodice.

Doctoratul în drept.—Intr'un cerc de profesori ai facultăţei de drept din Iaşi s'a discutat astăzi asupra modului cum s'ar putea înfiinţa pe lîngă acea facultate doctoratul în drept.

Ar trebui create patru catedre, din care una de Pandecte, anul acesta şi trei altele la anul.

D. Profesor Peretz, care face şi acum un curs de doctorat, ar putea preda istoria dreptului romîn; d. P. Missir ar putea împărţi cursul său, făcînd la licenţă dreptul internaţional privat şi la doctorat dreptul ginţilor.

Pentru anul viitor ar trebui înfiinţate următoarele catedre:

1) Dreptul maritim şi legislaţiunea comercială comparată.

2) Statistica, Finanţele şi dreptul industrial.

3) Enciclopedia dreptului.

Prin înfiinţarea acestor catedre nu ar fi nevoie de cine ştie ce sume pentru ce să se poată obiecta că budgetul ministerului instrucţiei s'ar resimţi prea mult.

Buimăceală. Cei de la Ministerul şcoalelor si-au perdut capul. Dovezi?..... Sute. Iată 2 cazuri. Direcţia Externatului secundar de fete din Iaşi a primit 2 ordine ciudate. Prin primul ordin se cere de urgenţă informaţii că în vederea serbărei jubileului s'ar suspenda ore de clasă, *ceea ce nu e adevărat*; Al doilea ordin se referă la faptul că cursurile Externatului ar fi început abia la 1 Oct. *ceea ce iarăşi nu este adevărat.*

Cu drept cuvînt şi direcţia şcoalei şi corpul profesoral au rămas indignate ca să plece de la minister asemenea hârtii trăsnite, cînd într'un oraş ca Iaşii avem inspectori şi atîtea alte organe de a se informa despre purul adevăr. Cursurile externatului de fete au început foarte regulat la 11 Sept; clasele se ţin lanţ şi nimica din cele ce întreabă ministerul nu e adevărat.

Atunci de ce întreabă! Nu cumva să fie cine-va căruia să nu-i placă ochii directoarei, mai ales că situaţia internă a şcoalei nu cadrează cu mentalitatea şivoiului colectivist?!?

De la conferenţele profesorilor de ştiinţi fizice şi naturale.—Eri după amiazi au urmat la liceul Internat conferenţele profesorilor de ştiinţi fizice şi naturalei

D. profesor T. Neculau a făcut lecţi. pentru cl. I, iar d. Dima pentru cl. III-a.

Azi dimineaţă conferenţiarii s'au dus la laboratorul de fizică al d-lui profesor dr. Drag. Hurmuzescu, de la Universitate, unde savantul profesor a vorbit despre „luminatul electric".

Inainte de a intra în subiect, d-sa a arătat în mod general importanţa conferinţelor actuale amintind deziderateele primului congres de ştiinţi, ţinut anul trecut şi doreşte ca congresul actual să fie mai norocos în ceia-ce priveşte punerea în aplicare a dezideratelor.

Intrînd în subiectul conferinţei sale, d. prof. Hurmuzescu face o descrierere pe cît de amănunţită, pe atît de interesantă, arătînd mersul evolutiv al iluminatului cu electricitate, începînd cu descrierea lămpilor Edison cu încandescenţă şi a lămpilor cu arc şi arătînd expermental care sunt avantajele noilor lămpi Nernst, lămpi cu Osmium tatăl, Wolfram, Zierchon şi lampa cu mercur.

D-sa a arătat apoi şi ultima perfecţiune ce s'a adus lămpilor cu arc, prin lămpile Bremmer şi lampile Regina, lămpile Liliput, etc.

După interesanta prelegere conferenţiarii au vizitat atelierile şi interesanta expoziţie de rapoarte, construite în atelierul laboratorului de fizică, rămînând foarte încîntaţi.

După aceea conferenţiarii au vizitat instalaţiile electro-technice, unde s'au făcut experienţe cu diferite feluri de curenţi ce se pot obţinea industrial şi în sfîrşit s'au făcut interesante experienţe cu razele X şi radioscopie.

In acele din urmă congresiştii au vizitat laboratoarele d-nilor profesori P. Bujor şi Popovici.

*

După amiaza congresiştii s'au dus din nou la universitate, unde au vizitat laboratoarele d-lui prof. Cozmovici, şi laboratorul d-lui prof. dr. Hurmuzescu, unde s'au făcut noui experienţe şi diferite lucrări. Apoi ei s'au dus la liceul Internat, unde s'au făcut discuţiuni asupra lecţiulor ţinute eri de d-nii profesori Neculau şi Dima.

AL. I. ZIRRA

De la Conservatorul din Milano

Dă lecţie de Canto, Compoziţie şi Orchestraţie.

Adresa: *Str. Sărariei 117.*

Ultima oră

Bucureşti 2 Octombrie

Impăratu Austriei

Bucureşti.—Setelegrafiază din Pesta că de şi ştirile privitoare la sanatatea Impăratului sunt liniştitoare, ştiri particulare exprimă îngrijiri mari şi teama că Impăratul este bolnav de pneumonie. De azi dimineaţă febra este în creşlere.

La bursa din Viena valorile oscilează.

Comisiunea parlamentară

Bucureşti.—Guvernul a hotărît ca înainte de a convoca pe membrii comisiunei parlamentare. să ţie mai multe consilii de miniştri, la care să iee parte atît membrii comisiunei cît şi fruntaşii partidului liberal, spre a discuta proectele agrare.

Clemenceau şi Kossuth

Paris. — Agenţia Havas desminte ştirea dată de către cîteva ziare după care ministrul preşedinte Clemenceau ar fi avut o întrevedere la Karlsbad cu ministrul Kossuth.

Cholera la Kiew

Petersburg.— Ziarele spun că la Kiew s-au constatat 120 cazuri de holeră, dintre care 16 urmate de moarte.

In jurul asasinărei fraţilor Novacovici

Belgrad.—O adunare de protestare a studenţilor contra uciderei de către poliţia din Belgrad la 29 Septembrie a fraţilor Novacovici, s'a ţinut eri.

Greva generală în Italia

Roma.—La Milan şi Bolonia lucrul a fost reluat cu totul. Greva generală a fost proclamată la Turin spre a protesta contra incidentului din Milan; totuşi greva nu este de cît parţială. Lucrătorii gazului, electricităţei, şi alţii încă, lucrează regulat. Asemenea şi personalul căilor ferate.

Vizita generalului French în Rusia

Londra.—Ziarul „Standard" afirmă după isvoare din sorginte demnă de crezare că generalul French n'a fost însărcinat cu nici-o misiune politică la Petersburg.

Greva generală continuă la Turin

Turin.—Greva generală a ţinut astă-zi fără se fie incidente de semnalat.

Intr'un meeting ţinut astă-seară s'a proclamat reluarea muncei pe mîne. Industriaşii însă, ca reparaţia contra greviştilor au hatărît concediarea tuturor lucrătorilor pe 48 ore.

Relaţiile Sîrbo-Austriace

Viena.—Negocierile în vederea încheerei tratatului de comerţ cu Serbia vor fi reluate la 24 Octombrie.

Deschiderea scupcinei

Belgrad.—Scupcina s'a deschis astă-zi. Inainte de a se proceda la constituirea biuroului, deputatul tînăr radical Pecici întrerupt continuu de majoritate, a făcut o declaraţie, făcînd aluzie la uciderea fraţilor Novacovici şi terminînd cu strigătul jos ministrul de interne asasin!

Scupcina a ales ca preşedinte pe d. Liuba Iovanovici, iar vice-preşedinţi pe d-nii Cosici şi Stoicovici.

Delegaţie refuzată

Londra. — Delegaţii lui Mulay Hafid n'au fost primiţi la ministerul de externe unde s'au presentat.

Deficitul bugetar al Franţei

Paris.—In comisiunea budgetară, ministrul finanţelor d. Caillaux a anunţat că deficitul budgetar este până acum de 28 milioane. Cheltuelele ministerului de răsboiu în Maroc n'a depăşit de cît cu 2 şi jum. milioane, sumă prevăzută pentru acea expediţiune.

Starea sănătăţei împăratului Frantz Iosef

Viena.—Starea Impăratului este cu mult mai bună la amiază. Temperatura crescuse foarte puţin, dar după masă ea redevenise absolut normală. Fără luare de medicamente suveranul a luat prînzul cu poftă, mîncînd mai mult ca în celelalte zile şi fiind mai vesel, simţindu-se bine toată ziua. Impăratul Francisc Iosef a primit apoi pe maistrul Curţei regale care i-a supus un raport destul de lung. La 7 seara medicii au constatat că febra dispăruse cu totul, că acţiunea inimei este cu totul mulţumitoare. Totuşi catarul rămîne încă staţionar fără a progresa, însă tusa era mai puţin tare şi mai puţin deasă azi după masă.

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile masive, parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul american. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi sal:n 34 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER incheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajoase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Inştiinţare

Reîntoarsă din străinătate de unde am adus tot ce'i mai nou şi mai distins în articole de modă.

Inştiinşez onor clientelă că am pus în vînzare cu preţuri eftine, elegante pălării pentru sezonul actual.

Primesc comenzi şi modernizări în condiţiunile cele mai avantajoase.

„Hélène"
Salon de Mode
Iaşi Str. Lăpuşneanu 30

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Vănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a V-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei V-a va avea loc la 9 Octombrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 18 Septembre cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa V-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 136 lei	**O jumatate loz 68 lei**
Un sfert de loz 34 lei	**Una optime de loz 17 lei**

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

„ELE"

schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

4420 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usureadă şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remediĭ.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se lua 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineaţa, unul la dejun, si unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ḑi.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghistii şi Farmacistii.*

O maşină de tipar Nr. 12 (Schnellpresse) precum şi o pedală (Tiegeldruck) se vind cu preţ foarte eftin; maşinele sunt în bună stare. A se adresa la Tip. *H. Goldner* Iaşi.

OPINIA

Ziar conservatór cotidian

Apare *la 5 ore seara*

Cele din urmă ştiri din lumea intreagă

5 bani exemplarul in toată ţara 5

Anunţuri, inserţii şi reclame cu preţuri moderate

TIPOGRAFIA H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar
9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié. preparat de către PAUL GAGE, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca Purgatif şi ca Depuratif.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale şi classeĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltuelĭ considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes egal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrânilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESĂ-DECI ANI a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către PAUL GAGE, est de uă eficacitate incontestabilă contra FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILORĬ, COPIILORĬ, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.

Uă broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care sticlă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN JASĬ: Farmacie FRATII KONYA.

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondadă în 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repez

Durata traseului 6—7 zile

Aseminea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

GRILLAGES 1 m. de haut. LE MÈTRE 0f30c.

Raymd **GARIEL**, 2, quai de la Mégisserie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS
RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5f.

GRILLAGES
GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Clôture de Chasse, le mètre...	0f 95
Châssis de couche, depuis.....	7 »
Paillasson pour abris, le mètre carré...	1 80
Porte-Bouteilles, pour 200 Places.....	7 »

Envoi Album franco de l'Album sur demande

PONDOIR
DÉPOSÉ
Prix..... 6fr.50
R. GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
Abreuvoirs pour Poules et Faisans
RATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS
En FONTE INOXYDABLE
Prix: 0f50c.
Raymond GARIEL
2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco de l'Album sur demande

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNŢURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 »

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

Redacţia şi Administraţia: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu şi Lascar Antoniu | Anul IV.—No. 259.—Joi 4 Octombrie 1907

Burghezia rurală

D. Leon Ghica-Dumbrăveni, in studiul său asupra chestiunei ţărăneşti, pune lămurit nevoia creării unei burghezii rurale, ca intermediară între micul şi marele proprietar.

Chestia rădicată tocmai de d. Ghica ca unul din marii proprietari din Moldova, merită toată atenţiunea cuvenită, şi caută să stăruim asupra ei.

Pentru lămurirea însă a acestei chestiuni vitale să vedem ce ne spun statisticile actuale asupra distribuirei averii teritoriale.

Cu pămînt pînă la 10 Ha, avem 1015302 proprietari. Toţi aceştia nu se bucură de vot direct, întru cît li se cere pe lîngă carte şi 300 lei venit fonciar. Cu pămînt de la 10 Ha. pînă la 50 Ha, sunt 36318 proprietari, aceştia au vot direct la col. III, şi formează răzeşimea noastră.

Dacă ne uităm însă la listele electorale, vedem că alegătorii cu vot direct la col. III sunt 42907, deci diferinţa de 6599 sunt preoţii şi învăţătorii, cari votează direct.

Disproporţia aceasta între marele număr al proprietarilor pînă la 10 Ha. şi micul număr al celor cu moşie pînă la 50 Ha. care nu reprezintă de cît 3.4 la sută din totalul proprietarilor de pămînt, faţă cu 96 la sută ce reprezintă numărul sătenilor împroprietăriţi şi răzeşii scăpătaţi, — 0.6 la sută fiind numărul proprietarilor de moşii de la 50 Ha în sus (total 6552 inşi)—arată că starea celor de la ţară nu e mulţumitoare.

Pe lîngă aceasta, o mulţime de lume, care din cauza serviciilor din stat sunt ţinute să trăească la ţară, se văd scoşi prin aceasta din dispoziţiile legilor de drept comun, şi siliţi a trăi de azi pe mîine, văzînd cu ochii strîmtorarea în casa lui şi luxul răsipitor la cel de alăturea; iar mai presus de toate lipsirea de bunul exerciţiului dreptului de vot.

S'a desvoltat la ţară o clasă mare de crîşmari romîni, cari au început a se încheaburi. Copiii lor urmează pe la şcoli în oraş; ei ne furnizează stocul de elemente chemate a primeni clasele diriguitoare. In schimb marea majoritate a acestor crîşmari stau departe de viaţa politică, iar legile nu-i înlesnesc a zbura în plasarea capitalului lor cumpărînd pămînt.

Asemenea foarte mulţi dintre preoţi şi învăţători, mai ales dintre cei ce se trag din răzăşi şi mazili, în al căror sînge este moştenită dragostea de pămînt, cu toată economia ce ar putea face, cu toată năzuinţa ce ar avea de a vedea zburînd în sporul averei lor, nu pot căci în cercu de fer al legei care stăpîneşte lumea rurală ei sunt ţărcuiţi şi nu se pot mişca. Şi apoi aceste 2 categorii de cetăţeni furnizează iarăşi un mare număr din elementele tinere chemate a primeni clasele diriguitoare. Copiii lor îşi duc un alt traiu şi părinţii ţinuţi să vegeteze; de ce?

Alte mii de cetăţeni: primari, notari, perceptori, cari au început a prinde altfel rostul vieţei de cît ţăranul plugar, căci şi partea de stat care a intrat în profesiunea lor, dacă nu în educaţiunea lor, încă îi face a fi mai răsăriţi de cît consătenii lor, şi deci e foarte naturală năzuinţa lor de a putea sbura în economia vieţei lor dar acelaşi cerc de fer al legilor organiceîi ţărcueşte şi nu pot mişca.

Dacă pe lîngă aceştia mai punem şi altă lume orăşenească, ca doctori, avocaţi, farmacişti, ingineri hotarnici, silvicultori, etc, cari stau la ţară, şi cari ar putea spori în economia vieţei lor, dar nu sînt îngăduiţi de legi, ni se pune întrebarea, de ce atîta lume, care e mijlocie între săteanul plugar şi orăşanul slujbaş, să fie silită a trăi subt un regim escepţional, care nu poate sluji nimărui?

Mai mult încă, cei un milion de proprietari mici rurali cu o întindere de 3 jum. milioane Ha, nu pot uza de nici un credit pe avutul lor, de şi în medie ei posedă cu pămîntul lor aproape 2 miliarde capital.

Dacă cei un milion de săteni ar împrumuta numai 40 la sută din valoarea pămîntului lor, ar putea utiliza în circulaţia zilnică a nevoilor lor 800 milioane lei, cari i-ar uşura în daraverile lor cu proprietarii şi nu ar fi robiţi economiceşte, căci ar îngloba pămîntul nu braţele; pe cînd aşa cum sunt azi lucrurile, pentru nevoile vieţei lui îşi robeşte braţele, ca să nesocotească pămîntul, ea nu produce nici bun nici mult.

Deci piedică pentru cei ce pot să meargă mai departe în desvoltarea puterii lor economice; înlănţuire în miserie pentru marele număr, căci e lipsit de creditul ceiut ca să facă faţă nevoilor zilnice, iată economia politică a legilor noastre organice.

Burghezia rurală e o necesitate a desvoltărei noastre economice. Ea va fi clasa chemată nu numai a romîniza clasa diriguitoare, dar a drena spre noi întréga desvoltare economică şi industrială a ţării, cum şi a primeni elementele diriguitoare în stat.

Această clasă trebue sporită, nu ciuntind viaţa celor un milion de săteni, ci făcînd să circule mai liber viaţa de la cei mulţi la cei puţini.

Cu 3 la sută elemente burgheze rurale nu sporeşte o ţară.

Dacă cu un veac în urmă burghezia urbană a acaparat viaţa publică a statelor Europei, e vremea ca burghezia rurală în ţara romînească să indrumeze pe noi căi de progres viaţa publică a elementului romînesc, căci statul e chemat a stabili echilibrul stărilor sociale spre bunulsău mers.

Altfel zdruncin şi nelinişte.

Gh. Ghibănescu.

D. HARET IN IAŞI

Persoane oficiale, prefecţii, primarul, rectorul şi cîţi-va directori de şcoli, au intimpinat astă-zi la gară pe omul nefast, pe omul revoluţiei, pe marele duşman al Iaşului.

Prezenţa d-lui Haret în Iaşi, în împrejurările de faţă, mai ales, este un act de mare îndrăzneală, pe care nu l'ar fi făcut, dacă n'ar fi contat pe obiceiurile civilizate ale Iaşului.

Căci îndrăzneţ este din partea ministrului şcoalelor, deprins, de altmintreli, cu asemenea acte, să vie la Iaşi tocmai în momentul în care toată lumea, cea politică, cea şcolară şi cetăţenii toţi, citează cu desgust numele Haret de care se leagă acea neînţeleasă în toată sălbătăcia ei duşmănie pentru Iaşi.

D. Haret este un anarhist. Pentru propagarea ideilor sale incendiare ca şi pentru punerea în execuţie a actelor sale de resbunare, d. Haret n'a găsit teren prietenesc in Iaşi.

D. Haret ar dori ca Iaşul, cel cultural cel puţin, să dispară. Mîna rea a acestui ministru a răpit multe catedre Universităţei din Iaşi. Acum aceeaşi mînă ar dori să facă o nouă operă de resbunare, să îmbogăţească Universitatea din Bucureşti spre a lovi pe acea din Iaşi.

Spre a impedica noul vandalism, toţi ieşenii s'au solidarizat şi visul negru al lui Haret nu va fi tradus în fapt: doctoratul în drept va fi creat la ambele sau la nici una din facultăţile de drept.

Că aşa va fi, ştie astăzi d. Haret—spre marea lui durere.

Are s'o afle şi mai bine cu prilejul prezenţei sale in Iaşi.

Dacă a cutezat să vie la Iaşi în toiul urei drepte ce s'a deslănţuit contra lui—va afla, cel puţin, că dacă a putut inscena procese scandaloase în contra profesorilor de la Iaşi, nu va putea lovi şi Iaşul însuşi.

E prea păcătos, ca să fi îndrăsnit a crede că va isbuti.

LUXUL ŞI RISIPA

Am relevat în alte rînduri şi tot aci că dacă boerii basarabeni sunt cei mai aprigi apărători ai stărei actuale în Rusia o datoresc faptului că moşiile lor datoare, ipotecate, vor fi nimicite în ziua în care revoluţia va deveni stăpînă şi va declara obligatorie vînzarea a unei părţi din moşie. Pe cînd în marea Rusie unde proprietarii sunt singuri exploatatorii pămîntului, unde viaţa nu e aşa de risipitoare ca în Basarabia, luxul şi extravaganţele mai restrînse, marii proprietari ruşi sunt înscrişi în partidele cele mai înaintate cari au în programul lor agrar chiar naţionalizarea solului.

Cum trebue căutat un substrat egoist în toate manifestările, e probabil că ultimii proprietari găsesc că fiind forţaţi a vinde o parte sau toată averea lor la ţarani, ei nu vor perde nimic, căci averile lor sunt libere de orice datorie şi preţul minimal pe care l'ar obţine totuşi le va rămîne lor. Luxul ne existînd în obiceiurile lor, ei vor şti a duce mai departe viaţa în marginile averilor ce vor poseda. De aceea ei privesc cu încredere în vinderea proprietăţilor şi darea lor ţăranilor. Boerii basarabeni sunt nevoiţi a avea o altă concepţie politică dictată de starea precară a afacerilor lor.

Acelaşi fenomen se observă şi la noi. Majoritatea marilor noştri proprietari e datoare vîndută şi preţurile colosale ale arenzilor nu acoperă dobînzile şi luxul pe care îl fac.

E de priceput că orice schimbare socială ar nimici pe aceşti proprietari, căci ori cît ar fi de mari preţurile fixate de stat în cumpărarea acestor averi—totuşi ele nu vor acoperi datoriile cu cari sunt grefate aceste averi şi nu vor permite deţinătorilor lor viaţa de pînă azi.

Alături de aceşti proprietari sunt cîţi-va mari proprietari cari exploatează singuri averile lor într'un mod raţional şi sistematic, cari trăesc în marginile cîştigului lor, cari au legături cu ţăranii lor şi-i cunosc. Aceştia pricep şi suferinţele ţăranilor, aceştia văd că productivitatea va fi aceeaşi şi dacă ei singuri vor exploata solul şi de aceea sunt şi pentru o reformă adîncă şi decisivă în chestia ţărănească.

Luxul, risipa, uşurinţa de trai iată cauzele cari au adus această stare precară a ţărănimei noastre. Şi toate revoltele, toate masacrele, toate viitoarele ameninţări ce atîrnă de-asupra ţărei—nu ne învaţă nimic—şi acum ca şi eri aceeaşi atmosferă de desfriu şi risipă dăinuieşte.

CATE-VA NOTE

Anul trecut s'a ţinut la Iaşi un examen pentru înaintarea pe loc a învăţătorilor. Acest examen n'a avut de loc—noroc. Turburările agrare determinaseră amînarea lui. In cele din urmă, d. Haret, care nu stă pe loc, a casat examenul—care nici nu se terminase.

Cu toate acestea, chestiunea acestui examen de înaintare pe loc, continuă să preocupe şi astă-zi pe d. Haret, car tot stînd locului, a hotărît să înainteze pe membrii foastei comisiuni, la bara judecăţei.

Aşa că, în cele din urmă, dacă nu s'a putut face înaintarea pe loc a învăţătorilor, s'a făcut, cel puţin, o înaintare a profesorilor examinatori.

Efect contrar—dar efect!

*

La Teatrul Naţional din Iaşi s'a făcut în ceasul al 12-lea o descoperire sensaţională. Cînd să se deschidă porţile teatrului—s'a descoperit, în adevăr, că acest teatru n'are director de scenă, de şi, de fapt, avea doi.

Asta, dacă nu ie culmea miopiei, atunci ie culmea unui alt substantiv cu terminaţia în *iei*.

Dacă acelaşi teatru are sau nu actori—asta nu s'a descoperit încă.

Mai ie vreme!

UCIDEŢI, NU VEŢI FI PEDEPSIŢI!

Anarhia a străbătut în toate: cel mai grozav lucru, insă, este faptul că anarhia a pătruns în mintea celor care sunt chemaţi a distribui justiţia.

Asasinii sunt lăsaţi în libertate. De unde pînă acum am avut juraţi cari achitau criminali dovediţi, astă-zi avem magistraţi, judecători de instrucţie şi procurori, care inventează formule juridice, spre a pune în libertâte oameni care atentează la viaţa şi avutul altora.

După curţile cu juri din Brăila şi Iaşi, care au achitat pe un Jalbă sau pe hoţii dovediţi cum a fost cazul cu nenorocitul din comuna Păuleni, care a fost prădat şi oribil maltratat, a venit acum rîndul parchetului de Brăila, care a pus în libertate, pe motiv de legitimă apărare, pe individul Ene Cojocaru, care a atentat la viaţa d-lui Georges San-Marin, fost deputat.

Cum a reuşit parchetul de Brăila să descopere legitimă apărare după ce Cojocaru a încercat să-l ucidă pe d. San-Marin? Niminea nu poate pricepe, nici chiar «L'Independance Roumaine», care exprimă mirarea sa profundă.

Faptul ie extra-ordinar de grav. Cele întîmplate pînă acum şi cazul ultim sunt de natură a stabili în mintea tuturor descreeraţilor că în ţara aceasta se poate ucide nepedepsit, că viaţa unui om nu contează şi că săteanul care ucide un proprietar sau arendaş va fi lăsat a doua zi liber să se primble şi să servească drept pildă semenilor despre impunitatea de care se bucură criminalii în sfînta ţară romînească.

Ce teribilă stare de lucruri şi de unde oare veni-va leacul?

Potrivit nouei legi a procedurei electorale, listele electorale se întocmesc de tribunale, şi nu de primărie.

La clubul conservator din Iaşi, piaţa Unirei, funcţionează o comisiune care se pune la dispoziţia alegătorilor, pentru orice lămurire electorală, în fiecare zi dela oarele 5—7 p. m.

OAMENI ŞI LUCRURI

Din obiceiurile ţărei

Asist la un proces de divors. Reclamantul îşi expune singur motivele acţiunei.

— Şi vedeţi, domnule preşedinte, aceasta nu s'a întîmplat odată, nici de două ori, ci vreme îndelungată... Când veneam de la lucru trudit şi flămând,—casa pustie... dumneaei îşi făcea mendrele prin mahala... Şi dacă îi spuneam o vorbă mai aspră tot ea avea dreptate. Până ce într'o noapte i-am tras cite-va leturghii... ca să prindă minte... Şi iată cum a fost...

Omul are dreptate, o văd bine. Are dreptate în proces, pentru că din cercetările făcute şi din dezbaterile afacerei rezultă că femeea sa n'are o concepţie lămurită despre îndatoririle ei conjugale. Dar mai cu samă are dreptate în chestia leturghiilor cari, în moravurile poporului nostru, formează una din cele mai vechi instituţii sociale.

De această instituţie se leagă şi vechea zicătoare care spune: „femeia nebătută ca moara neferecată". Şi tot ei se datoreşte concepţia pe care în deosebi femeile de la ţară o au despre dragoste. In genere asemenea femei nu se cred destul de iubite dacă nu sînt în deajuns de bătute, sau dacă îmbrăţişările conjugale nu se alternează cu cîte-o vinzoleală în cînepa dracului.

Şi în definitiv această mentalitate, la urma urmei nu e numai la noi, ci şi aiurea în multe părţi, păstrându-se ca un puternic vestigiu din vremile înapoiate ale servituţii femeeşti.

Când te gîndeşti că una din chestiile care agită societatea modernă e şi emanciparea femeei, fără voe gândul îţi alunecă la starea aceasta de spirite, aşa de răspândită, şi numai de cât constaţi că piedeca principală în cucerirea drepturilor femeei, o opune femeea însăşi, cu felul său de a vedea, de a gândi, de a iubi, cu obicinuinţa aceasta învechită a se supune autorităţei bărbăteşti şi de a o reclama chiar uneori, ca o necesitate născută din această obicinuinţă.

Emanciparea femeei de altfel nu alcătueşte prin ea însăşi o problemă a societăţei de azi,—ea nu e de cît o lature sau un aspect al celorlalte probleme care agită lumea,—şi revandicările cerute de sexul slab, nu vor veni de cît atunci cînd toate celelalte revandicări se vor fi îndeplinit, sau treptat pe măsura în care se vor face toate cuceririle celor obijduiţi.

Vederile lui Zola în Pedagogie

V.

Organisarea şcolii din Casa-comună. In grădina şcolii erau instalate aparate pentru executarea exerciţiilor de tot felul pentru fortificarea corpului. Corpul să fie sănătos şi solid pe măsură ce crierul se desvoltă şi se îmbogăţia: *nefiind echilibrul mintal decît într'un corp sănătos.* Pentru cei dintăi ani recreaţiile erau lungi supunîndu-se copiii la o muncă de scurtă durată, muncă variată şi proporţională puterei lor. Regula era să stee copiii închişi cît mai puţin. Lecţiile se dădeau în aerul liber. Se organizau primblări învăţînd pe copii în mijlocul lucrurilor pe care aveau să le cunoască: în fabrici, înaintea fenomenelor naturei, printre animale, plante, ape şi munţi, cu convingerea că ştiinţa nu trebue să aibă alt scop decît să ne înveţe a trăi bine viaţa.

Ideea de solidaritate. In afară de noţiuni generale se dădea copiilor şi noţiunea de *umanitate* şi *solidaritate.* Copiii creşteau împreună. Iubirea era singura legătură de unire, dreptate şi fericire. Această iubire se căuta a o desvolta în copii interesîndu-i unii pe alţii, cei mai tari veghînd asupra celor mai slabi. Toţi puneau în comun studiile lor, jocurile, pasiunile lor născînde. Şi aceasta era recolta aşteptată a oamenilor întăriţi prin exerciţiul corpului, instruiţi prin experienţă în plină natură, apropiaţi prin inteligenţă şi inimă. Ei devenise fraţi.

Atelierele. Lângă şcoală se găseau atelierele de meserii. Se ţineau cursuri asupra principalelor lucrări manuale, unde copiii se exercitau nu ca să la înveţe cu totdinadinsul, ci ca să aibă idee şi ca să se determine vocaţia lor. Aceste cursuri mergeau paralel cu studiile propriu zise. Odată cu scris-cetitul se punea în mîna copilului şi un instrument. Aşa că, dacă dimineaţa se învăţa gramatica, calculul, istoria care desvoltau inteligenţa; după masă se lucra cu micile braţe pentru a capata vigoarea şi adresa muşchilor. Aceasta era o recreaţie folositoare, o odihnă a crierului, o luptă plăcută de activitate. Se admisese în şcoala *Cetăţii nouă* principiul lui Rousseau ca tót omul să ştie un meşteşug. Elevii cari isprăveau şcoala îşi alegeau meşteşugul după gust pentru a se perfecţiona într'un atelier special.

Artele. Frumosul nu era neglijat. Copiii făceau cursuri de muzică, desemn, pictură, sculptură, în care cei privilegiaţi de natură îşi găseau *plăcerile existenţei.* Dar chiar şi pentru cei cari rămâneau la primele elemente tot capatau vederi mai largi pentru a putea gusta şi ei din frumuseţe.

Rezultatele şcoalei din Casa-Comunei. Clasele devenise un mic popor sub puterea învăţămîntului liber şi atragător, care mărea în fie-care an Cetatea cu cîte o generaţie nouă capabilă tot de mai mult adevăr, de mai multă dreptate. Acesta era unicul chip de a grăbi viitorul: copiii fiind scutiţi de dogmele numeroase, crescuţi în realitatea trebuitoare, cu fapte ştiinţifice demonstrate. Cele 5 clase erau terenuri de experienţe, învăţătorii ţinînd samă de crierii şi sensibilitatea elevilor lui, nu împunînîdu-şi personalitatea la 50 de elevi diferiţi. Copiii parcurgeau în chip gradat cîmpul cunoştinţelor umane, nu numai pentru a le înghiţi lacom fără a digera nimic, ci pentru a stărni în fie-care energia sa proprie, intelectuală, pentru a şi le asimila după pricepere şi mai ales pentru a'şi alege specialitatea către care se simţea atras.

Nici odată expresia că se adunase copiii acolo *ca să înveţe a învaţa* nu fusese mai adevărată.

Băncile dispăruse: fiecare copil avea o măsuţă cu un scaun.

Fetele erau la un loc cu băeţii.

Toţi îşi îndeplineau datoria din glorie, din lupta de a fi înţeles mai bine. Şi ce atenţie dădeau profesorilor cînd vorbia provocîndu-le contradicţiile. Adesea învăţăterul dădea cuvîntul celui care pricepuse mai bine, aşa încît cursurile aveau un interes de discuţii neîncetat.

Recreaţiile făceau să se umple grădina de veselie şi mişcare, fete şi băeţi fraternizînd ca cei mai buni prieteni. Ei se găseau alături ori unde. Jocurile se făceau fără deosebire de sex. Unii vorbiau, alţii se duceau în ateliere. Un singur joc dispăruse: copiii nu se mai jucau de-a barbatul şi femeea — jocul de predilecţie al copiilor de astăzi. Ei erau camarazi deprinşi, crescuţi împreună ca fratele cu

sora. Crescînd împreună ei se cunoşteau mai bine şi se iubiau mai mult.

Şi dacă se ajunsese la aceste roade bune, totul era datorit principiului de care învăţătorii de la *Casa-comună* erau pătrunşi: nu sunt pasiuni rele în om; nu sunt decît energii. Pasiunile sunt minunate, e vorba numai de a le şti întrebuinţa pentru fericirea indivizilor şi a comunităţii; căci se utilizase pasiunile născînde ale copiilor, nu li se înăbuşise. Leneşii fusese trataţi ca bolnavi. Învăţătorii cautase a stîrni emulaţia şi voinţa făcîndu-i să se dedee studiilor alese liber de copii singuri. Forţa celor *violenţi* era întrebuinţată la lucruri grele; de la *avari* să trăgea un beneficiu; de la *invidioşi* şi de la *mîndri* se trăgeau foloase de o inteligenţă vastă. Aşa că toate forţele vii erau supuse întrebuinţării, lucrînd fiecare pentru viitorul fericit cînd toată generaţia mai liberă şi mai capabilă de adevăr şi dreptate va aduce partea sa finală adică: *fericirea comună* a viitoarei societăţi —societate în care va dispărea *moştenirea* suprimîndu-se averile individuale, vor dispare rentele şi cu toţi rentierii respectivi, aceşti trîndavi care trăesc din munca altuia.

Luc avu fericirea să vadă toate roadele ostenelelor lui. Tinerimea ce se ridicase forma o lume cu totul deosebită de cea din trecut. După principiul urmat nu mai erau *oameni pătimaşi*. Zola arată că nici nu poate să existe astfel de oameni: se găsesc numai oameni a căror forţe interioare nu s'au ştiut dirigui, cum sunt energiile desordonate, trebuinţele de acţiune, de luptă şi de victorie. Dintr'un sgîrcit se poate face un prevăzător, un econom. Dintr'un om mîndru se poate face un erou, gata oricînd să facă totul pentru puţină glorie. A mutila pe un om de o pasiune e ca şi cînd i-ai tăia un membru, luîndu-i din putere, din şansele lui de isbîndă: e un infirm.

Astfel că ceea ce o morală de restricţie ipocrită numise cele „mai joase instincte" ale omului, acestea tocmai devenise forţe vii pentru a servi umanitatea.

In locul nesocotitului păcat original, în locul mîntuirei omenirei, între ameninţarea unui infern şi între făgăduelele unui paradis ceresc, nu mai era decît o *evoluţie naturală* a unei specii superioare în luptă cu forţele naturei, pe care le va învinge, le va supune în ziua în care încetînd răsboiul fratricid, oamenii vor trăi ca fraţii a tot puternici, după ce în chip dureros vor fi cucerit adevărul, dreptatea şi pacea.

Maria C. Buţureanu
Institutoare

„Opinia" la HUŞI

(Corespondenţa partic. a ziarului „Opinia„

In fine consiliul comunal s'a constituit. Cum? Ori cine trăeşte în Huşi ştie că tot cu concursul unor conservatori care urmăresc un interes personal în viitoarea formaţiune conservatoare. Şi adică de ce nu? Dacă un N. Cişman în actualele alegeri generale a dat tot concursul seu unui pretins conservator, a avea 150 voturi la colegiul II de cameră, de ce acesta să nu'l ajute la vreme de nevoe tot în speranţa viitorului. Sunt atîţia candidaţi la noi în Huşi, cînd vor veni conservatorii în cît nu se ştie ce se poate întîmpla cu aliatul de azi a lui C. Nicu Cişman. Şi omul e bine să fie prevăzător. Că socoteala din tîrg nu se potriveşte cu cea d'acasă, asta e alt-ceva. Se va vedea la timp. Dar consiliul constituit a luat'o pe mînecă cu chestiunile de edilitate. Cel întăi lucru hotărît de dualismul Dobreanu—Cişman a fost ridicarea felinarului Washington pus de d-ru Munteanu pentru a lumina strada Şcoalei No. 3 şi strada Melchisedec unde şade şi el!! Bietele felinare au ajuns a fi ambulante tot d'auna cînd Cişman vine pe la Primărie!? Dar şi asta este o muncă depusă în interesul comunei şi nu poate decît să facă *onoare* (sic) unui Dobreanu Cişman!? Al doilea act este următorul: Se ştie că dl. capitan D. Mardari, un înfocat apărător —de şi nu alegător—al listei Dobreanu Cisman are un proces cu comuna pentru revandicarea unui loc în oraş, astăzi un frumos squar; simţind slăbiciunea probelor, d-l. Mardari a oferit primăriei o transacţie care a fost refuzată de d-rul Munteanu. Acum venind la primărie *amicii* capitanului şi procesul presintîndu-se în ziua de 29 la Judecătoria locală, cestiunea a fost aşa de bine pusă de advocatul I Constantinescu Lungu în cît procesul a fost perdut pentru comună. Asta însă n'a împedecat ca *Lungul* nostru să încaseze ca onorar pentru un termen 50 lei! Partizanii însă trebue ţinuţi d'aproape şi sunt unii care au nevoe de sacul cu grăunţe.

Mai e apoi şi procesul cu perdelele teatrului dintre comună şi fraţii Herşcovici unde desigur că tot *amicii* vor cîştiga şi comuna va perde. Dar în toate aceste însă Turcul adecă Comuna plăteşte. Faptul e că cine-va care face politică cu oameni de strânsură trebue să'şi deschidă dacă nu punga lui când e goală dar a comunei cu siguranţă. Şi suntem abia la început!—Ce va mai fi voi comunica.

*

In oraş se face mare haz de pretinsele aere de om politic a unui oare care D-nu Calciu Al. Când cu constituirea consiliului comunal în 24 oare s'a răzgândit de 20 ori să fie sau să nu fie primar, pînă când lingând şi scuipând, scuipând şi lingând s'a dat tot cu cei pe care cu câte-va ore înainte îi înjura de prăpădea pământul, adică cu Dobreanu-Cişman.

Cea ce este nostim acuma e faptul că aceştia după ce şi-a făcut interesul îl calomnează şi batjocuresc în toate părţile, descriindu-l ca pe un om de nimic şi care în politică nu valorează nici cât o *ceapă degerată*!? Ba unul din ei spunea că lui Calciu i se poate spune *„a ma cap a ma dovleac"* a putut fi ceia ce n'a gândit şi n'a profitat; să'i fie de bine, căci noi ne-am gândit că mai bine *cu un deştept la pagubă de cât cu un prost la câştig* ?!? Să'ţi fie de bine Don Alecu!

De altfel concepţiunea în politică a acestui Don Calciu a putut-o aprecia multă lume în ziua de 29 Sept. la Clubul Concordia când îşi desvolta în gura mare principiile şi când nu s'a sfiit a spune că la balotajul pentru I Comună a cheltuit 2000 lei cu cumpărarea câtorva voturi!! Şi să se mai zică că C. Alecu Calciu nu face sacrificii în politică! Numai ingraţii nu le recunosc; lumea însă cealaltă, chiar patria îi va fi recunoscătoare. *Şi-a* asigurat un monument în Huşi, în piaţa legumelor!!? *Coresp.*

Litere-Ştiinţe-Arte

Telegraful ne aduce vestea dureroasă a morţei lui N. Vaschide unul din cei mai de valoare fii ai ţărei. Nicolae Vaschide e născut în Botoşani şi a fost căsătorit cu fica reposatului profesor Zamfirescu din Iaşi.

De tînăr plecat la Paris, după ce îşi luase licenţa în litere în Bucureşti, a lucrat cu profesorul Binet psihologia experimentală şi a devenit în curînd asistentul său. A publicat singur şi în colaboraţia profesorului său precum şi a d-lor V. Henri, Vuspas, Toulouse, lucrări de o netăgăduită valoare în psihologie.

Numele său a fost foarte răspîndit şi colaboraţia sa la revistele ca „Revue philosofique" alui Ribot, l'anne psychologique şi altele i-au atras stima şi admiraţia tuturor. In ultimul timp a fost asistentul d-rului Toulouse şi conferenţiar la Sorbona; a diriguit cu cel din urmă: Bibliotеque international de psychologie în care a publicat 2 volume precum bibliotheque psihologique de la femme.

Literat, a scris versuri drăguţe şi încercări în proză foarte bine reuşite; Ziarist, a scris la *L'Independance roumaine şi La Roumanie* sub pseudonimul de Ion Măgură corespondenţe din Paris în care era o culegere a tot ce se scria, se gîndea la Paris. Colaborator la mai toate revistele noastre din ţeară, era în present primul redactor al *„Revistei Idealiste"*. Incă tînăr Vaschide nu avea mai mult de 36 de ani, el moare în plină activitate a talentului său.

Deplîngem moartea aceasta prematură şi trimitem condoleanţele noastre nenorocitei şi prea încercatei sale soţii şi întregei familii.

*

A apărut No. 19 al *Convorbirilor* director d. M. Dragomirescu de la 1 Octombrie cu următorul sumar:

G. Orleanu: Exotice; I. Dragoslav: Vacanţa; *Un mare anonim*: O fabulă; Cincinat Pavelescu:

Amurg de toamnă; Ion Minulescu; Odeleta; And. Popovici Banaţeanu: Noapte, L. Iliescu: Unei prietene; B. Nemţeanu: In parc; Gabriel Donna: Transformaţie de energie; V. Eminescu: Vis; Eug. Dulfu: Poesii postume, Alessio: Balada nopţii, A. Roată: Din Eclesiastul, Supliment politic: Un patriot romîn despre cauzele răscolelor ţărăneşti; M. Dragomirescu: Revista critică.

Informaţii

Printr'o adresă confidenţială, prefectura noastră de judeţ a dat ordin inspectorilor comunali, precum şi autorităţilor comunale de a urmari pe un oarecare Gheorghe a Anei, de loc din Păstrăveni, judeţul Neamtz, bănuit ca instigator.

Se zice că acest individ ar fi îndemnat pe locuitorii din Păstrăveni să se dedea iarăşi la răscoale, să taie firele telefonice etc. Acestea le-ar fi auzit Strul Munteanu, cîrciumar din acea comună.

In ziua de 22 Septembrie, se spune că el ar fi fost în Tg. Frumos, unde ar fi întrebuinţat acelaş procedeu ca şi la Păstrăveni.

S'au dat ordine ca să se ia serioase măsuri pentru prinderea numitului agitator.

—

Calitatea apelor de la Timişeşti.— Administraţia comunală trimete ziarelor următoarea notă: Apele de Timişeşti au fost analisate, din punct de vedere bacteriologic, în cursul acestei veri de către d. dr. A. Babeş. Au mai fost analisate în mai multe rînduri şi în trecut. Rezultatele la care au ajuns d. dr. Babeş, sînt cu mult mai favorabile de cît cele constatate prin cercetări anterioare. Apele de Timişeşti se prezintă, după studiile acestuia, cu calităţi absolut superioare altor ape bune de băut.

—

D. Spiru Haret, ministrul Cultelor şi al Instrucţiunei Publice, a sosit azi dimineaţă cu trenul de 8 şi 30 în localitate pentru a lua parte la conferinţele profesorilor de ştiinţi.

Ministrul a fost primit de vre-o 20 persoane.

—

In strada Socola s'au solidarizat 60 familii evreeşti, care dispun de mijloace şi care au hotărât ca în curînd să emigreze în Canada.

Emigranţii se vor duce zilele acestea la sinagoga cea mare unde vor depune un jurămînt pentru a fi solidari între ei.

—

D. Em. Manoliu, la rândul său, a refuzat şi d-sa să primească postul de administrator al domeniilor comunei, în care fusese numit pe ziua de alaltăeri.

Acum e vorba ca în acest post să fie numit d. Bejan, care a mai ocupat acest post, din care a fost înlăturat chiar de către foasta administraţie liberală pentru că fusese prins cu mâţa 'n sac.

Pentru acesta pune mare stăruinţă d. C. B. Pennescu, ca unul ce este omul său de încredere.

—

Eri Curtea de Apel secţia II-a a judecat procesul privitor pe d. C. D. Papana, pentru lovire.

Procesul a fost intentat de d. Tober, fost contabil la moara Grünşpan, unde d. Papana avea un depozit de cereale şi pe care d. Papana l'a prins încărcând sacii ce'i exporta în diferite părţi, cu cenuşă în loc de tărîţe. Surprins asupra faptului, Tober a fost lovit de d. Papana.

Tribunalul condamnase pe dl. Papana la o amendă de 25 lei şi 15 lei despăgubiri; Curtea însă l'a achitat.

*

Tribunalul secţia I-a judecînd eri procesul lui Max Moscovici, fost contabil la cassa Lüpschitz, l'a condamnat la 2 luni închisoare, pentru abuz de încredere.

—

Agitaţiuni ţărăneşti. — Asupra unui fapt grav, petrecut în judeţul Bacău corespondentul nostru din Trg.-Ocna ne scrie următoarele:

Din cauză că ţăranii din cătunul Larga, comuna Dofteana, jud. Bacău, încălcaseră o pădure din proprietatea d-nului Georges Ghyka, care pădure au şi pus-o în tăiere, s'a hotărât de Tribunal a se numi o comisinne, din o parte şi alta, spre a se stabili punctele de pe hotarul proprietăţei, cu locurile ţăranilor.

In ziua de 28 Septembrie curent, fiind termenul pentru această hotărâre şi fiind de faţă avocaţii ambelor părţi, împreună cu revizorul comunal şi primarul comunei toţi aceştia au fost opriţi de ţărani să stabilească punctele de hotar, şi de oarece ţăranii îndârjiţi au luat o atitudine agresivă şi resboinică, *fiind înarmaţi cu topoare, ciomege etc.*, autorităţile, împreună cu avocaţii, au părăsit localitatea şi acuma se zice că la al doilea termen se va cere şi prezenţa puterei armate.

Printre avocaţii proprietăţei au fost d-nii Leon Sakelary, primarul de Bacău şi Jean Vârgolici iar din partea ţăranilor a fost d. V. Carp.

Din acest incident se vede cât sunt de agitate spiritele ţăranilor şi în comuna Dofteana, şi cât de încordate au ajuns relaţiunele dintre ţărani şi proprietar altă dată aşa de pacinice.

—

D-ra Josefina Cazacincu, licenţiată în litere a fost numită suplinitoare la şcoala profesională de fete din Huşi, pe ziua de 1 Octombre a. c.

—

Din Galaţi.—Urmările neglijenţei cons. comun. sanitar.—Din cauza înmulţirei cazurilor de scarlatină, şcolile vor rămânea închise până la 15 Octombrie.

Alegerea de la consil. comunal.—Astă-zi a avut loc alegerea a încă a unui al doilea ajutor de primar. A fost ales d. Ţăranu cu 11 voturi.

—

Veteranii ofiţeri din localitate se vor întruni din nou Duminica viitoare, spre a discuta mai multe chestiuni.

—

In ziua de 7 Octombrie a. c., se va ţinea, la Sîrca licitaţia pentru vinderea la locuitori a unor loturi vechi rămase în părăsire.

—

Alegerea consiliului comunal liberal din Trg.-Ocna, efectuată în ziua de 9 Septembre, a fost casată.

—

D. inginer cl. I Ene Mihail, inspector de tracţiune la căile ferate (inspecţia Iaşi) a demisionat.

Demisiunea i-a fost primită.

—

Parchetul a încuviinţat înmormîntarea bătrînului Teodor Grigoriu, din comuna Bivolari, care a încetat alaltăeri subit din viaţă.

—

D. A. A. Bădăreu a sosit astă-zi în oraş. Seara se va întoarce în Bucureşti.

—

D. Emanoil Busnea, conductor cl. I, a fost trecut în posiţie de neactivitate pentru congediu mai mare de trei luni.

O mică infamie a d-lui V. G. Morţun.

—

Societatea de ştiinţi.—După cum am anunţat, societatea de ştiinţi din Iaşi, reluându-şi cu începerea anului şcolar 1907—1908 activitatea ştiinţifică, a convocat pe membrii ei în şedinţă pentru astăseară Mercuri la orele 8 şi 30.

Pe lângă darea de samă asupra mersului societăţei, vor fi şi importante comunicări ale d-lui prof. Poni asupra petroleurilor române, a d-lui prof. dr. Hurmuzescu despre Radioctivitate, a d-lui prof. Simionescu şi alţii.

La această şedinţă sunt învitaţi şi profesorii de ştiinţe fisice, chimice şi naturale, veniţi pentru conferenţe la Iaşi.

—

D-na Natalia Simionescu, foastă profesoară de croitorie la şcoala profesională „Reuniunea Femeilor Române", dă lecţii de teorie şi practică.

A se adresa str. Sărărie No. 78.

—

Vorbisem acum cîte-va zile despre mizeriile care le face d. Gh. Săndulescu, comisarilor şi sub-comisarilor, în scopul numai de a'i face să demisioneze.

Acum prefectul poliţiei a dat noi însărcinări comisarilor, anume de a colinda toată noaptea oraşul.

In afară de aceasta, se ştie că fiecare comisie are cîte un secretar, post care e îndeplinit de unul dintre sub-comisari.

Secretarii comisiilor au îndatorirea de a sta de la 7 dimineaţa până la 7 seara, în comisie, spre a gira lucrările; ei bine, cu toate că aceşti oameni muncesc o zi întreagă, fără întrerupere, avînd numai noaptea ca timp de odihnă, d. Săndulescu, a luat acum dispoziţia ca şi ei să facă patrulă noaptea în oraş.

Măsura este cît nu se poate mai nedreaptă, căci cînd te gîndeşti că un om care a muncit toată ziua, să'l sileşti să se ducă şi noaptea cu patrula, pentru ca a doua zi dimineaţă să vie din nou la serviciu.

Mulţi din aceştia sunt decişi să demisioneze.

—

Mîine la orele 2 p. m. se va face cu o deosebită solemnitate, deschiderea cursurilor la Universitate.

Cuvîntarea de deschidere după cum am spus va fi ţinută de d. prof. dr. Manicatide.

—

Ministerul de interne a dispus ca să se dea de urma tuturor potemkiniştilor care sunt împrăştiaţi prin ţară şi care umblă dintr'un loc într'altul şi să'i oblige a'şi alege un domiciliu.

—

O mare nenorocire s'a întîmplat eri după amiază la Bucium pe şoseaua ce vine dinspre Repedea.

Căruţaşul Neculai Rotariu venea cu un car încărcat cu lemne şi rupîndu-se piedica, caii au luat vînt pe panta cea mare; numitul căruţaş a căzut sub car şi a fost strivit.

Intr'o stare soră cu moartea, nenorocitul a fost transportat şi internat la spital.

—

De sub paza poliţiei locale a dispărut de câteva zile Gh. Rusu, supus austriac, care urma să fie expulzat, fiind găsit în stare de vagabondaj.

—

Epizotia de febră-aftoasă stîngîndu-se cu desăvîrşire în judeţul nostru măsurile de poliţie sanitară veterinară au fost suspendate încă de alaltăeri.

—

Regele şi văcsuitorul de ghete

O LEGENDĂ

de Georg Ruseler

S'a întîmplat odată ca un rege şi cu văxuitorul său de ghete să moară în aceaişi zi şi amîndoi ajunseră la porţile cerului. Poarta fu deschisă şi văxuitorul voi să se repeadă înăuntru cînd cine-va îl trase de mănecă. Era Regele.

— Ce, ai uitat ori ce respect? spuse el. Lasă-mă pe mine să intru cel dintăi.

— Puţin îmi pasă, raspunse văxuitorul, dar îmi pare Maestate că te înşeli, aci suntem toţi de o potrivă.

Aşa începuseră ei vorba cînd Sf. Petru se apropie de poartă şi le-o închise în nas.

— Spune tu, întrebă el pe văxuitor, dacă acolo, regele vostru a fost un rege bun?

— Foarte bun, răspunse acesta, îşi ţinea regatul în chingi, cum îşi ţine un călăreţ calul.

— Foarte bine! Acum spune şi tu—şi Sf. Petru se întoarse spre Rege—a fost un bun văxuitor acesta.

— A fost admirabil, răspunse Regele. Cînd îmi văxuia cismele, străluceau aşa de frumos în cît mă puteam oglindi în ele.

— Bine! v'aţi făcut prin urmare treburile pe pămînt în cinste şi dreptate, sunteţi deci egali în faţa cerului. 'Mi rămîne, însă să vă întreb alt ceva. Cine din voi a urmărit mai bine preceptele lui Crist şi a împărţit mîncarea sa cu semenii săi flămînzi?

— Eu, răspunse Regele, la poarta mea au mîncat în fie-care zi sute de cerşetori.

— E frumos. Şi cîţi flămînzi ai săturat tu? întreabă Sf. Petru pe văxuitor.

— Pe nici unul; eu singur am fost pururea flămînd. Văxuirea ghetelor nu produce atît cît slujba de Rege.

— Prin urmare tu n'ai ajutat o singură fiinţă omenească pe pămînt.

— Nu, pe nici un om nu l'am ajutat, dar am dat de mîncare unui cîine flămînd.

— Cum s'a întîmplat asta?

— Da; şedeam într'o zi pe o bancă de peatră în curte şi ţineam în mîni o bucată de friptură de epure şi gîndeam: Ce mult îmi place mie epurele! De odată vine un cîine jigărit, slab şi în trei picioare, unul îl tîrà sdrobit de copiii de pe stradă. Se apropie de mine şi aşa se uită lung în ochii mei. Vedeam că era flămînd şi gîndesc! Nenorocitule! tu eşti mai slab şi mai flămînd de cît mine şi îi arunc jumătate din friptura mea. După ce a mîncat'o se întoarse iar spre mine, căci a simţit că îmi era milă de el. Şi atunci i'am aruncat şi ceal'altă bucată, iar eu am strîns cureaua cu încă o gaură mai mult.

— Hm! mormăi Sf. Petru şi apoi se întoarse către Rege. Ai fost flămînd vre'o dată?

— Eu flămînd? Nici odată!

— Atunci îmi pare rău, dar tot văxuitorul de ghete va intra întăiul sub porţile cerului.

Din nemţeşte de **I. D.**

OSCAR WILDE

SONET LIBERTAŢEI

Nu îţi iubesc copiii tăi, ai căror ochi trişti nu văd alt ceva de cît mizeria lor fără nobleţe; al căror spirit nu cunoaşte nimic, n'au grija de a şti ceva; dar pentru că vuetul democraţilor tale,

Stăpînirile terorilor tale, grandioasele anarhii, reflecta ca şi marea pasiunile mele cele mai nebune şi dau furiei mele un frate,—Libertate! De aceia şi numai de aceia, strigătele tale neînţelese încîntă sufletul meu pînă în adîncimile sale, fără ele toţi regii ar putea, ca cnutul, să însîngereze şi să despoaie naţiunile prin ajutorul gloanţelor lor, de drepturile lor inviolabile,

fără ca eu să fiu mişcat. Şi, totuşi.. şi totuşi, nu ştiu dacă sunt alături cu tot sufletul de aceşti Chrişti ce mor pe baricade.

REQUIESCAT

Umblă încet, încet de tot, ea e aci aproape, sub zăpadă. Vorbeşte încet: ea aude cum cresc cicoarele.

Părul ei auriu a luat culoarea ruginei; ea care fu tînără, drăguţă, ea nu-i de cît colb.

Asămuitoare crinului, albă ca zăpada, abia ştie dacă fu femee, aşa de uşor a crescut.

Scîndurile cosciugului, o peatră enormă pe pieptul ei; singur eu îmi chinuesc sufletul, ea însă se odihneşte.

Tăcere, tăcere, ea nu va auzi nici lira mea, nici sonetul meu; toată viaţe mea e îngropată aci. Să aruncăm ţărînă deasupra ei, s'aruncăm ţărînă.

MADONNA MIA

Tînără fată şi crin, ea n'a fost creată pentru durere pe acest pămînt, cu părul ei negru şi dulce pe care lacrămile le udau, cu ochii săi plini de dorinţi, pe jumătate acoperiţi de lacrimile încă adormite, ca nişte ape albastre zărite prin ceaţa unei ploi;

Obrajii pali, pe cari nici o dragoste n'a lăsat o pată, cu buza roşie şi subţire făcută a nu pricepe iubirea şi gîtul ei alb, mai alb ca al unui porumbel argintiu. Şi cu toate că buzele mele nu vor înceta s'o slăvească,

totuşi n'aş putea fi aşa de îndrăzneţ spre a îi săruta chiar picioarele, căci mă simt sub umbra pe care o fac aripile ei respectul.

pe care Dante îl simţise cînd alături de Beatricea, sub peptul aprins al Leului, îi se părea că vede al şeaptelea cer de cristal şi scara de aur.

Ultime informaţii

Vom avea doctoratul în drept la facultatea juridică din Iaşi. Lucrul acesta pare hotărît. Intr'adevăr d. Haret a declarat ieri la Bucureşti unui prietin politic:

— Voi introduce doctoratul şi la Iaşi spre a opri campania începută.

In ce ne priveşte suntem foarte mulţumiţi că va lua sfîrşit campania cu preţul creărei doctoratului şi la Iaşi.

Atît doar am voit şi noi, nimic mai mult.

La Belceşti se semnalează iarăşi oarecare nelinişte.

Locuitorii din acea comună s'au plîns prefecturei că li se pune loturile în vînzare pentru motivul că n'au făcut plăţile şi ei cer să mai fie îngăduiţi, căci sunt cu totul lipsiţi.

Aseară s'a convenit definitiv cu d. H. Lecca ca să primească direcţia de scenă a teatrului din Iaşi. Astă-zi se va face contractul. Comitetul teatral a mai admis să acorde un concediu de 2 luni d-lui C. Ionescu, societar dramatic, ca să preiee turneul d-nei Romanescu, în locul d-lui Leca.

Acest turneu va începe la 1 Noembrie.

Pentru d. P. Fîntînaru.—Acum cît-va timp am relevat chipul cum d. Fîntînaru înţelege să dea ascultare celor ce vin pe la primărie. Spuneam atunci că d-sa, care ie primar de fapt, reuşeste să nemulţumească pe toată lumea, adversar şi prietin, prin felul său hursuz şi procedeu violent.

Că d. Fîntînaru e primar de fapt dovedeşte lucrul următor: d-sa a dat ordin d-lui Gall ca nici o hîrtie să nu fie predată d-lui Gane, înainte de a nu fi văzută de d-sa. O altă dovadă mai puternică de sigur că nu trebuie.

Iar acum, pentru a învedera felul de a fi al d-lui prim ajutor de primar—care se pare că ie mai puţin puritan de cum voieşte să apară—vom cita cîte-va fapte:

1) De ce d. Fîntînaru a revenit asupra dispoziţiei luate ca prostituatele să se mute din strada Armeană? De ce a permis ca ele să rămîie pînă la 26 Octombrie, după ce refuzase în Mai acest lucru d-lui Pekea Alexandrescu, care veniso să stăruie în acelaş scop—şi pentru care lucru Pekea fusese angajat de proprietarii interesaţi pentru suma de 400 lei? Lui Pekea se refuzase acest lucru pe motiv că regulamentul ie categoric, de ce dar s'a revenit pe urmă? Cine a stăruit?

Şi orice caz puritanism — de care se face atîta paradă — să chiamă aceasta?

2) D. Gane promisese d-lui Cozadini—la Jockey-club, faţă de mai multe persoane—să-i rezolve în senz favorabil o cerere absolut dreptă. Este adevărat că d. Fîntînaru s'a opus categoric cînd a auzit despre ce este vorba şi că d. Cozadini, furios, a apostrofat pe primarele de fapt cu un cuvînt foarte puţin graţios?

3) Ştie d. Fîntînaru motivul pentru care d. Eleft. Ropală e furios contra liberalilor? Pentru că d. Fîntînaru l'a oprit să-şi spoiască o căsuţă din ogradă şi l'a obiecţia fostului consilier că e nedrept a se cere de la ori-cine autorizaţie pentru ast-fel de lucruri, primul ajutor de primar i-a strigat:

— D-ta să nu pledezi cauza altora şi dacă nu vrei să scoţi autorizaţie poftim dau eu 7 lei pentru d-ta şi gata!

4) Este adevărat că atunci cînd părintele Gotzan, parohul bisericei din Păcurari, din apropiere de moara Grünspan a cerut să re repare un gard, căci cimitirul bisericei serveşte de trecătoare, d. Fîntănaru, cu acelaş tot de mînie, a strigat:

— N'am de cît 2000 lei pentru reparaţii de biserici iar nu pentru garduri. Dacă îţi trebuie, însă, reparaţii n'ai de cît să-ţi iei taşca şi să umbli să strîngi pe la enoriaşi.

Pentru moment atît.

Colegiul Universitar a fost convocat din nou pentru astăzi la orele 5 p. m., pentru a se ocupa cu chestia înfiinţărei doctoratului şi la Universitatea din Iaşi.

La importanta şedinţă a marelui colegiu va lua parte şi d. ministru Spiru Haret, căruia i se vor expune hotărîrile consiliului.

Azi diminiaţă consiliul profesoral al facultăţei juridice din localitate, s'a întrunit pentru a discuta asupra înfiinţărei doctoratului pe lîngă Universitatea noastră.

Au luat parte toţi profesorii afară de 3, care nu se află în localitate.

Consiliul a hotărît înfiinţarea doctoratului, discutînd apoi asupra catedrelor ce urmează a se creia, cu înfiinţarea doctoratului, precum şi asupra budgetului doctoratului.

In urmă s'a decis ca să se aştepte hotărîrea colegiului Universitar care se va întruni azi, spre a se vedea măsurile ce urmează a se lua.

Camera de punere sub acuzare, compusă din d-nii consilieri Crivăţ, Grigorovici şi Suciu, a cercetat şi respins astă-zi apelul arendaşului O. Guttmann pentru punerea în libertate pe cauţiune.

Ministerul cultelor a cerut prefecturei de judeţ să-i comunice de urgenţă dacă pădurea de pe pămîntul bisericesc din satul Slobozia, comuna Ciurea este mare şi s'ar putea scoate în vînzare şi dacă nu e supusă regimului silvic.

D. Spiru Haret, ministrul Instrucţiunei publice, va pleca mîine să inspecteze institutul „Procopie Florescu", din comuna Tauteşti.

Cu această ocazie, se crede că se va tranşa şi cu pămîntul, care aparţine acelui institut şi care a fost cerut de ţărani.

Conferinţele profesorilor de ştiinţi.—Astăzi au urmat, în laboratoru Liceului Internat conferenţele profesorilor de ştiinţi fisice şi naturale.

Conferenţele sunt presidate de d. Sihleanu, inspector al învăţămîntului.

Dimineaţă s'au început discuţiunile cu privire la programul studiului ştiinţelor naturale în liceu şi modificările care ar fi de adus acestui program, precum şi a metoadei de predare a studiului fizicei şi asupra programului de fizică.

S'a susţinut că orele fixate actualminte pentru studiul ştiinţelor în liceu nu sunt suficiente. La orele 10 a. m., a sosit şi d. Spiru Haret, ministru cultelor şi instrucţiunei publice, care a venit ca să ia parte la aceste conferenţe.

D-sa luînd cuvîntul a aratat importanţa ce presintă aceste conferinţe şi luînd cunoştinţă de dezideratele ce s'au propus, a adăogat că d-sa crede că nu e nevoe de a se înmulţi numărul oarelor pentru studiul ştiinţelor în liceu, ci să se caute mijlocul ca să se predee complect în oarele cîte sunt.

După d. Haret, a luat cuvîntul d, Moisescu, apoi d-nii Dornescu şi Dima. care au susţinut nevoia de a se înmulţi orele mai ales la cursul superior, spunînd că se pot împuţina orele pentru alte obiecte.

Au mai vorbit apoi d-nii M. Tomida, Cădere şi Popovici.

După amiazi a continuat discuţia referitoare la aceste puncte.

Mâine va urma lucrarea în comun a ambelor conferenţe de ştiinţi fizice şi ştiinţi naturale.

*

După amiazi la orele 5, congresiştii vor lua parte mîine la o audiţiune muzicală în sala corului Mitropolitan, organizată de d. D. Dimitriu, energicul şef al corului. la cere va lua parte probabil şi d. Spiru Haret, ministrul Cultelor şi Instrucţiunei publice

---

Ştiri şcolare.—Pe ziua de 1 Octombrie a. c., s'au făcut următoarele numiri în corpul didactic primar rural, din judeţul nostru:

D-na Maria Ulmanu învăţătoare la şcoala din Scobinţi, în locul d-şoarei Margareta Gavrilescu, d. Pr. Scobaiu, la şcoala din cotuna Smeu, comuna Sineşti; d-na Maria Ionescu, la şcoala din cot. Tabăra, comuna Bivolari; d-ra Natalia Petrovici la Mînjeşti, comuna Mogoşeşti; D-na Ludmila Manole, la postul II de la şcoala din Mironeasa; d. I. Zăhărescu la şcoala din cotuna Slobozia, comuna Voineşti; D-ra Virginia Teodoru, la postul II de la şcoala din Fîntînele—Cioara; D-na Rozinca Dimitriu la postul II de la şcoala din Sineşti.

— Păr. D Constantinescu, institutor la şcoala primară „Trei-Erarhi", a fost însărcinat se gireze direcţiunea acelei şcoli.

— Revizoratul şcolar al judeţului a intervenit pe lîngă direcţiunea institutului Gregorian, de a trimete copile la orfelinatul „Procopie Florescu" din comuna Tăuteşti, fiind 12 burse vacante.

— D. I. Petrov, învăţător în Podul Iloaia, a obţinut un concediu de o lună de zile.

Ca să punem mai mult în evidenţă cît de mare preţ şi cîtă speranţă pun ţăranii în manifestul guvernului de astă primăvară, vom cita un fapt petrecut pe moşia Lupăria, proprietatea epitropiei casei Sf. Spiridon.

Moşia aceasta era arendată d-lui Costiner cu 55 lei falcea.

Ţăranii au cerut epitropiei să rezilieze contractul cu numitul arendaş pentru a li se da lor moşia cu 40 lei falcea, ceia ce epitropia a convenit, cu toate că între arenda oferită de d. Costiner şi cea oferită de ţărani, e o diferenţă de 20000 lei anual.

Contractul a fost deci reziliat şi cînd delegatul epitropiei s'a dus la moşia Lupăria ca s'o împartă ţaranilor, aceştia au declarat ca nu vor să dea de cît 25 lei pe falce, şi scoţînd manifestul guvernului de astă primăvară, au spus că acesta e cea mai bună garanţie că li se va da pămînt cu orice preţ!

Iată încă unul din roadele manifestului guvernului!

Domnii dr. Ilie Stroici şi Ienăşescu, numiţi experţi în procesul Codrescu-Iuster, despre care am vorbit la timp, au prestat ieri jurămînt înaintea tribunalului s. III-a.

D. Leo Geller delegatul societăţei anonimă „Fabrica de ţesături fosta Leo Geller et Co. din Iaşi, a cerut tribunalului autorizarea pentru a putea funcţiona.

Tribunalul a dispus ca în prealabil, să se ceară avisul Camerei de Comerţ.

Autorităţile au fost înştiinţate că în viile dela Bucium şi-a făcut apariţia un haiduc, care iesă înaintea trecătorilor şi'i jefueşte.

Ajutorul de primar din Bucium, ducându-se alaltăeri într'o vie, a dat peste el Haiducul avea la brîu un iatagan, un cuţit mare şi un revolver. El sta culcat într'un tufiş şi a reuşit să fugă, lăsîndu-şi sumanul, care a fost luat de ajutorul de primar din Bucium.

Parchetul a fost avizat că femeea Catinca Zacodeanu din satul Horleşti, comuna Cucuteni, fiind turmentată de băutură şi luîndu-se la ceartă cu fiul său Anton Mitoc, s'a dus la locuinţa acestuia şi i-a pus foc.

Casele şi întreaga gospodărie a lui Mitoc a fost prefăcută în cenuşă.

Incendiatoarea a fost arestată.

D. P. Ialomiţă intemeetorul internatului popular „Principele Neculae" din Iaşi, voind să construiască un local propriu pentru acel internat, avînd adesiunea mai multor cetăţeni, constituiţi în comitet, a cerut cuvenita autorizare de a organiza o loterie, din a cărei beneficiu să realizeze scopul ce'l urmăreşte.

Se ştie că administraţia comunală a luat o dispoziţie ca tăierea rîmătorilor să nu se mai facă prin ogrăzi, ci numai la abator, unde măcelarii sunt puşi, se zice, la o anumită tăxă. Din cauza acestei taxe măcelarii s'au pus în grevă.

Ei au refuzat să pună în vînzare carnea de porc.

Lozuri pentru clasa 5-a a loteriei pe clase a Regatului Român, se găsesc de vînzare, la agenţia teatrală „Thalia" Th. P. Maximovici Iaşi cu preţurile următoare:

Un los 136 lei, o jum. los 68 lei un sfert de los 34 lei, o optime 17 lei. Comenzile de lozuri se fac prin mandate poştale şi primesc prompt lozurile.

Judiciare.—La secţia I a curţei de apel se judecă apelul făcut de comerciantul Faibiş, din Huşi care a fost declarat în stare de faliment şi condamnat pentru bancrută simplă şi fruuduloasă.

— Pentru ziua de 12 Octombre s'a fixat termin pentru întrunirea creditorilor bancherului Leff la sec. 2-a pentru verificarea creanţelor.

— Trib. sec. I a infirmat mandatul de arestare al lui Mihalache Musteaţă acuzat că a omorît pe Gh. Angheleanu din str. Salhana.

Istoriile d-lui Iorga.—Ne folosim de prezenţa în Iaşi a d-lui Spiru Haret, pentru a-i atrage atenţiunea nu asupra *istoriilor* d-nului Iorga, ci asupra *Istoriei lui Ştefan cel Mare*, pusă de d. ministru al şcoalelor pe lista autorilor de cetit de învaţători la examenul de înaintare pe loc.

In lista intocmită de inspectoratul şcolar conservator era pusă: *Ioan Vodă cel Cumplit* de B. P. Hajdeu.

D. Haret nu gustă pe Hajdeu, şi a sărit... la d. Iorga.

Că o fi bună lucrarea *în pripă* a d-lui Iorga scrisă cu prilejul centenarului din 1904, nu ne ocupăm; dar că e *încîlcit* scrisă, aceasta o ştie toată lumea afară de... d. Haret.

Şi de ce nu ştie d. Haret acest simplu şi elementar lucru? Pentru că... pentru că d. Haret nu face nici literatură, nici istorie, ci face... politică şi mai puţin matematică.

Dar fiind că d. Haret a silit prin această măsură să pună pe Iorga de autor clasic, şi să fie cetit de cel puţin 1000 de învăţători, cîţi se vor prepara pentru examenul de înaintare pe loc, e bine ca să reîmprospătăm d-lui ministru ce părere au tocmai aceşti modeşti învăţători despre cartea d-lui Iorga. In adevăr în No. 1 al *Culturei Romîne*, revista d-lui Găvănescu, an. II, p. 29, găsim o scrisoare a învăţătorului I. Andarachi, în care se vorbeşte de lucrarea d-lui Iorga, cu prilejul învinuirei ce se aduce dascalilor rurali de d. Sp. Popescu, că n'ar zori să cumpere lucrarea d-lui Iorga.

Vom reproduce în No. de mîine părerea învăţătorului Andarachi.

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 3 Octombrie

Neînţelegerile liberalilor de la Tecuci

Bucureşti. — O neînţelegere gravă a isbucnit intre liberalii tecuceni. Această neînţelegere s'a manifestat printr'o ceartă între d. Mărculescu, preşedintele comisiei interimare, şi d. Iacob Albu, nenorocitul candidat la colegiul al II-a de Senat şi care a căzut în aceste alegeri. Spre a fi mîngîiat de această cădere, d. Iacob Albu cere să fie ales primar, cerere care îi este refusată de d. Mărculescu. Din această ostilitate probabil că liberalii vor perde şi alegerile comunale.

Procesul Atentatului contra d-lui Miclescu

Bucureşti.—Astă-zi la ora 12 a început înaintea curţei cu juri din Ilfov procesul lui Ioan Zaroiu, care, precum se ştie, a atentat la viaţa d-lui Miclescu, directorul general al C. F. R.

In sală foarte mult public.

Curtea este presidată de d. Spiridon Stătescu. Asistat de d-nii judecători Bossie şi Ioanide.

Se constată din că 22 martori nu s'au prezintat de cît 7.

Apararea şi acuzarea renunţă la martorii absenţi cari sunt condemnaţi la cîte 200 lei amendă.

Partea civilă nu se prezintă să ia interogatorul inculpatului care susţine că a cumpărat revolverul spre a se sinucide în urma accidentului de drum de fer întîmplat, căci s'a văzut nenorocit pe toată viaţa.

A încercat să obţie mila celor din fruntea C. F. R., dar a fost respins şi într'un moment de furie, de care nu-şi dă seamă, a tras cu revolverul.

In momentul cînd vă telefonez se continuă cu ascultarea martorilor.

Alegerea decanului baroului de Ilfov

Bucureşti.—In jurul alegerei decanului baroului de avocaţi de Ilfov a început o vie agitaţie. Sunt o mulţime de grupuliţe care fie-care'şi are candidatul ei.

Printre aceştia sunt d. d. Antonescu Maiorescu, I. Lahovary şi Dissescu.

Greva continuă

Turin.—Opunerea patronilor de a primi pe lucrători continuă. Mai multe grupuri de manifestanţi s'au dus în faţa cîtor-va stabilimente industriale pe care le-au atacat cu petre, dar incidentul nu a luat proporţii mari. Un meeting impunător s'a ţinut pentru a se decide atitudinsa ce lucrătorii trebue să adopte faţă de patroni Meetingul a decis să proclame astăseară o nouă greva generală până Vineri

Sfîrşirea obstrucţiunei

Viena.—Obstrucţiunea împiegaţilor căilor ferate ale statului a luat sfîrşit.

Nou cas de ciumă

Orăn.—Un nou cas de ciumă a fost constatat aci.

Chestia Mitropolitului din Drama

Constantinopol. — Patriarhatul a decis să ordone pentru ultima dată Mitropolitului din Drama, care stă la Salonic să se ducă la locul său natal în caz contrar se vor lua contra lui măsuri severe.

Deces

Paris.—D. Maurice Loewy, directorul observatorului a murit.

Maşina de sburat

Paris.—Aeroplanul Forman, cu care s'a făcut experienţă azi după amiază a evoluat vre-o 283 metri la o înălţime de 6 metri şi apoi a făcut în mod foarte stabil un al doilea sbor de 105 metri, executînd un ateriesaj în condiţii foarte bune.

Moartea unui cardinal

Roma.—Cardinalul Steinhunber a murit.

Holera

Persburg.—Ştiri din Keiw anunţă 6 cazuri de holeră.

Groaznic accident

Halifax. — Un vagon al liniei de centură electrică pe cînd urca un deal fix, a suferit un accident. Firul conductor a eşit din conduct şi a pus astfel frîna vagonului în neputinţă de a funcţiona. Vagonul a alunecat pe pantă cu o iuţeală ne mai pomenită, a eşit din şine şi s'a isbit de un edificiu. Vagonul a fost cu totul sdrobit. Sunt 2 morţi şi 31 grav răniţi.

Explozie

New-York.—O explozie s'a produs azi în fabricele de pulbere de la Fontant, statul Indiana; 30 de persoane au fost ucise şi vre-o 100 rănite.

Vapoare înnămolite

Odessa.—Din cauza ceţei s'au înămolit în nisipurile de lîngă Odessa transportul Pruth, vaporul Grivory Mark, venind din Anglia, şi vaporul englez Protheus.

Tren deraiat

Londra.—După ultimile ştiri deraiarea de la Shrewsburg a făcut 57 victime, dintre care 17 morţi şi 40 răniţi, printre care 3 funcţionari ai căilor ferate şi 3 impiegaţi ai poştei.

Evenimentele din Maroc

Paris.—Consiliul de miniştri s'a ocupat de situaţiunea din Maroc. Generalul Drude a telegrafiat că restabilirea ordinei se urmăreşte cu concursul lui Marabut care dispune de 260 puşti. Presenţa amiralului Aube ne mai fiind necesară, guvernul va dispune rechemarea lui. Guvernul a hotărît să ceară un credit de 6 milioane pentru departamentele inundate.

Casablanca.—150 călăreţi din Tadelat, înarmaţi cu puşti moderne şi conduşi de Marabut, Sidielhaba Mahomed s'au supus.

Paris.—Ziarul „le Temp" află din Rabat că d. Regnault s'a întreţinut eri cu sultanul timp de o oră.

Marabou Boudjebad care s'a pus la dispoziţia generalului Drude pentru a coopera cu dînsul la pacificarea triburilor Chavnia, afirmă că o armată de vre-o mie de oameni, comandată de Mulay Hafid se află în apropiere de Casablanca şi este pe punctul de a se împrăştia.

Congresul radical

Nancy.—Printre moţiunile adoptate de congresul radical se află şi propunerea prin care se învită guvernul să studieze chestia limitărei sarcinelor militare după dorinţele exprimate de conferinţa păcei din 1899 şi din 1907.

---

†

Ioan Onescu soţ, Gheorghe, Dimitrie, Maria, Ioan, Elena şi Natalia Onescu copiii, precum şi întreaga familie, au adînca durere a face cunoscut pierderea ce au suferit prin moartea prea iubitei lor soţii şi mame

Maria Onescu

decedată Marţi 2 Octombrie crt. în vrîstă de 39 de ani şi roagă rudele şi cunoscuţii defunctei să asiste la înmormîntare, care va avea loc Joi, 4 Octombrie.

Prohodul se va oficia în biserica Sft. Pantelimon la orele 2 p. m., şi de acolo cortegiul va pleca la Cimitirul „Eternitatea".

De VÂNZARE

următoarele rase de porumbei

1) Capuţineri de la 20—30 lei per.
2) Bronzaţi „ „ 15—25 „ „
3) Guleraţi pe roşi 10—15 „ „
4) Guleraţi pe negru 10—20 „ „
5) Carieri negri 10—15 „ „
6) Carieri vineţi 10—20 „ „
7) Rotaţi albi 10—15 „ „
8) Rotaţi negri 10—20 „ „
9) Guşaţi englizeşti 10—15 „ „
10) Guşaţi moravieri 15—20 „ „
11) Chineji albi 10 „ „
12) Chineji galbeni 10 „ „
13) Chineji vineţi 10 „ „
14) Indieni 10—15 „ „
15) Darabani 10—15 „ „
16) Romani vineţi 15—20 „ „
17) Romani caffé-au-lait 15—20 lei „
18) Frezaţi cu aripele vinete 10 lei „
19) Capi negri cu 2 cucue 10 lei „
20) Negri cu două cucue 10 lei „
21) Roşi cu două cucue 15 lei „
22) Voiajori 5 lei „

Toate aceste rase nu numai că sunt veritabile dar sunt şi cele mai perfecţionate.

Cu stimă
Al. D. Mihail

Str. Apeducul No. 23.

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile masive, parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul american. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 3|4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER încheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajoase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Inştiinţare

Reîntoarsă din străinătate de unde am adus tot ce'i mai nou şi mai distins în articole de modă.

Inştiinţez onor clientelă că am pus în vînzare cu preţuri eftine, elegante pălării pentru sezonul actual.

Primesc comenzi şi modernizări în condiţiunile cele mai avantajoase.

„Hélène"
Salon de Mode
Iaşi Str. Lăpuşneanu 30

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Vănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a V-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei V-a va avea loc la 9 Octombrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 18 Septembre cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot delà mine pentru clasa V-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 136 lei	O jumatate loz 68 lei
Un sfert de loz 34 lei	Una optime de loz 17 lei

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

„ELE"

schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

1420 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usureadă şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se lua 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineaţa, unul la dejun, si unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ḑi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghiştii şi Farmacist i.*

O maşină de tipar Nr. 12 (Schnellpresse) precum şi o pedală (Tiegeldruck) se vînd cu preţ foarte eftin; maşinele sunt în bună stare. A se adresa la Tip. *H. Goldner* Iaşi.

OPINIA

Ziar conservatór cotidian

Apare *la 5 ore seara*

Cele din urmă ştiri din lumea intreagă

5 bani exemplarul in toată ţara 5

Anunţurĭ, inserţiĭ şi reclame cu preţurĭ moderate

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar
9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié. preparat de către **PAUL GAGE**, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca **Purgatif** şi ca **Depuratif**.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale* şi *classeĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltuelĭ considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca **Purgatif** *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcoritorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes egal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrânilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESĔ-DECI ANI a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către PAUL GAGE, est de uă eficacitate incontestabilă contra **FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILORĬ, COPIILORĬ, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.**

Uă broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care sticlă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN JASĬ: **Farmacie FRATII KONYA.**

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondadă în 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repez

Durata traseului 6—7 zile

Aseminea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

GRILLAGES 1 m. de haut. LE MÈTRE 0f30c.

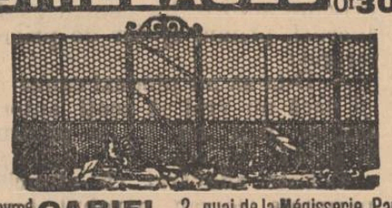

Raym^d **GARIEL**, 2, quai de la Mégisserie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS
RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5f.

GRILLAGES
GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Clôture de Chasse, le mètre...	0f 25
Châssis de couche, depuis.....	7 »
Paillasson pour abris, le mètre carré...	1 30
Porte-Soufflets, pour 20 Places.....	7 »

Envoi Album franco sur demande

PONDOIR
DÉPOSÉ
Prix..... 6fr.50
R. GARIEL
2 ter, quai de la Mégisserie, PARIS
Abreuvoirs pour Poules et Faisans
RATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS
En FONTE INOXYDABLE
Prix: 0f50c.
Raymond GARIEL
2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco de l'Album sur demande

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNŢURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 »

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

Redacţia şi Administraţia: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu şi Lascar Antoniu | Anul IV. — No. 260. — Vineri 5 Octombrie 1907

Din nevoile comerţului

IV

Concurenţa. Concurenţa este sufletul comerciului ca şi reclama, zic unii, care se pretind cunoscători în ale comerciului. Concurenţa aduce progresul şi deci foloseşte consumatorului. Noi cunoaştem în comerciu două sisteme: unul francez şi altul german.

Sistemul francez consistă în a debita marfă bună şi a cîştiga mult; adică, atit pe cît este necesar asigurărei plăţilor, acoperirea cheltuelilor şi plata muncei.

Sistemul german consistă, în a profita puţin şi a vinde mult, ca prin multă vînzare să se realizeze profitul necesar existenţei comerciantului şi progresul afacerei.

In Francia ca şi în Germania aceste sisteme se practică de marile industrii, care-şi dispută eghemonia pe pieţe, debuşeuri.

Fabricatele franceze sunt, e drept, superioare prin calitatea şi fineţa lor, astfel că o urcare a preţului e justificată, faţă cu alte fabricate inferioare ca calitate şi fineţe.

Aceste sisteme se pot practica în industrie, pentru că abundenţa producţiunei poate da drept rezultat eftinirea fabricatului, cînd cu aceleaşi cheltueli se poate produce mult sau mai mult. *Să ne lămurim.*

Cînd un stabiliment industrial oarecare, cu acelaşi personal, cu aceleaşi maşine şi cu acelaşi combustibil, produce în 24 ore, spre pildă 20000 kgrame, pe care le vinde nu le înmagazinează; uşor va putea concura pe un alt stabiliment similar, care avînd aceleaşi cheltueli, n'ar produce tot în 24 ore de cît 10 ori 15000 kgr., materia primă fiind aceiaşi.

La aceste stabilimente mai concură şi experienţa lucrătorilor, ori perfecţiunea maşinelor, sau abilitatea chimică ori technică, a conducătorilor.

In aceste cazuri concurenţa e şi posibilă şi justificată.

Dar în comerciu, lucrurile se petrec altfel.

Un comerciant nu poate eftini marfa de cît prin reducerea profitului ori suspendarea lui. Aceasta pentru că un comerciant nu poate eftini fabricatul, pentru că el îl cumpără, nu-l produce ca fabricantul.

Sunt unii care susţin diferenţa preţului mărfurilor de la comercianţi, pe comptul speselor.

Această afirmare e absolut neesactă. Chiria magazinului, patenta, personalul şi celelalte cheltueli sunt aproape aceleaşi la fiecare comerciant, iar personalul e mărit numai potrivit cu creşterea afacerilor; aceasta deci, n'are nici o influenţă în urcarea ori scăderea preţului mărfei, pentru a-i permite concurenţa.

Eftinirea mărfurilor, prin reducerea profitului, nu e aplicabilă în cemerciul de detail, pentru că consumatorii sunt aceiaşi, debuşeuri speciale neexistînd în folosul comerciului mic, care să justifice reducerea preţului şi deci leala aplicare a concurenţei.

Din contra. Experienţa ne-a dovedit, că baza concurenţei în comerciul de detail, este falimentul şi frauda. Or, cu aseminea baze nu se poate crea un comerciu de detail solid şi onorator pentru ţară.

Fatalmente, pe pieţele noastre, concurenţa nu poate avea alt efect, decît în ce priveşte serviciul, maniera vînzătorului şi curăţenia mărfei; alt soiu de concurenţă, fără tendinţa spre faliment, nu poate exista.

Şi ca dovadă a acestei afirmări putem invoca in fapt, cele ce se petrec pe pieţele străine ale Europei, precum: Paris, Viena, Berlin, Bruxelles, etc.

In aceste oraşe mărfurile din magasinele de detail se vînd scump, cu mult mai scump ca la noi şi cu mult mai scump ca în fabrice.

Principiul a vinde eftin cu profit mic, pentru a cîştiga prin consumaţie, s'ar putea aplica mai uşor în Paris spre pildă, unde populaţia e mai intinsă şi mai deasă ca la noi. In orice caz, nu s'ar putea pretinde că Parisul ar fi un debuşeu mai slab pentru comerciul de detail, ca Iaşul, Vasluiul, Roman etc.

Evident, comerciul de detail nu poate merge pe aceleaşi norme ca marile industrii, in care concurenţa are mijloace de naturi diferite la îndămînă, ca spre pildă eftinirea capitalului, experienţa lucrătorilor, maşinele etc.

Naşterea cooperativelor in Franţa şi Germania, sunt dovada diferenţei de preţ de la fabrică la neguţitorul de detail.

Concurenţa deci, e fără temeiu cinstit în comerciul de detail.

G. D. Şerban

INALTA MORALA!

„Independenţa" *dă, după inspiraţiunile d-lui Stelian, o lecţiune delicioasă în materia prestigiului magistraturei.*

Ziarul frances polemizează cu „Epoca" *în chestiunea numirei d-lui Stefan H. Stefan, fost procuror, de curator al averei d-nei Efrosina Catargi.*

Şi scrie:

Mare cas se face şi de numirea de curator al unui magistrat care a părăsit de curînd magistratura—*prieten al prefectului de Covurlui.*

Incă o acuzare ce şchiopătează. Acei cari fac uz de dînsa nu ignorează, totuşi, **că ie tradiţie** *în toate tribunalele ţărei* de a da preferinţă, în asemenea materie, colegilor, cari au părăsit *cariera magistraturei* **ca să li se asigure existenţa până vor fi ajuns** *să-şi facă o clientelă de avocat.*

Dacă ziarul francez nu-şi bate joc şi de tribunalul de Galaţi şi de prietinul fostului procuror, atunci ni se serveşte e lecţie de cumplită imoralitate.

Căci a afirma că este tradiţie în justiţie ca administratori ai averei interzişilor să fie numiţi, nu oameni vrednici de a gospodări o avere, ci „magistraţi, cari au părăsit cariera aceasta şi cari urmează *să-şi facă clientelă"—afirmarea aceasta este o ruşine.*

Şi-ar închipui cine-va, că, de cîte ori, se iveşte o interdicţie, de atîtea ori tribunalul respectiv caută să plaseze de administrator pe un avocat fără clientelă, ca să-i servească, precum afirmă „Independenţa", *„un subsidiu pînă la vremuri mai bune".*

„Independenţa" *ar trebui să lămurească dacă, prin enorma ei afirmare, a voit să fie* fină, *sau dacă, în adevăr, aceasta este convingerea ei în materie specială.*

Declaraţia de eri a d-lui Haret

Nu ne-am înşelat în prevederile noastre, cînd am afirmat că nici chiar d. Haret—a cărui aversiune pentru Iaşi este notorie—nu va rezista unei campanii energice pe tema infiinţărei doctoratului in drept.

Informaţiile noastre de ieri sunt astăzi pe deplin confirmate; pentru a impiedica o campanie menită să-l zdruncine, d. Haret a declarat ieri, in faţa marelui colegiu Universitar, că doctoratul va fi introdus şi la Iaşi.

Precum am mai spus'o: ne importă puţin motivul pentru care d. Haret a cedat atît de curînd; ne este perfect egal dacă a revenit asupra hotărîrei anterioare din pură frică sau din convingerea că a fost în eroare.

Ceea ce ne interesează şi ne bucură este că Iaşul cultural nu va fi ştirbit şi că acest lucru se datoreşte solicitudinei—nici odată dezminţită—pe care partea vigilentă a partidului conservator a purtat'o pururea Iaşului.

Agitaţia n'am pornit'o de cît în scopul de a apara Iaşul cultural: nimenea dar nu poate de cît fi mulţumit că am obţinut acest lucru.

Dar, în altă ordine de idei, este un punct din declaraţia făcută ieri de d. Haret la Universitate şi care are nevoie de a fi elucidat. E vorba de declaraţia ministrului că a fost totdeauna pentru introducerea doctoratului în drept şi la Iaşi—dar că a uitat să se adreseze Universităţei ieşene spre a-i cere avizul cum a făcut pentru Universitatea din Capitală.

Declaraţia aceasta este dezminţită în mod categoric de d. Disescu, care afirmă că d. Haret i-a spus verde că la Iaşi nu va înfiinţa doctoratul.

Cum concordă aceste lucruri? Uitat-a d. Haret ieri ce a spus alaltaieri? Sau, intimidat de puternica nemulţumire ce provocase în capitala Moldovei hotărîrea de a refuza Iaşului această îmbunătăţire, a crezut de cuviinţă să facă platitudini fără să se gîndească că spusele sale vor fi dezminţite de o persoană cu autoritate ca d. C. Disescu? Nu cum-va i-a scapat d-lui Haret un cuvînt, care invederează că nu este—ceea ce mulţi ştiau de mult—de cît un simplu politician?

Chestia trebuie elucidată şi de sigur că d. Disescu va face acest lucru pentru mai marele necaz al ministrului puritan şi omul şcoalei.

C. Sorin.

CATE-VA NOTE

Voinţa Naţională, de cînd cu „mia de mărci" pe care tovarăşul Nădejde a primit'o din ordinul lui Kautsky, s'a cufundat într'un vis financiar: visează lei noi.

Visează monedă romînească spre a face o diversiune în spirite în ce priveşte „mia de mărci" a lui Kautsky.

Voinţa a devenit tocmai la Iaşi cu visul ei financiar. A visat ceva foarte frumos: „cantacuziniştii" au subscris *500.000* cinci sute mii lei, ca să scoată o gazetă la Iaşi.

De va afla Kautsky de „afacerea" aceasta, cu siguranţă că va scrie lui Nădejde că poate să treacă la ziarul cel nou de la Iaşi.

Dacă s'a făcut treabă pentru „mia de mărci"; d'apoi pentru 400.000 mărci!

*

In No. de ieri al „Opiniei" a apărut o informaţie de natură picantă: primăria hotărîse ca domiciliul unor anumite dame să fie strămutat dintr'o stradă în alta.

Doi colectivişti, băieţi fervenţi cu părul alb, săriră în ajutorul domiciliului damelor. Unuia din aceşti fervenţi, care urma să primească un onorabil onorar de 400 lei pentru oboseala sa, intervenţia i-a fost refuzată. Celuilalt fervent, mai cu noroc, i s'a acordat favoarea.

Şi „Opinia" se întreabă: „puritanism ie acesta?"

Ba bine că nu!

Atentate şi crime sociale

La Bucureşti se judecă procesul lui Ioan Zarioiu, atentatorul la viaţa d-lui Miclescu, directorul general al C. F. R. Nu ştim care va fi verdictul dar acest atentat ne rîdică anumite reflexii.

Suntem o ţară eminamente agricolă; prin norocire munca cîmpului nu expune la accidente şi prin urmare nici nu a fost nevoe de o lege a protecţiei muncei şi a asigurărei în cazuri de accidente. Bine înţăles că măsurile de igienă n'ar lipsi şi la ţeară şi statul care ştie aşa de bine ocroti proprietatea ţăranului, ne-dîndu-i dreptul de a o vinde, n'a găsit nemerit a ocroti şi munca lui reglementînd'o şi nelăsînd'o prada celei mai antisociale exploataţii de azi.

Dar de cît-va timp avem o industrie, avem ateliere, avem uzine, avem mine, drumuri de fer ale statului şi particulare — tramvaiele parcurg stradele a mai multor oraşe ale ţărei şi cu toate astea nu există o legislaţie a muncei şi accidentelor din aceste întreprinderi. Căile ferate n'au o casă de ajutor a lor şi slavă Domnului C. F. R. dau un excedent de cîteva zeci de milioane, mai toate industriile noastre n'au o casă pentru accidente şi boala lucrătorilor lor şi sunt expuşi cei bolnavi şi cei schilodiţi de maşinăria uriaşă modernă, de a cerşi în stradă bucata de pîine.

Şi de şi nu găsim cuvinte de apărare pentru un asasin ca Jalbă sau ca Ioan Zarioiu—dar trebue să vedem în aceste manifestaţii—ce îi drept sporadice—un semn al unei nedreptăţi sociale. Oameni cari muncesc ani de zile în condiţiile cele mai umilitoare şi nesănătoase—la C. F. R. e o explotaţie mizerabilă a lucrătorilor, e o adevărată stare închiziţională—şi dacă într'o zi o întîmplare nenorocită îi scot, din pâine, din puterea de a munci, sunt perduţi. Le rămîne o singură cale: cerşitul. Aşa a fost cu Jalbă, aşa a fost cu Zarioiu şi aşa se întîmplă cu sute alţii. Dar pe cînd aceste sute poartă în ei un temperament domol, blajin şi acceptă viaţa cum este şi primesc rolul dureros de victime—sunt temperamente svăpăete, nebune, cari se ridică cu emfatica lor credinţă la rolul de justiciari şi în cazul acesta avem de înregistrat o crimă, un atentat social.

Constatarea aceasta nu e suficientă, ea cere şi o urmare şi această urmare e o lege cît mai de curînd pregătită pentru ocrotirea muncei şi pentru punerea la adăpostul mizeriei victimile accidentelor de muncă. Exemplul e contagios şi cum mai ales juraţii noştri împărţesc cu multă prodigalitate ertarea, în curînd vom vedea ridicîndu-se la e doctrină acest drept de a ucide cînd eşti ofensat de societate.

Şi atunci va fi rău!

OAMENI ŞI LUCRURI

GLORII APUSE

Henri Rochefort şi Edouard Drumont au fost într'o vreme două din cele mai populare figuri ale Franţei. Cu drept cuvînt dar, retragerea lor de la *Intransigeant* şi *Libre Parole*, trebuia să producă senzaţia pe care o relevează aproape toată pressa europeană.

Privind lucrurile de aproape, apusul acestor două glorii, nu apare de loc ca un fenomen greu de înţăles. Dimpotrivă, declinul celor doi ziarişti se dovedeşte uşor a fi urmarea firească a gloriei uşoare în lumina căreia au trăit atita vreme.

Iată cum explică *Frankfurter Zeitung* fenomenul acesta: Rochefort n'a fost nici odată un om superior, nici prin calităţile sale intelectuale, nici prin cultura, nici prin meritele sale de om politic. Speculînd idei şi sentimente care găseau un teren prielnic în masse, şi-a cîştigat prin atitudinea sa combativă, prin violenţa articolelor sale, o popularitate şi o simpatie care l'au urcat sus, în stima celor mulţi. Silit apoi să se expatrieze, după comună, a continuat să conducă ziarul său din Anglia, de unde fulgerele pe care le îndrepta împotriva victimelor sale, luau o lumină particulară. Circumstanţele aceste au înlesnit iară i menţinerea acestei popularităţi. Dar afacerea Dreyfus cu puternicul reviriment moral pe care l'a produs în poporul francez, a zguduit mult popularitatea aceasta care de atunci a mers mereu spre declin. Opinia publică şi-a schimbat radical şi vederile şi idealurile şi simpatiile sale. Gloria lui Rochefort era osîndită; *L'Intransigeant* îşi perdea pe fiecare zi, odată cu numeroşii săi cetitori, însuşi dreptul şi raţiunea existenţei sale.

Aproape acelaşi lucru cu Drumont, care însă a avut întotdeauna asupra lui Rochefort superioritatea intelectuală ce o întinsă cultură o mărea încă mai mult. Dar cauza îngustă pe care o îmbrăţişase deveni în cele din urmă tot mai puţin simpatică, tot mai mult în dezacord cu curentul general.

Astăzi, pentru a-şi putea asigura existenţa, cele două ziare au trebuit să abandoneze direcţia oamenilor cărora le datoreau gloria apusă.

Din toată această afacere trebue reţinut atît, şi aceasta e morala ei: Rochefort şi Drumont au încetat de a mai aparţinea istoriei sociale contemporane; apusul lor, e însă, în acelaşi timp, apusul ideei pe care au simbolizat-o.

IN POPOR

Există o mişcare nobilă şi măreaţă cu tot idealismul ei utopic, mişcarea tinerimei ruseşti îndreptată întru ridicarea ţăranului.

„In popor, între el, cu el să trăim, zi cu zi, ceas cu ceas, să îl pricepem şi cînd îl vom pricepe îl vom iubi şi cînd ne va fi drag vom suferi pentru el, ca să îl ridicăm, să îl chemăm la viaţă, să îi dăm şi lui un colţ de bine sub acest cer nefărşit de mare". Iată ce spune programul acestei mişcări. Descrisă în mii de lucrări, romane şi nuvele, mişcarea asta a găsit în Potapenko, un scriitor rus de care am mai vorbit, pe reprezentantul cel mai desăvîrşit. In câteva scrieri ale lui a scos în relief figurile nobile ale acestor poporanişti şi i'a fixat pentru totdeauna în inimile tuturor. Romanele lui au avut o influenţă hotărîtoare în multe îndrumări ale tinerimei; vigoarea cu care e susţinută teza aceasta a jertfirei tale pentru binele celor mulţi, e aşa de înălţătoare că mîntuindu-le de cetit ai sensaţia dureroasă cât e de mică şi searbădă viaţa noastră în târguri şi cit de mare şi binefăcătoare ar fi dacă am cheltui-o pentru ridicarea altora—acolo departe în satele noastre.

Aşa Chiril Oblovenski, *) a terminat cu succes seminarul şi i'a fost propus locul de profesor, poziţie admirabilă, menită a îl ridica sus—dar el preferă să se ducă preot în cel mai întunecat sat. Şi iată cum explica hotărârea lui, tatălui său:

— Eu aş voi să am un rost în viaţa mea! Şi dacă alţii nu îl pot pricepe, părinte, tu trebue să îl pricepi. Din copilărie, eu âm trăit în sat; satul nostru Ustimievca e sărac. Şi am văzut eu pe ţăran nu trăind, dar ucigîndu-se. Intunericul din mintea lui e din cauza sărăciei, părinte, iar sărăcia din cauza întunericului. Aşa se ţin una de alta. Pentru sărăcia lui l'am iubit eu, încă, de atunci din copilărie, numai iubirea asta a domnit în mine, căci am trăit eu fără nici o ţintă, am mers prin vînt şi n'a fost nimic al meu în mine. Dar am înţăţat mult şi cu folos, am făcut cunoştinţa cărţei, cu oameni înţălepţi am stat de vorbă şi mintea mea s'a desvăluit. Şi am înţăles că a trăi fără nici un rost nu e demn de mintea omenească. Şi mi-am zis atunci: dacă tu te-ai luminat, luminează şi pe aproapele tău. Numai aşa viaţa ta va însemna ceva şi va lăsa o brazdă.

Şi pe cine altul ai nevoe să'l luminezi dacă nu pe ţăranul nostru? Trebue să dai lumină acolo unde e întuneric. Şi cîtă bezuă e acolo, părinte, o ştii tu singur. De aceea am hotărît să zdrobesc cariera mea şi să mă duc preot la ţeară. Şi acum spune, tată, sunt eu nebun ori nu?

Sărac, nenorocit, suferind el însuşi în întunericul satului, tatăl lui Chiril e izbit de cuvintele acestea pe care îi se părea că le aude din gura Mîntuitorului şi el aprobă pe Chiril:

— Tu eşti un om adevărat!.. După evanghelie, după evanghelie!

— Ce bine e părinte că tu mă înţelegi... Mai uşor e de trăit pe lume cînd cine-va te înţelege!

Şi arhiereul pricepe gestul lui Chiril şi mama lui care la început îşi crede pe fiul ei nebun e convinsă şi fratele lui — toţi îl admiră că el e aşa de blînd, cuvîntul lui aşa de dulce şi ei toţi aşa de nenorociţi.

Ce frumoasă e scena între el şi fratele său. Acesta neîncrezător îl întreabă.

— Ce găseşti tu frumos la ţeară? Nici oameni, nici petreceri. Numai plictiseală!

— Dacă mie mi-ar fi spus cum-va lucrurile aceste la vîrsta ta (Metodie e mai tînăr de cît fratele său) eu singur n'aş fi priceput răspunde Chiril — atunci şi eu credeam că viaţa toată este în tîrguri — pe cînd aci e doar somn şi plictiseală. Dar azi gîndesc altfel. Viaţa e numai aci, numai aci, oamenii trăesc într'adevăr; pe cînd acolo esecută un şir de convenienţe anumite. Tot ce e acolo e convenienţa şi stima, şi cinstea şi gîndirea şi sentimentul! Pentru toate e un cod, iar omul robul acestui cod. Acolo se poate trăi numai pentru sine, aci omul poate face ceva şi pentru alţii. Ia numai faptul acesta: viaţa în tîrguri e scumpă. Ca să poţi trăi cum se cade trebue să îţi cheltueşti toate puterile ca să cîştigi bani. Omului nu îi rămîne nici puteri, nici timp ca să fie om.

Pe cînd aci viaţa e eftină. Timp de ajuns,

*). Din romanul: In adevărata slujbă.

ucrezi cît vrei. Aci şi numai aci tu eşti stăpînul vremei tale, puterilor şi calităţilor tale! Numai aci poţi da totul spre a servi pe aproapele tău".

Muma lui Chiril care visase să îşi vadă fiul profesor, e dureros isbită de faptul că fiul ei renunţă la oraş, la bogăţie, la renume, spre a fi un preot de ţeară. Ştirea asta a îmbolnăvit'o şi culcată după un acces nervos, ea a chemat pe fiul ei lîngă pat să îi vorbească.

— Să-ţi explic hotărîrea mea, mamă! Nu îmi poţi erta faptul că am părăsit oraşul pentru ţeară. Dar gîndeşte-te mamă! Eu cu voi, am trăit toată viaţa în sărăcie, d-ta te-ai luptat, aîi lucrat, munca te-a uscat, te-a doborât! Sărăcia şi munca, iată partea noastră—iată averea noastră—ele sunt rudele noastre! Ce e sărac şi munceşte—e al nostru! Ce e aşa de rău atunci, dacă eu voesc să ajut aproapelui, familiei mele? Nu voesc să slujesc bogatului; vreau să fiu robul celui sărac! Voesc să trăesc cum voi aţi trăit! Pentru munca voastră eu vă admir! Şi voesc, trăind ca voi, să merit admiraţia altora. Voi cu exemplul vostru aţi sădit grăuntele în inima mea şi eu l'am făcut să crească."

Exemplu lui Chiril e imitat în Rusia. Câte mii de suflete nobile se jertfesc aşa, cîţi medici, cîţi învăţători, câte femei cu carte se duc ca în tihna satelor să caute a învăţa ţărănimea a şti trăi mai bine, să o înveţe a ceti şi scrie să o rîdice mai sus, s'o facă conştientă de menirea ei.

Şi de aceia probabil că în satele ruseşti e mai multă lumină de cît în satele noastre, de aceia poate în satele lor e mai puţină sărăcie şi e un pic de ideal în inima neamului acela, care la noi nu există! Şi poate de acea în Rusia găseşti suflete mari şi nobile, independente până la absurd dar clare în nesfârşitul lor de bunătate şi eroism. E poate banală, utopică, nebună, această revărsare a tinerilor idealişti la sate, în popor—părăsirea unei vieţi molatice şi dulci—căci noi nu putem concepe fericirea altora de cât văzută prin prisma ochilor noştri. Dar cât ne-ar trebui şi nouă un ideal ca al generaţiei ruseşti de azi, cît ar folosi satelor noastre, medicii, preoţii şi învăţătorii cari s'ar duce nu ca slujbaşi dar ca apostoliu civilisaţiei în satele şi cătunele noastre.

Poate am însemna şi noi cu ceva mai mult în veacurile care vor veni.

Dr. I. Duscian

UN RĂSPUNS

D. G. D. Şerban, contra căruia ziarul liberal local a întreprins campanie, a trimis acelui ziar scrisoarea ce urmează.

Domnule Director,

Prin ziarul Dv. No. 175 de astă-zi 2 Octombrie 1907 sub titlul „Isprăvile d-lui G. D. Şerban", publicaţi o serie de acuzaţiuni contra mea, care fac cinstea unei imaginaţiuni bolnave şi certate cu adevărul. De sigur aceste neadevăruri s'au strecurat în ziar, fără ştirea şi controlul Dv. căci nu-mi pot de alt-fel închipui, că coloanele unui ziar de partid să găsdueasca tot soiul de calomnii, nedemne de un om care se respectă şi cu atât mai mult de un ziar politic.

Se spune că am persecutat pe un domn Captaru, care a fost comerciant în comuna Bucium; că l'am silit a închiria prăvălia unei rude din Târgusorul Nicolina şi că'l persecut, că se mută din din acea prăvălie. Dacă lucrul ar fi aşa, ar fi ceva nedemn din partea unui om, nu a unui president de Cameră de Comerciu. Dar lucrul nu e aşa. Tot ce vi s'a relatat nu e de cît o înşirare de neadevăruri revoltătoare. N'am nici o rudă în Târgusorul Nicolina. N'am cunoscut pe Dl. Captaru cînd era comerciant în comuna Bucium, nu ştiu când s'a mutat şi nici pentru ce s'a mutat de la Bucium la Nicolina. Nu cunosc pe Dl. Captaru, pentru că d-sa nu e comerciant, ci un funcţionar destituit de la c. f. r. pentru fapte care nu-i fac cinste.

Proprietara caselor de la Nicolina pe care o numiţi sub iniţiala *E* se numeşte D-na Rariţa Enache, care s'a plâns Preşedintelui Camerei de Comerciu, contra purtărei D-lui Captaru şi atâta tot.

Cererea D-lui Captaru de a i se elibera autorizarea pentru deschiderea de cîrciumă a fost respinsă de Cameră în şedinţa de la 1 Sept. a. c. pentru motivul că D-sa a suferit două condamnări pentru bataia a doi copii şi a unui client din prăvălia sa, dovadă dosarele Trib. Iaşi No. 1190/906 şi a judecătoriei de pace No. 2409/905. Cererea i-a fost respinsă şi pentru motivul că direcţia C. F. R. prin adresa No. 3805|907 arată Camerei de Comerciu destituirea D-lui Captariu. Cererea sa a fost respinsă de membrii Camerei, pentru că Camera nu poate atesta moralitatea unui destituit şi condamnat. Dl. Captaru, dacă s'a crezut nedreptăţit a putut să facă tânguire la Minister, ear nu să ceară autorizarea pe numele soţiei sale, ceia ce membrii camerei i'a acordat de milă.

Acesta e adevărul şi vă rog a face cuvenita desminţire, pe care o datoriţi adevărului şi dreptăţei. Odată cu mulţumiri primiţi şi salutările mele distinse.

ss) **G. D. Şerban**

Istoriile d-lui Iorga

Cartea pe care ni se cerea să o cumpărăm era „Istoria lui Ştefan cel Mare pentru poporul romîn" de d. N. Iorga. Am cerut'o şi mi s'a trimes. Cum am căpătat-o, am început să o citesc cu nesaţul, pe care numai noi îl avem, cînd ajungem să punem mîna pe cartea unui om de samă. Trec prefaţa mulţumit. Cum dau mai departe, merge din ce în ce mai greu. Pare că mă trezesc de odată în faţa unei costişe repede de la munte, pe care o urc cu anevoinţă oprindu-mă, gîfîind, la fie-ce pas. De la o vreme nu mai merge. Puterile îmi slăbesc; închid cartea. Caut iarăşi să dau mai departe cîţi-va paşi, dar iarăşi mă poticnesc. Nu e de mine îmi zic...şi acum şede pe jumătate netăiată.

Dacă eu dascălul nu o pot citi, dar elevii mei?! O iau din nou din capăt crezînd, că eu sînt de vină şi la urmă tot acolo ajung. Cînd dau de o frază lungă de 17 rînduri, plină cu 28 de nume (pag. 70 şi 71) de mi se opreşte răsuflarea, cînd mă lovesc de construcţii ca: „Romînii supuşi Ungurilor şi judecaţi pe Voevodul Sas se tulburară la venirea străinului, dar nu ca să-şi apere pe stăpînitorul de pînă atunci, care fu învins, chemă în zadar ajutorul acelui ce-l trimesese aice şi muri". (Pag. 15). Şi în goana armasarilor din stepe ne duce în Polonia şi ne aduce la Dunărea, ne repede în Crim şi ne asvîrle peste Carpaţi, dînd nume peste nume, ani peste ani, de la urmă ameţit te crezi singur într'o bătălie, din care nu te desmeticeşti decît cu mare greu. Nu e pentru mine, mi-am zis, dar nici pentru badea Gheorghe, care abea poate rupe două slove dintr'o carte şi care nu ar pricepe nimic din ceia ce e scris acolo.

Eram în mare încurcătură: Poate cine ştie cum, pacatele mele, numai eu nu o pricep, căci, Doamne iartă-mă, dăcă e scrisă pentru popor şi trimeasă de sus, trebue să fie ceva de ea. Totuşi să o cer pentru norod mă tem, că altă dată mă vor da afară, cînd va fi vorba de o carte mai pe înţăles scrisă. Şi aşa multă vreme eram cu gîndul la răul ce-l făcusem poate din prostia mea şi-mi bănuiam.

Nişte păcate de reumatisme căpătate în cei 24 de ani de trai într'o cocioabă umedă şi fără soare, mă duse la băi la Govora.

Acolo — mă urmărea pacatul făcut — am intrat în vorbă ba cu unul, ba cu altul despre cartea d-lui N. Iorga. Am întrebat pe un preot, pe un inginer, pe un avocat din Bucureşti, pe un profesor (tot oameni, care dă! vor mai fi citit în viaţa lor cărţi poate chiar mai de samă de cît ale d-lui I.) să văd poate e adevărat că numai eu sunt vinovatul. Şi drept vă spun, de reumatism nu am scapat, dar am scapat de grija în care trăisem, că din prostia mea am oprit pe mulţi din sat să citească o carte ce le era lor hărăzită. Nici unul din cei întrebaţi nu ajunsese pînă la sfîrşit cu cartea. Toţi au lasat-o pe la jumătate.

Şi iată cum a fost întîmplarea, că nu am cerut de cît un singur exemplar dela Onor. Minister.

I. Andarache.

Litere-Ştiinţe-Arte

Primim volumul al II-a fascicula 2-a din *Studii filosofice* de sub direcţia d-lui C. Rădulescu Motru cu următorul sumar: Filosofie şi psihologie de I. Petrovici — Studiul logicei în înv. secundar de C. R. Motru. Activitatea filosofică a lui C. Leonardescu de I. Petrovi.

*

Cei ce nu văd de cît o decădere în toate, au declarat şi presa decăzută şi înapoiată de la acea ce a fost odinioară. Şi totuşi cît sunt de greşiţi. Cîte progrese n'a făcut ziarul de la prima lui formă şi pînă azi. Pe vremuri ziarul era o tribună politică şi maximum literară — azi el e mijlocitorul între cetitor şi toată activitatea ştiinţifică, medicală, comercială, literară, artistică.

Cîtă muncă, cît talent se cere dela un ziarist ca în primele minute de la apariţia unei cărţi, de la descoperirea unei lucrări, de la invenţia uriaşă a unui om de geniu, e nevoit să dee socoteala cetitorilor sei de aceste descoperiri. Şi aceasta nu o poate face în termenii ştiinţifici greoi şi speciali, ci trebue ca să le popularizeze, să le facă accesibile massei de cetitori. Ziaristul trebue să fie un popularizator şi cine ştie greutatea acestei îndeletniciri aceia pot aprecia pe ziarist în toată valoarea lui.

Universalitatea cunoştinţelor sale, uşurinţa cu care trebue să le redea aceste cunoştinţi, cultura lui şi forma sub care trebue să le dee, fac din ziarist unul din oamenii cei mai culţi.

De aceea vedem ziarele populîndu-se de colaboratori oameni cu studii superioare, de autodidacţi şi am trecut din epoca acea în care incultura şi superficialitatea era caracteristică ziariştilor.

La noi unde poate am făcut un progres mai restrîns totuşi e o mare schimbare şi avem destui ziarişti culţi. In Germania există o adevărată universitate care pregăteşte pentru ziaristică şi există o revistă anumită „Archiv für zeitungskunde".

Probabil că şi noi nu vom rămîne mai în urmă.

*

Contele Zeppelin, fericitul descoperitor al cîrmei balonului şi al dirigeabilului cel mai perfecţionat e plictisit de reclama care îi se face şi cere să fie lasat în pace. El publică următoarea scrisoare:

„Imi va fi imposibil de a rezolva toată problema care îmi impune desvoltarea navigaţiei aeriene, dacă aş sta să mă ocup şi de alte lucruri. Nu pot, cu tot regretul pe care îl am, să satisfac tuturor obligaţiilor *mondene* primind şi răspunzînd vizitelor ce mi se fac asupra a o mulţime de lucruri şi propositiuni.

Nu îmi este permis de a-mi perde timpul în discursuri şi în reportagii de gazete etc.

(Semnat) Contele von Zeppelin, inginer civil, general în retragere.

*

A apărut No. 9—10 din revista *Lectura* cu următorul cuprins interesant şi variat: Sfârşitul lumei, Flammarion; Cît pămînt îi trebue unui om, nuvelă de Tolstoi; Iarna, poezie de H. G. Lecca; Viaţa lui Isus, de Renan; Popasul ţiganilor, poezie de Geibel; Martirul, nuvelă de G. d'Annunzio; Princesa Mary, roman de M. Lermontov; Ateu, ateism, de Voltaire; Din carnetul unui judecător, de I Al. Brătescu-Voinescu; Nunta Zamfirei, poezie de G. Coşbuc; Din ţara vrăjitorilor, Maxime în versuri din liter. sanscrită, Crinul din vale, roman de Balzac; Bătălia pierdută, poezie de V. Hugo; Slănic, poezie de G. Tutoveanu; Sonet, de M. Eminescu; Proverbe germane, Viaţa maestrului Mascagni.

Preţul acestui număr dublu, foarte bogat ca cuprins, este 70 bani.

Abonamentul 5 lei pe an în ţară, 6 în străinătate.

Redacţia şi administraţiş str. Vînători No. 14, Bucureşti.

Informaţii

DOCTORATUL IN DREPT.—Din Bucureşti ni se comunică:

Aseară s'au întrunit din nou profesorii facultăţei noastre de drept. S'a luat în unanimitate, *următoarele rcsoluţiuni.*

Să se intervină pe lîngă d. ministru al instrucţiunei publice ca să înfiinţeze doctoratul de la Iaşi, aceasta ca datorie colegială.

In nici un caz însă să nu se lege soarta facultăţei juridice din Bucureşti de aceia a celei din Iaşi; de aceia s'a hotărît ca în cazul cînd d. ministru refuzînd a înfiinţa la Iaşi doctoratul ar voi să amîne infiinţarea lui şi la Bucureşti, facultatea din *Capitală să înfiinţeze doctoratul pe propriile şi spese.*

Se ştie că facultatea juridică din Bucureşti nu costă pe stat nici un ban şi că aduce Statului un venit anual de 80000 lei.

Profesorii au hotărît în unanimitate ca în cazul cînd d. Haret n'ar da catedrele necesare, să se plătească suplinitorii şi profesorii necesari din acest fond propriu al facultăţei.

S'a decis începerea cursurilor de doctorat pentru 15 Noembrie irevocabil.

S'a ales o delegaţiune de trei profesori şi anume d-nii C. Nacu, Em. Antonescu şi D. Negulescu, care de urgenţă să se întrunească cu delegaţii Iaşului şi să alcătuiască regulamentul, care se va pune în aplicare de la 1 Noembrie chiar de la această dată vor începe şi înscrierile candidaţilor la doctorat.

—

Neîntrunindu-se numărul suficient de membri ai consiliului de higienă al judeţului, nu s'a putut ţinea şedinţă eri.

Viitoarea şedinţă va avea loc în ziua de 15 Octombrie a. c.

—

Cassa de economie şi împrumut „Colţunul babei", al cărei casier e d. V. Castano numără pâna în present 67 membri, cu un capital de 18,000 lei.

—

D-na Natalia Simionescu, foastă profesoară de croitorie la şcoala profesională „Reuniunea Femeilor Române", dă lecţii de teorie şi practică.

A se adresa str. Sărărie No. 78.

—

Intrebăm din nou direcţiunea liceului naţional: de ce nu predă absolvenţilor diplomele respective?

Absolvenţii sînt împedicaţi a se înscrie la Universitate, neavînd diplome.

—

Consistoriul Mitropoliei va judeca zilele acestea procesul preotului C. Grigoriu, din localitate, pentru rea purtare şi încă vre-o cîte-va privitoare pe cîţi-va preoţi din provincie.

—

Mai mulţi perceptori raportează că întîmpină mari dificultăţi, în încasarea dărilor de la săteni.

In multe părţi sătenii nici nu vor să audă de plata dărilor şi ca mijloc de apărare ei scot manifestul guvernului!

—

D. general Tătărăscu, comandantul corpului 4 de armată, va inspecta în ziua de 14 Octombrie trupele din garnizoana Botoşani.

După aceia va pleca la Roman.

In zilele de 13 şi 14 Noembrie, va inspecta regimentul 13 Ştefan cel Mare şi cele lalte trupe din localitate.

—

D. Spiru Haret, ministrul cultelor şi instrucţiunei publice, a plecat azi diminiaţă la orele 7, la Tăuteşti spre a inspecta institutul „Procopie Florescu".

D-sa a fost însoţit de d-nii: Gh. Kernbach, prefectul judeţului, Haliţa inspector şcolar şi D. Sachelarescu, revizorul şcolar al judeţului.

—

D-nii profesori Gh. Ghibănescu, Gr. Patriciu şi M. Ţilenski, cari, după cum am anunţat, au fost daţi judecăţei, vor fi judecaţi de consiliul permanent al instrucţiei, în ziua de 7 Noembrie.

Consiliul se compune din d-nii profesori: St. Ioan, St. Mehedinţi şi Ţiţeica.

—

Astăzi la orele 5 şi jumătate va avea loc, în sala corului Mitropolitan, o frumoasă audiţiune muzicală, organizată în onoarea congresiştilor profesori de ştiinţi.

Iată bucăţile care le va executa corul: Piese religioase: 1) „Acum Slobozeşte", concert în „la" minor de ***; 2) „Veniţi să lăudăm", concert în re major muzica prelucrată şi aranjată de d. D. Dimitriu; „Pre tine te lăudăm", final din răspunsurile în „re" minor, melodie de Anton Panu, armonizată pentru cor de dl. D. Dimitriu, „Doamne miluieşte de 100 ori de Ivov. Piese laice: 1) Privighitoarea de F. Mendelsohn; 2) Steluţa, romanţă cu solo de tenor ţinut de Gh. Zavalide, muzica armonizată pentru cor mixt şi solo de D. Dimitriu; 3) Feeria din Codru, solo ţinut de d-rele Grigorescu şi Linka, muzica de F. Apt, aranjată pentru cor mixt şi solo de d. Dimitriu; Lugojana, Hai Ileana, Puişorul şi Marşul din op. Olteanca de Ed. Caudella şi dr. Otremba.

—

Am spus eri că măcelarii se puseseră eri în grevă, nevoind să pue în vînzare carne de porc, din cauza unei dispoziţii a administraţiei comunale, care nu le convine.

D. P. Fîntânaru, prim-ajutor de primar cercetează cazul.

—

Societatea ştiinţifică literară „Archiva" şi-a reînceput aseară şedinţele.

Au asistat vre-o 7 membri şi s'a decis o nouă reorganizare atât a societăţei cât şi a revistei..

—

Membrii consiliului comunal vor fi convocaţi cu începere de Sîmbătă 6 Octombrie a. c.

—

Mişcarea ce se va face pe ziua de 1 Noembrie a. c., în armată, va cuprinde şi garnizoana locală şi mai cu samă regimentul 13 Stefan cel Mare.

—

DIVERSE

— Tribunalul înfirmînd mandatul de arestare al lui Mihalache Musteaţă, acuzat că e autorul crimei din strada Salhana, numitul care se afla depus la penitenciar, a fost pus în libertate.

— Eri s'au început în localitate operaţiunile de rechisiţionarea cailor şi trăsurilor din oraş.

Aceste operaţiuni vor dura până la 24 Noembrie.

— Se comunică din Deleni că fata Maria Andrieş, dînd naştere unui copil nelegitim, a incercat să'l zugrume.

Ea însă a fost surprinsă asupra faptului şi a fost arestată.

CRONICA MEDICALA

Tratamentul pleuresiilor

CU AER STERILIZAT

Instituim în ziar o cronică medicală septămînală. E necesar ca publicul să fie în curent cu toate descoperirile în domeniul medicinei? iată o întrebare care ne-am făcut'o de multe ori.

Şi avem convingerea—de şi sunt foarte răspîndite mai în toate ziarele, aceste rubrici cu subiecte medicale şi noi înşine le inaugurăm—că ele nu sunt necesare. Nu sunt necesare dacă ne oprim la descrierea a o mulţime de boli nervoase şi altele, în care se caută a se fixa toate simptomele, a se descrie toate manifestările exterioare cu o profusiune de detaliuri. Cetitorul e de multe ori influenţat de această lectură şi îşi găseşte o boală cu imaginaţia, copiată după descrierea cetită. Nu sunt necesare nici indicaţiile de medicamente în diferitele boli obicinuite şi asta nu pentru că bolnavul poate economisi vizita doctorului cumpărînd singur doctoria după indicaţia ziarului—dar pentru că sunt aşa de puţine medicamente care au efecte sigure din miile care se vînd, în cît medicul singur e de multe ori într'o dilemă curioasă—cu atît mai puţin deci e indicat publicului de a 'şi fixa terapeutica sa.

Dar sunt subiecte mai largi, cuprinzînd întregul medicinei—sunt lucrările de igienă sunt descoperirile ştiinţifice de ordin medical. care sunt bine să fie cunoscute de public. Azi e la modă să ştii de toate —puţin, dar să ştii şi ziarul e educătorul acesta superficial—dar în acelaşi timp indicatorul pentru acel ce voeşte a şti mai mult.

De aceia cronicilor noastre le vom alege subiectele cele mai generale şi vom cauta a da preferinţi lucrărilor medicilor şi profesorilor noştri şi cred că nu voiu spune o noutate declarînd că Romînia e între popoarele de frunte în mişcarea medicală.

*
* *

Pleuresia e una din bolile cele mai rebele de vindecat şi lăsînd pururea o urmă vecinică bolnavului. S'ar putea spune că fie care boală care a fost vindecată a însemnat ceva în or anizmul unui om, totuşi, sunt afecţiuni care nu numai că au debilitat organizmul—dar lasă o urmă vădită şi de veci. Pleuresiile sunt în rîndul acestora—dacă în cele mai nefericite cazuri nu sunt mortale, fiind mai toate de natură tuberculoasă. Care a fost metoda cea mai indicată a le vindeca? Bine înţeles expulsarea lichidului format în cavitatea plevrală. Şi de mult punctiile făcute lasau să scurgă acel lichid şi aduceau oare care ameliorare bolnavului, căci în cîte-va zile într'o săptămînă, lichidul se forma din nou spre a cere din partea medicului o nouă intervenţie.

Vindecarea rebelă şi cu urmări,—să nu uităm de asemeni că evacuaţia bruscă produce o congestie intensă a plămînului—a făcut pe medici a căuta o metodă care ar împiedeca aceasta. Şi atunci s'a găsit că dacă odată cu darea afară a lichidului s'ar introduce aer sau un gaz oare care, greu absorbabil care ar ţine plevra întinsă şi ar face-o să revie la forma ei puţin cîte puţin, iar acest aer sau gaz prin acţiunea lui ar favoriza vindecarea.

Incercări au fost făcute de mult şi vedem în istoricul lucrărei d-lui dr. Lambrior, docent al facultăţei noastre o serie nesfîrşită de dibuiri spre a se găsi cea mai sigură modalitate. S'a introdus, aer sterilizat, azot, oxigen şi s'a ajuns l'a concluzia că aerul sterilizat e cel mai bun şi mai răuşit mod de a viodeca aceste pleuresii.

D. Lambrior a făcut o lucrare mare, a tratat mai bine de 32 de bolnavi prin sistemul acesta—perfecţionat de dînsul atît în privinţa tehnicei cît şi a cantităţei de aer sterilizat injectat—obţinînd resultatele cele mai lăudabile.

E lucrarea cea mai complectă în această direcţie căci nu s'a putut ajunge încă prin injecţiile cu aer sterilizat la resultatele la care subscrie d. Lambrior adică:

1) posibilitatea de a goli tot lichidul din plevră.

2) împedecarea de reproducere a lichidului pleural.

3) evită punctiile multiple.

4) vindecă lesiunile pulmonare vecine cu pleuresia prin acţiunea mecanică a aerului introdus.

5) împedecă apropierea feţelor pleurale şi permite deci vindecarea lesiunilor tuberculoase.

6) golindu-se sacul pleural, temperatura scade şi bolnavul nu mai simte durerea şi greutatea de a respira.

7) şi scurtează termenul boalei.

Această lucrare a făcut obiectul cîtor-va comunicări la societatea medicilor şi naturaliştilor din Iaşi şi a unor comunicări foarte apreciate în revistele de medicină franceze—în care d. Lambrior se bucură de o stimă şi admiraţie anumită ca un cercetător harnic şi ingenios.

Dr. I. D.

MOBILE

DORMITORE, SUFRAGERII, SALOANE

tot ce este mai nou şi mai frumos, cu preţurile originale ale fabricei

Mobile de bronz *extra fine*

Covoare, Perdele, *Bonnes femmes Galerie pentru perdele de Bronz complecte a 25 lei fereastra* se găsesc numai la

Magazinul I. HIRSCH

Str. Lăpuşneanu No. 28

Infiinţarea doctoratului în drept la Iaşi

Vom avea doctoratul. Intrunirea de eri.—Scuzele d-lui Haret.—Asigurări formale.—Deziderate.—Cuvintările d-lor Cuza, A. D. Xenopol şi Stere.—Cum se va introduce doctoratul. — Cuvîntul profesorilor Ieşeni

Marele colegiu Universitar s'a întrunit eri la orele 5 şi jumătate, din nou, spre a discuta în chestia înfiinţărei doctoratului în drept.

La această interesantă şedinţă a luat parte şi d. Spiru Haret, ministrul Cultelor şi Instrucţiunei publice.

D. *ministru Haret*, luînd cuvîntul, a spus că regretă că din cauza lucrărilor care le-a avut în cursul lunei Septembrie, n'a putut să vie să vorbească şi cu profesorii facultăţei de drept din Iaşi. „Imi pare rău,— a spus d. Haret,—cu atît mai mult cu cît Universitatea de Iaşi a putut să creadă că eu aşi fi în stare să prezint proectul de înfiinţarea doctoratului, fără ca să prevăd în acelaş timp înfiinţarea şi la Universitatea din Iaşi.

Ministrul cultelor recunoaşte că ar fi fost mai bine să se fi înţeles şi cu profesorii de la Iaşi, dar aceasta n'a putut s'o facă mai cu samă că nu era nimic hotărît şi nu vorbise nici cu colegii săi din minister în această chestiune.

Intrebat de profesori asupra stadiului în care se află actualmente chestiunea, ministrul cultelor a declarat, că nu d-sa a provocat chestiunea doctoratului în drept, ci facultatea de drept din Bucureşti, care prin unul din profesori, îi adusese la cunoştinţă că ar fi dispusă să înceapă cursurile de doctorat, fără nici o plată pănă cînd ministrul va putea să prevadă în budget catedrele necesare. Pentru a fi clarificat asupra acestei propoziţii, spune ministrul, a avut mai multe convorbiri cu profesorii facultăţei de drept din Bucureşti, şi că în cele din urmă s'a căzut de acord ca să se prevadă în budget cu începere de la Aprilie viitor, sumele necesare pentru crearea a cel puţin trei catedre anul acesta şi 3 în anul viitor. Budgetul ar urma deci să fie sporit cu şase catedre.

In ce priveşte Iaşul n'a putut face acelaş lucru fiind-că nu-i s'a făcut propuneri identice, dar declară că nici odată nu s'ar fi gîndit ca să propue proectul de lege, fără să ţie seamă şi de Iaşi şi se miră cum colegii Universităţei din Iaşi, l'au crezut aşa de puţin cunoscător într'ale lucrurilor ca să poată presupune că eu ministrul Haret,—a spus ministrul Cultelor,—voiu putea trece un proect de lege pentru înfiinţarea doctoratului numai la Bucureşti".

„Constat—a continuat d-sa,—că bine s'a făcut de s'au clarificat lucrurile şi mi-a părut rău că profesorii s'au luat după cele ce spuneau gazetele. Sper că în urma acestor declaraţii formale, Universitatea din Iaşi va primi cu toată încrederea lucrarea pe care o voiu face-o pentru înfiinţarea doctoratului. Cer însă ca facultatea de drept să facă propuneri modeste, pentru-ca să nu viu cu un proect de lege cerînd lucruri prea multe şi să încurc ast-fel şi pe colegi şi camera cu o lucrare care nu s'ar putea termina, dat fiind că sunt şi alte lucruri şi mai grele pe care camerile vor fi chemate să le rezolve, cum sunt chestiunile agrare".

După aceste declaraţii făcute de d. ministru Haret, ia cuvântul:

D. A. C. Cuza care face oare-cari obiecţiuni în ceia-ce priveşte modalitatea înfiinţărei doctoratului şi explică de ce profesorii cu drept cuvânt au avut de ce să le fie teamă.

Ministrul, care era dator să ceară avisul universităţei şi consiliului facultăţei de drept din laşi într'o chestie atât de importantă, n'a făcut acest lucru. Ieşenii aveau dreptul să creadă că proectul de lege va prevedea înfiinţarea doctoratului numai la Bucureşti, cum de alt-minteri se încercase la 1904.

D' A. D. Xenopol face oare-cari expuneri asupra unui mod de înfiinţarea doctoratului, cu mijloace mai conforme cu trebuinţele noastre de o cam dată.

D. A. C. Cuza *inzistă apoi asupra organizărei universităţilor şi cere să se ia măsuri ca profesorii să fie la catedră, iar nu la alte ocupaţiuni şi după cum pe lîngă facultăţile de ştiinţi sunt laboratorii, în care studiul se face pe cale de experienţe să se facă şi pe lîngă facultatea de drept lucrări practice cu elevii.*

D. *C. Stere* spune că o discuţie asupra modului de a forma proectul şi regulamentul pentru doctorat nu se poate face acuma, ci ar trebui ca mai întâi să se cunoască în mod pozitiv mijloacele de care se dispune şi gîndurile ce le-ar avea d. ministru, şi apoi într'o consfătuire specială a facultăţei de drept, se va putea înjgheba şi aceste desiderate.

D. *ministru Haret*, luînd din nou cuvântul, asigură pe profesorii universităţii din Iaşi că doctoratul se va înfiinţa, căci d-sa înţălege că nu se poate înfiinţa decât la ambele Universităţi, neputându-se lăsa o Universitate ştirbită de un drept organic al ei şi cere dela profesorii facultăţei de drept din Iaşi, să prezinte dorinţele lor şi făgăduieşte că va încerca să pue la aceiaşi înălţime şi facultatea de drept ca şi celelalte facultăţi.

D, Matei Cantacuzino, *decanul facultăţei de drept, în urma acestor declaraţiuni, zice că ia act de declaraţiunile făcute de d. ministru şi-i mulţumeşte pentru interesul ce a arătat venind în mijlocul consiliului universitar, ca să aducă cuvîntul de linişte atât de trebuincios profesorilor acestei Universităţi, care în multe rânduri au fost nedreptăţiţi în detrimentul învăţămîntului, prin încercari de a nu da acestei Universităţi dreptul care i se cuvine după legile ţărei şi după funcţiunea ei socială.*

Interesanta şedinţă a marelui colegiu s'a terminat la oarele 7 p. m.

Ultime informaţii

D. Ministru Haret se întoarce astăzi la Bucureşti.

D. Haret a admis astă-zi ca profesorii de ştiinţi, adunaţi în congres, să stee şi mîine în Iaşi cînd vor vizita oraşul.

Profesorii de ştiinţi din Iaşi vor oferi mîne, Vineri, un banchet colegilor lor aflători în localitate cu prilejul congresului.

Deschiderea viitoarei stagiuni a Teatrului Naţional, s'a amînat pentrn ziua de 25 Octombrie,—din cauză că lucrările de reparaţie încă nu sunt gata.

Cît despre orchestră, d. Buicliu, presidentele se plîngea aseară că nu poate constitui o orchestră la Iaşi. Ba, mai mult: d-sa a mai declarat, că în Iaşi nu există elemente pentru orchestră! Obiectîndu-i-se cum că orchestra conservatorului are destule elemente, preşedintele comitetului teatral, a recunoscut că sunt elemente dar nu se poate împaca cu ele.

Se ştie că d-sa oferea la început numai 50 de lei pe seară pentru orchestră, din care cauză nici chiar fanfara din Tataraşi n'a vrut să primească angajamentul.

Acum d. Buicliu văzîndu-se ameninţat a rămînea fără orchestră, a declarat că dă 80 de lei pe seară.

E probabil că d-sa va însărcina tot pe d. Cirillo cu formarea unei orchestre, cu care de alt-minteri a şi avut aseară o convorbire în acest senz.

Ministrul Haret va acorda audienţe astă-zi, joi, de la 5—7, la hotelul Traian, unde a descins.

Din Podul-Iloaei ni se telefonează că un incendiu a isbucnit astă-zi dimineaţă la magazinul de cereale al C. F.

Focul a consumat 35 saci cu grîu. In urmă a fost localizat.

Judiciare. — La secţia a II a curţei se va judeca mîne importantul proces intentant bisericei comunei Rosnov de către d. Maior Ghica pentru anularea testamentului def. colonel Roznovanu.

Pităria ce s'a infiinţat la şcoala Normală „V. Lupu" a început să funcţioneze de astăzi.

Astă-noapte a încetat din viaţă I. Ghinescu, ajutor registrator la Epitropia cassei Sf. Spiridon.

Imprumutul Spiridoniei. — Epitropia sf. Spiridon a contractat un nou împrumut, de 840.000 lei, la casa comunală şi judeţană.

Din acest imprumut se vor întrebuinţa 460.000 lei pentru imbunătăţiri la băile Slănic, unde se vor clădi: un nou stabiliment de idroterapie şi un hotel; se vor face canalisări şi captaţii de apă.

O sumă de 300.000 lei va fi întrebuinţată pentru restaurarea institutului Grigorian şi exproprierii necesare mărirei acelui institut.

La liceul internat s'au continuat astă-zi dimineaţă discuţiile congresului profesorilor de ştiinţi.

D-nii profesori Cădere (fizică) şi Popovici-Băsnoşanu (ştiinţi) au ţinut lecţiuni model.

Către sfîrşitul lecţiunei d-lui Popovici, a venit şi ministrul Haret, care se întoarse de la Tăuteşti.

S'a discutat apoi asupra îmbogăţirei materialului didactic şi înmulţirei orelor de clas, la ştiinţi, în special la cursurile liceale superioare.

Congresiştii au vizitat astă-zi după prînz şcoala normală „V. Lupu".

Lecţiunele model vor continua astă-zi după care se va declara închis congresul.

Potrivit nouei legi a procedurei electorale, listele electorale se întocmesc de tribunale, şi nu de primărie.

La clubul conservator din Iaşi, piaţa Unirei, funcţionează o comisiune care se pune la dispoziţia alegătorilor, pentru orice lămurire electorală, în fiecare zi dela oarele 5—7 p. m.

Comunicări importante la societatea ştiinţifică. — Aseară la orele 8 şi jum. a avut loc prima şedinţă din acest an, a societăţei de ştiinţi din Iaşi, al căreia organ de publicitate este, „Les annales scientifiques de l'Université de Iassy", care a ajuns la al 5-lea volum şi cunoscută în lumea ştiinţifică prin valoarea lucrărilor ce se publică şi care a căpătat un loc de frunte printre publicaţiile ştiinţifice din lume.

Această societate infiinţată de vre-o cîţiva ani, grupează actualminte pe toţi barbaţii de ştiinţi a centrului cultural ieşan. In ea oglindeşte activitatea laboratoarelor şi instituţiilor ştiinţifice şi cu mîndrie putem spune că aceste lucrări originale pot fi alăturea cu cele din străinătate.

In şedinţa de aseară comunicările au fost foarte numeroase şi foarte importante tratînd aproape despre toate descoperirile noi de pe tărîmul ştiinţific. Şedinţa s'a ţinut în amfiteatrul de fizică al Universităţei noastre, asistînd uu public foarte numeros.

D. P. Poni, preşedintele societăţei deschide şedinţa, după care d. profesor dr. *Hurmuzescu*, secretarul societăţei, face o mică dare de samă a mersului societăţei şi analelor, arătînd mersul din ce în ce mai în progrez al revistei şi căutarea ce o are revista în străinătate, de oare-ce revista se cere de numeroşi savanţi.

Citeşte un mare număr de scrisori de pe la Academii, Universităţi, ziare ştiinţifice, care cer revista în schimbul revistelor lor. Actualminte schimbul se face cu o mare parte din publicaţiile Universitare atât din Europa cât şi din America şi din Japonia.

După aceia d. *Poni* începe seria comunicărilor, prin două lucrări foarte importante: 1) o lucrare în care arată prin experienţe, foarte bine conduse, presenţa netăgăduită a carburelor aromatice în petrolul natural. Chestia aceasta are o importanţă deosebită din punctul de vedere al teoriei originale a petroleului. Partizanii originei organice a petroleului susţineau că carburele aromatice nu se găsesc în petrolul natural, ci iau naştere prin acţiunea agenţilor fizici în desbatere, în purificare etc.

Experienţele d-lui Poni arată în mod netăgăduit eroarea acestei interpretări, aşa că aduce obiecţiune serioasă în contra susţinătorilor originei organice a petroleului;

2) A doua lucrare a d-lui Poni este separarea hidrocarburelor solide (parafine) din petrolul de la Câmpeni-Pârjol.

Amândouă aceste lucrări poartă pecetea precisiunei şi a exactităţei comună tuturor lucrărilor d-lui Poni şi în special asupra petroleului.

D-şoara Lupu comunică o lucrare asupra „respiraţiei intestinale la cobitis fosilis".

D. *prof. Buţureanu* comunică cercetările sale foarte interesante asupra mineralelor din manganezul din masivul cristalin de la Broşteni şi arată că a găsit centre chimice, dovedind formarea acestor minerale din carbonat.

D. *Macovei* comunică studiile sale geologice intreprinse vara aceasta asupra tărîmului terţiar de la Bahna în judeţul Olt.

D. *Scriban*, continuă comunicarea rezultatelor cercetărilor sale asupra irudineelor, o parte deja publicate în anale.

D. *prof. Simionescu* comunică o lucrare făcută împreună cu d. Cădere asupra existenţei paleosoicului în Dobrogea. Aceasta e o descoperire interesantă, pentru că până acuma în ţara romînească cuprinzînd şi Dobrogea nimeni n'a găsit terenuri paleosoice.

După aceia d. *prof. Hurmuzescu* prezintă o nouă maşină electrică, construită la atelierul ce funcţionează pe lîngă laboratorul d-sale, arătînd marele interes pentru căpatarea unor mai bune rezultate cu aceste maşini.

Aceasta este un aparat din seria aparatelor care se construesc pentru înzestrarea şcoalelor secundare.

Orele fiind înaintate, remâne ca celelalte comunicări înscrise la ordinea zilei să se facă în altă şedinţă, care se va fixa în curînd.

La această şedinţă au participat, în afară de profesorii dela ştiinţi, preparatorii şi asistenţii de prin laboratoare, mulţi dintre profesori veniţi la congres şi profesori de pe la alte facultăţi ca d. prof. dr. Riegler, d. dr. Konya chimist etc.

Astăzi urma să se judece la Tribunalul secţia II-a mai multe procese în contra direcţiei tramvaiului electric, avînd ca origină catastrofa din str. Pădure.

Procesele s'au amânat pentru ziua de 30 Octombre.

Noul avocat al societăţei tramvaiului, în locul d-lui St. Longinescu, care se va aşeza în capitală, e d. N. Nicolaide.

Deschiderea cursurilor Universitare.— Astă-zi la ora 2 s'a făcut deschiderea cursurilor Universitare, cu solemnitatea de rigoare. S. S. părintele Agapie a făcut sfinţirea apei, după care d. C. Climescu, rectorul Universităţei, a luat cuvîntul vorbind de progresele Universităţei. A amintit pierderea încercată de Universitate prin moartea regretatului profesor şi decan C. Leonardescu, relevînd şi meritele decedatului.

Apoi rectorul declară cursurile deschise.

D. profesor doctor Manicatide ţine o cuvîntare despre *Rolul social al Medicinei.*

La solemnitate au asistat foarte puţini profesori şi foarte puţini studenţi.

Ministrul Haret, care a fost astăzi să viziteze institutul de orfani de la Tăuteşti a fost atras în această inspecţie de un raport al d-lui Haliţa inspector şcolar.

D. Haliţa a denunţat ministrului că directoarea acelei şcoli, d-na Sporea, comite multe abateri, că elevele nu sunt bine întreţinute şi că a primit în orfelinat şi eleve din alte judeţe, de şi prin testament donatorul Florescu, cere ca elevele să fie numai din judeţul Iaşi şi din satul Tăuteşti.

Ca urmare al acestui raport d-na Sporea a fost înlocuită prin d-na Eftuşescu, iar soţul aceştia a fost numit învăţător la şcoala primară din Tăuteşti, căci pînă acum numai orfelinatul avea o secţie primară, pe cînd satul era fără de şcoală.

Ultima oră

Bucureşti 4 Octombrie

Conferinţă

Constantinopol.—Eri au început în acest oraş conferinţele anuale ale delegaţilor administraţiei drumurilor de fier care fac traficul între Austro-Ungaria, Germania şi statele balcanice spre a delibera cu privire la unele chestiuni de îmbunătăţire a traficului international.

Ciumă

Coostantinopol. — Un caz suspect de ciumă s'a constatat la Dekili, vilaetul Smirnei.

Proiectul înţelegerei Austro-Ungare

Viena.—Guvernul a supus Camerei proectele privitoare la compromisul Austro-Ungar. Proectele sunt relative la reglementarea raporturilor reciproce de comerţ şi comunicaţiuni şi la soluţiunea mai multor chestiuni financiare precum chestiunea privitoare la împrumutul statului ungar, chestiunea cotei părţei în cheltuelile comune şi mai multe chestiuni privitoare la drumurile de fier. Cu chipul acesta se va izbuti să se se dea raporturilor economice ale Austriei şi Ungariei o bază legală şi precis fixată. Compromisul privitor la reglementarea raporturilor reciproce de comerţ şi comunicaţiuni este bazat pe autonomia politică şi economică privitor la comerţul interior şi pe comunitatea economică în ceea ce priveşte comerţul exterior. Menţinerea unităţei de frontarie vamală este garantată. Modificarea tarifului vamal existent nu se va putea face de cît cu consimţimîntul mutual.

De asemenea modificarea aplicărei şi interpretărei acestui tarif şi chestiunile privitoare la politica comercială externă sunt făcute ca şi până acum. Aceasta priveşte mai cu seamă negocierile pentru încheierea sau denunţarea convenţiei de comerţ ce leagă Austria şi Ungaria prin aceleaşi obligaţiuni.

S'a hotărît în ceia ce priveşte noile tratate de comerţ care au intrat in vigoare de la 1 Martie 1906, că denunţarea eventuală fixată la 31 Decembrie 1915 nu se face din partea unui singur stat de Austria sau de Ungaria singură. Tot astfel s'a convenit ca denunţarea tratatelor de comerţ care n'au termin precis de expirare să nu poată fi cerută în timpul cît va dura compromisul numai de o putere.

Viena.— „Telegraphen Corespondez bureau" din Viena află cu privire la sanatatea împăratului că suveranul a petrecut noaptea fără friguri, dar somnul i-a fost foarte turburat din cauzu tusei.

Azi diminiaţă suveranul iarăşi n'a avut friguri, puterile-i sunt crescute, catarul este staţionar.

EPITROPIA GENERALA
a
Casei Spitalelor şi Ospiciilor Sft. Spiridon
DIN IAŞI

Face cunoscut că în ziua de 8 Octombre a. c. oara 2—4 p. m. se va ţine în camer acestei Epitropii licitaţie publică prin oferte sigilate pentru darea în antrepriză, aprovizionarea cu verdeţurile şi legumele necesare spitalelor şi ospiciilor din Iaşi pentru iarna anului 1907—1908.

Garanţie provizorie 200 lei.

Licitaţia se va ţine conform art. 72—83 din legea comptabiiitaţei generale a statului.

Ori ce informaţiuni şi condiţiunile se pot vedea şi lua în ori-ce zi de lucru în cancelaria Epitropiei serviciul administrativ.

No. 8016. 29 Sept. 1907

Publică concurs pentru redactarea unui proiect pentru instalarea unui stabiliment complect de hydroterapie la Băile Slănic din Moldova.

Acest stabiliment va cuprinde:

1) Secţia de hydroterapie.
2) „ „ electroterapie.
3) „ „ mecanoterapie.
4) „ „ băi de acid carbonic şi aer supra încălzit.

Intreaga clădire va fi în două etaje, parterul va servi exclusiv pentru secţiile arătate la 1, 2, 3 şi 4, al doilea etaj va servi pentru locuinţă medicului director al băilor şi al întregului personal medical, precum asistenţi, asistente, masori, băeşi şi băeşiţe, a garderopei şi a instalaţielor pentru uscarea albiturilor ce se vor întrebuinţa la funcţionarea stabilimentului.

Proectul de concurs va cuprinde:

1) Câte o secţie horizontală pentru fondaţii pentru parter şi etaj.

2) O secţie transversală cum şi o secţie longitudinală.

Stabilimentul trebuind a avea patru faţade.

Clădirea va fi aşezată pe un teren avînd o suprafaţă aproximativă de 8000 metri patraţi, iar costul se limitează la suma de 300.000 lei.

Pentru redactarea acestui proiect se fixează trei premii:

Premiul I de 4000 lei, al 2-lea de 1500 lei şi al 3-lea de 1000 lei care se va da concurenţilor, după ce proectele vor fi cercetate, aprobate şi clasificate de consiliul Tecnic superior de pe lîngă Ministerul lucrărilor Publice.

Concurentul care va obţine premiul I este obligat ca pentru plata de 6000 lei să execute toate schiţele pentru detaliu şi cu întocmirea complectă a deviselor.

Concurentul care va obţinea premiul I va avea supravegherea executărei lucrărilor pentru care i se va plăti 4 la sută asupra devizului.

Pentru ori ce lămuriri privitoare la situaţiunea terenului pe care este a se aşeza clădirea şi asupra ori-căror detaile ce vor avea nevoe concurenţii se pot adresa la cancelaria Epitropiei din Iaşi fie în persoană sau prin corespondenţă, iar proectile le vor înainta tot Epitropiei purtînd fie-care un moto.

Proectele vor fi primite la cancelaria Epitropiei numai pînă în seara zilei de una Decembrie 1907.

No. 7959
27 Septembre 1907.

Face cunoscut, că concursul pentru ocuparea definitivă a posturilor vacante de interni, ce era fixat pentru ziua de 15 Octombre a. c. 1907, se va ţine în ziua de 28 Octombre a. c., 1807.

Concursul se va ţinea în camera colegiului medical din spitalul central, conform regulamentului de concursuri în vigoare.

D-nii studenţi în medicină, care voesc a concura, sunt invitaţi să se prezinte la această Epitropie, cu cel mult zece zile înainte de termen, cu cerere inscrisă şi insoţită de actele prevăzute în ragulament.

No. 7890. 26 Sept. 1907.

E. HEROVANU
AVOCAT
De la 8—11 dim. str. Tăutu 1.
De la 4—6 seara, la Prima Societate de Economie, str. Palat 1.

M. Con. Drăcşăneanu
AVOCAT
Strada sf. Sava No. 16
Consultaţiuni 8-10 dim. 5-8 seară

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile masive, parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul american. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sfi. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi sal:n 34 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER incheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajoase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Inştiinţare

Reîntoarsă din străinătate de unde am adus tot ce'i mai nou şi mai distins în articole de modă.

Inştiinţez onor clientelă că am pus în vînzare cu preţuri eftine, elegante pălării pentru sezonul actual.

Primesc comenzi şi modernizări în condiţiunile cele mai avantajoase.

„Hélène"
Salon de Mode
Iaşi Str. Lăpuşneanu 30

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Vânzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a V-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei V-a va avea loc la 9 Octombrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 18 Septembre cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa V-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 136 lei	O jumatate loz 68 lei
Un sfert de loz 34 lei	Una optime de loz 17 lei

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

„ELE"

schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

1420 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usurează şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineaţa, unul la dejun, si unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ḑi.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghistii şi Farmacist i.*

O maşină de tipar Nr. 12 (Schnellpresse) precum şi o pedală (Tiegeldruck) se vind cu preţ foarte eftin; maşinele sunt în bună stare. A se adresa la Tip. *H. Goldner* Iaşi.

OPINIA

Ziar conservatór cotidian

Apare *la 5 ore seara*

Cele din urmă ştiri din lumea intreagă

5 bani exemplarul in toată ţara 5

Anunţuri, inserţii şi reclame cu preţuri moderate

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar
9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié, preparat de către PAUL GAGE, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca Purgatif şi ca Depuratif.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale* şi *classeĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltuelĭ considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelorĭ.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes egal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrânilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESÉ-DECI ANI a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către PAUL GAGE, est de uă eficacitate incontestabilă contra FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILŌRI, COPIILŌRI, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.

Uă broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care flacă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN JASĬ: **Farmacie FRATII KONYA.**

S. HAIFLER

Iaşi, —*strada Stefan-cel-Mare*— Iaşi.

Casă fondadă în 1880

Vinde bilete de vaper pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repez

Durata traseului 6—7 zile

Asemenea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

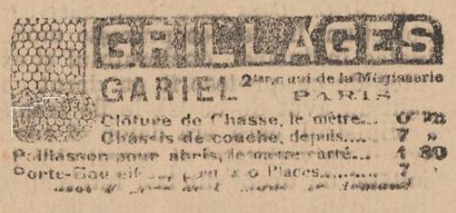

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNȚURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 »

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

Redacția și Administrația: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu și Lascar Antoniu | Anul IV.—No. 261.—Sîmbătă 6 Octombrie 1907

Conspirația tăcerei!

In politică, ca în literatură şi artă, conspiraţiunea tăcerei n'a putut nici odată să înlăture dreptatea şi să înăbuşe exploziunea adevărului. Mai curînd sau mai tîrziu, cu toată tăcerea voită sau prefăcută a celor interesaţi, dreptatea şi adevărul tot au eşit la lumină.

A fost un fel de conspiraţiune a tăcerei din partea guvernului şi a presei sale, în privinţa gravelor abuzuri ce mai bine de o lună de cînd se aduc în sarcina prefectului Iarca şi a procurorului general din Bucureşti, d. Gr. Stefănescu.

Intreaga presă de opoziţiune, bazată pe acte şi adrese oficiale, a adus la cunoştinţa opiniei publice înmărmurite, revoltătoarele arestări ilegale şi abuzuri de putere săvîrşite de inconştientul prefect de Teleorman. Guvernul şi presa liberală însă, au tăcut. Se fac revelaţiuni de o gravitate excepţională, bazate pe date şi fapte precise, de fostul procuror de Teleorman, d. I. Pandelescu, în privinţa rolului nedemn şi înjositor jucat de procurorul general d. Gr. Stefănescu. Guvernul şi presa sa, însă tace.

Recentul articol publicat în ziarul *Epoca* de d. I. Pandelescu ridică un nou colţ al marilor abuzuri petrecute în gubernia ilegalului prefect Iarca. Şi e de remarcat, că fostul procuror de Teleorman nu afirmă nimic, fără a însoţi şi a întări spusele sale cu documente: adrese, scrisori şi telegrame emanate de la persoanele pe care d-sa le acuză.

Astfel în recentul său articol, vorbind de rolul înjositor şi neconform cu demnitatea unui magistrat, d-sa arată că acest caracteristic şi singular procuror general, care s'a pus trup şi suflet la ordinele prefectului ignorant, în interes politic electoral şi de partid, a ordonat judecătorului de instrucţie de Teleorman *suspendarea urmăririlor penale* începute contra mai multor agenţi de ai d-lui prefect Iarca, dovediţi a fi fost instigatorii răscoalelor din Alexandria, agenţi cari mai în urmă au fost aleşi consilieri comunali, iar un altul cu numele de Stefan Mîndreanu numit funcţionar la primărie.

In adevăr, iată textul faimoasei telegrame a acestui cinic şi demn procuror general:

Urgent. Jude instructor Telorman, Alexandria. .

„Suspendaţi instrucţia judiciară până la noi dispo„ziţiuni, *bine înţeles luînd măsuri a nu libera pe cei ce sunt deţinuţi ca „instigatori sau prinşi asupra fap„telor".*

Procuror general **Gr. Stefănescu.**
No. 3061.

Cu toată gravitatea enormă a faptelor denunţate, miniştrii de interne şi justiţie, guvernul împreună cu presa sa, tac.

Abea în numărul de Mercuri ziarul oficios *„Independenţa romînă"* se încearcă a rupe tăcerea care se vede că devenise incomodă chiar pentru aceia cari se hotărîse a continua cu conspiraţiunea tăcerei! *„Independenţa"* după ce a încercat să ia mai dăunăzi apărarea d-lui Toma Stelian, insultînd pe d. Al. Badareu, fostul ministru de justiţie, de astă dată ia apărarea procurorului general, insultînd pe d. I. Pandelescu, fostul procuror de Teleorman.

Dar, după cum 'i este obiceiul, gazeta franceză a guvernului, în loc de a combate sau cel puţin a tăgădui abuzurile şi nedemnităţile prefectului Iarca şi a procurorului general Gr. Stefănescu, dovedite in mod documentat, înconjoară chestiunea principală, discutînd lucruri de detaliu cari nu au nici o legătură serioasă cu afacerea, care formează capetele de acuzare ce se aduc celor doui funcţionari ai guvernului, *«Independenţa Romînă»* se mulţumeşte de a critica conduita d-lui I. Pandelescu, care pe cînd era încă procuror la Trib. Teleorman s'a armat mai dinainte cu copiile actelor oficiale spre a lovi în fostul seu şef. Iar in numărul de ieri, oficiosul francez, în loc de a respunde la gravitatea faptelor citate de fostul procuror de Teleorman, recurge la intrigi ridicole alegînd că atît d. N. Filipescu prin ziarul „Epoca" cît şi eu in „Opinia" şi „La Roumanie", n'am urmărit altă ceva de cît de a ataca pe fostul ministru de justiţie d. Al. Badareu, atunci cînd am vestejit chipul ruşinos cum actualul ministru d. Toma Stelian, umileşte şi înjoseşte prestigiul magistraturei noastre.

E sau naivitate sau mai bine zis rea credinţă din partea ziarului guvernamental. Pentru noi însă, este clar, că guvernul esită de a respunde şi esită de a respunde, pentru că probele care stabilesc arestările ilegale şi abuzurile funcţionarilor sei, sunt sdrobitoare şi irefutabile.

Işi face iluzii însă guvernul dacă crede că se va eschiva aşa de uşor, prin tangentă, prin intrigi meschine, de respunderea morală ce are, acoperind cu propria sa demnitate, nedemnitatea slujbaşilor săi abuzivi. Această conspiraţie a tăcerei, forţată de a o păstra faţă de gravitatea excepţională a faptelor, nu va putea dura mult. In curînd parlamentul se va deschide şi acolo guvernul va trebui să vorbească, şi va fi forţat de a lua măsurile de rigoare în contra unui prefect şi a unui procuror general cari s'au făcut nedemni de locurile ce ocupă în stat.

Lascar Antoniu

„IUBEŞTE IAŞUL"

Cît timp a fost vorba despre instituirea doctoratului în drept şi la facultatea noastră de drept, ziarul local al liberalilor nu s'a deranjat să scrie o vorbă în această chestie.

Dintr'un sentiment de... delicateţă. Căci nu credem că şi ziarul liberal este de părerea acelei păturí suprapuse, care binevoeşte a nu permite şi celor mărunţei—cetăţenilor—să aibă durere şi interes pentru mersul cultural al Iaşului.

Nu! Ziarul liberal local n'a devenit încă ziar aristocratic. Ci motive delicate, de ordin absolut intern, au reţinut ziarul acela să zică şi el ce gîndesc ai lui despre chestie.

Poate pentru motivul că ai lui au zis prea pe faţă ce vor şi ce gîndesc şi, mai ales, ce vor face cînd d. Haret nu va face ce trebue să facă şi ce-a făcut de nevoie!

*Furtuna cea mare a trecut. Cetăţenii—*la canaille, *cum se zice pe aristocraţeşte —ştiu astăzi că d-lui Haret nu i-a succes dorita infamie, că Universitatea de la Iaşi nu va fi coborîtă ca să se înalţe cea de la Bucureşti.*

Din toiul de entusiasm cu care a fost salutată vestea aceasta—a resbătut — în fine:—şi glasul ziarului liberal.

Ce zice glasul acesta?

Comedie mare! Zice că acei cari au întreprins campania au pescuit în apă tulbure, că doctoratul va fi creat la Iaşi; că vestita campanie a fost „o infamie" şi că —prea iubeşte partidul liberal Iaşul ca să nu lucrèze pentru propăşirea lui.

Campania de care se vorbeşte a fost întreprinsă de colegiul profesoral. Punctele pe i le-a pus d. Stere. La acele punere de puncte s'a asociat d. Poni.

Cine a pescuit deci în apă tulbure? Cine a dus campanie infamă?

Dacă s'a făcut agitoţie pe degeaba de către opoziţie, de ce a declarat d. Stere că profesorii vor demisiona dacă nu se va face dreptate şi de ce şi alţi fruntaşi libërali aveau să ducă durerosul respuns d-lui Haret?

Ori crede ziarul liberal că şi demersul acesta face parte din „infamie"?

Atunci cum rămîne cu vorba acea: „partidul liberal iubeşte Iaşul?".

Ziarul libëral a glăsuit tîrziu şi reguşat în chestia doctoratului.

CATE-VA NOTE

Moda cea nouă.

— Domnule profesor—se adresează tatăl unui student către un profesor universitar—am venit să vă întreb cum merge fiul meu cu studiile.

— Aceasta nu vă priveşte, respunde profesorul: un simplu burghez ca d-ta n'are să se amestece în chestiuni universitare.

*

Placardată la poarta Universităţei: „intrarea permisă numai studenţilor şi profesorilor".

*

Dialog.

— Dar dacă un oraş n'are Universitate şi se simte nevoia de a crea una. Cine să se agite?

— Cetăţenii..

— Dar cetăţenii, după porunca cea nouă, n'au voie...

— Perfect! N'au voie cînd există Universitate, dar cînd nu este—cu plăcere!

*

In mod foarte regulat se trimite ziarelor cîte o notă relativă la restaurarea palatului administrativ din Iaşi.

De fie-care dată suma ce va necesita această lucrare, apare altfel în nota oficială: ultima dată era 1.300.000, eri s'a rîdicat la 1.900.000 lei.

Cam la fel făcea şi un pişicher: regulat perdea testamentul din care reeşea că ar avea parale multe, la fie-care perdere a testamentului tot mai multe.

Şi cînd muri pişicherul—moştenitorii găsiră testamentul, dar parale —iok.

Sumele le vedem noi—dar ce ie cu restaurarea?

Socialismul român

A fost la noi cinci spre zece ani în urmă o mişcare pentru desrobirea proletariatului. Toţi ştiau că această formaţie politică nu reprezenta ceva, dar fie-care privea cu plăcere acele cîte-va individualităţi de talent, care luptau în realisarea unui ideal îndepărtat.

Căci în multe clipe acei ce fac politică imediată aşa zis burgheză, au nostalgia anilor tineri cînd ei singuri se grupau în jurul unui steguleţ oare-care, pentru susţinerea unor revendicări idealiste.

Şi pentru toţi socialismul representa un partid de control, un partid independent; pentru puţini, el representa mai mult, o şcoală politică. Erau utopice, neserioase, criminale chiar vederile doctrinare ale socialismului căci se răzemau pe lupta şi vrajba de clase—dar totuşi representau vederi care nu duceau nici la minister, nici la o suprefectură.

De aceea a fost privită cu mult regret chiar, dispariţia socialismului. Câţi politiciani nu s'au format în aceste cluburi, socialismul doctrinar cere, ca să îl pricepi, o cultură oare care şi toţi tinerii noştri şi-au făcut o educaţie politică.

Bine înţeles mişcarea socialistă a fost combătută şi afară de atacurile îndreptate principiilor au fost atacuri îndreptate persoanelor.

Cum, la noi, nu se poate face politică fără amestecul personalităţilor şi fără terfelirea acestor personalităţi—bine înţeles lumea a privit cu răceală atacurile îndreptate în potriva leaderilor socialişti. Dar iată că congresul din Stuttgard aduce învinuiri social-democraţiei române de pe vremuri: că fruntaşul şi şeful ei d. Ioan Nădejde a furat o mie de mărci. D. I. Nădejde răspunde slab de tot şi răspunsul său e desmințit de un alt fruntaş care alături cu d. I. Nădejde au făcut parte din comitetul executiv al partidului socialist. D. Alex. Constantinescu, categoric numeşte pe I. Nădejde un excroc.

„A excrocat suma de o mie de mărci a socialiştilor nemţi, a excrocat casa partidei cu 7000 de franci cu ocazia vinderei tipografiei, a epuizat (ce eufemism) 1800 de franci fără a da socoteală de ei."

In faţa acestor declaraţii categorice d. I. Nădejde va avea să răspundă. Invinuirile sunt prea categorice şi aşteptăm atît răspunsul său cât şi hotărârea partidului liberal referitor la atitudinea ce va avea-o faţă de un deputat al său, acuzat de hoţie.

Cea ce însă trebue să constatăm, în aşteptarea aceasta, e faptul că socialismul de odinioară n'a fost decât o asociaţie de oameni lipsiţi de scrupule, negustori meschini, şarlatani ordinari; că frazele frumoase, apelurile umanitare erau doar nişte fraze goale; că în dosul lor se fura banul nenorocitului şi naivului lucrător.

E o lecţie pentru muncitorime şi tineretul nostru care va trebui de azi înainte să vadă şi dincolo de frazeologia ideologă a socialiştilor şi tuturor revoluţionarilor, trebue să caute dacă între activitatea lor politică şi idealul lor e o corelaţie—căci numai inimile curate şi cinstite trebuesc să fie apostoli, adevărurilor mari şi că fericirea universală nu va fi atinsă de cât pe această cale şi această cale o pot găsi nu în partidele extrem politice dar în sufletul lor.

Potrivit nouei legi a procedurei electorale, listele electorale se întocmesc de tribunale, şi nu de primărie.

La clubul conservator din Iaşi, piaţa Unirei, funcţionează o comisiune care se pune la dispoziţia alegătorilor, pentru orice lămurire electorală, în fiecare zi dela oarele 5—7 p. m.

OAMENI ŞI LUCRURI

Viaţa e o furtună

Mulţi au comparat viaţa cu un vis, alţii cu o luptă, alţii cu o goană înspre un ţel necunoscut. Mie, viaţa—cel puţin viaţa, în societăţile civilizate—îmi face impresia unei furtuni.

Activitatea omenească e astăzi aşa de variată, raporturile dintre oameni aşa de complexe, nevoile şi aspiraţiile individuale aşa de multiple, încît nu e cu putinţă ca, la fie-care pas, drepturile individului să nu se izbească de drepturile semenilor sei, de întreprinderile lor, şi de drepturile societăţei întregi.

Osebit de aceasta mişcarea socială, înăbuşe mereu dezvoltarea individului ca individ. Pentru ca acesta să-şi poată afirma personalitatea, pentru a se impune mediului, pentru a'şi scoate în relief însuşirile cu care e înzestrat, e nevoe de multe ori de o muncă acerbă şi grea, de multe ori de o muncă aproape peste puterile omeneşti.

Dacă la toate aceste se adaogă, şi elementul violent pe care-l înfăţişază lupta vieţei şi toate riscurile la care expune viaţa socială, cu industrialismul său, cu felul său de a stoarce înlesniri de traiu din fie care lucru, din fie care forţă socială sau naturală,—dacă se consideră că traiul comod al lumilor civilizate, se cîştigă cu preţul atîtor vieţi omeneşti,—atunci nu e greu de văzut că comparaţia mea, din punctul acesta de vedere, e cu desăvîrşire nimerită, că de la naştere şi pînă la moarte, nu facem de cît să ne sbuciumăm mereu, ca în mijlocul unei vajnice furtuni.

La aceste lucruri gîndeam eri, asistînd la dezbaterile unuia din numeroasele procese pe care le-a născut catastrofa din 1905, cînd unul din vagoanele tramvaiului electric alunecînd cu o repeziciune vertiginoasă pe panta din strada Pădurei, s'a izbit într'o casă pe care a dărămat-o, şi sub dărămăturile căreia a înmormîntat cîteva suflete omeneşti. Şi cuget încă şi acum la nenorociţii aceia, cari bucurîndu-se de una din avantagiile civilizaţiei, se duceau grăbiţi să petreacă un moment de uitare, în mijlocul treburilor şi a nevoilor lor, fără a şti vîntul care-i purta, fără a gîndi că furtuna vieţei îi va arunca pe ţărmul întunecat al împărăţiei umbrelor.

STUDIUL LOGICEI

IN

Invăţămîntul secundar [1])

Studiul Logicei se prevede în clasa VIII-a liceală cu o oră pe săptămână. El are ca programă analitică tabla de materie obişnuită din manualele de logică, anume: convingerea; silogismul; desfacerea silogismului în judecăţi; a judeecăţilor în noţiuni; deosebirea noţiunilor de reprezentări: într'un cuvînt logica formală; apoi metodologia diferitelor ştiinţe; descripţia; clasificarea; definiţia; diviziunea; deducţia; inducţia; certitudinea; analiza; sinteza, etc. Obişnuitul conţinut al tuturor tratatelor de logică.

In spiritul acestei programe analitice, studiul logicei se prezintă dar ca un studiu de sine stătător. Profesorul de logică este obligat să predea elementele ştiinţei sale, în mod sistematic, avînd în vedere în primul rînd, natura, importanţa şi unitatea cunoştinţelor ce fac parte din această ştiinţă, şi numai incidental, pentru uşurarea înţelegerei, să insiste asupra legăturii dintre Logică şi celelalte ştiinţe predate în liceu.

Această metodă nu este în sine rea; ea este metoda care se urmează în genere în predarea tuturor celorlalte ştiinţe din programa liceală. Aşa urmează profesorul de ştiinţe naturale; aşa acel de matematică; aşa acel de istorie, etc. Fiecare ţine să dea elevilor săi, în primul rând, lămuriri asupra cunoştinţelor cuprinse în ştiinţa sa proprie, şi numai în urmă pune aceste cunoştinţe în corelaţiune cu celelalte ştiinţe pe care le mai învaţă elevii. Prin urmare, încă odată, metoda în sine nu este rea; din potrivă dacă n'ar interveni în aplicarea ei un motiv special, care să o înlăture ca imperfectă, ea ar fi singura indicată ca bună.

Acest motiv special însă există, şi este regretabil că autorii programei analitice pentru studiul logicei n'au ţinut seamă de dânsul. Ne vom sili să-l expunem noi cu claritate, şi să tragem din existenţa lui concluziunile ce se impun.

Logica este o ştiinţă abstractă; cu mult prea abstractă, în comparaţie cu celelalte ştiinţe ce sunt predate în liceu. Ea presupune, la acel care o învaţă, o desvoltare deplină a funcţiunii apperceptive. Acel care înţălege, şi găseşte un interes în învăţarea sistematică a abstracţiunilor logice, este un om matur, în înţălesul cel mai curat al cuvîntului. Studiul sistematic al logicei nu se poate face decît după ce mintea, celui ce întreprinde acest studiu, s'a deprins să reflecteze asupra propriilor sale operaţiuni; când mintea, adică, s'a deprins să elaboreze cunoştinţele, iar nu numai să le asimileze în mod pasiv.

Această condiţiune nu o găsim realizată în mintea elevului de liceu. Ea se realiseazǎ de abia în mintea studentului de Universitate.

Elevul de liceu nu are încă dezvoltată atenţiunea necesară pentru a urmări abstracţiunile logice în înlănţuirea lor,—nu mai vorbesc de unitatea lor, — şi astfel lui îi lipseşte cu desăvîrşire interesul pentru partea formală a raţionamentului. Studiul logicei se reduce pentru el la o simplă memorare de cuvinte; memorare fără nici un folos real, dacă nu chiar păgubitoare.

Pe cît timp mintea elevului nu este înzestrată cu atenţiunea şi puterea de abstracţiune necesară, studiul logicei, în mod sistematic, este cu neputinţă. De aceea metoda sistematică, recomandabilă pentru celelalte ştiinţe din pregrama licială, este rea pentru logică, şi ea trebue înlăturată, cînd este vorba de aceasta.

După înlăturarea metodei sistematice, care este metoda care convine mai bine pentru predarea logicei în liceu?

Singura metodă care convine, dacă este ca studiul logicei să se păstreze şi de aci înainte printre studiile predate în învăţământul secundar, este metoda următoare:

Logica să înceteze de a fi predată ca o ştiinţă de sine stătătoare. Profesorul de logică să se mulţumească a preda ştiinţa sa ca pe o ştiinţă ajutătoare celorlalte ştiinţe din programa liceului.

Profesorul, el însuşi, poate continua să-şi păstreze poziţiunea sa, ca profesor

1). Extras din un raport înaintat Ministrului de Instrucţie publică, raport referitor la aprobarea „Lecţiunilor de Logică" a d-lui Al. Valeriu, ca manual didactic pentru cursul secundar.

special de logică; dar ştiinţa logicei să nu mai fie menţinută ca o ştiinţă a parte. Ea să fie scoborîtă la nivelul inteligenţii elevului, şi pentru aceasta să i se reducă din pretenţiunile sale metodologice. Elevul să înveţe logica *ocasional*; adică dîndu-i-se ocaziunea să reflecteze asupra cunoştinţelor dobîndite din alte ştiinţe; extrăgînd el însuşi, sub conducerea profesorului, din acestea din urmă, regulile elementare ale raţionamentului, ca o complectare sau o mai bună lămurire a celor învăţate. De caracterul formal şi unitar al disciplinei logice să nu se preocupe elevul, fiind-că se preocupă degeaba; acest caracter îi va scăpa lui încă multă vreme. Aceia ce trebue să-l preocupe pe dînsul este plusul de claritate pe care îl dobîndeşte în înţelegerea celor deja ştiute, în urma reflectărei la care a fost obligat, sub conducerea profesorului de logică.

Studiul logicei să se mărginească dar în a procura elevului ocaziunea de a se deprinde cu reflexiunea critică, şi nimic mai mult. Ar fi de dorit ca toţi profesorii, fie-care în materia lui, să procure elevului asemenea ocaziune. Atunci poate că nici n'ar mai fi nevoe ca studiul logicei să figureze în program ca un studiu deosebit; el s'ar efectua pe nesimţite, fără ore şi fără profesor special, dar cu atît mai sigur şi mai real. Dar o aşa dorinţă nu poate fi realizată, decît în momentul cînd toţi profesorii secundari vor avea în mod obligator şi o pregătire filosofică; un moment, pe care generaţia noastră, în tot cazul, nu-l va apuca. Pînă atunci siliţi suntem, noi cei puţin, să rămînem la ore speciale de logică, sperînd că folosul lor va spori pentru liceani pentru o mai bună întrebuinţare.

Aplicarea metodei descrise, — pe care să o numim ocazională, **) — face inutil manualul didactic; în special manualul care tratează logica din punct de vedere sistematic. Aceea ce trebue profesorului de logică, ca principii şi definiţii, se reduce la cîte-va pagini, pe care el le poate dicta singur elevilor, sau în lipsa de dictare, le poate recomanda să fie citite din ori şi ce manual; fiind-că sunt aşa de elementare că se pot găsi în ori şi ce manual. Iar pentru cunoştinţele, ce servesc ca material de aplicaţiune, cu atît mai puţin este nevoie de un manual.

Ele trebuesc alese din sfera cunoştinţelor cari prezintă interes şi actualitate pentru elev; adică din lecţiunile de matematică, geografie, istorie, etc., care au loc cam în acelaş timp cu lecţiunea de logică. La intrarea sa în clasă profesorul de logică are să întrebe pe elevi ce au învăţat în timpul din urmă, sau chiar în aceiaşi zi, şi pe aceste învăţate să-şi fundeze el reflecţiunea sa critică. Atunci elevul urmează cu încordare explicaţiunile ce i se fac, fără să mai fie nevoie de insistenţa profesorului. Toată atenţiunea sa rămâne liberă pentru a fi întrebuinţată în reflectare, de oarece materialul de cunoştinţă, pe care se fundează reflectarea, nu-i mai cere vre-o nouă cheltuială de atenţiune, el este proaspăt asimilat din orele celorlalţi profesori. Obiceiul de a lua acest material pe degeaba din manual prezintă numai dezavantagii. Materialul cuprins în manual este, sau prea cunoscut elevului, şi atunci aduce cu sine de la început o scădere de atenţiune, sau este necunoscut, şi atunci cere o nouă cheltuială de atenţiune, care să ia din aceea ce trebuia dată reflectării. Nici odată manualul nu poate nimeri o alegere aşa de bună cum o poate face profesorul în chipul indicat mai sus.

Metoda, care convine predării logicei în învăţămîntul secundar, nu este aşa dar sprijinită pe utilizarea manualului didactic. Manualul poate lipsi prea bine, în tot cazul, întrebuinţarea lui este cu desăvîrşire secundară. Primul rol în predarea ştiinţei noastre, îl are învăţămîntul oral al profesorului. Aşa fiind, alegerea manualului de logică, dacă un manual trebue să fie numai de cât, este bine să se lase la absoluta libertate a celui ce predă, iar nu să se impună în mod obligator. Această libertate, aş crede chiar, că n'ar trebui limitată nici în aceea ce priveşte limba în care e scris manualul. Un mic manual de logică, conceput clar în limba franceză, este de preferat unui mic manual de logică tradus rău în limba română.

C. R.-Motru

**) Denumire utilizată şi în scrierile speciale ale pedagogilor germani; comp. H. Vaihinger, *Die Philosophie in der Staatsprüfung*, Berlin 1906, p. 135.

CRONICA SOCIALA

Congresul orbilor de la Hamburg

După atîtea nesfîrşite congrese nu se putea să nu fie şi un congres al orbilor, căci la urma urmelor şi ei represintă ceva în lumea aceasta—numai Germania are 34.000 de orbi. Congresul a fost ţinut la Hamburg şi au fost representanţi din toate ţările Europei. Romînia a fost şi ea representată prin d. Monske, directorul Vetrei luminoase.

Congresul a fost deschis prin un discurs al d-lui Matthies directorul asilului de orbi de la Steglitz asupra: Omenirei în serviciul orbilor. E o privire generală a ajutorului care s'a dat pururea orbilor de a putea trăi şi protestea ă în contra acelora cari caută a ajuta pe orbi—dîndu-le de pomană—ei trebuesc ajutaţi pe altă cale instituindu-se institute de orbi cari le pot da de lucru şi îi pune lă adăpostul mizeriei făcîndu-i în acelaşi timp folositori omenirei.

Dr. Nonne Hamburg arată că mulţi din orbi, datoresc nenorocirea lor lipsei de îngrijiri, tratărei proaste în spitale, alcoolismului şi sifilisului care sunt foarte răspîndite. Dr. Livisohn vorbeşte de igiena din şcoli, arătînd că nimic nu se face a se corecta metoadele de citire şi de scriere în şcoli şi din aceste defectuoase metode existente sunt mulţi orbi.

Sunt alte comunicări interesante ale profesorilor Kunz, Fescher şi alţii despre filosofia-psihologică a orbului precum şi despre Orientaţia orbilor.

Directorul Monske vorbeşte din partea Romîniei arătînd cît a făcut Regina Elisabeta a Romîniei prin instituirea institutului de orbi „*Vatra luminoasă*".

S'au expus în urmă cîte-va maşini de scriere şi cetit mai noui şi s'a discutat despre universalisarea unor anumite caractere în scrierea orbilor.

Intre congresişti au fost cîţi-va orbi şi un reporter al unei gazete care lua note.

Viitorul congres se va ţine în 1910 la Viena.

Litere-Ştiinţe-Arte

Au apărut succesiv în limba engleză şi germană scrisorile reginei Victoria. In primele două volume nu sunt de cît scrisorile datate între 1821 şi 1849 şi între acestea şi 1861.

Vom spicui câte-va din aceste foarte interesante scrisori.

Relativ la lovitura de stat a lui Napoleon al III-a iată cea ce scria regina Victoria regelui Leopold I-iu al Belgiei.

Osborne 4 Dec. 1851

Dragă Unchiule! Trebue să'ţi scriu cîte-va rînduri şi să te întreb ce crezi D-ta de întâmplările din Paris, care apar ca nişte scene din roman s'au dintr'o dramă.

Imi'este ruşine s'o daclar, dar cîte-va clipe înainte am scris că mi-ar fi fost teamă să fiu în Franţa în aceste imprejurări. Aşteptăm noui dispoziţii; doresc totuşi ca trupele sa poată reuşi să readucă ordinea şi ar fi de dorit ca familia Orlean să nu intervie în această afacere.

Regele Belgiei răspunde ast-fel reginei Victoria:

Dragă Victorie! Mulţumes pentru scrisoarea d-tale de la 2 Decembrie aniversarea bătăliei de la Austerlitz şi ziua de lupte civile în Paris. Ce zici de asta?

Nu pot avea încă nici o opinie hotărîtă totuşi eu cred că Ludovic Napoleon va reuşi. Ţeara e obosită şi caută pace şi dacă pe acestea le va dobândi prin răsboiul civil totuşi va fi în pace şi guvernămîntul parlamentar şi constituţional va adormi voinţele. Cea ce mă miră e însă lupta lui Napoleon în potriva a tot ce e parlamentar, preşedintele are de acum ceva Napoleonian.

Eu cred că familia Orlean nu se va amesteca şi dacă vom avea o nouă împărăţie sub Napoleon al III-a, nu credem însă că gloria franceză va depăşi frontierele ei. Eu socotesc că nu avem de ce ne amesteca în afacerile lor cu atît mai mult cu cît vom trebui să ne vedem de interesele noastre particulare. Devotat unchiu. Leopold R.

Despre Rusia regina Victoria avea în 1856 cel puţin o opinie foarte rea. Intr'o scrisoare adresată regelui Belgiei ea spune:

„Politica engleză a ramas aceaşi şi va cauta pururia a împodeca înrîurirea acestei ţari barbare Rusia, care caută a înăbuşi ori-ce îndrumare spre viitor. Eu repet încă odată că dacă Austria şi Germania s'ar fi unit într'o idee comună în potriva Rusiei—noi n'am fi avut nici odată răsboiul acesta".

*

Marele şef de orchestră şi compositor german Felix Weingartner care a fost anul trecut aşa de viu aplaudat la Paris declară foarte net într'un studiu asupra musicei moderne în care atacă muzica simfonică. Nu vorbeşte de Strauss, autorul Salomeei dar se vede că îl vizează cînd vorbeşte de unele „orgii musicale". După el, e o eroare fundamentală de a căuta să faci din muzica o pictură. Germenele răului a fost Wagner. Dar sunt imitatorii lui cari au voit să sacrifice vocea omenească la acea ce s'ar putea numi o pictură orchestrală.

*

Tiosinamina e un compus chimic nou care e proclamat ca un nou remediu contra surdităţei. Introducerea ei în terapeutică auditivă a dat rezultate bune şi e întrodusă de vre-o 15 ani în medicină dar între 1906 şi 1907 s'a pus baze mai solide.

In ori-ce caz nu se poate spune că e un panaceu în această afecţiune, totuşi o menţionăm faţă cu zgomotul care se face în jurul ei.

*

A apărut No. 9—10 din revista *Lectura* cu următorul cuprins interesant şi variat: Sfârşitul lumei, Flammarion; Cît pămînt îi trebue unui om, nuvelă de Tolstoi; Iarna, poezie de H. G. Lecca; Viaţa lui Isus, de Renan; Popasul ţiganilor, poezie de Geibel; Martirul, nuvelă de G. d'Annunzio; Princesa Mary, roman de M. Lermontov; Ateu, ateism, de Voltaire; Din carnetul unui judecător, de I Al. Brătescu-Voinescu; Nunta Zamfirei, poezie de G. Coşbuc; Din ţara vrăjitorilor, Maxime în versuri din liter. sanscrită, Crinul din vale, roman de Balzac; Bătălia pierdută, poezie de V. Hugo; Slănic, poezie de G. Tutoveanu; Sonet, de M. Eminescu; Proverbe germane, Viaţa maestrului Mascagni.

Preţul acestui număr dublu, foarte bogat ca cuprins, este 70 bani.

Abonamentul 5 lei pe an în ţară, 6 în străinătate.

Redacţia şi administraţia str. Vînători No. 14, Bucureşti.

Informaţii

Stagiunea teatrală.—Am zis ieri că deschiderea stagiunei teatrale s'a amînat pentru 25 a. c. Am înţeles prin aceasta stagiunea societăţei dramatice, căci porţile teatrului se vor deschide la 19 a. a. cu prima representaţie a d-nei Linden.

—

Senatul Universitar şi consiliul profesoral al facultăţei de litere se vor întruni Sîmbătă, 6 c. orele 8 şi jumătate seara, spre a cerceta titlurile candidaţilor la catedra de Istoria medie, vacantă la facultatea din Iaşi.

Candidează domnii M. Dumitrescu şi I. Ursu.

—

Următorii studenţi au trecut examenul pentru doctoratul I în medicină şi ordinea clasificaţiei e precum urmează:

Răut E., Teodorescu V., Vasiliu N. Bîrlad, d-ra Schiopu M., Carauda C., Puiu C., Diacu C., Dimitriu C. V., Mautz D., d-ra Niţescu V., d-ra Tincu M., Nubert Gr., Berbeci A., Chiru I., Simmer A., Moscovici.

—

Desfiinţarea unei şcoli ieşene.—Se ştie că pe lîngă institutul Gregorian funcţiona o şcoală pentru moaşele rurale.

Alaltă-eri d. profesor dr. Bejan, medicul primar al institutului, se trezeşte cu o telegramă din partea ministerului de interne, prin care 'i face cunoscut că şcoala de moaşe rurale se desfiinţează pe ziua de 1 Octombrie a. c.

Măsura este cît nu se poate mai nedreaptă, cu atît mai mult cu cît sunt eleve care mai au trei luni de zile pînă la terminarea şcoalei.

Şi în afară de aceasta, elevele care urmează cursurile acestei şcoli, s'a dovedit că capătă cunoştinţe mult mai întinse de cît multe moaşe ce funcţionează prin comunele rurale.

Cîte-va din aceste eleve s'au presentat alaltă-eri d-lui ministru Haret, înmînîndu-i cîte o petiţie.

D. Haret a spus că de şi chestia nu e de resortul său, va interveni ca şcoala să funcţioneze cel puţin pînă în Ianuarie viitor cînd elevele termină şcoala.

—

Din Bucureşti ni se telefoniază că d. Take Ionescu a plecat eri, cu expresul Orient, la Constanţa unde s'a îmbarcat pentru Constantinopole.

D. Take Ionescu se va întoarce Duminică la Bucureşti.

—

Epitropii cassei Sf. Spiridon se vor duce în curînd la Hîrlău spre a vizita lucrările ce se fac pentru construirea unui nou spital.

—

In cursul săptămînei viitoare I. P. S. S. Mitropolitul Partenie va înspecta parochiile din localitate.

—

Eri după amiază, nişte hoţi s'au introdus în locuinţa cărciumarului Fastlich, din strada Golia, vis-a-vis de primărie, şi profitînd de ocazie că nu se afla nimeni acasă, au încercat să spargă lada de fer.

Fiind probabil surprinşi, hoţii au dispărut.

—

Frumosul paraclis, ce s'a construit în palatul Mitropolitan, este complectamente gata.

D. Ministru Haret, a vizitat eri paraclisul, cu ocazia vizitei ce a făcut'o I. P. S. S. Mitropolitului Partenie, admirînd frumoasele picturi a'e paraclisului.

Duminică se va face cu o deosebită solemnitate sfinţirea frumosului paraclis, de către I. P. S. S. Mitropolitul.

—

Cazurile de febră tifoidă s'au înmulţit din nou în localitate.

Cele mai multe se semnalează în dispărţirile a V şi-a II-a.

Probabil că aceasta e efectul înfiinţărei celor două noui posturi de agenţi sanitari.

—

D. ministru Haret a fost eri dimineaţă după cum am anunţat, la Tăuteşti, unde a inspectat institutul „Procopie Florescu".

D-sa a făcut acolo o anchetă, apoi s'a interesat de reparaţiile ce urmează a se face localului acestui institut.

După aceia d. ministru Haret a convorbit cu obştia locuitorilor din Tăuteşti, în chestia pămîntului ce aparţine acelui institut, şi care a fost cerut de locuitori.

—

Comercianţii din localitate sunt convocaţi din nou pentru poimîne Duminică la orele 2 p. m, sub preşedenţia d-lui Gh. D. Şerban, preşedintele Camerei de Comerţ.

—

Congresiştii profesori de ştiinţi au făcut eri după amiază o vizită la grădina Rivalet, iar apoi s'au întors în oraş şi au asistat la audiţiunea muzicală, organizat în sala Corului Mitropolitan, de către d D. Dimitriu, şeful corului.

Congresiştii au rămas foarte încîntaţi de progresele ce le-a făcut corul Mitropolitan, felicitînd viu pe d. Dimitriu, şeful corului.

—

Cărciumarul Cîmpeanu din Paşcani, care era arestat fiind bănuit ca complice al dispărutului factor poştal Gh. Costăchescu, a cerut punerea în libertate pe cauţiune.

Cererea i-a fost admisă şi eri Cîmpeanu a fost pus în libertate.

—

Jurisprudenţă—Inalta curte de Casaţie a stabilit următoarea jurisprudenţă:

1) Dispoziţiunile ultime ale art. 89 din legea judecătoriilor de ocoale prin care se prescrie că judecătorul să se pronunţe asupra tuturor mijloacelor de apărare nu conţine de cît un sfat pentru o bună administraţiune a justiţiei, fără sancţiunea nulităţei hotărîrei în caz de neobservarea cu stricteţă a acestei dispoziţiuni, fiind peste putinţă ca judecătorul să prevadă toate mijloacele de apărare ce s'ar putea invoca, în favoarea unui impricinat.

2) Tutorele nu poate porni acţiune în numele minorului, avînd de obiect un drept asupra vre-unui imobil, fără autorizaţiunea consiliului de familie.

3) Cestiunea privitoare la capacitatea minorilor de a sta în instanţă, fiind de ordine publică, se poate rîdica direct în casaţie.

4) Dacă nulitatea unui act de procedură se poate invoca şi pe căile extraordinare ale recursului în casaţie sau contestaţiune la executare, şi partea are facultatea a recurge la una sau alta din aceste căi extra-ordinare, aceasta se poate numai cînd e vorba de un act de procedură de la instanţa de apel, nu şi atunci cînd actul de procedură este urmat la prima instanţă şi pentru care partea avea dreptul de apel, avînd prin urmare posibilitatea a cere şi obţine nulitatea actului înaintea instanţelor ordinare.

—

Din *Epoca*: Guvernul a întocmit următoarele proecte de legi:

1.—Un proect de lege asupra tocmelilor agricole, stabilindu-se un maximum de dijmă şi un minimum de salar.

2.—Infiinţarea păşunelor comunale; pămîntul necesar se va lua prin bună învoială.

3.—Se va suprima dreptul societăţilor de asigurare de a mai cumpara moşii.

4.—Proprietăţile de mînă moartă se vor vinde la ţarani.

5.—Casa rurală.

—

Taxa fececuentărei cursurilor doctoratului în drept va fi de 500 lei.

—

Zarioiu, care atentase la viaţa d-lui Miclescu, directorul general al C. F. a fost condamnat la 1 an închisoare.

—

Lozuri pentru clasa 5-a a loteriei pe clase a Regatului Român, se găsesc de vînzare, la agenţia teatrală „Thalia" Th. P. Maximovici Iaşi cu preţurile următoare:

Un los 136 lei, o jum. los 68 lei un sfert de los 34 lei, o optime 17 lei. Comenzile de lozuri se fac prin mandate poştale şi primesc prompt lozurile.

—

D-nii: D. Florescu şi D. Pangal, au fost numiţi păzitori public, de vînat în judeţul nostru,—aceasta în urma recomandărei societăţei vînătorilor din Iaşi „Fulgerul".

—

Astă-zi a încetat din viaţă cetăţeanul Constantin Rocafux.

—

In comuna Cârniceni s'a ivit epidemia de scarlatină, iar la Bucium tusa convulsivă.

—

D-nii: V. Chiriţescu şi V. Mandescu, au fost numiţi păzitori regionali în judeţul Iaşi.

—

Orientul în romanele franceze

Până mai eri eram obicinuiţi să ne vedem în toate romanele franceze jucînd un rol oare-care în Franţa. Era nevoie de un tip de *rasta*, fără multă discuţie romancierul îl făcea romîn. Era nevoe de un tip de excroc, de intreţinut de vr'o babă, de vr'un debil mintal dar frumos ca o fată—s'alerga la un prince roumain sau siche descendant d'une famille de boyars roumains.

Poate exagerau romancierii francezi dar în multe aveau şi dreptate. Cine a trăit în străinătate nu se poate plînge că n'a văzut, rastaquerismul, prostia, insuficienţa, excrocheria mai bine representată de cît de noi—o, în asta putem ţine recordul renumelui. La Paris sunt mai bine de o mie de romîni, foşti studenţi, studenţi şi actualmente mulţi, cari trăesc într'o promiscuitate de cocote, de pungaşi excroci mai finiunii sunt mai superiori şi operează în saloanele din care dd. P. Burget, Lavedan, Mirbeau şi alţii îşi aleg eroi.

Nu e afacere scandaloasă, nu e afacere dubioasă, nu e zi ca la cronica tribunalelor să nu fie şi un mic prinţ romîn. De aceia nimic mai natural ca în romanele franceze să găsim „progeniturile de origine romană Danubiană", executînd cu cel mai frumos succes rolurile cele mai scabroase.

Şi trebuie să fie atîţea, să umple atmosfera oraşelor mari cu aşa furie, în cît oamenii de talent romîni cari mişună şi ei în furnecaiul acesta al Europei să nu poată si ei străbate, să nu poată şi ei să fie văzuţi. Aţi cetit în vr'un roman de vr'un student romîn serios bun, de vr'un savant romîn. Aş! Şi să ne fie ertat dar sunt şi de aceştia.

Nu mai departe la Paris am avut şi oameni de valoare care erau respectaţi şi admiraţi în cercurile cele mai savante şi distinse. Dar puţini se perdeau în umbra eroilor romanelor lui P. Bourgt. In asta rastaquerul romîn are o superioritate—eclipsează pe ori-ce om de talent. De alt fel şi în ţară aci la noi, unde aţi văzut un om de ştiinţă, un preot al artei şi culturei luînd loc la masa de onoare—şi aci ca şi la Paris fanţii, cei cu cărarea la ceafă, cei slabi de înger, sunt admiraţi, onoraţi şi proslăviţi.

De aceia şi romancierii francezi şi au schimbat alegerea şi în loc să pună pe romîn în concertul celor l'alte naţiuni europene la Paris, îl lasă în ţara lui şi vin să îl descrie în mediul lui natural. Bine înţăles exageraţiile nu lipsesc. cum n'au lipsit nici în descrierile de pînă azi, a miliardarilor romîni—care n'au existat—dar în ori-ce caz suntem în gura tuturor, Europa ne cunoaşte prin aceste romane. Şi ce e mai trist este că avem pururea un rol ridicol şi foarte puţin invidiabil.

Aşa ultimul roman al lui Willy, autorul a unei serii de romane foarte gustate la Paris, cum a fost seria Claudinei (Claudine a l'ecole, Claudine en menage, Claudine s'en va); în ultimul roman *Jeux de Prince*, Willy a pătruns în Orientul nostru. Cu discreţia unui om care nu e sigur de ceea ce spune sau care vrea să spue în aşa chip ca să nu fie înţăles în întregime, romanul său e în tot Balcanul. Aci, ţi se pare că ai ceva din Bucurestiul nostru, aci întîlneşti moravurile curţei din Sofia cu figura Bourbonică a lui Ferdinand al Bulgariei şi a mamei sale prinţesa Clementina; aci iar ceva din intrigile vieţei noastre—dar în tot e ceva din atmosfera vieţei noastre sociale, conrupţia, uşurinţa, incultura, lenevia, risipa şi cu tot alaiul lor.

Bine înţeles nu poţi cere unui franţuz să ştie geografia, să ştie moravurile poporului—Willy ne descrie prin prisma vederilor sale şi văzînd numai drojdia societăţei franceze. Şi reuşeşte vazînd şi aşa. Căci noi n'avem în societatea noastră cea ce au franţuzii, o clasă superioară, o elită a minţii, o lume cum e acea pe care Brieux a descris'o în *Francezа* lui—noi avem numai drojdie—ea e şi crema şi întregul unui liquid turbure de tot. Am copiat Franţa după modelurile de jos—am introdus prin rastaquerii noştri din Paris, numai obiceiurile suspecte şi neavuabile—am făcut din societatea noastră o babilonie de a cincea mînă din Paris. Şi această lume o cunoaşte şi Willy şi Mirbeau şi Lavedan. Transportaţi sau ne transportaţi prin locurile noastre, cunoscîndu-le sau necunoscîndu-le ei le pot descrie—e elementul lor.

De aceia probabil romancierii noştri nici nu pot descrie viaţa noastră socială—nu o cunosc, nu au văzut'o, nu au trăit'o. Şi iată cum vom avea cu vremea o literatură a noastră naţională, care ne va prinde moravurile admirabil—şi scrisă de scriitori francezi.

Willy a început—în curînd alţii îl vor imita.

Cronicar.

Ultime informaţii

Aflăm că d. Kernbach, prefectul judeţului, a început o goană contra funcţionarilor bănuiţi a procura ziarelor ştiri, pe care d-sa le ţine secrete. Aşa, eri, văzînd că în ziarul nostru a apărut o confidenţială pe care Prefectura a dat-o numai la trei inspectori comunali relativ la urmărirea unui instigator a ramas surprins şi atunci a chemat în cabinet pe funcţionarii Costinescu şi Pelealbă, cărora le-a făcut aspre observaţii pentru apariţiunea ştirilor în ziarul nostru, de şi aceşti funcţionari ignorau cu desevîrşire confidenţiala dată inspectorilor.

Un alt funcţionar bănuit e şi acel de la presa autografă, care a şi fost mutat în cancelaria serviciului administrativ, ca să fie mai în ochii Directorului.

Tot odată prefectul a însărcinat pe d-nii Revent şi Chiriac, funcţionari, ca să supravegheze pe ori-ce funcţionar care ne-ar procura nouă informaţii, şi să-i raporteze imediat. Pentru noi măsura aceasta e puerilă şi nu pricepem cum d. Kernbach se lasă ademenit a crede că ştirile acestea ni s'ar procura de vr'un funcţionar din prefectură.

—

D. C. Brudariu, sub-revizor şcolar al judeţului, şi-a înaintat demisia din acest post.

D. Sachelarescu, revizorul şcolar, jubilează de retragerea d-lui Brudariu şi stăruie pentru numirea unui învăţător protejat al său.

——

Eri comisiunea depozitului de droguri de la prefectura de judeţ, compusă din d-nii: dr. Konya, dr. C. Tudor, medicul primar al judeţului V. Farra, secretarul serviciului judeţean şi farmacist Tufescu, s'au întrunit şi a proaedat la recepţiunea medicamentelor comandate de la cassa I. Riedel din Berlin.

Comisiunea a constatat că sunt bine alcătuite.

——

Parchetul a fost avizat de o nenorocire care s'a întîmplat eri după amiază în comuna Popeşti.

Femeea Elena a Zoiţei plecînd la fîntînă să aducă apă, lasă în casă pe o copiliţă Maria; aceasta apropiindu-se de foc, hainele de pe ea s'a aprins şi a căpătat arsuri grave pe corp.

Nenorocita copilă, după puţin timp încetă din viaţă.

——

Azi diminiaţă d. dr. C. Tudor, medicul primar al judeţului, împreună cu d. D. Sachelarescu, revizorul şcolar, au plecat la Borşa spre a alege terenul unde urmează a se construi un nou local de şcoală.

——

D. dr. Macri, care a fost numit la Voineşti şi d. dr. Urzică numit la Ungheni, s'au presentat astă-zi la posturile lor.

——

S'a dat un ordin primarilor din comunele rurale de a lua serioase măsuri de pază pentru a nu se tăia pădurile în mod clandestin, precum şi pentru paza ca pădurile să nu fie incendiate cu atîta uşurinţă, cum s'a întâmplat adesea.

——

Soldatul I. N. Florescu din regimentul 7 infanterie, desertînd a fugit în Rusia.

Comiţînd nişte escrocherii acolo, a fost prins şi arestat de autorităţile ruseşti.

El va fi predat poimîne, prin Ungheni, autorităţilor noastre.

——

D. C. Cosma, actual substitut pe lîngă Trib. Fălciu, a demisionat din acest post pe ziua de 1 Noembre, urmînd să plece la Paris, pentru a'şi complecta studiile.

—

Ni se comunică că nu de mult s'a prezentat înaintea d-lui Kernbach un primar dintr'o comună rurală reclamînd pe secretarul seu, care e acuzat de mari neregularităţi în serviciu şi fapte necinstite de aşa natură că ţăranii din acea localitate sunt desperaţi de modul cum sunt jefuiţi de acel secretar pentru o afacere ori cît de mică ar avea pe la primărie. Acel secretar în lăcomia lui, nu cruţă nici măcar pe cei mai nevoiaşi locuitori.

Actualul prefect însă a impus tăcere acelui primar, întru cît acel secretar ar fi rudă de aproape cu un personaj marcant liberal care stărue din toate puterile ca acest necinstit funcţionar să rămînă la locul său.

Iată cum liberalii, ştiu să-şi menajeze rudele, de şi se fac pasibili de codul penal, pe cînd alţi funcţionari, cari nu lasă nimic de dorit, sunt înlocuiţi fără milă.

—

D-na Ecaterina Petrovanu, soţia d-lui D. Petrovanu profesor, a dat naştere alaltă-eri unei fetiţe.

Să le trăiască!

—

Institutul de chimie a confiscat mai multe probe de băuturi şi mărfuri de la comerciantii C. Cracană, C. Bordei, D. Cucu şi C. Fetcu, din comuna Şipotele, care nu erau conforme cu legea sanitară.

—

Mai multe persoane ne roagă să atragem atenţia direcţiunei tramvaiului electric asupra manipulantului Spiru cu No. 11, care nu se poartă de loc cuviincios cu pasagerii.

Credem că direcţia va lua măsuri pentru a nu lasa ca publicul să'şi facă el singur dreptate.

—

Ministrul afacerilor străine a cerut prefecturei noastre de judeţ să'i comunice dacă în ultimii 2 ani Prutul n'a rupt vre'o parcelă din teritoriul nostru pentru a o alipi la teritoriul Basarabiei sau viceversa şi în caz afirmativ a'i arăta cînd s'a întîmplat acea rupere şi care este suprafaţa aproximativă a terenurilor trecute astfel de la o ţară la alta.

——

Ştiri şcolare. — Ministerul Cultelor a pus în vedere revizoratului şcolar al judeţului să pue în vedere suplinitorilor că examenul de capacitate pentru ajutori de învăţători, se va ţinea în luna Maiu 1908. Condiţiunile sunt publicate în „Monitorul Oficial" No. 49 din 3 Iunie 1904.

— S'a trimis o circulară învăţătorilor din judeţ, prin care li se pune în vedere că livretele şcolarilor sunt obligatorii.

——

Ca delegaţi ai ministerului de răsboiu pentru a lua parte la operaţiunile comisiunei de recrutare pentru formarea tabelei clasei 1909, pentru judeţul Iaşi, au fost numiţi d-nii:

Căp. Fărcăşanu Vasile comand. campaniei a 9-a, din reg. 13 Ştefan-cel-Mare, la plăşile: Copou, Poeni, Prisacani, Galata şi Ciurea. Căp. Ghidionescu C., comandant comp. 10 la: Podul-Iloaia, Cărniceni, Rediu-Mitropoliei, Şipote Epureni, Movileni, Gropniţa şi Copou.

Căp. Luca Vasile, comand. camp. 11 la: Popeşti, Belceşti, Băiceni, Cepleniţa şi Coarnele-Caprei.

Căp. Arabu Anibal, comand. comp. 12 12 la: Voineşti, Miroslava şi Cucuteni.

——

Numărul cel mare, de elevi ce au fost admişi anul acesta în şcoala fiilor de militari a pus pe profesori aproape în imposibilitate de a putea ţinea cursuri.

Aseară profesorii acelei şcoli s'au întrunit în conferenţă pentru a chibzui asupra celor ce urmează de făcut.

——

Judiciare.—Procesul pentru anularea testamentului defunctului colonel Rosnovanu, înscris astăzi în rolul proceselor secţiei II a curţei, s'a amînat. Se va pune termen nou în Decembre.

*

Camera de punere sub acuzare a cercetat astăzi apelul procurorului de Dorohoi în contra eliberării neguţitorului de fererii Davidovici, acuzat de bruncrută.

Camera a hotărît punerea în libertate a numitului dacă va depune o cauţiune de 5.000 lei.

——

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 5 Octombrie

Serviciul radio telegrafic

Alway.—Serviciul Radio-telegrafic între Europa şi America a fost deschis azi.

Accident pe calea ferată

Turin. — Pe linia ferată Borgomarenca Santa Arona, lînga Curregio, s'a produs o prăbuşire de teren în momentul cînd trecea un tren, Maşina şi două vagoane au deraiat; fochistul a încetat din viaţă în urma rănilor primite.

Poarta şi statele mici balcanice

Constantinopol.—Cercurile competinte turceşti sunt indignate de răspunsurile guvernului bulgar, sârbesc şi grecesc, la recenta notă a puterilor şi declară că poarta nu permite amestecul micilor state balcanice în acţiunea reformelor.

Un interview

Paris.—Ziarul „Echo de Paris" a interviewat pe deputatul Humbert, care a criticat cu asprime insuficienţa stărei de aparare din estul Franţei şi în special a oraşelor Taul şi Verdun,

Dieta

Dresda.— Dieta a fost deschisă printr'un discurs al tronului, exprimînd dorinţa ca vaporul german să se bucure de bine cuvîntările păcei.

Noui isvoare de naftă

Vladivostock.—Agenţia Westnic afla că ştiri din Sakhalin spun că s'a descoperit la 12 verste de baia Nabilskaja noui isvoare de nafta cu un mare lac de naftă abordabil chiar pentru vase mari.

Inundaţiile din Franţa

Paris.—Inundaţiile Loarei se întind pe o mare lărgime.

In regiunea de la Saint-Etienne fluviul a crescut de mai mulţi metri. Imprejurimile oraşului Grenoble sunt sub apă.

Conferenţa păcei

Haga.—Şedinţa plenară a adoptat în unanimitate actul de închidere cu rezerve făcute de Elveţia.

Conferinţa va fi închisă mîne după mosă. Semnătura se va face mâne.

Guvernator atacat

Teheran.—Agenţia Reuter, află că guvernatorul din Kerman, a telegrafiat că populaţia de jos a oraşului, l'a atacat. In urma alegerei judeţiene s'au produs turburări. Oamenii din popor au atacat staţia drumului de fier şi banca imperiului persan.

Un incident

Belgrad.—Prinţul moştenitor George, părăsind alaltă-eri palatul şi comandantul gardei nedându-i onururile, prinţul i-a făcut aspre observaţiuni.

Comandantul gardei, colonelul Dunici s'a scuzat spunînd că nu zărise pe principe de oare-ce vestibulul era rău luminat.

O desmintire

Madrid.—Ministrul de Stat desminte în mod formal ştirea despre rechemarea d-lui Santa Olalla, spunînd că dînsul exercită funcţiunile poliţieneşti prevăzute de actul de la Algesiras şi primite de Sultan.

Situaţia la Turin

Turin.—Azi dimineaţă în urma unei înţălegeri a fabricanţilor concedierea în bloc a lucrătorilor a încetat şi reluarea lucrului a fost aproape generală azi. Cu toată hotărîrea luată în meetingul de eri de a se continua greva, ea este considerată ca sfîrşită.

Mişcare ostilă francezilor

Melilla. — Mişcarea ostilă francezilor constatată la fruntaria Algeriană se întinde în regiunea Riff.

Călătoria prinţului moştenitor al Japoniei

Londra.—Agenţia Reuter află din Seul că prinţul moştenitor al Japoniei a sosit eri la Tsemulpo şi a fost primit de Imparat şi de principele moştenitor al Coreei. Suveranii şi oaspetele lor au plecat imediat spre Seul, unde prinţul de coroană japonez a fost salutat de funcţionarii Coreei şi de o mare mulţime. Cei doui prinţi moştenitori au făcut vizite. Seara oraşul a fost iluminat.

Boala lui Frantz Iosef

Viena «Correspondez telegrafecă Bureau" află că astă-seară Impăratul Francisc Iosif n'avea de loc friguri şi că temperatura nu a crescut de fel în cursul zilei. Diagnoza locală e mai favorabilă. Agenţia Wilhelm află din isvor bine informat că Impăratul e vădit mai bine. De 4 zile temperatura este normală 36.6 şi n'a crescut de cît în două rînduri puţin. Răguşala a dispărut, iar acţiunea şi puterea inimei a fost mereu satisfăcătoare. Pulsul este normal şi viguros. Impăratul este mai bine dispus şi arată mai bine şi la faţă. Toate indică că suveranul merge spre complecta întremare. Tusa nu mai e aşa de aspră. Pofta de mîncare a crescut.

Evenimentele din Maroc

Paris.—La consiliul de miniştri ţinut la Rambouillet, d. Pichon, ministrul de externe, a comunicat depeşile primite de la d. Regnault.

Sultanul Abdul Aziz a luat măsuri pentru a trimete mehale suficiente contra triburilor care mai sunt resculate.

Alger. — Transporturile Shamrok au sosit aci, avînd pe bord pe fostul paşă din Casablanca Bubecker, care va fi condus la Busaads, unde va sta sub supravegherea autorităţilor.

Chestia compromisului austro-ungar

Buda-Pesta. —Partidul independenţei s'a întrunit spre a asculta explicaţiile amănunţite ale lui Kossut cu privire la compromisul austro-ungar. Mai mulţi deputaţi combat compromisul şi în special sporul cotei părţi. Doi depulaţi au anunţat chiar că vor eşi din partid dacă s'ar spori cate parte şi dacă banca va rămîne comună pentru Austria şi Ungaria. Conferinţa a hotărît să nu-şi dea definitiv părerea de cît după numirea unei comisiuni. O parte dintre membrii partidului e de părere că situaţia trebue considerată ca favorabilă în urma declaraţiilor d-lui Kossut. Numeroşi membri ai partidului n'au asistat la şedinţă.

†

Jalnicii: Profira Ghinescu soţie, Camilia Fătu şi Maria Ghinescu fiice, Mihai Ghinescu şi Ruxanda Hermeziu frate şi soră, Const. Fătu ginere, Corneliu Fătu nepot şi Anastasia Cocea cumnată, precum şi întreaga famalie, cu durere face cunoscut perderea ce a suferit prin moartea prea iubitului lor soţ, tată şi frate.

Constantin D. Ghinescu

Decedat Joi 4 Octombrie în etate de 62 ani, şi roagă rudele şi cunoscuţii să asiste la înmormîntarea care va avea loc Sîmbătă 6 Octombrie ora 4 p. m.

Prohodul se va oficia în Capela Cimitirului Eternitatea unde este depus corpul răposatului.

Anul acesta deschiderea stagiunei Teatrului Naţional pentru trupele streine se va începe:

Vendredi 19 et Samedi 20 Oct 1907

2 Grandes Representations Extraordinaires

avec le concours de Madame

CONSTANCE DE LINDEN

célèbre artiste du Thèâtre Royal du Parc de Bruxelles

accompagnée de sa troupe Parisienne

DONNERA

Vendredi 19 Oct., a 9 heurs du soir

Education de prince

Piéce en 4 actes de Maurice Donnay de l'Academie Française

Samedi 20 Octobre

Paris — New-York

Pièce en 3 actes de MM. F. de Croisset et Emanuel Aréne

Prix des places: Fauteil d'Orchestre (les quatre premiéres rangés) 12 fr., Stalle I, (de la 5-e à 8-e rangée), 10 fr., Stalle II, de la 9-e à la 14-e rangée) 6 fr., Stalle III de la 14-e à la 18 rangée) 4 fr., Les autres rangés 3 fr., Balcon I 4 fr., les autres rangées 3 fr., Galerie 2 fr., Loje de 4 places, 50 fr., Loges 5 et 6 places 60 fr., Loje de Galerie, 16 fr.

Les billets sont en vente á l'Agence Thèâtrale „Thalia" (Maximovici).

Comptabil rutinat perfect bilanţier, cunoscînd bine corespondenţa romînă, franceza şi germana şi dispunînd de cîte-va ore libere pe zi doresc, ocupaţiune.

Ingrijesc şi traducţiuni de acte. A se adresa sub „Confidenţă" la Redacţia acestui ziar.

ANUNCIU

Se dă în chirie 2 fălci pămînt, încunjurat cu şanţ, din Iaşi secţia II, Tg. Nicolina No. 99, pentru fabrica de cărămidă sau viţe americană, pe termin de 5 sau 10 ani.

Adresa: *C. Ursachi, Tg. Nicolina No. 99*

E. HEROVANU

AVOCAT

De la 8—11 dim. str. Tăutu 1.

De la 4—6 seara, la Prima Societate de Economie, str. Palat 1.

De VÂNZARE

următoarele rase de porumbei

1) Capuţineri de la 20—30 lei per.
2) Bronzaţi „ „ 15—25 „ „
3) Guleraţi pe roşi 10—15 „ „
4) Guleraţi pe negru 10—20 „ „
5) Carieri negri 10—15 „ „
6) Carieri vineţi 10—20 „ „
7) Rotaţi albi 10—15 „ „
8) Rotaţi negri 10—20 „ „
9) Guşaţi englizeşti 10—15 „ „
10) Guşaţi moravieri 15—20 „ „
11) Chineji albi 10 „ „
12) Chineji galbeni 10 „ „
13) Chineji vineţi 10 „ „
14) Indieni 10—15 „ „
15) Darabani 10—15 „ „
16) Romani vineţi 15—20 „ „
17) Romani caffé-au-lait 15—20 lei „
18) Frezaţi cu aripele vinete 10 lei „
19) Capi negri cu 2 cucue 10 lei „
20) Negri cu două cucue 10 lei „
21) Roşi cu două cucue 15 lei „
22) Voiajori 5 lei „

Toate aceste rase nu numai că sunt veritabile dar sunt şi cele mai perfecţionate.

Cu stimă
Al. D. Mihail

Str. Apeducul No. 23.

Constantin M. Stihi

Flautist prim al orchestrei Conservat.

Se oferă a preda lecţii de flaut cu preţ foarte moderat

Doritorii sepot adresa în str. sf. Atanasie 21

GH. BALTA

AVOCAT

42 Strada Carol 42.—Iaşi

Se însărcinează cu facerea actelor necesare şi mijlocirea împrumuturilor la Creditul Viticol.

DE INCHIRIET

Câte-va apartamente de cîte două şi trei odăi cu bucătărie etc. din casele D-lui S. Diamant din Iaşi strada Păcurari No. 97.

A se adresa pentru condiţiuni D-lui M. C. DRACŞANEANU Avocat str. Sf. Sava 16.

AL. I. ZIRRA

De la Conservatorul din Milano

Dă lecţie de Canto, Compoziţie şi Orchestraţie.

Adresa: *Str. Sărariei 117.*

PARFUMAŢI ODĂILE NUMAI CU PAPIER IDEAL SE GĂSESTE DE VÎNZARE ÎN TOATE DROGUERIILE ŞI FARMACIILE DIN TOATĂ LUMEA

MOBILE

DORMITORE, SUFRAGERII, SALOANE

tot ce este mai nou şi mai frumos, cu preţurile originale ale fabricei **Mobile de bronz** *extra fine* **Covoare, Perdele,** *Bonnes femmes Galerie pentru perdele de Bronz complete a 25 lei fereastra* se găsesc numai la

Magazinul I. HIRSCH

Str. Lăpuşneanu No. 28

Scoala Mixta

Curs primar, preparator şi Grădina de Copii

Autorizată de Onor. Minister

Pauline I. Rang

Profesoară diplomată din Breslau pentru şcoalele superioare de fete

— *Strada Romînă 34 Iaşi* —

Cursul primar după programul Statului, curs obligatoriu de limbele Franceza şi Germana, *Piano.*

EXAMENE LA STAT

Numeroşi elevi din sesiunea Iunie, au trecut toţi cu un strălucit succes.

Se primesc copii externi, semi-interni şi *interni*; de asemenea copii cari frecventează şcolile statului.

Cursurile încep la 3 Septembrie.

Preţuri modeste.

T. PISOSKI

AVOCAT

Orele de cons.: 8—10 dim. şi 5—7 seara

6 strada Unirei

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile masive, parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul american. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi sal:n 3/4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER încheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajoase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Inştiinţare

Reîntoarsă din străinătate de unde am adus tot ce'i mai nou şi mai distins în articole de modă.

Inştiinţez onor clientelă că am pus în vînzare cu preţuri eftine, elegante pălării pentru sezonul actual.

Primesc comenzi şi modernizări în condiţiunile cele mai avantajoase.

„Hélène"
Salon de Mode
Iaşi Str. Lăpuşneanu 30

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Vănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a V-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei V-a va avea loc la 9 Octombrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 18 Septembre cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa V-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 136 lei	**O jumatate loz 68 lei**
Un sfert de loz 34 lei	**Una optime de loz 17 lei**

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

„ELE"

schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

1420 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usureadă şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineaţa, unul la dejun, si unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ḑi.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghistii şi Farmacistii.*

O maşină de tipar Nr. 12 (Schnellpresse) precum şi o pedală (Tiegeldruck) se vînd cu preţ foarte eftin; maşinele sunt în bună stare. A se adresa la Tip. *H. Goldner* Iaşi.

OPINIA

Ziar conservatór cotidian

Apare *la 5 ore seara*

Cele din urmă ştiri din lumea intreagă

5 bani exemplarul in toată ţara 5

Anunţuri, inserţii şi reclame cu preţuri moderate

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar
9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié. preparat de către PAUL GAGE, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca Purgatif şi ca Depuratif.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale şi classeĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltueli considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes egal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrânilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESĂ-DECI ANI a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către PAUL GAGE, est de uă eficacitate incontestabilă contra FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILORĬ, COPIILORĬ, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.

Uă broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care butilă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN JASĬ: **Farmacie FRATII KONYA.**

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondadă în 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repez

Durata traseului 6—7 zile

Asemenea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

GRILLAGES 1 m. de haut. LE MÈTRE 0f30c.

Raymd **GARIEL**, 2, quai de la Mégisserie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS
RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5f.

GRILLAGES

GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Clôture de Chasse, le mètre...	0f 95
Châssis de couche, depuis....	7 »
Paillasson pour abris, le mètre carré...	1 30
Porte-fourrages, pour 250 Places.....	7 »

PONDOIR
DÉPOSÉ
Prix..... 6fr.50
R. GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
Abreuvoirs pour Poules et Faisans
RATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS
En FONTE INOXYDABLE
Prix: 0f50c.
Raymond GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco de l'Album sur demande

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

5 bani Exemplarul

ANUNȚURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 »

Redacția și Administrația: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu și Lascar Antoniu | Anul IV.—No. 262.—Duminică 7 Octombre 1907

In jurul unei nouă cuceriri

S'a spus că chestia doctoratului în drept n'are nimic comun cu politica. Aceasta au spus'o profesori universitari, cari considerau drepturile lor cu o geloasă dragoste ; şi au mai spus'o încă unii oameni politici—în speţă liberali—cari se simţeau datori să apere pe ministrul lor.

Noi dimpotrivă am susţinut că rolul social al politicei impune acesteia cercetarea tuturor lucrurilor care interesează mulţimea ; şi în chestia doctoratului, am văzut că numai o atitudine energică a opoziţiei putea conduce la un bun rezultat.

Dacă discuţia s'ar fi menţinut numai pe terenul speculativ, chestia ar fi rămas de sigur nerezolvată, şi controversa ar fi durat multă vreme.

Din fericire însă, partizanii acţiunei s'au mişcat, şi simpla poziţiune luată, a avut de efect de a determina pe d. Haret să revie la sentimente mai bune.

Meritul revine în primul loc d-lui Al. Bădăreu, care în circumstanţă s'a dovedit, ca întotdeauna, însufleţit nu numai de cea mai caldă solicitudine pentru nevoile Iaşului şi ale Moldovei, dar mai cu samă de acea energie activă, de acea fermitate de rezoluţie care face fondul caracterului său, şi care l'a impus întotdeauna ca om politic.

In întrunirea de Dumineca trecută, în aplauzele şi aprobarea clubului conservator, d-sa a aratat interesul mare pe care-l prezintă pentru toată Moldova întregirea Universităţii din Iaşi, şi a schiţat programul unei campanii hotărîte pentru a asigura triumful cauzei pe care o îmbrăţişase.

Că ceea ce d. Bădăreu,—şi cu d-sa, cea mai mare parte din opoziţia conservatoare—luase hotărîrea de a face, trebuea să se facă, nu rămîne nici o îndoială. Şi nici o îndoială n'a avut nici d. Haret, care în faţa acestei drepte şi energice presiuni a înţeles că trebuea să cedeze.

Astfel în mai puţin de o săptămînă, fără ca programul să se fi pus în aplicare, fără ca agitaţia să fi crescut, fără ca o intervenţie efectivă să fi cerut d-lui Haret de a reveni asupra hotărîrei sale,—chestia s'a rezolvat prin declaraţia solemnă pe care ministrul a făcut-o în sînul colegiului universitar.

E drept că şi corpul profesoral al Universităţei are partea sa în această isbîndă, e drept că greva cu care d. Sterea ameninţa guvernul, a trebuit să cam pue pe gînduri pe ministrul liberal,—dar nu e mai puţin adevărat, că mişcarea profesorală singură, foarte slab susţinută de Universitatea din Bucureşti, n'ar fi avut răsunetul pe care-l merita, dacă nu s'ar fi dovedit că se sprijină pe o nevoe reală, simţită—şi conştient simţită—de întreaga populaţie a unei însemnate regiuni din această ţară.

Astfel faptele ne dau dreptate; ele stabilesc nu numai că felul nostru de a vedea nu era greşit, dar că el era singurul menit a da roade bune, şi a conduce la o soluţie practică.

Căci nu trebue să ne oprim la suprafaţa lucrurilor, nu trebue să luăm ca sfinte cuvintele rostite de d. Haret care a declarat că n'a fost niciodată în intenţia sa de a lovi în Universitatea din Iaşi,—ci dimpotrivă trebue să considerăm miezul lor şi să zicem, că dacă ministrul n'a putut fi convins de utilitatea operei pe care a decis s'o facă, el s'a convins însă de un lucru: că nu-i era cu putinţă să reziste curentului format în opinia publică.

Şi aceasta să ne servească de pildă, pentru ca să rămîe ştiut că chiar în ţara noastră, capriciul pe de o parte şi lipsa de dragoste pentru interesul public, pe de alta, nu pot avea putere de lege şi nu se pot impune împotriva voinţei sociale.

Şi că partidele politice ca organizme născute din nevoile comune, trebue să fie privite ca îndeplinind rolul unor factori de ordine şi de garantarea intereselor obşteşti.

VREMURI GRELE!

Trecură vremurile de vîltoare, de groază şi pustiere, de rezmeriţă care a cucerit tot şi toate.

Trecură şi zilele pline de întîmplări triste, de foc şi jaf, pustieri şi distrugere.

Trecură şi vremurile cînd oamenii se ucideau între ei sau cînd amara represiune punea mai presus de lege dorinţa unuia ca celalalt să dispară de pe lume.

Trecură, şi soarele mîndru al primăverei veni să lucească din nou peste satele mai tăcute de cît ori cînd şi peste oraşele care se trezeau parcă dintr'un vis rău.

Au trecut toate—spre salvarea tuturor. Au trecut—şi cu toţii credeam că nu fără urme însemnate. Au trecut şi convingerea tuturor era că sîngele vărsat şi avutul prefăcut praf vor deschide ochii celor ce sunt chemaţi a cerceta relele şi a aduce mîntuirea.

Sunt abia cîteva luni—şi cîţi îşi mai aminteso de teribelele zile din Martie! Cîteva luni—şi parcă am uitat că am fost la marginea prapastiei!

Căci din nenorocire, din nou opera de politicianism îşi îndeplineşte menirea! Din nou se scrutează gîndurile, se bănuiesc simţimintele şi se face proces de intenţie.

Ceva mai mult. Iarăşi şi iarăşi vedem oameni şi partide politice preocupaţi numai de partea politică a lucrului şi de loc de marea problemă a nivelărei asperităţilor economice şi a stabilirei—pe cît posibil—a armoniei sociale.

Soluţii purtînd stampila sectarismului politic, menite să învrăjbească şi mai mult lupta de clase, făcute în scop nu numai de a atinge drepturile unei anumite clase ci cu vădită tendinţă a distruge acea clasă—iată ce se pregăteşte acum, după ce prin critica amară şi pătimaşă s'a obţinut sau cel puţin grăbit izbucnirea revoluţiei.

Ceea ce s'a făcut, însă, cînd a fost vorba de critica negativă, nu poate fi permis cînd ie vorba de critică pozitivă—ceea ce a servit pentru a provoca revoluţia, nu poate servi la îndreptarea relelor semnalate, căci atuncea ar însemna că revoluţia s'a sfîrşit prin triumful unei clase asupra celeilalte, lucru care dacă aşa ar fi n'ar putea să aducă de loc liniştirea spiritelor şi concordia socială.

Iată de ce preconizatorii de soluţii radicale care ne guvernează astă-zi nu vor putea avea concursul tuturor.

Reforme menite să aducă pacea socială—pe cît posibil—da, reforme care să însemne ştirbire de drepturi sau distrugere de clasă, nu, nici odată. *C. Sorin.*

Icoana d-lui Sturza pretutindeni!

Cei mici şi cei neputincioşi cred că devin mai mari şi mai impunători dacă promesc felicitările şi adulările altora. Ei trăesc prin acea ce se spune despre ei, căci n'au nimic în ei însuşi—goliciunea sufletului lor o acoperă cu reclama pe care şi-o fac şi trăesc doar din acest învăliş— altfel ar peri de frig. Incapabili de a face ceva, ei s'au ridicat pe portiţa de din dos, prin şolticării permise şi nepermise. Şi-au vîrît nasul în toate şi au isbutit prin aceeaşi cale ca reclama plătită să se impue şi acolo. Caracter, suflet, inimă—nu li se cere, flexibilitatea coloanei vertebrale şi nerusinarea de a scuipa astăzi unde au sărutat eri.

Aţi înţeles că trebue să ne gîndim la d. D. Sturza scriind aceste. Cum s'a ridicat, cum s'a cocoţat acest mititel dictator om prost, mărginit cu inteligenţa, răutăcios cu inima, falş ca caracter, nestatornic ca o sfîrleazâ? Nimeni nu poate spune şi cu toate acestea toţi o ştiu. Reclamei! S'a trîmbiţat în jurul său: d. Sturza om deştept, numismat de valoare, politician distins, moralist, filosof. Şi naivii cred. Şi cum avem mulţi naivi şi in politică şi la Academie d. Dimitrie Sturza s'a ridicat în toate locurile.

De la o vreme încoace, numismatul, politicianul, filosoful—vrea să mai deviè şi diplomatul fin şi economistul de valoare. Toate ziarele străine n'au contenit de la un rînd în coace cu succesele diplomatice ale d-lui Demetrius Sturza, ba unele au mers să-l declare un fel de Bismack al Orientului.

In ultimul număr al revistei „Contemporany Review", o celebră scriitoare (?)—a cîţi franci linia, nu ştim,— miss Edith Sellers face un portret al d-lui Demetrius Sturza în termenii următori: **„ministrul preşedinte romîn are o popularitate care n'are de rivală de cît pe acea a regelui. Influenţa sa e enormă; campania sa economică a introdus o schimbare complectă în ţeară, desvoltînd progresul. Partidul liberal, al cărui şef este, îl adoră atît de mult în cît efigia sa se găseşte pînă în cele mai mizerabile bordee ca un fel de icoană".**

Aşa se laudă d. Sturza prin gura misei Edith. De la numismatică pînă la Academie n'a fost de cît un pas, de la politicianism la diplomaţie o săritură, iar acum de la economia naţională şi pînă la icoanele care îi reprezintă efigia, o şchioapă! Tare ne e teamă că purcedînd asemenea îl vom vedea făcînd şi ultimul hop—de la icoanele acestea, la balamuc. Căci grandomania numai acolo îşi poate găsi leac.

CATE-VA NOTE

Damele n'au plăcut nici odată d-lui Dim. Sturza. In juneţă chiar, actualul şef al partidului liberal, avea o predisposiţie rea pentru feminism. Din cauza osebitei socotinţi ce totdeauna o făcuse în această delicată chestie, d. Sturza s'a stricat cu Vodă Cuza, care era de altă părere.

Şi uite că tocmai acum, cînd este indiferent dacă d. Sturza este sau nu amator în materia specială, tocmai acum se întîmplă că o mistress sau o miss, de la Londra, îi face avansuri inamicului femeilor.

Contemporany Review, prin condeiul unei Edith, face, în adevăr, portretul primului ministru, un portret care are un singur desavantaj : nu seamănă de loc d-lui Sturza. După condeiul acelei Edith, d. Sturza este un bărbat atît de popular, că portretul seu se găseşte, asemenea unei icoane, până şi în cocioabele celor nevoiaşi.

De acum, de şi ie prea tîrziu, d. Sturza va fi şi mai furios contra sexului slab.

Resbunarea Edithei prea ie crudă!

*

In contul—curent pe care foştii tovarăşi îl servesc fostului şef al fostului partid al foastei social-democraţie romîne, s'au adăugit două posturi noui. La „mia de mărci" pe care hahamul o păpase de la nemţi, socoteala arată acum 7000 lei mîncaţi din vînzarea tipografiei şi 1800 lei „epuisaţi".

Adică şi „mia de mărci" şi 7000 lei au fost tot „epuisaţi"—căci lucruri ce au existat şi nu mai există, se chiamă că-s epuisate.

Dacă a dat poruncă Kautsky ca să se epuiseze „partida", de ce Nădejde, din spirit de disciplină, nu era să epuiseze şi fondurile?

Că a epuizat cam mult? Omul epuisează după felul lui: gros de obraz, Nădejde a epuizat 10.000 lei.

El epuisează şi oposiţia—aiurează!

O MARE RUŞINE

—TELEFONUL IAŞI-BUCUREŞTI—

Instalarea firului telefonic Iaşi-Bucureşti, acum vre-o 10 luni, fu salutat ca un eveniment important şi îmbucurător.

Şi cu drept cuvânt. Căci cele 2 centre mari ale ţărei, Iaşul şi Capitala, trebuiau legate între ele, trebuia să li se înlesnească mijlocul de a putea corespunde repede.

Dar evenimentul acela, mare şi îmbucurător, s'a născut în ceas rău. Nici o dată şi nicăieri în lume, nu se petrece anomalia ce se petrece cu acest fir Iaşi-Bucureşti.

Direcţia generală a telefoanelor ar fi poate în stare să lămurească de ce anume beteşug sufere monstruosul fir. Noi, cu toate cercetările, n'am ajuns să ne lămurim misterul. Căci firul acesta ie un mare mister.

Incapabil de a se administra singur, firul acesta, de şi special, a fost pus sub epitropie. Il epitropisesc gravii bărbaţi dela Galaţi şi ceia ce fac ei este un scandal permanent.

Cei dela Galaţi, în calitatea lor gentilă de sechestrii judiciari ai firului „special", se pasionează jucându-se cu tutorele lor. De cîte ori ceri comunicarea cu Bucureştii, de atâtea ori Galaţul nu vrea să-l dee.

De ce? Asta n'o ştim numai noi, asta n'o ştiu nici inspectorii şi diriginţii dela Iaşi.

Ziarul nostru n'a vorbit de *20 zile* cu corespondentul dela Bucureşti. Nu doar fiindcă firul ar fi stricat. Dar fiindcă aşa vrea să se joace Galaţul.

Dacă ar exista telefon în ţara Zuluşilor—lucrurile încă nu s'ar petrece la fel. E ne mai auzit să pui la dispoziţia publicului un mijloc de convorbire şi să suprimi acest mijloc, fără de nici un motiv, fără să te crezi dator a da publicului cuvenitele explicaţiuni.

S'ar putea, tot aşa de bine, suprima şi dreptul de a telegrafia. Dacă direcţia generală îşi închipue că firul telefonic d'intre Iaşi cu Bucureşti, îi aparţine ei în mod esclusiv, că-l poate pune în circulaţie cînd binevoeşte şi-l poate suprima tot astfel—de ce n'ar face lucrul acesta şi cu alte fire şi cu transmiterea telegramelor.

De cât nu este adevărat ceea ce-şi închipue mult onorabila direcţie: nimic nu-i aparţine şi ea n'are dreptul să facă ceea ce face cu firul Iaşi-Bucureşti.

E o mare ruşine. Şi fiindcă grava dualitate: direcţia generală şi domnişorii de la Galaţi au, din fericire, stăpâni, credem că aceştia vor face ca ruşinea de care ne ocupăm să înceteze.

OAMENI ŞI LUCRURI

REÎNVIERI

După o absenţă relativ lungă reiau cu oarecare hezitare vechea rubrică iubită.

S'ar zice că simt oarecare sfială în faţa foilor albe de hîrtie care aşteaptă, oare care jenă în gînd, o greutate în scris, o nedumerire în alegerea subiectului, o innourare în feliul obişnuit de a privi oamenii şi lucrurile, o încetineală în rostirea părerei şi de aceea voiu prefera a nu vorbi despre nimic anume...

...In zilele de odihnă şi deprimare luam gazeta în mînă cu acea intensă curiozitate a ori cărui vechiu cetitor credincios pentru care cetirea e o adîncă trebuinţă sufletească. Mărturisesc însă că nu-mi puteam opri un sentiment bizar de cîteori ochiu-mi aluneca spre colţul acesta al ziarului unde găseam proza curgătoare, dulce şi atît de prietenoasă a unui vechiu tovarăş de gazetărie. Senzaţia era acea a unui profund regret din care, de sigur, nu lipseau elementele unui nemărturisit egoism psihic,—regretul firesc şi egoismul uşor înţeles al omului care se vede înlocuit, ameninţat poate de uitare... Se prea poate că e un sentiment specific al publicistului conştient de mica însemnătate ce are efemera lui personalitate şi care sufere, în chip logic, cînd e martor al uşurinţei cu care poate fi înlocuit, trecut cu vederea, osîndit poate la o uitare repede şi ireparabilă. E întru cîtva impresia ce simţim cînd trecem preste micul colţ de cimitir unde s'a aşternut ţărina proaspătă preste un mormînt.

De-asupra lui, şi în urma celui dispărut nu s'a schimbat nimic: lumea e aceeaşi — ba poate mai frumoasă încă; viaţa urmează cu eterna-i varietate şi fecunditate, omenirea şi vieţuitoarele toate nu se resimt întru nimic de perderea neînsemnată, firea întreagă e neschimbată, precum oceanul nu se emoţionează de perderea unui fir de năsip... Iar mai dureros decît toate este primejdia supremă a — uitărei; cea mai chinuitoare este senzaţia că în curînd se face tăcere în jurul numelui, în jurul fiinţei, în jurul activităţei celui dus, de par'că n'ar fi fost nici cînd: les morts vont vite...

Este de sigur oarecare asămănare între teama dispariţiei reale a omului şi acea pe care o simte scriitorul care la un moment dat se vede înlocuit, ameninţat de întunericul uitărei. De aci izvorăşte uneori instinctul care îl imboldeşte, puterea care îl mînă, tăria care îl susţine, taina unei mari părţi din activitatea psihică şi fizică a publicistului profesionist. Nimic nu-i este sufleteşte mai greu decît să cedeze de bună voe locul său — altora, resemnîndu-se a fi uitat şi nimic nu-i este mai scump de cît iluzia unei reînvieri după o dispariţie silită...

Rodion.

UN PSIHOLOG ROMIN

Nicolae Vaschide

Nici odată n'aşi fi crezut cînd acum cinci luni scriind aceste note biografice, făceam în acelaşi timp un necrolog anticipat nenorocitului Vaschide. S'a stins în plină activitate cum s'a stins Christ, cum s'a stins un alt filosof tînăr I. M. Guyau la 33 de ani.

Activitatea febrilă pe care a desfăşurat'o în ultimii ani era ca un fel de presimţire a sfîrşitului apropiat; creerul său storcea toată vlaga şi puterea lui, ca să nu ducă cu sine în pămînt atâta bogăţie de inteligenţă şi voinţă.

N. Vaschide e originar din Buzău. Licenţiat în litere de la Universitatea din Bucureşti el pleacă la Paris în urma conferinţelor de psihologie pe care d. Binet le făcuse la Bucureşti, chemat fiind pentru aceasta de dl. Take Ionescu. N. Vaschide urmărea d'inainte studiile de psihologie experimentală dar în urma conferinţelor marelui psiholog, el îşi ia rezoluţia de a se deda cu totul acestei ştiinţe. După câţiva ani de muncă alături cu dl. Binet în laboratorul colegiului de Franţa—el devine şef de lucrări al acestui laborator. Lucrările sale devin foarte însemnate. Intreprinse în toate direcţiile psihologiei, ele dau o bază cercetărilor ulterioare. Toate aceste lucrări apar în „Analele de psihologie" unde Vaschide devine un colaborator serios şi activ. Dar nu numai, aci, lucrările sale variate găsesc ospitalitate, ori-unde ele sunt publicate în revistele de filosofie ale d-lui Ribot, şi în mai în toate revistele de seamă de psihologie din Franţa Germania şi Italia.

Ceea ce domină în cercetările lui Vaschide e un spirit solid şi o metodă experimentală proprie. Debarasat de toate prejudecăţile metafizice ale psihologilor de şcoală veche, lucrările sale poartă marca acelui biologism ştiinţific care e baza filosofiei moderne—cum o spune d. Felix le Dantec.

Cultura literară făcută la Bucureşti nu era suficientă lui Vaschide spre a întreprinde lucrările sale care aveau nevoe de cunoştinţi precise de biologie, atunci el începe studii de medicină experimentală şi în special de fisiologie.

O cunoştinţă nouă îl ajută mult în întărirea convingerilor sale — această cunoştinţă este a d-lui Toulouse medic la spitalul *Ville-juif* şi un psihiatru de mare valoare, dublat de un psiholog de elită. N. Vaschide părăseşte Institutul de psihologie a d-lui Binet şi devine un tovarăş de muncă a d-lui Toulouse. In acel asil N. Vaschide publică o serie de studii foarte interesante între care cele ce au devenit populare, pot spune, sunt studiile sale asupra *Visurilor*, asupra *Delirului*, asupra *Monstruozităţilor*, aceste din urmă formau un început de studii de psihologie morbidă. In acest interval atît la societatea de biologie, cît şi la academia de ştiinţe sau la acea de medicină, Vaschide aproape săptămînal presintă comunicări interesante atît singur cît şi cu concursul d-lor Pierron, Vurpas şi Toulouse.

Acum trei ani împreună cu d. Toulouse au început a publica o bibliotecă de psihologie, care va fi cea mai complectă operă de psihologie experimentală, avînd concursul tuturor psihologilor din Europa şi America.

O nouă bibliotecă de psihologie relativă la studiarea sufletului femeesc, e o a doua întreprindere a d-lor Toulouse şi Vaschide.

Dar N. Vaschide nu s'a dedat numai la studiul psihologiei individuale, el a întreprins şi în alte direcţii cercetările sale şi lucrări în domeniul psihologiei etnice şi sociale, a atras atenţia sociologilor asupra tînărului nostru compatriot. Relaţiile sale cu cunoscutul sociolog Tarde mort mai anii trecuţi, arătau cît era de apreciat N. Vaschide în cercurile ştiinţifice de la Paris.

Scriitor de talent, având uşurinţa frazei şi bogăţia de expresii, Vaschide a sămănat în mai toate revistele literare din Franţa şi aiurea studii şi articole de popularisare ale marilor chestii de psihologie şi sociologie.

In „Revue des Revues" a publicat studii asupra României.

Anul trecut în revista independentă La „Quinzaine" a publicat o serie de admirabile studii avînd subiecte luate din psihologie şi sociologie, articole citate şi mai toate reproduse în revistele europene.

N. Vaschide e şi jurnalist — e de ai noştri — articolele sale de ziar au o frăgezime de gîndire şi sunt pururea pline de un bogat material de cunoştinţe.

In „Independenţa Română“ într'o vreme şi actualmente în „La Roumanie“, articolele şi scrisorile sale din Paris semnate Ioan Măgură, uimesc prin colosala îngrămădire de fapte şi lucruri cetite. N. Vaschide e un cetitor fervent şi nu numai lucrările de ştiinţe îl au de cetitor dar tot ce apare în domeniul literar e văzut şi apreciat. Citesc cu plăcere dările de seamă din cetirile făcute şi cu multă seriositate judecate.

Prim redactor al „Revistei Idealiste“ de sub direcţia d-lui Holban, Vaschide găseşte şi aci a'şi da din vreme în vreme, a strecura o observaţie, un studiu, o reflecsie.

In ultimul timp Vaschide lucra asupra chiromanciei şi voia să explice ştiinţificeşte modul lor de a prezice şi pe ce argumente îşi bazează ele prezicerile lor. Aceste studii al căror prolog îl publică sub forma unui articol foarte documentat în „Revue de philosophie“, vor forma o carte interesantă asupra psihologiei mînei“.

Şi aceste lucrări au rămas nemîntuite. Pare că ceva l'a oprit să vadă şi în cutele ascunse ale acestor ştiinţi obscure pedepsindu'l cu moartea nu atît pe el cît pe acei ce au rămas în urma lui—pe toţi acei ce l'au iubit şi crezut în puterea lui de muncă şi talent.

Dr. I. Duscian

„Opinia“ în Provincîe

HUŞI. — *Incidentul Teleman — Corivan.* D-l General Teleman, Senator, avea de încasat nişte cupoane de la bonurile remase de pe urma defunctului maior C. Teleman şi să prezintă administraţiei Financiare. Şeful de secţie i-a spus că nu poate achita cupoanele de oare ce nu se presintă ordonanţa semnată de Preşedintele Tribunalului pe numele d-lui general Teleman. Atunci d-sa nervos se duce în cabinetul Administratorului Financiar de la care primeşte acelaş respuns. D-l General Teleman în loc de a respecta ordinea în mănuirea banilor publici şi a respecta pe funcţionarul pus în fruntea acestei instituţii, începe a apostrofa ameninţînd pe d. Corivan, care faţă de funcţionarii inferiori din administraţia Financiară a încheiat proces verbal de ultraj şi a poftit pe d-l General Senator să părăsească cabinetul. D-l General Teleman a mai avut un proces de ultraj faţă de Inspectorul comunal Andrian în Primăria com. Stălineşti.

Iată educaţia şi mentalitatea persoanelor, care au pretenţie de a conduce judeţul şi ţara, considerîndu-se atot puternici, toţi să se închine în faţa lor şi pentru interesele lor. A trecut vremurile acele cînd cel cu punga groasă dicta şi calcă legile şi regulamentele.

*

Primăria de Huşi încăpînd iar pe mîna d-lui Cişman, crede că poate dispune de avutul ei ca de al seu propriu. Aşa Duminică s'a dispus ca cu trăsura Primăriei să se ducă la vînat d-l Zibacinschi, conductor la Primărie şi se vîneze epuri, prepeliţi, sitari etc. pentru gustul lui conu Nicu. Toată ziua de Duminică trăsura cu 2 pompieri au urmat pe acei d-ni prin cîmpiile de la Voloseni, iar serviciile comunei au suferit.

*

La Primăria de Huşi se găsise un cal de pripas, C. C. Nicu în loc de a lăsa să se facă formalităţile obicinuite a dispus ca calul să se dea lui Ion Achirei, birjar, pe care chemîndu-l la D-sa i-a spus ca să-i plătească d-sale chirie cîte 3 lei pe zi; şi cînd va avea 100 lei costul calului va rămînea el proprietar. Aşa afacere înţălegem şi noi, trei lei pe zi, plus 100 lei grămadă pentru un cal de pripas, care sume în loc să se verse în casa comunei să vărsau în punga lui C. C. Nicu. Iată cum se face popularitate la Huşi.

D-l căpitan Mardare, vajnicul elector de la alegerile comunale nu s'a mulţămit numai cu mia de lei ce i s'a acordat ca despăgubire pentru un loc viran, care pretinde că ar fi al său, dar d-sa a mai fost recompensat şi pe altă cale, căci dl. Primar ia numit pe socrul seu dl. Enache Duca în postul de administrator al bunurilor comunei în locul dl. Panaite Vartolomei. Dl. Duca e acela pe care Dr. Munteanu l'a înlocuit pentru faptul că a tolerat sub Primariatul lui Cişman, ca Ilie Romila să-şi pască vitele în fînaţul comunei, fără să plătească.

*

Cu toate că s'a trecut şi alegerile comunale, Director al cancelariei Sf. Episcopii de Huşi tot nu s'a numit; conducând până în present afacerile în mod provizoriu tot Părintele C. Isăcescu. Licenţiaţii în Teologie din Huşi să întreabă, ce atâta desconsiderare din partea Prea-Sfinţiei Sale, a acestor titluri academice conferite de facultatea de Teologie, cînd sistematic înlătură Sf. Sa pe petiţionari, numind în posturi- pentru ocuparea cărora se cere licenţa, absolvenţi a 4 clase seminariale provizoriu?

*

Pentru reuşita alegerilor comunale din Huşi la colegiul I-iu au lucrat mult membrii familiei Dobreanu care sperau că punînd mîna pe Primărie ei vor fi plasaţi cei întăi. Dar socoteala de acasă nu se potriveşte cu cea din tîrg şi promisiune s'a făcut pentru alegere. C.C. Nicu însă a pus piciorul în prag şi forţază pe Primar a numi în slujbe ciraci de ai d-sale numai. Aşa au rămas păcăliţi: Gh. Săvescu, Petru Pavlof, fiul acestuia Petru P. Pavlov, Stoianovici, Marinov etc. Pentru unul din aceştia s'a intervenit la direcţia Serviciului Sanitar spre a-l numi intendent la spitalul comunal din Huşi. Directorul serviciului însă a dispus ca să se numească un intendent străin de localitate spre a-şi căuta de serviciu, nu să facă politică în administrarea spitalului.

*

De eri s'a deschis sesiunea curţei cu juri în Fălciu. Primul Proces a fost a locuitorului Ioan Plăcintă Mic, din Tifu, care a fost condamnat la 7 luni închisoare pentru dare de foc la producte pe cîmp. Curtea e presidată de d-l Sturdza.

Împământenirele

— Circulara ministerului de interne —

Conform articolului 7 paragraful 2 litera b din constituţie, cei cari cer împământenirea pot fi scutiţi, de stagiul de 10 ani, dacă sunt născuţi şi crescuţi în România, din părinţi stabiliţi în ţară şi dacă nu s'au bucurat nici unii, nici alţii vre-o dată de vre-o protecţiune străină.

De obicei dovada acestei din urmă condiţiuni, adică asupra suditenţei, se face cu certificatele eliberate de prefecturile de judeţe, de poliţii, ori de primarii comunelor respective.

In această privinţă ministerul de justiţie a semnalat ministerului de interne faptul că sunt unele prefecturi care eliberează certificate mai cu seamă în ceace priveşte pe părinţii petiţionarilor, fără să arate unde au domiciliat sau domiciliază, ce profesiune au sau au avut părinţii lor şi nici pe ce se întemeiază afirmaţiunea ce face în certificat.

Dese ori ministerul de justiţie a constatat din însăşi actele presentate de petiţionari, că părinţii lor, pentru care se atestă că nu s'au bucurat de protecţiune străină, n'au locuit nici un moment în circumscripţiunea prefecturei care eliberează certificatul.

Această procedare a unor prefecturi lăsînd loc să se bănuiască că certificatele eliberate sunt de complezenţă, sau puţin serioase, ministerul de interne a cerut prefecţilor printr'o circulară să ia măsuri ca atât prefectura cât şi primăriile să nu mai elibereze certificate de suditenţă de cât pentru cei cari au domiciliat sau domiciliază în comunele respective, arătîndu-se în acelaş timp în certificat de cînd domiciliază, ce profesiune a avut sau are, şi pe ce se întemeiază când afirmă că cutare persoane nu s'a bucurat nici odată de protecţiune străină.

Litere-Ştiinţe-Arte

„Pagini libere“ *este titlul unei nuoi publicaţiuni literare care va apare—zice-se—peste puţin în unul din oraşele mari ale ţării: un oraş care nu este, nici n'a fost vr'odată capitală a ţării.*

Titlul e suggestiv,—şi se afirmă că nu e fără rost. E vorba de o publicaţiune liberă, adică menită să lase scriitorilor deplina libertate a individualităţii şi gîndirii lor, lucru cu desăvîrşire nou în lumea revistelor noastre de acum. Căci să nu ne lăsăm amăgiţi de aparenţă: publicaţiunile noastre actuale ascund sub aparenţa unei libertăţi de cugetare umbra groasă a metalului din care sunt făurite cătuşele impuse; de fapt avem de a face cu mici grupuri, cu mici bisericuţe, cu alcătuiri artificiale sau fireşti—după cum apropierea e făcută din interese ori izvorâtă dintr'o asemănare de temperamente: grupuri strînse în jurul uneia ori alteia din publicaţiunile existente, dar toate formînd cercuri de păreri escluziviste şi solidare, izolate de restul lumei de cugetători şi scriitori şi duşmănindu-se în de ele fără vr'o cauză binecuvintată, fără vr'o ţintă ideală vrednică de pasiunea cheltuită. Lucrul e aşa—şi nu suferă contraziceri: s'ar părea că avem imaginea dezastruoasă a grupărilor noastre politice redusă la proporţii mai mici şi la manifestări literare. Să fie posibilă o îndreptare?

O dorim şi o aşteptăm, dar n'o sperăm...

*

Primim două numere din „Revista Albă“ cunoscuta publicaţiune care apare la Paris sub direcţia d-lui dr. Florea Simionescu. Numerele cuprind cîte un sumar bogat de versuri şi proză, articole semnate de numeroşi scriitori cunoscuţi din ţeară şi din străinătate.

*

Libraria Alcalay, aduce un mare serviciu cititorilor „Bibliotecei pentru toţi“, publicând în această colecţie „Fântâna Blanduziei“, cea mai celebră lucrare dramatică a lui V. Alexandri. Ediţiile de 4 lei şi 1 leu şi 50 bani de până acum erau prea scumpe, şi e o adevărată fericire pentru cititorii şi admiratorii marelui Alexandri, că pot să-şi procure „Fântâna Blanduziei“, pe preţul numai de 30 bani.

Cu „Fântâna Blanduziei“, V. Alexandri ajunge culmea în opera hărăzită scenei teatrului. Frumuseţea neasemuită a versurilor, înălţimile la care seridică poetul în această operă, aşează „Fântâna Blanduziei“, în fruntea pieselor noastre originale. Reprezentarea ei a fost un neîntrerupt triumf pentru autor, şi oricând va fi citită şi oricând se va juca ne va aduce acele clipe de rară înălţare sufletească, pe care ni le dau operile născute din minţile senine şi mari. Aceasta a înţeles şi Onor. Direcţiunea a Teatrului Naţional din Bucureşti, care începe actuala stagiune cu „Fântâna Blanduziei“.

*

A apărut în editura tipografiei Aurora şi se găseşte de vânzare în toată librăriile conferinţa confratelui nostru d. Mihail Moru redactorul ziarului *„Acţiunea conservatoare“*: Ziarele şi ziariştii.

Preţul 50 bani.

STRUNA ZILEI

FOLOS ŞI PAGUBA

...In urma acestei măsuri casapii au refuzat de a mai tăia mascuri, rămînînd deci oraşul numai cu carnea de vite.

Ziare locale

Iaşul ce o să profite
Din acest războiu grotesc?
Rămîn mai puţine... vite,
In schimb—porcii se 'nmulţesc.

Informaţii

De două zile epitropii casei Sf. Spiridon rezolvă lucrările, cu uşile zăvorîte şi nimeni, afară doar de indispensabilul Pekea Alexandrescu, nu poate pătrunde în camera epitropilor.

Nici chiar funcţionarii, afară de cîţi-va, nu pot da ochii cu epitropii.

Măsura după cît ştim e luată de d. Pennescu, de oare-ce d-sa bănueşte pe unii funcţionari că ne-ar comunica nouă cele ce se petrec la epitropie şi chiar eri d-sa a făcut o mică anchetă, spre a afla cine ne ţine în curent cu cele de la Spiridonie.

—

Am arătat că din împrumutul contractat de epitropia casei sf. Spiridon 300000 lei sunt destinaţi pentru institutul Gregorian.

Actualul local al institutului va fi reparat şi va servi pentru administraţie; iar pentru institut se vor construi mai multe pavilioane.

Noua construcţie se va face pe locul din spre casele Niţescu şi Porfiriu, cari vor fi expropiate.

D. dr. Bejan, medicul primar al institutului, a lucrat alaltă-eri cu d. epitrop Pennescu, la întocmirea planurilor nouei construcţii.

—

Unele informaţiuni apărute în *Opinia* au determinat eri trei anchete oficiale: la prefectura de judeţ: pentru informaţia privitoare la o circulară confidenţială; la Spiridonie: pentru ştirea relativă la noul împrumut al casei sf. Spiridon şi în fine la prefectura poliţiei pentru informaţia relativă la modul cum prefectul îşi tratează su-balternii.

Şi cîte anchete vor mai fi!

—

La 10 Octombrie se va judeca procesul preotului C. Grigoriu de la Moara de Vînt, învinuit de insultarea unui credincios.

Sf.-sa va fi aparat înnaintea conzistoriului de d-l profesor Vasile Oiaga.

—

Un sătean din comuna Cucuteni Ioan Sandu, s'a plîns prefecturei de judeţ că un arendaş nu'i dă voe să rîdice recolta de pe cîmp, pînă cînd nu'i va achita 43 lei de falce, cu toate că dupa învoiala făcută astă primăvară ar trebui să plătească 35 lei de falce.

Prefectul a însărcinat pe inspectorul comunal să ancheteze.

—

Elevele, şcoalei de moaşe rurale, desfiinţată pe ziua de 1 Octombrie, au înaintat azi o cerere colectivă ministerului de interne, prin care cer ca să se menţie şcoala pînă în Ianuarie, cînd aceste eleve termină cursurile.

—

Membrii consiliului comunal se vor întruni astăzi la orele 5, în şedinţă ordinară, sub preşedenţia d-lui N. Gane, primarul oraşului.

—

In ziua de 3 Octombre curtea de Apel din Galaţi a judecat apelul Primăriei Focşani contra sentinţei civile No. 54, privitoarea la salarul parohului Ştefan Bazgan de la parohia sf. Apostoli.

In urma pleduariei prietenului nostru Gogu Constantinescu, Curtea a răspins apelul Primăriei ca neîntemeiat şi a confirmat hotărîrea Tribunalului.

—

Ministrul justiţiei, alarmat probabil, de unele verdicte ale juraţilor, va numi o comisiune cu însărcinarea să ocupe cu modificările ce ar putea fi aduse codului penal cu privire la instituţia juraţilor.

—

Prin viitorul budget al Epitropiei cassei sf. Spiridon, se va prevede un post de medic secondar la institutul Gregorian Postul va fi încredinţat d-lui dr. Negură

—

D. N. Gane, primarul oraşului, însoţit de d. inginer Tancred Constantinescu, a fost eri cu automobilul la Timişeşti, unde a vizitat lucrările de aducerea apei.

—

Confraţii de la *Voinţa Naţională* ţin aşa de mult la noi că, reproducînd o infamie după un ziar oare care, *Voinţa* zice că infamia aceea ar fi apărut în *Opinia*.

—

Un fapt care va invedera situaţia din partidul liberal local: la eforia sf. Spiridon este vacant de alaltaeri oostul de ajutor de registrator, prin decesul lui Ghinescu.

Acest post, retribuit cu 170 lei lunar, a deschis poftа la mulţime de postulanţi. Pînă aci nimic extra-ordinar.

Dar pentru ocuparea postului, fiecare din epitropi are cîte un favorit; şeful partidului şi d. Fîntînaru stărue pentru un domn Suţu; d. Ath. Ghiorghiu are alt favorit.

Aşa că a trebuit să se convie ca să se convoace comisiunea de 7 a partidului spre a se pronunţa!

—

D. Gh. Dimitriu-Păuşeşti, noul secretar —inspector al camerei de meserii s'a presentat astă-zi la ministerul de domenii, unde a depus legiutul jurămînt.

—

Consiliul de resboiu al corpului 4 de armată, va fi convocat la sfîrşitul lunei aceştia, cînd va judeca cîte-va procese de grade inferioare pentru desertări, părăsire de post şi furturi de efecte militare.

—

D. Gh. Kernbach, prefectul judeţului, va pleca mîine dimineaţă la Belceşti, spre a lua parte la a doua licitaţie ce se va ţinea acolo pentru vînzarea unor loturi lasate în părăsire.

—

D. State Alexandru a fost numit revizor de vite la Tg. Burdujeni.

—

In judeţul nostru, s'au mai înfiinţat pe ziua de *1* Octombre a. c. şcoli rurale în Spinoasa, Vulturul şi Hălceni.

—

Budgetul prefecturei de judeţ pe anul viitor se presintă pînă acum cu următoatoarele reduceri:

1. Suprimarea postului de intendent al palatului;

2. Suprimarea grădinarului şi grădinei din faţa ruinatului palat administrativ;

3) Reducerea a *cîte 1 leu* din salarul de 141 lei lunar prevăzut în buget pentru arhivar şi registrator,

4) Reducerea postului de impiegat la comptabilitate la acel de copist plătit cu 104 lunar;

5) Reducerea a două posturi de aprozi;

6) Reducerea cheltuelilor de cancelarie la 50 lei lunar.

—

In oraşul Ploeşti este vorba de înfiinţarea unei muzici-fanfare şi a unei orchestre. Doritorii trebue să ştie să cînte şi în bandă şi în orchestră.

Se primesc oameni, fără deosebire de naţionalitate. Predusul material se va împărţi de opotrivă membrilor.

Inscrierile se primesc la dl. Stefan Roatilă, Calea Oilor, 136, Ploieşti.

—

DIVERSE

— In str. Palat No. 67 la casele d-lui Şeier Leibovici s'a declarat astă-noapte, un incendiu.

Pompierii au localizat la timp focul.

— Aseară soldatul Azic Aizic, din regimentul 13 Ştefan-cel-Mare voind să se dea jos din tramwai pe str. Sărărie a alunecat şi căzînd jos, şi-a fracturat un picior, căpătînd şi o leziune la cap.

El a fost internat la spitalul militar.

Paul Verlaine

Necunoscut şi neadmirat în timpul vieţei sale Paul Verlaine după moarte cel puţin a găsit admiratorii şi nu e an ca să nu se publice un studiu critic asupra vieţei şi operilor sale. In ultimul volum al d-lui Ed. Lapelletier „Paul Verlaine sa vie, son ocuvre“, spune d. Pellissier, e unul din cele mai interesante ce s'a scris asupra acestui poet aşa de original atît prin opera sa cît şi prin viaţa lui incoerentă şi nenorocită.

D. Lapelletier protestează contra aşa zisei legende verlainiene.

El merge pînă acolo a declara că Verlaine prin fanforonadă exagera viţiile sale acuzîndu-se de perversităţi şi viţii imaginare. Verlaine e pentru el, fiul unui burghez liniştit care a primit o instrucţie burgheză, a dus o viaţă liniştită pînă cînd nu şi-a cheltuit averea sa părintească şi cînd veniturile sale literare nu îi ajungeau.

Şi totuşi spune d. Pellissier, nu e tot fictiv în legenda despre Verlaine. Singur autorul biografiei sale recunoaşte că în tinereţea sa Verlaine era incapabil de ori-ce muncă, beţiv, stricat. In timpul cînd era logodit îi era teamă să se presinte logodnicei sale, aşa era de excitat, cu privirea rătăcită, cu gesturile sacadate, vorba bîlbîită din cauza băuturei. Odată căsătorit, tot beţia lui a desgustat pe femeia sa. Apoi, în Anglia, după ce e distrus vatra conjugală, isolarea, o viaţă rătăcită şi mizerabilă l'au dus iar la alcool care îl deprima şi excita rînd pe rînd. Bătaia lui cu Rimbaud pe care a vrut să îl omoare şi mai tîrziu aci, aci, fu gata să îşi bată pe mama sa. In ultimii ani nu părăsea cîrciumile de cît pentru spital. Cînd e vorba de cele l'alte viţii cu care se lăuda şi pe care le proslăvea şi în versuri să zicem că au fost fantastice şi un fel de fanfaronadă a poetului spre a impresiona pe cetitorii săi.

Nu ar trebui, spune d. Lapelletier să ne preocupăm de viaţa unui artist superior. Critica nu e o curte de juraţi. Bine înţăles că putem admira opera unui poet fără să ne sinchisim de modul lui de trai. Dar atunci de ce d. Lepelletier a scris tot volumul acesta ca să ne arate viaţa şi suferinţele lui Verlaine?

Autorul ultimei biografii a lui Verlaine, voeşte însă s'arate că alcoolul şi viaţa lui desordonată au stimulat creerul poetului şi că cea mai bună parte din lucrările lui corespunde acestei perioade de desordine şi suferinţe—de şi d. Lapelletier se contrazice căci opera aleasă a poetului e partea primă a creaţiilor lui—atunci cînd după critic el a trăit ca un bun burghez.

*

In ce consistă originalitatea lui Verlaine? In faptul c'a substituit poesiei eminamente plastice a Parnasului o poesie muzicală

De la musique avant toute chose
De la musique encore et toujours

Pe cînd Parnasienii caută curăţenia de culori şi precisiunea de linii, el caută doar nuanţa;

Pas la Couleur, rien que la nuance.

Parnasienii au redus arta lor la o notaţie directă a lumei sensibile pe care o representau prin trăsături exacte şi categorice; Verlaine a sugerat'o exprimînd nu numai lucrurile aşa cum sunt, dar sufletul lor adică impresiunea făcută de lucruri asupra sufletului său.

Pentru Parnasieni poesia n'a fost de cît o proză mai strînsă, mai riguroasă, mai strictă, care îi fixau ritmul şi bătăile regulate ale măsurei, care permiteau în expresiunea ideilor sau a formelor a certitudine definitivă.

Pentru Verlaine poesia este cu totul alt ceva. Ea este un fel de evocaţie. Scopul ei, e de a traduce acele lucruri care nu se pot spune în termeni precişi. Ea are drept domeniu visurile, preumbra, misterul, toată lumea acea confusă de reminiscenţe, de dorinţi vagi, de divinaţii ascunse care poartă în sine sufletul poetului.

O poesie de Malherbe sau de Leonte de Lisle are farmecul său. Dar Leonte de Lisle şi Malherbe sunt mai curînd versificatori de cît poeţi.

Elocvenţa are nevoie de oare care claritate de idei, o exactitate quasi matematică, poesia dimpotrivă e ceva neprecis, ascuns, trecător, ceva în care logica şi retorica n'au ce căuta.

E asta o artă? Ori ce artă cere ceva factice şi unit. Dar poesia, adică inima poetului, pot fi ele astfel?

Cu o aşa concepţie despre artă se înţelege bine că în ce priveşte limba, versificaţia şi toate nu pot avea ceva exact şi precis şi de acea Verlaine a scris versurile fără nici o lege gramaticală şi fără vr'o consecvenţă prosodică. Poesia simbolistă, creaţia lui—fu un fel de melopee amorfă.

Din cele două zeci culegeri ale lucrărilor sale, vr'o cinci zeci sunt admirabile, restul sunt imposibile de cetit—totuşi acele cinci zeci şi ceva îl pun în fruntea poesiei franceze. Poet ca şi om, ar putea să îi să apliae versurile acestea în care el însuşi s'acuză şi se scuză:

..... Peut-être qu'il etait encore
Malgré tout son vice et tout son crime et tout le reste Un homme trés simple qu'au moins sa candeur décore.

Cea ce rămîne din Paul Verlaine şi cea ce face originalitatea lui, sunt poesiile unde exprimă foarte simplu, emoţiile sale, emoţiile unui suflet care în cele mai mizerabile clipe rămîne curat şi sfînt.

Cronicar.

Ultime informaţii

Situaţia conservatoare din Galaţi.—Din Galaţi vine ştirea că:

Aseară a avut loc în sala „Restaurantului Central“ o consfătuire conservatoare urmată de un mare banchet. La această consfătuire au luat parte fruntaşii partidului conservator din localitate printre care remarcăm pe d-nii Victor Macri, Plesnila, Gr. Ciuntu (fost prefect), dr. Vornea, Tenov, V. Benişache, Calmusky, Fumagali, Filipide, Fortunescu, Menciu, Drăgănescu, Stroescu, Caranfil, Brudiu, Leon Cantacuzino etc. etc.

S'au ridicat mai multe toasturi, prin care s'a proclamat pe Victor Macri ca şeful partidului conservator local.

Banchetul a durat pînă în noapte tîrziu cînd cu toţii s'au împrăştiat mulţumiţi de hatărîrile luate în majoritate.

——

O lămurire se impune.—D. Petru Fîntînaru nu este numai primar de fapt ci este şi director de fapt al „Liberalului“. D-sa colaborează deci la numărul de ieri al numitului ziar—de astă dată pe o chestie personală.

D. Fîntînaru se apără în contra acuzaţiunilor ce i-am adus. D-sa analizează cazul cu strămutarea prostituatelor şi acel al părintelui Gotzan—şi nu insistă în privinţa întîmplărilor cu d-nii Cozadini şi Elefterie Ropală.

In ce priveşte aceste ultime două cazuri afirmăm din nou că ele sunt perfecte şi noi le-am relevat nu pentru a critica măsura în sine, în privinţa căreia suntem perfect de acord cu d. Fîntănaru—deşi un bine-voitor confrate conservator a crezut de cuviinţă să comită în această chestiune o mică infamie—ci pentru a dovedi că aveam dreptate cînd susţineam că d-sa ie foarte brusc şi ursuz cu toată lumea. Cînd d-sa se poartă astfel cu oameni ca d. Cozadini şi Elefterie Ropală, ce-o mai fi de capul celorlalţi oameni care au treabă la primărie?

In ce priveşte chestiunea strămutărei prostituatelor din stradela Armeană, dorim să ni să spună lămurit dacă li s'au dat sau nu permisiunea de a mai rămînea pînă la 26 Octombrie?

Şi dacă da, de ce s'a acordat această prelungire şi prin intervenţia cui?

Ce importă istoricul chestiei, aşa cum îl face d. Fîntănaru şi care ie perfect exact. Chestiunea este alta şi anume: de ce s'a acordat prelungirea termenului de strămutare pînă la 26 Octombrie, după ce la început se refuzase acest lucru?

Acest punct trebuie lămurit d-le Fîntănaru, şi aşteptăm să faci aceasta cît mai curînd.

——

Casapii din localitate, după cum am anunţat, se puseră alaltă-eri în grevă, din causa dispoziţiei ce a luat'o administraţia comunală ca să nu se mai taie rămătorii de cît la abator.

Casapii încă nu s'au liniştit şi ei continuă de a refuza să mai puie în vînzare carnea de porc.

Măsura administraţiei comunale nu e tocmai bună, ţinîndu-se mai ales samă de departarea la care se află abatorul comunal. Evident că un măcelar care are de tăiat unul sau doi rămîtori, îi vine greu ca dintr'o extremitate a oraşului să se transporte până la cealaltă, unde e abatorul.

Cel mai bun mijloc ar fi acel propus acum cît-va timp de d. Gh. D. Şerban, preşedintele camerei de comerţ şi anume de a se construi prin cîte-va mahalale abatoare mici, care să servească la tăiatul rîmătorilor.

In acest senz au hotărît şi măcelarii sa intervină către administraţia financiară.

——

Demisia d-lui M. Enea din postul de inspector de tracţiune de la c.f.r. a fost primită şi pe ziua de 31 Martie 1908 se trece în cadrul de disponibilitate al corpului technic.

——

Comisiunea de judecată a institutorilor avea să judece eri procesul institutorului P. Bogdan din Huşi, acuzat că ar fi luat parte la o manifestaţie ostilă contra prefectului judului Fălciu.

Inspectorul şcolar Haliţa a aratat comisiunei de judecată că pe lîngă faptul acesta institutorul Bogdan s'a făcut vinovat şi de un alt fapt, anume de maltratarea unui elev.

Comisiunea a conexat faptele şi amînat judecarea pentru ziua de 15 Octombrie.

——

Tribunalul de Botoşani va judeca Mercuri chiberarea arendaşului Oscar Gutmann.

*

Procesul pentru anularea testamentului defunctului colonel Rosnovanu se va judeca la 12 Decembre, la curtea s. II.

—

Ministerul cultelor a făcut cunoscut revizoratului şcolar, că a primit demisia d-lui C. Brudàriu, din postul de sub-revizor şcolar.

Pentru locul devenit vacant candidează pînă acum învăţătorii: Dodon de la Păuşeşti,—Dimitriu din Sineşti şi I. Petrov, fost revizor şcolar.

Şansele de reuşită se zice că le are d. I. Dodon.

——

Se face cunoscur, că societatea *„Renaştèrea“*, societate de croitorie şi şcoala de ucenici este definitiv constituită. S'a subscris pînă'n prezent *15,000* lei şi sumele vărsate sunt depuse la casa de scont din Iaşi.

Doritorii a subscrie, sunt rugaţi a depune 10 la sută, în mînele Casierului societăţei, Dl, Teodosie Motăş, şeful comptabilităţei Creditului funciar urban Iaşi.

Acţiunele sunt de 25 lei (Total 1200 acţiuni).

Societatea va deschide în curînd, un atelier de *croitorie bărbătească*, unde societarii şi persoanele străine 'şi vor putea comanda haine, după plac şi preţuri potrivite.

Părinţii care doresc a-şi da copii, să înveţe *croitoria*, să se adreseze Preşedintelui societăţei, profesorul D-rul Cosmovici, strada Codrescu No. 11.

Comitetul

——

Membrii consistoriului spiritual al Mitropoliei au fost convocaţi pentru ziua de 10 Octombrie a. c.

—

Incă un succes al guvernului.

La alegerile pentru colegiul I de comună din Tîrgu-Jiu s'a proclamat balotagiu.

Lista conservatoare a întrunit 84 de voturi iar lista guvernamentală numai 81 voturi.

Guvernul merge din succese in succese, dupa cum se vede.

——

Promenadele d-lui Iorga.—D. doctor C. Şumuleanu ne trimite scrisoarea ce urmează:

Domnule Director

Bine-voiţi, vă rog, a face loc în ziarul Dv. următorului răspuns la o notiţă apărută în ziarul dv.

Opinia din 2 Octombre a. c. pubică o informaţie, după care d. N. Iorga a fost Duminecă, însoţit de doi funcţionari publici, în preumblările sale prin judeţ. Acele preumălări, după *Opinia*, au avut un scop revoluţionar bine determinat.

E adevărat, că preumblările d-lui Iorga au avut loc şi că l-am însoţit la Lungani, proprietatea d-lui Cerkez, cu care ne-am şi întors împreună. Această preumblare nu a avut nici un scop revoluţionar bine sau rău determinat cum afirmă Opinia, ci acela de a vizita biserica din Lungani, unde e înmormîntat Vornicul Manolache Drăghici, bunicul d-lui Iorga.

Dealtmintrelea, nu e aceasta singura dată, cînd am însoţit pe d. Iorga în preumblările sale. Am mai fost la Aroneanu, Bîrnova, Copou, Tîrgul-Frumos, etc. şi am să-l însoţesc ori de cîte ori voi putea. D. Iorga a întreprins cercetarea monumentelor noastre naţionale şi acela care-l însoţeşte are totdeauna de profitat din aceste escursiuni ştiinţifice, interesante pentru ori-cine e romîn.

Primiţi, vă rog încedinţarea distinsei mele stime.

Dr. C. Şumuleanu.

*

Din scrisoarea de mai sus a d-lui doctor reesă şi o ameninţare: zice d. Şumuleanu că va însoţi pe d. Iorga—ori de cîte ori va putea! Asta îl priveşte. Nouă ni se pare curios ca d. Şumuleanu, care ie chimist, să ţie morţîs a intovărăşi pe d. Iorga în promenadele sale istorice, cînd ştiut este că, cu asemenea prileje istorice, d. Iorga se apucă şi de alte istorii.

—

Consiliul de războiu la sfîrşitul acestei luni va judeca procesul colonelului Mărăşescu din Dorohiu.

Se ştie că în urma unor articole apărute în două mari ziare germane, prin care se spunea că acest colonel ar fi maltratat mai mulţi soldaţi evrei, ministrul Averescu, a ordonat o anchetă care, a fost făcută de d. general Tătărăscu.

Din consiliul de războiu care va judeca acest caz vor face parte şi 3 generali şi anume, d-nii: Pavlo, Pressan şi Zossima.

Acuzarea o va susţinea d. colonel Paleologlu.

——

Iată după o statistică întocmită la ministerul de interne rezultatul producţiunei cerealelor din anul acesta, în judeţul Iaşi:

Grîul a fost cultivat pe o întindere 28205 hectare, din care 25240 h. ale marei proprietăţi şi 2965 ale micei proprietăţi: Marea proprietate a produs 209482 hectolitri, iar mica prop. 26013 hl. adică în total 235495 hl.

Secara pe o întindere de 503 hect,. din care 7 hect. proprietate mare şi 426 proprietate mică, cu un produs de 5694 hectolitri. adică 92 hectolitri proprietate mare şi 5602 hectol. proprietate mică.

Orzul pe o intindere de 17091 hectare cu o producţie de 325745 hectolitri, din care 9857 hectare cu 181654 proprietatea mare şi 7234 hectare cu 144091 proprietatea mică.

Ovăsul pe o intindere de 5177 hectare, cu 110349 hectolitri din care 4113 marea proprietate cu o producţie de 88304 hectol. şi 1064 hectare cu 22045 hectolitri.

Rapiţa a fost cultivată numai pe o intindere de 17 hectare, şi asele de către marea proprietate; iar inul pe o intindere de 50 hectare cu o producţie de 480 hl. din care 47 hectare marea proprietate cu 449 hl. şi 3 hect. proprietatea mică cu 31 hl.

—

Consiliul comunal din Coarnele-Caprei a fost disolvat.

S'a numit o comisiune interimară compusă din d-nii: Mihai Vodă preşedinte şi Mihai Cumpătă şi N. Popovici, membri.

*

De asemeni a fost disolvat consiliul comunal din Paşcani, unde s'a numit următoarea comisiune interimară: Theodor Tabacu, preşedinte şi Napoleon Popescu şi Frederich Koch, membri.

——

La Tg. Jiu s'a efectuat eri alegerea în balotaj a colegiului I de comună.

Lista conservatoare a fost proclamată aleasă.

Colonelul Mărăşescu, despre al cărui proces vorbim în numărul de azi va fi aparat de d. Barbu Delavrancea.

——

Lozuri pentru clasa 5-a a loteriei pe clase a Regatului Român, se găsesc de vînzare, la agenţia teatrală „Thalia“ Th. P. Maximovici Iaşi cu preţurile următoare:

Un los 136 lei, o jum. los 68 lei un sfert de los 34 lei, o optime 17 lei. Comenzile de lozuri se fac prin mandate poştale şi primesc prompt lozurile.

—

Potrivit nouei legi a procedurei electorale, listele electorale se întocmesc de tribunale, şi nu de primărie.

La clubul conservator din Iaşi, piaţa Unirei, funcţionează o comisiune care se pune la dispoziţia alegătorilor, pentru orice lămurire electorală, în fiecare zi dela oarele 5—7 p. m.

—

Judecătorul sindic al trib. Iaşi a intervenit pe lîngă preşedinţii tribunalelor Botoşani şi Vaslui ca să delege cîte un domn judecător la inventariarea averei defunctului Leff.

Se ştie că sindicatu de Iaşi este interesat succesiv prin falimentul lui I. Leff.

——

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei„

Bucureşti 6 Octombrie

D. Bădăreu la Focşani

Focşani.—D. Al. A. Bădăreu a fost eri aci şi a pledat în procesul dintre fabrica de zahar de la Sascut şi d. Georges Diamandi.

D. Bădăreu a descins la d. Gogu Constantinescu, cu care ocazie a avut loc şi o consfătuire politică.

S'au pus bazele unui club conservator. Cu trenul de noapte d. Bădăreu a plecat la T.-Severin, unde pledează într'un proces.

Panica de la Brăila

Bucureşti. — Eri a produs mare panică la Brăila faptul că s'a dat ordin pentru retragerea tuturor vagoanelor din port.

Faptul n'a avut, însă, nici o importanţă. Vagoanele s'au retras spre a fi puse la dispoziţia armatei ce se întorcea de la Hagieni.

Proiectele guvernului

— Generoşii şi proectèle —

Bucureşti. — Generoşii sunt foarte supăraţi şi revoltaţi de proectele grave ale guvernului şi vor căuta toate mijloacele de a le împedeca să fie îndeplinite, căci văd înlaceste legi doar un simulacru de reformă. Tinerii liberali sunt hotărîţi de a opune acestor reforme, alte proecte mult mai liberale, a fixa un maximum de dijmă în tocmelile agricole, a introduce o lege severă în contra trusturilor şi a crea absolut o casă rurală care va cumpara pămînturile necesare ţaranilor, forţînd pe proprietari a expropia o parte din avutul lor în folosul ţărănimei. In cazul cînd proectele generoşilor nu vor fi primite, ei sunt decişi a demisiona în corpore şi a duce o campanie extraparlamentară în potriva ori cărui guvern care ar urma actualului.

Mari inundaţii în Italia

Veneţia.—Din cauza ploilor mari, toate rîurile acestei regiuni sunt umflate şi s'au revărsat.

Sate întregi au fost distruse; numărul celor înecaţi e foarte mare, iar comunicaţia pe şoselele rurale e cu neputinţă, din causă că foarte multe poduri au fost luate de apă. Ploile continuă.

Din cauza enormei cantităţi de apă lacul Majora s'a umflat ast-fel în cît nu mai are precedent de la 1872 încoace,

Concursul Franţei

Paris.—Ziarele află că consiliul de miniştri în şedinţa sa de aseară, a hotărât să dea concursul său Sultanului Mulay Hafid şi în acelaş timp să'i înlesnească contractarea unui împrumut pé pieţele franceze.

Situaţia grea in Maroc

Berlin. — Ziarul „Berliner Tagblatt“ află din Tanger că un representant al Sultanului Muley Hafid a intervenit pe lîngă generalul Drude pentru al ruga ca trupele franceze să nu intervină în cazul cînd trupele celor doui sultani se vor răsboi în apropiere de leagărul francez.

Călătoriile unui general

Odessa. — Generalul Frenck a sosit aci, de unde îşi va continua călătoriile sale în statele balcanice şi se va opri mai multă vreme în Serbia, unde va face nişte importante lucrări.

Starea Impăratului Frantz Iosef

Viena.—Ziarul «Extrablatt» află că Impăratul Frantz Iosef s'a plîns azi dimineaţă medicului său curant, dr. Kerzel, de nişte dureri atroce în regiunea inimei.

Medicii s'arată îngrijaţi de această nouă durere pe care o acuză împăratul.

Vicna.—Ofiicială. Ziua de astăzi Imparatul a petrecut-o fără friguri.

Starea generală nu este defavorabilă. Cu toate că Impăratul n'a putut dormi toată noaptea din cauza tusei, pofta de mîncare i-a fost destul de bnnă.

Holera in Galiţia

Lemberg.—Constatîndu-se cîte-va cazuri de holeră şi mai cu seamă văzînd că epidemia a crescut în mod considerabil în Rusia, autorităţile au luat măsuri severe în privinţa călătorilor şi a mărfurilor de provenienţă rusească şi în special din guvernămîntul Kievului,

Carantina va fi instalată la Brode şi Podvolonska.

Călătorii vor fi supuşi unei observaţiuni de 5 zile.

Telefirafia fără fir

Casablanca.— Un violent incendiu a isbucnit şi a prefăcut în cenuşă o parte din oraş.

Trupele au dat ajutor pentru salvare.

Eri s'a făcut prima instalaţiune a telegrafiei fără fir.

Generalul Drude a telegrafiat amiralului Philibert şi a primit de la acesta respuns de pe vasul „Glorie“ prin care amiralul îl asigură de sentimentele de dragoste ale marinei franceze.

In curînd se va putea comunica din nou cu Tanger şi apoi cu Parisul.

ANUNCIU

Se dă în chirie 2 fălci pămînt, încunjurat cu şanţ, din Iaşi secţia II, Tg. Nicolina No. 99, pentru fabrica de cărămidă sau viţe americană, pe termin de 5 sau 10 ani.

Adresa: *C. Ursachi, Tg. Nicolina No. 99*

DACĂ FACEŢI CURĂ
Cu untură de peşte
LUAŢI NUMAI
EMULSIA RACOVITZA
E PĂREREA GENERALA A MEDICILOR DIN ŢARĂ ŞI STRAINATATE
Consultaţi medicul pentru a vă convinge
DEPOSIT
ÎN TOTE FARMACIILE ŞI DROGUERIILE DIN ŢARA

EPITROPIA GENERALA
a
Casei Spitalelor si Ospiciilor Sft. Spiridon
DIN IAŞI

PUBLICAŢIUNE

Epitropia casei spitalelor şi ospiciilor Sf. Spiridon din Iaşi, luînd dispositiune de a se face reparaţiuni interne şi externe bisericei Sf. Spiridon din curtea spitalului cum şi plantarea unei grădini în locul cimitirului din prejurul bisericei, aceasta în interesul higienei şi a salubrităţei spitalului Central şi conform dispositiilor luate şi de primăria comunei Iaşi, de a face plantaţiuni la toate cimitirile împrejmuite bisericilor din Iaşi.

Face cunoscut prin aceasta tuturor rudelor celor îngropaţi în cimitirul bisericei sf. Spiridon, rugîndu-i ca în interval de 2 luni de la data acestei publicaţiuni, să ridice osemintele şi monumentele familiilor lor şi a le transporta la cimitirul „Eternitatea“ căci în caz contrar epitropia va lua dispositiuni de a se esecuta transportarea monumentelor la „Eternitate“ şi nivelarea mormintelor, pentru facerea de plantaţiuni.

No. 8175
5 Octombrie 1907

Student doreşte a da meditaţii de curs primar sau secondar în schimbul pensiunei. Vorbeşte şi limba franceză.

Adresa la administraţia acestui ziar sub K. N. S.

AVIS

Contra pagina de la aproape 3,000,000 bilete de tramvai, care sunt a se comanda, este liberă de dat pentru reclamă.

A se adresa la direcţiunea;

Tramvaiului Electric Iaşi

Comptabil rutinat perfect bilanţier, cunoscînd ,bine corespondenţa romînă, franceza şi germana şi dispunînd de cîte-va ore libere pe zi doresc, ocupaţiune.

Ingrijesce şi traducţiuni de acte. A se adresa sub „Confidenţă“ la Redacţia acestui ziar.

De inchiriet o cameră mobilată, la stradă.—A se adresa No. 27 str Albă.

MOBILE

DORMITORE, SUFRAGERII, SALOANE
tot ce este mai nou şi mai frumos, cu preţurile originale ale fabricei
Mobile de bronz *extra fine*
Covoare, Perdele, *Bonnes femmes*
Galerie pentru perdele de Bronz complecte a 25 lei fereastra se găsesc numai la

Magazinul I. HIRSCH
Str. Lăpuşneanu No. 28

AL. I. ZIRRA

De la Conservatorul din Milano

Dă lecţie de Canto, Compoziţie şi Orchestraţie.

Adresa: *Str. Sărăriei 117.*

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile masive, parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul american. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 3/4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER incheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajoase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Inştiinţare

Reîntoarsă din străinătate de unde am adus tot ce'i mai nou şi mai distins în articole de modă.

Inştiinţez onor clientelă că am pus în vînzare cu preţuri eftine, elegante pălării pentru sezonul actual.

Primesc comenzi şi modernizări în condiţiunile cele mai avantajoase.

„Hélène"
Salon de Mode
Iaşi Str. Lăpuşneanu 30

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Yănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a V-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei V-a va avea loc la 9 Octombrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 18 Septembre cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa V-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 136 lei	**O jumatate loz 68 lei**
Un sfert de loz 34 lei	**Una optime de loz 17 lei**

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

„ELE"

schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

1420 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usureadă şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se lua 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineaţa, unul la dejun, si unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ḑi.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghistii şi Farmacist i.*

O maşină de tipar Nr. 12 (Schnellpresse) precum şi o pedală (Tiegeldruck) se vînd cu preţ foarte eftin; maşinele sunt în bună stare. A se adresa la Tip. *H. Goldner* Iaşi.

OPINIA

Ziar conservatór cotidian

Apare *la 5 ore seara*

Cele din urmă ştiri din lumea intreagă

5 bani exemplarul in toată ţara 5

Anunţuri, inserţii şi reclame cu preţuri moderate

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar
9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié, preparat de către PAUL GAGE, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca Purgatif şi ca Depuratif.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale şi classeĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltueĭ considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes égal copiilori celorĭ maĭ frageţi si bătrânilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESĂ-DECI ANI a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către PAUL GAGE, est de uă eficacitate incontestabilă contra FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILORĬ, COPIILORĬ, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.

Uă broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care bucăţică de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN IASĬ: **Farmacie FRATII KONYA.**

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondată în 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repez

Durata traseului 6—7 zile

Aseminea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

GRILLAGES 1 m de haut. LE MÈTRE 0f30c.

Raymd **GARIEL**, 2, quai de la Mégisserie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS
RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5f.

GRILLAGES
GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Clôture de Chasse, le mètre...	0f 95
Châssis de couche, depuis.....	7 »
Paillasson pour abris, le mètre carré...	1 80
Porte-Bouteilles, pour 250 Places.....	7 »

Envoi franco de l'Album sur demande

PONDOIR
DÉPOSÉ
Prix..... 6fr50
R. GARIEL
2 ter, quai de la Mégisserie, PARIS
Abreuvoirs pour Poules et Faisans
RATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS
En FONTE INOXYDABLE
Prix: 0f50c.
Raymond GARIEL
2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco de l'Album sur demande

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

5 bani Exemplarul

ANUNȚURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 «

Redacția și Administrația: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu și Lascar Antoniu | Anul IV. — No. 263. — Marți 9 Octombre 1907

D. Haret continuă a guverna

Am spus într'un articol că d. Haret se înșala dacă credea că Iașul nu va protesta văzîndu-și Universitatea sa deconsiderată, că va accepta în tăcere această umilință. Și prevederile noastre au fost drepte, Iașul s'a ridicat, fără deosebire de culoare politică, într'un singur gînd și voință și a forțat pe ministrul de instrucție a reveni asupra hotărîrei sale.

Cum am prevăzut protestarea Iașului așa am fost convinși și de retractarea d-lui Haret. Actele și hotărîrile sale sunt spontanee, sărite dintr'o dată, cum sunt actele și hotărîrile ori-cărui impulsiv. Și d. Haret e un impulsiv, un impulsiv sectar, care, dacă ar fi fost într'un partid politic extrem, ar făptui o crimă socială cu tot atîta ușurință cu care azi comite cîte-o faptă anarhică, care are însă nenorocirea de a face o furtună... într'un pahar cu apă.

Asemenea unui impulsiv d. Haret face însă paradă de statornicia și caracterul său dintr'o bucată. Iată ce scrie d-lui Disescu:

„Sper că veți binevoi a recunoaște „că *o retractare* este ceva totdeauna ne„plăcut pentru un om care nu e de„prins cu acest exercițiu, și că e „greu pentru un om în vîrsta mea „să întreprinză meseria de *călător de la o părere la alta.*

„E o meserie care cere o anume „elasticitate a convingerilor și o a„nume obișnuință, ce nu se poate „căpăta de cît la o vîrstă ceva mai „mică de cît a mea.

„Astfel, în alternativa în care mă „puneți, între retractare și interpe„lare, prefer interpelarea".

Ați crede, cetind aceste rînduri, că ministrul instrucției n'a fost nevoit nici odată să revie asupra unei hotărîri luate, că viața sa a fost un exemplu de corectitudine. Și ce tristă realitate în schimb.

D. Haret, fervent poporanist, autorul unei broșuri plină de iubire și admirație pentru țărănime a spus: *„să nu se tragă în țărani căci vor sări pietrele"* și totuși a făcut parte dintr'un guvern care a tras cu tunurile de repetiție în acești adorați țarani ai d-lui ministru al cultelor. Teribilă retractare!

D. Haret a cerut și obținut de la consiliul miniștrilor anularea a sute de numiri și a revenit anulînd douătrei. Ridiculă retractare!

A desființat d. Haret gimnazii și licee și le-a reînființat. Iarăși retractări comice!

*

Ideea înființărei însă a doctoratului în drept numai la București era o idee veche a d-lui Haret.

Intr'adevăr d. Haret, spune *„Adevărul"* într'un articol foarte interesant, care era ministru al instrucțiunei la 1904 n'a contestat întru nimic următorul pasagiu pe care'l găsim la pagina 6 din *Raportul asupra proectului modificător al legei învățămîntului superior*, raport la proectul d-lui Disescu, întocmit de raportorul comitetului de delegați, d. Alexandru Bădăreu.

La acea pagină citim:

„Din punctul de vedere financiar „statul nu are a face mari jertfe cu „crearea doctoratului la facultatea „de drept din București. Taxele de „examene și de licență acopăr deja „80 la sută din cheltuelile făcute cu „această facultate. Iată pentru ce „proectul prevede înființarea a 6 ca„tedre de profesori pentru cursurile „de doctorat în drept și 6 locuri de „profesori agregați, necesari cursu„rilor de licență și de doctorat.

„De altfel și **ministrul instrucțiunei „din 1904**, *a propus printr'un referat la „Consiliul de miniștri înființarea docto„ratului în drept și crearea a 6 catedre* **„la Universitatea din București**. *Refera„tul ministrului instrucțiunei a fost apro„bat prin jurnalul Consiliului de miniștri „din 12 Februarie 1904".*

Faptul e vădit, d. Haret era un adversar al Universității din Iași. A spus'o în 1904, a susținut'o la București într'un consiliu profesoral față de d. Disescu, a trîmbițat'o prin ziare și mulți și-au zis: de data asta d. Haret nici mort nu va retracta cele avansate, e prea convins de neutilitatea doctoratului la Iași ca să cedeze.

Și totuși argumentarea strînsă și solidă a d-lui Badareu, pe care a opus'o ideei d-lui Haret, a avut prioritate în discuțiile profesorilor și în opinia publică. Căci iată cum fruntașul nostru apără ideea înființărei și la Iași a doctoratului, în raportul proiectului d-lui Dissescu:

„Este drept că actualul proiect in„ființează 6 catedre de profesor și la „facultatea de drept din Iași, unde „nu există pletoră de studenți ca la „București și deci nici venituri cari „să compenseze cheltuelile budge„tare."

„Această înființare se bazează pe „principiul egalității celor două Uni„versități, căci iată cum se exprimă „în această privință, d. ministru în „expunerea sa de motive: „dar nu nu„mai numărul studenților ne-a decis „a organiza doctoratul, cum am spus „mai sus, mai sunt și alte rațiuni. *„Nu credem că este posibil ca o deosebire „să facem între Iași și București tocmai în „materia învățămîntului superior"*. Rațiu„nile cari justifică atențiunea statu„lui pentru Universitatea de Iași, „continuă apoi d. raportor Bădărău, „sînt ușor de formulat. *Iașul, prin tra„diția lui și prin toate împrejurările vie„ței lui sociale și economice este un cen„tru mai propriu pentru munca intelec„tuală decît Capitala.* La aceasta se „mai adaugă interesul național. Uni„versitatea din Iași *are menirea să re„verse bine-facerile culturei asupra unei „regiuni, în care lupta națională e mai grea „și cultura este o armă puternică pentru „a învinge in această luptă"*.

Ideea aceasta a prelevat și d. Haret a făcut o nouă retractare și mai umilă și mai ridicolă de cît toate cele l'alte.

După înfrîngerile aceste umilitoare, aiurea în ori-ce țară pretins democrată, un ministru s'ar retrage. E permis unui om de stat să aducă o lege care să nu corespundă opiniei publice într'un moment anumit, dar într'un interval atît de scurt să propue mai multe legi și proecte și cari să cadă înainte de a fi aduse în fața parlamentului, condamnate și acoperite cu disprețul nu numai al adversarilor săi politici dar chiar al partizanilor lui,—înseamnează o activitate ridicolă și stearpă.

La noi însă d. Haret guvernează!

X.

Reforme anodine

Spuneam dăună-zi că n'am învățat nimica din teribilele întîmplări din Martie trecut și că politicianismul va da și în chestia reformelor roadele sale funeste.

Pe zi ce merge devine tot mai probabil că reformele ce va propune guvernul vor fi cît se poate de anodine—și aceasta din cauza dificultăților ce d. Sturdza le întîmpină în propriul său partid.

De sigur că, fondul acestor dificultăți este altul de cît chestia agrară în sine și că nu preocupări de interese superioare le dau loc. Politicianii din partid găsesc acum un minunat prilej de a crea dificultăți la centru, sau de a se manifesta într'un mod displăcut pentru guvern, spre a se rezbuna de oare-cari neajunsuri suferite.

Se face dar încă odată dovada că una este a provoca dezordini și alta este a realiza reforme menite a readuce pace în spirite. Și iarăși se face dovada că liberalii, care știu admirabil de bine să provoace dezordini și răscoale, sunt incapabili de a remedia o stare rea de lucruri.

Liberalii n'au provocat doar răscoalele de astă-primavară cu scopul de a aduce o schimbare în bine; ei au utilizat și acest mijloc spre a putea ajunge la putere.

Și nu e de mirare că, cu o ast-fel de mentalitate, ei nu pot fixa nimic care să însemne o reformă serioasă.

C. Sorin.

După bătălie

Domnul Haret s'a întors cu bine la București. S'a întors cu sacul cu minciuni, în care au rămas încă foarte multe, de și, la Iași, a distribuit din ele pe la naivi, căci oameni serioși nu cumpără minciuni—de ale d-lui Haret, mai ales!

Ministrul instrucției, după ce a declarat, în mod solemn—firește!—că dînsul a fost pentru crearea doctoratului și la Iași—numai n'a avut prilej s'o spue—a mai declarat că va face să se clădească o casă pentru gimnaziul „Alexandru cel bun", a mai declarat că se va ocupa de.... proiectul teatral al acelui Pekea Alexandrescu, a declarat chiar că se va ocupa și de școala de moașe rurale—de și asemenea școală nici nu depinde de ministerul seu.

D. Haret a fost, care vrea să zică, mînă spartă în.... promisiuni, așa de spartă că s'a intins pînă și la moașele rurale.

Trenul l'a înapoiat în București pe galantomul ministru. Și, victimă încă a dureroaselor minciuni debitate la Iași, d. Haret continuă să mintă.

Doctoratul în drept nu-i dă pace. Prin Independența *și prin* Voința, *două ziare care primesc subsidii din budgetul cultelor, d. Haret se resboiește încă contra d-lui Haret însăși: el a zis că nu vrea doctoratul de cît la București și tot el zice că n'a zis. Că a zis—dovedește însuși lupta ce-o duce și măriuriile ridicole ce le invoacă după proces.*

A doua zi după întrunirea colegiului profesoral de la București, ziarele, în dările de seamă asupra acelei întruniri ce a fost prezidată de d. Haret, au subliniat declarația acestuia privitoare la lovitura ce se dădea Universității din Iași. Nici ziarele prietene ministrului, nici acesta singur n'au desmințit faptul.

Nedesmințirea dete naștere, la Iași, campaniei știute. Ea dete naștere și acelei hotărîri a colegiului profesoral ieșan, acelei propuneri a d-lui Stere, căreia i se datorește revenirea d-lui Haret.

D. Haret, ca să nu se zică că s'a speriat de acea propunere a d-lui Stere, de ținuta d-lui Poni și de ținuta celorlalți profesori, cari, în politică sunt liberali, a tipărit, a treia zi (a doua zi, luni, n'avea unde tipări) *a tipărit faimosul comunicat, iar a patra zi, Mercuri, a venit la Iași, la congresul de științi, la care de fapt, urma să vie cu trei zile înainte.*

Iar acum, după bătălie, din care a ieșit mai mititel de cît era, d. Haret îl face pe voinicosul.

Urîtă speță de om!

Dezavuarea „Adevărului"

Polemica dintre „Adevărul" și „Universul", în chestia comunicărilor făcute unui ziar din Buda-Pesta, a avut eri epilogul său la întrunirea sindicatului presei.

S'a vorbit mult—și pro și contra, s'au propus moțiuni, ba una a fost chiar votată.

Chestia în sine nu o discutăm—ie prea evident fondul de rea credință și patimă a acuzațiunei ce s'a adus „Adevărului" pentru ca ea să comporte o cercetare serioasă,—ne vom ocupa însă, de procedeul întrebuințat pentru a se obținea dezavuarea.

Conflictul a fost între „Adevărul" și „Universul" — natural era, după toate regulele de elementar bun simț, ca tranșarea conflictului să nu revie celor direct puși în cauză.

Moțiunea de blam a fost votată de 27 din 39 membri ai sindicatului. Ori, din acești 27 ziariști, 10 sunt redactori la „Universul".

Este serios lucrul acesta? Tu ești parte interesată și tot tu să fii judecător? Atîta lucru n'au înțeles acei domni că bunul simț cerea ca d-nealor să se abție— ceia ce a și făcut d. Dărăscu, directorul „Universului" — și să lase altora să decidă dacă ceea ce se impută „Adevărului" era drept sau ba.

Așa cum s'a procedat se învederează în mod hotărît că și acuzarea și judecata a fost pătimașă și fără fond — iar acei care se pretează la ast-fel de lucruri nu prea dovedesc nici simțul de colegialitate în arte și nici corectitudine în procedeuri.

CATE-VA NOTE

Oceane înghețate.

Principele Filip de Orleans s'a întors în Bruxella după ce a călătorit indelungat pe Oceanul înghețat lăsînd acasă pe nevasta sa, principesa Maria Antoineta.

Principele s'a hotărît să divorțeze de nevasta sa fiind-că aceasta n'a dat naștere nici unui copil, nici măcar în timpul în care Filip de Orleans călătorea pe Oceanul înghețat.

*

In profitul simpaticului haham Nădejde, onor. guvernul sacrifică chiar texte precise din Constituție. Astfel numărul 2 din *Viitorul Social*, care cuprindea nedelicata indiscrețiune cu „mia de mărci"—n'a ajuns, de și expeduit, nici la librării, nici la abonați. Confiscare prohibită de constituție. Pe cînd pe vremea cînd se afla la putere „hidra conservatoare" nu se confiscase *Independența*, cînd publicase coșoneria cu ministrul Turciei.

Nădejde suprimă Constituția! Capitol delicios pentru calendarul lui Scaraoțki, dacă ar mai apare!

*

Procedeul acesta turcesc în beneficiul și în cinstea d-lui Ion Nădejde, îmi aduce aminte de alte scene turcești, în altă materie, pe cari le descria zilele trecute corespondentul unui ziar german.

Despre felul cum se execută, în Turcia, pedeapsa cu moarte. Delicata operațiune n'are un maistru special, cum era Deibler în Franța. Ci în Turcia, pentru asemenea împrejurări, se tocmește un individ oare care, țigan de preferință.

Nici nu există un anumit loc de execuție. Așa, zilele trecute, pentru executarea a doi greci asasini, s'a ales grădina hotelului *Splendid-Parc*, unde, în deobștie, au loc petreceri. Cadavrele asasinilor au rămas 12 ore în acel Splendid-Parc.

Așa se operează în Turcia!

OAMENI ȘI LUCRURI

CONTRASTE

Inchid ochii și revăd tabloul în amintire.

...Ca să ajungem din cotun la micul cimitir al comunei învecinate suntem nevoiți a trece peste cîmpuri arate,—arătură proaspătă de toamnă. Mersul e anevoios: pașii noștri obosiți se luptă cu bulgării de țărînă. Drept car mortuar—o căruță de țeară trasă de doi căișori roibi și în care de-abia se adăpostește sicriul de scînduri acoperit de fîn, așternut pe fîn. De departe cîte un grup mic de țărani stau locului, se reazămă de boi și ne privesc lung, privesc cu uimire convoiul acesta ciudat al mortului care trece ca o amenințare sau ca o profanare preste frumosul cîmp arat, îmbinînd astfeliu în chip simbolic imaginea morței și a vieței. Nu e oare tot în lume menit stingerei și distrugerei? Dar grâul frumos și hrănitor ce stă să răsară pe lanul negru nu va pregăti oare pînea vieților scurte, efemere, gata să între în ghiara morței?

Sub picioarele noastre, sub pașii cailor și sub apăsarea roților se strivesc mii de viețuitoare, se nimicesc sute de floricele, se stîng cele din urmă reflexe albastre ale verei: cu moartea pe moarte călcînd...

...Biruit de trudă și de amar—aștept, culcat pe una din pietrele mari ale micului țintirim, cel din urmă act al dramei. Iar în așteptare, măsur din acest locaș al morții toată zarea, toată larga împrejurime cîtă o cuprinde privirea. Ce frumusețe de cîmpii fecunde! Preste tot imaginea vieței, a bogăției. Boroanele ușoare trec pe unde a umblat plugul greu; colo în deal cîți-va copii de țăran se odihnesc pe vălătucul rotund, lăsînd boii să culeagă rarele fire de iarbă; e o căldură de Iulie, neînțeleasă la sfârșitul acesta de Septembrie: s'ar zice că soarele—izvor al vieței și al morței—are milă de cîmpiile nenorocitei țări: e milă ori e osîndă? e fecunditate ori secetă? e bogăție ori sărăcie? Ca un răspuns lugubru pare freamătul sec al sălciilor sterpe ce se îngână cu ritmul lopeților și cu cîntarea cinică a groparilor,—un concert de contraste care te înnebunesc și-ți răpesc putința de a gîndi, de a visa, de a jeli. Și cînd—mai în urmă—în fața gropii deschise, gata să înghită pentru totdeauna corpul neînsuflețit—stau doborît de o împetrire mută, apostat fără de rugă în suflet, sceptic fără mângîierea unei lacrimi în privire, am de-abia imaginea și conștiența eternului joc de contraste care compun firea în lanțul ei de continuități între părinți și fii, de solidarități între început și sfârșit, de legături și dureri pământești.

...Pe nesimțite soarele a scăpătat; cadrul naturei s'a întunecat și ziua caldă sfârșește în penumbra unui răcoros amurg. Iar în timp ce țărîna neagră, strălucitoare, umple groapa căzînd cu sunet înnăbușit de moarte, colo din deal vin în goană un cârd de fete, fugărindu-se într'o goană nebună și făcînd să răsune văile de un râs zgomotos, lung și sănătos, ca un imn de viață, tinerețe și veselie.

Contrastul e legea firei și ironia existenței.

Rodion

Activitatea filosofică a lui C. Leonardescu[1]

Profesorul C. Leonardescu, mort deunăzi la Slănic, a lăsat după dînsul un șir bogat de scrieri filosofice. In literatura filosofică românească, lucrările sale sunt, cronologicește, printre cele dintăi. Una dintre primele uliițe ale unui târg ce deacuma se face,—expropriindu-se treptat locuri virane sau locuințe primitiv și capriţ̦ios clădite. Dată fiind epoca în care s'au produs și măsura în care s'au produs, o cercetare a lor se impune, neatârnat de însemnătatea pe care cuprinsul lor ar putea să'l aibă,—și pe care vom cerca s'o determinăm îndată.

Leonardescu a scris mult și în toate ramurile științii sale. Ca profesor de filosofie, la începutul carierii, a propus la Universitate și Psihologie și Logică și Morală și Estetică și Istoria Filosofiei. Era singur însărcinat cu toată Filosofia,—tot bine că această știință încetase să mai aibă cuprinsul fără margini pe care îl avusese în vechime. Așa cum a propus de toate, a scris și despre toate. Rostul Filosofiei și poziția ei în mijlocul celorlalte științe, întâia chestiune care se aruncă, o găsim desbătută în broșura: *Filosofia față cu progresul științelor pozitive.* (Broșura reproduce o cuvântare, ținută cu prilejul unei solemnități, la Universitatea din Iași). Aceiași chestiune cu dezvoltări mai întinse în partea de clasificare a părților Filosofiei, o regăsim tractată la începutul cărții de *Psihologie experimentală.* Științii sufletului îi este consacrată această din urmă carte, și o alta foarte diferită: *Principii de Psihologie*, cu treisprezece ani mai târziu. Morala, își are și dânsa o carte de *Morală Inductivă. Principiile de Filosofia Literaturii și a artii* cuprind vederile sale Estetice. Intru cât privește Logica, tinda Filosofiei, îi fusese tindă și activității lui. Teza sa de Licență: *Metodul în științele fisico-naturale* (titlu nu tocmai corespunzător cu conținutul) cuprinde o străbatere a logicei întregi.

In afară de volume, numeroase articole de revistă, în care reia unele probleme, pe altele le discută d'intr'untăiu: „Darwin și știința contemporană, Metafizica și Știința contemporană, Criza actuală a Moralei, Idealul popoarelor în secolul nostru, Socializmul și Literatura, etc. etc.

Dacă ar fi să caracterizăm, cu o singură vorbă, activitatea filosofică scrisă a lui C. Leonardescu, nu am putea, cred, s'o numim mai bine, de cât activitate *profesorală*. Și aceasta mai puțin pentru motivul înțăles de sine,—că o bună parte din scrierile sale slujeau ca manuale didactice în licee și la bacalaureat, cât pentru un alt cuvînt de ordine mai înaltă.

Ca tînăr instruit și ambițios cum era, întors în țară (Leonardescu își continuase învățătura la Paris), putea să lucreze cu totul alt-fel de cum a lucrat. E cu neputință ca în tot decursul studiilor sale să nu-i fi rămas în fundul inimii nemulțumite vre-un punct de controversă filosofică care să i pară că se poate mai bine elucida, să nu fi observat cum teorii și explicații propuse se pot împerechea la olaltă svîrlind lumini pînă mult mai departe. Ar fi putut să caute a duce gîndul altora mai înainte, să scrie despre vre-o înaltă problemă pagini savante și volume, să tipărească cărți cu titluri absolut chinezești pentru connaționalii săi de atunci. Ar fi putut să uite unde se află și ce datorește celor de un neam cu el și mai puțin învățați ca dînsul în știința ramurei lui. Ar fi putut să facă toate acele lucruri, fiindcă — după cum am spus mai înainte — instruit era, și ambițios era. De fapt, Leonardescu a lucrat altfel. A urmărit să răspîndească în țara romînească și prin limba romînească elementele fundamentale ale științii sale, care în acea vreme erau aicea ca și necunoscute. A pus în fața conaționalilor săi mai toate problemele filosofice, le-a aratat ce se poate spune despre ele, le-a spus și cum se numesc. S'a făcut *profesor*, în cel mai larg înțăles al cuvîntului. A urmărit să creieze — alături de alții animați de aceleași gînduri — atmosfera necesară unei mișcări filosofice în țară. A spus în genere lucruri știute aiurea, dar străine pentru noi, — fără ca în această operă — mai puțin strălucitoare cînd o judeci fără de inimă — să dispară cu totul însușirile sale personale, gîndul său și putința noastră de a-l prețui pe drept.

Mai întâi de toate un merit, care trebui să se releve, e că mai în totdeauna

1) Extras din «Studii filosofice», revista pentru cercetare și psihologie de d. C. R.-Motru.

era bine informat, la *curent*. Drept pildă stau toate lucrările sale. Să luăm bunăoară cartea de psihologie, în ultima ei formă. Găsim pagini bine informate asupra sistemului nervos și a părților sale —atîtea cît știința fisiologică putea ca să spue anterior ipotezii neuronului. Problemele de psiho-fizică, legea Weber-Fechner cu abaterile sale,—toate acestea cu formulele matematice în care pot să se cuprindă, se găsesc pe larg și limpede expuse. Dificila problemă a libertății voinței se găsește bine înfățișată, în cele trei forme în care se poate susține: liberul arbitru, determinism de motive interne, determinism de motive interne *conștiente*. Nici astăzi nu se poate spune mai mult. Și așa mai departe...

Tot așa cum curiozitatea sa era veșnic deschisă lucrărilor noi și concepțiilor proaspete, nici mintea sa nu a stat încremenită în anume păreri și teorii, pe care fiind-că le-a susținut odată să n'aibă puterea să le primenească. Leonardescu a evoluat treptat; nu a crezut că e destul să citească, rămînînd liber să reziste a tot ce nu era în armonie cu știința tinereților sale. A primit lucrurile noi, care îi păreau mai drepte, mai conforme cu realitatea. Cîtă deosebire între cele două scrieri de psihologie, cu treisprezece ani interval între ele, în care timp în această știință, se lucrase enorm în apus! Prima —sub influențe metafizice lucrată — începe cu ideia indivizibilă a Eului, cea de a doua cu iritabilitatea nervoasă; în locul dizertațiilor nesfărșite asupra celor trei facultăți ale eului, se găsesc în cea de a doua amănunte fiziologice importante, și diviziuni modeste dar mai ecsacte ale fenomenelor psihice; prima conchide la liberul arbitru, a doua menține libertatea voinței cu teoria determinismului prin motive interne conștiente, etc.

(va urma).

„Opinia" la FOCȘANI

Vizita d-lui Bădăreu.—Partidul conservator din localitate a avut azi onoarea a primi vizita d-lui Al. Bădăreu.

D-sa a descins la d. Gogu Constantinescu, șeful partidului conservator din Putna. Aflându-se despre prezența în localitate a D-lui A. Bădăreu, un număr de vre-o 50 persoane strâns grupate în jurul șefului lor din localitate, împreună cu fruntașii s'au grăbit să salute pe distinsul oaspe, și a lua parte la consfătuirea care a avut loc.

După ce D-sa s'a întreținut cu fie-care în parte, a luat cuvântul arătând marele interes al organizării partidelor politice. A expus situația guvernului actual, arătînd că dacă relațiunile din partidul liberal se prezintă deocamdată în cadrul armoniei aceasta se datorește numai unor împrejurări momentane în legătură cu reformele în proect, situație care însă nu va putea dura, dat fiind greutatea ce va întîmpina în rezolvarea cestiunei țărănești față de promisiunile făcute dar greu de realizat.

A expus apoi situațiunea partidului conservator, arătând punctele esențiale din programul de luptă, față cu lipsa de soluțiuni raționale și echitabile ale guvernului, *aducând elogii meritoase Dl. P. P. Carp* șeful partidului conservator, care au fost primite cu aplauze de întreaga asistență.

In urmă D-sa s'a referit la partidul conservator local, la modul cum s'a organizat și la dovada de vitalitate ce a dat în alegerile generale, și ca ultim punct s'a pus bazele înființărei clubului conservator din Putna, propunere care a fost primită cu entuziasm.

Consfătuirea a luat sfârșit la orele 5 când Dl. Bădăreu după ce a făcut cîte-va vizite în oraș, a plecat la gară urmat de mulțimea amicilor.

La urcarea în tren i s'a făcut nuoi ovațiuni și manifestații de simpatie la care fruntașul a răspuns cu promisiunea că în curînd va vizita orașul și pe prietenii săi politici.

Vizita d-lui Bădăreu la Focșani a entusiasmat pe conservatorii Focșăneni, oțelindu-i la lupta pentru triumful cauzei conservatoare și întărirea partidului de sub conducerea înțeleptului său șef D. P. P. Carp.

*

Alegerea Primarului—Ministerul de Interne confirmînd alegerea, noul consiliu s'a întrunit și a ales pe d-l *Iorgu Poenaru* ca Primar și pe d-l Luis Popazu adjutor iară pe d-l I. C. Florescu delegat cu starea civilă.

Asemenea s'a creat un al doilea post de ajutor de primar probabil pentru a mulțumi pe unii din cei mulți nemulțumiți, în care demnitate a fost ales d-l Gavrilă Sacară.

Prin alegerea d-lui Iorgu Poenaru devine vacant un loc de deputat la Col. II. Neînțălegeri mari s'au și iscat de pe acum între tinerile și bătrînele cadre asupra noului candidat, neînțelegeri cari vor aduce definitivă ruptură în partidul liberal.

*

De la consiliul Județian—D-l Nicușor Săveanu convingîndu-se că alegerea făcută în persoana D-lui Ștefan Vasiliu ca Președinte al consiliului general, fiind o rușine și o atingere adusă frumoasei meniri a consiliului, și față cu nemulțumirile celor lalți consilieri a provocat o vacanță care complectîndu-se prin alegerea d-lui D. Tzanu, care a avut loc în ziua de 4 Octombrie, va da satisfacție atît consiliului cît și opiniei publice înlocuind pe d. Ștefan Vasiliu prin d. D. Tzanu—cu toate opunerile făcute de d-l N. Săveanu care alegînd pe d-l Ștefan Vasiliu își asigurase pentru moment liniștea tulburată de amănuntele trecute și cari nu convin d-lui N. Săveanu date la iveală atunci cînd d-l Vasiliu nu i se satisfac ambițiile d-sale necugetate.

*

Inspecție.—D-l Nicușor Săveanu însoțit de d-nii Chirculescu și Graur inspectează —plimbîndu-se cu automobilul—mai toate comunele din județ unde țin conferințe agrare însă așa de puțin înțelese încît tind mai mult la atașarea spiritelor.

Litere-Științe-Arte

E un vechiu și un bun obiceiu al revistelor noastre mai mari și mai importante de a consacra o parte din spațiul lor problemelor sociale. Tendința de a se ocupa de chestiuni mari, vitale pentru viața neamului s'a accentuat mai mult încă în cei din urmă ani, odată cu răspîndirea mai mare a publicațiunilor periodice.

In ultimul număr al „Convorbirilor" de sub direcția d-lui M. Dragomirescu, găsim un important articol: originalul romînesc al unui studiu apărut în ziarul vienez „Die Zeit" în timpul răscoalelor agrare și datorit unui „patriot romîn". Autorul nesemnat al articolului zugrăvește în culori negre, cu accente de profundă amărăciune starea noastră politică, economică, socială, nivelul nostru cultural și intelectual, conchizînd că trăim numai sub un lustru de civilizațiune, că suferim pe urma unei grozave amăgiri, a noastră proprie și a altora, că totul e superficial, neisprăvit și de mîntuială: instituțiile toate șubrede, progresul—aparent, starea de lucruri—putredă, într'un cuvînt o negațiune a tot ce s'a realizat pe tărîmul serioasei întocmiri de stat independent.

Nu mai e nevoe să spunem că articolul e scris cu o plasticitate rară și cu însușiri de stil care'l fac cu atît mai suggestiv și mai.... primejdios, dacă adevărul scris cu exagerări dar cu bune intențiuni poate fi primejdios. Aceste calități de stil amintesc par'că „Temelia"—fabula de dăunăzi a „Marelui Anonim",—dar ne e teamă de presupuneri și n'am vrea să provocăm din nou polemică pe tema anonimilor trădați de propriile lor creațiuni.

*

Un colecționar din Chicago propune prin anunciuri în ziare suma de jumătate milion de lei pentru o scrisoare autografă a lui Schakespeare.

*

A apărut în No. 292 al *„Bibliotecei pentru toți.*

Odată, amintiri, schițe și nuvele de: *Em. Gârleanu.*

Ne facem o adevărată plăcere, și facem publicului cetitor un real serviciu, publicînd scrierile tînărului nuvelist, al cărui talent se desvoltă cu o minunată limpezime și cu mult avînt. *D. Em. Gîrleanu*, e socotit astăzi ca unul ce ocupă un loc pe deplin meritat printre *cei mai buni* dintre *bunii* scriitori romîni. Credem că de acest lucru se convinge ori-cine 'i citește armonioasele rînduri.

Prețul 30 bani, de vînzare la toate librăriile.

*

Nefericitul Edgar Allan Poe a scris pe lîngă macabrele și sinistrele lui nuvele și o dramă al cărei manuscris abea a fost acum găsit. Drama e intitulată „Poliziano". O parte din ea a apărut în Southem Literary Messenger încă în 1835 sub titlu „scene dintr'o dramă extraordinară". Noua ani mai tîrziu Poe a complectat aceste scene. Eroul acestei drame e Poliziano marele poet și umanist italian din secolul al 15-lea.

*

STRUNA ZILEI

UN LUX

Intre nouile economii realizate d. Prefect de județ a desființat postul de grădinar al palatului administrativ.

Cum stă acum pustiu, ruină,
De-ar mai avea și grădinar
Ar fi cum e cînd poartă chelul
Tichie de... mărgăritar.

Informații

M. S. Regele a semnat decretul pentru instituirea unui al 13 regiment de artilerie, care va fi atașat la divizia a 9-a de Constanța.

Regele a mai semnat și decretul prin care se adaogă cître trei baterii la următoarele regimente de artilerie: 9 de Craiova, 10 București, 11 Focșani și 12 Bacău.

—

Siguranța vieței în Rusia. —Gazetele din Odesa scrie *Moldovanul*, povestesc amănunte despre omorul proprietarului Vasile Burlac de lîngă stanția„ Zatișe". La curtea lui Burlac a venit un șaraban pe la 6 ceasuri seara cu 5 oameni tineri; intrînd în casa lui Burlac dînșii au găsit pe proprietar, pe nevasta lui pe cei șeapte copii ai lor și pe tatăl doamnei Burlac. Scoțînd revolverele dînșii au poruncit tuturor să rîdice mâinele în sus și să nu se miște din loc. Toți s'au supus de frică.

Atunci unul din tîlhari a grăit:

— Domnule Burlac, noi știm că d-ta ai primit eri, cinci mii de ruble; noi avem mai mare nevoe de acești bani de cît d-ta. Adă banii încoace! a zis tîlharii apropiind pistolul de tîmpla lui Burlac. Urmat de tîlhar, Burlac a deschis casa de bani, a luat banii și i'a dat tîlharilor. Atunci tîlharul luând banii i-a vîrît în buzunar și a zis:

— Cu părere de rău, domnule Burlac, eu, cu toate că am primit banii de la d-ta, dar trebue să te omor. Singura concesie pe care ți-o fac este să'ți dau voe să îți ei rămas bun de la familia d-tale.

Țipetele sfâșietoare ale familiei au umplut casa: nevasta, copiii și bătrînul socru au căzut în genunchiu înaintea tîlharilor rugîndu-i să le fie milă și să lase viața lui Burlac.

Tîlharii au rămas neînduplecați.

Și după ce d. Burlac și-a luat rămas bun de la ai sei și a îndepărtat familia rămînînd în odaie doar d-na Burlac, fruntașul tîlharilor a spus proprietarului să se lipească de părete:

— Te rog d-le Burlac să nu te miști. Eu voi să te omor dintr'o dată ca să te scutesc de chinuri și tot atunci au răsunat cinci împușcături. S'a auzit căderea trupului și răcnetul desnăjduit al d-nei Burlac; dînsa s'a repezit către bărbatul său, dar era mort. Ucigașii și tovarășii sei, folosîndu-se de spaima tuturor, au sărit degrabă în trăsură și s'au făcut nevăzuți. Cu toate cercetările făcute nu s'a putut da de urma tîlharilor.

—

Din Vaslui ni se scrie că cursurile gimnaziului de acolo vor urma în mod regulat, în urma obligațiunei ce și-au luat'o profesorii de acolo să predee cursurile, în mod gratuit, pînă în Aprilie.

Direcțiunea gimnaziului din Vaslui roagă direcțiunile școalelor din Iași, să retrimeată la Vaslui pe acei elevi din județul Vaslui, cari s'au înscris la Iași.

—

In strada Sf. Andrei s'au pus eri bazele unei societăți de binefacere, cu numele de „Crucea".

Zilele acestea membrii nouei societăți se vor întruni spre a alege comitetul.

—

Soldații din contingentul 1905 au fost trecuți în concediu.

Acei însă care au avut diferite pedepse au fost reținuți pînă își vor isprăvi termenul.

—

Noul consiliu general al județului va fi convocat Luni 15 Octombrie, când se va face constituirea și alegerea președintelui.

—

Eri urma să se ție la Camera de Comerț, a doua ședință a comercianților din localitate.

Din cauză, însă că numărul celor ce s'au întrunit era prea mic, ședința s'a amînat pentru Duminica viitoare.

—

Numiri de perceptori.—D. I. Bottez a fost numit perceptor la Belcești, în locul d-lui Ionescu, iar d. Alexandrescu a fost numit perceptor la Bădeni, în locul d-lui Mihailescu.

—

Eri Duminică, la orele 2 p. m., s'au întrunit membrii comunității armene din localitate spre a alege nuoi efori.

D. Grigore Buiclîu a luat cuvântul și a făcut darea de samă asupra situației averei, pe timp de 3 ani expirați. Își exprimă dorința de a nu mai fi reales ca președinte al acelei Eforii.

In urmă d. Alexandru Artino, din partea mai multor enoriași, aduce mulțumiri d-lui Buicliu pentru munca depusă în decurs de mai mulți ani, rugându-l pe d-sa și vechiul consiliu de a primi să fie realeși.

D. Artino a arătat că este în interesul Bisericei ca să fie o stabilitate pentru Efori.

Se procede la alegere și iau parte la vot 56 de alegători.

La despoiarea scrutinului au întrunit: D. Gr. Buicliu ca Prim-Efor 30 voturi, ales. D-nii dr. I. Țăranu și Inginer Hudik câte 26 voturi, aleși ca Efori.

D. Mărgărit Aritonovici 36 voturi ales administrator. Au mai întrunit: s'a proclamat aleși vechii Efori: G. Manea 17 voturi, Al. Artino 18 voturi, Cristea Malhasovici 12 voturi și Em. Popovici pensionar 15 voturi.

—

Pe când *Capoțel* venea călare scoborând dealul Roșieștilor, pe margina jud. Tutova și Fălciu, iese în cale prefectul județului—Lupu din Huși—și i s'a părut că vede un *voal* că spulberă în vânt sub poclitul trăsurii.

Și în adevăr erau 2 trăsuri: în una doctorul de plasă inspectorul comunal și revizorul, în alta prefectul, care răspunzînd unei politețe înlesnise unei doamne să fie dusă pînă în satul Roșiești, dincoace de Idrici și de gura lui. Călărețul fricos de lup, s'a grăbit să comunice că faptul s'a consumat pe marginea jndețului Huși.

—

Zilele acestea se va face, cu o osebită solemnitate, sfințirea frumosului paraclis din palatul Mitropolitan.

Serviciul Divin va' fi oficiat de I. P. S. S. S. Mitropolitul Partenie Clinceni și de doui Episcopi, acompaniat de corul Mitropolitan.

—

Ni se spune că d. C. B. Pennescu pregătește o nouă afacere destul de rentabilă, pentru amicul seu Pekea Alexandrescu.

Afacerea e în legătură cu noile îmbunătățiri ce urmează a se face la băile Slănic.

Asupra acestei afaceri vom reveni.

—

Licitația, care urma să se ție eri la Belcești, pentru vînzarea unor loturi rămase în părăsire, s'a amînat pentru ziua de 16 Octombrie a. c.

Amînarea aceasta se zice că s'a făcut din cauza spiritelor agitate din acea localitate.

—

Potrivit nouei legi a procedurei electorale, listele electorale se întocmesc de tribunale, și nu de primărie.

La clubul conservator din Iași, piața Unirei, funcționează o comisiune care se pune la dispoziția alegătorilor, pentru orice lămurire electorală, în fiecare zi dela oarele 5—7 p. m.

—

DIVERSE

— Eri după amiază Gh. Leonti, scriitor la L. Solomon, din strada No. 6, pe cînd scotea apă a căzut în fîntînă rănindu-se grav.

— Hoții întrodacîndu-se prin spargere la locuința lui Vasile Enea din Epureni i-au furat o sumă de bani și mai multe lucruri.

— Băetanul Vasile Puiu din Poeni, căzînd de pe un cal, și-a fracturat mâna stîngă și cîte-va coaste.

Nenorocitul a fost internat la spital.

—

Cronica teatrală

Boccacio.— *Operetă în trei acte de Coque; muzica de Fr. Souppe.*

In cursul săptămînei care a luat sfîrșit aseară, trupa de operetă a d-lui Grigoriu a reluat cîte-va din operetele cari au intrat mai mult în gustul publicului, ca „Fire de Artist", „Văduva Veselă" și „Regele Vînătorilor"; a mai cîntat apoi două operete noi: „Moș apă dulce", reprezentată pentru prima oară la Iași, și „Boccacio", pe care trupa d-lui Grigoriu o cîntă la noi iarăși pentru întâia dată.

Muzica din „Moș apă dulce" pare a fi mai mult o muzică de operă comică de cît operetă și, cred că din greșală, s'a anunțat pe afișul seral că se va cînta o operetă; de alt-fel, motivele pe cari e scrisă muzica din „Moș apă dulce", motive cu mult mai serioase și mai grele de cît acele cari servesc de obicei pentru operetă, îți fac cel puțin impresia că asculți mai mult o operă comică de cît muzica ușoară a unei operete. Și cu toate că ni se anunțase o operetă cu subiect național romînesc, și cu toate că am văzut strălucind pe scenă fluturașii de la pitoreștele noastre costume naționale, cu toate acestea, zic, muzica—frumoasă ce e dreptul—e prea puțin bazată pe motive romînești, pe motive cari să aibă vre-o înrudire sufletească cu poporul nostru. Ici și colo de abea se întrezărea puțin de tot un motiv romînesc care, însă, se perdea în noianul cel mare de motive luate dintr'o muzică cu totul străină și sufletului și firei poporului romîn. Faptul acesta își are, de alt-fel, o foarte legitimă explicație: autorul muzicei din „Moș apă dulce" e un străin care, dată fiind muzica pe care a scris-o, îmi face impresia că și-a dat prea puțină osteneală să ne cunoască.

Și acum să mă opresc ceva mai mult asupra artiștilor care ne-au cîntat aseară „Boccacio", fiind-că, într'o cronică trecută, am promis că, la prima ocazie, voi vorbi cîte ceva despre anumite elemente din trupa d-lui Grigoriu.

N'am ascultat „Boccacio" de mulți, de foarte mulți ani, așa că m'am dus cu oare-care plăcere la spectacolul de aseară. Caut să'mi adun impresiile și mărturisesc, că mie, personal, mi-a făcut o curioasă impresie modul cum s'a jucat și cîntat opereta aceasta și, iată pentru ce: fie-care dintre interpreți judecat în parte, mi-a lasat o bună impresie; imediat, însă, ce pe aceiași interpreți îi judeci în ansamblul reprezentației, îți fac o impresie cu mult mai slabă. Ce dovedește aceasta? O slabă representație din punctul de vedere al ansamblului și, un bun spectacol —cu excepții bine înțăles—din punctul de vedere al succesului personal repurtat de fie-care artist în parte. Și cauza nu poate fi de cît următoarea: nu s'a studiat în de-ajuns opereta aceasta, nu s'au făcut suficiente repetiții cari să fi asigurat un bun ansamblu; că nu s'au făcut repetiții suficiente, s'a putut ușor remarca de către cunoscutori din chiar lipsa de siguranță a corurilor, cărora nu le a lipsit mult ca să nu intre la timp;—noroc de șeful de orchestră. Corurile, bunele coruri ale trupei d-lui Grigoriu, atacau aseară cu atîta lipsă de siguranță, în cît m'a surprins cu atît mai mult, cu cît, în cele 15 representații date pînă acum, am admirat și ansamblul acestei trupe și preciziunea și siguranța cu care intrau și atacau corurile. In legătură cu aceste observații, am de dat un sfat d lui Grigoriu și anume: de cît o operetă studiată în pripă ce să țină afișul o singură reprezentație, mai bine o reluare a unei operete representată cu succes în alte seri.

Acestea ca observații generale;—acum pentru artiști în parte:

Pe Doamna *Elena Leonard*, nuvelistul *Boccacio* de aseară, o aștept de mult într'un debut mai fericit de cît acela al sglobiei „Hani" din „Vînt de Primavară". Și dacă debutul de aseară nu însamnă tocmai debutul fericit pe care i l'aș fi dorit, este, cu toate acestea, în ori și ce caz cu mult mai fericit de cît acel cu care ni s'a prezintat în „Hani". Vocea a ajutat'o mult aseară pe d-na Leonard și, poate ar fi ajutat'o și mai mult, dacă ar încerca să se debaraseze puțin cîte puțin de răceala aceia cu care d-sa gonește căldura atît de trebuincioasă personagiilor ce reprezintă pe scenă. Pe *Bocacio*, de pildă, scriitorul care trăește în vecinica primăvară a vecinic seninei Italii, d-na Leonard îl făcuse aseară să cam sufere puțin de frigul ernei, care-i întuneca cam des fața, frig cu care Bocacio, dupe cît știu, n'a făcut nici-odată cunoștință până aseară. Dacă îmbrăcați haina lui „Bocacio", doamnă, nu uitați, vă rog, că ne-ar face și mai mare plăcere dacă a-ți împrumuta dela nuvelistul italian și felul lui de a fi, caracterul, firea și temperamentul lui;—și gândiți-vă, doamnă, că împrumutul acesta îl puteți contracta pentru un termen foarte scurt: durata spectacolului numai. E prea adevărat că d-na Leonard a avut și momente bune, unele foarte bune chiar, dar, de la d-sa, care e o bună artistă, așteptăm ceva mai mult.

D. *N. Leonard* a jucat pe „Prințul de Palermo", ingratul amic a lui „Bocacio". Incontestabil că dl. Leonard e un tânăr artist de talent, dar care, însă, își are micele sale defecte;—și tocmai pentru că e tânăr și e de talent, cred că'i fac un serviciu atrăgîndu-i atenția asupra unui defect, fără importanță dacă va ști să'l corijeze, dar care'i va face neajunsuri în viitor dacă nu va căuta să se debaraseze de el. Defectul e acesta: dl. Leonard afectează și din cauza aceasta mișcările d-sale în scenă, gesturile pe cari le face, îți dau uneori impresia că sunt silite, că sunt anume căutate ca să producă o anumită impresie în public. Ei bine, tocmai pentrucă sunt căutate, nu fac impresia bună pe care d-sa crede că ar putea s'o producă asupra spectatorilor. Din cauza aceasta d. Leonard nu pare natural uneori și implicit, îi scade din succesul deplin pe care ar putea să'l obțină debarasându-se de defectul acesta.

In *Văduva veselă*, de pildă, care e, după mine, cea mai reușită creație a d-lui Leonard, succesul d-sale ar fi și mai desăvârșit, dacă n'ar afecta de loc. D-sale nu'i lipsește nici talent și nici temperament artistic, așa că, nu ar avea nimic de perdut dacă ar renunța la unele afectări, care'i fac rele servicii.

D-na *Anna Grand* a fost o *Peronelă* desăvîrșită; d-sa a știut să dea rolului acestuia toată strălucirea de care avea nevoe, scoțîndu-l în relief cu o rară abilitate.

D-ra *Movilă* e o tânără începătoare, care nu e încă destul de familiarizată cu scena, dar care ne promite ca, în foarte scurt timp, să se familiarizeze ușor.

Din pricina acestei lipse de practică, tînăra artistă are une-ori ezitări, lipsa aceia de deplină siguranță și o ușoară stîngăcie care te fac să vezi în d-sa începătoarea, însă o începătoare care promite.

D-na *Dan*, drăgălașa „Beatrice" de aseară, și d-nilor Bejenaru, Maximilian, Ciucurete și Carussy, pentru cari nu am decît laude și încă laude călduroase, le dau întâlnire pentru viitoarea cronică, alături de d-na *Marieta Ionașcu.*

*

Și fiindcă e vorba de d-na Marieta Ionașcu, talentata societară de la Teatrul Național din București, îmi fac o deosebită plăcere să anunț că d-sa va juca trei reprezentații la Iași cu trupa d-lui Grigoriu: „Liliacul", „Balul Operei" și „Fire de artist", în care d-na Ionașcu a făcut la București o creație la înălțimea creației d-lui Maximilian. De altfel se și cuvenea d-lui Maximilian să aibă în „Fire de artist" o parteneră, care să pună mai multă fineță și cu mai mult talent în serviciul artistei, care'i inspiră frumoasa romanță dela finalul actului al treilea. Ei, ce vrei, d-nule Maximilian, *la plus belle fille*....

Mircea Aldea

Student dore te a da meditații de curs primar sau secondar în schimbul pensiunei. Vorbește și limba franceză.

Adresa la administrația acestui ziar sub K. N. S.

CRONICA SOCIALA

Reforma serviciului veterinar.— Proectul nouei legi sanitare, comportă de asemeni reorganisarea serviciului veterinar care e departe de a corespunde trebuinţel r noastre actuale. Proectul suprimă funcţiunile veterinarilor de judeţ. In schimb se măresc considerabil numărul veterinarilor căci se împart districtele în plase veterinare cea ce va mări numărul veterinarilor cu mai bine de 200 în loc de vr'o 30 cum era pînă în present.

In capul serviciului vor fi doi inspectori generali dintre cari unul va fi şi directorul serviciului.

Vor fi deasemeni cinci inspectori administrativi, din care doi technici, unul pentru a supraveghea tuberculisaţia şi maleinisaţia animalelor şi cel'alt pentru a inspecta cărnurile şi alimentele.

In fine vor fi patru inspectori regionali spre a inspecta cantoanele veterinare.

La reşedinţa fie-cărei plase veterin re va fi un deposit de armasari şi tauri şi un centru pentru cultura furageră.

Proectul prevede în fine creaţiunea a două institute veterinare. Unul se va ocupa special cu seroterapia şi vaccinaţia şi cel'alt cu Zootechnia şi creşterea.

Acest proect mai cuprinde şi obligativitatea tuberculisaţiei bovideelor şi maleinisaţia (morva-răpciuga) cailor, ceea ce nu există încă în nici o ţeară în Europa.

Mişcarea de importaţie în Romînia.—E interesant să notăm partea pe care o are fie care ţeară în mişcarea de import în ţeară.

In timpul anului 1905—1906 proporţia acestei participaţii a fost următoarea: Austro-Ungaria a exportat la noi aproape 28 la sută din produsele ei; Germania 27 la sută, Anglia 15 la sută, Franţa 4.96, Italia 4.30.

Rezultă din observaţiile de mai sus că Germania şi Austria sunt principalele furnisoare ale României; această situaţie privilegiată nu este numai consecinţa unei posiţiuni geografice mai avantajoase, sunt şi alte cause care favorizează desvoltarea afacerilor cu aceste ţări.

Germania se bucură de avantage imense în Romînia, prin faptul importanţei capitalurilor pe care le are plasate în ţeară, atît pe piaţa financiară cît şi pe piaţa comercială.

Anglia conservă cu greu vechia sa posiţiune, cifra sa de afaceri nu se măreşte; ea se menţine cu produsele sale din Manchester, cărbunii şi maşinele agricole.

Franţa face puţine afaceri cu Romînia de ce? Nimeni n'ar putea răspunde. Importaţiile din Franţa au scăzut fără întrerupere în aceşti ultimi zece ani.

In schimb însă Italia câştigă teren, şi produsele ei vin să înlocuească multe produse pe care le obţineam indirect prin Austria.

Cele l'alte ţări Turcia, Belgia, nu au mărit, nici micşorat exportul lor dar Olanda graţie serviciului nostru maritim a început să aibă relaţiuni comerciale mai intense.

Ultime informaţii

D. N. Iorga, care a fost eri în localitate, a hotărît să înfiinţeze o bibliotecă şi în Botoşani, la fel cu cea care o va înfiinţa în Tataraşi.

D-sa se va duce zilele acestea la Botoşani, unde va închiria o casă, în acest scop.

Mizeriile pe care le face d. Gh. Săndulescu, sub-alternilor săi, au început să aibă rezultatele urmărite.

Unul dintre sub comisari, d. Teodoru de la comisia V-a a şi demisionat.

E probabil să urmeze şi alte demisii, dacă mizeriile vor continua.

Membrii consiliului comunal se vor întruni astăzi după amiază la oarele 5, sub preşedenţia d-lui primar N. Gane.

Consiliul se va ocupa cu scutiri de taxe, vînzări de locuri şi recunoaşteri de proprietari besmanari.

D. Col. Călinescu, comandantul regimentului 7 calaraşi a fost numit inspector general al jandarmeriei rurale.

In locul d lui col. Călinescu va fi numit d. loc. col. Piérre Greceanu.

Această numire se va face pe ziua de 1 Noembrie a. c.

De la începutul lunei şi pînă astă-zi s'au mai constatat în oraş 5 cazuri noui de scarlatină şi 5 de febră tifoidă afară de cele 42 cazuri vechi de febră tifoidă, care existau deja.

Prefectura de judeţ a depus la fie care şcoală rurală din judeţ cîte 2 stînjeni de lemne, necesare pentru iarnă.

Diminiaţa află că arsenalul armatei va fi dat în concesiune unei case germane.

Ruptura definitivă între d-nii Iorga şi Cuza a izbucnit.

Profesorul ieşan e supărat pe d. Iorga pentru atitudinea puţin leală pe care acesta din urmă a avut cu prilejul alegerilor colegiului al II-lea. Pe cînd d. A. C. Cuza, ajutat de studenţi, a dat d-lui Iorga cel mai întins concurs, acesta a avut o atitudine foarte puţin cavalerească faţă de colegul şi tovarăşul său de luptă. D. A. C. Cuza mai impută d-lui Iorga atitudinea sa vădit guvernamentală cînd cu prilejul interpelărei deputatului ieşan.

Relaţiile personale între cei doui profesori au încetat.

Comitetul pentru baterea medaliei comemorative a luărei Griviţei şi eliberărei Bulgariei a primit din partea M. S. Regelui prin aghiotantul de serviciu d. comandor N. Graçoski următoarea scrisoare.

Castelul Peleş
6 Octombrie 1907
Casa M. S. Regelui

Domnule Lt.-Colonel

Din Inalt ordin am onorea a vă face cunoscut că M. S. Regele a primit cu deosebită plăcere un exemplar al medaliei „Griviţa" şi a bine voit a mă însărcina a vă exprima viile Sale mulţumiri atît D-voastră cît şi membrilor comitetului de iniţiativă.

D. N. Iorga, care lucrează acum la Istoria imperiului otoman în englezeşte, grăbeşte foarte mult această lucrare. pentru ca la deschiderea camerei să aibă timpul disponibil pentru o campanie energică ce voeşte să întreprindă în potriva d-lui G. Panu.

Primarul comunei Copou a avizat parchetul că eri locuitorul Constantin Esanu, din satul Cuza Vodă, a fost găsit mort lîngă un şanţ, din marginea satului.

Din primele cercetări, ce s'au făcut se constată că Eşanu fusese eri la un praznic, unde a consumat o mare cantitate de alcool, ceia-ce probabil i-a pricinuit moartea.

Parchetul a ordonat să se facă o anchetă.

Locuitorii din comuna şi cotuna Poeni au cerut acum cîtva timp să li se arendeze lor pădurea numită Poiana Ţiganului, de pe moşia Bucium.

Ministrul domeniilor a admis cererea locuitorilor şi a însărcinat pe şeful ocolului silvic respectiv spre a aduce la îndeplinire această cerere.

Direcţiunea generală a serviciului sanitar a fost înştiinţată că în Basarabia, la frontiera ţărei, bântue cu furie epizootia de febră-aftoasă şi în consecinţă a dat ordin ca să se ia măsuri la graniţa dinspre Prut.

Ştiri şcolare.—D. Gr. Racoviţă, învăţător la şcoala din Fîntînelele, a fost tranferat pe ziua de 15 Octombrie, la Coarnele-Caprei.

— Şcoala din cotuna Potîngeni, com. Movileni, a fost ridicată la şcoală de gr. al II-lea.

D-na Paraschiva Teodorescu, a fost numită învăţătoare titulară la acea şcoală.

— Ministerul cultelor a pus în vedere institutorilor de a nu obliga pe elevi să-şi cumpere cărţi noui în caz cînd aceştia şi-au procurat cărţi vechi.

— Au fost numiţi:

D. D-trie Bejenariu, învăţător la şcoala din Vulturul; d. Gh. Dimitriu la şcoala din Spinoasa; d Cezar Ştefăniu la şcoala din Ţipileşti şi d-şoara Elena Efimov la şcoala din Hălceni.

Revizoratul de Vaslui.—Administraţia d-lui Haret a ajuns de pomină, o adevărată halima. La Vaslui s'au schimbat într'o lună 4 revizori şcolari. D. V. Dimitriu, un meritos institutor local, a fost scos din postul de revizor pe ziua de 5 Sept. a. c. In locul său s'a numit d. I. Dianu, care abia venit în localitate, şi funcţionînd până la 17 Sept., a fost înlocuit cu adresa formală primită încă de la 15 Sept. prin d. Pomponiu-Pomponel din operetă.

Acest d. Pomponiu n'a catadixit să se prezinte la post şi pe ziua de 4 Oct. s'a numit d. Gligorcea. Mai fi-va fericit Vasluiul de acest nou revizor? Credem că nu; dar în ori ce caz lumea şcolară din Vaslui e indignată de această batae de joc ne mai pomenită, cu care administraţia centrală şcolară a d-lui Haret tratează şcolile din jud. Vaslui.

Cu un personal compus din *haidăi* şi *coade de topor*,—sau vorba unui colectivist sadea, călăi ai profesorilor şi şcoalei—nu ne putem aştepta la mai bun.

Judiciare.—Tribunalul secţia II-a a judecat astăzi procesul femeei Eva Grancea, din strada Ipsilante pentru escrocherie.

Ea se instalase în acea stradă şi făcea pe cărturăreasa, cu care mijloc a excrocat un mare număr de persoane din localitate.

Tribunalul a condamnat'o la 3 luni închisoare.

Deasemeni tribunalul a mai condamnat la 3 luni pe Neculai Rastaşi, care întreţinea un tripou.

— La Curtea de Apel, secţia II-a se va judeca Mercuri procesul dintre d-nii Gh. Vasiliu şi V. Manisale pentru reziliarea contractului de arendă a moşiei Slobozia.

Joi Curtea va judeca procesul privitor pe M. Cornescu pentru fals în acte comerciale.

— Implinindu-se o lună de când sunt arestaţi indivizii: Ilie Dumitru, Dan Matei Fănică Bolovan, Constantin Ioan, Dumitru Neculai, Ghiţă Dumitru şi Necula Ioan, care erau constituiţi în bandă şi furau vitele locuitorilor de prin judeţ, tribunalul secţia I-a se va pronunţa mîine asupra confirmărei mandatului lor de arestare.

Astă-zi se ţin la reşedinţele plăşilor licitaţiile pentru arendarea pămînturilor şcolare.

In şedinţa sa de alaltă-eri consiliul de higienă al oraşului, a decis să intervină pe lîngă administraţia comunală ca să se îngrădească terenul de lîngă berăria Azuga, proprietatea d-lui Cantacuzino Paşcanu, care a devenit un loc de murdării, şi deaseminea şi locul din strada Muzelor, proprietatea d-lui St. Gusti.

Consiliul a mai decis să intervină la direcţia tramvaiului, să ia măsuri, ca să îngrijească mai bine şi se curete vagoanele înainte de a eşi de la uzină.

De asemeni, consiliul a mai decis să intervină să se ia măsuri ca tăierea gîştelor, care se pun în vînzare în pieţe, să se facă numai la abator.

Hymen.—Eri s'au celebrat la Huşi 2 căsătorii, a 2 drăguţe d-re: D-ra Berea cu d. C. Cosma, fost magistrat. Nuni au fost d-na şi d-l Pavel Michiu. Cununia s'a oficiat la biserica Sf. Neculae. După cununie un cerc restrîns de învitaţi au petrecut acasă la d-l Iorgu Berea, pînă în sară—cînd cu trenul de 9 sara tînăra păreche a părăsit Huşii pentru Paris.

— La oarele 9 sara s'a celebrat, în catedrala Sf. Episcopii din Huşi căsătoria religioasă a tinerii părechi, drăgălaşa d-ra Bendorf cu d-l dr. Scarlat din Vaslui. Nuni au fost d-l şi d-na Georges Volenti avocat din Vaslui. O prea numeroasă şi aleasă asistentă a luat parte la această solemnitate. După cununie s'a petrecut pînă în ziuă în saloanele d-nei Bendorf cînd cu trenul de 8. dim. tînăra păreche cu toţi invitaţii Vaslueni au părăsit Huşii.

Lozuri pentru clasa 5-a a loteriei pe clase a Regatului Român, se găsesc de vînzare, la agenţia teatrală „Thalia" Th. P. Maximovici Iaşi cu preţurile următoare:

Un los 136 lei, o jum. los 68 lei un sfert de los 34 lei, o optime 17 lei. Comenzile de lozuri se fac prin mandate poştale şi primesc prompt lozurile.

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 8 Octombrie

Proiectele agrare

Bucureşti.—Comitetul executiv al partidului liberal din Bucureşti a fost convocat pentru astă-zi. Primul-ministru va face cunoscut proiectele agrare ale guvernului şi va lua avizul comitetului executiv asupra acelor proecte înainte de a le supune comisiei parlamentare.

Lucrare însemnată

Bucureşti.—Consiliul de miniştrii a autorizat direcţia C. F. să execute în regie lucrările pentru construirea unei remize, în beton, la gara din Capitală. Lucrările vor costa 460.000 de lei.

Delegaţia lui Mulay-Hafid la Roma

Roma. — Delegaţii lui Mulay Hafid au sosit eri aci. Interpreţii lor au făcut demersuri pe lîngă ambasadele Angliei şi Germaniei spre a obţine o audienţă pentru delegaţii pretendentului marocan, dar au fost pretutindeni respinşi.

Delegaţii au plecat la Amsterdam.

Alegere de senator

Paris.—D. Lebreton, fost senator, a fost ales senator liberal în provincia Mayene.

Inundaţii

Mauresa.—Regele a vizitat cartierile ce au suferit inundaţii aci şi la Sabatell. Populaţiunea i-a făcut ovaţii.

Greva generală din Italia

Roma.—Prin scrisori sosite azi dimineaţă la direcţiunea departamentală, direcţiunea generală a căilor ferate italiene de stat. a hotărît ca agenţii care sunt consideraţi ca demisionari conform legii pentru exploatarea căilor ferate, sunt 16 la numar, dintre care 10 depind de departamentul Milanului, 5 de Turin şi unul de Veneţia.

Expoziţia de la Barcelona

Barcelona.—Regele Alfons a sosit aci spre a vizita expoziţia de Arte-frumoase.

Moartea lui Podmariczki

Buda-Pesta. — D. Podmariczky, fost mult timp preşedinte al partidului liberal, a încetat din viaţă.

Geva generală a C. F. italiene respinsă

Turin. — Consiliul confederaţiunei generale a muncei s'a pronunţat în unanimitate contra grevei la căile ferate.

Ducele Wladimir la Gmunden

Gmunden.—Marele duce Wladimir şi Marea Ducesă au sosit aci, spre a face o vizită familiei de Cumberland. Seara s'a dat un prînz de gală în cinstea oaspeţilor.

Manifestaţii studenţeşti la Belgrad

Belgrad.—Un grup de studenţi a manifestat contra amînărei Scupcinei, strigînd: „vrem demisia guvernului". Manifestanţii au trecut prin faţa casei preşedintelui consiliului şi în faţa palatului regal, mergînd spre Scupcină, unde a strigat: „jos partidul guvernamental!" Manifestaţia a ţinut 2 ore. Nu se semnalează nici un incident remarcabil.

Bandele bulgare în Macedonia

Constantinopol.—Grecia şi Serbia s'au plîns pe lîngă Poartă contra bandelor bulgare.

Restabilirea ordinei în Persia

Teheran.—Ordinea s'a restabilit la Kerman; desordine a isbucnit însă la Seras.

Din Rusia

— Turburări la Frontieră. —

Batum.—Agenţia Westnic află că mai mulţi lucrători armeni, oameni pacinici, supuşi otomani, voiau să se întoarcă din Rusia în patria lor dar din cauza interzicerei trecerei frontierei de către armeni, aceştia au cercat să vină acasă cu ajutorul a doui turci, trecîndf ontiera pe poteci.

Lîngă Artvin soldaţii au prins de veste şi au tras asupra oamenilor, omorînd cele două călăuze turceşti şi cîţi-va armeni; 6 armeni au scapat prin fugă.

Holera se intinde

Petersburg.—Guvernamintele din Poltava, Wolhinia, Lublin, Mohilev, şi Minsk au fost declarate amenininţate de holeră.

Misiunea otomană la Roma

Roma.— Regele a primit în audienţă solemnă misiunea otomană, venită spre a remite ordinul Handdani.—Ali Osman.

Starea sănătăţei imparatului Austriei

Viena. Telegraphen Correspodenz bureau află că imparatul n'a putut dormi aşa de bine noaptea aceasta de cît în cea precedentă din cauza tusei. Pe de altă parte însă simptomele catarului sunt mai puţin acute. Febra a dispărut; pofta de mîncare e bună, forţele sunt mulţămitoare.

Viena. — Corespondenţa Wilhelm află din isvor autorizat că îmbunătăţirea sănătăţei Imparatului continuă şi se poate spune că Suveranul a intrat în convalescenţă. Cît despre tusă este în natura boalei ca ea să nu înceteze dintr'o dată. Pofta de mîncare a sporit odată cu dispariţia febrei, iar buna dispoziţie şi revenirea forţelor sunt simptome foarte îmbucurătoare de însănătoşare repede.

Ciocnire de vapoare

Stockolm.—Remorcherul „Phade" venind din Uleaborg, s'a ciocnit de o stîncă; 20 lucrători au fost înecaţi.

Imprumutul rusesc

Petersburg. — Biroul oficial de informaţii desminte categoric svonurile despre un împrumut pe care dl. Kokozzew, ministrul de finanţe ar avea să'l contracteze în străinătate. Un împrumut nu este de fel necesar anul acesta. Sporul venitului statului şi exportului arată că Rusia a reintrat într'o situaţie normală economică.

Pregătiri in vederea unui parlament in China

Sanghai.—Din Peking s'a dat ordin să se convoace dietele circumscripţiilor provinciale cu vot consultativ, spre a obicinui poporul la activitatea parlamentară.

Inundaţiile din Italia

Catana.—O mare furtună s'a deslănţuit în regiunea Etnei. A căzut o ploaie torenţială, amestecată cu grindină, pricinuind mari pagube viilor şi fructelor.

Oraşul Catana este inundat în mai multe cartiere.

Ofiţerii greci in Creta

Constantinopol.— In urma sosirei de ofiţeri greci în Caneea, spre a organiza miliţia destinată să înlocuiască trupele internaţionale, Poarta se teme ca Mahometanii să nu aibă a suferi maltratări

Poarta a hotărât să trimeată o notă către puterile protectoare a Cretei, cerînd protecţiunea mahometanilor.

Comptabil rutinat perfect bilanţier, cunoscînd bine corespondenţa romînă, franceza şi germana şi dispunînd de cîte-va ore libere pe zi doresc, ocupaţiune.

Ingrijesce şi traducţiuni de acte. A se adresa sub „Confidenţă" la Redacţia acestui ziar.

ANUNCIU

Se dă în chirie 2 fălci pămînt, încunjurat cu şanţ, din Iaşi secţia II, Tg. Nicolina No. 99, pentru fabrica de cărămidă sau viţe americană, pe termin de 5 sau 10 ani.

Adresa: *C. Ursachi, Tg. Nicolina No. 99*

De inchiriet o cameră mobilată, la strada.—A se adresa No. 27 str Albă.

MOBILE

DORMITORE, SUFRAGERII, SALOANE
tot ce este mai nou şi mai frumos, cu preţurile originale ale fabricei
Mobile de bronz *extra fine*
Covoare, Perdele, *Bonnes femmes*
Galerie pentru perdele de Bronz complete a 25 lei fereastra se găsesc numai la
Magazinul I. HIRSCH
Str. Lăpuşneanu No. 28

DACĂ FACEŢI
CURĂ
Cu untură de peşte
LUAŢI NUMAI
EMULSIA RACOVITZA
E PĂREREA GENERALA A MEDICILOR DIN ŢARĂ ŞI STRAINATATE
Consultaţi medicul pentru a vă convinge
DEPOSIT
IN TOTE FARMACIILE ŞI DROGUERIILE DIN ŢARA

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile masive, parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul american. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 3/4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER încheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajioase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Inştiinţare

Reîntoarsă din străinătate de unde am adus tot ce'i mai nou şi mai distins în articole de modă.

Inştiinţez onor clientelă că am pus în vînzare cu preţuri eftine, elegante pălării pentru sezonul actual.

Primesc comenzi şi modernizări în condiţiunile cele mai avantajoase.

„Hélène"
Salon de Mode
Iaşi Str. Lăpuşneanu 30

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Yănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a V-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei V-a va avea loc la 9 Octombrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 18 Septembre cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa V-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 136 lei	**O jumatate loz 68 lei**
Un sfert de loz 34 lei	**Una optime de loz 17 lei**

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

„ELE"

schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

1420 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usureadă şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiŭ să se lua 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Da à bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineaţa, unul la dejun, si unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de câţ 4 pe ḑi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghistii şi Farmacist i.*

O maşină de tipar Nr. 12 (Schnellpresse) precum şi o pedală (Tiegeldruck) se vind cu preţ foarte eftin; maşinele sunt în bună stare. A se adresa la Tip. *H. Goldner* Iaşi.

OPINIA

Ziar conservatór cotidian

Apare *la 5 ore seara*

Cele din urmă ştiri din lumea intreagă

5 bani exemplarul in toată ţara 5

Anunţuri, inserţii şi reclame cu preţuri moderate

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar
9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié. preparat de către PAUL GAGE, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca Purgatif şi ca Depuratif.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale* şi *classeĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltuelĭ considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes égal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrănilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESĂ-DECI ANI a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către PAUL GAGE, est de uă eficacitate incontestabilă contra

FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILŌRI, COPIILŌRI, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.

Uă broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care butelie de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN JASĬ: **Farmacie FRATII KONYA.**

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondadă în 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repez

Durata traseului 6—7 zile

Aseminea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

GRILLAGES 1 m. de haut. LE MÈTRE 0f30c.

Raymd **GARIEL**, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS

RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. **5 f.**

GRILLAGES

GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Cloture de Chasse, le mètre... 0f 95
Châssis de couche, depuis..... 7 »
Grillasson pour abris, le mètre carré... 1 80
Porte-fou et [illegible] pour 2 o Places..... [illegible]
[illegible]

PONDOIR

DÉPOSÉ

Prix..... 6fr 50

R. GARIEL

2ter, quai de la Mégisserie, PARIS

Abreuvoirs pour Poules et Faisans

RATELIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS

En FONTE INOXYDABLE

Prix: 0f50c.

Raymond GARIEL

2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco de l'Album sur demande

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNŢURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 «

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

Redacţia şi Administraţia: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu şi Lascar Antoniu | Anul IV.—No. 264.—Mercuri 10 Octombre 1907

Din nevoile comerţului

V

Inscrierea firmelor, sau întabularea lor, este una dintre marile binefaceri ale legei din 1884. Legiuitorul văzînd abusurile ce se comiteau cu falimentele, când firmele comerciale apăreau şi dispăreau ca prin magie, fără ca justiţia sau creditorii să ştie cum a apărut şi cum a dispărut o firmă comercială, a dispus ca ori-ce comerciant, escepţie de ultimele două clase de patentari, să-şi înscrie firma la Tribunal, care va avea un registru special şi permanent pentru înscrierea firmelor.

Experienţa făcută în cursul vremei, după aplicarea acestei legi, a dovedit că sunt încă lacune de îndreptat. Camerele de comerciu, întrunite în congres, a găsit că la înscrierea firmelor nu e suficient a se enunţa numai cuvântul şi Comp. fără a se arata numele companionilor şi nu e suficient a se pune litera iniţială fără a se arata numele complect al proprietarului firmei.

Aceste dispoziţiuni erau şi sunt absolut necesare pentru că sub iniţială, poate sta numele unei femei, care în multe cazuri e soţia unui falit, ori sub companie, nu e numele companionilor ci se urmăreşte numai scopul a se atrage creditul, crezîndu-se în existenţa unei asociaţiuni care negreşit are mai mult şi mai mare capital moral, bănesc şi de cunoştinţe.

Au fost opiniuni şi nu lipsite de interes care cereau ca odată cu înscrierea firmei să se declare şi chiar capitalul iniţial.

Toate aceste desiderate, duceau la acelaşi resultat, onestitatea în comerciu şi garantarea avutului creditorilor, deci, asigurarea menţinerei creditului atât de necesar comerciului şi de onorator pentru ţară.

Inscrierea firmelor însă are şi altă însemnătate, nu numai acea relativă la asigurarea creditorilor şi menţinerea creditului.

Inscrierea firmelor este în acelaşi timp asigurarea existenţei şi progresului firmei.

Legiuitorul prin art. 3, prevede că o firmă trebuie să se deosebească negreşit de altă firmă. Aceasta pentru a nu se usurpa reputaţiuni stabilite şi pentru a nu se aduce daune unei firme vechi sau mai vechi.

Şi dreptate a avut legiuitorul când a prevăzut această dispoziţie în lege.

Nu arare-ori s'a văzut oameni care au încercat sub diferite motive şi pretexte a se servi de firma altuia, pentru a induce în eroare, fie pe clienţi, fie pe producători sau fabricanţi.

Pentru a ilustra această afirmare voi cita un exemplu.

S'a văzut pe piaţa Iaşului o firmă *„La băeţii de la Grün“*.

Ori, ce însamnă firma: la băeţii de la Grün altă ceva, de cât că, proprietarii ei, vroiau să se servească de firma Grün.

Această procedare nu e corectă şi lesază în interesele firmei Grün.

S'a mai văzut tendinţe a se inscrie firma *„La desfacere totală“*.

Aceasta de sigur în scopul de a atrage clientela, crezînd cumpărătorii, că se află în faţa unei prăvălii de desfacere, în care preţurile, ca la orice desfacere, sunt mai reduse.

Astfel de procedeuri nu sunt corecte şi ele nu trebuesc permise, pentru că în definitiv, comerciul nu e o hoţie nici un mijloc a înşela pe clienţii consumatori.

Ce vroim noi?

Comerciu de cinste şi de progres. Acestei devize, nu-i necesită nici abuz, nici uzurpare şi nici fraudă.

Fiece comerciant trebue să muncească sub firma şi corectitutinea lui, nu usurpînd numele sau reputaţia altuia.

Ori, o reputaţie nu se poate stabili de cît prin muncă neîntreruptă şi îndelungată.

Pentru cei ce n'au răbdarea necesară şi temperamentul de neguţitor, legea trebuie să intervină cu autoritatea ei pentru a preveni pornirile rele şi vătămătoare.

De aceia legea asupra firmelor este bine venită şi trebuie modificată după doleanţele date şi ce se vor mai da de Camerile de comerciu.

Dacă ne mîndrim cu progresele realizate în ultimii 40 de ani de progres al ţărei, fără a lipsi modestiei, dar cu mîndria cuvenită putem afirma că Camerile de comerciu romîne au ajuns a fi şi mature şi chibzuite în lucrările lor.

G. D. Şerban

Nu veţi face nimic serios!

In sfîrşit s'a hotărît definitiv convocarea comisiunei parlamentare: ea se va întruni în ziua de Luni 15 Octombrie.

Pasul cel greu s'a făcut dar; de la această dată se vor cunoaşte în mod definitiv principiile reformelor ce le proiectează guvernul.

Mutismul şi incertitudinea vor lua dar sfîrşit şi discuţia prin presă se va putea face pe baza unor fapte precise.

Comisia parlamentară va cunoaşte în ziua de Luni cele ce gîndeşte guvernul şi ea va avea să se pronunţe. Şi va face ea oare o lucrare serioasă? Va complecta ea cu ceva lucrările pregătitoare ale guvernului?

Un mare punct de întrebare se impune: căci până şi cei mai autorizaţi din partidul liberal consideră lucrările acestei comisiuni ca un ce foarte puţin serios—o simplă formalitate, menită a arunca praf în ochii mulţimei.

De altfel, după cele cîte se spun, nici guvernul nu a pregătit lucruri mari. Un înalt funcţionar a declarat dăunăzi unui colaborator al nostru că guvernul nu are pregătit de cît trei proiecte şi anume: unul modificator al actualei legi a tocmelelor agricole, unul referitor la Casa Rurală—fără a fi fixat încă punctul dacă această Casă Rurală va fi o instituţie de stat sau o bancă rurală—şi, în fine, un altul pentru a face ca pămînturile date la 1864 să revie într'adevăr celor în drept şi nu să fie exploatate de către funcţionari, crîşmari, etc. care s'au substituit proprietarilor cu adevărat.

Atît şi nimic mai mult—deci, în urma zgomotului enorm, se va putea spune, cu drept cuvînt, despre opera guvernului, că totul se reduce la un ridiculus mus. Ce mai poate însemna lucrările comisiunei parlamentare în aceste condiţiuni, îşi poate oricine lesne închipui.

Cîtă dreptate aveam dar dăunăzi cînd spuneam că nu ne puteam aştepta la mari lucruri—în ce priveşte ameliorarea stărei actuale de lucruri,—de la o mentalitate ca acea a liberalilor noştri.

Oamenii aceştia nu ştiu să meargă paralel cu timpul,—ei nu ştiu să cerceteze şi să lucreze în senzul nevoilor reale.

Problemele cele mai mari le reduc—din motive de politicianism şi din interese de partid—la lucruri mici şi neînsemnate. In schimb ştiu să facă un zgomot asurzitor în jurul celor ce pregătesc şi îşi închipuie că mai pot astăzi înşela pe cineva substituind muncei serioase şi folositoare, o reclamă cu adevărat americană.

Vremurile aceste au trecut. Astăzi opinia publică ştie să declare superficialitatea şi din această cauză ea de pe acum se arată neîncrezătoare faţă cu cele ce pregătesc actualii guvernanţi.

C. Sorin.

Anchete şi urmăriri

Cîte-va relevaţiuni făcute de „Opinia“ au provocat orînduirea unor anchete în acele administraţii de care ziarul nostru a vorbit—doar, doar, s'ar afla numele aceluia care a denunţat presei matrapazlîcurile săvîrşite.

Aceste anchete denotă mentalitatea funcţionarismului nostru. Se publică o informaţie revelatoare a unor lucruri nepermise, înalţii administratori nu vor căuta a orîndui o anchetă să vadă dacă cele publicate sunt temeinice sau nu şi în cazul afirmativ a lua măsuri de îndreptare, iar în caz contrar a dezminţi,—nu; administraţia caută pe inamic. Inamicul e denunţătorul—inamicul e acela care a lansat ştirea şi de multe ori inamicul e toată lumea—potlogăria săvîrşită de administraţia instituţiei, o ştiu toţi şi n'a trebuit ca un om al casei s'o trîmbiţeze.

Astfel între altele cu serviciul telefonic. Am publicat în mai multe rînduri că ni se fac neplăceri, că suntem respinşi, pe diferite argumente foarte puţin plausibile, de la convorbiri. Direcţia n'a luat în vedere nici plîngerile noastre, nici plîngerile atîtor alţi abonaţi şi numai graţie unei petiţiuni scrise directorului—am văzut organizîndu-se o anchetă. Ea a început prin a ni se cere numerele din ziar în care au apărut articolele referitoare la nemulţumirile noastre. Se va căuta probabil şi aci un denunţător anonim.

Aiurea în alte ţări—ziarul e un denunţător al opiniei publice—autorităţile nu sunt obligate a asculta ce spun ziarele,—sunt informaţiuni dintr'o sursă suspectă şi rău voitoare uneori—dar autorităţile sunt forţate a orîndui o anchetă.

Numai în Rusia se procedează ca la noi. Apare vre-o denunţare prin presă referitoare la o instituţie oare-care se orînduesţe imediat o percheziţie pe la funcţionarii suspecţi şi se găseşte vecinic un vinovat care plăteşte sărmanul limbuţia ziarului. Instituţia e sfîntă, e imaculată şi infailibilă ca Papa—nimeni nu se poate atinge de ea. Potlogăriile şi neruşinările cari se fac trebuesc să rămîie în sanctuarul ei—ele nu sunt nici potlogării, nici neruşinări atît timp cît nu sunt publice. Publicitatea le dă un caracter şi şefii acestor instituţii urăsc publicitatea şi pedepsesc aspru pe acel care îşi permite a amesteca opinia publică în gheşefturile lor.

Prin dainuirea acestei stări de lucruri am ajuns unde suntem şi vom ajunge şi mai rău—căci pe zi ce trece aceleaşi moravuri se adîncesc mai profund în legile noastre. Şi e nevoie odată ca uşile să fie deschise la toate instituţiile şi aşezămintele noastre, să poată vedea ori şi cine ce se petrece—căci pentru Dumnezeu— sunt naţionale şi democratice toate cîte sunt în această Romînie independentă.

Să sfîrşim odată cu era anchetelor şi urmăririlor muscăleşti!

CATE-VA NOTE

Ultimul număr al *Neamului Romînesc* cuprinde, între alte numeroase enigme şi următoarea:

Ne gîndim a da de la începutul volumului al II-lea pe 1907 (Noembre) *foi de titlu* acestei publicaţii. Prietenii noştri din Bucureşti şi provincie sunt rugaţi a ni căuta anunciuri romîneşti.

Altele nu primim, şi nici prin agenţiile evreieşti nu lucrăm.

Toate ca toate, dar foi de titlu ce-o fi asta? Foi de plăcinte? De drum? Sau de lămăiţă—poate?

*

Domnul Gr. Buicliu din Iaşi, despre care se vorbise un moment cu prilejul alegerilor generale, la col. II deputaţi din Iaşi, este, totuşi, un barbat foarte interesant. Interesant din punctul de vedere al variilor sale ocupaţiuni.

D. Gr. Buicliu este: 1) director al Creditului urban; 2) presidentul comitetului teatral şi 3) presidentul comunităţei armene din Iaşi.

E momentul de-a intreba: ce-are a face una cu alta?

*

Jandarmeria din Odessa a făcut o prea gentilă osebită socotinţă faţă de poliţia din acelaşi oraş rusesc: poliţia, după ce luni de zile lăsase pe eroii „alianţei ruse“ să opereze după plac, s'a hotărît, în fine, să confisce armele cu cari asasinau „aliaţii“.

Jandarmeria, însă, instanţă superioară, a confiscat armele de la poliţie şi le-a remis „aliaţilor“.

Aşa dreptate—mai rar!

*

De d'incolo de Ocean vine o veste, care nu este pe inţelesul nostru, atît ie de americană: Miss Glady Vanderbilt avea să se căsătorească cu contele ungar Alais Szechenyi. Zestrea missei se urcă la suma de o sută milioane franci. Trusoul ei a costat cinci milioane franci.

Până aci nimic extra-ordinar: căci faptul că 2 se însoară şi că o mireasă are zestre mare, nu sunt de domeniul rarităţei.

Extra-ordinar este că fraţii missei, exact în ajunul nunţei, au obţinut de la sora lor că nu se va cununa, până nu va avea certitudinea că va fi primită bine în înalta societate austro-ungară.

In ţara romînească, acum un secol, pare-mi-se, un om cu avere ajunse şef de partid.

Iar americanii se îngrijesc dacă o fată de a lor, cu o sută milioane zestre, va fi primită bine în aristocraţie!

OAMENI ŞI LUCRURI

IN TAINA...

Asupra marelui poet francez Sully Prudhomme, mort de curînd, se publică mereu detalii nuoi şi studii interesante; biografii şi admiratorii descopăr lumei curioase tot mai multe şi mai picante amănunte din viaţa simplă a fostului poet-filosof în al cărui suflet încăpeau cele mai fine nuanţe ale simţirei,—în al cărui creier se frământau cele mai înalte probleme ale omenirii moderne.

Dar, fenomen curios: în povestirea vieţei poetului apare o indicaţiune misterioasă asupra căreia nimeni nu se opreşte, nu insistă. Se ştie de mult că în opera lirică a marelui poet răsună un ecou de intensă durere izvorâtă dintr'o iubire fără noroc, dintr'o pasiune a primei tinereţi, o iluzie desamăgită, un vis neajuns. Sully Prudhomme a iubit ca ori-ce inimă simţitoare şi—ca mulţi alţii—n'a avut parte să-şi realizeze norocul şi dorinţa. Acestei adînci dar neîmpărtăşite iubiri datoreşte Franţa cele mai delicate versuri lirice ce s'au scris în secolul trecut; din rana aceasta pururi sângerîndă au picurat acele strofe înlăcrimate, acele accente induioşătoare cari au răsunat apoi în mii şi mii de simţiri, s'au repetat din mii şi mii de guri. Toată lumea a ştiut că marele poiet sub aparenţa liniştei stoice poartă doliul unei amare şi grele decepţii:

Toujours intact aux yeux du monde,
Il sent croître et pleurer tout bas
Sa blessure fine et profonde:
Il est brisé, n'y touchez pas!

Ceea ce însă n'a ştiut sau cel puţin n'a scris nimenea—este numele acelei eroine care a despreţuit marea iubire a cîntăreţului, care a preferat—după însăşi povaţa de mai tîrziu a poetului—visătorului slab în lupta pentru existenţă pe vre-un burghez mai bine înarmat ori pe vr'un fante mai atrăgător. Suflet ales ca nici un altul, marele cugetător n'a încredinţat—de sigur—nimănui taina aceasta scumpă a tinereţei sale încunjurînd'o de o discreţiune desăvîrşită care sămăna cu evlavia unei eterne rugi pentru acea care nu vroise s'o asculte:

Celle dont je ne puis dire le nom sans pleurs.

Şi iată: astăzi cînd numele strălucitului poet e pe toate buzele, cînd imnuri de slavă însoţesc imaginea marelui dispărut, cînd lumea e unanimă a recunoaşte geniul poetului mort, nimeni nu rosteşte ori nu cunoaşte numele aceleia a cărei icoană a inspirat atîta dorinţă, atîta respect, atîta discreţiune şi atîta poezie. Cîtă cerneală n'ar fi cheltuit acum biografii şi comentatorii în jurul acestei eroine; cîtă glorie ar fi încununat figura ei—întrată în istorie.

Cine ştie! Ea trăeşte poate în umbra unei existenţe, modeste necunoscute, şi, poate, regretă celebritatea pierdută,—ca o pedeapsă morală pentru nepăsarea de altă dată. Dar cu cît mai frumoase apar tăcerea şi resemnarea poetului, mai admirabile de cît ori-ce sunete de surle şi trîmbiţe în jurul iubitei ideale despre care nu doria decît să-o ştie încăpută în braţele fericirei:

Qu'elle est chérie et possédée
Non par moi, mais selon mon coeur.

Rodion

Activitatea filosofică a lui C. Leonardescu

II.

Dar a fi numai la curent cu literatura chestiunilor tractate şi a avea mintea accesibilă şi mlădioasă, nu este suficient nici chiar pentru o operă de popularizare,—aceasta mai cu seamă în Filosofie. Această din urmă ştiinţă, mai mult decît oricare alta—din pricina vastităţii şi a materialului său—nu posedă afirmări nediscutabile, stabiliri certe şi neîndoioase. Filosofia e alcătuită din ipoteze şi probabilităţi. Asupra fiecăreia din problemele sale s'au susţinut şi se vor susţine mai multe păreri. Mulţimea curentelor şi a direcţiunilor nu este nicăirea mai mare ca aici. Mai trebuie prin urmare aceluia care întreprinde o lucrare ca aceia a lui C. Leonardescu, să dispue de o dreaptă judecată, de un singur simţ de alegere a ideilor juste de acele riscate, a ipotezelor probabile, de acele arbitrare. Această preţioasă şi grea însuşire, Leonardescu o avea. Deci de mai multe ori îl vedeam selectând bine, subscriind la teoriile cele mai temeinice. In Logică, respinge teoria empiristă a lui Mill, după care axiomele şi principiile de cunoaştere derivă din experienţă. In Morală e pentru Morala teologică în contra acelei formaliste. E pentru Metafizică, afirmând dreptul etern al existenţei sale, în contra Materialiştilor, pe care îi acuză cu dreptate că sunt metafiziciani mascaţi, şi în contra Pozitivismului care—dacă ar fi urmat cu consequenţă—ar conduce la distrugerea ori cărei ştiinţe adevărate, cu pretenţia de a înţălege trecutul şi a prezice viitorul. Iar pozitivismul care nu face aceasta, nu e Pozitivism consequent. Ştiinţele speciale, ele trimit probleme Metafizicei. „Astfel dacă, în domeniile speciale ale ştiinţelor, nasc probleme filosofice, resbelul între înţii specialişti şi filosofi trebue să înceteze“. (Filosofia faţă cu progresul ştiinţelor speciale, pag. 54). In Psihologie, susţine cu tărie dreptul metodii introspective, în care, cu dreptate, nu vede antagonista metodii experimentale. Susţine la limbagiu teoria limbagiului natural în contra acelui convenţional, între altele cu un argument nu lipsit de fineţă. Dacă originea primitivă a limbagiului ar fi convenţională, atuncea orice modificări şi schimbări ale limbii ar trebui să fie tot aşa. „Dacă limba scriitorilor noştri s'a modificat cu timpul, nu ne aducem aminte ca Românii să se fi învoit pentru aceasta“ (Psihologie pag. 197—198).

Se cuvine acuma în acest articol de conturare cinstită a unei figuri dispărute să ne spunem gândul în întregime. Leonardescu avea îndeobşte însuşirea alegerei drepte între păreri contrarii. Această însuşire însă avea la dânsul, trebue s'o recunoaştem, două limite. Mai întâi alegerea nu o făcea de regulă de cât între opinii contrare, *desăvîrşit* exprimate. Nu i s'a întâmplat în genere să prefere unor păreri, o alta, care în acea vreme, era numai *confuz* exprimată şi cu atât mai mult una *de fel* exprimată, care rămânea aşa dară s'o formuleze el. Nu a văzut de pildă că Psihologia trebueşte ţinută ca o ştiinţă specială, întocmai ca Fizica ori Chimia. Pe cînd recunoştea ca parte din Filosofie numai pentru cea mai generală şi postulatele acestor două ultime ştiinţi, ştiinţa sufletului de jos şi până sus, e pentru dânsul un obiect de Filosofie. Vrând să dovedească, în broşura amintită, ca Filosofia nu poate fi înlocuită de suma ştiinţelor pozitive, ce face? se trudeşte să arate—un lucru drept de altfel—că ştiinţa sufletului nu poate fi absorbită de.....Fiziologie.

Deci se conchide de aicea: ştiinţele pozitive nu cuprind tot obiectul Filosofiei. Tot aşa, în prima carte de Psihologie, cu toate că acceptase deosebirea wolfiană între Psihologia empirică şi acea raţională (aşa cum era şi o Fizică empirică şi una raţională), le introduce pe amîndouă în corpul Filosofiei, pe care o aşează faţă în faţă şi cam în opoziţie cu ştiinţile pozitive „Filosofia studiază mai întâi natura umană: Examinează manifestările sufletului, operaţiile cugetărei, fenomenele, actele care se petrec în noi, care au o cauză o virtualitate în noi înşine“. (*p. 3.*) Evident concepţiunea aceasta nu se acordă prea bine cu o primă definiţie a Filosofiei pe care insuşi o dăduse. „Ştiinţa naturei a sufletului şi a lui D-zeu...unitatea tuturor ştiinţelor, unitatea care învălue totul, esenţa ştiinţei universale“. De aceea îl vedem modificînd mai departe definiţia, mai drept înlocuind-o cu desăvîrşire prin acea de

„Ştiinţa omului în general şi în special a sufletului uman". Toată această şovăială, toată această lipsă de atitudine hotărîtă — lucru rar la Leonardescu—provine de acolo că simţul lui de alegere ajunsese la una din limite; nu se află în faţa a două păreri desăvîrşite exprimate, ci faţă de una veche, bine reliefată — şi alta sfioasă, embrionară, izolat rostită încă. Şi evident dintr'-aceste două, părerea justă este acea din urmă.

O a doua limită a puterei sale de alegere dreaptă exista într'o altă împrejurare. Atunci cînd una din direcţiile contrarii — ajunsă la definitivă înjghebare — crescuse, înflorind chiar sub ochii săi. Aci puterea noutăţei, a repercurtărei ameţitoare, isbuteau să-l tărască, să-i deranjeze cîte odată cumpăna dreaptă a măsurei. Leonardescu nu era materialist. Respinge cu hotărîre concepţia constiinţei epi-fenomen. Cu toate acestea sub influenţa puternicului curent fiziologic în psihologie, de acum 2—3 decenii îl vedem înclinând cîte-odată în a doua sa lucrare, spre materialismul psiho-fizic. Iată cum defineşte senzaţia bună-oară: „Ori-ce senzaţie este o modificare a substanţei norvoase, o schimbare a alcătuirei statice a ţesuturilor nervoase, provocată de forţele exterioare ale naturei şi produsă în urma excitaţiilor şi mişcărilor organice". Sau în chiar prefaţa-program a lucrărei. „Din combinarea faptel r externe (*fizico-chimice*) cu faptele interne (*fiziologice*) s'a văzut apărînd o nouă serie de fenomene din ce în ce mai complexe cu care nu se ocupă într'un mod special de cît psihologia", sau: un asemenea sufiet (după concepţia modernă însuşită) nu poate fi cauza noastră ori a lumei, dar rezultatul combinărilor, al raporturilor faptelor interne (*fiziologice*) cu faptele ecsterne (*fizico-chimice*).

Intre aceste două limite, lucrarea lui Leonardescu, a fost în genere cuminte, bună şi utilă. Fără să fie un deschizător de drumuri noi în *teorie* sau un făuritor de argumente surprinzătoare cu însuşirea lui de alegere dreaptă, cu repulziunea pentru exageraţii, cu bunul său simţ (care cîte-odată îl ducea şi *singur* către soluţia bună), — a răspîndit cunoştinţe juste şi de însemnătate. Fără să fie un reformator în practică, făcînd din cunoştinţele sale arme de isbire şi de îndreptare a manifestărilor rele şi a formelor false ce copleşau odată bietul suflet al ţării,—mărginit în sfera teoretică curată, a ajutat într'o măsură serioasă la înfiriparea unui mediu filosofic în ţara românească. Fără să aibă talentul cuvintelor fulgerătoare şi a predicei morale, s'a silit să întărească simţul datoriei prin exemplara sa punctualitate profesorală. In trecutul cultural al ţărei noastre munca lui a însemnat ceva. Cu timpul poate n'o să se mai zărească. Cuprinsul cărţilor sale se va găsi în altele frămîntat şi mai bine, într'o limbă mai frumoasă. Iar de creat, nu a creat aşa ca să rămîie pomenit pentru veci Nici un erudit al ţărei noastre însă, scriind în ori-ce vreme despre mişcarea filosofică română, nu va putea să treacă peste nnmele lui Leonardescu, fără să-şi zdruncene reputaţia eruditiei sale. Şi desigur acesta e un lucru care nu se poate spune de numele ori şi cui!

I. Petrovici.

CRONICA SOCIALA

TUBERCULOSA

Tuberculosa e în momentul de faţă boala care face cele mai mari ravagii în lumea întreagă; nu e un temperament slab, câtu-şi de puţin limfatic care să nu fie ameninţat la cel mai mic surmenaj de această teribilă boală.

Că sunt oameni viguroşi cari se pot vindeca nedînd nici o atenţie primelor indicii de tuberculosă; nevoile vieţei împedecîndu-i a da atenţie acestei boli şi atît cît forţele le permit îşi pot continua existenţa lor—e posibil. Dar cînd omul începe să observe efectele boalei sale e prea tîrziu, cu o repeziciune teribilă tuberculosă îşi distruge victima. In condiţiile actuale de existenţă în care lupta pentru a fi, a devenit din zi în zi mai teribilă, e natural că acest rău să iee proporţiuni neliniştitoare.

Din toate părţile alarma a fost dată; societăţi de profilaxie se constituesc, sanatorii au fost construite. La noi chiar există un sanatoriu la Filaret.

Dar cele 60 de paturi ce posedă acest sanatoriu sunt insuficiente de a satisface pe bolnavi numai ai Bucureştiului—nu vorbim de toată ţeara. Din cauza lipsei de spitaluri anumite—bolnavii ori sunt nevoiţi a sta pe la locuinţele lor infectînd pe toţi membrii familiei, fără să mai vorbim că ei singuri sunt condamnaţi la o moarte sigură.

Dacă sunt primiţi în spitalele urbane, până şi în clinicele universităţilor trăesc în promiscuitatea celor'alţi bolnavi şi în loc de a se vindeca—infectează şi îmbolnăvesc şi pe ceil'alţi vecini de pat. Nu mai departe Sp. Spiridoniei n'are o sală, nu vorbesc de un pavilion anumit şi veţi vedea în vecinătatea tuberculosului, culcat un pneumonic, tific sau un neurastenic.

Răul e enorm de mare. Dacă medicii s'ar decide a nu primi pe tuberculoşii avansaţi ca să ferească pe ceil'alţi bolnavi de rău—nu fac nici o operă salutară—căci aceştia infectează familia în care se reîntorc.

E o singură cale de a se face ceva: crearea de sanatorii, crearea de dispensarii de tuberculosă şi educarea poporului în contra acestui flagel. Se plâng tinerii noştri medici că n'au de lucru şi totuşi cîte lucruri mari le rezervă soarta în lupta existenţei. Nu s'ar putea organisa în Iaşi cu concursul elitei noastre un sanatoriu şi un dispensariu de tuberculoşi. Cîte-va serate, cîte-va concerte, ar aduce o sumă suficientă pentrn un debut şi prin continuarea acestor serbări s'ar găsi fonduri pentru susţinerea acestor asile de vindecare şi preservare a boalei.

Se dau anual sute de baluri ca studenţii să facă o excursie sau să tragă un chef, se ia francul negustorului pentru aceasta şi nu s'a găsit încă trei patru medici cari puşi în fruntea unui comitet organizător să facă ceva pentru profilaxia tuberculosei.

Medicul n'are drept scop a face doar clientelă, ea are ceva mai mult şi mai serios de făcut şi poate nicăeri ca în ţara noastră.

——

MITRAILEZELE IN ARMATA. —Au fost făcute experienţe foarte interesante cu o mitraileză sistem Scoda, cumpărată de ministerul de război. Această armă din modelul cel mai perfecţionat, e compusă dintr'un tun calibrul 6.5 pusă pe un tripied demontabil.

Tot aparatul nu e mai greu de cât 35 kilograme şi e prin urmare transportabil. Arma are o rapiditate extra-ordinară de 600 de lovituri pe minută. Ea bate la 2000 de metri. Are o precisiune admirabilă şi nu costă de cît 5000 de franci.

In cursul manevrelor recente ale diviziunei a IV-a şi marele manevre regale experienţele făcute cu această armă sub direcţia abilă a d-lui colonel Arion din regimentul al 19 de artilerie au dat rezultate satisfăcătoare.

Mitrailezele sunt întrebuinţate şi în armatele franceze austriace şi germane unde sunt aprobate sistemele Maxim, Scoda şi Hotchiss.

Litere-Ştiinţe-Arte

Revista d-lui N. Iorga anunţă, la rîndul ei, moartea prematură a tînărului savant romîn N. Vaschide. Cu această ocaziune găseşte nimerit prilejul de a adăuga următoarele:

„Cînd era încă foarte tînăr, el se amestecase însă în chestii pe care nu le cunoştea în destul şi a compromis astfeliu o reputaţie pe care lucrările sale ar fi fost în stare a i-o întemeia".

Cum vi se pare acest necrolog al revistei naţionaliste? Bizar şi deplorabil temperament are profesorul acesta şi cu drept cuvînt te întrebi ce generaţiuni ar fi acele crescute de un atare dascăl, impregnat de ură, vecinic setos de rezbunări, pururea avînd poliţe vechi de achitat în domeniul duşmăniei, invidiei sau calomniei. Căci mai rea manifestare şi mai proastă dovadă de bîrfire ce poate fi decît insinuarea—la adresa unui mort adînc regrétat — că „de foarte tînăr" era cît pe ce să se... compromită. Ei şi? Ce crimă era aceasta că nici în clipa morţii să nu i se erte şi să i se pomenească pe marginea gropii? Care e rostul şi moralitatea unei atari notiţe şi în ce scop o publică „Neamul romînesc" dacă înţelesul ei poate fi altul decît că e unul din nenumăratele gesturi urîte sau cel puţin nesocotite ale deputatului iaşan, —suflet vindicativ ca nici un altul şi tot deauna gata să atace, să mînjească, să scoboare. D. Iorga nu iartă nici mort pe cine n'a corăspuns vre-odată ambiţiunilor şi grandomaniei sale.

*

Un corespondent al ziarului „Berliner Tageblatt", avînturindu-se zilele acestea în satul Rocken nu departe de Leipzig, a vizitat mormîntul lui Friderich Nietzche care se află în cimitirul acestui sat. Friderich Nietzche a fost născut în Rocken şi a fost înmormîntat tot acolo. Cu ocazia zilei de 3 Octombrie, ziua lui de naştere, corespondentul ziarului a crezut că va găsi organizat un pelerinaj la mormîntul său, că va vedea flori pe mormîntul lui; dar n'a găsit nimic. Pustiu şi părăsit, acoperit de balarii, din care abia apare o cruce de granit—e tot ce stăpîneşte pe mormîntul marelui filosof.

In toată lumea, numele lui a străbătut, pe tot locul scrierile lui şi-au găsit adepţi şi totuşi în ce uitare e locul odihnei lui de veci. Poate a avut dreptate cînd a spus prin gura lui Zaratustra: Şi cînd toţi mă veţi uita—atunci mă veţi pricepe şi voi fi printre voi.

*

Cometa „Daniel" continuă a fi văzută dimineaţa înainte de răsăritul soarelui, dar mult mai bine şi mai clar. In acelaş timp se spune de către observatorul din Kiel că s'a descoperit o nouă planetă care a fost văzută la Madison în Visconsin (America) la 14 Octombre st. n. la ora 4 de dimineaţă. Lumina aceasta e egală mărimei unei planete de rangul al 9-a cea ce este mult pentru o planetă la apariţia ei. Cercetări mai exacte se fac de toate observatoriile din lume.

*

Opera lui Vaschide.

Regretatul N. Vaschide a fost înainte de toate un lucrător incomparabil; nici odată cea mai mică oboseală n'a întrerupt munca sa neobositoare; la vîrsta în care alţi filosofi încep abea a publica lucrările lor N. Vaschide are la activul său o serie de lucrări importante, demne de a figura alături cu acele ale celor mai mari savanţi.

Opera aceasta—întrerupte spre nenorocire prea de vreme — voim astăzi a o face cunoscut cetitorilor noştri.

N. Vaschide a început a publica în 1902 în colaboraţie cu H. Pierron un volum întitulat „Psychologia rîsului". In acelaşi an el publica cu A. Vurpas: psychologia delirului.

De atunci în fie-care an au apărut cîte o lucrare. In 1903 publică:

Analisa mentală, Logica morbidă. Incercări asupra psihologiei monştrilor umani. In 1904 apar: Technica psychologiei experimentale cu d. Toulouse şi Pieron în colaboraţie; apoi Indexul filosofic cu Buchan şi un alt Index filosofic.

Anul trecut a apărut un studiu interesant de mai bine de 130 pagini in dicţionarul de fisiologie a lui Ch. Richet asupra psihologiei gustului. Sub presă se găseşte o lucrare despre psihologia mănei. Alături de aceste lucrări a făcut 150 de comunicări la societăţile de biologie, Academie de Ştiinţi şi medicină—precum şi o sumă de articole de psihologie, sociologie in o mulţime de ziare, reviste.

A apărut No. 9 din Arhiva cu următorul sumar:

Eugen Boureanul.—Povestea viorelei (versuri), A. D. Xenopol.—Intipăriri de la ţară, Caton Theodorian.—Toriţa (schiţă), Octav Minar.—Să l urmăm, piesă într'un act, T. T. Burada.—Inceputul Teatrului în Moldova.—(Vornicul Teodorachi Ghica conducătorul teatrului), A. D. Atanasiu. —Cite-va lucrări de samă în chestia ţărănească.

Dări de samă: Radu Manoliu.—O traducere a lui Eminescu. (Gramatică sanscrită).

Informaţii

Comisiunea parlamentară, pentru elaborarea proiectelor agrare, se va întruni cu începere de luni, 15 c.

——

TELEFONUL IAŞI-BUCUREŞTI.— *Voinţa Naţională* de azi publică următoarele:

Ziarul „Opinia" aduce cea mai gravă învinuire Direcţiunei Generale a Poştelor, acuzînd-o că ar acapara linia telefonică Bucureşti-Iaşi, care în ultimele două-zeci de zile a fost exclusiv rezervată oraşului Galaţi pentru...interese îndoielnice.

Intrebînd pe d. N. Constantinescu, sub-directorul general al Telegrafelor, d-sa ne-a dat cea mai complectă dezmintire spuselor ziarului ieşan, dovedindu-ne, cu registrele oficiului, că zilnic au avut loc convorbiri între Bucureşti şi Iaşi şi că numai uneori această linie a fost întreruptă de convorbirile cu Galaţii care e intercalat între cele două oraşe.

D. sub-director general, care a dat acest răspuns confratelui liberal, şi-a bătut pur şi simplu joc de Voinţa.

Dacă colecţia ziarului nostru, din care reesă că 20 zile de-a rîndul n'am putut vorbi cu Capitala, n'ar constitui dovadă bună, întru cît suntem gazeta de opoziţie, apoi registrele oficiului sunt, credem, destul de doveditoare.

Noi, până ieri, cînd am putut vorbi 5 minute, *n'am mai vorbit de 3 săptămîni cu corespondentul nostru din Bucureşti.*

In nenumărate rînduri ne-am plîns d-lui diriginte de la Iaşi. Reclamaţiunele noastre au fost remise la Bucureşti, dar direcţia generală n'a binevoit a le da atenţie.

Am petiţionat către onor. direcţia generală, ca zilnic, la un ceas hotărît, să ne pue la dispoziţie firul, dar n'am primit răspuns.

Acesta este adevărul, ci nu cum a respuns d, Constantinescu „Voinţei".

—

M. S. Regele a bine-voit să trimită membrilor de la conferinţa ştiinţelor naturale şi fisice, telegrama următoare ca răspuns la telegrama de omagii care l'a fost adresată de d. Sihleanu preşedintele congresului, în numele membrilor acestui corp.

15 Octombrie 1907.

Castelul Peleş

D-lui profesor St. Sihleanu

Conform Inaltului Ordin, am onoare de a vă trimite mulţumirile M. S. Regelui pentru urările pe care 'i Le faceţi.

Comandor Graczoski

—

Funcţionarii comerciali din localitate se vor întruni zilele acestea spre a discuta mai multe chestiuni privitoare la congresul funcţionarilor comerciali din întreaga ţară, ce se va ţinea în ziua de 26 Octombrie, la Focşani.

—

Privitor la procesul colonelului Mărăşescu, despre care am relatat în numărul de Sîmbătă, mai aflăm: colonelul n'a fost dat judecăţei pentru maltratarea unor inferiori, ci pentru aţîţare la maltratare.

Colonelul va fi apărat de colonelul Aslan, căpitanul Zizi Cantacuzino şi —precum se afirmă—şi de colonelul Musteaţă.

Inevitabilul Iorga s'a oferit şi el să apere pe d. Mărăşescu. S'au făcut însă intervenţii ca acusatul să renunţe a fi asistat de apărători civili.

—

Lucrările pentru construirea ospătăriei Iordache Povici, au fost complect terminate.

Rămîne acum să se mai facă oare care adăogiri prin interior şi după cum se spune la 1 Noembrie se va face inaugurarea.

Tot la acea dată cancelariile epitropiei vor fi strămutate în noul local, rămînînd ca în actualul local al epitropiei să se înfiinţeze o nouă clinică.

—

Un furt s'a comis aseară în str. Alexandri la croitorul Iuster.

Hoţii s'au introdus, prin spargerea unei uşi de dindos, şi au furat nişte ştofe.

E de notat că furtul s'a comis în una din străzile cele mai frequentate şi unde dragă doamne paza se face mai cu multă atenţie!

—

Sîmbătă după amiazi la orele 3 se va face cu o deosebită solemnitate transportarea sf-telor moaste ale Cuvioasei Paraschiva din Mitropolie, în curtea bisericei Trei-Erarhi, unde va rămînea până a doua zi la amiazi, şi unde va avea loc obicinuitul pelerinaj.

Cu această ocazie se va oficia un serviciu divin în monumentala biserică Trei-Erarhi.

—

I. Savinescu, din com. Fântânelele, jud. Suceava, al treilea complice al dispărutului factor poştal Gh. Costăchescu, care se află deţinut la penitenciar, a fost eliberat eri pe cauţiune

—

Brutarii din localitate au urcat iarăşi preţul pînei.

Cu începere de astă-zi pînea de un chilogram se va vinde cu 35 bani.

—

D-ni St. Ion, G. Ţiţeica şi St. Mehedinţi, membrii consiliului permanent al instrucţiunei, au fost delegaţi să inspecteze toate şcoalele publice şi private din ţară.

*

Certificatele medicale ce se eliberează profesorilor sau institutorilor în caz de boală, nu vor fi luate în seamă de minister, dacă ele nu vor purta şi contra-semnătura medicului primar sau de judeţ.

—

DIVERSE

— Printre copiii din com. Golăeşti, s'a ivit epidemia de pojar.

— Lucrătoarea Tinca Tăutu, de la fabrica de fringherie, dînd semne de alinaţie mintală, a fost pusă sub pază. Ea va fi supusă examinărei comisiunei medico- legală şi apoi internată la Ospiciu.

— Cărutaşul Vasile Lungu din Negreşti căzînd de pe un stog de fîn şi-a fracturat piciorul drept. Nenorocitul a fost dus la spital.

— Alaltă-eri seara un incendiu a distrus două stoguri de fîn ale locuitorului Neculai Prodan, ce erau situate pe teritoriul com. Deleni.

Focul a fost pus de rău-făcători.

Jandarmii au arestat pe ţiganul I. Caldararu care se crede a fi unul din incendiatori.

——

Doctrina Beţiei

——

Dacă am revenit iarăşi asupra beţiei, este numai pentru a da o reparare uitărei; fără a abuza de această infirmitate socială, neavînd nici chiar acel talent esenţial propriu la critică, cu toate acestea, ca representant al acestei doctrine, vom susţinea o întemeiaţi pe o serie de observaţiuni; însă pentru a nu mări terenul cestiunei, vom lua beţivul într'o formulă generală, ori-care ar fi forma, tipul condiţiunile lui sociale sau psihice şi vom începe intrînd în cîte-va detaliuri de aplicaţiune practică:

Beţivul, în traiul lui periodic nu are nici o têmperatură constantă;— acest mosaic de mizerie ni se presintă sub două naturi diferite: în stare de acţiune supus la desordine şi în stare de repaos supus la suferinţe, considerat sub acest din urmă aspect formează domeniul viţiului.— Plecînd din această situaţie două studii pararele încep a se arăta:

Toţi beţivii au două vieţi; una activă animată, exterioară, plină de agitaţiuni şi sgomotoasă. Pătrunzînd cu studiul în existenţa intimă a acestei vieţi, observăm că sufletul se nutreşte în o viaţă de imaginaţiune, dar în această imaginaţiune bolnăvicioasă fondul ideilor e alterat, nu e capabil de opiniuni, nici pentru acte. Ei au o lume a parte, unde aspiraţiuni şi dorinţele par a se realiza; în fine, după dispoziţia sufletului, imaginaţiunea lor vieţueşte cea mai mare parte a timpului în o lume de bogăţii şi de splendoare, cu care se consolează.

Cînd beţivul îşi vine în sine, după cum se obicinueşte a se zice, adică în a doua perioadă a vieţei, privat fiind de alcool, de acest excitant anormal, atunci el duce o viaţă mai interioară, mai ascunsă; aici nu mai e acea lume de speranţe şi de ilusiuni, el e cuprins de tristeţa vieţei reale şi exprimă cu fidelitate miseriile, de care sufere—de şi unii par mai mult serioşi de cît trişti; în mijlocul acestei vieţi, ce se distruge, el nici oda ă nu poate fi un raţionalist sincer, viaţa lui e otrăvită de suferinţi, e cuprins de sentimente negre, cu gîndiri care îi ucid toată dispoziţia sau veselia naturală, ce ar mai avea-o, halucinaţiile perpetue 'i obosesc organele sensoriale—în adevăr îţi îngrozeşte mintea, cînd îl vezi înspăimîntat, apărîndu-se de legioanele de şoareci de diferite culori, pe care nu mai el îi vede şi acea tremurătură cu pasul de invalid unde staţiunea şi mersul nu sunt asigurate. Acest act mecanic e din cele mai lamentabile—o adovărată nebunie musculară, ca să zic aşa, şi aceste suferinţe sunt destinate a nu muri de cît odată cu el.

Obosit de atîtea amărăciuni se petrece în el o acţiune—o neodihnă internă—o luptă surdă şi profundă, ce se traduce prin un fel de melancolie pasionată; aleargă la cîrciumă, unde despuiat de mantaua, ce i-a împrumutat-o educaţia bea ca şi cum apa 'i ar ofensa delicateţa gustului, şi numai atunci se simte el că trăeşte şi însemnează ceva.

Dar vai! trăiesce în crepuscul; pentru el soarele nu s'a ridicat încă şi acel soare, chiar cînd apare, nu e decît o lanternă care fumegă.

După cum vedem, el nici odată nu are timpul de a medita serios, fiindcă alcoolul face înspăimîntătoare pustiiri în a lui viaţă, reducîndu-i spiritul la o depresiune; de aceea la mulţi voinţa e slăbită şi chiar absentă.

Pentru beţivii de profesiune, starea de intermitenţă nu poate dura în un mod bine definit, pe cît timp sunt raporturi de suceesiune. In adevăr poate el avea o viaţă resonabilă, care tinde spontaneu către progres şi varsă în viaţa reală toată libertatea spiritului; şi o alte neresonabilă, fără fundament moral, guvernată de alcool, trăind ataşată ca prin o forţă de inerţie numai trebuinţilor inferioare de animalitate? In alţi termeni poate fi el sobru şi viţios? Aceasta 'i radical imposibil, de oare-ce între principii contrarii nu poate exista vre-o alianţă.

Cu toate că vedem pe unii beţivi intrînd în viaţa ordinară şi aceasta numai prin o întîmplare sau accident, ori chiar luînd o determinaţiune salutară—deşi cu greu pot să uite acest suvenir, ce le-a devenit obligator, dar chiar şi atunci imaginaţiunea lor nu poate fi reţinută în real şi positiv, de oare-ce creerului —această confederaţie de idei—'i a slăbit puterea de a le asocia.

Aşa dar, în aceste două stări sau ordine de fenomene, nu găsim în pausă acel punct de separare bine stabilit, considerat ca forţă viuă, care să explice spiritului şi să traducă în princip operaţiile profunde,—ne fiind actele lor basate pe un principiu de ordine intelectuală, întru cît elementul intelectual amestecat cu beţia e acoperit de această pasiune, de care neputîndu-se desbrăca, fineste a cădea în suferinţi iremediabile, ce cresc în raport cu durata alcoolismului.

Aici, ori-ce s'ar zice, nu avem de a face cu un om de reflexiune, pentru că sentimentul ideal şi influenţa lui directrice asupra acţiunilor de un ordin mai superior e stinsă, şi chiar de ar avea vre-o voinţă, se găseşte în neputinţă de a o realisa.

Ni se va obiecta poate, că forţa de resistenţă vitală la om are o lege, ce exige a o considera separat. Punîndu-ne pe acest teren ar resulta că: dacă resistenţa vitală slăbeşte, alcoolul 'i dă stabilitatea de energie; dar atunci nu rămîne de cît a 'l considera ca un aliment, după cum unii au buna dispoziţie a admite.

Dar oare economia animală are ea nevoie de acest stimulent pentru ca actele preparatorie de chimie vivantă să se exercite fructuos asupra alimentelor, ast-fel ca să formeze principii asimilabile sau alcoolul se supune în acest laboratoriu la alteraţii şi distrugere complectă? Noi nu o credem.

(Va urma)

Ultime informaţii

D-l Spiru Haret voeşte a introduce cînturile bisericeşti, cu psaltichie, în programul şcoalelor Normale. In acest scop d-sa a crezut de cuviinţă să ceară avizul profesorilor de şcoli Normale, chestia interesînd mai de hai ca doctoratul în drept.

Unul din directorii noştri avînd prilejul de a discuta această chestie cu unul din Episcopii noştri, a văzut că Episcopatul nu priveşte cu ochi buni acest lucru, de oarece intre altele se aduce ca argument că s'ar îngreuia studiul normaliştilor şi s'ar împovora activitatea extraşcolară a învăţătorilor, iar ca rost social s'ar cîştiga mai mult formînd un al treilea organ cultural în sat: pe cîntăreţul bisericei, care în loc de a fi numai *pălimar* să fie ceia ce era din vechi adevăratul *dascăl*, învăţător pentru ucenici, gospodar, şi omul cu educaţie de stat, care să poată apăra interesele statului în sat faţă de săteni.

Cum fie care Episcopie are cîte una sau două şcoale de cîntări, ele s'ar putea reorganiza să corespundă mai bine chemării lor.

Asupra acestor chestiuni vom mai reveni.

—

Secretarii inspectori ai camerilor de comerţ din ţară vor fi convocaţi zilele acestea la ministerul domeniilor, pentru a se ocupa cu formarea unui statut-tip pentru corporaţii.

—

Criza comercială.—De pe acum încep să se arăte roadele mişcărilor agrare din trecut. Statul ca şi particularii încep să se resimtă de acele consecinţi, iar piaţa este în plină criză comercială.

In ce priveşte statul, situaţia definitivă încheiată la 1 Octombrie, în privinţa anului budgetar 1906—1907 şi a încasărilor rămăşiţelor care se fac în intervalul April—Octombre, dovedesc un excedent real de 55 milioane. In schimb încasările pe anul budgetar 1907—1908 din termenul de la 1 Aprilie până la 1 Octombrie, arată o scădere în raport cu semestrul corespunzător din anul trecut de 6 milioane şi doară se ştie că grosul deficitului nu se prezintă nici odată în primul semestru ci în al doilea semestru, aşa că cu siguranţă deficitul în al doilea semestru va fi şi mai mare.

Nu numai atît. Noul an agricol se arata sub auspiciile cele mai rele posibile. Seceta teribilă face să se prevadă că se prea poate ca statul să fie nevoit a interveni pentru ajutorarea mulţimei rurale.

Din cauza deficitului budgetar şi a cheltuelelor mărite în mod considerabil din causa lipsei de producţiuni, statul va trebui să recurgă la economii, la suspendarea de lucrări, ceia ce iar va influenţa în mod dăunător pentru o anumită clasă socială.

In ce priveşte piaţa comercială criza se anunţă mai serioasă de cum îşi închipuiau mulţi şi din cauza stărei precare a lucrurilor din ţara romînească în urma revoltelor şi din cauza marei crize monetare ce domneşte în întreaga Europă.

Lipsa de numerar în centrele mari europene au provocat jena sau chiar falimentul multor mari case străine. De aci o lipsă de încredere şi o limitare de credit, care se repercutează şi asupra noastră. Străinătatea pompează tot ce poate ca încasări, în schimb nu dă credite noui.

Din toate acestea a rezultat un fapt caracteristic şi anume că pe cînd prăvăliile gem de mărfuri aduse în cantităţi colosale cînd cu introducerea noului tarif vamal, consumul e foarte mic, cerinţele foarte puţine şi de aci o mare jenă în a face faţă plăţilor a căror scadenţă este tocmai acum Octombrie—Noembrie.

—

Noul paraclis din palatul Mitropolitan va fi sfinţit mîine, Mercuri dimineaţă.

Sfinţirea se va face de I. P. S. S. Mitropolitul, asistat de Episcopii de Rîmnic şi de Huşi şi de toţi protopopii judeţelor din eparhia Moldovei.

—

Consiliul de resboiu va judeca la 15 a. c., procesul colonelului Mărăşescu, învinuit de maltratarea inferiorului.

Iată cum se va compune consiliul: generalii Pavlo, Zossima şi Pressan; colonelii: Andronic Georgescu şi Stroescu. Acuzare: colonelul Paleologlu.

—

Membrii societăţei literare „Arhiva" din Iaşi se vor întruni mîine, Mercuri seara, spre a discuta asupra mai multor chestiuni literare şi ştiinţifice şi asupra modului cum s'ar putea îmbunătăţi revista societăţei.

D. A. D. Xenopol, presidentul, a invitat la această întrunire şi pe mulţi literaţi şi oameni de ştiinţă, cari nu fac parte din societatea „Arhiva".

La Piatra-Ne mţ a încetat din viaţă un fost şef de staţie, funcţionar integru la C. F. R. Iancu Helfant în vîrstă de 55 ani.

Transmitem familiei intristate condoleanţele noastre.

—

D. Caludi, inspectorul serviciului de măsuri şi greutăţi, se află în Iaşi, în inspecţie.

D. Caludi va face raport defavorabil asupra felului cum funcţionează serviciul de măsuri, în Iaşi.

—

Sectarismul d-lui Haret.—*Sub acest titlu „Conservatorul" scrie.*

Faimosul domn Teodoru, hatmanul cazacilor d-lui Haret, vrea să întreacă chiar pe şeful său în ceea ce priveşte sectarismul politic.

Ast-fel ni se comunică din Iaşi un fapt care arată în mod deosebit cît de nesocotite sunt interesele şcoalei, sub actualul ministru de instrucţie, faţă de interesele de partid.

Iată de ce este vorba:

La şcoala de bele arte din Iaşi funcţionau ca profesori suplinitori, de vr'o doi ani, d-nii Atanasiu, la catedra de desen liniar şi perspectivă şi Costin la aceea de desen de figură. Aceşti doi meritoşi profesori, fiind numiţi sub trecutul guvern conservator, au fost suprimaţi prin buget de d. Haret.

Atît d. Atanasiu cît şi d. Costin însă, în dragostea lor pentru şcoala de bele-arte, s'au oferit ca să predea gratis cursurile lor atît de indispensabile acelei şcoli.

Ei bine d. Teodoru, în lipsa d-lui Haret, cu toate protestările celor l'alţi profesori locali, cari au arătat că profesorii suprimaţi sunt absolut necesari şcoalei, a refuzat oferta d-lor Atanasiu şi Costin, nepermiţîndu-le să-şi facă cursurile lor nici în mod gratuit.

Şi, ast-fel şcoala de bele arte din Iaşi, care în curînd împlineşte 50 ani de vechime şi a dat ţărei atîtea distinse elemente artistice, a fost lăsată numai cu doi profesori!

Ast-fel d. Teodoru a ştiut să cîştige, alături de şeful său, „recunoştinţa" eşenilor pentru dragostea care o poartă instituţiilor lor şcolare.

—

Duminică la orele 8 şi jumătate seara, d. dr. Gh. Jocu, inspector sanitar, va ţinea în Aula Universităţei, conferenţa sa despre „o călătorie în Olanda".

Conferenţa va fi însoţită de numeroase proecţiuni electrice.

Intrarea gratuită.

—

In serile de 21, 23 şi 24 a. c., în sala teatrului Sidoli, vor avea loc representaţiunile cavalerului Andrejé şi ale d-nei Bettina, mediul cunoscutului ilusionist Andrejè.

Spectacolele vor fi foarte interesante.

—

D-na Natalia Simionescu, foastă profesoară de croitorie la şcoala profesională „Reuniunea Femeilor Române", dă lecţii de teorie şi practică.

A se adresa str. Sărărie No. 78.

—

La 14 Octombrie a. c., se va ţinea licitaţia pentru arendarea pe un nou period de 5 ani a pàmânturilor bisericeşti ale căror contracte de arendă au expirat la 1 Octombrie.

—

Orele de serviciu la Oficiul poştal din localitate, s'a fixat ast-fel: pentru mesagerii şi mandate poştale de la 9—12 a. m. şi de la 3—6 p. m., iar duminicele şi sărbătorile de la 9—12 a. m.

Pentru corespondenţele simple şi recomandate de la 8—12 a. m. şi de la 2—8 seara, iar duminicile şi sărbătorile de la 8—12 a. m.

—

In satul Petreşti, comuna Golăeşti, a fost prins un individ suspect, care a trecut Prutul în mod clandestin la noi în ţară.

Nu se poate căpăta de la el nici un indiciu, căci nu ştie de loc româneşte.

—

Aseară tînărul Herşcu Ianculovici, din strada Aron Vodă a încercat să se sinucidă, încercînd să se înjunghie cu un cuţit.

Fiind împiedecat la timp, Ianculovici s'a retras într'o altă cameră şi luînd un revolver, vroi din nou să se sinucidă.

Şi de data aceasta a fost împiedecat şi pus apoi sub pază.

El spune că vrea să'şi curme firul vieţei, de oare-ce comerciantul Buium Segal, din aceiaşi stradă nu vrea să-i mai dea pe fiica-sa în căsătorie, cu toate că Ianculovici era de mai mult timp logodit cu ea.

—

O agresiune.—Corespondentul nostru din Tg.-Ocna ne comunică următoarele:

Antreprenoru liniei ferate particulare din com. Doftana, d. A. Focşăneanu, fiind atacat de un anumit Ludwig Munich, însoţit de lucrători ruşi, a sărit în ajutorul său d. Vartolomeu, proprietarul casei în care locueşte antreprenorul. D. Vartolomeu a fost lovit în cap cu o sticlă. Grav rănit a fost transportat la spital.

—

D. locot. Danielopol, substitut de comisar regal, de pe lîngă consiliul de războiu al corpului 4 a fost trecut la front.

In locul d-lui Danielopol a fost numit d. locot. Gane din cavalerie.

—

Printre maistrele de lucru manual de la şcoalele rurale din judeţul nostru, s'a făcut următoarea mişcare:

D-na Cleopatra Kassian a fost numită maistră la şcoala din Păuşeşti şi Dumeşti, în locul d-şoarei Natalia Borcilă care trece la Voineşti.

D-na Aglaea Pascu, de la Voineşti, a fost numită maistră la şcoala normală de institutoare din localitate.

—

Direcţiunea generală a serviciului sanitar a dat ordin ca să se ia serioase măsuri de poliţie sanitară veterinară la frontiera din spre Basarabia, de oare ce în acea provincie bîntue cu furie epizotia de febră-aftoasă.

—

In numărul de mîine al ziarului publicăm la colona a V-a un articol datorit d-lui dr. Zosin asupra: *„Aplicărei doctrinelor sociale"*. Articolul acesta e o urmare a seriei de articole pe care *Opinia* le-a publicat sub titlul de *Viitorul Romîniei* şi care adunate la un loc vor forma un volum, care a fost pus sub presă spre a apărea în curînd.

—

D. Spiru Haret va da o circulară privitoare la pamînturile proprietatea casei şcoalelor şi bisericelor Pe viitor aceste pămînturi nu vor putea fi arendate de cît cultivatorilor romîni şi obştiilor săteşti.

—

Ştiri şcolare.—D. Mihai Damir, învăţător la şcoala din Tăuteşti, a fost pus în concediu, din oficiu, din cauză de boală.

In locul său a fost numit părintele Gh. Popovici.

— D-şoara Elena Popovici, a demisionat din postul de maistră de lucru manual de la şcoala din comuna Prigoreni, în locul ei va fi numită d-şoara Ana Popa.

— D. Haliţa inspector şi d. D. Sachelarescu, revizor şcolar al judeţului, au plecat de eri în înspectarea şcoalelor din judeţ, cu care ocazie vor face şi cîteva anchete.

—

In ultima zi a stagiunei sale în oraşul nostru, trupa Grigoriu, primită cu atâta entuziasm de ieşeni, va da ca bun rămas o *„matinée"* în beneficiul societăţei *Crucea roşie*.

Această reprezentaţie va avea loc la *Teatrul Naţional* în ziua de Duminică, 14 Oct la ora 2 jum.

De sigur că publicul se va grăbi a reţine locurile încă rămase disponibile—atît pentru a asculta şi aplauda încă excelenta trupă de operetă romînească, cît şi pentru a aduce obolul seu alinărei atîtor suferinţi.

Se ştie întradevăr, activitatea binefăcătoare ce desvoltă societatea „Crucea roşie", formată din elita Doamnelor ieşene sub preşidenţia Principesei Maria Moruzi.

Dat fiind scopul filantropic al acestui spectacol, sperăm că persoanele care au bilete de favoare, vor imita exemplul celor din Bucureşti în astfel de circumstanţe şi vor pune la dispoziţia societăţei biletele lor.

—

Membrii Camerei de Comerţ din Iaşi se vor întruni în şedinţă, mîne, Mercuri orele 10 a. m., spre a se pronunţa asupra moralităţei persoanelor, care sunt propuse a face parte din consiliul de administraţie al „Societăţei anonime pentru ţesătorie şi industrie textilă" foastă Leo Geller & C-o.

—

D. Gh. Ionescu-Butîrc, fost practicant, a fost numit copist la grefa tribunalului secţia II-a în locul d-lui Baltă demisionat.

—

TEATRUL NAŢIONAL

Vendredi 19 et Samedi 20 Oct. 1907

2 Grandes Representations Extraordinaires

avec le concurs de Madame

CONSTANCE DE LINDEN

célèbre artiste du Théâtre Royal du Parc de Bruxelles

accompagnée de sa troupe Parisienne

DONNERA

Vendredi 19 Oct., a 9 heurs du soir

Education de prince

Piéce en 4 actes de Maurice Donnay de l'Academie Française

Samedi 20 Octobre

Paris — New-York

Pièce en 3 actes de MM. F. de Croisset et Emanuel Aréne

Prix des places: Fauteil d'Orchestre (les quatre premiéres rangés) 12 fr., Stalle I, (de la 5-e à 8-e rangée), 10 fr., Stalle II, de la 9-e à la 14-e rangée) 6 fr., Stalle III de la 14-e à la 18 rangée) 4 fr., Les autres rangés 3 fr., Balcon I 4 fr., les autres rangées 3 fr., Galerie 2 fr., Loje de 4 places, 50 fr., Loges 5 et 6 places 60 fr., Loje de Galerie, 16 fr.

Les billets sont en vente á l'Agence Thèâtrale „Thalia" (Maximovici).

Doctoratul în drept.—Comisiunea facultăţei de drept din Bucureşti însărcinată să elaboreze regulamentul privitor la doctoratul în drept, a delegat eri pentru acest sfîrşit pe d. profesor Negulescu şi pe d. Mincu, secratarul facultăţei.

—

Spuneam acum cîte-va zile că perceptorii întîmpină mari dificultăţi, în încasarea dărilor de la ţarani.

Mai în toate părţile ţaranii au declarat că nu vor plăti dările până cînd nu li se va aduce la îndeplinire cele promise prin manifestul guvernului.

Perceptorii însă au pus sequestru pe recoltele lor oprindu-i să le ridice de pe cîmp, până cînd nu vor achita sumele ce datoresc statului.

Ţaranii s'au plîns prefecturei, cerînd să mai fie îngăduiţi.

—

Un raport al d-lui Sihleanu.—D. St. Sihleanu, inspectorul general al învăţămîntului superior, care a presidat, la Iaşi, ultimul congres al profesorilor de ştiinţi, va adresa un raport ministrului cu desideratele exprimate în acel congres.

Raportul va cere ca să se dee o extensiune mai mare ştiinţelor naturale, în sensul ca predarea acestui curs să înceapă din clasa VI-a. Să se dee o mai mare importanţă anatomiei, care va fi predată în resoartele ei cu igiena.

—

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 0 Octombrie

Loteria Statului

— Tragerea clasei a V-a —

Bucureşti.—Astăzi s'a efectuat tragerea clasei a V-a a loteriei statului romîn.

Au cîştigat următoarele numere:

20.000 lei No. *27,904.*
10.000 „ „ *56,954.*
5000 „ „ *59,850.*
2000 „ „ *12,896.*
500 „ „ 13563, 23159, 54677, 4289, 1804, 50226, 24728 şi 59333.
300 lei No. 17392, 10371, 54477, 34400, 49581, 30356, 2422, 24072, 18434, 11385, 32477 şi 56441.

Consiliu de miniştri amînat

Bucureşti.—Astă-zi dimineaţă urma să aibă loc, la ministerul de interne, un consiliu de miniştri.

Din cauză că d. Dim. Sturdza n'a sosit în Capitală consiliul a fost amînat pentru mâine.

Luni va avea loc la Sinaia un alt consiliu de miniştri prezidat de M. Sa Regele.

D. Take Ionescu la Galaţi

Galatz.—Fostul ministru de finanţe a sosit azi aci, unde pledează într'un important proces.

D. Take Ionescu va avea cu această ocazie şi o întrevedere cu amicii sei din localitate.

Trenul de Arad

Bucureşti.—Trenul Bucureşti-Arad care funcţiona numai în timpul sezonului băilor, a fost reîntrodus şi va funcţiona tot anul, în urma intervenţiei societăţilor de petrol, cari au arătat că suprimarea acestui tren dăunează pagube societăţilor.

Măsuri de siguranţă

Bucureşti.—Guvernul a hotărît ca din fondurile secrete să întreţie cîte un jandarm de fie-care conac boeresc sau arendăşesc, pentru acele locuri unde se vor semnala oare care nelinişti.

Moşii date obştiilor

Bucureşti. — Administraţia cassei şcoalelor a arendat astă-zi la obştii ţărăneşti 4 moşii ale căror contracte de arendă au expirat la 1 Aprilie 1907.

Administraţia cassei şcoalelor va numi pentru fie-care din moşie cîte un supraveghetor, care să controleze dacă cultura pămîntului se face în mod raţional şi în condiţiunile prevăzute în contract.

Director general înlocuit

Bucureşti.—Unele ziare anunţă că d. general Coandă ar fi fost inlocuit din direcţia serviciului maritim, prin d. inginer Stefănescu, de la serviciul fluvial,

Ştirea aceasta nu pare a fi verosimilă întru cît d. general Coandă se sfiă în misiune la Londra şi deci nu poate fi inlocuit în lipsă.

Cercurile în măsură de a şti afirmă din contra că d. general Coandă va fi inlocuit numai după ce se va reîntoarce, şi prin d. Anghel Saligny.

Convenţia comercială turco-romînă

Constantinopol.—Eri a vut loc schimbul de note dintre legaţiunea Romîniei şi guvernul otoman pentru prelungirea pe 3 luni a vechei convenţiuni comerciale turco-romînă.

Un nou complot în Rusia

Petersburg.—Americanul William şi englezul Walling, care au fost arestaţi noaptea trecută la hotel de France de către agenţii poliţiei politice, au fost supuşi unor percheziţii. La dînşii s'au găsit pamflete şi manuscrise compromiţătoare. Willing dispunea în acelaş timp de mari sume de bani, cu care ar fi ajutat pe conspiratori.

Un rescript al Ţarului

Petersburg.—Ţarul a adresat un rescript ambasadorului său la Paris d. de Nelidow prin care releva marile sale merite la conferenţa de la Haga şi îi exprimă recunoştinţa sa cea mai vie pentru că a cooperat cu zel la îndeplinirea sarcinei la care Ţarul ţine atît de mult, adică la consolidarea relaţiunilor de pace între popoare, pe baza respectului drepturilor lor.

O ucidere din eroare

Paris.— Se ştie că o trupă de recunoaştere a ucis din eroare pe căpitanul Ihlar, pentru că această trupă depăşise limitele determinate de generalul Drude. In urma anchetei făcute generalul Drude a dat comandantului acestor trupe lt.-colonel Dufretay, 30 zile închisoare de vigoare.

Evenimentele din Serbia

Belgrad.—Toate partidele de opoziţie publică manifeste comune adresate poporului sîrbesc pentru a protesta contra prorogărei scuptcinei, pe care o consideră ca o violare a constituţiei. Manifestul acuză guvernul că a venit la putere pe căi incorecte statului şi că domneşte prin crime.

Guvernul, zice manifestul, a creat statului Sîrbesc o situaţie excepţională faţă cu străinătatea, care pune în primejdie interesele sale.

Amînarea scuptcinei constitue un pericol pentru desvoltarea normală a evenimentelor politice din Serbia. Deputaţii din toate partidele opoziţioniste din Serbia vor usa de toate mijloacele pentru a salva parlamentarismul şi constituţia ameninţate.

Starea sănătăţei împăratului Austriei

Viena.—Starea Imparatului a fost toată ziua satisfăcătoare. La amiazi Imparatul a primit vizita Archiducesei Maria Valeria, care va pleca mâine după amiazi la Wallsee.

Aseară de asemeni starea generală a Imparatului a fost satisfăcătoare. Forţele îi sunt favorabile şi pofta de mâncare bună; temperatura a fost normală, dar tusa seacă continuă însă ceva mai moderat.

Comptabil rutinat perfect bilanţier, cunoscînd bine corespondenţa romînă, franceza şi germana şi dispunînd de cîte-va ore libere pe zi doresc, ocupaţiune.

Ingrijesce şi traducţiuni de acte. A se adresa sub „Confidenţă" la Redacţia acestui ziar.

ANUNCIU

Se dă în chirie 2 fălci pămînt, încunjurat cu şanţ, din Iaşi secţia II, Tg. Nicolina No. 99, pentru fabrica de cărămidă sau viţe americană, pe termin de 5 sau 10 ani.

Adresa: *C. Ursachi, Tg. Nicolina No. 99*

De inchiriet o cameră mobilată, la stradă.—A se adresa No. 27 str Albă.

Student dore te a da meditaţii de curs primar sau secondar în schimbul pensiunei. Vorbeşte şi limba franceză.

Adresa la administraţia acestui ziar sub K. N. S.

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile masive, parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul american. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi.

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 3/4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER încheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajoase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi:
Dl Iosef Popper, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Inştiinţare

Reîntoarsă din străinătate de unde am adus tot ce'i mai nou şi mai distins în articole de modă.

Inştiinţez onor clientelă că am pus în vînzare cu preţuri eftine, elegante pălării pentru sezonul actual.

Primesc comenzi şi modernizări în condiţiunile cele mai avantajoase.

„Hélène"
Salon de Mode
Iaşi Str. Lăpuşneanu 30

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Yănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a VI-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei VI-a va avea loc la 1—27 Noembrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 12 Octombrie cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa VI-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 160 lei	**O jumatate loz 80 lei**
Un sfert de loz 40 lei	**Una optime de loz 20 lei**

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

„ELE"

schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

1430 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usureadă şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineaţa, unul la dejun, si unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ḑi.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghistii şi Farmacistii.*

O maşină de tipar

Nr. 12 (Schnellpresse) precum şi o pedală (Tiegeldruck) se vînd cu preţ foarte eftin; maşinele sunt în bună stare. A se adresa la Tip. *H. Goldner* Iaşi.

OPINIA

Ziar conservatór cotidian

Apare *la 5 ore seara*

Cele din urmă ştiri din lumea intreagă

5 bani exemplarul in toată ţara 5

Anunţuri, inserţii şi reclame cu preţuri moderate

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar
9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié, preparat de către **PAUL GAGE**, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca **Purgatif** şi ca **Depuratif**.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale şi classeĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltueli considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca **Purgatif** *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes egal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrănilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de **SESĔ-DECI ANI** a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către **PAUL GAGE**, est de uă eficacitate incontestabilă contra **FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREI, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILORĬ, COPIILORĬ, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.**

Uă broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care buttilă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN JASĬ: **Farmacie FRATII KONYA.**

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondadă in 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repe

Durata traseului 6—7 zile

Aseminea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

GRILLAGES 1m de haut. LE MÈTRE 0f30c.

Raymd **GARIEL**, 2, quai de la Mégisserie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS
RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. **5f.**

GRILLAGES
GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Clôture de Chasse, le mètre...	0f 25
Châssis de couche, depuis.....	7 »
Paillasson pour abris, le mètre carré...	1 30
Porte-Bouteilles, pour 200 Places.....	7 »

Envoi franco de l'Album sur demande

PONDOIR
DÉPOSÉ
Prix..... 6fr 50
R. GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
Abreuvoirs pour Poules et Faisans
RATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS
En FONTE INOXYDABLE
Prix: 0f 50c.
Raymond GARIEL
2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco de l'Album sur demande

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNŢURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 »

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

Redacţia şi Administraţia: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu şi Lascar Antoniu | Anul IV. — No. 265. — Joi 11 Octombre 1907

Gazetărie şi gazetari

Marele public socoteşte că dacă ziarele duc campanii violente, acestea sunt doar lupte de idei şi principii, cît priveşte relaţiile între luptători —între ziarişti—ele sunt tot atît de urbane ca şi între oamenii politici.

Aşa şi ar trebui să fie! Civilizaţia a sădit în mintea publicului această concepţie despre gazetărie şi gazetari, cum a făcut'o să conceapă şi luptele politice între şefii diferitelor grupări.

Cazul *Adevărului* şi *Universului* a convins probabil publicul că suntem încă departe de acea presă ideală din occident şi că la noi vor dăinui cum au dăinuit şi pînă azi, aceste moravuri orientale, adecă: ziarele nu duc campanii de idei, ci de interese; se organizează infamii cu scop de a compromite un alt ziar; se răspîndesc svonuri cari nu numai ar lovi în afacerile de tarabă ale ziarului, dar pînă şi în cinstea şi lealitatea directorului său.

Aşa a procedat nu mai departe *Universul* faţă de ziarul *Adevărul*, procedeu care s'a terminat cu un ridicol vot de blam în faţa sindicatului presei. *Universul* ocupă în gazetărie un loc anumit, e ziarul independent prin excelenţă, politica nu îl interesează ca principii ci doar ca manifestare. Ziarul inregistrează doar faptele şi gesturile oamenilor politici fără a le explica şi comenta.

Socotit pe cuvînt de a fi ast-fel *Universul* a căutat a face însă o politică iezuită, a servi tot-deauna pe cine-va şi a lovi în alt-cineva. Politicianismul său nu se ataca la persoanele politice, s'atacă la anumite manifestări.

Adevărul în schimb e o gazetă de principii democratice care a putut, graţie unei lupte nesfârşite, de a se ridica şi menţine. Preponderenţa zilnică pe care o ia, rolul puternic pe care-l însemnează în mişcările noastre politice şi mai ales atitudinea lui severă în potriva manifestărilor democratice de contrabandă ale tinerimei generoase, l'a făcut temut şi primejdios.

Gazetele cu pretenţii de naţionalism şi democratism nu-l pot ataca de-adreptul căci ar însemna a-i da importanţa pe care patronii lor, voesc s'o nege. Atunci s'a înjghebat o infamie şi pentru săvîrşirea ei se cerea o gazetă independentă şi departe de vîltoarea politică. *Universul* era indicat şi „Universul" a dat sfoară în ţară de trădarea naţională făptuită de *Adevărul*, de servilismul acestuia faţă de Unguri.

Publicul a priceput mişelia, căci era pe cît se poate de prost gust şi rău ticluită. Ce interes avea *Adevărul* de a declara că dd. Mitiţă Sturza şi Ionel Brătianu propagă naţionalizmul în Ungaria, cînd acest fapt nici odată n'ar fi putut fi crezut de cît de dobitocia unui ziarist ungur şi a directorului „Universului"! In ce scop şi in ce vederi?

Orice minte sănătoasă nu poate concepe ce putea să împingă pe *Adevărul* să o facă. Cui servea acest svon? Ridica el tirajul „Adevărului"? Producea un eveniment internaţional din care ar fi profitat cineva? Producea în ţară vr'o schimbare?

Era o infamie ticluită şi prost ticluită.

Dar unde autorii ei sunt recunoscuţi—e în adunarea sindicatului Presei.

Câteva ziare cari au dus pururea campanie în potriva ziarului *Adevărul* şi-au trimes în număr destul de mare pe colaboratorii lor. *Universul* care de drept fiind interesat în cauză nu trebuia să ieie parte la vot—era reprezentat prin 13 ziarişti. Cu toată cuvântarea decanului presei noastre d. C. Bacalbaşa, cu toată expunerea cazului şi a ridiculei campanii duse—totuşi ziariştii noştri au dat un vot de blam—aveau ordin să dee şi au dat.

*

Adevărul va trece mai departe, nu e nici prima nici ultima lovitură—dar trebue să luăm un învăţămînt din această campanie—ea caracterizează o situaţie.

„Universul" nu e gazeta independentă şi intransigentă ci e în serviciul unei anumite politici. „Universul" e capabil de mişelii şi fiind o gazetă răspândită—răspândeşte aceste mişelii—ceia ce nu e îmbucurător pentru educaţia acelor care îl citesc. Şi ziaristica noastră nu trebue să se simtă ofensată cînd e batjocorită şi terfelită de opinia publică, ziariştii noştri nu trebue să pretindă a reprezenta prin activitatea lor o putere oarecare în Stat—faptul lor dela sindicatul presei arată maleabilitatea caracterului lor şi uşurinţa cu care se pretează la dictatura de conştiinţă şi responsabilitate a altora.

X.

Regele şi chestiunea Macedoneană

Un redactor al ziarului „Hamburger Nachrichten" a fost primit în audienţă de M. S. Regele. In cursul audienţei, care a durat mai mult de o oră, Suveranul s'a întreţinut cu ziaristul german asupra situaţiei în Balcani.

Regele a constatat cu vie satisfacţie că din recentele Sale întrevederi cu miniştrii de externe ai Austriei şi Rusiei, a reeşit perfectul acord ce există între linia de conduită ce-o observă Romînia în Balcani şi între vederile marilor puteri europene în aceeaşi privinţă.

„Toate cabinetele europene ştiu astăzi, a zis Regele, că eu nu mă voi preta la anumite combinaţiuni aventuroase ale unor anumite state balcanice. Ca şi Austria, ca şi Rusia, eu consider, ca o necesitate absolută, menţinerea stărei de lucruri de astăzi, ea fiind singurul mijloc de rezistenţă în contra haosului ce s'ar produce în caz contrar. In sensul acesta m'am silit să întrebuinţez influenţa mea asupra prinţului Bulgariei, care mă vizitează din cînd în cînd şi mă bucur că prinţul ascultă sfaturile ce-i dau. De-altmintreli se ştie astăzi că Rusia nu dă ascultare unor anumite visuri şi aspiraţiuni privitoare la o Bulgarie mare.

Conversaţia a decurs apoi asupra chestiei macedonene:

Romînii din Macedonia, a zis Regele, sunt un element absolut pacific. Macedonenii n'au aspiraţiuni politice şi nu turbură pacea. Ei cer doar atîta lucru: să se închine romîneşte în biserici şi copiii lor să poată învăţa romîneşte.

Sultanul este convins de lucrurile acestea şi de aceea este bine-voitor faţă de populaţia Cuţo-vlahă.

DILEMA

Oficioasa Independenţa *a anunţat ieri, că comisia parlamentară va fi convocată cu începere de la 15 c. In* Voinţa Naţională *n'a apărut o ştire la fel, nici membrii comisiei parlamentare, domiciliaţi în Iaşi, n'au fost înştiinţaţi oficial despre faptul afirmat de* Independenţa.

Numai 5 zile ne mai despart de data precizată de oficiosul francez şi ar fi fost natural, întru cît ştirea acestui ziar ar fi fost oficială, ca invitaţiunele să fi fost remise membrilor comisiei.

Convocarea aceasta se impune în vederea timpului scurt ce ne desparte de convocarea legală a Parlamentului. Guvernul, la reluarea lucrărilor corpurilor legiuitoare, are datoria să se prezinte cu toate proiectele de legi ce le-a promis în numele Suveranului.

Indiferent de calitatea acelor proiecte, indiferent dacă Parlamentul le va vota sau nu, guvernul trebuè să le aibe gata.

Liberalii s'au jucat cu chestia agrară, cum s'au jucat, alte rînduri, cu alte chestiuni mari.

In jocul acesta cu chestia agrară, ei au făcut, însă, două lovituri excepţional de grave: au aprins focul la ţară şi au atras în foc şi numele M. S. Regelui.

Focul la ţară guvernul a reuşit să-l înăbuşe pentru moment: l'au înăbuşit cu alte focuri. Dar nici chestia agrară în sine nu s'a rezolvit prin modul acesta, nici cuvîntul Regelui n'a dispărut în bubuitul tunurilor.

Dacă ar fi să dăm crezare informaţiilor celor mai avantajoase pentru guvern, el a reuşit să întocmească 2 proiecte: reforma tocmelelor agricole şi un proiect pentru crearea unei case rurale, despre care nu se spune macar de ce soi va fi: particulară sau de stat.

Ce va face deci guvernul la atît de apropiata redeschidere a Camerelor? Ce va face la adunarea comisiei parlamentare?

Nici un alt proiect nu va putea fi luat în discuţie, înainte de a nu rezolvi, în parte macar, chestiunea ţărănească. Acest lucru îl cere ţara pentru liniştea ei, îl reclamă şi respectul către Suveran, al cărui nume nu mai poate fi utilizat înainte de prefecţii regimului.

Dar guvernul n'are proiecte! Şi atunci la deschiderea Camerelor, va fi nevoit sau să voteze proiectele turbate ale elementului generos, cari vor fi gata ori cînd, sau să se retragă.

CATE-VA NOTE

—Ce ţipi?—întreabă unul pe un altul.

Celalalt respunde:

— El ţipă: „de ce ţip eu. Şi tot el ţipă că eu ţip.

Iar Nădejde spune: „Kautsky m'a învăţat să trec la cei cu Banca Naţională. Şi tot Nădejde ţipă: „opoziţia aiurează".

*

D. Gr. Cerkez, directorul general al telefoanelor etc, are şi un sub. Subul d-lui Gr. Cerkez se numeşte Constantinescu.

Domnul Sub-Constantinescu este şi psihiatru. In această calitate d-sa a făcut declaraţie în *Voinţa Naţională*, în mod delicat—o recunoaştem —că noi de la *Opinia* sîntem nebuni.

Nebunia noastră, en bloc, după observaţiile d-lui Sub-Cerkez, se manifestă precum urmează: redactorii *Opiniei* vorbesc zilnic, prin telefon, cu Bucureştii. Dovadă: registrele direcţiei.

După ce vorbesc zilnic, ei—adică noi—ne închipuim că n'am vorbit, iar dacă nu vorbim, ne închipuim că am vorbit.

Şi fiind-că de mai multe ori vorbim de cît nu vorbim, într'una ni se pare că nu vorbim şi de aci furia noastră contra d-lor Cerkez şi sub-Cerkez.

Prin urmare să ştie şi cititorii: cînd în ziar vor apare ştiri telefonice din Bucureşti, atunci ie dovadă că n'am vorbit cu Bucureştii; iar cînd nu vor apare, să ştie că am vorbit, dar, în închipuirea că n'am vorbit, n'am publicat ştirile corespondentului nostru.

Aşa judecă d. Sub-Cerkez!

O MARTURIE

D. Emanoil Antonescu, profesor la Univesitatea din Bucureşti, a devenit martorul d-lui Spiru Haret. In ce anume martor şi ce fel de martor, se va vedea îndată.

După declaraţiile d-lui Haret inaintea marelui colegiu profesoral de la Iaşi, apăru în *Voinţa Naţională* o notiţă prin care se spunea, că profesorul Em. Antonescu a mărturisit, că în sînul colegiului profesoral din Bucureşti, d. Haret n'a declarat că nu va introduce doctoratul şi la facultatea de drept din Iaşi. Mărturia aceasta era curioasă şi prin tardivitatea ei şi prin faptul că, din toţi profesorii cîţi luaseră parte la acea întrunire profesorală, numai unul avusese auzul atît de delicat ca d. profesor Antonescu.

Dar *Voinţa*, la rîndul ei, avusese şi ea auzul delicat. Căci martorul Antonescu, prin o scrisoare sub a sa semnătură, rectifică afirmaţia *Voinţei*. D. Haret n'a zis, afirmă martorul, că este pentru crearea imediată a doctoratului şi la Iaşi, ci că şi Universitatea din a doua a capitală va avea doctoratul peste un an sau doi. Sau peste 10 ani!

Martorul d-lui Haret rămîne, în tot cazul, un martor delicios. In avîntul de a fi agreabil ministrului Haret, d. Antonescu a avut diverse halucinaţii auditive: l'a auzit pe d. Haret, după afirmaţia *Voinţei*, spunînd că va introduce doctoratul şi la Iaşi, l'a auzit, totodată, tot pe d. Haret, amînînd introducerea doctoratului „peste un an, sau doi".

Dar numai d. Antonescu a auzit glăsuind pe d. Haret şi în cazul negativ şi în deliciosul caz afirmativ.

D'inaintea instanţelor judiciare asemenea mărturii şugubeţe se taxează, în cazul cel mai bun, de complesante.

In cazul special, d. Antonescu ar fi voit, din inimă, să fie complezant cu ministrul seu. De cît aşa cum a aranjat mărturia, d. Antonescu a făcut rău serviciu d-lui Haret: căci contrazicerile sale au dovedit, o dată mai mult, că d. Haret a fost contra introducerei doctoratului la Iaşi.

OAMENI ŞI LUCRURI

E PUR SI MUOVE...

Am fost printre cei dintăiu cari am atras luarea aminte asupra articolului apărut în ziarul vienez „Die Zeit" şi semnat de „Un patriot romîn". Acum toată presa bucureşteană se ocupă de micul studiu în chestiune publicat în traducere romînească de o revistă din Capitală, tocmai în scopul—de sigur—de a provoca discuţiuni.

Patriotul anonim care e, înainte de toate, un observator şi un scriitor de întăiul rang, merge de sigur prea departe cu negarea progresului indeplinit în ţeară la noi. Adînc amărît de flagelul politicianismului şi de rana funcţionarismului, patriotul anonim zugrăveşte în culori sombre şi întristătoare starea de lucruri, de sus pînă jos, „de la creer pîn'la talpă". E un întuneric complect, fără zare, fără raze de lumină, căci însuşi focarele de lumină—şcolile—urmăresc scopuri rele:

„...Şcoala romînă, în loc de a fi un mijloc de educaţiune şi cultură a poporului şi a claselor dirigente, devine un canal de scurgere al poftelor de întăietate între cetăţeni, de eftină parvenire, de scutiri de îndatorire, de sporire de drepturi şi privilegii. Şi din ce în ce, din gradul cel mai de jos pînă la cel mai de sus şcoalele sunt nişte fabrici de funcţionari, de salariaţi şi de avocaţi—o pletoră de semi-docţi, fără caractere, fără omenie, adevăraţi cavaleri de industrie intelectuală...".

Din ce în ce!.. In cuvintele aceste stă toată tăgada şi, negreşit, toată exagerarea progresului.

De la celebrele articole politice ale marelui Eminescu nu ştim să se fi scris nici ceva mai viguros, dar nici ceva mai pesimist—înţelegem pesimism cu fatalele excese ale concepţiunii filosofice respective—cu privire la cultura şi civilizaţia noastră.

Proza aceasta e de sigur a unui poet, a unui aristocrat intelectual care priveşte realitatea prin prizma unui anumit temperament: de aci unele nemiloase exagerări alături de sîngeroase dar drepte ironii; de aci nuanţele de antidemocratism, de antistrăinism presărate în zisul articol, de aci dispreţul oarecum suveran faţă de atmosfera de pseudo intelectualitate, de aci uşurinţa şi curagiul generalizărilor care nu speriau odinioară nici pe maestrul Eminescu în „Satirele" sale nemuritoare dar regretabile:

„Clientela politică română? Plebe incapabilă de muncă ori ne-avînd ce munci, negustorasi şi precupeţi de mahalale scăpătaţi, mici primejdioşi agitatori ai satelor şi împrejurimilor oraşelor, agenţi electorali bătăuşi; productul ibrid al şcoalelor de toate gradele, intelectualii semiculţi, avocaţi şi avocăţei, profesori, dascali şi dascalaşi, popi libercugetători şi răspopiţi, învăţători şi analfabeţi—toţi teoreticiani de berărie..."

De sigur—articolul acesta, apărut în toiul răscoalelor—e încă un simptom al marei frământări ce se petrece în rîndul tuturor claselor sociale şi din care stă să se nască forme nuoi, oameni nuoi. E critica nimicitoare şi violentă adequată marilor şi adîncilor schimbări necesare. La popoare cu civilizaţie şi cultură veche ea îmbracă lesne forma muşcătoare a ironiei blajine, precum găsim la toţi marii ironişti: Cervantés, Dickens, Heine, Balzac sau Anatole France creatorul lui „Graindorge". La noi doritorii de schimbări se inspiră mai curând de la şcoala pesimistă a slavului Turghenief.

...Că civilizaţia noastră pripită a meritat rînd pe rând satira lui Caragiale şi violenţa „patriotului român" poate fi adevărat. Aceasta însă nu va împedica mersul nostru înainte şi apropiata întemeiare a bunului nostru renume de popor cult şi civilizat: e pur si muove!

Rodion

VIITORUL ROMANIEI

Aplicarea doctrinelor sociale

(al 22-lea capitol din volumul ce va apare curînd)

După ce am văzut toate laturile vieţii noastre sociale, e momentul de a ne întreba, dacă viaţa noastră socială nu s'ar putea astfel orîndui ca buna stare generală şi buna înţelegere, după cari se aspiră mereu, să domnească permanent. Cu alte cuvinte, ar fi momentul de a ne gândi dacă vre-un sistem social, vre-o doctrină oarecare socială din câte se tot preconizază pentru fericirea omenirei, n'ar fi de aplicat şi în ţara noastră. Că-i nevoe de făcut ceva nimeni nu se mai îndoeşte; dar, de ce n'am face ceva care să împace pe toată lumea şi care să chezăşuească o fericire cât mai deplină. De ce n'am rupe-o odată hotărîtor cu trecutul şi, trebuind a face ceva, să căutăm să aplicăm sistemul care s'ar părea mai nimerit, ca cel puţin pentru un timp mai îndelung să nu se vadă nemulţumiri şi mizerii.

In deobşte sistemele sau doctrinele sociale se împart în trei: individualiste, cari se referă mai mult la individ, recunoscându-i acestuia în special dreptul de proprietate în personală stăpânire şi folosinţă; comuniste, care se referă mai mult la societate, recunoscând pe individ numai ca parte, neputând avea drept de stăpânire personală asupra a nimic din ce există pe lume, ci numai drept de folosinţă stabilit de societate; şi mixte, sub denumirea de colectiviste, mutualiste cooperativiste, etc., cari fac, într'o măsură mai mult sau mai puţin mare, şi individului şi societăţii parte, considerând că conflictele sociale se nasc din prevalarea ce se exercită reciproc în tot momentul între aceste două elemente. Ori sub ce alte denumiri se mai prezintă unele doctrine sociale, în definitiv ele se reduc tot la aceste trei genuri arătate. Cu toatele au sprijinitori zeloşi, cari pretind, luat fiecare în parte, a da deslegarea definitivă a conflictelor sociale. In realitate nu-i de cât o delimitare benevolă a chestiunilor sociale, cari în multiplicitatea lor scapă ori-cărei sistematisări hotărâte.

Cu nici una din aceste doctrine conflictele sociale nu-şi găsesc esclusiv soluţiunea; şi aceasta pentru următoarele capitale consideraţiuni: mai întâi că o stare socială se leagă nesmintit de starea socială precedentă, care întru cît-va o condiţionează şi n'o iartă să păşească într'alt chip de cît e pregătită; apoi prevalarea între individ şi societate este un fonomen de viaţă socială de tot momentul aşa că conflictele sociale sunt inevitabile; şi apoi dacă ar fi să fie în firea întocmirilor sociale ca să-şi găsească formula definitivă de închegare, lucrul acesta s'ar fi îndeplinit de mult, nu ne-ar fi aşteptat pe noi să venim ca să-i găsim soluţia. Complexitatea vieţii sociale nu îngădue îndrumarea ei continuă după o anumită formulă. Aşa că nu poate fi nici cum vorba de a găsi sistemul sau doctrina socială care să îngădue orînduirea societăţii într'o formă definitivă; ci-i vorba numai într'un moment dat, avînd în vedere împrejurările acelui moment, ce este mai bine de făcut, în care caz e foarte admisibil ca un anumit sistem social să convie şi printr'aceasta să constituească soluţia chestiunii sociale.

Avînd în vedere împrejurările în care se sbate astăzi ţeara noastră, nu-i oare vre-o doctrină socială care să-i înlesnească mersul mai departe? Nu s'ar putea oare face tabula rasa de trecut şi să pornim spre o nouă orînduire? Pentru aceasta ar trebui neaparat un consimţimînt unanim, ceea ce nu-i admisibil. Nu pentru toată lumea fără deosebire este rea starea lucrurilor din ţara noastră. Majori-

tatea populaţiei stă într'adevăr foarte rău; dar această majoritate n'are nici o putere sau în ori-ce caz prea slabă, spre a-şi impune vrerea ei. O minoritate orăşănească stă foarte bine şi această minoritatea este foarte puternică: dînsa poate la rigoare să-şi impue vrerea ei. Aici e punctul unde suntem legaţi de trecut; aceasta este înprejurarea mare care face că starea actuală de lucruri dictează asupra stărei viitoare. Astfel că nu putom face tabula rasa de trecut, chiar dacă majoriratea neputincioasă ar vrea s'o facă. Ca atare geaba am aduce în discuţie vre-un sistem social exclusiv: acesta nu-şi are înţelesul. In cît ţara noastră sau se poate schimba în mai bine după normele deja existente, sau nu se poate schimba de loc, în care caz perspectiva ei este foarte tristă.

*

Ori-ce doctrină socială, pentru a sa deplină aplicare presupune neexistenţa a o sumedenie de condiţiuni, ceea ce în general o şi face neaplicabilă. In primul rînd este nevoe de un consimţimânt unanim sau cel puţin de o majoritate puternică; ceea ce nu-i cazul aproape nicăeri pe faţa pământului. Deosebirile calitative între oameni sînt foarte mari: puneţi numai alături ignoranţa ţăranului şi cu vasta cultură a unui profesor; între aceste două elemente vor fi ori-cînd deosebiri simţitoare de vederi, chiar dacă n'ar proveni de cît numai din diferenţa mare între sferele lor de cunoştinţi şi de convingeri. Apoi deosebirile materiale dintre oameni, după cari deosebiri se determină economicește clasele sociale, crează aspiraţiuni deosebite şi conflicte neapărate, cari nu se rezolvesc în de obște de cît în folosul celor mai puternici; şi în ţara noastră clasele sarace sînt foarte slabe: slabe prin ignoranţă, slabe prin mizerie, slabe prin neunire, etc. Toate aceste circumstanţe esclud preconizarea unui anumit sistem social pentru îndreptarea lucrurilor în ţara noastră.

Chiar cînd s'au propus diversele sisteme sociale, unele mai utopice, altele mai ştiinţifice, s'a presupus o uniformitate în desvoltarea sufletească a oamenilor. Avem înaintea ochilor exemplul propagandei socialiste ce se face preste tot pământul, negreşit cu frumoase rezultate ca recrutare de adepţi prin unele ţări; dar totuşi cît de greu înaintează, numai fiind-că e necesar a se egaliza cît de cît aspiraţiunile şi convingerile de ori-ce natură spre a se putea întrona sistemul socialist ştiinţificeşte de altfel preconizat. Această operaţie de omogenizare în convingeri şi aspiraţiuni se face foarte cu greu, dacă se va face vre-o dată definitiv. Se pare însă că-i o năzuinţă mai mult ideală ce nu va putea niciodată îmbrăca o formă reală, năzuinţă care negreşit că influenţează desvoltarea omenirii; dar sigur nu-i în nici-un caz să canalizeze în senzul ei toată această dezvoltare. Lucru se vădeşte chiar cu creştinismul, care deşi adoptat pe o aşa mare întindere din lume; însă în realitate este foarte puţin practicat: în ori-ce caz e deosebire ca de la cer la pământ între năzuinţele creştine primitive şi cele actuale, de altfel zise tot creştine.

Pentru aceste consideraţiuni sîntem constrânşi să nu preconizăm îmbunătăţirea stărei de lucruri de la noi din ţară prin vre-un sistem social anumit. Propoveduirea lor poate avea înţăles şi noimă în mod parţial; în nici-un cazînse adoptate nu pot fi de toată lumea. Aceasta şi pentru motivul că nici-o ţară din lume n'a dat încă exemplu, ci cu toatele se sbat prizoniere ale întocmirilor prin cari s'au strecurat. Ţara noastră, cu ignoranţa ei, cu mizeria ei, cu feodalismul ei încă evident, este şi mai puţin indicată a se desbara de trecutul său. Binele ce va trebui să se facă pentru oameni şi în instituţiuni se va face de tot încet şi în marginele aceloraş norme ca şi până acum. De aceea, nevăzând de loc condiţiunile unei înălţări ce-ar contrasta cu starea presentă, trebue să urmărim mai departe instituţiunile nostre de stat în ceea ce au rău şi în ceea ce pot avea bun; căci, dacă nu-i sorocit a ne schimba viaţa radical, în ori-ce caz o îmbunătăţire generală trebue neapărat să aibă loc spre a ne duce viaţa mai departe.

Dr. Zosin

CRONICA SOCIALA

Psihologia în serviciul justiţiei.—O lucrare a d-lui Munstenberger apărută în Arhivele lui Krepelin, asupra rolului psihologiei în justiţie şi de care voiu vorbi într'o viitoare cronică, îmi aduc aminte de lucrări identice făcute de prof. Claparede la Geneva.

Se ştie cîtă bază pun magistraţii pe depositiile unui martor. E suficient ca trei persoane să jure că aţi fost văzut întro zi anumită, la o oră anumită spre a fi condemnaţi, de o faptă petrecută la acea zi şi oră. Putem pune crezămînt pe depositiile unui martor? Trebue să recunoaştem că nimeni nu a căutat să controleze ştiinţificeşte psihologia unui martor şi deci şi spusele lui. D. Claparede a căutat să demonstreze aceasta.

Intăi a căutat să vadă dacă un om poate să aprecieze spaţiul şi distanţa convenabil, să facă o descriere a mărimei şi volumului unui om la o distanţă oare-care. Ei bine, la sute de experienţe făcute, sunt nouă zeci la sută care se înşeală! Intrebaţi pe un om inteligent: Ciţi paşi crezi d-ta că sunt de la clădirea cutare pînă aci? Nouă zeci la sută vă vor răspunde ori prea mult, ori prea puţin şi asta cu greşeli colosale. Intrebaţi pe alţii: Ce înălţime are omul acela ce îl vedeţi la cinci zeci de paşi? Vă vor răspunde cu aceleaşi greşeli.

Ori în faţa justiţiei vin martori cari vă spun: L'am văzut la cinci paşi sau la zece paşi, era un om de o talie mijlocie etc.

Şi judecătorul crede că martorul a putut distinge pe presupusul delicvent.

Ce e mai interesant! La 70 şi mai bine de studenţi, 60 n'au putut fixa văzînd în intervalul de cîte-va minute costumul unei paiaţe. Iată faptul! Era în timpul carnavalului la Geneva, zi în care oamenii circulă mascaţi pe stradă. Prof. Claparede a aranjat ca într'o oră a cursului său să facă inspecţie în clasă o persoană mascată. Studenţii nu ştiau nimic de pregătirea profesorului. După ce masca a părăsit clasa—profesorul a cerut studenţilor să îi facă o descriere a costumului, a culoarei costumului a staturei mascatului etc.

Ei bine! din 70 — numai 10 au descris'o vag cei l'alţi n'au putut nota nici măcar lucrurile cele mai întipăritoare.

Şi martorii vă vor spune cu o bogăţie de detaliuri costumul şi toate accesoriile unui delicvent.

Studiul psihologiei martorului va avea o mare înrîurire în acceptarea declaraţiilor acestora şi justiţia se va debarasa de ele, căci sunt cele mai false probe ale vinovăţiei unui om.

Litere-Ştiinţe-Arte

Afară de contele Tolstoi literatura contemporană a Europei nu are, de sigur, o figură mai remarcabilă şi mai captivantă de cât a bătrânului scriitor scandinav Bjöernson.

Dramaturg de geniu, el este în acelaş timp un filosof admirabil şi un înţelept politician, un democrat sincer, plin de compătimire nu numai pentru suferinţele mici ale indivizilor, dar şi pentru cele mari—ale naţiunilor. Astfeliu se explică faptul că, luînd ca punct de plecare ultimul congres al păcii dela Haga, scriitorul Bjöernson—la un alt congres al păcii, ţinut în Germania—a pornit o adevărată campanie, de extremă violenţă în potriva contelui Apponyi, astăzi reprezentantul autorizat al... cerbiciei maghiare în marea chestiune a naţionalităţilor. Contele a răspuns, cum a putut şi cum i-a convenit, atacurilor lui Bjöernson. Acesta din urmă publică în ultimul număr al ziarului vienez „Neue Freie Presse" un nou şi formidabil atac, de un sarcasm şi de o cruzime absolut fără milă la adresa infatuosului om politic, rezumând din nou şi în termeni drastici cunoscuta politică de obijduire a naţionalităţilor. Iată, între altele, un pasagiu: „S'a adoptat o lege şcolară, ale cării dispoziţiuni se pot tălmăci aşa feliu încât toate naţionalităţile să fie pur şi simplu înăbuşite. *A răpi copiilor limba lor maternă este ca şi cum ai smulge pruncii dela sinul mamei lor.* In braţele acestei legi se pot subjuga spiritului şi voinţei maghiare rând pe rând: germani, **romîni**, croaţi, ruteni şi slovaci, pentru că spiritul acesta, voinţa aceasta sunt cele mai vechi, mai nobile şi mai înalte ale lumei şi care pot ridica popoarele la cel mai înalt nivel cultural...."

Ironia distrugătoare şi învinuirea făţişă merg alături şi din punctul nostrude vedere se cuvenia să relevăm vorbele marelui scriitor, răsărit în mod spontan ca un apostol al libertăţei de traiu şi de cugetare.

*

A apărut No. 3—4 din *Viitorul* revista bisericească şi didactică cu următorul sumar:

Unire şi lucrare.—Din ale limbei Romîne.—Care este chemarea preotului.—Cooperativele de consum.—Va putea spiritismul să ne dea un sistem de morală superior moralei creştine?—Despre răbdare.—Cronica bisericească.—Pentru „Cuvîntul Adevărului"—Cuvînt la Sf. Dimitrie.—D-rul Dimitrie Ionescu Buzău.—Informaţiuni.—Foileton.

*

In marile muzee pariziane s'a luat măsura ca tablourile celor mai celebri maiştri să nu mai poată fi văzute decât sub paravane de sticlă. Aceasta din cauza multelor stricăciuni pe care le fac mulţi dintre vizitatori.

*

Un scriitor francez publică în „Mercure de France" un studiu asupra romanelor „Travail" şi „Fecondité" de Emile Zola. Autorul studiului conchide că în Zola s'a produs aceaşi evoluţiune ca în Huysmans. Amîndoi aparţin unei aceleiaşi şcoli al cărei caracter esenţial era nu cultul vieţei reale, ci alegerea, ca să zicem aşa, exclusivă a mizeriilor şi exagerarea lor. Lumea în care locuim i-a interesat mai ales din partea ei cea rea. Mai întâi n'au călătorit de cît în infern. Cum să ne mirăm că au simţit nevoia de a înceta penibilele lor descrieri? La eşirea din infern. Zola a vrut să zugrăvească paradisul. In realitate el n'a modulat de cît lungi şi candide variaţiuni asupra temei fericirei sociale cari inspirate de pauperism sunt greşeli literare. Ii rămîne meritul de a fi luptat pentru ideile generoase şi bine făcătoare pentru cea ce era, în ochii săi, dreptatea şi adevărul.

Informaţii

Aflăm că ministerul de interne a pus din nou în vedere autorităţilor de la punctele de pe malul Prutului, să ia severe măsuri, ca să se impiedece intrarea în ţară în mod clandestin, a străinilor din imperiul vecin şi în special a evreilor, pentru care s'au dat ordine speciale.

—

D. Stelian, care a păţit ruşinea cunoscută cu presidentul tribunalului Tutova, vrea să-şi încerce din nou norocul cu acelaşi president.

Pentru acest sfîrşit ministrul justiţiei a făcut din nou alianţă cu prefectul Vasiliu. Acesta adună la prefectură pe sub-alternii presidentului Bălăşescu şi obligă pe aceştia să mărturisească că presidentul dictează să aibe o anumită atitudine în anumite procese şi îi obligă să şteargă din listele electorale pe prietinii liberalilor.

Procedeul acesta fără pereche nu va fi, totuşi, de folos cărdăşiei Vasiliu-Stelian şi dacă cum-va d. Stelian se va adresa din nou curţei de Galaţi, din nou îşi va deranja frizura.

—

Disparitia unui falit.—Am anunţat la timp că tribunalul comercial din Iaşi, în urma unei cereri a Băncei de Credit romîn din Bucureşti a declarat în stare de faliment pe bancherul Iosef Leff.

Pasivul s'ar urca la vre-o 200.000 lei. Tatăl falitului, bancherul Leff din Vaslui, începînd din viaţă puţin timp după declararea în faliment a lui I. Leff, creditorii acestuia se vor putea despăgubi cu aproape întreaga sumă ce au a lua de la debitorul lor.

Se pare, însă, că falimentul lui I. Leff este fraudulos şi că falitul urma să fie depus zilele acestea.

Leff, prevăzînd lucrul acesta, a dispărut. Unde se află nu se ştie.

—

Am arătat că elevele şcoalei de moaşe rurale din localitate, au cerut ministerului de interne să menţie şcoala pâna ce vor termina cursurile.

Ministerul a admis cererea elevelor şi a decis ca şcoala să continue a funcţiona până la Ianuarie viitor, cînd va fi desfiinţată.

—

Liberarea provizorie.—Relativ la liberarea provizorie, curtea de casaţie, s. II. a stabilit următoarele:

1). Liberarea provizorie se poate cere cu sau fără cauţiune, în orce stare a procesului, înaintea instanţei unde afacerea este pendinte, şi chiar la Curtea cu juraţi, cînd aceasta va funcţiona.

2). Din combinarea art. 93 şi 113 din legea libertăţei individuale din 1902, reese că nimeni nu poate fi arestat preventiv, nici detenţiunea preventivă prelungită de cît în două cazuri: 1) în circumstanţe grave şi în interesul instrucţiunei cauzei; 2). cînd arestarea este reclamată de un interes al siguranţei publice.

3). Din expunerea de motive a legei pentru libertatea individuală din 1902, rezultă că legiuitorul, prin art. 93, a înţăles de a garanta instrucţiunea scrisă, iar nu cea orală, adică instrucţiunea ce face judecătorul de instrucţie pentru descoperirea crimelor şi delictelor, iar nu instrucţiunea care se face în şedinţă publică înaintea instanţelor represive cu ocaziunea judecărei fondului.

—

Ştiri din Galaţi.—La clubul conservator a fost ieri întrunire. A prezidat d. Victor Macri, şeful partidului. S'a votat statutul.

— D. Nicu Filipescu va sosi aci zilele acestea.

— A început examenul căpitanilor aspiranţi la gradul de maior. Comisia ie prezidată de d. general Zossima.

—

D-na Natalia Simionescu, foastă profesoară de croitorie la şcoala profesională „Reuniunea Femeilor Române", dă lecţii de teorie şi practică.

A se adresa str. Sărărie No. 78.

—

Aflăm că consiliul comunal din Roman, se va întruni zilele acestea pentru a se ocupa cu chestia alimentărei cu apă potabilă a oraşului.

E vorba ca şi Romanul se fie alimentat cu apă tot din bogatele isvoare de la Timişeşti.

—

Autoritătile ruseşti au predat eri autorităţilor noastre, prin punctul Ungheni, pe soldatul desertor N. Florescu, din infanterie, care a făcut o serie de escrocherii şi care a fost prins în apropiere de Kişineu.

—

„Comisia" **parlamentară.** — In *Voinţa Naţională* de astă-zi, s'a tipărit cu garmond aldine „comunicatul" următor:

Din sursă particulară aflăm că comisia parlamentară, însărcinată cu studiarea proectului ce guvernul a alcatuit în chestia agrară, va fi convocată în cursul săptămînei viitoare.

Pe cînd *Independenţa* anunţa eri că comisia se va întruni exact la 15 a. c. *Voinţa* află „din sursă *particulară*", că aceeaşi comisie se va întruni *în cursul* săptămînei viitoare.

Halal de comisie!

—

Numiri. — D. Romulus Grigorcea a fost numit revizor şcolar la Vaslui.

D. Gr. Brăescu, fost magistrat, a fost numit inspector comunal al plăşei Paşcani, jud. Suceava, în locul d lui T. Softa demisionat.

—

Eri tribunalul a confirmat mandatele de arestare ale celor 6 hoţi de vite, care erau constituiţi în bandă şi care fuseseră prinşi în apropiere de Belceşti.

—

D-nii Haliţa inspector şi d. Sacheiarescu revizor şcolar, care se reîntorseseră eri în localitate, au plecat azi din nou în înspectarea şcoalelor rurale şi anume la Păuşeşti, Fîntînelele, Popeşti şi Belceşti.

—

D. Ioan Statachiu, îmipegat cl. II în serviciul C. F. R. a fost licenţiat din serviciu, din cauză de boală.

—

Duminică 14 Octombre, sărbătoarea Cuvioasei Paraschiva, se va oficia cu o deoseb tă solemnitate hramul bisericei Mitoc.

Serviciul Divin va fi oficiat de preoţii bisericei Banu.

—

D. controlor I. Popescu, a fost însărcinat să continue a gira afacerile percepţiei I-a pînă ce se va numi un titular, în locul d-lui Radu Demetrescu, demisionat.

Numirea titularului nu se va face pînă la 1 Noembrie.

—

Lucrările de construirea spitalului din Hîrlău, nu vor fi gata de cît în vara viitoare, cînd se va face şi înaugurarea.

—

D. I. Demetrescu-Demion, gagist al Teatrului Naţional, a demisionat, avînd un angajament mai bun în trupa de operete a d-lui Grigoriu.

—

D-nul Gh. Klein, proprietarul franzelăriei model, din strada de sus, pentru a înlătura ori-ce incovenienţă în fabricarea pîinei, a comandat aparate speciale pentru frămîntatul pîinei, de la Casa Werner şi Pfeiderer din Viena.

Aparatele au şi sosit şi deja d. Klein a început să le instaleze.

Ele vor funcţiona cu motoare electrice, instalate de d. inginer Diamant. Cu modul acesta se va ajunge a avea pîinea cea mai bună de o fabricaţie excelentă şi de o calitate cu totul superioară.

DIVERSE

— Locuitorul Iacob Cioată, din strada Stejar No. 6, a reclamat poliţiei că a dispărut de la domiciliul conjugal, soţia sa Maria, care i-a furat suma de 400 de lei.

— Căruţaşul Constantin Manole Andrei care venea cu un vas de vin din Osoiu, pe str. Cuza Vodă, a căzut jos şi carul a trecut peste el, rănindu-l mortal.

Nenorocitul a fost dus şi internat la spitalul Paşcanu.

— D. C. Soroceanu din comuna Costuleni a cerut cuvenita autorizaţie de a înfiinţa în acea comună, o moară cu aburi.

Dr. I. ANTONIU

Doctrina Beţiei

II.

Să trecem acum la o altă serie de idei şi să vedem acum pentru ce creerul beţivului are atîta aplecare de a înebuni.

Noi nu avem pretenţiunea de a resolva nimic, ci numai vom expune faptele, după cum le-am observat, fără a ne ocupa de teoria ştiinţifică a vieţei cerebrale; vom adăoga numai, după cum ştim, că toată viaţa cerebrală depinde unic de curentul sîngelui, şi, plecînd din acest punct de vedere, resultă: că alcoolul, care în dosă hygienică e un stimulent, face ca activitatea creerului să crească; acest stimulent al creerului e şi al măduvei spinale şi al ganglioanelor marelui simpatic, prin urmare el activează circulaţia şi pulsaţiele, deşi nu sunt accelerate, dar au forţă; excitaţia transmisă prin pneumogastric centrelor nervoase (W. Marcet) este repercutată de alcool sub formă de stimulaţie cardiacă, de unde vine lărgirea calibrului capilarelor şi de aci creşterea caloricităţei (acţiune simpatică Guibler). Aceste efecte încetează odată cu alcoolul, lăsînd organismul în starea sa anterioară.

El pare a face asupra capilarelor sanguine un fel de educaţie gimnastică a fibrelor celule contractile, ca şi electrisaţia cefalică, căci prin încetarea lui vine diminuarea calibrului vaselor, de unde resultă un fel de anemie cerebrală relativă; iar prin continuarea în dosă masivă produce acea pletoră morbidă.

Aşa dar, el are puterea de a mări fluxul sîngelui în reţeaua creerilor.

Acest stimulent direct al centrelor nervoase, esercitînd într'un mod progresiv acţiunea lui, trebue să modifice şi viaţa de conştiinţă. Dar oare sîngele posedă el atunci în deajuns şi metodic puterea de acţiune asupra acestei vieţi? Noi, de şi prin forţa pulsifică nu putem să atribuim sîngelui vre-o virtute spirituală, dar iară'şi nici putem nega, că această mişcare materială nu ar aduce vre'o transformaţiune în suma principiilor compuse, datorită constituţiei humorale, fără să admitem vre'o particularitate de organisaţie cerebrală, fiind cu totul distinct de o hereditate psichiatrică. Eată cum alcoolul creează o nouă arhitectură intelectuală, ale cărei ferestre sunt false. De aceea istoria acestui fapt e mai mult un product—un resultat al unei forţe predominante, căci calitatea sîngelui joacă rolul principal; prin ea individul stă sau ese din posesiunea vieţei normale.

Sîngele beţivilor duce în torentul circulator materia inflamabilă, care dă flacăra fără intervenţiunea scînteiei, aşa că în combustiunea spontanee se topeşte ca într'un ocean de foc.

Celulele consciente au individualitatea lor biologică, structura lor moleculară în sînul celulei cerebrale, cu un echilibru instabil, ce depinde în o bună parte de volumul, vitesa şi curentul sîngelui, care trece prin capilare; de unde resultă: că modificînd alimentaţia sîngelui putem modifica viaţa de conştiinţă.

Făcînd un studiu general asupra examenului chimic al sîngelui la beţivi, în afară de toate consideraţiile pathologice, după experienţele, ce ne sunt personale, analisa ne arată că el este modificat în elementele sale; fibrina este mai jos de proporţiunea normală cu diminuarea proprietăţilor plastice, ast-fel că sîngele care e un vechicul de ferment, respîndeşte în tot organismul atonia generală.

Fără a încerca de a mai căuta,—de oare ce ştim cu toţii, pe care teren în economie, excitaţiunea 'şi ia punctul de plecare, trebue să recunoaştem că acest agent, cu reputaţiunea lui de excitant, în dosă mare devine un stupefiant, ca inimic al raţionalismului, incarcerează spiritul şi distruge atribuţilie cele mai nobile ale omului.

Fără a intra în teoria moduluî de acţiune, acest agent toxic, ca modificator special, are proprietăţi positive el să duce în intimitatea ţesăturilor şi modifică funcţiunile părţilor elementare. Aşa dar, în stare cronică, alcoolul dă naştere la o pathologie naturală condamnînd a muri; pe cînd în stare acută creiază un fel de pathologie experimentală sau artificială ce încetează o dată cu efectele. De aceia viaţa acestor nenorociţi beţivi de profesiune are un fizic, care e un adevărat museu vivant anatomopathologic prin afecţiunile multiple la cari sunt expuşi, precum: dispepsii, gastrite, hepatite şi mai cu seamă ciroza, pneumonie, diabet albuminos şi lesiunile renale de Bright, în fine alteraţiile centrelor nervoase cu manią, imbecilitate sau demenţă, apoplexie sau paralisie, desordine nutritive sau plastice, transformaţia regresivă a ţăcăturilor şi cîte altele, care nu ne interesează de cît într'un mod indirect.

Mare parte de autori consideră alcoolul ca un aliment; aşa vedem, că în ochii lui Todd e un aliment preferabil chiar cărnei crude de Bennett, fiind-că, după credinţele sale, pătrunde bine în economie, pentru a forma un combustibil de hematosă şi esercită asupra sistemului nervos a acţiune stimulantă favorabilă a menţinea forţele vitale.

Invăţatul Cullen zice: că în medicină sunt mai multe fapte false de cît teorii false; noi putem adăuga, că sunt în deajuns şi de unele şi de altele. (Va urma)

Ultime informaţii

Consiliul facultăţei de drept din Iaşi a fost convocat pentru mîine seara, Joi, oarele 9 jum. spre a proceda la alegerea delegaţiunei pentru elaborarea regulamentului doctoratului in drept.

Odată aleasă, comisia de la Iaşi va lucra împreună cu comisia similară din Bucuresti.

Acum cîte-va zile un incident foarte viu s'a întîmplat la clubul liberal: incidentul n'a luat proporţii mai mari, din cauză ca d. Săndulescu, prefectul poliţiei, care se afla acolo, a intervenit şi a reuşit să liniştească pe cei doi combatanţi.

Ştie ceva d. Fîntînaru în această chestiune?

D. A. A. Bădăreu a sosit astăzi în oraş unde va sta cîte-va zile.

Intr'un judeţ de Moldova s'a întîmplat un fapt extra-ordinar: ţăranii din acel judeţ au cumpărat, încetul cu încetul, toate revolverele ce se aflau în prăvăliile de arme din capitala acelui judeţ.

Facultatea de litere a recomandat pe d. I. Braţu de conferenţiar de l. germană la facultatea de litere din Iaşi.

*

Senatul universitar şi colegiul profesoral al facultăţei de litere au fost convocaţi pentru joi, orele 8 seara, spre a cerceta titlurile d-lor I. Ursu şi Marin Demetrescu, candidaţi la catedra de Istorie medie, vacantă la facultatea din Iaşi.

Se crede că auplinitor al catedrei de drept constituţional şi administrativ de la facultatea din Iaşi, va fi numit d. V. Buşilă.

Titularul catedrei, d. profesor C. Stere, a obţinut, se ştie, un congediu pe timp de un an.

Situaţia conservatorilor din Galaţi.—Cu ocaziunea banchetului conservatorilor din Galaţi, care a avut loc dăună-zi, d. Leon Cantacuzino a pronunţat următorul discurs:

Mă simt foarte bine între d-v pentru a vă putea da avizul meu asupra politicei conservatoare.

De la moartea lui Lascar Catargi, acest judeţ, unul din cele mai bogate în privinţa numărului alegătorilor, a devenit unul din cele mai sărace ca organizaţie, ca coheziune politică şi disciplină de partid.

Aceasta din cauză că nu era, ca în alte judeţe, un şef responzabil, în capul comitetului compus din toate notabilităţile oneste şi dezinteresate.

In alte judeţe mai puţin importante comitetele se compun din vr'o treizeci de persoane. La Galaţi vechiul comitet se compunea din şapte persoane şi nu rămăsese de cît cinci după moartea lui Virgil Poenaru şi plecarea cavalerului de Flondor. Foştii deputaţi şi senatori nu găseau acolo loc, căci unii se temeau de munca şi capacitatea lor.

Acest comitet, supranumit „Republica de Galaţi" n'avea nici o autoritate. Cu toţii aveau pretenţiunea de a fi şef şi cum nu puteau fi cu toţii, ei nu voiau ca să fie nici unul.

Pentru a salva partidul conservator şi al scoate din somnolenţa sa, ne trebue un şef responsabil faţă de majoritatea partidului şi a centrului şi cum printre acei care au făcut parte pînă în present din comitet, „unii nu pot fi şefi, iar alţii nu merită şi alţii sunt de scurt timp conservatori", cum unul singur posedă destule titluri spre a fi demn de alegerea noastră, pentru aceste motive, Domnilor, aderez la alegerea D-voastră şi profit de această ocazie spre a reclama ca şef al partidului conservator din Galaţi pe singurul om care poate fi avînd un trecut de 24 de ani in partid, un trecut de muncă pentru cauza conservatoare, pe amicul nostru al tuturor Victor Macri.

Unii reproşează lui Victor Macri de a fi prietenul d-lui Take Ionescu; aceasta nu poate fi o imputare; nu poate fi de cît o onoare pentru amîndoi. Trebue să stabilim bine, Domnilor, că aci nu se face o politică de persoane; nu există aci nici Takişti, nici Bădărănişti, nici Cantacuzinişti şi nici Carpişti; suntem toţi buni conservatori, conservatori puri, educaţi la şcoala lui Lascar Catargi.

Noi toţi, tinerii conservatori, avem vederi largi, principii democratice, şi voim să venim în ajutorul clasei de jos care sufere, convinşi fiind că mai este mult de făcut, prin legi înţelepte, printr'o reformă complectă administrativă, prin stabilirea de ferme în sate şi prin crearea monopolului pe alcool şi altor reforme.

Cunosc, Domnilor, aci în Galaţi, persoane care fac politică şi cu toate că culţi, au nevoe să înveţe munca şi onestitatea. Pentru aceşti oameni, politica nu este un mijloc de a servi ţeara dar un mijloc de procopseală.

Noi cei'l'alţi tineri conservatori, am decis de a rupe cu aceste obiceiuri şi de aceea am început lupta.

Ridic paharul în sănătatea şefului nostru şi prieten Victor Macri. Beau în onoarea, unirea, frăţia şi munca tinerimei conservatoare.

D. V. Macri luând din nou cuvântul a spus:

Vă mulţumesc Domnilor, de speranţele ce puneţi în mine. Faptul că mi le exprimaţi prin prietenul nostru Leon Cantacuzino are o mare importanţă.

D. Leon Cantacuzino s'a ţinut pururea departe de intrigile culiselor şi discursul său probează că respins calomnia cu indignare.

Proclamîndu-mă şeful D-voastră îmi faceţi o mare onoare dar îmi daţi de asemeni o sarcină a cărei greutate o simţ. Onoarea mă bucură şi consider sarcina nu cu grijă dar cu decisie.

Ne dăm toţi socoteala de circonstanţele grele prin care trece astă-zi România. Din zi în zi sîntem convinşi mai mult că oamenii cari diriguesc Statul nu sunt la înălţimea problemelor pe cari trebuesc să le deslege.

E posibil ca în curînd M. S. Regele va face apel la înţelepciunea, experienţa şi priceperea d-lui Carp, iubitul şi stimatul nostru şef.

Ei bine, doresc ca lapelul şefului nostru să răspundă din Galatz o armată conservatoare bine organizată, muncitoare şi pricepută. In scopul acesta vor face apel la adevăratele valori, la oamenii muncitori şi abili.

Voi pune drojdia la o parte, căci intriganţii şi toţi aceţ care seamănă zizaniile n'au nimic a căuta în rîndurile noastre.

Voi cîntări meritele fie-căruia şi pentru că m'aţi ales ca judecător, fiţi încredinţaţi că în balanţa şefului vostru, nu va fi altă măsură de cît munca, onoarea şi încrederea.

D. colonel Musteaţă, comandantul brigăzei de artilerie al corpului IV de armată, a fost numit apărător din oficiu al colonelului Mărăşescu.

Profesorii şcoalei normale „V. Lupu" se vor întruni în conferinţă, astăzi la orele 4 jum, spre a se ocupa de mai multe chestiuni de ordin didactic.

P. S. Sa Episcopul Canon Arămescu Donici al Huşilor, a făcut în cursul săptămînei trecute inspecţii pela parohiile rurale din judeţul Fălciu şi Vaslui.

I. P. S. Sa Mitropolitul Partenie Clinceni al Moldovei şi Sucevei va pleca Duminică seara la Bucureşti.

Se dă ca sigură numirea d-lui dr. Lupu, actual prefect de Fălciu ca inspector sanitar.

Domnişoara Ana Lazariu, învăţătoare în Adjud, a fost trimisă înaintea comisiunei de judecată din Iaşi, sub invinuirea că-ar fi comis fapte imorale.

Comisia va judeca mîine, joi, acest caz.

Pe ziua de 1 Noembrie a. c., se va face o nouă mişcare în corpul didactic primar, din judeţul nostru.

D. D. Sachelaride, inspector al băncilor populare a sosit azi diminiaţă în localitate şi a plecat apoi la Tăuteşti, în inspecţie.

Anul acesta se vor înfiinţa în judeţul nostru 70 de biblioteci rurale pe la şcolile din judeţ.

SERBAREA DE LA MITROPOLIE.—Azi dimineaţă s'a făcut cu o deosebită solemnitate, sfinţirea frumosului paraclis din palatul mitropolitan, a cărui admirabilă pictură îl face să fie unicul din ţară.

Paraclisul de şi e mic, cuprinde tot ce penelul poate produce mai frumos şi mai neîntrecut; el are între altele picturi în basreliefuri, care au atras, în nenumărate rînduri, admiraţia celor ce l'au vizitat. Paraclisul e iluminat cu electricitate.

Serviciul divin a fost oficiat de I. P. S. S. Mitropolitul Partenie S. Clinceni al Moldovei şi Sucevei, asistat de P. S. S. Atanasie Mironescu, Episcopul Rămnicului Noului Severin, P. S. S. Archiereul Ghenadie Georgescu Băcăoanul, Vicarul Mitropoliei, preoţii: St. Ionescu, directorul Mitropoliei, P. Savin, rectorul Seminarului, C. Stamati, protoereul judeţului, Gh. Carp, revizor eclesiastic şi diaconii: V. Marţian, Varlam Arghirescu şi Chesarie Ştefănescu, şi acompaniat de corul ceremonial al Mitropoliei, de sub conducerea d-lui D. Dimitriu, care a executat liturghia lui A. Panu, armonizată de şeful corului.

Cu această ocazie s'a făcut un pergament, scris de cunoscutul caligraf d. Al. Roşculescu, în 2 exemplare, unul a fost pus în sf-ta Masă iar celalalt în capelă şi care are următorul text:

„In numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh,—Treimea cea de-uă fiinţă şi nedespărţită", în care Noi creştinii sfintei Biserici-autocefale-Romîne de Răsărit, ne botezăm şi credem, pentru ca să ne facem fii şi moştenitori ai împărăţiei Cerurilor, adunatu-ne-am astă-zi în acest nou palat—reşedinţa metropolitană a de Dumnezeu—păzitei Eparhii a Sfintei Mitropolii Moldovei şi Suceveĭ, în ziua de 10 Octombrie, anul mîntuirei una mie nouă sute şapte, al XLI al glorioasei Dinastii şi Domnii, a iubitorului de Christ. Majestatea Sa marele şi înţeleptul nostru Rege Carol I; a prea graţioasei Sale soţii şi a noastră Doamnă Majestatea Sa Regina Elisabeth; a Augustului Său nepot, iubitorul de Christos Alteţa Sa Regală Principele Ferdinand, moştenitorul Tronului Ţărei noastre—Romînia; a strălucitei Sale Soţii, Alteţa Sa Regală Principesa Maria şi a bine credincioşilor şi mult drăgălaşilor Lor fii Principii; Carol, Elisabeta, Maria şi Nicolae;—Preşedinte al Consiliului de Miniştri—Dimitrie A. Sturdza. Ministru de Culte şi Instrucţiune—Spiru Haret.

Eu, umilitul robul lui Dumnezeu, Arhiereul Parthenie I. Clinceni, Metropolitul Moldovei şi Sucevei după ce am luptat şi lucrat neobosit ziua şi noaptea, în tot timpul celor XVI ani de păstorie a mea, ca Episcop Eparhist la Dunărea de Jos, ca să văd înălţat cu mîndrie acel măreţ palat Episcopal din oraşul Galatz şi cu ajutorul Celui Atotputernic, să sfinţesc în ziua de 8 Septembrie 1901 Paraclisul din El;

Voind Dumnezeu ca, în ziua de 8 Februarie 1902, să Ne încredinţeze păstoria aeestei de Dumnezeu-păzite Eparhie a Moldovei şi Sucevei, nu puţin am ostenit pentru a rîdica şi aci în Iaşi, în Curtea Sfintei Mitropolii, pe temeliile vechiului palat metropolitan, un nou palat măreţ, pe care l-am inaugurat la 8 Februarie 1905, cînd ne-am şi mutat in el.

Şi acum înălţînd, cu sbor liturgic, psalmi şi cîntări de laudă, m'a învrednicit Dumnezeu, ca să sfinţesc astăzi, cu harul sfîntului şi săvîrşitorului Duh acest Paraclis-Ortodox, întemeiat în acest palat şi închinat tot vechii sărbători „Duminica Tutulor Sfinţilor", pentru aducerea într'însul a jertfei celei fără de sînge, spre ertarea păcatelor şi aşezarea noastră a tuturor în cortul drepţilor, asistat şi ajutat de P. P. S. S. Arhierei: D. D. Dr. Atanasie Mironescu, Episcopul Rîmnicului Noului Severin, Ghenadie Georgescu Băcăoanul, vicarul acestei sfinte Metropolii şi de clericii cei de faţă, care cu religiositate, au servit sfînta şi dumnezeiasca liturghie, împreună cu mine şi au semnat acest act comemorativ, pentru ca să fie spre lauda neamului nostru romînesc, acum şi pururea şi în vecii vecilor, amin.

Făeut şi iscălit în reşedinţa metropolitană, din Iaşi, astăzi în 10 Octombrie, anul mîntuirei una mie nouă sute şapte, a 60-a aniversare de la naşterea Noastră din 1847 şi al 6-lea an al păstoriei Noastre de Metropolit Moldovei şi Sucevei".

*

După serviciul Divin, cei de faţă s'au dus în sala de recepţie a palatului metropolitan, unde I. P. S. S. Mitropolitul Parthenie a ţinut o scurtă cuvîntare, aducînd elogii d-lui prof. Popovici, pictor, care a făcut frumoasa pictură a paraclisului, mulţumind în acelaş timp P. S. S. Episcopului Atanasie Mironescu, pentru buna-voinţa ce a avut-o de a veni să ia parte la serbare.

După aceia a mai vorbit P. S. S. Episcopul Atanasie, iar în urmă d. prof. pictor Popovici.

Atît la întrare cît şi la eşire asistenţa a fost fotografiată în corpore, de fotograful Heck.

Noul consiliu general al judeţului se va întuni luni, 15 c., spre a se constitui. Vor fi aleşi: d. C. Lepadatu, pesident; domnii Al. Velciu şi doctor Iuliano, vice-preşedinţi.

La Camera de consiliu a Curţei s. II s'a judecat astă-zi acţiunea pentru reziliarea contractului de arendă a unei moşii, proprietatea d-lui Manisali, moşie arendată fraţilor Vasiliu.

Decisia se va da mîine.

Doamna Marieta Ionaşcu, apreciata artistă a teatrului naţional din Bucureşti, va debuta astă-zi în rolul artistei Nelly din *Fire de Artist*.

Consiliul facultăţei de litere, intrunit eri, a ales ca decan, în locul regretatului C. Leonardescu, pe d. A. D. Xenopol.

Potrivit nouei legi a procedurei electorale, listele electorale se întocmesc de tribunale, şi nu de primărie.

La clubul conservator din Iaşi, piaţa Unirei, funcţionează o comisiune care se pune la dispoziţia alegătorilor, pentru orice lămurire electorală, în fiecare zi dela oarele 5—7 p. m.

Student doreşte a da meditaţii de curs primar sau secondar în schimbul pensiunei. Vorbeşte şi limba franceză.

Adresa la administraţia acestui ziar sub K. N. S.

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 10 Octombrie

Constituirea comitetului partidului conservator

Galaţi.—Aseară a avut loc la Hotelul Splendid de aci o intrunire a membrilor partidului conservator din Galaţi.

Din totalul membrilor de 112 au participat la întrunire 65 de persoane.

S'a procedat la alegerea comitetului executiv al partidului. Au fost aleşi:

D. Victor Macry, preşedinte, şi d-nii Em. Vulpe, Leon Cantacuzino, Plesnilă, Aslan, Zaharia, Chiriac, Al, Niculescu, colonel Mateescu, dr. Voinea, Coltofeanu, Hociung, Gr. Ciuntu, Calmusky prof., Caramfil av., Bădăreu prof., Dragomir, Fortunescu av., şi Constantinidi membri.

D. Victor Macry a făcut apoi un călduros apel la membrii partidului conservator, cei prezenţi ca şi cei neprezenţi să se pue pe lucru şi să dea tot concursul lor nouei organizări.

«Am speranţa, a zis d. Macry, că în curînd, armonia va domni complectamente în rîndurile conservatorilor gălăţeni. Iubitul nostru fruntaş d. Take Ionescu, cu care am vorbit astăzi pe larg, ne-a spus că are mari speranţe că armonia va putea în curînd fi restabilită.

Acest lucru îl doresc şi eu din suflet».

Guvern de coaliţie?

Bucureşti—In cercuri politice liberale se afirmă că guvernul intinpină foarte mari dificultăţi cu reformele agrare din cauza părerilor osebite din guvern.

Ideia unui guvern de coaliţie se agită din nou.

Deschiderea Sinodului

Bucureşti.— Seziunea de toamnă a Sf-tului Sinod se va deschide Vineri dimineaţă.

Cuvîntarea de deschidere va fi ţinută de d. Spiru Haret, ministrul Cultelor şi Instrucţiunei Publice.

Prohibire de export

Buda-Pesta.—Se vorbeşte că guvernul va opri zilele acestea exportul orzului şi a ovăsului.

Sinucidere

Bucureşti.—Azi dimineaţă la orele 9, d-na Regina Brăneanu, pensionară, din strada Şincai, s'a sinucis, trăgându-şi un glonte de revolver in inimă.

Moartea i-a fost instantaee.

Causele nu se cunosc.

Incendiu groaznic

Barcelona.—Un incendiu a isbucnit într'un compartiment din partea dinainte a transatlanticului Piu 9. Partea incendiată s'a scufundat în apă.

Audienţă

Paris. — Preşedintele Fallieres a primit în audienţă pe d. Iswolsky.

Ciocnire de trenuri

Sasnowice.—Trenul ordinar de pe linia Vistula-Iwangorod s'a ciocnit cu un tren de mărfuri la oprirea sa într'o gară.

Sunt până acum 18 morţi şi 20 răniţi, dintre care unii foarte grav.

Inundaţiile din Spania

Madrid.—Regele şi d. Maura s'au reîntors la Madrid venind din regiunile inundate. Ministrul marinei a ordonat crucişetorului Palleyo care acum se află la Cadix să meargă în ziua de 25 Octombrie la Tanger pentru a lua pe ambasadorul Spaniei la Rabat, cînd Sultanul îi va acorda o audienţă.

Din Camera franceză

Paris.—Camera. D. Brisson a deschis seziunea salutînd pe soldaţii morţi pentru civilizaţiunea în Maroc şi exprimînd durerea Franţei pentru catastrofele de la sud.

Camera a fixat ziua de Vineri pentru discutarea chestiunei marocane. Şedinţa s'a ridicat apoi.

Ministrul Stanciov la Bucureşti

Sofia.— Ministrul de externe Stanciov, va pleca mîine la Bucureşti pentru a conferi cu primul ministru Sturza, asupra chestiunilor economice flotante între Romînia şi Bulgaria.

Ciuma

Dunkerq.—Medicul portului a declarat bolnavi de ciumă pe 2 mateloţi de pe vaporul «Provenzie», sosit din Tunis.

Toţi ceilalţi mateloţi şi încărcători ai vaporului au fost imediat vaccinaţi. S'au luat de asemeni măsurile de pază.

Alegerile Dumei

Petersburg.—Alegerile pentru Dumă în Transbaikalia şi la Cosacii Transbaicalieni, au fost fixate prin ukaz adresat Senatului pe ziua de 7 Noembrie.

Alt cutremur

Samarcand. —Un cutremur de pămînt a avut loc azi după amiază cu întreruperi şi care a durat pînă la orele 5 p. m, Două femei au fost ucise de casele prăbuşite.

Locuitorii oraşului au părăsit locuinţele de teama reînceperei cutremurului.

Camera ungurească

Buda-Pesta.—Camera deputaţilor.—Bugetul pe 1908 supus azi deliberărei Camerei arată la cheltueli suma de 1396-988.349, iar la încasări, 139.701.041 coroane, cu un excedent de 22065 coroane.

Cutremur

Petersburg. — Un cutremur de pămînt destul de tare s'a simţit eri dimineaţă în Transcaspica. Sara cutremurul s'a simţit din nou la Samarcand,

Moartea Principelui Wilhelm

Neuwied.—Principele Wilhelm de Wied, fratele M. S. Regina Elisabeta, fost preşedinte al Camerei seniorilor în Prusia, a murit aci după amiazi.

DACĂ FACEŢI
CURĂ
Cu untură de peşte
LUAŢI NUMAI
EMULSIA RACOVITZA
E PĂREREA GENERALA
A MEDICILOR DIN ŢARĂ
ŞI STRAINATATE
Consultaţi medicul
pentru a vă convinge
DEPOSIT
ÎN TOTE FARMACIILE ŞI
DROGUERIILE DIN ŢARA

MOBILE
DORMITORE, SUFRAGERII, SALOANE
tot ce este mai nou şi mai frumos, cu preţurile originale ale fabricei
Mobile de bronz *extra fine*
Covoare, Perdele, *Bonnes femmes*
Galerie pentru perdele de Bronz complecte a 25 lei fereastra se găsesc numai la
Magazinul I. HIRSCH
Str. Lăpuşneanu No. 28

PUBLICAŢIE

Cercul Militar Iaşi face cunoscut amatorilor că în ziua de 20 Octombrie a. c. se va ţinea licitaţie, în localul Cercului, strada Carol No. 44, pentru darea în antrepriză a popotei ofiţerilor,

Condiţiunile de angajare şi garanţia ce trebue depusă se pot vedea în fie-care zi la cancelaria Cercului Militar între orele 3—6 p. m.

Comitetul

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA“

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile masive, parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul american. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 3|4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ANKER“

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,999,500 —

Societatea ANKER încheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajioase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Inştiinţare

Reîntoarsă din străinătate de unde am adus tot ce'i mai nou şi mai distins în articole de modă.

Inştiinşez onor clientelă că am pus în vînzare cu preţuri eftine, elegante pălării pentru sezonul actual.

Primesc comenzi şi modernizări în condiţiunile cele mai avantajoase.

„Hélène“
Salon de Mode
Iaşi Str. Lăpuşneanu 30

Agenţia teatrală „THALIA“

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Yănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a VI-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei VI-a va avea loc la 1—27 Noembrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 12 Octombrie cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa VI-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 160 lei	**O jumatate loz 80 lei**
Un sfert de loz 40 lei	**Una optime de loz 20 lei**

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

„ELE“

schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

1420 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usureadă şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remediĭ.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se lua 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineaţa, unul la dejun, si unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ḑi.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghistii şi Farmacist i.*

O maşină de tipar Nr. 12 (Schnellpresse) precum şi o pedală (Tiegeldruck) se vînd cu preţ foarte eftin; maşinele sunt în bună stare. A se adresa la Tip. *H. Goldner* Iaşi.

OPINIA

Ziar conservatór cotidian

Apare *la 5 ore seara*

Cele din urmă ştiri din lumea intreagă

5 bani exemplarul in toată ţara 5

Anunţuri, inserţii şi reclame cu preţuri moderate

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar
9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié. preparat de către **PAUL GAGE**, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca **Purgatif** şi ca **Depuratif**.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale* şi *classeĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltuelĭ considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca **Purgatif** *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes egal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrănilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de **SESĂ-DECI ANI** a demonstrat que **Elixirul de Guillié** preparat de către **PAUL GAGE**, est de uă eficacitate incontestabilă contra **FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILORĬ, COPIILORĬ, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.**

Uă broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care flacă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN JASĬ: **Farmacie FRATII KONYA.**

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondadă în 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repe

Durata traseului 6—7 zile

Aseminea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

GRILLAGES 1 m de haut. LE MÈTRE 0f30c.

Raym^d **GARIEL**, 2, quai de la Mégisserie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS
RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5f.

GRILLAGES
GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Clôture de Chasse, le mètre...	0f 75
Châssis de couche, depuis.....	7 »
Paillasson pour abris, le mètre carré...	1 30
Porte-Bouteilles, pour 20 Places.....	7 »

Envoi franco de l'Album sur demande

PONDOIR
DÉPOSÉ
Prix..... 6fr 50
R. GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
Abreuvoirs pour Poules et Faisans
RATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS
En FONTE INOXYDABLE
Prix: 0f50c.
Raymond GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco de l'Album sur demande

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNȚURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 »

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

Redacția și Administrația: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu și Lascar Antoniu | Anul IV. — No. 266. — Vineri 12 Octombre 1907

Proletariatul intelectual

Evoluțiunea socială și culturală, către care tinde în mod fatal o țară în mersul ei ascendent spre civilizațiune, produce prin forța împrejurărilor așa numitul proletariat intelectual, avînd ca urmare pauperismul și mizeria. Și de această boală socială, rezultantă a factorilor economici care cîrmuesc societățile moderne, sufere nu numai țările îmbătrînite în civilizație, dar chiar și acele mai noui ca alcătuire socială.

O statistică recentă făcută de ministerul de instrucție din Berlin asupra numărului studenților de la universitățile germane, a dat rezultatele cele mai îngrijitoare cu privire la creșterea proletariatului intelectual în Germania. Această statistică ne arată că numărul tinerilor care frecventează școlile superioare germane a devenit de trei ori mai mare, a triplat deci, în ultimul timp de trei zeci de ani. De la 17,500 studenți cîți erau în 1877, azi universitățile și școlile superioare germane numără 45,000 studenți, deci, de la 37 studenți la 100,000 locuitori, azi avem în Germania peste 100 studenți la 100000 locuitori.

Natural, că proporția acestei urcări repezi a numărului studenților, va avea de rezultat o adevărată supra-producție de titrați, care în lipsă de locuri disponibile în administrație, magistratură, inginerie, etc., va provoca în mod fatal înmulțirea așa numiților proletari intelectuali, deci înmulțirea elementelor veșnic în luptă cu nevoile economice și mai predispuse a simți injustițiile sociale. In legătură cu această stare de pauperism, și ca un fel de consecință fatală a ei, este și starea sufletească revoluționară a elementelor care compun această armată a cerșetorilor în haine negre, care devine din an în an mai numeroasă și mai amenințătoare.

Numărul declasaților va crește cu modul acesta din ce în ce mai mult, iar societatea modernă va fi tot mai serios și mai puternic periclitată în bazele ei, de elementele anarhice ce va naște supra-producția proletariatului intelectual.

Aceleași fenomene patologice sociale se observă și la noi de cît-va timp. Numărul celor cu diplome, numărul titraților, cari bat de ani de zile la ușile tuturor ministerelor, devine din ce în ce mai mare și mai îngrijitor. Și răspunsul care li se dă veșnic este acelaș: *nu mai sunt locuri*. In administrație, în magistratură, în profesorat, în inginerie, în medicină, pretutindeni locurile sunt ocupate de oameni în floarea vîrstei, care tocmai tîrziu vor eși la pensie.

Ce se va face dar toată această armată de postulanți titrați, toți avînd diplome de licențiați în drept, litere, filozofie, medicină sau inginerie? Ce se vor face viitorii titrați, care populează în acest timp universitățile noastre și care numără opt mii de studenți, în afară de acei care sunt prin școlile speciale superioare? Cestiunea e mai gravă de cît s'ar părea la prima vedere. Dacă astăzi nu se văd încă consecințele anti-sociale ce ar putea provoca această supra abondență de proletari intelectuali, mîine, poimîne ea va forma, din cauza mizeriei economice în care se află, elementele veșnic turbulente, elementele anarhice ale acestei societăți. Și aceste elemente sunt cu atît mai periculoase, cu cît sunt mai culte și mai conștiente de mizeria lor.

Se impune deci cît mai curînd de a se da o nouă directivă învățămîntului nostru superior, căci scopul său nu poate fi crearea de proletari intelectuali, de declasați, de elemente anti-sociale. Indrumarea tineretului nostru către industrii și comerciu, către școalele comerciale și în special de agricultură pentru o țară agricolă ca a noastră, pare azi mai necesară și mai urgentă ca ori cînd. Dacă ca interes economic, această îndrumare ar fi fost de dorit să se facă chiar mai de mult cînd numărul titraților nu era așa de îngrijitor ca acuma, astăzi această îndrumare se impune prin forța împrejurărilor, față de pericolul social ce ne amenință prin creșterea acestui proletariat.

O reformă a învățămîntului nostru secundar și superior, se impune deci cât mai curînd. Interese superioare sociale și economice o cer aceasta în mod imperios. Căci, a se lăsa deschisă înainte calea actuală care duce la mizerie și la anarhie, ar fi să mergem cu pași repezi spre prăpastie.

Lascar Antoniu

Gazetari condamnați

Jurații din Capitală au adus ieri un verdict afirmativ într'un proces de presă: doi pretinși gazetari, Mișu Constantinescu și Petru Uhrinowsky au fost condemnați la cîte trei luni inchisoare pentru calomnie prin presă.

Jurații, convinși că articolul incriminat, precum și întregul ziar „Actualitatea“ nefiind de cît mijloace pentru a șantaja lumea, au urmat cerinței ministerului public și au condamnat pe acuzați, atît spre a pedepsi o faptă rea cît și pentru a salva presa de astfel de elemente care o dezonorează.

Solicitutinea aceasta a ministerului public și a juraților pentru presă constitue un simptom îmbucurător și nu putem decît fi recunoscători.

De dorit ar fi numai că expresiunea voinței cetățenilor să arăte tot atîta solicitudine și pentru alți factori sociali importanți; să nu se lase înșelată de credinți false și să lase nepedepsite fapte care, dacă s'ar înmulți, ar însemna sfîrșitul progresului României, ar însemna dezlănțuirea sălbatică a luptei de clasă și faptele criminale sigure, de nici o sancțiune penală.

Jurații, care se arată atît de geloși de bunul renume al presei și care intervin —și bine fac—în mod sever cînd ie vorba de onoarea și avutul cetățenilor, să fie de o potrivă de severi când e vorba de viața cetățenilor.

Altmintrelea ajungem la rezultatul curios că pușcăriile se deschid pentru oameni care insultă dar nu pentru cei ce ucid.

Și din nefericire sunt multe pilde care indrituesc aceste constatări.

C. Sorin.

Iarăși ministerul sănătății publice

Din nou ziarele vorbesc de un minister al sănătății publice; din nou figura d-lui Jean Cantacuzino apare în cadrul reformelor de ordin sanitar. E curioasă mentalitatea romînului savant. Cît timp stă în străinătate e un lucrător abil, un descoperitor de vază—în ziua în care a trecut frontiera și a vămuit și cunoștințele oprite de a trece frontiera, savantul e părăsește aci și vine ca „romînul imparțial“ vorba lui Dandanache, de a lua parte la luptele politice, sociale și științifice. In aceasta are nevoie de o singură armă: reclama; la noi s'ar putea cu succes parafraza: reclama este sufletul savantului. Ori-ce mișcare, ori-ce gest e trîmbițat de gazete: „Distinsul nostru savant s'a uitat astăzi în microscop“. „Eruditul nostru profesor a bine voit să examinăze cinci elevi“. „Marele nostru învățat a luat în mînă direcția serviciului sanitar“.

Și ce face acest savant devenit director? Priviți activitatea d-lui Jean Cantacuzino și veți vedea. A descoperit monopolul chininei pe care „Independența“ l'a desmințit; a inventat ministerul sănătății publice pe care Voința *l'a socotit ca o fantazie. Dar a numit pe asistenții sei de la institutul de bacteorologie d.d. Cazacu, Slătineanu și Buișilă inspectorii serviciului sanitar. Și obosit, a plecat la Paris.*

De vr'o două săptămîni e din nou la București și ziarele au reluat vechia melopee: d. I. Cantacuzino lucrează la crearea ministerului sănătății publice, la crearea monopolului alcoolului, la monopolul chininei; la mărirea salarului medicilor, etc. etc. Și în acelaș timp aflăm că d. Dr. Lupu actualul prefect de Huși va fi numit inspector sanitar.

Pe lîngă partea ideală și partea concretă și această parte concretă se reduce la numiri de slujbe, la procopseala acoliților și devotaților amici.

Iată la ce s'a redus activitatea acestui distins savant, acestei glorii naționale în care ambele partide aveau un fel de condescendență crezîndu-l mai presus de frămîntările și sbuciumările politice. Experiența a demonstrat utilitatea savanților în chestiile politice. A arătat că acești distinși cetățeni sunt și mai sectari și mai incapabili de a da o direcție oare-care; nearmați pentru luptele mari ei nu păstrează de cît un fond de rătutate, vanitate și reclamă și munca lor se reduce la o activitate asămuitoare d-lui Cantacuzino: la numirea a patru inspectori sanitari și persecuția funcționarilor puși de alți directori.

M. S. Regina a plecat ieri la Neuwied, unde fratele Suveranei, principele Wilhelm, se ofla greu bolnav.

Augusta Suverană nu va mai avea parte să revadă viu pe fratele ei: principele Wilhelm a murit.

Principele Wilhelm de Wied era născut la 22 August 1845. Tatăl seu era un filosof și scriitor de mare merit, iar mama Sa, născuta principesa de Nassau, moartă în 1902, venea dese ori la București, la Regina noastră.

Doliul lovește de-o potrivă pe Regina Romîniei ca și pe poporul romîn, căci poporul romîn a fost părtaș la durerile Dinastiei sale, ca și la bucuriile ei.

Poporul este alături de Regina în marea ei durere și face rugi ca Augusta Suverana să poată suporta cu resemnare voința celui A Tot Puternic.

CATE-VA NOTE

Om și oameni.

Cînd a venit în țară marele duce Vladimir, poliția oprise pe ceilalți oameni să respire; oprise circulația; oprise deschiderea prăvăliilor, oprise ori și ce mișcare.

Și doar atît era și este marele duce: un om.

A plecat marele duce. Poliția a eliberat respirația, adică dreptul de a respira—și era natural ca totul să între în normal. Și normalul este: discuția despre chestia țărănească.

Discuția a ajuns la un punct culminant: guvernul a descoperit mijlocul de a garanta viața surtucarilor de la țară: la fie-care curte boerească va fi postat cîte *un jandarm*.

Acest un jandarm, care va fi întreținut din fonduri secrete, va avea misiunea să garanteze, în caz de turburări, viața celor din curtea moșiei.

Un singur jandarm! Și cînd, fereasca D-zeu, țăranii cu sutele vor da navală spre curte, singurul jandarm va striga: „nu înaintați, căci vă opresc eu, eu întreținutul din fonduri secrete“.

Și țăranii, firește, se vor retrage.

*

In Istoria pentru clasa III liceală de N Iorga, la pagina 227, se găsește o *mică* eroare: vestita citadelă Stielberg, la poalele căreia se află orașul Brünn, d. Iorga o mută tocmai în Tirol.

De ce nu la Lungani?.

Scandalul de la Bărlad

La Bărlad se petrece actualmente un enorm scandal de moravuri. Scandalul îl patronează ministrul justiției, bărbatul elegant care se dedă la cele mai mari acte de samovolnicie.

D-lui Stelian nu-i plac ochii presidentului tribunalului Tutova. Ar dori să vadă pe alt cineva—indiferent pe cine anume—în jilțul presidențial ocupat de d. Bălășescu.

Și fiind-că a pățit o dată rușine mare cu acest magistrat, pe care Curtea de Galați l'a găsit foarte demn, d. Stelian plănuește acum o recidivă, o nouă lovitură contra aceluiași magistrat.

Scandalul, de această dată, este și mai accentuat. Contra d-lui Bălășescu se montează o nouă...operetă. Prefectul de Tutova, d. Gr. Vasiliu, o pune în scenă.

Prefectul chiamă la el pe ceilalți magistrați cari compun tribunalul presidat de d. Bălășescu, pe magistrații amovibili, expuși dar bunului plac al prefectului, și cată să stoarcă de la ei mărturii cum că presidentul face politică, în sensul că-i obligă să judece părtinitor și să consimtă a șterge din listele electorale pe prietinii liberalilor.

Dacă faptele acestea ar fi adevărate, presidentul de la Bărlad ar fi de prisos magistraturei. De cît, dacă ar fi adevărat ceea ce se plănuește, n'ar mai fi nevoe de mărturii stoarse, stoarse sub presiune. Și, în tot cazul, ancheta în această privință n'ar trebui făcută de prefect.

In mod legal nici o legătură nu există între magistrat și prefect. Anchetele judiciare cad în competența procurorilor generali.

Este o rușine, este un scandal, ca prefectul să conducă o anchetă judecătorească, chiar contra unui ajutor de judecător, necum în contra unui magistrat inamovibil.

Și dacă nu este adevărat că scandalul acesta se petrece prin bună invoială intre zapciu și ministru, acesta de pe urmă are datoria de-a face ca rușinea de la Bărlad să ia sfârșit de urgență.

De cît toată lumea știe că ceea ce face Vasiliul de la Bărlad, ie cu știința d-lui Stelian.

OAMENI ȘI LUCRURI

ENERGIE

In fața unei adunări compusă din trei sute de membri ai „American Elektro-Chemical Society“ din Newyork, savantul fizician Thomas Edison a făcut zilele aceste comunicarea că, după lungi și grele încercări, i-a reușit acum să construiască un acumulator pentru energie electrică, cu o capacitate aproape ilimitată și în acelaș timp foarte ușor.

Soluția grelei probleme a acumulatorului electric — zicea Edison — va revoluționa toate sistemele de comunicație, acumulatorul fiind mult mai eftin de cât motoarele actuale, iar în viitor transportul prin motor electric ca și vaporul cu acelaș sistem vor găsi o întrebuințare generală, impunîndu-se ca necesități imediate.

Calul va dispărea, după cum vor dispărea și grelele locomotive și mașinăriile vapoarelor. O afirmare categorică a unui ingenios și genial om de știință ca Edison poate fi crezută și luată în serios. Lumea tecnicianilor specialiști știa că de zece ani de zile Thomas Edison e obsedat de ideea găsirei unui sistem ușor și practic pentru acumulare de energie electrică, aci fiind nodul uneia din cele mai vaste descoperiri tecnice pe care o așteaptă lumea, misterul uneia din cele mai grandioase transformări. In chip plastic și suggestiv însuși marele fizician rostește acum formula socială a revoluțiunei așteptate. dispariția calului!.

Ne vine greu par'că să ne înfățișăm lumea fără acel frumos animal atît de drag omului, tovarăș scump, devotat și util din toate timpurile. Dar iată că marele inventator ne aduce un simbol mai primejdios decît legendarul... cal al Troyei: el desființează animalul pe calea electrică, făcîndu-l de prisos, înlocuindu-l prin... energie electrică acumulată. Ce va fi automobilul miraculos, față de iuțeala transportului și ușurința comunicațiilor de mâni? O jucărie!

In timp ce sportsmanii și amatorii se ocupă să perfecționeze rasa cailor, organizează alergări, pariuri, premii în acest scop,—din laboratorul său fizicianul cu un singur gest înlocuește animalul prin forță de tracțiune electrică, care nu costă nimic, pe care o găsim în atmosferă, o dezvoltăm ori o extragem lesne, o fabricăm din nimic, o avem la îndemână oricînd, care nu se istovește, nu cere hrană, nu cere protecțiunea societăților de binefacere,—nimic!

Cînd oare vor descoperi savanții și un sistem de a produce energie... umană?

Rodion

Vederile lui Zola în Pedagogie

VI.

Coeducațiunea.—In școala viitorului nu erau separate cele 2 sexe: fetele și băeții creșteau împreună din leagăn până'n ateliere, de unde se căsătoriau. Ei erau amestecați prin toate clasele așa cum vor fi și 'n traiul lor mai târziu.

A separa sexele chiar din copilărie, a le crește și a le instrui separat, unul în neștirea celuilalt, este a-i face dușmani, a-i perverti, a face pe barbat *bestial* și pe femee *ipocrită* trăind într'o nesfârșită neînțelegere. (Cel mai mare adevăr care s'a spus vre-o dată!...).

Zola zice că pacea nu va domni decât atunci când va apare interesul comun ambelor sexe cunoscându-se, învățând viața din aceleași isvoare, punând pe fete și băeți să trăiască viața împreună rațional și sănătos așa cum trebue trăită!

Noua cetate a lui Luc era fundată prin femee (din cetirea romanului *Travail* se vede cum) și pentru femee. Femeea emancipată, pusă la locul și demnitatea ei era rezultatul alianței dintre sexe. Instrucția și educația nouă reunind ambele sexe, dându-le aceleași cunoștințe, le-au îndrumat spre o complectă înțelegere făcându-le doritoare de unicul scop: *a iubi mult pentru a fi iubiți mult.* A face fericirea altuia era marea înțelepciune, chipul logic de a fi fericit singur.

Nici o lege nu stăpânia mariajul; unirea devenise liberă, supusă numai consimțimântului mutual. Fata și băetul se cunoșteau încă din școală și cînd se uneau, era pentru viață: îmbătrâneau împreună după ce crescuse împreună, trăind în posesiunea delicioasă a amândurora, *în drepturi egale* și tandrețe egale. Dar cu toate acestea libertatea rămăsese neștirbită: separarea era totdeauna posibilă pentru cei cari nu se mai înțelegeau, copiii rămânând ai unuia sau ai altuia din părinți, după gustul lor; sau comunei dacă interveneau greutăți.

Asprul duel între femee și bărbat, toate chestiile care așa de mult timp au îndîrjît un sex în potriva celuilalt făcîndu-i dușmani, erau rezolvite prin soluția: *femeea liberată în toate*, redevenită tovarășa liberă a bărbatului, luîndu-și locul de egală și indispensabilă în părechea umană. Femeea putea să nu se mărite, să trăiască ca și un barbat, îndeplinind ori unde rolul unui barbat; dar la ce bun a se mutila viața?

A se scoate iubirea din viață? Nu-i de cît un cuvînt: *viața cît mai cu putință.* Așa ordinea naturală e stabilită de la sine, pacea-i făcută între sexele reconcialiate, găsind fiecare fericirea în fericirea căsniciei, gustînd deliciile dragostei scutită de înjosirile bănești și de convenințe. Cînd un băet și o fată se uneau ei cedau numai pasiunei. Nici unul nu se vindea pentru zestrea celuilalt; iar familiile nu mai tălcuiau unirea lor. Totul se făcea numai în numele *dragostei* — flacăra vie a lumii, pe care secule de ascetism s'au forțat s'o distrugă.

Toată fericirea se baza pe iubirea universală care de la îndrăgostiți trece la mamă, la tată, copiilor, rudelor, prietenilor, cetățenilor oamenilor, întregei umanități în unde de iubire din ce în ce mai largi care sfârșesc prin a inunda lumea, zice Zola.

Umanitatea echilibrată — ca și astrele — prin atracție: legea *justiției*, a *solidarității* și a *iubirei* devenise *cetatea fericirei.*

Astfel era recolta de iubire și bunătate pe care Luc o vedea în toate părțile cetății lui, unde aruncase sămînța cea bună prin școli și ateliere, în fiecare casă și în fiecare inimă!

. . . . . .

Exemplul Cetății lui Luc fu urmat și de orașele de prin prejur, apoi de națiunea întreagă, de națiunile vecine și de lumea întreagă, ridicîndu-se frontierele pentru a se uni rasele.

Timpurile nouă începuse.

Strigătul *„fiecăruia după putere“* se schimbase în *„fiecăruia după trebuință“*. Omul avea drept la viață, la locuință, la îmbrăcăminte și la pânea zilnică. Se pusese toate bogățiile la un loc, de unde se împărțise tuturora. Natura exploatată cu știință și metodă de către întreaga umanitate furnisa producte incalculabile, o avere imensă.

Pe ruinele societății vechi se ridicase —printr'o concepție mai largă, ideală— o umanitate dreaptă și pacinică. Omul liber se bucura de toate simțurile și de toate facultățile lui, exercitându-și dreptul de a trăi și a fi fericit.

Ultimul răsboiu fusese aşa de grozav, încât se sfărmase toate spadele şi toate tunurile... Era debutul crizelor mari sociale care reînoiau lumea. Dispăruse: *banul*—izvorul tuturor crimelor,—legile sălbatice de restricţiune—isvorul tuturor nedreptăţilor—autorităţile, guvernămintele...

Şi dacă anarhiştii aceptase ferul şi focul o făcuse numai pentru extreminarea plăgii seculare: vechiul atavism monarhic şi religios.

*

Scepticii, pe care întâmplarea îi va fi dus să citească aceste rânduri, vor striga desigur: „un vis nerealizabil"; noi însă, cei cu încredere într'un viitor mai bun şi mai fericit, vom încheea cu cuvintele lui Zola: „Un vis, dar ce bine ar fi!"

Natura pesimistă a lui Zola l-a făcut să spue cuvântul *vis* tocmai acolo unde argumentele lui ştiinţifice despre evoluarea speciei, a obiceiurilor şi a organizării societăţilor îi impuneau să zică nu vis ci *ideal*.

Şi ori cât de sus ar fi acest ideal—*al umanităţei fericite*—aşa de sus încât miopilor să le fie cu neputinţă de zărit: cei înarmaţi cu ceva instrumente măririto are—dacă nu li-e cu putinţă să vadă cu ochii liberi—sunt datori a lucra numai în vederea acestui departat dar sfînt ideal: *transformarea omenirei într'o familie mare bazată numai pe iubire, dreptate şi adevăr.*

M. C. Buţureanu
Institutoare.

Cronica teatrală

Fire de Artist, *operetă în trei acte, pentru debutul doamnei* **Marieta Ionaşcu**.

Trupa de operetă a d-lui Grigoriu a reluat aseară, pentru a patra oară, frumoasa operetă *Fire de Artist*, cu o mică modificare în afişul seral. In rolul actriţei *Nelly Leisner*,—ţinut la primele trei spectacole de către d-ra Florica Florescu—directorul trupei a ţinut să ne prezinte, de data aceasta, o interpretă aproape la înălţimea d-lui Maximilian.

E vorba de doamna *Marieta Ionaşcu*, artistă societară a teatrului naţional din Capitală, care a fost învitată să dea concursul său pentru reprezentaţia de aseară, cît şi pentru alte două spectacole cu operetele *Liliacul* şi *Balul Operei*.

Şi, a fost fericită inspiraţia d-lui Grigoriu de a alege, pentru debutul societarei de la teatrul Capitalei, rolul acriţei din „Fire de Artist". *Nelly Leisner* e un rol în care se cere fineţe de interpretare şi se cere cu atât mai multă fineţă, cu cît interpreta are de luptat cu o gamă întreagă de stări sufleteşti, cari variază de la scenă la scenă, de la act la act, stări sufleteşti pe cari—dată fiind ţesătura intrigei din piesă—interpreta trebue să le mascheze cu multă abilitate contra adevăratei porniri a inimei şi sufletului ei. Căci, „Nelly Leisner" iubeşte pe „Alfred" şi de alt-fel, ne-o decloră singură atît după scena cu acesta din actul al doilea, cît şi la finalul actului al treilea cînd, într'o discuţie cu îndrăgostitul ei camarad „Franz Torelli", declară acestuia: *mi-am dat seamă că iubesc în adevăr pe Alfred la serata de la Blank.*

Ei bine, iubirea aceasta sinceră şi pasionată, interpreta lui Nelly Leisner trebuie s'o mascheze în tot cursul desfăşurărei acţiunei pînă aproape de desnodămînt şi aceasta, pentru a-şi ţine cuvîntul de onoare dat că, prin purtarea ei, va desgusta pe ăcel pe care îl iubea într'adevăr.

Cu alte cuvinte, în lume, în viaţa de toate zilele, pe scena mare a lumei are să facă pe actriţa ca şi pe scena unei săli de teatru. Şi tocmai pentru că rolul acesta e atît de bogat în stări sufleteşti tocmai pentru aceasta zic, se cere multă fineţă în interpretare, un joc de scenă foarte delicat ca să faci pe spectator să înţeleagă că totul e numai o farsă şi că în intimitatea sufletului tău — tu Nelly Leisner—simţi altfel de cum—contra sentimentelor tale—cauţi să te înfăţoşezi îndrăgostitului Alfred.

Doamna *Marieta Ionaşcu* mi-a plăcut aseară în rolul actriţei Nelly şi mi-a plăcut foarte mult. D-sa a reuşit să se facă urmărită de public cu multă luare aminte pentru că a dat rolului acestuia o interpretare justă, pentru că a ştiut să se identifice cu firea, caracterul şi temperamentul celeilalte artiste pe care ne-o înfăţişa.

A jucat şi cîntat cu sentimente scena din actul al doilea, după convorbirea cu Alfred cînd, rămasă singură, şi-a dat sama că iubeşte cu adevărat pe tînărul înamorat. Şi a fost de o drăgălăşie adorabilă în scena din actul al treilea cînd, numai printr'un joc mut, răspunde afirmativ la întrebarea tatălui dacă e adevărat că inbeşte pe Alfred. Cu un cuvînt, debutul de aseară, a fost pentru d-na Marieta Ionaşcu un fericit debut la Iaşi; — că aşa este, dovadă sunt rechemările călduroase ale publicului, ropotul de aplause care acoperea fiecare lăsare de cortină.

Dar, iarăşi, nu e mai puţin adevărat că, la succesul d-nei Ionaşcu, a contribuit foarte mult tovărăşia în scenă a d-lui *Maximilian*, jocului fin şi delicat al căruia se datoreşte, menţinerea pe afiş, cu atît succes, a operetei „Fire de Artist". D-lui Maximilian, artistului acestuia atît de mult talentat, i s'au făcut aseară ovaţiuni mai mult de cît călduroase, ovaţiuni sincere, necomandate şi neorganizate de mai înainte, şi, tocmai pentru aceasta, se poate mîndri cu ovaţiunile acestea. Despre d. Maximilian în rolul acesta am mai vorbit într'o cronică trecută.

De-altfel i s'a şi oferit aseară o coroană de stejar cu lauri, după cum şi d-nei Ionaşcu i s'a oferit un coş cu flori.

D-nii Ciucurete şi *Carussy* au ţinut să ne dovedească aseară, odată mai mult, că un artist de talent poate avea succese frumoase şi într'un rol mic, cînd ştie sa'l scoată în relief.

D-na Grand a fost bine, după cum bine a fost şi d. *Ştefănescu* în rolul bătrînului maior „Leisner".

O notă bună pentru d. Petrovicescu.

Cu un cuvînt, representaţia de aseară a fost, de data aceasta, o reprezentaţie complect reuşită, pentru că d-na Ionaşcu a complectat un gol foarte mult simţit la primele representaţii ale operetei „Fire de Artist".

A! uitasem pe d. *Leonard*.

Mircea Aldea

Litere-Ştiinţe-Arte

In recenta lucrare—care a avut atîta resunet în lume—a savantului doctor Elie Mecinikof de la institutul Pasteur se vorbeşte mult de bulgărescul „iagurt" lăudîndu-se enorm însuşirile alimentare ale acestei substanţe.

Opera în chestiune are ca obiect de cercetare—problema prelungirii existenţei omeneşti şi între statisticile citate se găseşte afirmarea că „iagurtul" acesta este foarte recomandabil. Or, acest aliment nu e altul decît modestul „iaurt" romînesc de care cu atîta cruzime îşi bătea joc humoriştii noştri începînd cu regretatul Toni Bacalbaşa.

Se pare însă că favoarea aceasta lacesivă a iaurtului a fost de scurtă durată şi gloria îi fu efemeră. Căci iată un alt savant, profesorul von Noorden atît de popular în ţară la noi, care se ridică în potriva exagerării care tindea să facă dintr'un aliment bunişor—un adevărat panaceu. „Ar fi periculos—zice profesorul Norden dacă s'ar sămăna în popor credinţa că laptele acru este atît de necesar pentru conservarea sănătăţii şi... prelungirea vieţei. Ar putea izvorî de aci multe boli intestinale, pe lîngă faptul că foarte mulţi nu tolerează de loc acest aliment. Iaurtul acesta nu e alta doară decît laptele acru şi mă îndoesc de proprietăţile medicale ce i se atribue. In ce priveşte statistica doveditoare că în Bulgaria sunt mai mulţi bătrîni ca în Germania—cred că o atare statistică e o batjocură".

...Şi iată cum iaurtul nostru a avut rînd pe rînd mărirea şi decadenţa sa... medicală.

*

Doamna Aristizza Romanescu cu trupa ei, va debuta în Iaşi, teatrul naţional, într'o singură reprezentaţie, la 6 Noembre.

Se va reprezenta: „Cancer la inimă".

*

Marea artistă Suzanne Desprès, care a fost grav bolnavă de vărsat, s'a însănătoşit deplin şi va întreprinde un nou turneu european. In Decembrie va juca la Viena.

*

Cu toate că recenta epidemie de vărsat a făcut atîtea victime în imperiul vecin—cu osebire în Viena—s'a putut vedea zilele aceste fenomenul curios că la un meeting convocat pentru explicarea teoriei vaccinării au venit foarte mulţi cetăţeni adversari şi au organizat un enorm scandal. De remarcat că în fruntea adversarilor vaccinării obligatorii stau creştinii-sociali, nuanţa Lueger.

*

Academia a pus sub tipar deja 3 coale din dicţionarul limbei româneşti, întocmit de d. Puşcariu.

De oarece s'au constatat mai multe erori, mai ales la termenii technici, coalele puse sub tipar vor fi anulate şi după ce vor fi copiate, vor fi retipărite din nou.

*

Tânărul C. C. Nottara, fiul apreciatului artist dramatic, este un violonist de merit. A debutat cu succes în Bucureşti şi critica bucureşteană a relevat însuşirile artistice ale tânărului violonist.

La 24 Octombrie d. C. C. Nottara va da un concert la teatrul naţional din Iaşi. Pianistul Th. Fuchs, bine cunoscut şi în Iaşi, va ţinea acompaniementul la pian.

Programul concertului:

PARTEA I.—1) Wieniawski: concert (re minor) a) Allegro moderato b) Romance, c) Allegro con fuoco Constantin Nottara; 2) Grieg: Ballade Th. Fuchs; 3) 1h. Fuchs: Serenade; 4) G. Stephanescu: Idila Constantin Nottara; 5) Chopin: Scherzo Th. Fuchs; 6) R. Klenck: a) Serenade Espagnole, b) Gavotte Constantin Nottara.

PARTEA II.—7) Bach: Aria Svendsen: Romance, Ries: Perpetuum Mobile Constantin Nottara; 8) G. Stephanescu: a) In alte timpuri, b) Iasomia (Hore) Th. Fuchs; 9) Drdla: Serenade (la major) Wieniawski: Scherzo Tarantelle Constantin Nottara: 10) Paganini-Liszt: Campanella Th. Fuchs; 10) Hubzy: Carmen Fantaisie-Brillante Constantin Nottara.

*

Au apărut:

POEZII de Octavian Goga „Biblioteca pentru toţi" No. 286—287.

Preţul 60 bani.

Dela „Balade şi idile" a poetului Coşbuc nici un volum de versuri n'a avut un succes mai mare ca volumul de poezii al poetului Goga. In librării s'au vândut mii de exemplare iar Academia Romînă,—după un raport plin de laude al d-lui T. Maiorescu, — a încununat pe poetul Goga acordându-i unul din cele mai mari premii. Astfel dintr'o dată poetul Octavian Goga a devenit celebru şi privit ca un strălucit reprezentant al poeziei române. Accentele lui sincere, duioase, inspiraţi-ai plină de avînt, dragostea-i de ţară captivează pe toţi cititorii săi. De aceia libraria Alcalai a făcut toate sacrificiile pentru a putea publica în „Biblioteca pentru toţi" volumul de „poezii" al poetului Goga.

Această operă premiată de Academia Română nu poate lipsi din nici un cămin românesc.

De vânzare la mai toate librăriile din ţară.

STRUNA ZILEI

NEDUMERIRE

Stagiunea teatrului nu se deschide mîine seara, la 13, ci mai tîrziu.

Dacă e ori nu spectacol
Mîne,—n'om cunoaşte cert:
Şi 'ntr'un caz şi 'ntr'altul doară
E teatrul tot... deşert.

Informaţii

Independenţa, *care anunţase alaltăieri că comisia parlamentară a fost convocată pe ziua de 15 a. c., vesteşte astă-zi că aceeaşi comisie va fi convocată între 20 şi 25 Octombre.*

—

O revistă romînească în Basarabia.—Adunarea preoţească care a avut loc zilele aceastea în Chişinău, după aratarea eromonahului Gurie Grosul misionerul eparhiei de jos a hotărît ca clerul să scoată o revistă bisericească în limba moldovenească. Revista se va numi: *„Luminătorul"* şi va eşi odată pe lună. Banii trebuincioşi pentru începutul revistei (2000 de ruble) se vor lua din fondurile mănăstireşti. Incolo se crede că toate bisericile se vor abona la aceasta revistă; ast-fel că va putea merge înainte fără să mai aibă nevoie de ajutor.

Cam de odată prea sfinţitul Vladimir episcopul Basarabiei a şi jertfit 300 de ruble pentru reviste, iar 200 de ruble au fost varsate din partea monastirei archiereşti Hirjova.

Revista va apare la 1 Ianuarie 1908.

—

Iarăşi primim plîngeri contra manipulanţilor de la tramvay. Cîţi va din ei sunt de o obrăznicie fără seamăn.

Mai cu sama manipulantul cu No. 47 se poartă cît se poate de rău cu publicul călător.

Ar fi bine ca direcţia tramvaiului să'şi recruteze un personal mai bine crescut sau să facă o şcoală pentru acei manipulanţi unde să-i dee lecţiuni de modul cum trebue să se poarte cu publicul.

—

De la „Arhiva".—Aseară, la orele 8 şi jumătate, s'a ţinut în cancelaria liceului Naţional şedinţa membrilor societăţei ştiinţifico-literară „Archiva". Şedinţa a fost prezidată de d. A. D. Xenopol.

Au luat parte d-nii: Gh. Ghibănescu, T. T. Burada, Valeriu Hulubeiu, dr. I. Petrovici, Romulus Sevastos, A. D. Atanasiu, Popovici Octav Minar, Petru Rîşcanu, dr. Leon Cosmovici, Titus Lapteş, C. D. Stahi, Gh. Netter, N. A. Bogdan, dr. P. Zosin, Gh. Bottez, dr. August Scriban, D. Longinescu şi M. Codreanu.

S'a hotărît ca, pe viitor, şedinţele societăţei să se ţie în localul Cercului didactic, din strada Lăpuşneanu.

D. Gh. Ghibănescu propune ca bustul lui Codrescu, care e la primărie se fie cerut spre a fi aşezat pe o piaţă publică şi de a cere primăriei să fixeze locul unde ar putea fi aşezat.

D. A. Scriban zice că ar fi bine ca să nu se mai publice literatura uşoară în revista societăţei, ca poezii, nuvelete etc.

Aceasta fiind contra statutului, mulţi membri se opun.

D. I. Petrovici prof. conferenţiar la Universitate, propune că de la Ianuarie viitor revista se fie încredinţată unor pene autoritare şi cu concursul mai asiduu al membrilor.

D. dr. Zozin zice că revista ar trebui organizată mai serios în sensul multor reviste străine, de oare-ce are un trecut strălucit.

D. *Octav Minar* din iniţiativa căruia urmează a se ridica un bust lui Conta in faţa Universităţei, propune să se aleagă un comitet.

S'a procedat la alegerea unui comitet şi au fost aleşi d-nii: dr. Leon Cosmovici, preşedinte, dr. P. Zozin, Gh. Ghibănescu, I. Petrovici, Gh. Bottez-Gordon, Valeriu Hulubei, M. Codreanu, Stahi, Titus Lapteş, D. Longhinescu, N. A. Bogdan, T. T. Burada şi R Sevastos, membri; Octav Minar, secretar.

S'a hotărît apoi ca pentru ajungerea scopului să se ţie o serie de conferinţe în Aula Universităţei. Conferenţiarii anunţaţi pînă acum sunt d-nii: Titus Maiorescu, Iacob Negruzzi, I. Petrovici, dr. Zosin, dr. Mihăescu — Nigrim şi Mihail Mora.

Şedinţa s'a rîdicat la orele 11 jum.

D-şoara Misirliu a fost numită secretară la şcoal profesi nallă din Iaşi în locul d-rei Dimcea.

—

D. A. B. Giurescu a trecut cu succes examenul de Roman II.

—

La ofiţeratul stărei civile din Iaşi s'a oficiat astăzi căsătoria civilă a d-rei Mizza Vecera, cu d. C. Ionescu, apreciatul artist dramatic.

Domnii T. P. Maximovici, agent teatral şi V. Cuzinski, artist dramatic, au figurat ca martori.

—

Judiciare.—In aşteptarea rîndului ca să apăr pe un biet om, care venise pe jos de la Darabani ca să se plîngă înaintea Curţei de Apel Secţ. II, de o nedreptate ce i s'a făcut de către un Portărel al locului, prin faptul că i-a vîndut o avere de peste 4000 lei pentru o sumă ridicolă de cinci sute şi ceva lei cu calcarea formelor legale,—am asistat la o discuţie juridică foarte instructivă în ce priveşte materia intervenţiei. Ştiut este că acel ce are un interes actual, legitim şi născut într'o pricină ce se urmează între alte părţi, are dreptul să intervie, fie pentru apărarea drepturilor uneia din părţi, fie pentru apărarea propiilor sale interese. In cazul I are dreptul să facă intervenţia în ori-ce stare a procesului şi cu ori-ce instanţă, chiar înaintea Curţei de Casaţie, pe cînd în cazul II-lea n'are dreptul să intervie de cît atunci cînd pricina se găseşte înaintea primei instanţe.

La prima vedere s'ar părea că dispositiile art. 247 şi 248 din pr. civ. sunt aşa de clare şi precise că nu pot da naştere la nici o controversă, cu toate acestea cînd e vorbă să aplicăm textele de legi la speciele ce se ivesc în practică ne lovim dese ori de dificultăţi. Curtea a avut eri să rezolve o asemănea dificultate însă din causa divergenţei ivite rămîne ca chestia să fie tranşată ulterior. Eată despre ce e vorba: intr'o acţiune de împărţeală pendinte azi înaintea Curţei, soţul uneia din comoştenitoare face o intervenţie pentru apărarea intereselor soţiei sale. Aceasta prin apărătorii sei se opune la admiterea intervenţiei susţinînd că intervenţia e neadmisibilă din două puncte de vedere: 1) e neadmisibilă *nomine proprio* fiind-că afacerea e pendintă în a doua instanţă şi 2) e inutilă pentru apărarea intereselor soţiei sale fiind-că în calitate de soţ el stă în instanţă şi apără cu prisosinţă interesele soţiei sale. La această argumentare care pare strînsă la prima vedere, a respuns cred cu succes apărătorul soţului că el vine să apere interesele soţiei nu ca soţ cu puterea sa maritală ci ca soţ dotal care are interes ca averea soţiei sale să nu fie ştirbită.

Toată această discuţie provine din causa unei greşeli iniţiale făcută cu ocasiunea introducerei acţiunei de împărţeală, greşală care consistă în aceea că nu s'a introdus cererea de împărţeală şi cu contra soţilor dotali pe care îi interesează în cel mai înalt grad modul cum se va face divisiunea averei succesorale.

Un stagiar

—

Moşia Tăuteşti, din jud. Iaşi, proprietatea casei şcoalelor, a fost arendată obştiei acelei comuni cu 30.000 lei anual. Moşia are o întindere de 1500 fălci şi a fost arendată pe timp de 5 ani.

Un agronom-administrator a fost numit de minister ca să supravegheze culturile ce le fac ţaranii.

—

D-na Natalia Simionescu, foastă profesoară de croitorie la şcoala profesională „Reuniunea Femeilor Române", dă lecţii de teorie şi practică.

A se adresa str. Sărărie No. 78.

—

Voinţa Naţionala a devenit gazetă... diplomatică: Excelenţa Sa domnul consul al Boliviei, seniorul Iţic Rubinstein, a devenit administrator al ziarului colectivist.

Dr. I. ANTONIU

Doctrina Beţiei

III.

Dacă am admite teoria lui Todd, atunci la rîndul nostru am avea dreptul să zicem, că alcoolul trebue să dea o forţă sistemului nervos, precum dă electricitatea sistemului muscular, fiind-că, o dată parvenit în sînul substanţei nervoase, devine pentru ea un agent de excitaţie. Dacă 'l vom considera ca aliment respirator şi de asimilaţie, atunci suntem conduşi a-l admite ca cel dintăi din substanţele hystogenice; dar cine nu ştie că alcoolul nu poate ţinea loc de aliment plastic, nici măcar a 'l înlocui un moment?

Aci se naşte întrebarea: poate el să întreţie energia funcţională fără să se altereze, nici să'şi micşoreze din atribuţiile lui chimice? In această privinţă s'au zis multe; în adevăr, cînd consultăm lucrările autorilor şi mai cu osebire ale celor moderni, cari au scris asupra alcoolului, suntem surprinşi de diversele opiniuni, ce domnesc în ale lor descripţii; însă pentru a judeca definitiv valoarea de distincţie stabilită sub punctul de vedere chimic între diversele opiniuni asupra dedublărei alcoolului ajuns în economie şi modului seu de acţiune, trebue să recunoaştem, că el, din causa constituţiei sale fisice şi chimice, introdus odată în organim, pătrunzînd în sînge, nu poate rămînea fără efect, fiind-că represintă fapte absolut evidente; dar, dacă lucrează prin presinţă sau prin o transformaţie chimică, aceasta e greu de demonstrat, nefiind o unitate de vederi între savanţii cari s'au ocupat exclusiv şi întru cît diversele analise nu pot da de cît resultate negative. Opiniunile cele mai diferite au fost emise; de aceea istoria principiului toxic nu e încă complect elucidată şi departe de a ajunge chiar la un acord, neînţelegîndu-se bine nici asupra rolului ce are în economie, nici asupra diverselor pretinse alteraţii chimice, ce alcoolul suferă pentru a determina accidente toxice, în fine chiar în cea-ce priveşte, dacă e un aliment, încă nu sunt bine fixaţi, de oare-ce nu e nici o unitate de fapte. După cum vedem, certitudine nu poate exista în aceste chestiuni, din causa mobilităţii de idei şi a imperfecţiunii în însăşi cunoştinţele de cercetări (aici stă tot secretul); chestiunea, luată în întregul iei, cuprinde multe opiniuni contradictorii şi de elemente complexe; în lumea ştiinţifică rare-ori s'a văzut o problemă mai importantă tratată cu atîta diversitate de opiniuni ca în casul de faţă; noi însă, pentru a o face să fie mai bine înţeleasă, vom căuta a simplifica termenii acestei probleme.

Să intrăm aşa dar în subiectul ce ne preocupă.

Dacă s'ar considera alcoolul ca aliment asimilabil, atunci ar trebui să recunoaştem, că el favorisează genesa elementelor histologice şi mai cu seamă a globulelor sîngelui.

Leibig, Rusard şi alţii, 'l consideră numai ca aliment respirator. Dar oare alimentele respiratorii nu au şi ele rolul destinat a repara organele, de oare-ce principii combustibili provenind din desasimilaţie prin combinaţia lor cu oxigenul sunt resursa exclusivă a toată forţa şi a toată căldura în economia animală? Partisanii acestei teorii susţin că el reduce cheltuiala organică, cu alte cuvinte, omul, care munceşte, cheltueşte mai puţină forţă; şi că el activează forţa musculară şi prin aceasta cantitatea de putere creşte. Dacă este ca cu chipul acesta să punem equaţia de muncă, atunci de la primul pas cădem în eroare, fiind contrarie teoriei echivalenţei de forţă.

Eată cum obiectează Trousseau, cel mai savant dintre savanţi—acest scriitor de o severitate antică şi de o conştiinţă ştiinţifică atît de rară astăzi: Cum omul poate forma forţă, fără să cheltuiască? Dacă am admite, că alcoolul i'ar permite a cheltui mai puţin, atunci nu avem de cît să'l considerăm ca aliment. Dar această reducţie de cheltuială e o pură chimeră.

Alţii merg cu credinţa mai departe şi susţin, bine înţeles fără probe suficiente, că o parte din alcool e aruncată afară din economie în excreţiuni; pe cînd alta rămîne în ţesăturele organelor noastre.

Adversarii fiind foarte seriosi, merită o refutaţie mai minuţioasă şi mai complectă; noi însă, fără a ne opri în fie-ce moment la contradicţiuni indigeste, vom arăta cuvintele ce ne împedică a admite această hypotesă. In adevăr, plecînd de la această idee ar resulta: că o parte din alcool este alungat din economie înainte chiar de a pătrunde în ţesăturele noastre; iar o alta se acumulează în ficat, în creer şi în sînge, unde transformîndu-se în cutare sau cutare mod să se substitue elementelor normale, şi acea hiperemie sau pletoră morbidă consecutivă a alcoolului în dosă imoderată să nu fie considerată de cît ca fenomen secundar.

(Va urma)

Student dore te a da meditaţii de curs primar sau secondar în schimbul pensiunei. Vorbeşte şi limba franceză.

Adresa la administraţia acestui ziar sub K. N. S.

Ultime informaţii

D. P. P. Carp, şeful partidului conservator, va sosi în Iaşi, mîine, Vineri, cu trenul de 1.25.

Cu acceleratul de seara, d. Carp va pleca la Bucureşti.

Unele ziare au anunţat că Duminecă seara va avea loc o consfătuire politică, la d. Take Ionescu acasă.

Ştirea este inventată.

Fostul ministru al finanţelor nici nu va fi duminecă în Bucureşti.

D. C. Pennescu, epitrop al cassei Sf. Spiridon, se află de eri în inspectarea spitalului din Galaţi, pendinte de epitropia Sf. Spiridon.

„Moldovanul" *de la 9 Octombrie, ne aduce vestea îngrijitoare că la Kişinău s'a ivit holera şi că sunt două cazuri notate. Adunarea gubernială a Zenstvului din Chişinău a fost convocată pentru 12 Octombrie. La această adunare va fi vorba despre măsurile pentru a lupta în potriva holerei.*

Ziarul basarabean vorbeşte de asemeni de existenţa holerei şi la Odessa, fapt încă necunoscut de serviciul nostru sanitar. La Kiew mersul epidemiei ia proporţii inspăimîntătoare,

Ce face serviciul nostru sanitar?

Am arătat în numărul de eri că administraţia comunală din Roman a hotărît să alimenteze oraşul cu apă tot din bogatele izvoare de la Timişeşti.

Consiliul comunal din acel oraş, întrunindu-se şi discutînd asupra acestei importante chestiuni, a ales o delegaţie compusă din primarul oraşului şi 3 consilieri, care să vină la Iaşi spre a studia planurile întocmite pentru alimentarea oraşului cu apă, precum şi modul cum s'ar putea proceda pentru ca şi Romanul să capete apă de la Timişeşti.

Prefectura de judeţ opreşte pe arendaşi şi proprietari de moşii, să facă angajamente pentru munci agricole, pentru motivul că actuala lege a tocmelilor agricole va fi schimbată.

Ţăranii, însă, stărue să se facă angajamente cu ei, de oare ce au nevoe de avansuri de bani.

Medicul primar al judeţului, d. dr. C. Tudor, a chemat pentru mîine la serviciul sanitar pe intendentul spitalului din Voineşti, spre a'i da în regie lucrările de reparaţii urgente pentru acel spital, după devizul întocmit de serviciul technic al judeţului.

Se ştie că postul de sub-revizor şcolar al judeţului a devenit vacant de la 1 Octombrie, prin demisia d-lui C. Brudariu.

O adevărată pleiadă de candidaţi s'au ivit în urma acestei demisii, toţi avînd promisiuni de la oamenii zilei.

Cel care pare a avea mai multă şansă, după cum am mai spus, pare a fi învăţătorul Dodon, de la Păuşeşti, care are, se zice, promisiuni de la d. P. Poni şi pentru care pune mari stăruinţi şi revizorul şcolar Sachelarescu.

Cu toate acestea numirea întîmpina o dificultate: d. Stere e contra.

La matineul de Duminică ce va avea loc la Teatrul Naţional, în folosul „Crucei Roşie", trupa de operete a d lui Grigoriu va da „*Liliacul*", cu d-na Marieta Ionaşcu.

D. Vasile Crudescu, a fost numit elev în farmacie, pe lîngă depozitul de droguri, de la prefectura de judeţ, în locul lui Gr. Ungureanu.

D-şoara Margareta Gavrilescu, normalistă, a fost numită învăţătoare la şcoala din cotuna Scobinţi, comuna Bădeni, iar d. Gheorghe Carp, la şcoala din Tabăra, comuna Bivolari.

Poliţia din Vaslui trimis a autorităţilor noastre pe potemchinistul Ivan Culomin, care dispăruse din localitate şi asupra căruia planează oare-cari bănuieli.

S'a dat ordin primarilor din comunele rurale ca cel mai tîrziu la 15 Octombrie se afişeze tablourile tinerilor pentru clasa anului 1909, în care vor fi înscrişi cei născuţi la 1887.

D. General Tătărăscu, comandantul corpului 4 de armată, va pleca mîine la Botoşani, în inspecţia trupelor.

Se ştie că în fie care an cu ocazia sărbătoarei Sf. Paraschiva un mare număr de credincioşi din Basarabia veneau să se închine la moaştele sfintei.

Anul acesta însă, din cauza holerei, care bîntue în mai multe localităţi din Basarabia, pelerinii din acea provincie vor fi împiedecaţi de a veni la moaştele sfintei.

Mîine, la orele 2 după amiază, membrii camerei de meserii se vor întruni, sub preşedenţia d-lui Gh. D. Şerban, spre a se pronunţa asupra alegerei comitetului corporaţiei din Peatra-Neamtz.

D. Gh. Bratu, licenţiat în matematici de la Iaşi, profesor la liceul din Botoşani, a trecut cu mare succes licenţa în matematici la Paris.

Secretarii comunali din judeţul nostru se vor întruni la sfîrşitul lunei aceştia în localitate, spre a proceda la înfiinţarea unei societăţi de ajutor reciproc, al cărei preşedinte de onoare va fi ales prefectul judeţului.

Sinuciderea d-rei Malaxa.—O emoţionantă dramă s'a întîmplat aseară pe la oarele 9, în strada Sărărie, a cărei eroină a fost o frumoasă tînără fată, D-şoara Maria Malaxa, foastă elevă la şcoala profesională „Reuniunea Femeelor Romîne", care locuia împreună cu familia, în strada Sărărie No. 33.

D-na Malaxa, mama tinerei fete, observă aseară lipsa fiicei sale de acasă şi cercetînd găsi o scrisoare pe masă.

In acea scrisoare d-şoara Malaxa scria mamei sale că de o vrea să ştie unde e, să o caute în fîntînă, cerînd în acelaşi timp ertare de ceiace a făcut.

D-na Malaxa, în culmea disperărei alergă în curte strigînd pe nume pe nepreţuita-i fiică.

Văzînd că ea nu răspunde, şi ştiind că fîntînă nu se află de cît în curtea vecină a casapului Roşioru, dădu de ştire sergentului din pont şi împreună cu cîţi-va vecini se duse la fîntîna din ograda lui Roşioru. Îşi poate ori-cine închipui durerea mamei, cît şi a celorlalţi, cînd după cercetările făcute în fîntînă, găsi pe tînăra Maria. Cu mare greutate d-ra Malaxa a fost scoasă din fîntînă, avînd piciorul rupt şi mai multe leziuni grave pe corp.

Au fost chemaţi în grabă D-nii d-ri Lambrior şi Bottez, care i-au dat ajutoarele necesare.

Starea tinerei fete era însă foarte gravă şi cu toate ajutoarele ce i s'au dat, nefericita după cîte-va ore de chin, îşi dădu obşescul sfîrşit.

Causele nu se cunosc. D-ra Maria Malaxa, era în etate de 17 ani.

Ea are încă 3 surori şi un frate, care e unicul dintre eminenţii studenţi de la chimie.

La comandamentul corpului 4 de armată s'a început de cîte-va zile examenul căpitanilor aspiranţi la gradul de maior.

Comisiunea examintoare e presidată de d. general Hîrjeu.

Militare. — D. col. Mihăescu, şeful statului major al corpului 4 de armată, va fi transferat pe ziua de 1 Noembrie, la Giurgiu.

In locul d-lui col. Mihăescu, va fi numit d. col. Niculescu, comandantul regimentului 14 Roman.

*

D. căp. Baldovici, comandantul escadronului de jandarmi călări, şi-a regulat drepturile la pensie.

In locul său a fost numit d. locot. Murat, care pe ziua de 1 Noembrie va fi avansat la gradul de căpitan.

Până la acea dată, d. locot. Petrescu a fost însărcinat cu comanda acelui escadron.

*

Au fost mutaţi la şcoala militară din Iaşi d-nii Căpitan C. Frimu şi sub-locotenentul I. Moscu ambii din geniu.

D. maior farmacist C. Merişeanu, de la corpul 4 de armată, a fost mutat la corpul al 3-lea şi farmacistul căpitan M. Mihailescu, de la spitalul militar al corpului I la corpul 4 de armată.

*

Au fost pus în poziţie de retragere pe ziua de 1 Aprilie, următorii militari din corpul 4 de armată. Colonelul M. Brăteanu din reg. 14 Roman, lt.-col. D. Damian din reg. 13 Ştefan cel Mare.

A fost trecut în rezervă d. căp. St. Baldovici, comand. escadronului de jandarmi călări din Iaşi.

*

D. lct.-colonel Ferdinand Poltzer a fost numit comandant al regimentului 27 infanterie Bacău.

*

In vederea marelui număr de candidaţi care au rauşit anul acesta la examenul de admitere în şcoalele militare, numar care depăşeşte cu mult acel al locurilor disponibile ministerul de razboiu a decis să mai primească încă un număr de elevi supra numerari şi cu plată.

Vor fi primiţi 75 la şcoala fiilor de militari din Iaşi, şi 65 la gimnaziul militar din Craiova, care vor plăti cîte 700 lei anual şi 25 de elevi supranumerari la şcoala superioară de infanterie din Bucureşti, 20 la şcoala superioară de cavalerie şi 10 la şcoala superioară de artilerie şi geniu.

Toţi aceştia de pe urmă vor plăti cîte 1000 lei anual.

*

Ministrul de războiu a presentat Regelui un raport relativ la modificarea programelor şcoalei superioare de războiu. Prin acest program vor fi introduse următoarele cursuri: Istoria militară, tactica, artileria, topografia, geografia militară, fortificaţii şi asediu, administraţie, istoria universală, ştiinţi aplicate, economie politică, limbele ruse şi bulgară.

Căminul moaşelor rurale.—Acesta este numele ce s'a dat unei şcoli, înfiinţată de curînd în Bucureşti, unde nu sunt primite decît numai sătence, cu scopul de a forma moaşe culte şi care sub nici un motiv nu vor fi numite în altă parte de cît la ţară. Infiinţarea acestei şcoli, ale cărei cursuri s'au început eri, e făcută cu scopul ca, cu timpul să se desfiinţeze şcoalele de moaşe rurale existente pînă acum.

Avantajele absolventelor acestei şcoli vor fi: stabilitatea moaşei în serviciu şi inamovibilitatea la locurile lor. Ele vor fi plătite cu 80 lei lunar, iar nu ca pînă acum cu 40 de lei; gradaţie din 5 în 5 ani, în cursul primilor 20 de ani de serviciu. In afară de acestea ele vor fi membre de drept a unei casse de asigurare a bătrîneţelor şi copiilor lor.

Scoala după cum am spus, a început să funcţioneze de eri, în Bucureşti, în localul din str. Negru-Vodă No. 8 unde a fost cazarma jandarmilor comunali.

Cursurile vor fi de 2 ani şi din fie-care judeţ s'au trimes cîte două sătence. Din judeţul nostru, d. dr. C. Tudor medicul primar al judeţului, a trimes aseară două sătence: una din com. Cotnari şi cealaltă din Băiceni.

Detaliu umoristic asupra trecerei pe care liberalii de la Iaşi o au la centru.

Puţin după venirea liberalilor la putere, prefectura de Iaşi recomandase în postul de grefier al penitenciarului din localitate, pe un domn Zamfir Handoca, agent electoral.

S'au pus multe stăruinţi— dar în zadar! După trecere de multe luni, d. Handoca acesta fu numit—dar nu la penitenciar, ci la Spiridonie.

Eri a sosit decretul pentru numirea d-lui Handoca la penitenciar. A trebuit dar să treacă 7 luni, ca să se audă la Bucureşti cuvîntul celor de la Iaşi!

D. Handoca a refuzat să primească noul post.

Inaintea s. II a Curţei urma să judece astăzi apelul procurorului în contra achitărei de tribunal a d-lor Purcheria, fostul director al Creditului Agricol din Iaşi şi Cernescu, fost funcţionar al ministerului cultelor, acuzaţi că ar fi plastografiat iscălturile defunctului Ştefan Şendrea, a d-rei Tacu şi a d-lui St. St. Şendrea.

După cererea procurorului curtea a admis citarea din nou a persoanelor, ale căror semnături au fost falşificate de Cernescu şi Purcheria.

TEATRUL NAŢIONAL

Vendredi 19 et Samedi 20 Oct. 1907

2 Grandes Representations Extraordinaires

avec le concurs de Madame

CONSTANCE DE LINDEN

célèbre artiste du Thèâtre Royal du Parc de Bruxelles

accompagnée de sa troupe Parisienne

DONNERA

Vendredi 19 Oct., a 9 heurs du soir

Education de prince

Piéce en 4 actes de Maurice Donnay de l'Academie Française

Samedi 20 Octobre

Paris — New-York

Pièce en 3 actes de MM. F. de Croisset et Emanuel Aréne

Prix des places: Fauteil d'Orchestre (les quatre premiéres rangés) 12 fr., Stalle I, (de la 5-e à 8-e rangée), 10 fr., Stalle II, de la 9-e à la 14-e rangée) 6 fr., Stalle III de la 14-e à la 18 rangée) 4 fr., Les autres rangés 3 fr., Balcon I 4 fr., les autres rangées 3 fr., Galerie 2 fr., Loje de 4 places, 50 fr., Loges 5 et 6 places 60 fr., Loje de Galerie, 16 fr.

Les billets sont en vente á l'Agence Thèâtrale „Thalia" (Maximovici).

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 11 Octombrie

Manifestaţie studenţească

Bucureşti. — Studenţii dela facultatea de drept din Bucureşti anul al II-lea cari au urmat cursul de drept roman cu d. Danielopol au refuzat a depune examenul pentru această materie cu noul titular al catedrei d. profesor Longhinescu. Ei au făcut o cerere de a da examenul cu profesorul cu care au făcut cursurile. Această manifestaţie n'are nici un caracter ostil faţă de d. Longhinescu — ci studenţii voesc doar a'şi exercita un drept al lor.

Mutări în armată

Bucureşti.—Astăzi s'au mai făcut următoarele mutări în armată: D. Maior Romanescu comandantul batalionului al II-a de Vînători a fost mutat în regimentul R.-Sarat 9; iar d. maior Necuşor Gheorghe din reg. Vîlcea la regimentul Buzău 8.

Mişcarea în magistratură

Bucureşti.—Astăzi s'a făcut următoarea mişcare în magistratură:

D. Al. Radian, primul-president al tribunalului Dolj, a fost inaintat consilier la curtea de Apel din Craiova, în locul d-lui Plopşoreanu, demisionat;

D. Const. Poenariu, preşedintele trib. Dolj, înaintat prim-president al aceluiaşi tribunal;

D. Al. Cernătescu, judecător de şedinţă la tribunalul Dolj, înaintat prezident al aceluiaşi tribunal;

D. C. P. Gărdăreanu a fost numit judecător de şedinţă la tribunalul Dolj;

D. Cezar Antoni Partene, judecător de instrucţie la trib. Iaşi, a fost trecut în aceiaşi calitate la trib. Fălciu, în locul d-lui N. Luca, demisionat;

D. Gr. Kessim, procuror la Iaşi, înaintat judecător de instrucţie la acelaşi tribunal;

D. Alfred Winkler, supleant la tribunalul Iaşi, a fost numit procuror la acelaşi tribunal;

D. Vasile Buşilă, doctor în drept, a fost numit supleant la Iaşi;

D. Luciliu Oprau, judecător-supleant la trib Brăila, a fost numit judecător de şedinţă la acelaşi tribunal, în locul d-lui Dionisie Ionescu demisionat;

D. Gh. Istrate, jude de pace la Roşiori de Vede, în aceiaşi calitate la ocolul Buhuşi, în locul d-lui Gheorghiu, demisionat;

D. Gh. Drăgănescu a fost numit procuror la trib. Covurlui, în locul d-lui Ştefan H. Ştefan, demisionat.

D. Emil D. Lupu a fost numit ajutor de judecător la Constanţa;

D. Mihail Nanu a fost numit ajutor de judecător la Copou (Iaşi);

D. Dim. Dimitriu a fost numit ajutor de judecător la plasa Bahlui (Iaşi);

D. George I. Gavrilescu a fost numit şef de portărei la tribunalul Iaşi, în locul d-lui G. Beldiman demisionat;

D. Gh. Batist a fost numit şef de portărei la trib. Vaslui;

D. Mişu V. Teodorescu, numit şef de portărei la trib. Bacau;

D. Dimitrie D. Finichi, numit portărel la trib. Iaşi, în locul d-lui Popescu demisionat;

D. C. Ionescu, ajutor de grefier la Dorohoi, în aceeaşi calitate la Botoşani.

Intre Adevărul şi Universul

Bucureşti.—*Adevărul* în numărul seu de aseară a pus întrebarea *Universului*: Cine a semnat testamentul răposatului L. Cazavilian? La această întrebare categorică *Universul* n'a răspuns. *Adevărul* revine astă-zi cu o nouă întrebare somînd *Universul* de a răspunde: De cine a fost scris testamentul?

Se vorbesc de fapte foarte incorecte relative la testamentul fostului director al ziarului popular.

O circulară a Porţei

Constantinopol. — Poarta a făcut cunoscut eri printr'o circulară misiunilor străine că vasele sosind din Dardanele vor trebui să rămînă în strîmtoare până azi la amiazi, iar vasele venind din Marea Neagră să nu poată intra în Bosfor până azi seara.

Noi oreri greceşti

Constantinopol.—Patru aromîni au fost asasinaţi de greci şi anume: unul la Megarevo în districtul Monastir şi trei între Gewgeli şi Lunguţa în vilaietul Salonicului.

Măsuri de pază

Constantinopol.—Măsuri extraordinare au fost luate cu ocazia trecerei Sultanului la Stambul pentru ceremonia mantiei profetului.

Un proces interesant

Berlin.—Azi în faţa unui numeros auditoriu a început judecarea procesului intentat de contele Kunc Moltke contra d-lui Maximilian Herden, editorul ziarului «Zukunft», care în cunoscutele articole din „Die Zucunft" a spus că contele Moltke ar avea tendinţe homosexuale.

Atentator graţiat

Madrid.—Ziarul „El Pais", reproduce ştirea după care Nackens implicat în atentatul contra Suveranilor Spaniei va fi graţiat cu ocazia onomasticei reginei Victoria.

Starea Imparatului Frantz Iosef

Viena.—„Telegraphen Correspondenz bureau" află la ora 8 de la Schoenbrunn că îmbunătăţirea stărei Imparatului a continuat şi astă-zi.

Aceiaşi agenţie a guvernului austriac află la ora 10 seara că Imparatul n'a avut nici astă-zi febră de loc, că starea Suveranului continuă a fi satisfăcătoare, aşa că se poate spune că Suveranul a intrat în convalescenţă.

Concediarea cabinetului persan

Teheran.— Agenţia Westnic află că Şahul a primit eri pe preşededintele parlamentului şi a semnat un decret pentru concediarea Cabinetului.

Noul preşedinte al cabinetului nu a fost încă numit.

Meeting de protestare

Belgrad.—Opoziţiunea a hotărît să ţină la 27 Octombrie un meeting pentru a protesta în comun contra amînărei Scuptcinei.

Călătoria M. S. Reginei

Buda-Pesta.—M. S. Regina Romîniei a sosit aci plecînd imediat spre Viena.

O desmintire

Constantinopol. — Poarta desminte categoric ştirea după care trupele turceşti ar fi ocupat localităţile Dilman şi Unsu, unde ar fi instalat caimacan şi unde s'ar fi comis excese.

Ambasada persană n'a primit nici o încunoştiinţare în această privinţă.

DACĂ FACEŢI CURĂ

Cu untură de peşte

LUAŢI NUMAI

EMULSIA RACOVITZA

E PĂREREA GENERALĂ A MEDICILOR DIN ŢARĂ ŞI STRĂINATATE

Consultaţi medicul pentru a vă convinge

DEPOSIT ÎN TOTE FARMACIILE ŞI DROGUERIILE DIN ŢARA

MOBILE

DORMITORE, SUFRAGERII, SALOANE

tot ce este mai nou şi mai frumos, cu preţurile originale ale fabricei

Mobile de bronz *extra fine*

Covoare, Perdele, *Bonnes femmes*

Galerie pentru perdele de Bronz complecte a 25 lei fereastra se găsesc numai la

Magazinul I. HIRSCH

Str. Lăpuşneanu No. 28

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 fete, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile masive, parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul american. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 3/4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER încheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajoase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Inştiinţare

Reîntoarsă din străinătate de unde am adus tot ce'i mai nou şi mai distins în articole de modă.

Inştiinşez onor clientelă că am pus în vînzare cu preţuri eftine, elegante pălării pentru sezonul actual.

Primesc comenzi şi modernizări în condiţiunile cele mai avantajoase.

„Hélène"
Salon de Mode
Iaşi Str. Lăpuşneanu 30

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Yănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a VI-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei VI-a va avea loc la 1—27 Noembrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 12 Octombrie cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa VI-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 160 lei	**O jumatate loz 80 lei**
Un sfert de loz 40 lei	**Una optime de loz 20 lei**

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

„ELE"

schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

1420 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usurează şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiŭ să se lua 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineaţa, unul la dejun, si unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ḑi.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* **CLIN & Cie, de PARIS,** *cari se potŭ găsi la toţi Droghistii şi Farmacistii.*

O maşină de tipar Nr. 12 (Schnellpresse) precum şi o pedală (Tiegeldruck) se vînd cu preţ foarte eftin; maşinele sunt în bună stare. A se adresa la Tip. *H. Goldner* Iaşi.

OPINIA

Ziar conservatór cotidian

Apare *la 5 ore seara*

Cele din urmă ştiri din lumea intreagă

5 bani exemplarul in toată ţara 5

Anunţuri, inserţii şi reclame cu preţuri moderate

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar
9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié, preparat de către PAUL GAGE, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca Purgatif şi ca Depuratif.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale şi classelĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltuelĭ considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes égal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrânilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESĂ-DECI ANI a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către PAUL GAGE, est de uă eficacitate incontestabilă contra FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILORĬ, COPIILORĬ, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.

Uă broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care sticlă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN JASĬ: **Farmacie FRATII KONYA.**

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondadă în 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repe

Durata traseului 6—7 zile

Asemenea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

GRILLAGES 1 m. de haut. LE MÈTRE 0f30c.

Raym^d **GARIEL**, 2, quai de la Mégisserie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS
RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. **5 f.**

GRILLAGES
GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Clôture de Chasse, le mètre...	0f [illegible]
Châssis de couche, depuis....	7 »
Paillasson pour abris, le mètre carré...	1 30
Porte-Bouteilles, pour 20 Places.....	7 [illegible]

PONDOIR
DÉPOSÉ
Prix..... 6fr 50
R. GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
Abreuvoirs pour Poules et Faisans
RATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS
En FONTE INOXYDABLE
Prix: 0f50c.
Raymond GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco de l'Album sur demande

Iaşi.—Tipografia H. Goldner strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNȚURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 «

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

Redacția și Administrația: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu și Lascar Antoniu | Anul IV. — No. 267. — Sîmbătă 13 Octombre 1907

Marii proprietari

Un articol din „Opinia" a avut darul să fie relevat de ziarele liberale și să se facă în jurul lui cîteva observații pe cît de răutăcioase pe atît de nesincere.

De ce se vorbea în acel articol?

Constatam că marea proprietate e datoare, e în majoritate ipotecată și prin urmare vînzarea forțată nu va fi acceptată de proprietari, nu numai atît ca o atingere de dreptul inviolabil al proprietății cît și prin faptul că orice preț oferit nu poate acoperi datoriile moșiei și permite posesorului ei de a continua viața de pînă azi.

Ori tocmai viața de pînă astăzi e pricina îndatorărei averilor. Foarte mulți proprietari nu-și cultivă singuri proprietățile și le dau în arendă. Prețul arendei nu e suficient spre a se acoperi cheltuelile și în fiecare an se face un împrumut pe moșie și cu cît înaintăm în viață cu atît cerințele devin mai mari și fatal și averile devin mai datoare.

Ridicarea prețurilor arendei și goana după arenzile mari e tot un simptom al risipei — proprietarul a căutat a da cît se poate de scump moșia sa în arendă. Rezultatul imediat au fost trusturile de arendași, cari numai în chipul acesta era posibilă exploatarea unor moșii cu venit mai mic de cît arenda.

Astfel, moșii cari se arendau cinci ani în urmă cu 30,000 au ajuns la 50,000 de lei, pe cînd proprietarul exploatînd singur proprietatea sa nu putea realiza un venit așa de mare. In combinațiile trusturilor exploatația făcîndu-se în mare, munca plătindu-se mai puțin, e mai ușor de a realiza venituri și cu prețul acesta urcat al arenzilor.

Luxul, cîștiguri mari, iată ce a hotărît pe mulți din marii proprietari a exploata în așa chip averile.

Dar luxul n'a fost făcut numai de proprietari, el e făcut de fiecare din noi — trăim toți pe o treaptă de cheltueli superioară cîștigurilor. Statul însu-și ne-a îndemnat în aceasta încurajînd toate moravurile ușoare și superficiale, admițînd mai mult exteriorul lucrurilor și faptelor decît adîncul lor.

Nicăeri nu veți găsi palate mai frumoase, clădiri mai elegante pentru instituțiile st tului decît la noi. Și dacă aiurea aceasta se permite, în țările democratice unde se cere o egală desvoltare a tuturor, e absurd de a înfrumuseța tîrgurile, pe cînd satele rămîneau într'o stare vecină cu satele Cafrilor și Hotentoților.

Luxul a fost și este pretutindeni. Proprietarii mari au cheltuit dar n'au căutat nici măcar a ridica veniturile lor. Exploatația moșiilor făcută de ei sau de arendașii lor e tot așa de rudimentară ca și exploatația făcută de țărani. Extensivitatea culturei a produs mai mult, dar nicăeri nu există intensivitatea agronomică. D. Alimănișteanu propune ca să fie trimiși gospodari țărani spre a vedea fermele model din străinătate, spre a se convinge de ceea ce a putut să facă o cultură raționată dintr'o bucată de pămînt egală aceleia pe care ei o posedă.

Căci la noi lucrul acesta nu se poate demonstra. Proprietarii mari nu pot — vorbim de majoritate — arăta țăranilor modelul acesta de cultură logică și sistematică.

Iată constatările noastre cari au provocat reflexiile ziarelor liberale, găsindu-ne dușmanii marei proprietăți. Aceste constatări sunt ecoul reflexiilor fie-căruia și el a fost concretizat în cîteva broșuri scrise de mari proprietari. Inainte de evenimentele din Martie, marii proprietari organizînd societatea agrară n'au făcut decît să constate marea eroare a activității lor de pînă atunci și îmi pare ținta societății agrare e de a lupta pentru îndreptarea acestui rău, căutînd să se introducă sisteme de exploatație mai moderne, de a se apăra marea proprietate de datorii și a se nimici clasa arendășească.

Evenimentele din Martie au precipitat lucrurile — acuzările au devenit mai formale, declarațiile mai sincere și recunoașterea că luxul, desinteresarea au fost din cauza nevoilor proprietărești, cari s'au repercutat și asupra nevoilor țărănești.

Toți suntem de acord că reforme trebuesc aduse. Aceste reforme vor avea un caracter economic — dar ele vor trebui să aibă și un caracter moral. Acest caracter moral va fi dat prin noua viață, noua îndrumare socială a societății noastre — din care vor trebui să dispară obiceiurile de pînă azi: risipa, luxul și ușurința cu care se privește viitorul și să fie înlocuite cu mai multă solidaritate socială. Trebue să fie ceva comun între clasa producătoare și stăpânitoare — un agregat — fără care nu poate exista o țeară, o patrie.

Pînă în prezent nu vedem nici un simptom al acestei transformări și articolul de atunci era o constatare a acestui fapt cum este și acel de azi.

*

Au fost sau nu instigatori?

Traducem mai jos o pagină din cartea economistului rus și fost multă vreme ministru al agriculturei — d-l Yermoloff. Faptele citate acolo par a fi aidoma evenimentelor din primavara anului acesta; pare că același vînt a bătut și în Rusia ca și la noi, de și guvernul nostru vrea absolut să vadă în mișcările țărănești ceva spontaneu și nu datorit unor instigații de mult clocite.

Iată acea pagină. După ce d. Yermoloff descrie starea precară a țărănimei, spune:

„De aceea au primit cu bucurie și cu cea mai mare încredere noutatea fericită adusă de niște indivizi în care ei vedeau pe **trimișii Țarului** *și cari le dau dreptul de a stăpîni și a se bucura de pămînturile proprietarilor cari le-au fost furate și pe cari Impăratul le restituia,* **dar cu condiția expresă de a distruge imediat toate acareturile și chiar locuințele proprietarilor spre a le peri acestora chiar dorința de a mai reveni și a se stabili pe averile lor**... *Țarul făcea acest apel copiilor sei: acei cari însă nu se vor supune acestor ordine sau cari vor întîrzia să intre pe această cale de dreptate și răzbunare, nu vor căpăta nimic din împărțeala promisă și vor risca să fie din nou stăpîniți de boeri...*

Jaful nu era în totdeauna motivul principal al acestei mișcări cari îmbrăca mai curînd caracterul unei nebunii furioase. Incendiind casele și castelele, distrugînd arborii din parcuri și grădini, țăranii dau foc de asemeni hambarelor cu grîu fără să le fi devastat, la început; omorau vitele din fermă, sute de vaci și tauri, mii de oi din rasa cea mai curată și aruncau cadavrele lor în rîuri fără sa le întrebuințeze măcar a le mînca; tăiau limba cailor și rîdeau de țipetele de durere a sărmanelor dobitoace; chiar din casele boerești nu furau ci distrugeau cu topoare, mobilele, pianul, tablourile și apoi reîntrau pe la vetrele lor convinși că au făcut lucru mare.

Surprinși de a vedea trupele sosind, conștienți de răul pe care l'au făcut, deșteptîndu-se ca dintr'un vis urît, țăranii deveneau buni și supuși și nu opuneau nici odată resistență, se lasau să fie conduși în liniște pe la închisori, readuceau ce furaseră, cereau ertare proprietarilor pe cari îi devastase și se aruncau în genunchi în biserici implorînd Cerului ertare pentru greșelile lor, jurînd în fața lui Dumnezeu și a sfinților că nu vor mai reîncepe".

Aceste rînduri pictează absolut același tablou ca și în răscoalele noastre. In locul Țarului era vorba de Regina; în multe sate țaranii purtau în frunte portretele Regelui și al Reginei. Cruzimile și atrocitățile din Teleorman sunt leit copiate după cele din Rusia. Și totuși guvernul e convins că n'au fost instigatori. Dar cînd acești instigatori aveau de șefi persoane ca actualul ministru al instrucției publice, se înțelege că era de preferat să nu se știe c'au fost instigatori.

VIITORUL RECTOR

Facultățile noastre au procedat la alegerile decanilor: locurile vacante au fost complectate prin d. Mateiu B. Cantacuzino, la facultatea de drept, și A. D. Xenopol, la facultatea de litere.

Alegeri nu se poate mai nimerite atît pentru bunul renume cît și pentru sentimentele de care cei doi eminenți profesori sunt animați în privința disciplinei și conștiinciozității ce trebuie să domnească în învățămîntul superior.

Curînd, însă, marele colegiu Universitar va fi chemat să desemneze pa acel care va reprezenta întreaga Universitate, căci în cursul lunei Noembrie se va face alegerea rectorului.

Alegerea aceasta îmbracă de data aceasta un caracter de mai mare însemnătate de cît pînă acum.

Chestiunea ce se pune este astăzi mult mai importantă de cît altă-dată, mai cu samă după cele întîmplate în cursul anului trecut cînd dezordinea și anarhia a domnit atît în rîndurile studențimei cît și la o parte din profesori.

Sunt prea recente întîmplările și prea caracteristice incidentele pentru ca ele să poată fi atît de curînd uitate și mai cu seamă să nu se ia măsuri de îndreptare.

S'a văzut profesori fraternizînd cu studenții cînd a fost vorba de provocare de agitații; s-a văzut cursuri transformate în mijloace de propagandă de ură între locuitorii țărei, s-a văzut studenți terorizînd profesori și ajutați în aceasta de alți profesori — și aceasta fără ca autoritatea superioară să intervie.

Acest lucru nu mai trebuie să se întîmple: ordinea trebuie să domnească din nou la Universitate.

Intr'aceasta trebule să se rezume programul noului rector și numai acela va fi rector care se va prezenta cu acest program.

C. Sorin.

IN INTUNEREC

Țăranii din județul Vaslui s'au aprovizionat cu revolvere. Toate revolverele ce se aflau prin prăvăliile din Vaslui au fost cumpărate de țărani. Poliția a aflat mai tărziu — ca de obiceiu — despre acest banal fapt divers.

Țăranii din județul Iași au nevoe de parale pentru iarnă. Micele rezerve ce au rezultat din recolta de anul trecut, s'au sleit. Din recolta de anul acesta, nu s'au ales cu nimic.

Și în alte dăți țăranii n'au avut. Atunci exista pentru ei un izvor: se împrumutau de la arendași. Adică luau avansuri pentru munca viitoare. Ei luau și lor li se lua pielea. Așa se întîmplă și orășenilor, în orașe, cînd îs la strîmtoare mare. In Romînia nu există deci legi cari protegează camăta sub ori ce formă. De leac contra camătei n'a îndrăznit să pomenească nici un legiuitor romînesc.

Dar să trecem.

La Vaslui, așa dar, sătenii îs pregătiți să lupte. Guvernul, în numele Regelui, a promis țăranilor o mulțime de legi și, pînă acum, nici una din ele n'a fost tradusă în fapt. Țăranii se pregătesc deci să obție cu revolvere acele legi.

Arendașii și proprietarii din județul Iași au fost opriți, oficial, adică de prefectura de județ, să facă angajamente cu țăranii, în vedere că actuala lege a învoelilor agricole va fi schimbată.

Dar țăranii n'au ce mînca, n'au cu ce își cumpăra haine de iarnă. Cui să se adreseze? De sigur că arendașului.

Trăim deci în plin întunerec. Țăranii din Vaslui vor să ilumineze acel întunerec prin focuri de revolver; cei de la Iași, în desperare, preferă să fie jupuiți de arendaș, de cît să lupte cu nevoia.

Și guvernul?

Guvernul nu știe măcar cînd va convoca acea celebră comisie parlamentară. Guvernul nu știe dacă poate sau nu să se presinte înaintea Parlamentului — atît ie de nepregătit.

Atît doar ie pregătit — la ridicul! Căci în toiul intunericului prin care trecem, face impresie de operetă proastă cînd se anunță, cu delir oficial, că la ușa fiecărui arendaș va fi postat cîte un soldat și că cutare moșie a casei școalelor a fost dată cătărei obștii.

In toată parada ce au făcut cu chestia țărănească, colectiviștii și-au zis: cît timp vom sta noi la putere va fi liniște la sate, fiind-că numai noi sîntem capabili să înscenăm turburări.

Dar au uitat un lucru: că focul de la țară nu se stinge așa ușor. Și au mai uitat un lucru: că și-au luat angajamente în numele Suveranului.

Acum sîntem în plin intunerec.

Potrivit nouei legi a procedurei electorale, listele electorale se întocmesc de tribunale, și nu de primărie.

La clubul conservator din Iași, piața Unirei, funcționează o comisiune care se pune la dispoziția alegătorilor, pentru orice lămurire electorală, în fiecare zi dela oarele 5—7 p. m.

OAMENI ȘI LUCRURI

UN MORT UITAT

Mulțumită activității și inițiativei „Societății literare și științifice din Iași" vom avea în curînd imortalizate două figuri ale Iașului de altă dată. Laboriosul cercetător al „Uricariului" — Codrescu — va avea bustul său așezat într'un loc public; cugetătorul original, profundul filosof Vasile Conta de asemenea. Sunt negreșit îmbucurătoare semnele aceste de... viață în jurul morților iluștri și meritoasă din toate punctele de vedere va fi activitatea cheltuită de cercul „Arhivei" întru realizarea acestor simboluri de recunoștință către fruntașii culturei și gândirii românești. Am dori prin aceste rînduri să atragem luarea aminte a aceleiași societăți asupra unui alt dispărut, mai de aproape și care a aparținut prin activitate și prietenie societății în chestiune: poetul Neculai Beldiceanu. E mai mult de un deceniu de cînd nu mai e printre cei vii; dar până acum nici-o inițiativă nu se arată, pentru a scoate din negura uitării nemeritate, numele și scrisul și mormântul acestui viguros poet al generației de eri, ale cărui strofe ar trebui însă să fie și astăzi pe buzele tuturor, atâta sunt de vii și de actuale, atâta sunt de scăpărătoare și de profetice față de împrejurările de acum. „Țaranii" lui Beldiceanu, — poezie scrisă în ultimii săi ani, e mai puternică decât toate inspirațiile recente *după* răscoale. Opera lui întreagă e însă răvășită, neadunată decît în mică parte și generația de azi nu poate reciti nici „doinele" mișcătoare fără seamăn, nici „Lăutarul" — bucată fără pereche în literatura română, nici primele capitole din „Pământul", acel cutezător poem, neisprăvit din nefericire, scînteind de imaginație și fecund în adevăruri eterne, amintind prin concepțiunea lui marile încercări clasice ale unui Lucrețiu sau acele moderne ale unui Sully Prudhomme.

Risipite de asemenea — cercetările și lucrările întinse pe tărîmul științific, al epigrafiei, tot din lipsa unei atențiuni și inițiative pentru a regăsi și a aduna la olaltă rezultatele unei munci îndelungate și a unei imaginațiuni bogate.

Beldiceanu, originar dintr'o comună a Sucevei — Preuteștii — a aparținut Iașilor prin toată activitatea sa literară și științifică, dovadă: mormîntul — necunoscut și pustiu — din cimitirul Eternității. El a dat revistelor: „Convorbiri" „Contemporanul" și „Arhiva" cele mai strălucite pagini și cele mai clasice strofe după Eminescu și e de mirat că pînă acum nu s'a ivit o inițiativă care să salveze de uitarea viitoarelor generațiuni această figură interesantă și originală a unuia din bunii scriitori ai Moldovei, întrunind cel puțin într'un volum cele mai frumoase producțiuni din însemnata operă poetică și științifică. Bustul — ar putea să mai aștepte; dar din folosul lucrărilor — ar putea să aibă cel puțin o piatră pe mormînt.....

Rodion

O lucrare asupra Macedonenilor

(DIE KUTZOWALACHISCHE FRAGE)

de

C. A. BRATTER

Chestiunea macedoneană cu toate, sau mai bine zis din cauza caracterului ei acut și pasional, n'are o literatură suficientă și imparțial documentată. Numărul lucrărilor care se ocupă au drept autori sau oameni aparținînd uneea din naționalitățile care își dispută preponderența în provincia pe care o locuesc, sau scriitorași în solda vr'uneia din ele sau în fine călători ai țărilor occidentului, care trecînd prin aceste locuri cu o repeziciune mai mult sau mai puțin vertiginoasă, descriu în urmă o Macedonie de suprafață și ne dau o icoană care nu reflectează nici de cum nenorocirile dureroase care desnădăjduesc provincia aceasta

In aceste condițiuni literatura macedoneană nu poate fi conformă realității; ea este nevoită a fi parțială și unilaterală, cînd e vorba de scriitori amestecați sau interesați în chestiune; ori vag sentimentală cînd e vorba de turiști — dilettanți, mișcați mai cu samă de considerații de alt gen, de cît de interesul istoric și social al chestiunei.

O lucrare bine documentată și foarte imparțială relativă la Macedonia care să nu fie suspectată nici de cum, era așteptată.

Nu e nevoe s'o mai așteptăm căci a apărut.

E o operă germană: *Die Kutzowalachische Frage*, și are de autor pe d. C. A. Bratter, corespondent în țările balcanice al ziarului *Hamburger Nachrichten*.

Cu toate că această lucrare e consacrată în special romînilor din Macedonia, presintă totuși o monografie complectă a întregei chestiuni macedonene sub diferitele ei fețe și numeroase revendicări. Citind'o, de la început simți că n'ai sub ochi o lucrare tendențioasă. Din potrivă autorul s'a ferit de a se face ecoul vre unei naționalități care ia parte în concertul acestui stat. „Nefiind nici Român nici Bulgar și mai puțin încă vrășmașul Grecilor, spune d. Bratter, am rămas de o parte de toate exagerările suprapatrioților români, bulgari, relativ la tot ce este grec".

Totuși analizînd de aproape chestia macedoneană, d. Bratter, e nevoit a recunoaște — și a condamna — violențele și excesele comise de greci în propaganda lor panhelenică. Pe baza documentelor, a făcut istoricul acestei propagande care datează de secole, de a doua zi după luarea Constantinopolului de către Turci.

Confundînd cu bună știință toată populația creștină supusă sceptrului otoman, cu natiunea neo-greacă, Grecii din Atena și Constantinopol visau de o reconstituire a imperiului bizantin sub sceptrul neo-grec, s'au dedat fără încetare la o politică de expansiune helenică care a luat forme destul de violente.

Făcîndu-se la început, apărători și în urmă representanții populațiunilor creștine din peninsula balcanică, Grecii au găsit în Patriarhatul ecumenic din Constantinopol, vecinic un grec, cel mai bun instrument de dominație. Profitînd de asemeni că Turcii în toleranța lor religioasă, au recunoscut Patriarhului din Constantinopol, drepturi superioare celor-l'alți prelați creștini din imperiu, dîndule în chipul acesta o autoritate morală aproape inviolabilă, Grecii s'au servit de aceasta în tendințele lor politice.

Biserica întrebuințând în slujba sa limba greacă, Grecii nu s'au sfiit de a proclama că toate naționalitățile care se servesc de această limbă sunt grecești. Și cum influența Bisericei, li se părea lor neîndestulătoare, Grecii au fundat în toată peninsula balcanică școli numeroase a căror țintă era de a heleniza tinerile generații.

Efectul acestei duble activități nu a fost mult timp așteptată: în puțin timp clasele proeminente și diriguitoare ale celor-l'alte naționalități creștine au uitat origina lor și s'au confundat de bună credință în națiunea elenă.

Grecii au câștigat o mulțime de Bulgari, Sârbi, Români din Macedonia s'au crezut și s'au condus ca cei mai buni Greci. Acești au reușit să se bucure nu numai de simpatia, dar de asemeni de devotamentul profund al tuturor naționalităților creștine din Balcani pentru cauza greacă. Românii din Macedonia în special au dat ce e mai curat din inima

or şi numeroşi sunt martirii şi ideologii Kutzo-valachi cari au făcut toate sacrificiile pentru triumful cauzei greceşti.

Dar puţin câte puţin, consciinţa naţională a naţionalităţilor neo-grece s'a deşteptat, ele recunoscură că luptaseră pentru o cauză care nu era a lor şi observară, că nu făcuseră alt ceva de cât îşi vîrâseră capul la alţi stăpâni.

Această conştiinţă naţională nu se stinsese. Ea era adormită în straturile adânci ale populaţiei care nu se grecizase. Şi a fost de ajuns de o singură lovitură ca scânteea care clocea în suflete să se transforme într'o flacără intensă şi purificatoare.

Bulgarii, Sârbii, Macedo-Români, toţi revenură dela zăpăceala lor şi reintrară în făgaşul propriei lor naţionalităţi.

Atunci supărarea Grecilor isbucni, violentă, fără scrupule şi fără graniţe.

Ea se exercita în special în potriva Aromânilor. Aceştia nu constituiau ei cel mai bun element, cel mai viguros, cel mai muncitor din toată Macedonia ? Perzârdu-i Grecii, perdeau cea mai sigură garanţie a hegemoniei lor.

Necazul lor era cu atât mai mare cu cât deşteptarea Macedo-romînilor era datorită lor însăşi şi politicei greceşti, fără nici un reazem exterior cum ar fi fost pentru Bulgari şi Sârbi.

De aceea violenţele şi crimele în potriva Macedonenilor s'au urmat fără întrerupere şi din zi în zi mai crude. Au voit să pedepsească prin foc şi prin sânge îndrăzneala unui popor care nu murise de otrava desnaţionalisărei.

D. Bratter, trece în revistă toate crimele comise de Greci în potriva compatrioţilor lor din Macedonia. Dresează martirologul dureros şi penibil. Cetitorii noştri îl cunosc, când e vorba de crimele cele mai recente. Să nu ne oprim ; istoria le va înregistra şi va fi severă cu autorii lor barbari. Şi aceasta ne ajunge.

Dar publicistul german care a trecut o bună parte din viaţa sa în ţările balcanice nu se mulţumeşte numai de a le enumăra şi documenta aceste atentate care vor cântări greu în conştiinţa grecească ; nu se mulţumeşte a dezvălui intrigile pe care Grecii din Fanar în complicitate cu cei din Atena, urzesc în contra Kutzovalahilor, cu toată buna voinţă pe care sultanul le o arată. D. Bratter ne mai dă o vedere generală şi retrospectivă a deşteptării naţionale a românilor, de tendinţele lor etnice cari nu s'au dezminţit nici odată.

Capitolele referitoare la aceasta au un caracter foarte instructiv.

Vom reveni într'un articol special. G.

Un ordin circular al Mitropolitului Moldovei

I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei, prin ordiu circular, atrage atenţiunea protoereilor asupra faptelor că preoţii nu servesc Te-Deumul, că nu pomenesc, în rugăciuni, de familia regală şi că se abat şi de la alte reguli.

Iată circulara :

Prea Cucernice Părinte,

In toate ocaziunele, când am vizitat bisericile din acel Judeţ, precum şi prin diferitele ordine ce Noi V'am dat, atât în scris cât şi verbal, v'am pus indatorire mare, de a veghea cu neadormire, ca preuţii respectivi din acel Judeţ, să'şi îndeplinească cu Sfinţenie şi regularitate sfintele datorii ale sarcinei lor duhovniceşti, conform rânduelilor şi tipicului bisericesc anume stabilit pentru îndeplinirea zilnică a servirilor de Dumnezeu în biserică, ca şi la toate ocaziunele solemne —religioase ale vieţei creştine.

Deaseminea V'am atras atenţiunea asupra obiectelor sfinte din biserică, cum şi unde trebue să fie aşezate fiecare la locul lor, potrivit destinaţiunei liturgice ce are.

Am observat totuşi, cu mâhnire, că parte dintre preoţi, n'au deprins încă să servească Te-Deumul după rânduela aflată în cartea respectivă.

Alţi preoţi, nu pomenesc Familia noastră Regală după formularul ce întradins Vi l'am trimis nu de mult timp, din nou tipărit şi complectat ; Alţii rostesc invocaţiunile la eşirea cu Sfintele Daruri, sau greşit, sau cu adausuri cari nu sunt prevăzute în liturgier, şi aproape toţi preoţii în general, au reaua deprindere ca, la eşirea cu Sfintele Daruri, să umble printre creştinii îngrămădiţi în mijlocul bisericei, ca să le atingă capetele cu Sfintul Pahar—lucru foarte primejdios—când, din întâmplare, vre unul dintre creştini ar lovi involuntar sfântul Pahar, ca să se verse, sau să se împrăştie prin biserică sfintele Taine de pe sfîntul Disc, în timp ce, preotul este preocupat pentru a atinge cu paharul capul fie căruia dintre creştinii, cari se îmbulzesc cu năzuinţă în jurul său.

Unii dintre preoţi, fac sfârşitul (otpustul) cel mare la toate închierile servirilor de Dumnezeu, fără să observe regula din tipic, unde se arată când trebue să se facă sfârşitul cel mare şi când cel mic ; iar alţi preoţi, pronunţă la invocaţiuni liturgice „Ristos" în loc de „Hristos".

In general, mulţi dintre preoţi — majoritate de la sate — sunt cu totul străini de mimica sacerdoţiului şi mişcările regulate — tipice, pentru a se înfăţişa înaintea Domnului nostru Iisus Christos, carele nevăzut stă de faţă în timpul săvârşirei sfintelor serviri de Dumnezeu, chip desăvîrşit al curatei evsevii.

Cu privire la obiectele sfinţite din biserică, am observat prin multe locaşuri dumnezeeşti că, policandrul cel mare este atîrnat cu lanţul său în imaginea Domnului nostru Iisus Christos din lăuntrul turnului, sau a cupoloi bisericei (Pantocrator).

Candelele, la unele biserici sunt atîrnate prea jos, de unde lesne s'ar putea atinge de cineva cu capul şi răsturna.

In sfîntul Altar, se întroduce şi alte obiecte ne potrivite santităţei locului, cum : pe la unele biserici, am găsit chiar arhiva şi condicile parohiale aşezate pe o masă în sfîntul Altar.

La unele Icoane se pun, ca podoabă, perdele de stofe subţiri şi imflamabile, cari la cea mai mică atingere de flacăra unei lumînări, pot provoca arderea bisericei.

Mucurile lumînărilor, care se sting de paraclisier, mai întotdeauna cu degetele mânei, în loc sa se înmoaie într'un vas cu apă şi apoi să se pună într'o anumită lădiţă de metal, se aruncă adesea fumegînde, într'o lădiţă de lemn care este imbibată cu scursuri de ceară — cea mai accesibilă de a se aprinde din mucurile rămase nestinse îndestul.

Am mai observat că, coroanele aduse de pe la cortegiile mortuare, se anină pe pereţii bisericei şi chiar prin sfântul altar, cari pe lângă că, prin desele lor foi şi flori, păstrează şi acumulează tot praful din biserică, apoi ele mai constitue şi un pericol pentre sănatatea publicului cari frecventează biserica, prin aceia că ele, adăpostesc şi conservă mult timp microbii boalelor infecţioase, fie chiar de la decedaţii la cari au fost depusă pe catafalc sau raclă.

Alte obiecte, precum : Cruci, steaguri, Felinare şi Năsilnii de transportat morţii, sunt puse în biserică la locuri nepotrivite ; şi unele, cum sunt năsilniile, nu au locul lor în biserică şi nici în pridvorul Ei, pentru că şi ele prin întrebuinţarea lor la toţi morţii, pot propaga boale în popor, dacă nu sunt spalate cu apă şi săpun şi desinfectate cu acid fenic după fie-care întrebuinţare.

La multe biserici, am găsit la intrare trepte inaccesibile, cari îngreuează trecerea în biserică şi sunt chiar periculoase pentru copii mai mici.

In unele biserici am observat lipsa de curăţenie, unde praful a rămas de mult timp neşters de pe pereţi sau de pe icoane.

Pentru închierea de o cam dată a acestor observaţiuni, asupra abaterilor şi a lipsurilor ce am constatat, Noi înşi-Ne, la unii preoţi şi la unele biserici, Vă atragem serioasă atenţiune şi cu această ocazione, asupra ordinilor ce V'am mai dat, fie în scris, fie verbal, ca curţile şi cimitirile bisericilor să fie plantate cu regulă, şi curăţite de buruenile sălbatice pentru că ele trebue să servească de model ca cea mai curată şi frumoasă grădină din sat.

Toate aceste observaţiuni, Vi le punem din nou în vedere, Prea Cucernice Părinte, şi Vă îndatorim a le da toată atenţiunea cuvenită, pentru cea mai grabnică îndreptare a acestor abateri ale preoţilor de la sfintele datorii ale sarcinei lor duhovniceşti, spre a nu ne vedea siliţi, pe viitor, să luăm în contra Prea Cucerniciei Voastre şi a Cucernicilor preoţi, măsurile ce vom găsi cu cale.

Primiţi, Archiereşti binecuvântări.

† **PARTHENIE**
Mitropolit Moldovei şi Sucevei

Şef Cancelar, *Econ. St. Ionescu*

Litere-Ştiinţe-Arte

Unul din membrii societăţii literare „Arhiva" a cerut— în ultima şedinţă a zisei societăţi ca organul ei de publicitate să nu mai publice în viitor „literatură uşoară"— poezii şi novelete, ci să rezerve spaţiul revistei pentru lucrări mai serioase, ştiinţifice...

De mult n'am mai văzut formulîndu-se o atare propunere în sinul unei organizaţiuni literare şi de-aceea pare curioasă, ca să nu zicem originală. „Arhiva" nu poate fi învinuită că consacră prea mult spaţiu beletristicei,—din potriva, ea se ocupă aproape esclusiv cu cercetări şi studii, rezervînd o bună parte din cuprinsul ei articolelor pur ştiinţifice şi din această cauză ea nu şi-a putut asigura un cerc statornic şi fidel de cetitori şi cumpărători, precum au mai toate publicaţiunile mari în ţară la noi. De aceea pare cu atît mai curioasă propunerea de a elimina din coloanele „Arhivei" aşa zisa literatură... uşoară.

De ce oare şi întrucît este poezia şi nuvela nevrednică de coloanele unei reviste şi întru cît sunt ele cuprinse sub denumirea de „literatură uşoară" ? Să fie oare mai... uşor de scris o frumoasă bucată literară, în versuri sau în proză decît a compila cîteva observaţii cu alura de „studiu serios" ? Din potrivă. Incercările pur literare tradează cu mult mai uşor şi mai repede lipsa de originalitate a cuiva, lipsa de talent, de inspiraţie şi de chemare— decît genul „ştiinţific". Fără a mai vorbi că o publicaţiune lipsită de partea beletristică este absolut necitibilă şi inaccesibilă cetitorului modern. Lupta în potriva beletristicei n'are sorţi de izbîndă, nici nu va avea răsunet.

*

O linie de automobile în pustiu ! Iată ceva nou ! Abisinia va introduce această nouă cale de comunicaţie între Adis Ababa şi Diredana. Drumul acesta se făcea pînă azi cu caravanele şi dura cinci zile —graţie automobilului această distanţă va fi parcursă în timp de 2 zile.

*

Cu ocazia ridicărei statuei lui Flaubert la Rouen se publică o mulţime de amintiri referitoare la autorul d-nei Bovary. Intre altele e o scrisoare pe care Flaubert i'a scris lui Alphn Daudet cu ocazia apariţiei lui Tartarin. „Am început să cetesc pe Tartarin pe la miezul nopţei şi l'am dat gata pe la 2 jum. în toate mi-a plăcut. De multe ori am rîs cu hohote. Istoria cu Cămila e admirabilă şi încoronează lucrarea. Tartarin în Minaret e foarte bine. Intr'o vorbă, cartea ta îmi pare că va avea un succes enorm !"

Şi Flaubert a avut dreptate.

*

A apărut „Ispisoace şi Zapise" (documente slavo-romîne) volumul I partea II publicate de d. Gh. Ghibănescu, profesor, membru corespondent al Academiei Romîne.

*

Regele a acordat tuturor membrilor orchestrei de sub conducerea d-lui Dinicu diferite decoraţiuni precum: Bene Merenti, Serviciul Credincios, Ordinul Coroanei Romîniei.

Distincţiunea aceasta s'a acordat cu ocazia concertului pe care orchestra Dinicu l'a dat la Sinaia în faţa marelui Duce Wladimir.

*

STRUNA ZILEI

ORIENTALISM

Guvernul va garanta siguranţa proprietarilor şi arendaşilor aşezînd la fiece conac cîte un jandarm rural Ziarele.

Cu aşa măsuri de pază
Siguranţa, bănuiesc,
Va fi tot aşa de mare
Ca şi 'ntr'un Conac...sîrbesc

Informaţii

Holera la KIŞINĂU. — *Serviciul sanitar superior a fost înştiinţat oficial despre cazul mortal de holeră ce s'a constatat la Kişinău.*

In urma acestora, direcţiunea generală a reînoit ordinul ca pasagerii ce vor veni din partea contaminată să fie supuşi unei carantine de 5 zile în lazaretul de la Ungheni.

In afară de aceasta trupe militare vor fi postate de a lungul Prutului spre a supraveghea ca nimeni să nu poată trece înnot în Romînia.

Sucursala Băncei Naţionale din Iaşi este condusă de un domn Marinescu, care cumulează acest important post cu acel de agent al colectiviştilor.

Am mai avut prilej să ne ocupăm de apucăturile acestui domn, cu prilejul unei alegeri ce avuse loc la o casă de economie din localitate.

Acum aflăm că acest domn Marinescu s'a dedat la un act de delaţiune, trimiţînd, în calitatea sa de comisar al guvernului pe lîngă o instituţie publică din Iaşi, un raport confidenţial cu conţinut fals la adresa presidentului acelei instituţiuni.

Actul de delaţiune al d-lui Marinescu a avut partea ce-i cuvenea: ministrul domeniilor a pus la dosar adresa delatorului.

Eri, după închiderea redacţiei ni s'a telefonat din Botoşani că tribunalul de acolo a reconfirmat mandatul de arestare ce-a fost lansat contra arendaşului Oscar Gutman.

Afacerea va veni din nou, prin apelul ce va face Gutman, înaintea camerei de punere sub acuzare.

Din Paşcani, cu data de ieri, ni se scrie:

Noua comisie interimară, compusă din domnii Th. Tabacu, Napoleon Popescu şi F. Carp, a depus astăzi legiuitul jurămînt.

Tot astă-zi noul inspector comunal, Brăiescu, şi-a luat postul în primire.

D. G. I. Gavrilescu, care a fost numit portărel şef la trib. Iaşi, ocupa pînă acum postul de ajutor de judecător la Tîrgul Neamţ.

Se crede că printre marii demnitari ai Curţei regale se va face următoarea remaniare: d. general Mavrocordato, şeful casei militare a Ml S. Regelui, va fi numit mareşal a-Curţei ; comandorul Gaţosky, aghiotant regal, va fi numit şef al casei militare regale şi d. colonel Socec aghiotant regal.

D. profesor Petre Rîşcanu a fost ales delegat al facultăţei de litere în Senatul universitar din Iaşi.

Comitetul Societăţei Fraterna-Păcurari a decis a întrebuinţa fondul de care dispune în momentnl de faţă pentru rîdicarea unei noui clădiri în curtea imobilului actual. In acest scop a convocat pentru ziua de 21 Octombre o adunare generală a tuturor membrilor societăţei.

Frumoasa biserică ce se construeşte în comuna Ciurea, nu va fi gata de cît probabil la primăvară, când se va face şi sfinţirea.

Privitor la restaurarea palatului administrativ din Iaşi, citim în *Voinţa* de astă-zi :

Consiliul technic superior a aprobat proectul pentru contrucţia palatului administrativ, de justiţie şi poştă din Iaşi.

Construcţia, împreună cu mobilierul şi toate instalaţiile, va costa între 3 şi 4 miloane de lei.

Aceasta este a treia informaţie ce-o publică ziarul oficios în privinţa palatului administrativ: prima dată a zis că lucrările vor costa 1.300.000 lei ; a doua oră: 1,800.000 lei, iar acum afirmă că vor costa *între trei şi patru milioane.*

Interesant, foarte interesant, acest danţ de milioane !

Am anunţat că d. Haliţa inspector şi d. D. Sachelarescu, revizor şcolar al judeţului cutreeră de cîte-va zile jud. pentru a inspecta şcoalele din comunele rurale.

Ni se aduce, însă, la cunoştinţă, că atît d. Haliţa, cît şi d. Sachelarescu, întreprind nişte anchete orînduite de ministerul cultelor contra unor anumiţi învăţători.

Ministerul Cul elor şi Instrucţiunei publice a cerut revizoratului şcolar să comunice administraţiei cassei şcoalelor progresul pe care l-a făcut învăţămîntul lucrului manual pînă acum în şcoalele rurale, precum şi foloasele ce au rezultat din practicarea lucrului manual.

Botez —Eri Joui după amiază, a avut loc la d. şi d-na Rudolf Suţu, botezul copilului lor Radu.

Naşă a fost d-şoara Adela Rohr. Serviciul religios a fost oficiat de Sf. Sa Economul Gh. Possa.

Au asistat la această serbare familiară: d na şi d. R. Suţu, D. A. Greceanu, d. şi d-na inginer Cazaban, d-na Dea Bogonos, d na Margareta Barberis, d-na Natalia Berzu, d-ra Emilia Cazaban, d. şi d-na E. Gruchol, d Alex. Suţu, d. Alex. Engel, d-na Profira Arhip, d-na Lucreţia Bersan, d-na Rohr, d-rele Teodorescu, d. G. Rohr, şi d-ra Eugenia Furtună.

La matineul ce va avea loc Duminică la Teatrul Naţional, în folosul „Crucei Roşie" şi-a dat întîlnire tot ce are Iaşul mai distins şi mai ales.

Profitîndu-se de presenţa d-nei Marietta Ionaşcu în localitate, în urma intervenirei ce s'a făcut, excelenta trupă a d lui Grigoriu va representa frumoasa operetă „Fire de Artist", în care se ştie că d-na Marietta Ionaşcu e neîntrecută în rolul artistei Nelly, ca şi d. Maximilian în Torelli.

Persoanele care încă nu şi-au procurat bilete, mai pot găsi încă la cassa Colosului Regal, unde au fost depuse.

Marele rabin Is. Friedman de la Buhuşi, aseară cu trenul de 6 şi 10, a sosit în localitate.

La gară a fost întîmpinat de un mare număr de credincioşi, care l'au condus la locuinţa lui Moise Leibovici (Cuten), în strada Socola No. 58, unde a descins şi unde va rămîne vre-o 15 zile.

Dr. I. ANTONIU

Doctrina Beţiei

IV.

Dar acum vine întrebarea, ce nu pentru prima oara să pune : Ce facem cu chestiunea de proporţie, cum putem noi regăsi cantitatea rămasă în organele noastre, sau acea eliminată prin secreţiuni ?

Pentru a împăca pe susţiitorii acestei teorii ne vom pune alăturea admiţînd că aşa este ; dar atunci se iveşte o altă chestiune : Ce se face alcoolul rămas în organismul nostru ?

Mare parte din autorii pe care'i vom cita mai la vale, susţin, că alcoolul rămas în ţesăturele noastre sufere o transformaţiune chimică. Tare bine noi 'i credem pe cuvînt, însă ne permitem a repeta şi aci o ntrebare rămasă până astăzi încă fără respuns, şi anume : care sunt acele producte de transformaţiune, şi prin ce mijloc putem noi a le găsi ?

Aşa vedem pe M. Perrin, că a constatat el însuşi presenţa unei oare care cantităţi de grăsime anormală în sînge sub formă de steluţe ; dar această formulă e departe de a fi resolvată, şi iată pentru-ce ! Fiind că nu suntem în stare de a putea constata, dacă această grăsime e un product de transformaţiune a alcoolului : — căci, după Charles Robin (traité desehum ures) excesul grăsimei în sînge ar fi resultatul acţiunei parasitelor asupra funcţiunei hepatice.

Dacă este să admitem teoria lui Perrin, atunci trebue să presupunem o afinitate chimică a acestei otrăvi pentru principii imediaţi, ce intră în aparatul sensitivo-motor ; dar noi încă nu ne putem da bine seamă de fenomenele muliforme ale otrăvirei prin liquorile fermentate şi destilate. După Liebig, Duchek, Bouchardat şi Sandras, alcoolul în dosă hygienică e un combustibil în circulaţie, care se transformă gradat şi pune treptat în libertate nouă proporţiuni de acid carbonic preexistente, şi că combustiunea respiratorie distruge o proporţiune mult mai considerabilă. Aceasta ne pare o adevărată perturbaţiune fisiologică.

Pentru a explica turburările aduse respiraţiei, Bouchardat pretinde, că alcoolul fiind foarte combustibil deturnează oxigenul în profitul său şi împedecă reînvierea globulelor sîngelui ; dar această teorie a suferit obiecţiunile lui Guibler prin care demonstră, cu multă dreptate, că alcoolul, această substanţă ternară, este departe de a exercita asupra oxigenului o atît de puternică atracţiune. Frumoasele experienţe ale lui Brown Sequard pun în relief fenomenele de excitaţiune care urmează acumulaţiei gazului carbonic în sînge şi cum acidul carbonic nu poate fi deplasat prin oxigen, de unde resultă o asfixie progresivă.

Să trecem la altă ordine de idei.

Presenţa alcoolului în gazul expirat în natură, după cum susţine însuşi Bouchardat şi Sandras, Ludg, Sallimand, Perrin şi Duroy, o cunoaştem cu toţii, se ştie asemenea, că materiele introduse în economie, după calităţile lor fisice şi chimice, au eşiri anume determinate de mai înainte şi se elimineză cu principii normali ai economiei ; ast-fel, substanţele volatile se exală prin calea respiraţiei pulmonare sau cutanee.

Dar cînd o substanţă se dedublează în doi compuşi, atunci se separă şi urmează două drumuri de eliminaţie diferite ; de unde resultă, că dacă alcoolul a suferit o oxidaţie, el nu mai poate fi eliminat în natură, chiar în dosă mică ; ceea ce noi nu o credem, fiind că dat în dosă mică 'i am constatat presenţa prin eliminaţie, după cum vom proba îndată.

Edm. Rondat în Franţa şi Hugo Schulmis în Rusia, au demonstrat prin experienţă, că alcoolul eliminat în natură e departe de a represinta toată masa ingerată şi nu a constatat de cît o slabă fracţiune.

Noi, dimpreună cu Sallemand, Perrin şi Duroy, credem, că alcoolul nu sufere nici o oxidaţie în circulaţiune, de şi nu putem proba prin o equaţie perfect stabilită între alcoolul îngerat şi alcoolul găsit în secreţiuni.

Guibler, prin o serie de raţionamente foarte bine deduse, conchide asupra oxidaţiei alcoolului în circulaţie: că distrucţiunea este cu atît mai complectă, cu cît cantitatea absorbită e mai minimă; şi numai cînd este introdus în dosă nemoderată sau otrăvitoare, ese din economie fără să fi suferit vre-o alteraţie.

Deşi această teorie pare a fi sentimentul ştiinţei moderne, căci prin ea se poate esplica cel puţin în parte excitaţia produsă prin dose slabe luînd însă bine gîndirea şi urmînd raţionamentul acestui savant, mărturisim cu toată modestia, că nu putem admite această idee fără reservă şi iată cuvintele : Alcoolul în dosă cît de mică, întrodus în economie, nu suferă vre-o alteraţie, şi aceasta îşi găseşte confirmaţia în oare care resultate experimentale, unde îl simţim în gazurile expiraţiei.

(Va urma)

MOBILE
DORMITORE, SUFRAGERII, SALOANE
tot ce este mai nou şi mai frumos, cu preţurile originale ale fabricei
Mobile de bronz *extra fine*
Covoare, Perdele, *Bonnes femmes*
Galerie pentru perdele de Bronz complecte a 25 lei fereastra se găsesc numai la
Magazinul I. HIRSCH
Str. Lăpuşneanu No. 28

Ultime informaţii

D. P. P. Carp, şeful partidului conservator, a sosit azi cu trenul de 1 şi 25 în localitate, iar cu trenul de 9 şi 5 va pleca de seară la Ţibăneşti

Se ştie că domnii profesori Gh. Ghibănescu, Gr. Patriciu şi M, Ţilenski au fost daţi în judecata consiliului permanent.

Un funcţionar superior de la ministerul şcoalelor, anticipînd asupra hotărîrei ce o va lua consiliul permanent, a afirmat ieri, în Bucureşti, că profesorilor daţi în judecată li se va aplica avertismentul public.

Prin urmare la minister se ştie de pe acum ce va zice, la 7 Noembrie, comisia, care va judeca pe cei trei profesori!

D. Al. A. Bădăreu, cu trenul de 9 şi 5 din astă-seară va pleca la Bucureşti.

Profesorii şcoalei normale „Vasile Lupu" se vor întruni din nou astă-zi la orele 5 p. m., în conferinţă, în cancelarea Liceului Naţional.

Domnii Gr. Kessim, Alfred Winkler, V. Buşilă, Finichi şi Nanu—cuprinşi în ultima mişcare în magistratură—au depus astă-zi legiuitul jurămînt.

D. Dim. Dimitriu, care a fost numit ajutor de judecător la judecătoria din plasa Bahlui, refuză să primească acest post.

Consiliul profesoral al facultăţei de drept din Iaşi, care trebuia să se întrunească astă-zi dimineaţă, spre a se ocupa de alegerea comisiei pentru elaborarea regulamentului doctoratului în drept, se va întruni abea seara, la orele 9

O doctoreasă romînă a fost numită medicul spitalului Hamidia din Constantinopol.

D-şoara dr. Ştefănescu, fiica profesorului de la facultatea de medicină din Bucureşti, a fost numită în adevăr eri în acel post.

Sinuciderea d-rei Malaxa.—Tragica sinucidere a frumoasei şi tinerei Maria Malaxa a produs o adîncă impresie în oraş. In afară de amănuntele ce le-am dat eri, ţinem să dăm încă cîte-va, din care va reeşi adevărata cauză care a determinat'o pe tînăra fată să recurgă la acest act disperat:

In seara sinuciderei, ea părea tristă şi melancolică şi evita să vină în contact cu surorile sale. La un moment dat ea eşi din casă şi cînd sora sa, d-ra Margot Malaxa, veni în camera ei, nu o găsi. Zări pe birou un petec de hîrtie şi aruncîndu-şi ochii pe scrisoare, nu cu puţină durere, constată că sora sa s'a dus să se sinucidă.

Scrisoarea de pe birou era adresată d-şoarei Margot Malaxa şi era scrisă cu mult sentimentalism.

Intre altele tînăra fată scria surorei sale: că se sinucide pentru a scăpa de viaţa aceasta plină de chinuri şi a trece la viaţa de linişte.

Autorităţile au urmat eri cu ancheta şi au luat cîte un interogator membrilor din familia regretatei tinerei fete, cari locuiau împreună cu ea.

Parchetul a autorizat înmormîntarea, care s'a făcut astă-zi după amiază.

Consiliul de hi[illegible] l oraşului ca şi acel al judeţului vor fi convocate Luni 15 Octombrie, cînd vor discuta şi asupra unor eventuale măsuri contra holerei.

In urma constatărilor ce s'au făcut, Prutul s'a delimitat în ultimii doui ani, pe distanţe mici, la: Şendreni, Sîrca, Frăsuleni, Tg.-Sculeni, Luceni şi Icuşeni.

D. controlor N. Adam, a fost însărcinat să gireze afacerile percepţiei circumscripţiei I-a, în locul d-nului controlor Popescu, demisionat.

Marţi se va deschide la Neamtz sesiunea de toamnă a Curţei cu juri.

Curtea va fi presidată de d. D. Porfiriu, membru al curţei de Apel din Iaşi.

Grănicerii din apropiere de Ţuţora au surprins eri noaptea pe doui contrabandişti ruşi, ce voiau să treacă la noi în ţară.

La somaţiile sentinelelor contrabandiştii s'au retras.

D-ra Ana Lazariu, învăţătoare în Adjud, acuzată de fapte imorale, va fi judecată de comisia de judecată din Iaşi la 31 Octombre.

Cu ocasia sărbătoarei Sf. Dumitru, la 26 Octombrie a. c., I. P. S. S. Mitropolitul Partenie va face cîte-va hirotonisiri de preoţi, la parochiile vacante din Eparhia Moldovei.

In oraş circula versiunea că exportul grînelor din Rusia în Romînia a fost oprit de guvernul rusesc.

In ultimul timp neguţitorii de grîne din Romînia făceau mari cumpărături în Rusia.

Faptul că nici în imperiul vecin recolta n'a fost abondentă anul acesta, ar fi determinat prohibirea exportului.

Ştirea n'a fost confirmată oficial.

La sfîrşitul lunei aceştia Mitropolitul lipovenesc Macaroff Loban va veni în localitate pentru a instala un nou preot la capela lipovenească din localitate.

Mutări în armată.—Pe ziua de 22 Octombrie s'au făcut următoarele mutări în armată. In infanterie: Căpitanul M. Drăghici din reg. 6 Mihai-Viteazu, în 27 Bacău şi căp. P. Neicu din 8 Dragoş în 15 Războeni.

In interesul serviciului: locot.-coloneli: P. Velinschi, din 15 Războeni, în 3 Dîmboviţa No. 22, I. Gheorghiu la comandamentul reg. 14 Roman, Maior C. Petala de la şcoala militară din Iaşi la reg. 13 Stefan-cel-Mare şi major D. Mihail la reg. 14 Roman.

Căpitanii: Al. Sturdza la reg. 14 Roman în locul d-lui căp. Dabija, care trece la statul major, Gh. Milica de la 15 Războeni la şcoala de infanterie.

Ministerul cultelor a cerut revizoratului şcolar să'i raporteze dacă azilele confesionale din acest judeţ se conformează regulamentului şcolar.

Consiliul profesoral al facultăţei de drept se va întruni astă-zi, vineri, orele 10 a. m., spre a stabili comisiunea pentru elaborarea regulamentului doctoratului în drept.

Din Galaţi ni se scrie:

— Din ordin ministerial s'a trimis prefecturei suma de 200 ruble, cu care indivizii Vasile Samoilovici Sirato şi Ioan Radianof, au căutat să mituiască pe poliţaiul oraşului Sulina.

Această sumă s'a dat pentru a se distribui la locuitorii incendiaţi din judeţ.

*

— Clubul conservator îşi are localul cel nou la Hotel Splendid.

D. Calmuschi a fost ales casier.

*

— Astăzi a avut loc procesul de daune intentat de ministerul lucrărilor publice în contra d-lui lt. comandor Ciuchi, fostul comandant al vasului „Principesa Maria".

Tribunalul era compus din d. Panait Ionescu, azistat de Tăzlăuanu, P. Demetriade, C. Şerbu.

Procesul a fost amînat.

Cu ocazia sfinţirei paraclisului din palatul Metropolitan a fost scris şi un pergament al cărui conţinut l'am publicat. Executat de cunoscutul şi mult talentatul caligraf d. Roşculescu acest document e o adevărată lucrare de artă.

In frunte are desemnată marca ţărei şi a Moldovei, lucrate în *points-sèchés* de o fineţă uimitoare; apoi în mijloc între aceste două mărci e un medalion reprezentînd întrarea în Biserică, care e şi hramul paraclisului.

Medalionul e înconjurat de o inscripţie: Partenie S. Clinceni, mitropolitul Moldovei şi Sucevei exarhul plaiurilor.

Scrierea e admirabilă ca şi desemnurile şi formează o lucrare meritorie a d-lui Roşculescu.

D. colonel Musteaţă care fusese numit din oficiu apărător al colonelului Mărăşescu neprimind sarcina, a fost numit în loc d. colonel Aslan.

Eri s'a făcut în faţa inspectorului comunal respectiv, instalarea nouei comisiuni interimare din com. Coarnele Caprei.

D. Toma învăţător din com. Tomeşti, a cerut prefecturei să subvenţioneze corul ţărănesc, înfiinţat de d-sa cu elevii şcoalei, care se ştie că a cîntat şi la expoziţie, — pentru întreţinerea lui.

Prin circulara No. 50191 din 28 Aug. a. c. ministrul şcoalelor d. Spiru Haret, revine la ora de 60 minute. Pentru edificarea cetitorilor vom reproduce în curînd cum justifică o directoare de şcoală de fete — d-ra Tereza Stratilescu — ora de 45 minute şi o singură şedinţă pe zi. Se va vedea de acolo că d. Haret a rămas cam *arierat* în ale şcoalei şi pedagogiei.

D. Haret a ajuns să fie atacat până si în Buletinul oficial al Ministerului şcoalelor.

In ultimul număr al acelui Buletin. se publică un raport al d-lui profesor I. Simionescu, din Iaşi, prin care acesta insistă asupra politicei ce se face în şcoli.

D. Simionescn povesteşte cazul d-lui Briul, care, ca director al gimnaziului Ştefan cel Mare din Iaşi, fusese cel mai desăvârşit model de conducător de şcoală —şi care—la venirea liberalilor la putere **a fost înlocuit.**

Nu, zeu! D. Haret acesta, va ajunge să se injure el însu-şi!

„Bancherul Leff", despre care am anunţat că a dispărut, a excrocat o mulţime de lume. De la un cunoscut tânar din localitate a escrocat o poliţă de complesenţă pe suma de 25,000 lei.

Poliţa aceasta Leff a reescontat-o la Banca de Credit Român din Bucureşti.

De la un alt cunoscct tânăr, din Roman acesta, a escrocat 5000 lei. Familia lui Leff oferă creditorilor acestuia un aranjament de 70 la sută.

Ultima mişcare în magistratură ce-a făcut'o d. Stelian, cuprinde două numeri scandaloase în ce priveşte tribunalul de Dolj. D. Stelian a numit president la secţia II a acelui tribunal pe d. Al. Cernatescu, faimosul fost judecător de instrucţie în afacerea d-lui Chintescu. A mai numit, tot la tribunalul de Dolj, pe un anume C. P. Gărdăreanu.

Acest Gărdăreanu a fost scos din magistratură de d. Bădăreu, fiind-că într'o seară, în complectă stare de beţie fiind, a maltratat pe un funcţionar poştal, care n'a vroit să-i aducă o trăsură la parcul Bibescu, unde se afla beat.

Şi acest Stelian este identic cu Zoratorul reguşat de la «Dacia» care vorbea despre „magistratură ideală".

D-na Natalia Simionescu, foastă profesoară de croitorie la şcoala profesională „Reuniunea Femeilor Române", dă lecţii de teorie şi practică.

A se adresa str. Sărărie No. 78.

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 12 Octombrie

Reorganizarea administrativă

Bucureşti. — D. Ionel Brătianu, ministru de interne, are pregătit un proect pentru reforma administrativă, pe care 'l va prezenta Parlamentului în actuala sesiune.

Proectul acesta revine la prima organizare a fostului ministru de interne V. Lascar. Judeţele voi fi din nou împărţite în cîte 10—15 circum. ad-tive, avînd cîte o grupă de 3—5 comuni sub conducerea unui inspector comunal.

Aceşti inspectori vor avea reşedinţă în o comună din centrul circumscripţiei, cancelarie şi funcţionari suficienţi.

Se mai crează pentru fiecare judeţ cîte doui funcţionari supèriori cu titlul de inspectori administrativi, cari vor avea să controleze activitatea conducătorilor plăşilor.

In acest scop, ministerul a cerut tuturor prefecţilor să întocmească tablouri cu viitoarele circumscripţii.

Reorganizarea partidului liberal

Bucureşti.—Aseară s'a întrunit la clubul liberal sub preşidenţia d-lui P. S. Aurelian, comitetul executiv al partidului liberal.

S'a discutat mult asupra cîtor-va propuneri graţie căror s'ar putea reorganiza partidul acesta mai cu samă în Capitală.

Legea tocmelelor agricole

Bucureşti.—Ziarele află că între altele proectul cel nou pentru modificarea legei tocmelelor agricole, prevede instituirea unei comisiuni pentru fie-care judeţ, pentru fixarea condiţiunilor şi a preţurilor muncei.

Huşi.—Poliţaiul oraşului, Alexandru Donea, a murit.

Audienţă

Petersburg—Ţarul a primit la Peterhoff pe Ambasadorul Anglici şi pe ataşaţii militari ai Suediei şi ai Statelor-Unite.

Camera magnaţilor

Buda-Pesta. Camera magnaţilor.—Preşedintele înainte de a trece la ordinea zilei a exprimat în mijlocul viilor aplause ale adunărei, mulţumirea sa pentru îmbunătăţirea constatată în starea sănătăţei Imparatului şi a urat o complectă însănătoşare monarchului.

Un ofiţer trădător

Paris.—In urma unei anchete făcute după o scrisoare denunţătoare prin care se oferea d-lui Thomson pentru suma de 150,000 lei documente secrete de cea mai mare importanţă şi fotografii, s'a ordonat, arestarea ofiţerului de marină Ulmo din Toulon.

*

Toulon.—Se asigură că ofiţerul de marină Ulmo a sustras cu deosebire codul de semnalmente şi cheia de corespondenţă.

Ştiri false

Petersburg.—Agenţia Westnic declară false svonurile respîndite în străinătate privitoare la apropiata prohibire a exportului grîului din Rusia.

Călătorie regală

Copenhaga.— Regele Norvegiei a sosit aici cu famiiia regală.

Mari cutremure

Roma.— Ştiri din Calabria anunţă că în satul Zoopestra au fost 2 morţi în catedrală. Regele a primit azi dimineaţă pe ministrul Giolitti care i-a dat amănunte asupra ultimelor ştiri privitoare la cutremurul de pămînt din Calabria şi la numărul victimelor. Pretutindeni trupele lucrează împreună cu inginerii pentru a scoate cadavrele.

Consiliul de miniştri a autorizat pe ministrul tezaurului să trimeată ajutoare victimelor. Guvernul a decis în acelaş timp ca doi funcţionari ai ministerului de interne, să se ducă în Calabria la Reggio, pentru a face cercetări.

Reggio-Calabria.— Cutremurul de aci a fost uşor. Au suferit însă mult din cauza acestui cutremur toate clădirile cari au fost slăbite în urma cutremurului din 1905. Populaţia e liniştită.

Roma.— Ziarul „Tribuna" publică o depeşă din Reggio-Calabria, după care în comuna Ferrazzano ar fi fost în urma cutremurului, 100 de victime.

Reggio-Calabria.— La Ferruzzano s'au scos de sub dărămături alte 200 cadavre şi 400 răniţi.

Roma.— După o ultimă depeşă adresată „Tribunei", numărul victimelor de la Ferruzzano ar fi de 300. La Reggio-Calabria s'au constatat alte pagube mari, cauzate de cutremur. In comunele următoare cutremurul a pricinuit mari pagube: Gallina, Condufuri, Oppido Caraffa, San Lucia, San Lorenzo, San Ferdinando, Rosarno, Cattafforio, Santagata, Bova, Casoletto, Bruzzano, Bianconovo, Catona, Ardore, Mammola, Precacore; în cîteva din aceste localităţi sunt şi răniţi.

Roma.—Guvernul a pus la dispoziţia prefectului din Reggio-Calabria suma de 100,000 lire şi a decis ca trupe numeroase se plece acolo pentru a da ajutoare victimelor.

Starea împăratului Frantz Iosef

Viena.—Impăratul a petrecut o noapte bună şi o zi liniştită. Simptomele catarale sunt în scădere şi pofta de mîncare e foarte bună.

Sensaţionalul proces Moltke-Harden

Berlin.—Eri a continuat procesul. Ziaristul încriminat a făcut eri importante declaraţiuni:

1) Contele Moltke s'ar fi exprimat că n'a avut cunoştinţă de cît foarte tîrziu de articolul apărut în ziarul „Zukunt" şi de însemnătatea lui.

„Pentru a dovedi că lucrul este inexact, mă refer la baronul de Bergen dacă în Noembrie anul trecut nu i-a spus contelui de Moltke în faţă ce însamnă articolul meu".

2) Redactorul şef al ziarului meu, d. Lemack poate dovedi că complexul de faptesemnalate nu atît de contele de Moltke era vizat cît mai cu seamă prinţul Eulenberg. Rog a se cita pe redactorul şef care va face dovada în chestiune. De altmintrelea faptele semnalate erau notorii aşa că pînă şi prinţul Bismark se exprimase despre Eulemberg că sufere de omosexualitate.

3) Afirm că poliţia prezidenţială cunoaşte apucăturile anormale ale celui indicat. Să se ceară dar informaţiuni de la dînsul şi să se poată dovedi căacuzarea nu este adevărată numai pentru cei menţionaţi ci şi pentru contele Hohenhau şi d. Lecomte.

Cer de asemeni să se citeze pe locotenentul Revencler, care s'a exprimat că are o mare aversiune către contele Moltke, fără a specifica pentru ce anume.

Se declară apoi şedinţă secretă şi după ce publicul evacuiază sala, este introdus un soldat care era în garnizoană la 1895 la Potsdam. Acest soldat declară că în 1896 contele i-a făcut propuneri imorale şi că spre seară a fost introdus într'un palat vis-a-vis de palatul de marină din Potsdam, unde se aflau mai mulţi. Crede a fi recunoscut între alţii şi pe conte şi pe prinţii Friedirich Leopold şi Friediric Henrich.

Bandele bulgare

Constantinopol.—O bandă bulgară a incendiat satul patriarchist Crakowa situat la sud de Monastir. Din 200 case, au mai rămas numai 8 neatinse, 5 cadavre au fost găsite până acum.

PUBLICAŢIE

Cercul Militar Iaşi face cunoscut amatorilor că în ziua de 20 Octombrie a. c. se va ţinea licitaţie, în localul Cercului, strada Carol No. 44, pentru darea în antrepriză a popotei ofiţerilor,

Condiţiunile de angajare şi garanţia ce trebue depusă se pot vedea în fie-care zi la cancelaria Cercului Militar între orele 3—6 p. m.

Comitetul

EMIL D. LEFTER
fost judecător de instrucţie
AVOCAT
Consultaţiuni 8—10 a. m., 4—6 p.
Iaşi, Str. Carol 14.

Docent Dr. ZOSIN
Specializat la clinicile din Berlin, Heidelberg şi Paris
BOALE NERVOASE ŞI INTERNE
Consultaţiuni: 1—3 şi 6—7 p. m.
Str. Armeană 15

DACĂ FACEŢI CURĂ
Cu untură de peşte
LUAŢI NUMAI
EMULSIA RACOVITZA
E PĂREREA GENERALĂ A MEDICILOR DIN ŢARĂ ŞI STRĂINATATE
Consultaţi medicul pentru a vă convinge
DEPOSIT
ÎN TOTE FARMACIILE ŞI DROGUERIILE DIN ŢARA

DE INCHIRIET

Câte-va apartamente de cîte două şi trei odăi cu bucătărie etc. din casele D-lui S. Diamant din Iaşi strada Păcurari No. 97.

A se adresa pentru condiţiuni D-lui M. C. DRACŞANEANU Avocat str. Sf. Sava 16.

E. HEROVANU
AVOCAT
De la 8—11 dim. str. Tăutu 1.
De la 4—6 seara, la Prima Societate de Economie, str. Palat 1.

NORBERT OSTERSETZER.--IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 fețe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile masive, parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul american. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.--Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 3|4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată în anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER încheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajoase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Inştiinţare

Reîntoarsă din străinătate de unde am adus tot ce'i mai nou şi mai distins în articole de modă.

Inştiinşez onor clientelă că am pus în vînzare cu preţuri eftine, elegante pălării pentru sezonul actual.

Primesc comenzi şi modernizări în condiţiunile cele mai avantajoase.

„Hélène"
Salon de Mode
Iaşi Str. Lăpuşneanu 30

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Yănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a VI-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei VI-a va avea loc la 1—27 Noembrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 12 Octombrie cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot delà mine pentru clasa VI-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 160 lei	**O jumatate loz 80 lei**
Un sfert de loz 40 lei	**Una optime de loz 20 lei**

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

„ELE"

schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

1420 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usurează şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se lua 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineaţa, unul la dejun, si unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ḑi.

A se cere: Les Véritables Pilules Moussette *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghistii şi Farmacist i.*

O maşină de tipar Nr. 12 (Schnellpresse) precum şi o pedală (Tiegeldruck) se vînd cu preţ foarte eftin; maşinele sunt în bună stare. A se adresa la Tip. *H. Goldner* Iaşi.

OPINIA

Ziar conservatór cotidian

Apare *la 5 ore seara*

Cele din urmă ştiri din lumea intreagă

5 bani exemplarul in toată ţara 5

Anunţuri, inserţii şi reclame cu preţuri moderate

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar
9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié. preparat de către PAUL GAGE, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca Purgatif şi ca Depuratif.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale şi classeĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltueli considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes égal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrânilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESĂ-DECI ANI a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către PAUL GAGE, est de uă eficacitate incontestabilă contra FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILORĬ, COPIILORĬ, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.

Uă broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care sticlă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN JAŞĬ: Farmacie FRATII KONYA.

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondadă în 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repe

Durata traseului 6—7 zile

Aseminea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

GRILLAGES 1 m. de haut. LE MÈTRE Of30c.

Raym^d **GARIEL**, 2, quai de la Mégisserie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS
RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5f.

GRILLAGES
GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Clôture de Chasse, le mètre...	0f 85
Châssis de couche, depuis.....	7 »
Paillasson pour abris, le mètre carré...	1 30
Porte-Bouteilles, pour 20 Places.....	3 [illegible]

POUDOIR
DÉPOSÉ
Prix..... 6fr.50
R. GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
Abreuvoirs pour Poules et Faisans
RATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS
En FONTE INOXYDABLE
Prix: 0f50c.
Raymond GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco de l'Album sur demande

Iaşi.—Tipografia H. Goldner strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

5 bani Exemplarul

ANUNŢURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 »

Redacţia şi Administraţia: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu şi Lascar Antoniu | Anul IV. — No. 268. Duminică 14 Octombre 1907

CRONICA SĂPTĂMÎNEI

O lucrare de samă

„...i-am dat şi i-am întărit, ca să-i fie şi de la noi uric şi lui...şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi la tot neamul ce i se va alege, neruşuit nici odată în veci". Aceasta e formula cu care vechii voevozi întăreau stăpînirea pămîntului, după tocmeli sau danii.

In frumuseţea ei naivă, în claritatea sa exagerată, îmi pare că văd mai mult de cît înţelesul vorbelor ce o alcătuesc, — îmi pare că văd ceva ca un simbol, care îmbrăţişează Dreptul vechiu patrimonial însuşi, Dreptul acela aşa de temeinic şi aşa de curios, care e „obiceiul pămîntului". Nu s'ar părea, într'adevăr, că ceea ce principele încredinţează supuşilor săi, ca un depozit sacru, menit a fi transmis din tată în fiu, „nepoţilor şi strănepoţilor" şi în veci urmaşilor neamului întreg, e tot Dreptul, toate obiceiurile, toată tradiţia veacurilor şi generaţiilor trecute ?

Şi ce frumos, ce aşezat, ce cinstit e acest „obiceiu al pămîntului" ! El nu e numai oglinda în care se resfrînge conştiinţa juridică a poporului romîn, dar e sufletul însuşi al neamului întreg, cu toată diversitatea obîrşiilor lui, cu toată înfăţişarea sa bizară, care face tocmai profunda lui originalitate.

Căci format din tradiţii romane, aşezăminte slave, influenţe bizantine, moravuri împrumutate de la alte neamuri, el s'a topit în tiparul unei vieţi de zbucium, de nevoi, de impilări, de întunerec, şi a eşit aşa la fel cu viaţa aceasta tulburată, la fel cu sufletul acesta bîntuit de toate nevoile.

Dar nepoţii şi strănepoţii nu l'au păstrat, depozitul tainic, care trebuia să stee închis în sufletul lor. Ci l'au lăsat să se fărâme, să se piardă, cum s'au fărâmat şi pierdut ocinile lor, trecute din tată în fii, şi din fii în nepoţi.

E just că lupta dintre clasele sociale, forma autocratică de cîrmuirea ţărei, cotropirile duşmane, l'au siluit mereu, dreptul acesta, făcut mai mult din năzuinţe instinctive. E just că dacă „lumea stă pe o schimbare", Dreptul nu poate nici el rămînea fix şi că vechiul „obiceiu bătrînesc" trebuea să se îndrumeze înspre forme şi instituţii nouă impuse de împrejurările sociale.

Dar dreptul care ne cîrmueşte n'are nimic din vechile aşezăminte ; el este rupt din altă lume, aşternut peste conştiinţa juridică a neamului ca o ceaţă apăsătoare, aşternut peste sufletul poporului în care nu pătrunde de cît anevoe şi pe care uneori îl înăbuşe.

Intre ce a fost şi între ce este, nu e nici o legătură, ca şi cum între viaţa de odinioară şi cea de acum n'ar fi nimic comun. Dreptul vechiu romînesc, e cum ar fi bunăoară Dreptul etrusc, sau Dreptul mort al cutărui stat despre viaţa căruia nu se mai vorbeşte, aşa de răzleţit rămîne în cartea timpurilor. Şi cu toate aceste el e al nostru ; cu toate aceste el ne vorbeşte despre noi, despre ce am fost şi despre ce am pătimit. El nu ne poate rămînea străin, de şi l'am părăsit ; şi nici nu-l putem uita, căci numai prin el, şi prin aşezămintele lui, putem învăţa a ne cunoaşte pe noi înşine.

Iată pentru ce cred eu că tot ce priveşte ruina aceasta părăsită, tot ce are legătură cu viaţa şi cu aşezămintele noastre din trecut, au un preţ deosebit. Iată de ce am citit, cu adîncă mulţumire lucrarea aşa de cinstită şi de preţioasă pe care d-l Ghibănescu a dat-o nu de mult timp la lumină.

„Suretele şi izvoadele" distinsului meu prieten, vin de sigur pe urma multor altor colecţii de manuscrise vechi, dar nu e nici din cele mai puţin complecte nici din cele mai puţin interesante. Din potrivă ele aduc un material nou şi bogat, menit să pue tot într'o mai vie lumină vechile aşezăminte ale ţărei şi Dreptul acela pe care în frămîntările politice din care a eşit Romînia modernă, l'am nesocotit cu totul. Ele aduc mai cu seamă o nepreţuită contribuţie la studiul reformelor ce se plănuesc, reforme care nu vor da roade prielnice, de cît dacă se vor sprijini pe priceperea adîncă a vieţei noastre întregi.

E Herovanu

Haret se condamnă singur

Şi iată cum.

În raportul înaintat ministerului Instrucţiunei Publice şi Cultelor de către d. I. Simionescu, profesor Universitar din Iaşi, în privinţa examenului de absolvire de la Liceul din Botoşani, în calitate de preşedinte al comisiunei, raport înregistrat la No. 47,835 din 17 Aug. a. c., şi publicat în Buletinul oficial al Ministerului Instrucţiunei No. 271 din Sept. a. c., cètim pe lîngă impresiunile adhoc cu referinţă la elevi, note şi sîrguinţi, şi cîteva aluziuni înţepătoare la politicieni şi chiar la ministru.

Aluziunile din raport sunt aşa de străvezii că singur ministrul le-a semnalat şi în dorul de a şti exact pe cine vizează, se zice că ar fi întrebat pe însuşi autorul raportului—de altfel d. Haret scrie la toţi —şi cu toate că atingeau persoane în deaproape raport cu ministrul, a lăsat să se publice în mod ostentativ raportul.

Iată acele aluziuni: 1) Conflictul între d. Raki Vasiliu deputat şi Gr. Bîrsan director al Liceului Naţional. 2) Directoratul Gimnaziului Stefan cel Mare, unde se lăuda pe d. Briul şi se critica pe d. Gh. Nădejde etc.

Ne oprim aci.

Cu toţii cunoaştem pe d. Bîrsan. D-sa e liberal clubist şi în această calitate a primit directoratul Liceului, înlocuind pe d. V. Teodoreanu. Or fi fost în clubul liberal şi alţi profesori să ia directoratul... Dar s'a dat d-lui Bîrsan. D-sa n'a fost gustat de la inceput de colegii săi în politică. Incidentele au curs gîrlă ; anchete, denunţuri ca în cazuri de acestea. Iată ce zice raportul şi ce aprobă ministrul liberal: „Cunosc cazul unui director de liceu (Gr. Bîrsan) care în plină cancelarie a fost grav apostrofat de un profesor deputat (Raki Vasiliu), pentru că... i-a atras atenţia să fie mai punctual în întrarea în clasă".

Se ştie că o anchetă a avut loc ; inspectorul Sihleanu ascultînd tînguirea directorului contra profesorului—deputat, a fost silit să înghită nodul, cînd în grabă i s'a zis: mă ertaţi d-le director că n'am vreme, căci tocmai mă grăbesc, sunt poftit la masă la... d. Vasiliu. Tablou!

Alt bobîrnac Haretist.

D. Simionescu aminteşte în raportul său numirea prin club a d-lui Gh. Nădejde ca director la Gimnaziul Stefan cel Mare înlocuind pe d. E. Briul.

De şi nu spune nume, dar cazul e aşa de străvechiu căci iată ce zice:

„La unul din gimnaziile din Iaşi a fost numit un profesor, care nu făcea politică de nici un soiu. *Luînd direcţia în primire a pus arhiva în orînduială, a pus regulă în aşa zisul cabinet de St. Naturale, a creat o bibliotecă, intervenind către casa Socek, a îngrijit de curăţenia localului ; avînd sprijinul autorităţei comunale a curăţit ograda şi grădina de gunoaele, ce impestau salele de cursuri, a sădit pomi, punînd la lucru şi pe elevi, dar mai mult a tăiat destrăbălarea ce domnia între elevi, astfel în cît în vremea evenimentelor din urmă, un singur elev din acel gimnaziu nu a fost însemnat de poliţie ; pe lîngă toate aceste a introdus oare care norme mai înţelepte în educaţia elevilor şi chiar profesorii simţiră că au a face cu* un om. Ei bine, la schimbarea guvernului, acest director model *a fost simplu înlocuit, se înţelege prin vechiul director, fără măcar să i să ceară o formă de demisiune, care să-i salveze măcar prestigiul. Toată munca lui a fost dată pradă satisfacerei dorinţelor unui membru din partid".*

Sau mai pè romîneşte: „la venirea liberalilor la putere şi a d-lui Haret la ministerul de instrucţie, d. Briul, directorul model, a fost înlocuit prin vechiul director Gh. Nădejde, membru în clubul liberal, fără măcar să i se ceară o formă de demisie, care să-i salveze prestigiul".

UN INVAŢAMINT

Desbaterile procesului contelui Kuno Moltke şi a ziaristului Maximilian Harden au uimit pe toţi. E un proces într'adevăr sensaţional. Lăsăm la o parte relevaţiile scandaloase făcute pe seama celor mai mari demnitari Germani şi a persoanelor în cel mai apropiat *entourage* a Impăratului Wilhelm; să privim în această afacere numai rolul şi progresul uimitor al presei în Germania.

Cine ar fi îndrăznit acum cîţiva ani să ducă o campanie aşa de violentă şi să permită nişte desbateri aşa de libere cînd e vorba de personalităţi aşa de sus puse?

De data asta totul a fost lasat în absolută libertate. Dările de seamă după desbateri au fost publicate in cele mai mici detalii şi declaraţiile foastei doamne de Moltke sunt stenografiate şi publicate în întregime.

Presa a făcut un progres enorm, ea s'a ridicat la adevăratul rol de justiciară, denunţînd şi infierînd cu toată puterea, apucăturile deşanţate ale unei clase de la care s'aşteaptă mai multă cinste şi moralitate.

Şi cum a putut ajunge pînă aci presa germană? Prin o corectitudine exemplară, prin o luptă energică şi neşovăitoare în delungul vremei, printr'un întreg de oameni culţi, inteligenţi, cari au făcut din presă un apostolat. Numai astfel opinia germană a secondat presa sa, a urmărit-o în toate luptele ei, a încurajat-o şi i-a dat puterea ei neţărmurită.

Spectacolul acesta ne bucură şi ne întristează în acelaşi timp. Cît suntem încă înapoiaţi în privinţa asta, la noi, cît de departe suntem de a fi o putere în luptele noastre politice şi de a fi îndrumătorii unui curent şi ai unei mişcări oare care !

Presa noastră a rămas—ba după mulţi a făcut un regres ! Punîndu-se mercantilitatea mai presus de onestitatea şi direcţia unor principii—am văzut-o discreditată şi cel mult socotită ca informatoare a unor evenimente obicinuite. Şi într'o ţeară cum e a noastră, nimeni n'ar putea avea un rol mai nobil şi mai frumos de cît al Presei. Succesele dobîndite aiurea să fie o chezăşie de îndreptare şi de îndrumare spre o cale mai sănătoasă, care ne-ar da dreptul să ne bucurăm şi noi, Presa Romînă, de aceaşi încredere şi tărie ca şi presa străină!

Cum se organizează magistratura ideală

«....dar este campanie şi campanie şi acea care se încearcă contra d-lui Toma Stelian este destinată a cădea în ridicol», aşa scrie în numărul seu de astă-zi ziarul „L'Independance Roumaine" cu privire la atacurile al căror obiect a fost în ultimul timp actualul ministru de justiţie.

Se înşală confratele nostru. Nici cînd n'a fost o campanie mai justificată. Şi aceasta fiind-că cel atacat astă-zi, după ce a strigat la Dacia că n'avem magistratură, face tot ce-i stă în putinţă spre a înjosi cu adevărat magistratura noastră.

Ultima mişcare, care, în ce priveşte lasul, dovedeşte considerente de politicianism ordinar, însamnă pur şi simplu că patima politică merge pînă a introduce în magistratura inamovibilă pe un om care odinioară a fost îndepărtat pentru motive de ordine şi morală.

Gărdăreanu, numit judecător la tribunalul Dolj, s'a făcut vinovat de fapte urâte, bine cunoscute la ministerul de justiţie, şi cu toate acestea a fost numit numai şi numai pentru că colectiviştii Craioveni au nevoe de ast-fel de oameni cu ocazia judecărei procesului Chintescu, Şi că faptul este ast-fel se dovedeşte prin aceea că judecătorul de instrucţie Cernătescu, care a instrumentat, în condiţiuni ştiute, în afacerea Chintescu, a fost numit preşedinte de tribunal.

Iată cum d. Stelian organizează magistratură ideală, iată considerentele de care se lasă condus pentru a îndeparta magistraţii buni, conştiincioşi şi de carieră şi pune în locul lor oameni de talia lui Gărdăreanu.

D. Stelian nu trebuie să uite însă, că ast-fel de numiri caracterizează un ministru şi în locul omului care reuşeşte să facă o magistratură ideală d. Stelian devine ministrul care distruge tot ce este caracter în magistratura noastră. *C. Sorin*

CATE-VA NOTE

Neamul Romînesc, No. 46 din 11 Octombre c. scrie sub semnătura d-lui Iorga:

De vre-o două săptămîni lucrează dieta Bucovinei, *adunarea particulară* a *acestei* provincii pe care nici Romînii *de acolo* nu cutează s'o mai creadă şi s'o *spuie* romînească, *ci se scoboară* la ori ce fel de compromisuri cu străinii.

Dieta Bucovinei este deci o adunare particulară a acestei provincii pe care nici Romînii de acolo nu cutează s'o mai spuie.

Nu, zeu! Stilul ie omul.

*

Iţiccelenţa Sa Iţik Rubinştein, consul „general" al Boliviei în Bucureşti, aşa dar membru peste corpul diplomatic, s'a dedat, ziua 'n ameaza mare, la un cumul: a transferat consulatul Boliviei la sediul *Voinţei Naţionale* şi a devenit administrator la aripa stîngă a partidului. Iţiccelenţa are, însă, un tic foarte nervos: face cu stînga pe împrejur.

Aşa că este sigur că va îndrepta rău fondurile de care dispune gazeta aripei de la stînga.

Acele fonduri Iţiccelenţa Sa are să le mănuiască de la stînga la dreapta.

*

Voinţa Naţională, cu prilejul dureros al doliului Curţei noastre regale, scrie: „exprimăm îndureraţilor noştri Suverani expresia celor mai respectoase şi sincere condoleanţe".

Voinţa exprimă deci o expresie respectoasă şi sinceră.

Aşa stă de vorbă cu palatul, cu palatul unei ţări mici, gazeta consulului Boliviei.

OAMENI ŞI LUCRURI

JUDECATORI...

In mijlocul celei mai frumoase capitale europene—la Berlin—se desfăşoară acum cel mai urît proces posibil. Faimoasa chestiune a „camarilei", despre care am pomenit cu altă ocaziune, este dezbătută acum în plină lumină a publicităţii, cu prilejul procesului intentat ziaristului Maximilian Harden. Acesta din urmă—un fruntaş al publicisticei germane—a dat la iveală, prin revista sa „Zukunft" o sumă de lucruri extrem de urîcioase pe seama unor înalte personagii care ocupau strălucite poziţiuni sociale, trăind în cea mai intimă apropiere cu persoana Imparatului pe lîngă care aveau titluri de adjutanţi, consilieri, prieteni devotaţi şi aşa mai departe. Cele publicate în zisa revistă n'au emoţionat pe numitele personagii ; s'a întîmplat însă că prinţul de coroană aduse la cunoştinţa Imparatului acele compromiţătoare detalii ceea ce determină imediat dizgraţia lor. Iar dintre cei patru eroi principali ai divulgărilor unul singur se incumetă să aducă la bara justiţiei pe publicistul Harden şi astfeliu se judecă acum la Berlin cel mai senzaţional proces de moravuri ; astfel se văd defilînd figuri de prinţi şi de conţi pînă mai eri bucurîndu-se de favoarea amiciţiei şi intimităţei celui mai puternic şi mai ceremonios Monarc, astă-zi nevoiţi a-şi da seama de grave şi urîcioase învinuiri sau de bănueli de perversitate morală şi sexuală. Nimic nu poate rămînea ascuns şi e de admirat, cu osebire, desăvîrşita imparţialitate a justiţiei, obiectivitatea de cristal a preşedintelui care conduce dezbaterile, ca şi cum n'ar fi în joc nişte personagii aşa de simandicoase, ca şi cum eroii de azi n'ar fi fost idolii de eri, ca şi cum într'adevăr nu există nimic mai presus de dreptate şi în afară de ea.

Insuşi numele şi persoana Imparatului revin foarte adeseori în dezbateri, fără ca aceasta să emoţioneze, să turbure, ori să clintească pe judecători. Ba, Suveranul Germaniei trebue să fie, negreşit, cel mai interesat şi mai curios în urmărirea interesantelor peripeţii ale procesului, de oare-ce camarila în chestiune făurise în jurul lui un zid puternic, de nepătruns şi ţesuse o mreajă obscură de conrupţiune hîdoasă.

E drept că Imparatul a mers înaintea opiniei publice şi a justiţiei, îndepărtînd chiar din primul moment pe vechii săi favoriţi, dezbarîndu-se de camarila militară şi civilă. Iar acum, cînd îşi vede persoana amestecată în procesul ce se desfăşoară cu cea mai vastă publicitate se poate cel puţin mîngăia la fel cu străbunul său, cu gîndul că şi astăzi dreptatea e pusă mai presus de toate în Germania, că libertatea cetăţenească nu este o vorbă goală şi că sunt şi acum—judecători la Berlin.

Rodion

OMUL CU CARTEA

In curînd se va ţine la Paris în „*Grand Palais*" o expoziţie internaţională foarte interesantă : o expoziţie a cărţei şi a librăriei. Acolo în rafturi anumite, clasate şi orînduite vor fi depuse toate manuscrisele, toate cărţile, toate broşurile apărute în decursul veacului, de cînd omul a început a scrie şi a simţit nevoia de a împărtăşi altuia gîndurile sale prin scris.

Ce frumoasă şi înţeleaptă priveliste ! Toată gîndirea atîtor zecimi de mii de oameni, uitaţi de veacuri, îngropaţi în eternitatea vremurilor, va sta în cadrul tăcut al grandiosului palat Parizian, vorbind vremurilor de puterea ei neperitoare de şi operă a atîtor vieţi efemere.

Şi omul de azi se va simţi mic şi sceptic în faţa trecutului adunat de veacuri dar se va simţi şi mulţumit de puterea la care a ajuns arta aceasta a cetitului şi a scrisului în vremile noastre. Ce palide vor sta operile trecutului în faţa modernelor ediţiuni, în apropierea uriaşului progres al tiparului şi litografiei ! Şi totuşi, curios ! dar de cînd e lumea poate astăzi e mai puţin ca ori cînd admirată şi respectată cartea.

Toate vechile monumente, toate picturile ramase ne representau pe cei mari, pe cei bogaţi şi nobilii vremei cu o carte în mînă ; sarcofagele descoperite mormintele descoperite, ascundeau alături de moaştele vr'unui paladin din vremuri şi cîte-va cărţi pe care iubitorul lor le luase cu el şi dincolo de vămile pămînteşti.

Dar nu numai în epoca mai apropiată dar la Egipteni, la Greci, la Romani, cartea era preţuită şi nu odată în monumentele lor vezi representat un cetitor de manuscripte, un grup de auditori în jurul unui lector—ascultînd cu evlavie şi sfinţenie.

Dacă Egiptenii n'au scris mult pentru că le plăcea a pune scrisul lor pe toate z i d u r i l e şi era destul de greu şi de scris—citeau însă în schimb—probabil de acea nici nu exista vr'un monument representîndu-i scriind. Grecii scriau mult, dar nu se serveau nici odată de mese, ei scriau ţinînd manuscrisul pe genunchi —nu existau prin urmare, birourile şi mesele de lucru de azi în scopul acesta.

Dacă de scris era greu—nu era mai uşor de cetit. Cărţile erau nişte enorme rulouri cari se desfăceau cu greu. Cetitorul trebuia să ţie într'o mână manuscrisul, iar cu ceal'altă să desfacă încet, încet, ruloul-cărte. Nu se putea ceti ca astăzi bînd o cafea, sau fumând în tihnă o ţigară pe cînd o singură mână liberă, poate ţine cartea şi întoarce filele.

Şi nu se putea răsfoi o carte, cum se face astăzi, nu se poate începe de la *epilog* un roman, ci trebuiai să urmăreşti toată evoluţia manuscrisului—atunci mai bine ca ori cînd se nemerea expresiunea: acţiunea romanului sau a cărţei se *desvăluia* în faţa ochilor.

Cetitul avea o artă oarecare. De aceea profesorul Virt din Marburg găseşte că statuia lui Goethe din Francfurt nu e consecventă cu principiul cetirei. Goethe e reprezentat ţinând o carte în mâna dreaptă pe când în stînga ţinea o cruce. Ori asta nu e posibil. Cetitorul antic nu ţine nici odată o carte cu mâna dreaptă, căci acel ce o ţine aşa însemnează că a cetit'o, acel ce o citeşte o ţine cu mâna stângă. Şi sculptorul statuiei lui Goethe voia să reprezinte tocmai aceasta pe Goehte cetind.

Şi apoi cetirea se făcea cu rost, pe indelete. Cele 12 cărţi din Aeneida lui Virgil se citeau la Romani în 12 zile. Noi suntem grăbiţi—noi cetim repede şi

prost. E curios că arta aceasta a dispărut în moravurile noastre, înlocuită fiind probabil cu arta oratoriei și a *causerului*. Se vorbește în saloane mai mult de cât se citește și cine știe, cine e în perdere? Lectorii erau căutați și versurile se spuneau cu multă pricepere și talent.

Sub romani cartea e la apogeu. Bibliofilii sunt numeroși, bibliotecile nu sunt o raritate. Până și zeii au bibliotecile lor. Există o arhivă biografică în Cer—cred ei și acolo sunt înscrise toate datele însemnate din viața fiecărui. Credința asta trece și la creștini, cel puțin Ion Apocalipsul a susținut'o. Cartea e un om, conținutul unei cărți e viața unui om. După moartea lui statuele de marmură păstrează doar forma lui peritoare, cartea însă rămâne, ea este simbolul vieței unui scriitor.

Cu venirea și întinderea Creștinismului, cărțile dispar și în locul lor sunt răspândite doar cărțile religioase, evangheliile. Librarilor li se interzice a ține în depozite alte cărți de cât cărțile religioase. Librarul e bibliotecarul lui Dumnezeu, el vinde sfintele cărți scrise de Creator. Literatura veche e cetită pe furiș în monastiri și peșteri. Cunoscătorii clasicismului grec și roman sunt rari și numai cu Renașterea cartea reapare—cartea revine la om. De aci înainte vom vedea din nou în tablourile pictorilor, în marmora sculptorilor pe om cu cartea. Femeile, bărbații, toți caută a se instrui, a cerceta misterele vremilor și sunt reprezentați cetind, scriind. *Omul cu cartea* din Sibila Delfica reprezinta nu pe om dar toată omenirea doritoare de a se instrui.

Si de atunci cartea devine un *alter ego* al omului. A ceti e cel mai plăcut deliciu. Cetitul dela Renaștere și pînă azi formează pasiunea omenirei. Cît s'a publicat de atunci pînă azi e ceva colosal! Și totuși azi intrăm într'o epocă de decădere. Azi nu se mai citește cum se citea — astă-zi se răsfoește.

Massa de lucrări apărute, eftinătatea cărței, dorința de a ști toate, te împing a nu citi puțin și bine ci a răsfoi de toate. Se citește repede și prost și oamenii cu universalitatea lor de cunoștinți cu extra-ordinara lor pricepere a toate—știu mai puțin de cît știau cei vechi.

Și astăzi omului îi e chiar rușine de a citi.

A ceti îi se pare ceva comun. El citește în ascuns. Bibliotecile sunt frecventate de specialiști. Posedă biblioteci doar acei ce au nevoe de cărți — în casele cele mai bune chiar nu e x i s t ă biblioteci familiare. Femeile ascund cărțile pe care le citesc și într'un salon veți întîlni ori ce bibelou exotic, nici odată o carte frumoasă — și macar dacă ar fi o bibliotecă în acea casă! In vremuri era o distincțiune de a poza în fața unui pictor cu un volum în mînă, sau într'o bibliotecă. Astăzi doar vr'un imberb liceean cu pretenții literare sau vr'o romantică bucătăreasă se fotografiază cu o carte în mîni.

Cetitul a devenit comun. Și scaparea lui, rîdicarea lui la o nouă fază de mărire se va face tocmai rîdicând păturile de jos. Cînd aceștia vor pricepe farmecul cărței — atunci iarăși Cartea va fi regina gîndirei.

Dr. I. Duscian

Litere-Științe-Arte

Fără îndoială — e ceva schimbat, ceva nou în atmosfera vieței noastre în general, în moravurile noastre, în firea noastră. Din ce în ce mai mult literatura e considerată ca fiind mai compatibilă cu viața socială, iar renumele de „poet" nu mai inspiră societății românești neîncredere, nici teamă, nici dispreț, nici milă.

Iată bună oară în lista membrilor cari au luat parte la ultima și importanta ședință a „Archivei" un nume suggestiv din punctul acesta de vedere: d. Titus Lapteș, comisar..

Cînd ne aducem aminte numai cu un deceniu în urmă cum stăteau lucrurile nu putem să nu găsim picant acest mic tablou al comisarului literat. Odinioară singurul punct de contact între poliție și... artă era doară vînzarea silită a biletelor de teatru, obicei dezastros pe cale de a dispărea astă-zi, dar numai pe cale... Dela intrarea titraților în poliție schimbări mari și naturale s'au făcut, căci odată cu cultura și cu titlul trebuiau să vie și alte moravuri—și de aci posibilitatea char pentru un om de talent să-și găsească aci o existență compatibilă cu o sensibilitate mai aleasă. Autorul volumului de poesii „Freamăt" este necontestat un frumos și remarcabil talent și ca atare bine primit și în cercul „Arhivei" în rînd cu atîția tineri publiciști, iar uniforma polițienească nu jenează astăzi pe nimeni, după cum nu sparie nici o muză impresionabilă la cel mai ușor... freamăt al simțirei. Lucrul e cu atît mai firesc cu cît în fruntea marilor administrații ieșane avem astăzi poeți, publiciști cu renume.

Fără îndoială s'a schimbat mult atmosfera vieței noastre sociale.

*

Maxim Gorki și editorul său Piatnizki proprietarul editurei populare „Snanije" au fost dați în judecată pentru publicarea nuvelei „Mamă" în care cenzura rusă afirmă că se idealizază socialismul.

*

Nietzche n'a avut darul de a place Englejilor. Lucrarea sa „Also sprach Zarathustra" a fost singură tradusă și foarte puțin citită. Abia în 1903 s'au tradus alte lucrări dar cari nici ele n'au găsit mulți cetitori. In unul din ultimile numere din „Daily-New" D. Edvard Garnet explică de ce Nietzche n'a putut fi priceput de publicul englez. „Noi suntem un popor prea specialist: artiștii, profesorii, predicatorii noștri, cum și lumea noastră muzicală nu se ocupă de cît de ramura activității lor și sunt ca copiii cînd e vorba de restul culturei și civilisației. Așa dacă veți da unui englez un roman de Dostoewski vă va răspunde:

Ce descriere mizerabilă a vieței! La ce toate acestea? Pe cînd unui continental dat același roman îți va răspunde: Ce interesantă e viața asta mizerabilă!

Cu Nietzche e același lucru; vederile lui extreme, anarhiste, sperie pe specialiștii noștri și nu voesc să îl studieze și totuși tocmai în cunoașterea lui s'ar putea mai bine cunoaște temperamentul lui apropiat de al nostru.

*

O interesantă coincidență este aceea care duce astăzi pe marele comedian francez Coquelin Cadet în cura unui sanatoriu englez, după ce-și făcuse o celebritate prin parodiile celebre la adresa englejilor și a limbei lor.

Se știe că marele artist e greu lovit de o boală de nervi și se află în cura unui sanatoriu din Anglia. Coquelin Cadet e în vrîstă de 58 de ani.

*

Biblioteca publică a orbilor stabilită la New-York, grație unor donațiuni generoase, s'a îmbogățit cu un catalog.

El se compune din 3000 fișe adunate într'un sertar al unei mobile speciale și dispuse în așa fel în cît orbul n'are de cît să'și plimbe degetele pe ele, așa cum și-ar trece un om cu vedere, ochii.

Pipăitul îi ajută, după o oare care practică, să recunoască cartea după caracterele Braille pe cari le consultă.

Acest sistem ușurează grozav studiul celor orbi.

*

STRUNA ZILEI

R E G I M U L

Timp de 7 luni liberalii nu au putut decide numirea unui funcționar la penitenciarul local.

Înțeleg,—partidul n'are
Oameni de valoare — dar
Candidați fără de număr
Pentru... penitenciar.

Informații

Comisiunea parlamentară pentru elaborarea proiectelor agrare va fi convocată pentru ziua de 22 Octombrie.

—

Voința Națională *ne acuză că am dat o știre* misterioasă *cînd am anunțat că țaranii dintr'un județ din Moldova au cumpărat toate revolverele ce se aflau în capitala acelui județ.*

Precisăm: *țăranii din județul Vaslui au cumpărat* toate revolverele *ce se găseau de vînzare în orașul Vaslui.*

Invităm pe Voința *să ceară desmințire, în această privință, de la d' prefect Ghica.*

—

Direcțiunea generală a serviciului sanitar a invitat medicii de plasă și în special pe cei din spre malul Prutului să ia severe măsuri, pentru a se împiedeca ivirea holerei.

S'a pus în vedere medicilor ca să dea sfaturi țăranilor să aplice măsurile ce se vor lua și tot odată să nu se mai alimenteze cu apă din Prut.

—

Scandalul din Pașcani.— Din Pașcani ni se comunică că eri s'a petrecut un mare scandal acolo, cu ocazia instalărei nouei comisiuni interimare, compusă după cum se știe, din d-nii: M. Tabacu, președinte, Friederich Coh și Napoleon Popescu membri.

Fostul președinte Ghiorghiu fiind chemat să predee cassa comunală, a avut loc un incident de toată nostimada. După predarea cassei, Ghiorghiu refuză să predee cheia de la cassă, sub motiv că-i aparține lui, căci aceia a primăriei s'a pierdut. Urmară cîte-va apostrofări între d. Tabacu și Gheorghiu, mai ales că acesta din urmă a refuzat să predee după inventar și mobilierul.

S'a dat naștere atunci unui scandal, în sală aflîndu-se partizani și de ai unuia și de ai altuia, scandal care cu greu s'a putut potoli.

—

Mîine seară la orele 8 și jum. va avea loc în Aula Universității interesanta conferință a d-lui dr. Jocu, despre „o escursie în Olanda".

Conferința va fi însoțită de numeroase proecțiuni electrice.

Intrarea e gratis.

—

La matineul ce va avea loc mîine Duminică la Teatrul Național, în folosul „Crucei Roșie" și-a dat întîlnire tot ce are Iașul mai distins și mai ales.

Profitîndu-se de presența d-nei Marietta Ionașcu în localitate, în urma intervenirei ce s'a făcut, excelenta trupă a d-lui Grigoriu va representa frumoasa operetă „Fire de Artist", în care se știe că d-na Marietta Ionașcu e neîntrecută în rolul artistei Nelly, ca și d. Maximilian în Torelli.

Persoanele care încă nu și-au procurat bilete, mai pot găsi încă la cassa Coloseului Regal, unde au fost depuse.

—

Membrii societății clericale „Bine-facerea" se vor întruni în curînd spre a se ocupa cu rezolvirea mai multor chestiuni.

—

D-na Ghițescu, mama d-nei maior Vicol, a încetat aseară subit din viață.

Numita d-nă fusese eri pe la 6 în vizită la d-na Apostol din strada Lăpușneanu, unde s'a amuzat tot timpul și unde a făcut o partidă de cărți. Seara pe la orele 9 și jumătate cînd se porni spre casă, în colțul străzei Banu îi veni rău și căzu jos în nesimțire.

Transportată acasă d-na Ghițescu, încetă din viață.

Condoleanțele noastre întristatei familii.

Mîine seară cu trenul de 9 și 5 vor pleca spre America 12 familii evreești, din cele 60 constituite la Socola pentru a emigra în California.

Intre aceștia sunt și cîți-va tineri meseriași.

—

Mîine seară I. P. S. S. Mitropolitul Partenie Clinceni al Moldovei și Sucevei va pleca la București, împreună cu P. S. S. Archiereul Ghenadie Georgescu, pentru a lua parte la desbaterile Sf. Sinod.

—

Eri au trecut examenul de Dr. Civil III, următorii studenți de la drept: Vă-sescu, Jurescu A., Năsturel și Tiron.

—

D. Al. Hinna, membru al Curței de Apel, s'a reîntors astăzi din concediu.

—

Am anunțat că numirea unui ajutor de registrator la Epitropia Sf. Spiridon nu se face pînă la 1 Noembrie.

De unde pînă mai dăunăzi erau numai 3 candidați, acum sunt 8.

—

S'a pus sub presă teza de doctorat în filosofie a d-lui Ilie Ghibănescu, profesor la gimnasiul din Dorohoi, tratând despre *Fenomenele psiho-fizice în raportul lor cu cunostința.*

E prima lucrare care se prezintă Universității de Iași pentru căpătarea titlului de doctorat în litere și filosofie.

—

Domnișoara Camilia Faur, fiica d-lui C. Faur, s'a logodit cu d. G. J. Albu din Piatra N. Felicitări.

—

I. P. S. S. Mitropolitul Partenie a decis că fie-care preot din localitate să slujească cîte-o zi în noul paraclis din palatul Mitropolitan, ce s'a sfințit acum trei zile.

—

D-na Natalia Simionescu, foastă profesoară de croitorie la școala profesională „Reuniunea Femeilor Române", dă lecții de teorie și practică.

A se adresa str. Sărărie No. 78.

—

Luni 15 Octombre se va întruni în sesiunea ordinară noul consiliu județean. După cum am anunțat președinte va fi ales d. C. Leppadatu,; vice-președinți d-nii maior Lupașcu și V. Pallade.

Pentru locurile de membri în delegațiunea județeană, există mari neînțelegeri și nu s'a putut stabili pînă acum consilierii cari vor figura ca atare.

—

CLERICALE.—Din Eparhia Hușilor ni se comunică următoarele. In jurul protopopatului de Bârlad s'a făcut nu puțină vâlvă politică. Protopop de Bârlad era pr. Gădeiu, fiul d-lui V. Gădeiu fostul psalt al Episcopiei de Huși, și frate cu dl. A. V. Gădeiu, inspectorul meseriașilor din țară și cunoscutul scriitor istoric și economist. Contra protopopei de Bîrlad luptau liberalii dela Bârlad și Episcopul ca să cedeze a primit demisia protopopului Gâdeiu, preut la domneasca. Liberalii ar fi vroit să pună protopop pe preutul N. Iancu, fost protopop și înlocuit din protopopie în urma neregularităților constatate când cu gestiunea averii bisericei domneasca. I. P. S. S. Episcopul de Huși a ținut să recomande de protoereu al Tutovei pe Th. Sachelar care însă nu e agreat de administratorul casei Bisericei, pe motive că nu e liberal curat ca preutul N. Iancu: D. Gârboviceanu, omul care ocupă fără lege locul de administrator al casei bisericei, și care la vreme va fi judecat de călcarea fățișă a legii în persoana domnieisale, nu voește a face numiri în biserică de cît dintre clericii botezați în liberalism, și deci n'a vroit să audă de recomandarea Episcopului Conon contra căruia are mulți dinți de aratat. In această sfadă s'au întors lucrurile în folosul preotului Gâdeiu, care avînd pe fratele său la spete a primit reconfirmarea în postul de protopop prin o adresă semnificativă și pentru liberalii din Bârlad și pentru I. P. S. S. Conon.

*

Ni se semnalează o intervenire cam autoritară din partea d-lui I. Calinderu, administratorul domeniilor Coroanei în permutarea ce s'a făcut contrar legii a preotului Cojan, de la Borca—Suceava, la Salcea; Pr. Cojan a fost mu tat din oficiu, fără a fi judecat, de și legea e categorică în aceasta.

Cum rămîne atunci cu domnia legilor, atît de trîmbițată de d. Haret?

*

Preutul Racoviță de la com. Șorănești Vaslui a fost dat judecății pentru că a înmormîntat în cavoul familiei Racoviță pe soția proprietarului moșiei Șorănești, de și Episcopatul refuzase a îngădui o asemenea înmormîntare. In jurul acestei afaceri s'au dat vre-o 3 ordine contradictorii de la ministerul de interne.

*

D-l V. Oiaga, profesor de religie, a fost apărătorul preutului I. Popovici din Belcești, reclamat de colegul său preut Movileanu, pentru abateri grave. Procesul s'a amînat pentru alta dată, înaintea Consistorului.

—

D-na Elena Vulpe a fost numită moașă la comuna Buznea, în locul vacant.

—

Mîine va fi predat autorităților noastre din Ungheni soldatul Condurachi Gheorghe, dezertor din regimentul 7 Rachova No. 25, care a fost prins de autoritățile rusești în apropiere de Kișinău.

—

Membrii societății „Archiva" și au propus a ținea o serie de conferențe populare prin mahalale, în fie-care Marți seara, în scopul de a ajuta pe elevii saraci.

—

DIN VASLUI.—Asupra armoniei ce domnește în sînul partidului liberal din Vaslui, un prieten liberal de baștină nuanța Lupașcu ne roagă a face următoarea discretă întrebare d-lui Eduard Ghica, stimatul prefect de Vaslui, cum se face că d-sa în toate actele sale aominstrative, în numiri și schimbări de funcționari nu se consultă decît cu 3 ardeleni, cari îi fac anturajul actual, am numit pe d-nii Sasu V. deputat și avocat, dr. Bordea și inspectorul domenial Condurachi.

Cînd se știe că liberalii Vaslueni numără în rîndurile lor bătrîni luptători, devotați cauzei liberale, întrebarea ce o punem nu pleacă de cît dintr'un sentiment de pură curiozitate.

—

HOLERA.—*Direcția generală a serviciului sanitar a dat ordin telegrafic de a opri întroducerea în țară a mărfurilor din Basarabia, în afara de celea care vor veni prin Ungheni și prin gura Prutului* (*Galatz*).

In aceste de pe urmă două puncte există precum se știe atît lazarete cît și cele mai p e r f e c t e aparate de desinfectare. La Ungheni și la gura Prutului au fost delegați pe lîngă medicii existenți și medici speciali însărcinați să supravegheze măsurile contra holerei.

In afară de aceasta, după cum am anunțat și eri, trupe au fost așezate dealungul Prutului, spre a împiedeca trecerea în mod clandestin din Rusia în Romînia.

—

Funcționarii grefelor tribunalului Iași, constituiți în societate, se vor întruni mâine, Duminică, ora 2, în grefa secției II-a a tribunalului spre a procede la alegerea biroului.

Dr. I. ANTONIU

Doctrina Beției

V.

Iată cum în mijlocul condițiunilor fisiologice am descoperit această particularitate: l'am administrat în capsule, pentru a'l ascunde de bolnavă, în o dosă de o moderație superioară, cu scop de a facilita digestia, a activa circulația periferică și a deștepta puțin forțele musculare la o copilă anemică în etate ca de 16 ani, care nu băuse nici o dată alcool; însă după ingestiunea acestei dose odoarea lui l'a făcut bine recunoscut, exalîndu-se în natură prin respirație.

Mialche Callard, Legra pretind, că alcoolul este oxidabil în circulație; atunci dar este adevărat, că el întîrzie lucrarea de denutriție, adică micșorează phenomenele chimice de hematoasă și consecutiv denutriția, fiind-că acidul carbonic face parte integrantă din alcool și din proprietățile băuturilor fermentate.

Apoi dacă unii bețivi se îngrașă, de aci trebue să deducem cu convicțiunea complectă, că este o oprire de desasimilație?

Oare cîți bețivi sunt cu stomahuri reci sau torpide, cu mucosa gastrică iritabilă hiperemiată, unde metamorfosa chimică de lucrare a digestiei e atît de slăbită; și ei, atingînd un mare grad de slăbăciune, continuă încă a bea, fiind că nimic nu resistă mai tare contra resonului, cu abusul inveterat.

Și iarăși cîți oameni sănătoși nu capătă un en bon point fără a fi gurmanzi? Atunci ar trebui să urmeze, că la bețivi, cari în genere mînîncă puțin și muncesc, cantitatea de putere să se desvolte pe comptul alcoolului? Lucru ce nu se poate admite.

Să revenim la alte fapte: toți cunoaștem, că acidul carbonic și protoxidul de azot produc o beție trecătoare, o perioadă de excitațiune ca în alcoolismul acut; în basa acestor considerații, dacă este să admitem o transformație chimică a alcoolului, atunci știm mai dinainte, că acidul carbonic poartă figura de complice și nu poate rămînea ca un martur comod;—însă cum vom putea noi explica acel fapt singuratec de combustie spontanee? ce s'a observat la unii bețivi de profesiune? Desigur că nu prin acidul carbonic vom putea resolva această problemă. Dar mai vine încă întrebarea: mai poate alcoolul atunci păstra proprietățile terapeutice? Căci în stare de boală acțiunea lui asupra funcțiunilor speciale și evidente nu este nulă.

Pentru Todd, el trece ca un medicament capabil de a calma sistemul nervos, a scădea temperatura procurînd un somn liniștit, de a preîntîmpina delirul sau de a'l risipi, dacă el există. Noi din parte-ne deși nu'i acordăm atîta valoare, nu suntem în contra idei, că terapeutica îi recunoaște proprietăți speciale; însă cutezăm a crede că ele nu corespund de cît proprietăților fisiologice. Numai cine are idei preconcepute, nu simțește adevărul, ce 'l exprimăm noi; ceva mai mult, chiar acei, care 'l consideră ca aliment respirator (Liebig, Ducher), nu pot vedea alt efect de cît ca la omul forte și sănătos.

Aci mă aștept la o obiecțiune, adică, că alcoolul lucrează asupra organismului în două chipuri; în stare fisiologică, ca aliment, și în stare pathologică sau terapeutică; — Aceste două forme, în esența lor fundamentală, ne par singulare.

S'a zis, că alcoolul are și alte efecte—adecă ca medicament, în formă activă a boalelor febrile e suportat în dose mari. Cingeot (tesa 1867) susține, că la copii de 14 ani s'a dat pînă la 250 gramme de alcool și la copii de 2—2 jum. ani s'a dat 80 grame, fără să producă beția.

Aceste dose în stare fisiologică ar fi produs de sigur o beție confirmată; dar pe nimeni nu poate surprinde, cînd știm starea de toleranță a organizmului bolnav. Dar, oare organismul acoperă starea sa, susceptibilitățile de excitațiune stau asemenea ascunse în un echilibru, care îl păstrează, și în sînul creerilor alcoolul nu dă nici o impresiune? Aceasta nu o putem admite, mai ales că de cîte ori l'am administrat în starea adinamică și cu deosebire în cea febrilă, bolnavii s'au îmbătat, ceea-ce probează că organizmul e fără apărare în contra acestei otrăvi.

S'a presupus, că alcoolul, care oxidă în sînge, trece succesiv în stare de aldeid (alcool dishidrogenat), pe urmă în accid acetic și finește a deveni acid carbonic; dar cel întâiu derivat nu s'a regăsit pînă acum; iar acidul acetic nu să știe dacă nu are o altă origină (Guibler).

In fine, pentru a încheea, vom adăuga, că, voind a explica combustiunea spontanee, ce s'a observat, după cum am mai zis, la unii bețivi de profesiune, Quevenne dă o opiniune, fără a susținea: că în economie alcoolul ar suferi alte dedublări, adică mai întâi, să transformă în hidrogen protocarbonat hidrogen și oxid de cărbune atingînd cel din urmă termen de oxidație; așa că la indivizi în stare de beție este locul de a verifica presința acestui compus binar și a hidrogenului liber; făcînd și o comparație analogă între combustia spontanee și gazurile de mare, ce sunt un product de decomposiție spontanee a lichidelor organice.

(Va urma)

A N U N C I U

Societatea Romînă-Italiană pentru industria textilă, caută un funcționar romîn sau naturalisat pentru birou și pentru operațiunele de vamă și expediție.

Ultime informaţii

Două cazuri identice ca acele de pe moşia Unţeni, au fost constatate in comuna Sineşti, din judeţul nostru.

Două femei din acea comună, mîncînd carne de vită, care probabil a fost bolnavă, au fost atinse de pustula malina. Ele au fost internate la spital de oare ce starea lor e destul de gravă.

Faţa de aceste cazuri care au fost aduse şi la cunoştinţa direcţiunei generale a serviciului sanitar, s'a dat ordine severe prin comunele rurale de a se face un mai bun control asupra vitelor care sunt tăiate.

D. P. P. Carp, şeful partidului conservator, care a fost ieri în Iaşi, s'a întreţinut cu mai mulţi fruntaşi ai partidului conservator local asupra politicei în genere.

D. P. P. Carp a făcut mult haz de intrigile ziarelor liberale, cari povestesc necontenit legenda cu „şefia d-lui Take Ionescu".

Gheşefturi. — *Administraţia comunală trecută luase dispoziţia ca depozitele de lemne să nu poată fi stabilite de cît în zona III a oraşului. Acum, în baza unui vot al consiliului comunal, dispoziţia a fost modificată în senzul că asemenea depozite să poată fi înfiinţate şi în zona II a oraşului.*

Nu discutăm această dispoziţie întru cît ie chestie de apreciere dacă ie bine ca şi în zona II să fie depozite de lemne.

Dar ceea ce se petrece cu eliberarea autorizaţiilor pentru aceste depozite—aci incepè scandalul asupra căruia, în speranţă că se vor lua măsuri, voim să insistăm.

Când se primeşte la primărie cerere pentru înfiinţarea unui depozit de lemne, cererea, potrivit regulamentului, se remite inginerului sef spre referare.

Ce face inginerul şef? Obligă pe unul din funcţionari să trimeată petiţionarului invitaţie, prin carte poştală, ca să vie să deie lămuriri.

Prea e cusută cu aţă albă această „invitaţie" ca să fie nevoe să insistăm asupră-i.

Inginerului şef nu-i este permis să se dee astfel în spectacol şi administraţia comunală are datoria să retragă d-lui Cugler dreptul de a „referi" asupra cererilor de înfiinţări de depozite.

La secţia II a tribunalului s'a întîmplat ieri un incident foarte regretabil: în cursul unui proces un avocat a apostrofat viu pe colegul seu, care asista partea adversă.

Magistratul, care a presidat audienţa în care s'a petrecut incidentul, a uitat să tragă macar clopoţelul.

Regretabil!

Desfiinţarea şcoalei de meserii.— *Şcoala de meserii judeţeană din comuna Buciumi, care funcţionează de atîta amar de vreme, dînd mulţi absolvenţi care actualmente îşi exercită meseria în comunele rurale, a fost rasă din budget cu începere de la 1 April 1908, de către actuala administraţie judeţană.*

Azi diminiaţă la orele 9 s'a făcut cu deosebită solemnitate transportarea sf-telor moaşte ale Cuvioasei Paraschiva de la Mitropolie în ograda bisericei Trei-Erarhi.

După ce s'a oficiat un serviciu Divin de către P. S. S. Arhiereul Ghenadie Georgescu, vicarul Mitropoliei, moaştele au fost luate pe braţe de preoţi şi cu ceremonialul obicinuit au fost duse şi aşezate în ograda bisericei Trei Erarhi.

Doctoratul în drept.—Consiliul profesoral al facultăţei de drept din Iaşi, întrunindu-se ieri seara spre a se consfătui asupra creărei doctoratului la Universitatea din Iaşi, au discutat, în principiu, asupra catedrelor ce s'ar putea crea şi au ales o comisie compusă din d-nii M. B. Cantacuzin, decan, P. Missir şi D. Alexandrescu, ca să se pue în contact cu comisia facultăţei din Capitală, în ce priveşte elaborarea programei doctoratului.

D. Iorga şi magistratura.— La secţia comercială a tribunalului Iaşi s'a judecat eri o cerere a comerciantului Lehrer pentru prelungirea moratorului ce-i a fost acordat de acel tribunal.

In cursul desbaterilor, avocatul lui Lehrer, d. C. B. Pennescu, dete citire unui articol ce l'a publicat, privitor la acest faliment, celebrul Iorga în *Neamul Romînesc.*

Acel articol conţine cele mai grave injurii la adresa magistraturei din Iaşi. Fireşte că n'au nici un interes—din punct de vedere potologic, doar—întru cît gazda lor s'a făcut d. Iorga şi pseudo-revista d-sale.

In ziua de 29 Octombrie I. P. S. S. Mitropolitul Partenie Clinceni va inspecta bisericele din: Leţcani, Podul-Iloaia, Popeşti, Doroşcani, Hărpăşeşti şi Păuşeşti, iar în ziua de 30 Octombrie cele din: Lungani, Brăeşti, Cristeşti, Prigoreni, Buznea şi Tg.-Frumos.

Ştiri şcolare.—D. D. Sachelarescu revizorul şcolar şi d. Haliţa inspector, se vor reintoarce mîne din inspectarea şcoalelor rurale din judeţ.

— D-na Sofia Rozin, institutoare, a obţinut un concediu de 15 zile, pentru caz de boală, în care timp va fi suplinită de d-şoara Maria Onciu.

— D. T. Petrov învăţător la Podul-Iloaei a obţinut un concediu de o lună în care timp va fi suplinit de d. Gh. Leonescu.

— D. Neculai Georgescu, a fost numit învăţător suplinitor la Spinoasa, iar d. Gr. Horhotă la şcoala din Vulturul.

— Invăţătorul din comuna Scobinţi a înfiinţat un curs de adulţi.

— Invăţătorul M. Damir de la Totoeşti, a cerut transferarea sa la o şcoală rurală din judeţul Vaslui.

Camera de meserii a ţinut ieri o importantă şedinţă asupra căreia vom publica luni o interesantă dare de seamă.

La secţia a II-a a Curţei urma să se cerceteze ieri apelul făcut de arendaşii Kaufmann şi Crasnacelsky în contra hotărîrei tribunalului Dorohoi de-a aplica un sechestru asigurător pe averea acelor arendaşi, pe moşia Mitocu, pentru despăgubirea proprietarului Pătrălogeanu.

Curtea facînd divergintă asupra incidentului că procedura nu era complectă, a amînat judecarea pentru 6 Noembre.

*

Zemstovul din Kişinău a intentat proces pentru revendicarea moşiei Mitocu. Afacerea se va judeca la tribunalul de Dorohoi.

D. C. B. Pennescu, ca efor al Spiridoniei, a luat o dispoziţie foarte inimoasă: ca prafurile ce se servesc bolnavilor spitalului să fie puse în capsule. Capsulele să se comande la farmacistul Racoviţă, nepotul d-lui Pennescu.

Inimoasă dispoziţie—ce ziceţi?

Trupa de operete a d-lui Grigoriu a înregistrat mari succese în Iaşi. Dar opereta care a plăcut mai mult a fost incontestabil *Fire de Artist*, care va fi dată mîine pentru ultima dată în profitul soc. *Crucea Roşie.*

Faptul, că spectacolul va avea loc la teatrul naţional, care dispune de o mare bogăţie de decoruri şi că rolul principal din piesă—acel all artistei Nelly—va fi susţinut de d-na Ionaşcu, vor face din spectacolul de mîine un adevarat şi rar regal artistic.

Potrivit nouei legi a procedurei electorale, listele electorale se întocmesc de tribunale, şi nu de primărie.

La clubul conservator din Iaşi, piaţa Unirei, funcţionează o comisiune care se pune la dispoziţia alegătorilor, pentru orice lămurire electorală, în fiecare zi dela oarele 5—7 p. m.

TEATRUL NAŢIONAL

Vendredi 19 et Samedi 20 Oct 1907

2 Grandes Representations Extraordinaires

avec le concurs de Madame

CONSTANCE DE LINDEN

célèbre artiste du Théâtre Royal du Parc de Bruxelles

accompagnée de sa troupe Parisienne

DONNERA

Vendredi 19 Oct., a 9 heurs du soir

Education de prince

Piéce en 4 actes de Maurice Donnay de l'Academie Française

Samedi 20 Octobre

Paris — New-York

Piéce en 3 actes de MM. F. de Croisset et Emanuel Aréne

Prix des places: Fauteil d'Orchestre (les quatre premiéres rangés) 12 fr., Stalle I, (de la 5-e à 8-e rangée), 10 fr., Stalle II, de la 9-e à la 14-e rangée) 6 fr., Stalle III de la 14-e à la 18 rangée) 4 fr., Les autres rangés 3 fr., Balcon I 4 fr., les autres rangées 3 fr., Galerie 2 fr., Loje de 4 places, 50 fr., Loges 5 et 6 places 60 fr., Loje de Galerie, 16 fr.

Les billets sont en vente á l'Agence Thèâtrale „Thalia" (Maximovici).

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei„

Bucureşti 13 Octombrie

Manifestaţii studenţeşti

Bucureşti.—Consiliul profesoral al facultăţei de drept întrunindu-se aseară la ora 9 spre a se ocupa cu cererea studenţilor de a trece examenul de drept roman cu d. Danielopol şi nu cu d. Longinescu, a hotărît ca studenţii din anul I, să dee examen cu d. Danielopol, iar cei din anul al II-lea, cu d. Longinescu.

D. Haret văzînd că consiliul profesoral anulează decisia sa, a scris o scrisoare d-lui Longinescu prin care îi arată că a fost indus în eroare de către studenţi, cari i'au arătat că au asentimentul d-lui Longinescu.

Păduri în flăcări

Bucureşti.—O telegramă venită la ministerul de interne din partea prefectului de Bacău anunţă că pădurile Slănicului şi Tarcăului din acel judeţ sunt în flăcări. S'au cerut ajutoare şi toate trupele existente in Bacău au fost transportate la faţa locului.

N. R. E probabil ca pădurile Slănicului de care se vorbeşte în această telegramă nu aparţin Eforiei Sf. Spiridon, căreia adresîndu-ne ne-ar răspuns că nu au nici o veste relativ la acest incendiu, făcîndu-ne în acelaş timp cunoscut că sunt şi particulari cari poseda păduri în vecinătatea Slănicului.

Moartea lui Gogu Florian

Bucureşti.— Astă-zi a încetat din viaţă Gogu Florian, membru marcant al partidului conservator, fost consilier la curtea de Apel. Gogu Florian a ocupat în diferite rînduri scaunul de deputat şi a fost consilier comunal al capitalei. In anii tineri s'a ocupat şi cu ziaristica, colaborînd la o mulţime de ziare şi reviste.

Proectul nouei organizări administrative

Bucureşti.—Noul proect de organizare administrativă întocmit de ministrul de interne a fost trimis în studiu la mai mulţi prefecţi. Nu se poate cunoaşte pînă în prezent alte detalii conţinute în proect, pînă după studiarea lui de ministru şi prefecţi, cari mai tîrziu în acest scop vor fi convocaţi în capitală.

In tot cazul crearea din nou a unui aşa mare număr de inspectori nu convine d-lui Sturdza.

Date fiind şi alte dificultăţi e îndoială că acest proect va putea fi presentat Parlamentului.

In jurul reformelor agrare

Bucureşti.—Intre reformele pe care le va presenta guvernul este vorba să fie întrodus şi un articol referitor la imposite. Vor fi dispensate de taxe acele moşii cari vor fi date în arendă obştiilor ţărăneşti, pe cînd acele care vor fi date in arendă arendaşilor străini vor fi supuse unei taxe îndoite.

Mulţi din marii proprietari sunt furioşi împotriva acestei reforme şi vor căuta a zădărnici întroducerea ei.

Politica la Galaţi

Galatz.—Aseară membrii comitetului executiv al clubului conservator au ţinut şedinţă.

Printre alte hotărâri luate de comitet, e şi aceea de a înfiinţa un ziar de propagandă conservatoare, instituindu-se următorul comitet, care să se ocupe cu această chestiune: Gh. Caramfil, Benisache, Fortunescu, Bădăreu, Plesnilă, profesor Calmuschi, Vasiliu avocat, Al. Densuşanu, Patriciu, Leon Cantacuzino, St. Teodorescu şi Neculai Constantinescu.

S'a mai decis să se lanseze un apel rugând pe toţi amicii conservatori care au suferit neajunsuri din partea actualei administraţiuni, să se adreseze imediat contenciosului politic instituit pe lângă clubul conservator, care le va pune la dispoziţie în mod gratuit un avocat pentru apărarea intereselor.

Intrunirea proprietarilor din Galaţi

Galatz.—Astă-seară la orele 6, se întrunesc proprietarii din judeţul Covurlui, pentru a discuta asupra mai multor chestiuni, privitoare la măsurile ce vrea să le ea guvernul în chestia agrară.

Austria şi expulzările din Romînia

— O informaţie a „Opiniei" —

Viena.—Ziarele de aci se ocupă de informaţia dată de ziarul „Opinia" în chestiunea notei pe care ministerul de externe austriac a adresat'o guvernului romîn în privinţa expulzărilor.

Ziarele spun că deputatul socialist doctor Grigorovici a facut cunoscut ştirea „Opiniei" socialiştilor din parlamentul Austriac, cari au delegat pe Grigorovici şi pe Pernstorfer să ceară explicaţiuni ministerului.

Ambii deputaţi au mers la ministerul de interne unde li s'a spus că o notă identică a fost, în adevăr, „trimisă guvernului romîn", pe timpul rescoalelor agrare. La ministerul de externe s'a afirmat, d'asemenea, celor 2 deputaţi, că guvernul austriac, pe timpul rescoalelor, a trimis o notă de protestare guvernului romîn în privinţa expulzărilor.

Ministrul de externe a mai spus celor 2 deputaţi: expulzările din Romînia sînt reu văzute mai ales în Ungaria.

In urma acestor declaraţiuni grupul socialist din parlamentul austriac, a hotărît să aducă chestia notei în discuţia parlamentului.

(După cum se vede atît la ministerul de Interne, cît şi la acel de externe, informaţia «Opiniei» a fost confirmată. De altmintreli nici guvernul romîn n'a dat nici un fel de desmintire acelei informaţiuni.)

Simpatia sultanului către Frantz Iosef

Viena.—Ziarul „Politische Correspondez" spune că sultanul în timpul boalei Impăratului Frantz Iosef i-a adresat o telegramă, exprimîndu-i mîhnirea sa că Imparatul a căzut bolnav precum şi bucuria sa că acum împaratul merge spre bine.

Interesantul proces Harden—Moltke

Berlin.—In procesul Harden, medicul Hirschfeld declară că este convins că Moltke avea prin natură dispoziţiuni omosexuale, fără să aibă cunoştinţă de acest lucru.

Comandantul militar major Hulsen declară că are cunoştinţă că Eulenberg şi Moltke au fost concediaţi din cauza svonurilor că sunt omosexuali.

Interogatorul a fost închis. Azi au început pledoariile.

Uu comunicat

Sofia.—Următorul comunicat se trimite din Sofia:

Svonurile răspîndite de oarecare ziare pretinzîud că ministrul Stanciov, între altele ar avea ca misiune să reguleze la Bucureşti înţălegerile survenite cu ocazia serbărilor de la Ptevna, sunt cu totul nefondate, asemenea neînţelegeri neexistînd.

Şcoală de poliţie

Constantinopol. — Ziarele anunţă creiarea unei şcoale de poliţie sub conducerea unui maior belgian.

Demisii ministeriale

Viena.—Clubul junilor cehi a consimţit la demisia proectată a miniştrilor Pacak şi Fort. Aceştia din urmă au presentat baronului Beck demisiile lor.

Serbia şi reformele din Macedonia

Belgrad.—Primul ministru Pasici a presentat miniştrilor Austro-Ungariei şi Rusiei răspunsul la nota privitoare la reformele macedonene. Guvernul sîrb prin această notă mulţumeşte puterilor pentru interesul ce poartă soartei şi egalităţei popoarelor creştine din Turcia şi adereză cu cea mai mare satisfacţiune la dorinţa puterilor de a se pune un sfîrşit acţiunei bandelor. Regretă însă că puterile nu ţin socoteală de conduita leală a sîrbilor cari nu au început acţiunea revoluţionară nici nu au făcut propagandă armată şi nu au recurs la formarea de bande de cît în scopul legitimei apărări. Formaţiunea de bande nu trebuia atribuită unei greşite tălmăciri a art. 3 din programul de la Muerszteg. Bandele bulgare există deja din 1903, deci înainte de programul de la Muerszteg, care a fost elaborat în toamna lui 1903. Populaţia părăsită în voia bandelor a fost obligată să facă un act de legitimă aparare şi a se uni pentru cauza revoluţiei. Iată dar cauza apariţiunei bandelor sîrbe cari au un caracter pur defensiv şi nu au fost create prin interpretarea falşă a programului sus numit. Cît despre statu-quo pe care puterile îşi bazase delimitarea naţionalităţilor, guvernul declară că nu se poate vorbi de un statu-quo de oare-ce de multă vreme deja starea lucrurilor a variat în mod continuu şi proporţional cu puterea de propagandă a diferitelor naţionalităţi. Guvernul văzînd în reforme un gaj pentru un mai bun viitor al creştinilor din Turcia, doreşte ca aceste reforme să se întindă şi la Sangiacurile şi unde sîrbii sunt expuşi la mai mari rele de cît aiurea. Intinzînd acţiunea reformelor şi la aceste Sangiacuri puterile îndeplinesc o operă umanitară şi vor întări încrederea populaţiei creştine din Turcia în nepărtinirea şi în eficacitatea reformelor. Dacă puterile ar deslipi aceste sangiacuri de la acţiunea reformelor, acest vechi leagăn al statului sîrbesc ar fi ameninţat până la existenţa sa.

Meeting de protestare

Paris.—Federaţia socialistă a Senei a ţinut un meeting de protestare în contra campaniei marocane.

Deputaţii Vaillant Dejseante şi Rouanet au vorbit afirmînd că această campanie putea să aibă drept rezultat un conflict european.

Meetingul adoptă reproducerre rezoluţiunilor congresului de la Stutgard.

Camilia R. Faur

Gheorghe I. Albu

logodiţi

IAŞI PIATRA N.

DACĂ FACEŢI CURĂ

Cu untură de peşte

LUAŢI NUMAI

EMULSIA RACOVITZA

E PĂREREA GENERALA A MEDICILOR DIN ŢARĂ ŞI STRĂINATATE

Consultaţi medicul pentru a vă convinge

DEPOSIT IN TOTE FARMACIILE ŞI DROGUERIILE DIN ŢARA

PUBLICAŢIE

Cercul Militar Iaşi face cunoscut amatorilor că în ziua de 20 Octombrie a. c. se va ţinea licitaţie, în localul Cercului, strada Carol No. 44, pentru darea în antrepriză a popotei ofiţerilor,

Condiţiunile de angajare şi garanţia ce trebue depusă se pot vedea în fie-care zi la cancelaria Cercului Militar între orele 3—6 p. m.

Comitetul

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA“

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile masive, parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul american. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 3|4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ANKER“

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER incheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajioase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Inştiinţare

Reîntoarsă din străinătate de unde am adus tot ce'i mai nou şi mai distins în articole de modă.

Inştiinţez onor clientelă că am pus în vînzare cu preţuri eftine, elegante pălării pentru sezonul actual.

Primesc comenzi şi modernizări în condiţiunile cele mai avantajoase.

„Hélène“
Salon de Mode
Iaşi Str. Lăpuşneanu 30

Agenţia teatrală „THALIA“

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Yănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a VI-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei VI-a va avea loc la 1—27 Noembrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 12 Octombrie cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot delà mine pentru clasa VI-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 160 lei	**O jumatate loz 80 lei**
Un sfert de loz 40 lei	**Una optime de loz 20 lei**

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

„ELE“

schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

4420 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usureadă şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se lua 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineaţa, unul la dejun, si unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ḑi.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghistii şi Farmacistii.*

O maşină de tipar Nr. 12 (Schnellpresse) precum şi o pedală (Tiegeldruck) se vînd cu preţ foarte eftin; maşinele sunt în bună stare. A se adresa la Tip. *H. Goldner* Iaşi.

OPINIA

Ziar conservator cotidian

Apare *la 5 ore seara*

Cele din urmă ştiri din lumea intreagă

5 bani exemplarul in toată ţara 5

Anunţuri, inserţii şi reclame cu preţuri moderate

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar
9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié. preparat de către PAUL GAGE, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca Purgatif şi ca Depuratif.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale şi classeĭ lucrătore,* căreia el economiseste cheltueli considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes égal copiilari celorĭ mai frageţi si bătrânilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESĂ-DECI ANI a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către PAUL GAGE, est de uă eficacitate incontestabilă contra

FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILORĬ, COPIILORĬ, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.

Iă broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care butilă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN JASĬ: Farmacie FRATII KONYA.

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondadă in 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repe

Durata traseului 6—7 zile

Aseminea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

GRILLAGES 1 m. de haut. LE MÈTRE 0f30c.

Raym^d **GARIEL**, 2, quai de la Mégisserie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS
RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5 f.

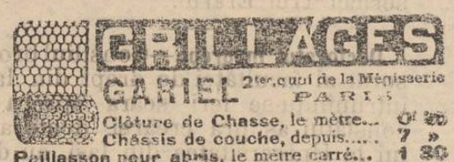

GRILLAGES
GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Clôture de Chasse, le mètre...	0f 90
Châssis de couche, depuis.....	7 »
Paillasson pour abris, le mètre carré...	1 30
Porte-Bouteilles, pour 20 Places.....	7 »

PONDOIR
DÉPOSÉ
Prix..... 6fr 50
R. GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
Abreuvoirs pour Poules et Faisans
RATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS
En FONTE INOXYDABLE
Prix: 0f50c.
Raymond GARIEL
2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco de l'Album sur demande

Iaşi.—Tipografia H. Goldner strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

5 bani Exemplarul

ANUNȚURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 »

Redacția și Administrația: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu și Lascar Antoniu | Anul IV.—No. 269. Marți 16 Octombre 1907

Sebastian Moruzi

N'are să se supere prietenul mieu dacă încep vorba cu numele lui; dar în o chestie așa de mare ca cea țărănească, cuvintele lui spuse cu atîta sinceritate, mă fac să mă opresc cu toată atenția asupra persoanei, cît și asupra ideilor emise de el în studiul său modest ca formă, dar *inimos* ca fond: *„cîteva vederi în chestia țărănească“*.

Multe s'au scris în acest an asupra chestiunei țărănești. Condee chemate și nechemate au așternut pe hîrtie ce le-a trăsnit prin cap. Presa a umplut coloanele sale cu tot felul de păreri, studii, analize, critici, *fapte în sfîrșit*. In acest concert de păreri și ziarul *Opinia* și-a spus cuvîntul ei, ba studiile prietenului Antim au făcut serie în ceiace privește *intervenționismul*.

Din condeele ce s'au produs asupra chestiunei țărănești, ne-a interesat mai mult ce zic nu reprezentanții burgheziei ai mișcării democratice, ci mai mult reprezentanții marii proprietăți: *boerii*, căci cuvîntul lor cată să cîntărească mai mult, în cumpănă, căci așa vine treaba.

In jurul ciuntirei marei proprietăți s'a încins toată discuția, și dacă presa s'a făcut ecoul luptelor taberilor politice, fostu-ne-a dat să vedem de pildă *Epoca* luînd în mod ostentativ apărarea esclusivă a marei proprietăți, agitînd pe această temă, și reprezentînd vederile pure și exclusive ale acestei mari proprietăți.

Ei bine; din condeele marilor proprietari semnalăm vre-o 4—5, ca a d-lui *Ghiță, a d-lui Geblescu, a d-lui Cornea și Veron, a d-lui Leon Ghica Dumbrăveni*, în fine a *d-lui Sebastian Moruzi*.

Cu mai multă sau mai puțină claritate și francheță, toți acești reprezentanți ai marei proprietăți, sunt tocmai ei susținătorii cei mai aprigi ai îmbunătățirei stării clasei țărănești. Toți vorbesc de bolile cari rod azi organismul nostru politic și social, toți văd și afirmă specula ce se face cu munca săteanului, toți dau crîmpee de formule pentru vindecarea răului. Toți în sfîrșit nu se sfiesc de a afirma că a sosit ceasul de făcut ceva bun și temeinic.

Soluțiunile nu ne privesc; ele însă cu atîta trebuesc băgate în samă cu cît vin tocmai din partea marilor proprietari. Conștienți de rolul și răspunderea lor față cu istoria, toate aceste condee autorizate ale marei proprietăți, se desbracă de o parte de interesele lor personale și de clasă și văd răul în față.

Și cum mărturisirea adevărului ori cît de dureros e un început de mișcare spre bine și noi luăm act de aceasta și afirmăm că totdeauna la noi în țară îmbunătățirea și ridicarea celor de jos, mulți dar mici și slabi, a fost opera unei părți generoase din rîndurile clasei de sus.

D. Seb. Moruzi e un conștient partizan al reformelor și tare pe această credință nu se ferește a tăia cu ferul roș acolo unde vede că e răul... Democrat prin convingere, d-sa dă nota dreaptă a situației. De la elementul boeresc generos prin sentimente, democrat prin idee, va veni găsirea soluției chestiei țărănești. Intre burghezul doctrinar, între revoluționarul reformist și între boerul ruginit și reacționar, mijlocia cată să o ție boerul luminat, cult, cu dragoste de neam și țară, cu respectul de trecut, dar cu năzuința progresului în bine și în adevăr, cu dragoste de sătean, tovarăș de muncă și de sporit averea, de la această pătură luminată și dornică a boerimei a plecat renașterea Romîniei moderne, tot de la ea trebue să plece liniștirea țării prin reformele măsurate ce se vor face.

Boerul cult și luminat nu e *ciocoiul* rîdicat de la opincă, zelos de sporit averea lui prin mijloace hrăpărețe, cu suflet golit de ori ce sentiment altruist, căci e prea plin de egoismul îngust al sfintei lui persoane; boerul cult poartă în inima lui cultura binelui și adevărului; căpătat prin moștenire; el e altruist, iubitor de cel de jos, milos și omenos, părinte ocrotitor al celor mici. Ciocoiul e vampir, hrăpareț, nemilos, căci cultura inimei încă n'a avut vreme să se facă pe deplin, aceasta neobișnuindu-se în individ ci în generații.

Ei bine, Sebastian Moruzi e reprezentantul acestei clase de boeri, care a făcut fala țării. Glasul său e sinceritatea întrupată și răul arătat e spus cu durere în inimă.

Țăranul stă rău; și stă rău, întâiu că legile excepționale ce-l guvernează îl țin în mizerie. Psihologia lui el o simte; nu poate sbura economicește individul ca și clasa, dacă legile organice îl împedecă. Să se lese deci țărănimea la aceleași legi, cari au făcut jocul rîdicărei economice în țara asta din vechi; și nu se poate ca țărănimea să nu miște economicește. Ca sprijin moral în înălțarea-i economică, S. Moruzi e partizanul *monopolului alcoolului*.

Țăranul stă rău căci legea tocmelilor agricole îl sărăcește. Și el afirmă și dovedește că pe cînd traiul s'a scumpit, prețul muncii pentru săteanul angajat cu tocmeli a scăzut. Un țaran fruntaș azi se îmbracă cu 228 lei, pe cînd acum 40 de ani se îmbrăca cu 55 lei. Prețul de zi la muncile agricole se reduce la *30—40 bani* cu sapa săteanului !!!

Cu drept cuvînt boerul proprietar cere să înceteze această lege vexatorie, și să se intre în dreptul comun.

Țăranul stă rău, căci n'are justiție, și apoi chiar aceia care o are e foarte scumpă. In socoteala ce face la 2 cazuri reale rămîi îngrozit, cînd vezi că pentru 40 prăjini pămînt trebue să cheltuești 579 lei, întreit cît valoarea pămîntului. Deci cere cadastru și justiție distributivă eftină și expeditivă.

Țăranul stă rău căci încă e supus la *beilic* cu prestația în natură, unde iar e înșelat și apasat.

Țăranul stă rău căci regimul silvic a tăiat un obiceiu practic și înlesnitor pentru săteni: folosința de uscăturile din păduri. Cere deci reînființarea *mărcaturilor*.

In sfîrșit Sebastian Moruzi atinge chestiunea marei proprietăți. „Nu sunt dintre aceia care nu pot concepe existența statului romîn fără mare proprietate. Avem alături cu noi statul Bulgar.

Basa filosofică în dreptul istoric al marei proprietăți nu poate exista într'un stat de cît într'un anume echilibru. Dacă un singur om ar acapara tot solul unei țări, spoliarea lui ar fi o operă de salvare națională. Nu statistica cîntărește în chestia marei și micei proprietăți, din contra pe cînd proprietatea mare e un tot întreg, cea mică e fărmată, că în realitate e nulă.

Apoi clasa marilor proprietari a pierdut și rolul ei politic, și începe a pierde și rolul ei social, părăsind cultura directă a pămîntului. Marea proprietate nu mai e un organism viu social, ci apare ca nobilimea de curte înaintea revoluției franceze, ca un parazit care absoarbe toate forțele trupului. Proprietarul nu mai este judecătorul satului, *pater familias* care sfătuește, îngrijește, apără pe sătean în contra gintei hrăpărețe a funcționarilor; el marele proprietar, apare în ochii sătenilor ca un privilegiat al soartei străin de dînșii“.

Așa scrie Sebastian Moruzi. Și el e boer; nu e ciocoiu. Ciocoii nu scriu așa, căci nu gîndesc așa...

Gh. Ghibănescu.

O nouă dramă de pasiune

E tot istoria banală. Un bărbat care părăsește pe femeea pe care a iubit-o, —pe care a crezut c'o iubește,—sau pe care a făcut-o să creadă acest lucru.

Ea—abandonata,—se hotărește să-și curme viața, pe care n'o mai poate înțelege fără *el*. Și mintea aceasta „ușoară“, deprinsă a privi numai înfățișarea exterioară și minciunoasă a lucrurilor, mintea aceasta care—în cazul unei soarte fericite—ar fi fost poate plină de mici nimicuri, de dantele și de flirturi, mintea aceasta—frămîntă acum problema grea a vieței și a morții.

— Să moară! atît îi mai rămîne, dacă nu viața plină de întuneric și de noroiu. Să moară! Dar pentru ce? Dar pentru cine? Și atunci răsare și se încheagă gîndul—poate al răzbunărei—poate însă al dreptății.

Să moară! Dar *el*? Avea *el* dreptul să supraviețuiască victimei sale, să-și primble în liniște fruntea, pe care n'ar fi umbrit'o poate nici o remușcare, nici o jenă și nici o tristețe? Nu; aceasta nu era drept, nu era cu putință.

L'a întîlnit, i-a cerut să revie asupra hotărîrei sale, a așteptat să primească în față ultrajul de pe urmă al refuzului și apoi a îndreptat arma, întâi asupra lui, apoi asupra sa însăși.

Desnădejdea e o rea sfătuitoare; e o prietenă sinistră care varsă otrava în sufletele celor ce-i dau adăpost. Ea dă tărie brațelor slabe, și energie inimelor blînde, și e în stare a face, prin ea însăși, mai mult rău de cît pricina din care a isvorît.

De aceea suntem departe de a da dreptate nenorocitei Lotti, care Sîmbătă noaptea a rănit pe locotenentul Pruncu, cu toată ispășirea ce a încercat-o infligîndu-și singură osînda.

Dar nu putem nici trece peste cauza determinantă a acestei nenorociri, care e prea frecventă pentru a nu o înregistra ca un rău social de o profundă gravitate. Căci dacă iubirea e un bine —poate binele suprem al vieței,— trebue să se fixeze odată în morala curentă de care ne cîrmuim, că ea nu e *un drept* pentru unii și *o sarcină* pentru alții, că, mai lămurit, femeea nu e de loc un simplu instrument de plăcere, ci tot un suflet omenesc, cu o egală vocațiune la toate binefacerile firei,—ca și marele seu stăpîn—bărbatul.

CATE-VA NOTE

Homosexual—acest cuvînt, urît ca înțeles, se tipărește acum în toate gazetele. „Afacerea“ Moltke-Harden a făcut să se scrie și să se vorbească atît de mult de cuvîntul acesta urît în înțelesul lui.

Dar cum a devenit cuvîntul la noi, așa pe de geaba, fără de Moltke, fără Eulenburg, și fără de restul „cercului de prietini“—asta o să vedeți îndată.

Un consilier de la curtea de Apel din București, d. Spiridon Stătescu, presida o ședință a Curței cu juri. D. Stătescu, profitînd de această nenorocită împrejurare pentru acuzat, s'a apucat să explice unui jurat osebirea legală ce ar exista între jurat și între magistrații ce formează curtea:

— Curtea, a zis presidentul, este un instrument activ, iar jurații sunt instrumente pasive.

— Mă iertați, respunse juratul: dv. sunteți pasivul și eu activul. Dovadă: cînd eu respund negativ—dv. achitați și puneți în libertate pe acuzat. Contrar—îl pedepsiți și aplicați o pedeapsă mai ușoară cînd eu—activul—îi acord circumstanțe atenuante.

— Așa, respunse presidentul! Atunci vă dau afară pe toți—cari vă pretindeți a fi activi!

Zis și făcut. Din ordinul presidentului comisarul de serviciu porunci celor 15 instrumente pasive să evacueze sala.

...Așa dar dacă vă va întreba cîte unul care nu trebue să știe încă, ce ie homosexual, să-i respundeți; osebirea legală d'intre jurat și... Spiridon Stătescu.

„Fratele reposatului“

D. Spiridon Stătescu, consilier la Curtea de Apel din București, urma să fie trecut la pensie. Nu sub un minister conservator, ci sub cărmuire liberală, mai mult: ministru al Dreptății fiind d. Toma Stelian—d. Stătescu urma să fie trecut în „bine—meritata stare de odihnă“.

Urma—dar faptul nu s'a împlinit. Frate al reposatului seu frate, al acelui Eugen Stătescu la școala căruia a învățat să se conducă—precum se și conduce d. T. Stelian, a venit greu acestuia, în ultimul moment, să-l trimeată pe fratele reposatului ca să se refuiască la Curtea de conturi.

Intre ministrul de resort și între consilierul de la Curtea din București, stă un mormînt. In acel mormînt odihnesc rămășițele lui E. Stătescu și pe acele rămășiți ministrul justiției de astă-zi le ține în pioasă amintire.

Pioasă în așa grad—că d. Stelian preferă să menție la o Curte de Apel acel ridicol pachet de nervi de cît atingîndu-l să se atingă oare cum de memoria sacrosanctă a lui Stătescu Eugeniu.

Se va zice că ie chestie de pietate. Dar pietate se face pe cont propriu, nu în dauna altora.

Ființa d-lui Sp. Stătescu la Curtea de Apel, ie o daună. Acest magistrat ie bolnav și nervii ce-i dau boala nu fac din el un magistrat cu judecata limpede.

In vremurile de apoi doar dacă s'ar fi întîmplat scene la fel cu acea pe care d. Spiridon Stătescu, ca president al curței cu juri din București, a făcut-o alaltaieri.

D. Stătescu luase unui avocat dreptul de a apăra, intrase în conflict cu unul din juați—suspendîndu-se procesul și dăduse ordin comisarului să dee pe ușe afară și pe juați, și pe avocați și auditoriul.

Legiuitorul, pe de altă parte, cată să garanteze libertatea individuală,—să nu ție în prevenție pe nevinovat, să evite erorile judiciare.

Cum rămîne cu acuzatul din procesul în care d. Stătescu a făcut acea scenă de...casă de sănătate?

Dar d. Stătescu rămînea el înainte la Curtea de Apel, chiar în urma acestei dovezi palpabile de...suferință?

D. Stelian ar fi în stare să dee dovadă și de un asemenea act de curaj!

OAMENI ȘI LUCRURI

Tatăl necunoscut...

Presa europeană nu se poate plînge că Suveranii și Curțile respective nu o alimentează în deajuns cu detalii senzaționale și intimități suggestive. Procese picante, căsătorii morganatice, aventuri romantice, renunțări suverane, amoruri stranii, atîtea capitole par'că dintr'un mare roman universal, avînd drept eroi—capete încoronate prin „grația divină“ a nașterei, prin dreptul suprem al moștenirei.

Netăgăduit însă că premiul se cuvine în primul loc Curței belgiane, din jurul căriia ziarele se pot în totde una alimenta cu cele mai senzaționale întîmplări: acolo sunt prințesele îndrăznețe sau resemnate; acolo are loc în public vânzarea prin licitație a sculelor istorice ramase pe urma unei regine; acolo, în sfârșit, se găsește un Monarc îmbătrînit în cele mai monstre aventuri, albit în petreceri și plăceri pământești, dar ne sătul încă de ele, după cum dovedește cel mai recent capitol cu cele din urmă peripeții ale romanului — ce constitue domnia lui îndelungată. Aci găsim într'adevăr toate elementele unei vieți de Suveran fără pereche în istoria contemporană și în același timp material de reflecții asupra părților deplorabile sau bizare din existențele încoronate.

Regele Leopold—căruia maliții-oșii îi zic și Cléopold în amintirea frumoasei pariziane Cléo cu care Suveranul a întreținut legături publice—are o trainică dar tardivă dragoste cu o femee din popor. Se afirmă chiar că, în ciuda conducătorilor politici preocupați de renumele și... avantagiile dinastiei, poporul susține cu simpatia sa pe bătrânul Suveran, aprobînd înclinarea lui către acea femee, ridicată acum la rangul de baroneasă. Din această legătură s'au născut pînă astă-zi doi copii—băieți—dintre care cel din urmă în împrejurări cu totul romantice. Intr'adevăr un viitor romancier va putea exploata cu succes dispariția—de luni de zile—a Regelui din țara sa; șederea lui misterioasă în castelul Larmoy—lîngă tînăra sa soție în așteptarea noului născut—în timp ce decretele și actele regale erau în mod falș semnate din Royat, stațiune balneară unde se zicea că Monarcul își caută de...sănătate. Vine apoi nașterea pruncului, sosirea medicilor în automobilul regal cu iuțeală vertiginoasă, ceea ce aduce accidentul fatal: un cioban e călcat în drum; autoritatea anchetează; se stabilește identitatea și itinerariul călătorilor; se descoperă medicul și motivul...grabei, cum și pricina misterioasei retrageri a Suveranului. Iar în acel timp bietul rege e neliniștit și spăimîntat în așteptarea medicilor, iar poporul belgian—mai neliniștit încă, aproape indignat de lipsa Monarcului tocmai în timp când țeara e frământată...

In sfîrșit romanul se închee: s'a născut un prinț; iar în actele stării civile se scrie primul capitol al vre-unei viitoare drame istorice: astă-zi în... s'a născut copilul... din „tată necunoscut“.

Sărmani copii de Rege! E oare roșul din zarea viitorului vostru un roșu de purpură ori de sînge?

Rodion

Olanda

referitor la conferința d-rului Jocu

Ascultam eri seara pe doctorul Jocu vorbind de Olanda și pare că reciteam cartea lui Ed. D'Amicis despre această țară fermecătoare. Eram purtat prin locurile acele pline de povețe, căci nici un popor nu își are așa de bine scrisă istoria în piatră și în monumente de cît Olandezii. De la digurile enorme cari înconjură țara ca un zid chinezesc, împotrivindu-se furiei valurilor și pînă la miile de canaluri tăiate în lung și lat cari au uscat lagunele, au cîștigat din teren și au prefăcut bălți și lacuri în izlazuri fertile — tot vorbește de munca și perseverența unui popor. Și nu era o operă făcută de o generație, treceau două trei pînă se vedea realisată hotărîrea primei. Ca să se dee o formă marei insule Zeeland s'a muncit trei secole; trei sute de ani a durat ridicarea digurilor și încă atîtea au trecut spre a se face dintr'o bucată de pămînt eri acoperită de mare, o țară prosperă, cu orașe, cu cîmpuri, cu sate, cu o agricultură și cultură superioară. Și cînd Spaniolii năvălesc în 1579 asupra Olandezilor ei rup digurile și lasă valurile mărei s'acopere toată această muncă de 300 de ani. Ce le păsă? Trei veacuri de străduiți vor întrebuința decendenții lor spre a reface la loc munca lor de secole și au avut dreptate, astă-zi Zeeland e tot așa de prosperă ca și în ajunul luptei cu Spaniolii.

Da; nu succesul clipei i-a îmbucurat dar succesul ce cu veacuri va fi doar acoperit de isbîndă. Un popor cum sunt Olandezii e un popor profesor, care învață cum am trebui să fim, cum am trebui să ne rîdicăm. Oare Petru cel mare n'a petrecut cîți-va ani într'un sat din Olanda să învețe arta de a guverna?

Astă-zi cînd democrațiile proclamă regii cu armele electorale, cîți oameni politici ar trebui să'și petreacă o parte din tinerețea lor acolo, să vadă cum se poate prin o muncă fără preget croi o țară, o patrie, din nimic! Au scos Olanda ca pe Venera din apele mărei. Zeci de secole în urmă se jucau valurile pe unde azi e în floare cultura și civilizația acestei țări.

Ascultam acum cîți-va ani la Geneva pe d. D'Estournelle de Constant aprigul pacifist, vorbind despre congresul păcei din Haga și spunînd: „Nu era o țeară mai bine indicată de cît Olanda pentru conferința păcei. Se crede și se susține că pacea nu va fi nici odată oaspetea Europei, că ne vom lupta pururea, că singele și gloanțele vor fi prinosul nostru și totuși privind la țeara asta ridicată din cutele mărei, stăpînind prin mintea ei și civilizația de veacuri Europa—poți fi încrezător. Cine ar fi crezut că dintr'un ocean va apărea într'o zi o țară nu prin un fenomen geologic, dar prin munca și străduința oamenilor? Nimeni! Și totuși faptul e aci în fața ochilor noștri, Olanda e acest fenomen al voinței oamenilor. De ce n'am crede că din valurile de patimi, de lupte, de neînțelegeri, din furia acestor elemente ale sufletelor omenești, perseverența și munca nu se va clădi o societate viitoare în care Pacea să troneze mîndră și stăpînitoare?“

Așa vorbea deputatul francez și delegat al ligei pentru Pace.

Si așa ne-a vorbit eri și d. Jocu.

Uimit de progresele Olandei, d. Jocu s'a oprit mai ales asupra acelor fapte pendinte de specialitatea sa pe care le-a văzut cu ocazia congresului pentru igiena laptelui. Și aci Olandezii au arătat ce poate voința omenească. Țară mică, lipsită de pămînt, dominată de apă și canaluri, preserată de drumuri, sate și orașe comerciale, să fie țara laptelui, cînd pentru aceasta se cere cîmpuri enorme acoperite de sămănăturile furagere, de un pășunat ales, islazuri fără limită.

Și ei au reușit! Cu munca, cu voința au concentrat într'un petec de pămînt toată averea lor și au făcut'o să dee de însutite ori prin o cultură intensivă specială, ceea ce noi și alte popoare ca noi nu putem obține cu cîmpuri nesfîrșite. Vacile olandeze își au renumele lor ca și pînzele lui Van Dyek, Rembrandt și Rubens. Laptele și brînzeturile olandeze dau un venit de cîte-va sute de milioane țărei și sunt pe toate piețele Europei ca produsul cel mai delicios.

Și am putea face și la noi așa ceva, mai mult chiar.

Dar pentru aceasta trebuesc ridicați țăranii la cultura și priceperea Olandezilor, trebuesc aduși țăranii la priceperea intereselor lor vitale, la drepturile lor,

la o viaţă mai omenească. Şi ca s'aşteptăm aceasta să vie dela sine, nu se poate; trebue noi orăşenii, acei ce suntem chemaţi a fi în direct contact cu ei, ai pregăti şi ridica.

A trebuit trei secole Olandezilor să facă o ţară, ne va trebui poate şi nouă trei secole de a ridica România la cultură, civilizaţie şi bogăţia Olandei—dar ne trebuesc nu trei secole de aşteptare, dar de muncă. Şi specialitatea noastră a fost până azi, a aştepta. Aşteptăm ca mana cerească să cadă, să vedem realizându-se toate prin o bsgheta magică, printr'o lovitură a soartei.

Şi aşteptarea a fost încununată de succes. Revoltele din primavara asta a fost coroana de stejar pusă pe fruntea tuturor glorioşilor luptători cari au *aşteptat* ridicarea neamului de la sine.

Dar să eredem că de azi înainte va fi mai bine! Suntem optimişti căci vedem că un vânt de îndreptare începe să bată. Conferinţa de eri a d-lui Jocu e unul din acele simptome cari arată că e o îndrumare nouă. Cine ar fi îndrăznit până eri a spune că ţara noastră e mizerabilă, că în casele ţărăneşti e mai murdar de cât într'un staul de dobitoace în Olanda şi cine ar fi îndrăznit să ceară şi pentru vacile ţăranilor noştri puţin fân şi o leacă de pâine şi de îngrijire mai omenească pentru ei însăşi!

Astăzi lucrurile acestea se fac şi se spun şi mâine e posibil ca grăuntele sădit eri în inimile multor s'aducă şi roade. Dacă jumătate din cei şease zeci de congresişti au venit de la Haga cu aceiaşi dorinţă de a face bine ca dl. Jocu, suntem siguri că vom avea şi un rezultat real într'o zi.

Dr. I. Duscian

De la Camera de Meserii

— Şedinţa de la 12 Octombrie —

Sub preşidenţia d-lui Gh. D. Şerban, azistat de d. secretar Inspector Dimitriu Păuşeşti, fiind faţă şi d-nii N. V. Ştefăniu, Vice-preşedinte, Gh. Neculau şi D. S. Ionescu, membri, s'a ţinut eri la Camera de Meserii din localitate o şedinţă destul de interesantă atît prin valoarea în sine a chestiun lor ce s'au discutat cît şi prin modul chibzuit şi intelegent în care s'au resolvat aceste importante chestiuni.

Prima chestiune importantă a fost chestiunea lucrătorilor brutari adusă în discuţiune d. de Gh. Neculau membru al Camerei; D-sa a cerut să se numească o nouă comisiune de către Cameră care să lucreze în mod conştiincios la inspectarea brutăriilor din oraş, determinînd astfel pe maeştri patroni a aplica regulamentul interior al brutăriilor, votat de corporaţiune şi aprobat de Camera de Meserii, regulament prin care se stipulează numărul hamururilor de pîne ce fie care lucrător trebue să lucreze, maximum oarelor de lucru şi condiţiunele de higienă în care lucrătorii trebue să fie trataţi de către patroni.

D. Gh. D. Şerban respunde d-lui Gh Neculau că are perfectă dreptate în susţinerile d-sale, arată că atît d-sa cît şi ceilalţi membri ai Camerei sunt animţaţi de aceleaşi sentimente ca şi d. Neculau, în această chestiune.

Analisând amănunţit din toate punctele de vedere chestiunea lucrătorilor brutari d. Şerban recomandă Camerei că în soluţiunea ce va da să fie de o atenţie şi o prudenţă excepţională, această chestiune fiind foarte delicată, înglobînd în sînul său pe lângă chestiuni de interes particular şi chestiuni de interes general social.

Continuînd d. Gh. D. Şerban arată că în afară de chestiunea lucrătorilor brutari sunt încă o serie de multe alte chestiuni foarte importante care trebue să între fără cea mai mică întîrziere în cadrul de activitate al Camerei de Meserii.

Experienţa capatată din studiarea chestiunei meseriaşilor, zice d-sa, i-a permis să observe că relele de care sufăr corporaţiunile la noi se datoresc pe de o parte insuficienţei şi necorespunderei unora din dispoziţiunile legei actuale a meseriilor cu nevoile reale a clasei meseriaşe, iar pe de altă parte neconformităţei ce există între unele din dispoziţiunele statutelor corporaţiunelor şi dispoziţiunilor legei şi în fine causa cea mai principală este lipsa unor elemente bine pregătite pentru conducerea acestor instituţiuni, numărul meseriaşilor destoinici a ocupa demnităţile de la Corporaţiuni fiind foarte restrîns.

Munca ce va trebui să depună Camera de Meserii pentru înlăturarea acestei stări de lucruri nu va fi uşoară.

D-sa crede că mijlocul care ar putea fi întrebuinţat cu mai mult succes ar fi convocarea o dată pe lună a tuturor preşedinţilor Corporaţiunilor şi Comisarilor Guvernului de pe lîngă fie care Corporaţiune din localitate la Camera de Meserii cînd li se vor arata de membrii camerei normele ce trebue să urmeze pentru o bună administraţiune a corporaţiunilor, de asemenea d-sa propune convocarea săptămînală a tuturor secretarilor corporaţiunilor la sediul camerei de către secretarul inspector spre a'i iniţia cât mai bine în lucrările corporaţiunilor; în privinţa chestiunei lucrătorilor brutari propune formarea unei comisiuni compusă din secretar Inspector care va face parte de drept, din Gh. Neculau, care şi-a oferit serviciile sale ori în ce timp în interesul clasei meseriaşilor şi din Preşedintele Corporaţiunei, care vor inspecta cu cea mai mare atenţiune şi prudenţă brutării din oraş strîngînd astfel materialul necesar care va fi supus în urmă discuţiunei Camerei spre a decide.

Pusă la vot propunerile făcute de d. Şerban s'au aprobat cu unanimitatea de voturi.

D. N. V. Ştefăniu vice-preşedinte avînd cuvîntul arată că'n adevăr se simte adevărată nevoe ca Camera de Meserii să se ocupe cît se poate mai de aproape de Corporaţiuni. Din observaţiunile făcute de d-sa rezultă că corporaţiunile au nevoe de sfaturi luminate atît în ce priveşte conducerea şi administraţiunea părţei financiare a Corporaţiunelor cît şi în ce priveşte administrarea intereselor lor generale.

Pentru a îndruma Corporaţiunile pe o cale nouă de progres, d-sa crede că mijlocul cel mai nimerit este venirea conducătorilor corporaţiunilor în contact cât mai aproape posibil cu Camera de Meserii care are menirea a le arăta drumul bun pe care trebue să meargă. D-sa mai propune, şi credem că ar fi un mijloc nimerit, ca să se ţină conferinţe serale la Corporaţiuni de către persoanele competente, în care să se arăte conducătorilor corp. care este scopul legei meseriilor şi modul în care ea trebue aplicată, de oarece mulţi din cei chemaţi a o aplica nici nu-şi dau seamă de noţiunea cuvîntului lege.

Părerea d-sale e ca cu mijlocul conferinţelor şi a consfătuirelor de la Camera de Meserii s'ar ajunge mai lesne la scopul dorit, de cît pe calea scrisului prin ziare şi reviste, întru cît mare parte din clasa meseriaşilor nu au timpul necesar pentru a le ceti.

D. Secretar Inspector Dimitriu Păuşeşti, care fiind de curînd numit ia pentru prima dată parte la şedinţele Camerei, 'şi exprimă în cuvinte elogioase impresiunea bună ce ia făcut modul în care d. Gh. D. Şerban ştie să conducă această instituţiune, admirînd devotamentul ce d-sa are pentru clasa meseriaşilor, puterea de muncă şi judecată ce pune în serviciul acestei clase. D-sa zice ca împrejurările soartei l'a făcut ca pînă acum să trăiască departe de mediul oamenilor direct producători în care se află astăzi, impresiunea bună însă ce i-a făcut persoanele în mijlocul cărora se află îi dă convingerea că din ce în ce se va oţeli la luptă şi ast-fel în deplin acord cu toţii va contribui şi d-sa la îmbunătăţirea clasei meseriaşilor. D. Dimitriu Păuşeşti, după ce arată care sunt vederile d-sale în chestiunile discutate, semnalînd faptul că o causă care contribue la ruina corporaţiilor este curentul socialist reu înţăles de la noi, termină adresînd d-lui Şerban cuvintele: numai atunci vă poate cunoaşte cine-va cînd lucrează alăturea cu Dv.

Atentatul din strada Banu

Un amor nenorocit.—Locotenentul Pruncu şi fata Seiva (Lotti) Bernovan.—Plan de sinucidere.—Schimbarea planului.—Scandalul de Marţi seara.—In cafeneaua «Traian».—Atentatul.—Incercare de sinucidere.—O scrisoare a Lottiei către locotenent.—Epilogul.

D. Alex. Pruncu, locotenent în reg. 13 Ştefan cel Mare, întreţinea, de trei ani relaţiuni intime cu o fată Seiva Bernovan, cunoscută sub numele Lotti. Concubinajul acesta era un şir nesfîrşit de certe, de scene de gelozie şi chiar de maltratări ce, dese ori, avură loc între cei doi amorezi. Acest traiu rău şi faptul că locotenentul Pruncu primise, în ultimul timp, din partea superiorilor săi, observaţii privitoare la relaţiunele sale cu Lotti, determinară pe locotenent să rupă prietenia cu acea fată, aşa că Lotti locuia strada Sărărie 113, iar locotenentul str. Armeană 8.

*

Loti Bernovan, orfană, evreică, are 20 ani. De statură mijlocie, sveltă, părul negru, ochii negri — Loti, o fată frumoasă, fusese pînă acum trei ani, servitoare în mai multe case din Iaşi.

La vrîsta de 17, ani atrasă de promisiunele de rigoare ale unui tînăr cu stare materială bună, Loti renunţă la viaţa incomodă de servitoare şi se lansă în viaţa cocotelor de stradă.

Intre multele cunoştinţi ce le făcu, fu şi acea a locotenentului Pruncu, de care se ataşă mult. Legăturile între fată şi locotenent deveniră tot mai strînse, dar şi scandalurile, certele—se înmulţiră şi ele, rezultate din gelozie.

Loti iubia pe locotenent. Dar cum acesta nu putea face faţă tuturor cheltuielilor, cum mai ales permutat într'un rînd din Iaşi nu trimise fetei cele necesare pentru trai — Lotti spre a exista, se vedea nevoită să facă abateri de la credinţă.

*

In ultimul timp locotenentul declară fetei că viaţa aceasta nu poate continua, mai ales că locotenentul fu ameninţat cu reformarea.

*

Văzînd că trebue să se despartă de locotenent—Lotti hotărî să se sinucidă. Să se sinucidă, fiind-că ea nu se putea împrieteni cu ideia că va putea exista fără de iubitul ei.

Marţia trecută, la orele 10 diminiaţa, desperată cumpără un revolver de la magazinul Traina, str. Golia. Şi cum pentru prima oară arma de foc fu în mîna ei, Loti nici nu ştia cum se încarcă un revolver, aşa că rugă pe vînzător să-i încarce revolverul cu 6 focuri.

*

In seara zilei de Marţi, Loti veni acasă hotărîtă să se sinucidă. Despre cauzele sinuciderei voia să-l înştiinţeze pe Pruncu. Cum nu ştie scrie, rugă pe gazda ei, d-ra Caţichi, să-i compuie o scrisoare către Pruncu. Loti dictă o scrisoare foarte lungă: în patru pagini pline şi o jumătate de coliţă, ea făcea cunoscut locotenentului că nu înţelege viaţa fără de el şi că preferă moartea.

Scrisoarea fu pusă în plic şi, nelipită, Loti o puse în sertar.

Dacă i-a lipsit curajul să se sinucidă, sau dacă, precum dînsa a declarat în urmă, se hotărî să-l omoare pe locotenent iar în urmă să se sinucidă—aceasta o va stabili instrucţia.

*

După ce renunţă la ideea sinuciderei, Lotti, avînd revolverul la dînsa merse acasă la locotenent, str. Armeană 8.

In seara aceea deja, Lotti voia să tragă asupra locotenentului, dar fu împiedecată de ordonanţă. După pă cum spun vecinii, în acea seară ar fi urmat o batae între cei doi amorezi.

*

Vineri seara Loti scrise o scrisoare locotenentului, dându-i întâlnire pentru a doua zi, Sâmbătă, ora 5, în strada de sus.

Locotenentul nu veni la întâlnire. După ce trecu jumătate ceas, Loti merse până aproape de cercul militar în speranţă că va întâlni pe Pruncu. Ne-întâlnindu-l, însă, ea se întoarse spre a-l căuta la cafeneaua „Traian", unde Pruncu obişnueşte să vină.

*

Locotenentul Pruncu se afla, în adevăr, în acea cafenea, la un joc de table cu d. farmacist I. Rotbard şi cu d. căpitan Gheorghiu, în momentul în care fata ajunse la uşa cafenelei. Ea îl zări de la uşă şi trimise pe un chelner „să spue lui Pruncu să poftească afară, că-l aşteaptă o damă".

Chelnerul comunică respunsul acesta locotenentului, dar acesta ştiind cine poate fi dama care-l aşteaptă, refuză să iasă.

Atunci fata, furioasă, întră în cafenea, se apropie de masa locotenentului şi, în mod foarte hotărât, îl învită s-o urmeze.

*

Locotenentul, care cunoştea firea nervoasă a fetei, o urmă uu mai de cât şi era noroc că a făcut'o, altmi treli, cu siguranţă că fata ar fi descarcat revolverul în cafenea şi să nimerească pe un altul.

*

Locotenentul şi fata ieşiră pe uşa din spre strada Arcu, o luară pe la liceul naţional şi urcară strada Banului, vorbind.

Locotenentul observă, în drum, că Loti avea revolverul ascuns în manşon şi o făcu atentă.

— Nu te teme n'am să trag, zise fata. Dar ajunşi aproape de colţul stradei, aproape de birtul Iulian, Loti scoase revolverul şi trase, unul după altul, trei focuri asupra Locotenentului, din care unul ricoşînd, atinse superficial falca obrazului stîng al locotenentului. După aceea fata îndreptă revolverul inspre ea, trase un foc, fără a se nimeri însă.

Atît doar că s'a contuzionat puţin la obrazul stîng.

*

Atîtea focuri de revolver atraseră, fireşte multă lume, mai ales că la oara la care s'a întîmplat atentatul—erau 6 ore seara—foarte multă lume se afla pe stradă. Locotenentul fu transportat la spital iar atentatoarea la secţia I. din Păcurari'

*

Locotenentul Alex. Pruncu, interogat, a declarat următoarele: „aproape de orele 6, pe cînd mă aflam la o partidă de table, în cafeneaua Trajan, cu domnii Rotbard şi căpitan Gheorghiu, veni un chelner la masa mea şi-mi comunică că afară mă aşteaptă o damă. Eu ştiam însă cine mă chiamă şi n'am eşit. Lotti a intrat atunci în cafenea şi mi-a spus să merg cu ea. Am plecat în spre liceul Naţional şi apoi pe strada Banu, cînd am observat că în manşon avea un revolver. I-am atras atenţia şi mi-a spus: „n'am să trag, nu te teme". Dar ajungînd aproape de colţul străzei, pe lîngă birtul Iulian, Lotti scoase revolverul şi descărcă trei focuri asupra mea. Unul m'a lovit în umărul obrazului stîng.

Convingerea mea este,—închee d. locotenent Al. Pruncu, că Lotti n'a avut intenţia să mă omoare.

*

Marţi seara, după cum am spus mai sus, Lotti a vrut să se sinucidă. Ea a rugat pe d-şoara Caţichi să-i scrie o scrisoare, care trebuia să o primească locotenentul Pruncu, după ce s'ar fi împuşcat.

In acea scrisoare Lotti explica că se sinucide pentru că nu poate trăi fără el, cerîndu-şi ertare la părinţi şi cunoscuţi.

După cum se va vedea însă din declaraţia ei, Lotti a renunţat mai tîrziu la sinucidere.

*

Iată acum şi declaraţia făcută de Lotti. la interogatorul ce i s'a luat:

„Am trăit în concubinaj cu locotenentul Alexandru Pruncu timp de 3 ani şi jumătate, certându-ne şi despă ţindu-ne în mai multe rânduri, împăcîndu-ne apoi iarăşi. Uneori venea el la mine de ne împacam, alteori mă duceam eu la el. Cea de pe urmă dată ne-am certat Luni seara, când a doua zi şi-a luat lucrurile de la mine şi s'a mutat în strada Armeană, unde stătusem împreună. Mercuri seara ne-am întâlnit pe strada Lăpuşneanu şi eu l'am rugat să se împace. El mi-a spus că Sâmbătă îmi va da respunsul. Neavînd răbdare să aştept până Sîmbătă şi ştiind că Joi are un proces în care trebuia să fie aparat de dl. avocat D. Longhinescu, m'am dus şi l'am aşteptat acolo până a venit şi când din nou l'am rugat să ne împăcăm. El însă mi-a spus să aştept până Sîmbătă, când îmi va da respunsul, dându-mi întâlnire între orele 4—5 în strada de Sus.

Astăzi pe la 5, m'am dus în strada de Sus, m'am preumblat de două ori din dreptul străzei Sf. Theodor până la farmacia Konya, fără să'l întâlnesc. Pe urmă m'am preumblat de două ori de la farmacia Fabini până la farmacia Răteanu şi apoi până la hotel Trajan. Ştiind că e acolo, m'am dus şi am rugat pe un chelner să'l poftească afară. Chelnerul s'a reîntors şi mi-a spus că nu i acolo.

Ştiind că mă amăgeşte, m'am dus singură în cafenea, unde l'am găsit şi l'am îmbiat să meargă. El îmi respunse: „Haide că ţi'oi arata eu". Am eşit împreună, ne-am coborât pe scările ce dau în strada Academiei şi am mers pe strada Banu. In drumul cât am mers împreună ne-am certat. El m'a ameninţat că mă face bucăţi cu sabia şi m'a înjurat, spunându-mi că nu vrea să se mai împace cu mine. La ameninţările lui cu sabia, am spus că am revolver la mine şi am şi scos revolverul. El mi-a spus să trag, şi eu în starea în care mă aflam, nedîndu-mi samă de ceiace fac, am tras şi'n el şi'n mine. Revolverul era încarcat cu 6 focuri. Nu ştiu câte am tras în el şi câte în mine. Atâta ştiu că văzând sângele curgându-i din obraz, am aruncat revolverul şi a început a se aduna lumea şi venind sergentul a dat alarma.

Revolverul l'am cumparat Marţi dimineaţă de la magasinul „Traina" din str. Golia, de unde am cumparat şi cartuşele, având intenţia ca să mă omor pe mine şi chiar am rugat pe d-şoara Caţichi să'mi scrie o scrisoare, pe care o am acasă, şi care voiam s'o primească el, după ce mă voiu împuşca. In urmă însă m'am gândit: cum să mor eu şi el să trăiască. Mai bine să-l omor şi pe el şi pe mine".

*

Locotenentul Al. Pruncu a fost lovit după cum am spus în obrazul stîng. El a fost internat în secţia d-lui dr. Juvara, de la spitalul sf. Spiridon.

Faţa-i este bandajată toată şi pînă cînd bandajul nu va fi dat jos, nu se poate şti dacă rana e gravă sau nu. Putem spune însă că starea lui nu e gravă.

Intru cît priveşte pe Lotti, ea a rămas arestată pînă astăzi la comisia I, iar azi ea fost înaintată parchetului.

STRUNA ZILEI

HOLERA FRICOASA

Nu numai în Rusia, dar şi la noi s'au luat energice măsuri contra holerei. Regimente de soldaţi stau de alungul Prutului.

Ziarele

Cînd se vede aşa 'ncolţită —
Săbii, baionete, cnut —
Biata holeră, smintită,
Aşa că ar sări în... Prut.

Informaţii

Păduri în flăcări.—Privitor la incendiul unor păduri din judeţul Bacău, asupra căruia am relatat Sâmbătă, corespondentul nostru din Tg.-Ocna, ne mai comunică:

Aprinzîndu-se pădurea statului de pe munţii Slănicului (Moldova) focul durează de vre-o 8 zile.

Azi a sosit în localitate d. Vlaicu prefectul judeţului, precum şi o companie de infanterişti din Bacău, care, împreună cu primarii comunelor limitrofe: Tîrgu-Trotuş şi Doftana, însoţiţi de mulţi săteni, au plecat la Slănic pentru a stînge focul.

De asemenea au ars şi vre-o 280 de fălci pădure de pe moşia Brăteşti, în apropiere de Tîrgu-Ocna, proprietatea d-lui George Sion. Focul a fost stîns tot cu ajutorul soldaţilor.

—

La 21 a. c., orele 10 a. m., se va face, la biserica sf. Gheorghe Lozonschi, sfinţirea drapelului societăţei tramvaielor electrice din Iaşi.

—

Din ale d-lui Haret.— Ministrul instrucţiei publice, continuă opera sa de dezorganizaria învăţămîntului nostru.

Pentru azi avem de înregistrat desfiinţarea catedrei şi atelierului de mode de la şcoala profesională de fete Sf. Sava din localitate, a unei catedre care funcţionează de aproape 30 de ani, şi a cărei utilitate d. Haret a recunoscut-o de curînd numind ca suplinitoare—căci catedra era vacantă—pe d-ra Lucie Dimce.

Numirea d-rei Dimce s'a făcut la 25 August, şi desfiinţarea catedrei are loc la 3 Octombrie. Ce s'a întîmplat în acest scurt interval de timp, pentru ca ministrul să fie determinat a lua o asemenea hotărîre?

Se spune că e voraa de înfinţarea unei secţii pentru ţăsătorie de covoare. Nu discutăm necesitatea acestei secţii, dar credem că e de datoria noastră a ne face ecoul opiniei publice, care e cu drept cuvînt revoltată de măsura d-lui Haret cu privire la atelierul modelor, şi care se întreabă ce se vor face elevele care au urmat ani de zile cursurile acestei secţii, şi care acum se văd fără putinţa de a-şi complecta cunoştinţele?

—

In curînd amicul nostru d. dr. Al. Lambrior, va ţinea în sala Teatrului Naţional, o interesantă conferinţă.

D-sa va vorbi despre „Oamenii mici" (nu de stat!).

—

Alaltă-eri elevul Misihănescu, din clasa V-a a liceului naţional, pe cînd făcea gimnastică, a căzut de pe un rec, fracturîndu-şi un picior.

Numitul elev a fost dus şi internat în secţia D-lui dr. Juvara, dela Spitalul Sfţ. Spiridon.

—

La primărie s'au descoperit neregularităţi în serviciul unui funcţionar superior. Se face anchetă. Ar fi de dorit ca acea anchetă să fie cît mai scrupulos făcută, căci mahalaua vorbeşte multe despre acel funcţionar superior.

—

D. Zamfir Handoca, intendent al azilului de bătrîne contesa Balş, a fost scos din acea funcţiune. In loc a fost numit d. Tulbure, neam cu primarul Gane, iar în locul d-nului Tulbure, ca intendent al spitalului Epitropiei sf. Spiridon la Roman, a fost numit d. Dobrovici.

Dacă s'ar fi întîmplat numai atît, nici n'am fi înregistrat fapte atît de banale. Dar ie şi o lature tragi-comică şi ea merită să fie povestită: d. Z. Handoca, membru în clubul liberal, pretinde că ar fi pus umăr mai voinic de cît acel al d-lui Gane la resturnarea hidrei conservatoare şi deci refuză să părăsească serviciul din care n'a demisionat.

D. Gane trimite emisari la d. Handoca cu rugămintea să părăsească serviciui, spre a face loc rudei primarului.

D. Handoca, însă, n'are poftă. O nor. public asistă cu deliciu la duelul d'intre primar şi intendent şi, aevea sfîrşitul unei operete, aşteaptă sfîrşitul acestui interesant duel.

Aci a ajuns d. Gane!

—

Oamenii săraci se plîng de măsura ce-a luat-o eforia sf. Spiridon de-a suprima medicamentele gratuite ce se dădeau bolnavilor ce veneau la biroul de primire al spitalului sf. Spiridon.

Ar fi uman ca medicamentele gratuite, pentru acei cu totul lipsiţi de mijloace, să fie reintroduse macar acum, cînd, o dată cu schimbarea anotimpului, încep a bîntui bolile epidemice.

Să sperăm.

—

Aseară d. dr., Jocu inspector veterinar a desvoltat o prea interesantă conferinţă în Aula Universităţei, vorbind despre: o escursie în Olanda.

Sala era plină şi d. Jocu a fost în repeţite rînduri aplaudat cu entusiasm. Cuvîntarea sa arată starea înfloritoare a industriei laptelui în Olanda şi progresul ţărănimei de acolo şi referea aceasta la starea mizerabilă a ţărănimei noastre.

D. Jocu îşi propune a crea o cooperativă de lapte care va fi ca un început a unei mişcări-model pentru toată ţeara. Vom mai reveni asupra acelor expuse. D. dr. Duscian se ocupă de alt-fel în pagina I-a a ziarului despre această conferinţă.

—

Starea spiritelor la noi în judeţ nu e de loc bună. Acum cîteva zile, în cîte va comune s'a produs un fapt care pune în evidenţă aceasta.

Cînd perceptorii s'au dus din nou, spre a incasa dările, sătenii cu un ton desfidător, scoţînd manifestul guvernului, i-a trimes la primblare, pe perceptori, spunînd că «manifestul îi scuteşte de achitarea dărilor şi că-i apără de orice»!

—

Procesul colonelului Mărășescu

Cazul soldaților bătuți la Dorohoi. Ce spune actul de acuzare.— Interogatorul Colonelului.—Bătaia fapt dovedit. — Depunerile martorilor.—Discursurile d-lor col. Paleologu, col. Aslan și avocat Marcu.— Verdictul.

Astă-zi a venit înaintea consiliului de resboiu al corpului 4 de armată, interesantul proces al colonelului N. Mărășescu, comandantul regimentului 8 Dragoș No. 29 din Dorohoiu, care a fost dat în judecata consiliului pentru faptul de abuz de autoritate.

Ședința s'a deschis la orele 9 dimineață, în fața unei mare mulțimi.

Consiliul era compus din d-nii: general de brigadă Grigore Zossima, președinte; general de brigadă Al. Pavlo, general de divizie C. Presan, colonel Andronic Georgescu, și colonel M. Stroescu, membri.

Comisar regal d. colonel D. Paleologu, azistat de d. căp. A. Dimitriu, comisarul regal al consiliului de resboiu, grefier d. G. Porcineanu.

Apararea era reprezentată prin d-nii: col. M. Aslan, din oficiu și Marcu, primarul din Dorohoiu.

După ce membrii consiliului depun legiuitul jurămînt, d. președinte general Zossima, ia interogatorul acuzatului:

— Cum te numești?

— Colonel Mărășescu Neculai.

— De cîți ani ești?

— De 51 ani.

— Unde ești născut?

— La București.

— Știi faptul pentru care ești dat judecății.

— Da.

Președintele dă ordin grefierului să dee cetire ordinului de darea în judecată, care arată că d. colonel Mărășescu este dat judecății pentru abuz de autoritate, și că în ziua de 18 Maiu a. c. atât M. S. Regele cît și comandantul corp. 4 de armată, au primit cîte o telegramă semnată de 8 evrei din Dorohoi prin care se plîngeau că copiii lor, soldați în reg. 8 Dragoș No. 29 au fost bătuți din ord. d-lui col. Mărășescu cu nuele în fața întregului reg., fapt pedepsit de art. 222 c. j. m., caz care cercetîndu-se de către d. col. Cotescu, s'a constatat ca indeplinit de d. col. Mărășescu, pentru că cei 6 soldați evrei bătuți, fugeau din cazarmă și se eschivau de la ori-ce serviciu, căci pedepsele prevăzute de lege au rămas fără nici un rezultat salutar. Cu ocazia răscoalelor țărănești, d. col. Mărășescu primind ordin de a trimite trupe la Lespezi înainte de plecarea trenului cei 6 soldați au părăsit frontul și s'au întors la cazarmă abia după o oră, din care cauză d-sa a fost nevoit a trimite alte detașamente în acel loc.

După citirea ordonanței d. președinte general Zossima dă cuvîntul d-lui col. Mărășescu pentru a expune faptele.

= Am fost mutat comandant al acelui regiment la 1 Octombrie anul trecut. La 1 Noembrie, cu ocazia venirei recruților, majoritatea căpitanilor se plîngeau că aproape toți soldații evrei fugeau din cazarmă și nu se mai reîntorceau decît după 2—3 zile. Eu am dat ordin să-i pedepsească, dar orice măsură s'a luat a rămas de prisos, așa că mă găseam într'o stare că nu știam ce să mai fac.

Cu ocazia răscoalelor țărănești, am primit un ordin telegrafic de la d. general Pavlo, ca să trimit 200 de oameni la Lespezi. Am luat batalionul 1 și l'am trimis la gară. Mi s'a raportat însă că majoritatea soldaților evrei au părăsit frontul. Nu mult după aceia a fost concentarea de primăvară a soldaților cu schimbul. Ei bine, același lucru; soldații evrei fugeau din cazarmă și nu mai veneau cu zilele, rămînînd absolut în urmă cu exercițiile de tragere și cu instrucția. Mijloacele prevăzute de regulament erau prea slabe. Intr'o zi era convocat consiliul de disciplină pentru a judeca pe un soldat și am luat în mînă codul justiției militare, spre a mă orienta. Am dat peste art. 222 care prevede că bătaia e interzisă în armată, afară de cazuri anumite: de raliare, de fugă din fața inamicului etc., și după credința mea și cazul acelor soldați intra aci. După ce trupele s'au reîntors, am chemat pe ofițerul de serviciu și i-am pus în vedere să-i spue d-lui lt.-colonel Miculescu, ca trupa să fie așezată înaintea căzărmei, în careu, ceia ce s'a și făcut. Am scos codul și am dat ordin să scoată din front pe cei 6 soldați și am pus pe serjentnl adjutant Dimitriu să le aplice celui dintăi 10 lovituri, celuilalt 7 și în fine treptat pînă la 3 lovituri.

Președintele: Ați făcut interpretarea greșită a legei.

S'a procedat apoi la facerea apelului martorilor: Medic col. Acontz-Popovici, med. maior Balteanu C., Col. Miculescu Gh., maior Noicescu Gr., cap. Corodeanu P., locot. Țatomir, sergentul A. Dimitriu, soldații: Preliceanu Faibiș, Waisman Moise, Segal Avram Segal, Davidsohn Herșcu și Nută Segal.

D. col. Paleologu declarînd că renunță la martorii absenți, se procede la ascultarea celor presenți. Cel întăi martor ascultat e:

Preliceanu Faibiș, soldat, care declară că în adevăr a fost bătut, cu un băț, pentru-că a fost de mai multe ori lipsă la apel. Nu m'a bătut însă așa tare!

Segal Avram spune că și un băet al său, care e soldat, a fost bătut; n'a văzut faptul, însă i s'a spus. Au venit la el doui tineri care i-au propus să iscălească o plîngere contra colonelului Mărășescu, însă fiind-că era Sîmbătă a refuzat.

Davidsohn Herșcu (fiind absent i se citește depoziția). „Copilul meu—spune aceasta,—n'a suferit nici o pedeapsă, fiind că se poartă bine. Cunosc pe d. col. Mărășescu ca pe un om bun. Nu e adevărat că eu aș fi colectat suma de 8000 lei pentru a trimete presei străine, în scopul de a publica faptele ce i se impută d-lui colonel Mărășescu.

D. Lt-Col. Miculescu: Cînd am venit eu la acest regiment, am observat că disciplina, mai ales în ceia-ce privește soldații evrei, lasă mult de dorit. Aceștia fugeau cu zilele și chiar cu săptămînele din cazarmă și se eschivau de la ori-ce serviciu. A trebuit să vină d. colonel Mărășescu, și să muncească foarte mult dînd sfaturi și povețe, pedepsind chiar, pentru a se înlătura urîtul obiceiu. Cu toate acestea nu se putea ajunge la rezultatul dorit. Soldații evrei continuau să fugi. Cu ocazia răscoalelor țărănești, aceștia au fugit și am fost nevoiți să alergăm să'i aducem de pe acasă. Mie chiar mi s'a întîmplat într'o zi, că dint'ro companie mi-au lipsit 27 soldați, care erau evrei. In Mai d. col. Mărășescu a luat acea măsură, nu însă ca o barbarie, căci d-sa n'a bătut nici-odată și cu totul alt-fel e caracterul său.

D. Maior Dr. Bălteanu: Am fost trimes de divizie în urma telegramei ce s'a primit la Dorohoi; am inspectat pe toți și n'am găsit nici o urmă de lovire și nici unul n'a reclamat că ar fi fost bătut.

Renunțîndu-se la ceilalți martori, d. general Zossima, președintele consiliului dă cuvîntul d-lui:

Colonel Paleologu, comisar regal. Sunt mulțumit că d. col. Mărășescu a fost adus înaintea consiliului de răsboiu, căci trebue odată pentru tot-deauna să se constate că în armata noastră, nu sunt ofițeri care să aibă porniri de acele care s'au scris prin presă, oameni răi, cu porniri și apucături rele. Căci s'a făcut un mare sgomot în jurul acestei chestiuni. Ce se întîmplase? O crimă? O catastrofă, la Dorohoiu? Curgea sîngele pe străzi, era ceva grozav, lumea fugea care'n cotro! Cu toții s'au alarmat, deși nu se știa, și ar fi trebuit să se știe că s'a dat proporții colosale unui fapt care aproape nu are ființă. Eu cunosc caracterul colonelului Mărășescu și din viața lui, din informațiile mele personale, din declarațiile camarazilor săi, se vede că col. Mărășescu este o fire blîndă, blajin, liniștit, contrar de ceia ce i se impută astă-zi și cum l'au descris ziarele străine plătite, care au căutat să ne compromită în fața străinilor. A interpretat greșit art. 222, după cum a relevat și d. președinte, căci speriat de modul cum acei oameni își îndeplineau datoria, și temîndu-se ca ei să nu fie imitați, a recurs la acel mijloc.

Dar, să'mi dație voe să vă amintesc cazul răposatului g-ral Berendei care vroia să'i scoată pe evrei din serviciul militar, iar în schimb aceștia să plătească o taxă; ei bine, s'a făcut sgomot mare, evreii au țipat că cum să-i îndepărteze de la o datorie a lor către țara în care s'au născut și trăesc!— Și acum ce fac ei? — Caută prin toate mijloacele de a se sustrage de la serviciul militar. Destrăbălarea era mare în regimentul Dragoș 28 și trebuia o mînă puternică, care să pue capăt odată la indisciplină.

N'am avut intenția, d-le Președinte să vă conving de nevinovăția col. Mărășescu,—faptul e consumat, dar rog pe onoratul consiliu să dea un verdict care să împace disciplina, iar nu să satisfacă interesul unor oameni care nu ne aduc nici un folos.

Se dă cuvîntul apărei:

D. *col. Aslan* mulțumește d-lui comisar regal pentru-că a știut să redea chestia sub adevărata ei lumină.

D-sa arată că delictul imputat d-lui colonel Mărășescu, a trecut granița și a fost dat gazetelor străine, care l'au denaturat și i-au dat proporții colosale. D-sa citește un articol în această privință, publicat de ziarul „L'Independance Belge".

D-sa insistă apoi asupra anarchiei ce era în acel regiment, cum soldații evrei fugeau necontenit, așa că d. colonel Mărășescu nu mai știa ce măsuri să mai ia. Arată purtarea exemplară a numitului colonel, care e o fire blîndă, înzestrat cu sentimente altruiste și de o bunătate rară. Se găsea într'o poziție încurcată căci se temea ca anarhia să nu ia proporții și ceia-ce a făcut nu a făcut cu barbarie. Cere achitarea.

D. *Marcu*, avocat și primar de Dorohoi. „Am venit nu ca avocat, ci mai mult ca cetățean al Dorohoiului, care fiind în relație zilnică cu d. colonel Mărășescu să exprim părerea concetățenilor săi, în afacerea in care e acuzat pe nedrept.

E adevărat d-lor, că înainte de a veni d. col. Mărășescu disciplina în acel regiment lasa foarte mult de dorit. De cînd a venit însă d. Mărășescu constat că s'a făcut o schimbare mare, o schimbare în bine. O singură eșire, se zice că s'a întîmplat și aceasta în mod fatal fiind-că soldații evrei nu vroiau cu nici un preț să se supue. Ei au fost ușor atinși și a-ți văzut că medicii spun că n'au găsit leziuni.

Era vorba de art. 222 c. p. și cu toate că nu sunt militar să'mi dați voe să fac o observație. Acel articol prevede că bătaia e oprită în armată, afară de anumite cazuri: cum e raliarea, fuga din fața inamicului, etc.

Acești soldați, fugeau regulat dela cazarmă și nu se reîntorceau decît atunci când știau că mai au vre-o două zile până să se împlinească termenul de a fi dați ca dezertori. Vă întreb, faptul acesta nu'l îndreptăția pe d. col. Mărășescu să dea o interpretare art. 222 așa cum a dat'o și să considere faptul acelor soldați ca o raliare? Eu cred că s'a interpretat foarte bine. Căci de nu se luau măsuri, de unde știți că anarchia nu se întindea? Intențiunea d-nului col. Mărășescu a fost curată, de aceia vă rog să binevoiți a'l achita.

D. *col. Paleologu* reluînd cuvîntul zice: „Fiind vorba de art. 222 c. j. m.,—nu că vreau să prevăd sentința ce o veți da,—dar interpretarea acestui articol nu e așa cum a făcut'o d. col. Mărășescu.

D. *Marcu*, răspunzînd zice că ordinul M. S. Regelui relativ la bataia în armată, n'a prevăzut și art. 222 și apoi de ce să se zică că raliarea e numai în timp de răsboiu, nu și în timp de pace, căci: „pacea pregătește resboiul" și cred că d. col. Mărășescu n'a atins întru nimic ordinul M. S. Regelui.

D. președinte, general Zossima a declarat apoi dezbaterile închise.

După o deliberare de câteva minute, consiliul în unanimitate a achitat pe col. Mărășescu.

Verdictul a fost primit cu aplauze și strigăte de „trăiască Consiliul de resboi".

Ultime informații

D. P. P. Carp a declarat că, după părerea D-sale, în ce privește tocmelele agricole, ar trebui ca angajamentele între proprietari sau arendași cu țăranii să nu fie făcute direct între aceștia, ci prin intermediul băncilor populare.

Cu modul acesta ar înceta cu desăvârșire relațiile bănești dintre părți, care au dat loc la abuzuri.

Putem afirma că comisia parlamentară pentru studiarea proiectelor agrare nu va fi convocată nici pentru ziua de 22 Octombrie, dată ce-a fost afirmată ca absolut certă de ziarele oficioase.

Holera.—*Holera ia proporții din ce în ce mai mari în Rusia. La Kiew cazurile mortale se socotesc cu sutele.*

Holera a început sa se întindă și în Basarabia. In afară de cazurile anunțate din Kișinău, pe ziua de eri s'au constatat 3 cazuri mortale la Seretz, localitate din apropierea Kișinăului.

La granița noastră, după cum s'a spus, s'au luat măsuri, care sunt conduse de d. dr. Papiniu. Alaltă-eri un bulgar, Stonceff, care vroia să ia drumul spre Giurgiu, și care venea din Rusia, venindu-i rău la Ungheni, a fost izolat imediat de d. dr. Papiniu, într'un pavilion al Lazaretului. Totuși d. Papiniu spune că bulgarul, n'are de cît o deranjare de stomach.

In numărul de mîine, vom publica o largă anchetă, pe care un reporter al nostru a făcut-o eri la Ungheni-romîni, și Unghenii-ruși, din care se va vedea exacte amănunte asupra holerei, precum și lipsa de măsuri serioase la granița noastră, — anchetă care din cauza lipsei de spațiu nu o putem publica azi.

Sesiunea ordinară a consiliului general al județului Iași a fost deschisă astăzi.

Prefectul Kernbach a felicitat pe noii aleși. De asemenea și d. Lepadatu, presidentul de vrîstă.

In momentul în care scrim cele trei comisiuni, alese pentru aceasta, verifică titlurile noilor aleși.

Astă-zi Lotti Bîrnovan zisă Rubinstein, atentatoarea din strada Banu, a fost înaintată parchetului.

Ancheta o face d. prim-procuror M. Gh. Ionescu. Mîine ea va fi trimesă cu requisitorul la cabinetul I de instrucție.

Ca un detaliu la cele spuse de noi cu privire la acest atentat, ținem să adăogăm că acei care au oprit pe Latti de a mai trage încă focuri de revolver, au fost d-nii: dr. Țaranu și avocat St. Drăghici, care alergară la fața locului.

Azi dimineață agenții poliției au făcut o percheziție la locuința Lattei, luînd lucrurile locot. Pruncu, eare se aflau la ea.

Societatea *Union*, care execută lucrările pentru aducerea apei, a fost victima unui furt.

Direcțiunea din Iași predase Vineri d-lui Glasberg, comisionar în Pașcani, care face daraveri și cu *Union*, o sumă de 16,000 lei—10,000 în bancnote și 6,000 în argint—spre a fi predată inginerului Welt ca să distribue banii între lucrătorii de la Timișești.

Glasberg, însă, a luat Sîmbătă expresul Berlin, din gara Pașcani— și s'a făcut nevăzut.

Furtul a fost făptuit cu premeditare întru cît Glasberg, înainte de a fugi— și-a stabilit familia în Iași, la socrul său Rosenbaum.

Dispărutul a păcălit și multe case comerciale din Iași și Botoșani, pe cari le reprezinta în Pașcani.

Subcomisarul Lisievici de la punctul Ungheni fusese transferat la Sulina.

In urma intervenției d-lui Gh. Kernbach, prefectul jud., transferarea a fost anulată și d. Lisievici menținut la postul său.

D. I. Dodon, înv. de la Păușești a fost recomandat în postul de sub-revizor școlar în locul d-lui Brudariu, demisionat.

Parchetul a fost înștiințat că pe malul iazului depe teritoriul com. Belcești, a fost găsit în nesimțire săteanul Ioan Băcică, avînd capul spart și mai multe răni grave pe corp.

El a fost transportat la spitalul din Tg.-Frumos, unde i s'a dat îngrijirile necesare.

S'a constatat că el a fost maltratat de consăteanul său Dimitrie Bărlădeanul, care i-a furat suma de 500 lei.

Parchetul a ordonat o anchetă.

JUDICIARE.—Se cunosc împrejurările în care s'a pornit, înaintea tribunalului de Suceava, procesul de revendicare a unei părți din moșia Sirețel-Lespezi.

Procesul acesta, pe lîngă însemnătatea lui din punct de vedere a importantei averi revendicate, avea și o însemnătate deosebită din punctul de vedere al chestiilor juridice care s'au pus în prima instanță și care urmau desigur să fie complectate atuncea cînd s'ar fi discutat fondul și procesul ar fi ajuns înaintea Curței.

Dosarul a fost însă închis în urma următoarei petițiuni cu No. 13546 pe care reclamantul a adresat'o tribunalului de Suceava:

„Sub-semnatul Lucian Holonei, domiciliat în București, strada Lipscani No. 3, am onoare a vă declara că mă dezist și retrag acțiunea în revendicare a părței din moșia Sirețel, comuna Lespezi, județul Suceava, intentată de mine contra d-lui Leon Costiner, prin petiția primită de dv. prin poștă la 22 Februarie 1907 și înregistrată sub No. 3.182 și declar că recunosc de bună și opozabilă mie trecerea acestei proprietăți în persoana d-lui Leon Costiner și-l consider ca absolut și exclusiv proprietar a părței din această moșie cumpărată de d-sa dela d-na Maria Meierhoffer, legatară universală a defunctului său soț Wilhelm Meerhoffer și nu am nici o pretențiune sub nici o denumire contra d-lui Leon Costiner și vă rog să bine-voiți a ordona închiderea dosarului.

Subsemnatul Leon Costiner consimt și nu am nici o pretențiune și vă rog a închide dosarul.

Primiți etc.

Sîmbătă primisem o telegramă prin care ni se anunța că pădurile Tarcăului și Slănicului sunt în flacări.

Pînă în momentul cînd pusesem ziarul sub presă, Epitropia sf. Spiridon nu primise nici o înștiințare.

Cu o oră mai tîrziu, Epitropia a primit de la brigadierul silvic respectiv înștiințarea că și o mică întindere din pădurile Epitropiei a fost distrusă de flacări. Focul a fost pus la miezul nopței, din două părți. Pagubele cauzate nu sunt tocmai mari.

Epitropia sf. Spiridon a intervenit telegrafic către parchetul de Bacău, de a se cerceta și a se afla rău-făcătorii, cari au pus focul.

Casapii s'au pus din nou în grevă încă de eri, de oarece administrația comunală menține hotărîrea luată ca rămătorii să se taie numai la abator.

Ei refuză să mai vîndă carnea de porc și amenință să închidă trunchiurile dacă administrația comunală nu va reveni asupra măsurei luate.

Mîine se ține la Belcești a doua licitație pentru vînzarea mai multor loturi la săteni.

La această licitație va lua parte și d. Gh. Kernbach, prefectul județului.

Știut este că în această comună țaranii sunt agitați încă de la licitația din trecut. Din această cauză, atît compania de jandarmi din Belcești, cît și cea din Podul-Iloaiei vor fi de față pentru orice eventualitate.

Procesul învățătorului Bogdan din Huși, invinuit că ar fi manifestat în public în contra prefectului de Fălciu și că ar fi maltratat pe un elev, se va judeca astazi, Luni, înaintea comisiei de judecată a învățătorilor.

Acuzarea o va susține d. inspector Halița Invinuitul se va apăra singur.

*

A fost trimisă înaintea comisiei de judecată a învățătorilor—doamna Ecaterina Popescu—Tataru, învățătoare în comuna Filiași, cătunul Șendreni, jud. Covurlui.

I se aduce acuzarea că ar fi comis acte imorale.

D. căpitan doctor G. Savu, medicul școalei militare din Iași, a reușit la examenul pentru gradul de maior.

*

Tînărul Aurel Nicolaescu a fost primit ca elev suprenumerar, cu plată, în cl. IV a școalei militare din Iași.

D. Dimitrie Frunzetti, șef de gară cl. II-a la gara Iași, a fost trecut la pensie.

In ziua de 19 Octombrie, la ministerul de resboi și la comenduirea Corpului IV de armată, se vor ținea licitații pentru aprovizionarea cu peste un milion kgr. făină, necesare diferitelor divizii.

La camera de punere sub acuzare a sosit azi apelul arendașului Oscar Gutman, al cărui mandat de arestare, ca și acel al vechilului seu, au fost, precum se știe, reconfirmat de tribunalul Botoșani.

mîini la Iași, dacă va sosi de la Botoșani, dosarul cauzei.

E probabil ca afacerea să se cerceteze

Consistoriul Mitropoliei a condamnat pe preotul C. Grigoriu de la Moara de vînt cu oprirea slujbei pe timp de o lună pentru rea purtare.

Consistoriul va fi convocat din nou în Noembrie, cînd se va ocupa de cazul preotului Popovici de la Belcești.

I. P. S. Sa Mitropolitul Partenie a plecat aseară în capitală, pentru a asista la desbaterile sf. Sinod.

Intre eforia Sf. Spiridon și d. Micislar Lopatinsky fost funcționar al acelei eforii, există un vechiu proces relativ la niște reținori din leafă. Afacerea se va judeca la 22 c. la secția III-a a înaltei Curți.

Intre conferințele anunțate în Aula Universității, pentru Bustul lui Conta sunt următoarele:

Ioan Petrovici (conferențiar la Universitate) *Problemul Nemuriri* (13 Noembrie), *Prof. Pictor Gh. Popovici Pictura Bisericească* (cu proecțiuni) *M. Codreanu* publicist și avocat *Sonetul*, Dl. Dr. Zossin (Subiect rezervat) *Prof. Tutoveanu* (Despre Artă) *Mihăescu Nigrim Filozofia lui Conta.*

Potrivit nouei legi a procedurei electorale, listele electorale se întocmesc de tribunale, și nu de primărie.

La clubul conservator din Iași, piața Unirei, funcționează o comisiune care se pune la dispoziția alegătorilor, pentru orice lămurire electorală, în fiecare zi dela oarele 5—7 p. m.

Domnișoara ANTOINETTE STERN
Fiica d-lui bancher S. Stern
EMIL HAUSER
Directorul societății comerciale Austro-orientale în Bulgaria.
LOGODIȚI
IAȘI. RUSCIUK
In loc de ori ce invitațiuni speciale

MOBILE
DORMITORE, SUFRAGERII, SALOANE
tot ce este mai nou și mai frumos, cu prețurile originale ale fabricei
Mobile de bronz *extra fine*
Covoare, Perdele, *Bonnes femmes*
Galerie pentru perdele de Bronz complecte a 25 lei fereastra se găsesc numai la
Magazinul I. HIRSCH
Str. Lăpușneanu No. 28

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA“

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile masive, parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul american. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 3/4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ANKER“

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER încheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajioase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Inştiinţare

Reîntoarsă din străinătate de unde am adus tot ce'i mai nou şi mai distins în articole de modă.

Inştiinşez onor clientelă că am pus în vînzare cu preţuri eftine, elegante pălării pentru sezonul actual.

Primesc comenzi şi modernizări în condiţiunile cele mai avantajoase.

„Hélène“
Salon de Mode
Iaşi Str. Lăpuşneanu 30

Agenţia teatrală „THALIA“

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Yănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a VI-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei VI-a va avea loc la 1—27 Noembrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 12 Octombrie cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa VI-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 160 lei	**O jumatate loz 80 lei**
Un sfert de loz 40 lei	**Una optime de loz 20 lei**

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

„ELE“

schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

1420 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usureadă şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se lua 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ḑi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghistii şi Farmacistii.*

O maşină de tipar Nr. 12 (Schnellpresse) precum şi o pedală (Tiegeldruck) se vînd cu preţ foarte eftin; maşinele sunt în bună stare. A se adresa la Tip. *H. Goldner* Iaşi.

OPINIA

Ziar conservatór cotidian

Apare *la 5 ore seara*

Cele din urmă ştiri din lumea intreagă

5 bani exemplarul in toată ţara 5

Anunţuri, inserţii şi reclame cu preţuri moderate

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar
9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié. preparat de către PAUL GAGE, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca Purgatif şi ca Depuratif.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiilorĭ depărtate de ajutorile medicale* şi *classeĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltueli considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes égal copiilari celorĭ mai frageţi si bătrânilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESĂ-DECI ANI a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către PAUL GAGE, est de uă eficacitate incontestabilă contra FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREI, DYSSENTRIEI, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILORĬ, COPIILORĬ, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.

Uă broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care flacă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN JASĬ: Farmacie FRATII KONYA.

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondadă in 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repe

Durata traseului 6—7 zile

Aseminea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

GRILLAGES 1 m de haut. LE MÈTRE 0f30c.

Raymd **GARIEL**, 2, quai de la Mégissarie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS
RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5f.

GRILLAGES
GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS
Clôture de Chasse, le mètre... 0f 65
Châssis de couche, depuis..... 7 »
Paillasson pour abris, le mètre carré... 1 80
Porte-Bouteilles, pour 200 Places..... 7 »
Envoi Album sur demande

PONDOIR
DÉPOSÉ
Prix..... 6f 50
R. GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
Abreuvoirs pour Poules et Faisans
RATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS
En FONTE INOXYDABLE
Prix: 0f 50c.
Raymond GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco de l'Album sur demande

Iaşi — Tipografia H. Goldner strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNȚURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 »

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

Redacția și Administrația: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu și Lascar Antoniu | Anul IV.—No. 270. Mercuri 17 Octombre 1907

In fața problemei agrare

De prisos, cred, a mai repeta că chestiunea la ordinea zilei e problema agrară. Se observă cu această ocaziune un fapt, și anume că pentru moment posedăm prea puține studii, pe cînd se propun prea multe soluțiuni ale acelei probleme. Căci, la drept vorbind, în afară de studiul statistic al d-lui Creangă și cîteva monografii mai mult sau mai puțin importante, nu se cunosc cercetări amănunțite în cauză. Și e netăgăduit că în asemenea ordine de idei, cercetările la fața locului de către oameni competenți, anchetele, ocupă un loc care nu cu ușurință poate fi luat.

Incercări de felul acesta s'au făcut de altfel mai de demult și e de regretat că au fost lăsate în părăsire. E de ajuns să amintesc aici că acum 9 sau 10 ani, Camera a votat o lege pentru înființarea unei „Societăți naționale de agricultură" care între altele avea îndatorirea a studia pe loc deosebite chestiuni de resortul acelei ramuri de îndeletnicire omenească. Chestiuni de technică agricolă, raporturi între proprietari și muncitori, salariu etc., urmau a fi văzute și cercetate de membrii acelei societăți. Legea însă a rămas în cartoanele Senatului.

Tot în această ordine de idei e încercarea regretatului G. D. Palade, fost ministru, care întreprinsese pe cale administrativă o asemenea anchetă. Ea însă a rămas în stare de proect.

De aceia și soluțiunile ce se propun acum pentru rezolvirea problemei agrare, se resimt de această lipsă de studii.

In adevăr, mulțimea de soluțiuni, pe care o găsim acum în gazete, broșuri, foi volante etc., provine ori de la proprietari cari trăesc printre țărani, cultivă ei singuri moșia lor, și prin urmare văd ceia ce se întîmplă la ei, ori de la proprietari cari nu văd de cît foarte rar pe țaran și deci și-l închipuesc ori mai bun ori mai rău, dar nu cum este în realitate, ori de la arendași sau de la oameni de studiu cari răsfoind cărțile își fac o convingere într'un sens sau altul, de ce ar trebui de făcut.

Și dacă fiecare soluțiune luată în bloc n'ar putea da dezlegare întregei probleme agrare, nu e mai puțin adevărat însă că din fiecare s'ar putea culege cîte ceva bun. Ar fi deci nevoe de o lucrare intermediară, care să prepare și să elaboreze un sistem de urmat în această ordine de idei.

Mulțimea de soluțiuni propuse dovedește că în conștiința generală, ideea de a se pune capăt unei stări de lucruri, care poate periclita rînduiala Statului, a pătruns și că fiecare e convins că momentul pentru aceasta a sosit, și fără îndoială toate soluțiile, ce se propun, se inspiră de la starea de lucruri văzută de fiecare propunător și apreciată după personalitatea fiecărui din ei.

Dar negreșit problema agrară poate fi considerată și dintr'un punct de vedere mai superior.

In anul 1896 am scris un studiu asupra chestiunei agrare în revista italiană „Riforma Sociale". Socotesc și acum că nu e neoportun a arăta în aceste coloane concluziunile la cari mă oprisem atunci.

Arătînd condițiunea tristă a muncitorilor noștri agricoli, ziceam:

Nu e chip de scapat din o așa stare de lucruri? De un fapt suntem siguri. Populația agricolă romînă muncește neegal: iarna nu face mai nimic, iar vara lucrează pînă la 16 ore pe zi. Cu toate acestea puterea ei de muncă descrește.

De unde derivă această micșorare de putere? De sigur de la reaua sa stare economică Or, această rea stare economică este rezultatul a mai multor factori: lipsă de instrucțiune și educațiune, ideile sale religioase, administrația Statului, care numai protectoare pentru dînsa nu e, și mai presus de toate acestea lipsa unui nutriment reparator care îl împinge în mod fatal oare cum, către băuturile alcoolice, iar acestea îl slăbesc și-l condamnă la inerție. Insă cui trebue atribuită această rea alimentare? Dacă considerăm neînsemnatul salar, ce muncitorul agricol primește pentru munca lui, trebue să convenim că îmbunătățirea stării sale e o chestiune care privește distribuțiunea avuției.

Dacă starea cea rea, este a se atribui puținei instrucțiuni ce poporul nostru are, ideilor morale și religioase ca și concepțiunei, ce dînsul are despre viață, atunci îmbunătățirea stării țaranului este mai ales o chestiune de directivă a producțiunii avuției.

In general, socotesc că starea producțiunii domină situațiunea economică a timpurilor noastre. Dacă pămîntul produce o mai mare cantitate de zahar, de sigur un mai mare număr de persoane vor utiliza acest aliment.

Dar în starea de astăzi, producțiunea zaharului fiind de 60 miliarde chilogr. iar omul, consumînd în mediu pe fie care an între 40 și 50 chilograme, fie care va înțelege ușor, că se găsesc aproape 1 miliard și jumatate de oameni, cari nu și-l vor putea procura. Și tot așa s'ar putea susține despre alte produse.

Dar dacă producțiunea e insuficientă pentru a satisface toate nevoile noastre, se poate susținea cel puțin că distribuțiunea avuției se face potrivit legilor naturale, care domină materia? Și aci suntem siliți a recunoaște că nu.

Apoi dacă în general așa stă chestiunea, ne putem întreba cu aplicație la țara noastră tot așa să fie ordinea de lucruri? **V. I. Radu.**

Vor veni și vremuri bune!

Anarhia în spirite a ajuns la paroxism; nici cînd n'a existat în țară la noi o mentalitate ca acea de astăzi; se petrec zilnic lucruri care invederează în mod neîndoios că se prepară o nouă formă de viață; frămîntările la care asistăm, lipsite de busolă, neavînd directivă, dovedesc că suntem în preziua unor schimbări care vor fixa definitiv forma și mentalitatea vieței noastre politice.

In mijlocul celor ce se petrec ie greu să prinzi un sîmbure de idee și principiu, care va forma nucleul vieței noastre viitoare ca stat; pentru moment totul ie dezorientat, întocmai ca o barcă fără cîrmaciu.

Și această vreme de nestatornicie și nesiguranță, de lipsă de fixațiune, ce bine prieste tuturor drojdiilor sociale spre a se afișa ca un ce de seamă, cît de mult ajută conștiințele ticăloase spre a îndrăzni să facă lucruri, pe care în vremuri normale nici cînd nu le-ar fi îndrăznit!

Lipsa de directivă face ca toți deșuchiații să se prezinte în reformatori și apărători ai poporului; lipsa de principii sănătoase face ca toate ideile bolnave să găsească curs și să fie uneori admise de mulțime.

Dar mai presus de toate vremurile de asemenea natură se pretează admirabil de bine la introducerea mijloacelor celor mai nenorocite, în lupta așa zisă de idei. Bagați de samă la cele ce se petrec astăzi. In sfînta țară romînească, cu libertățile ei garantate de constituție, cine-va nu poate afișa o ideie oare-care, fără ca declasații care au eșit la suprafață—întocmai ca bufnițele noaptea—și care au aparat presa, să nu scoată țipete sinistre; de vînzători de neam, trădători de interesele patriei; fie-care mișcare este susceptată, proces de intenții ie mai în floare de cît or-cînd.

Disperantă stare de lucruri!

Din fericire lucrurile nu rămîn mereu în aceiași stare; evoluția domină totul și fenomene sociale noui se vor produce cu siguranță în Romînia

Ori-care ar fi forma nouă ce va răsări, anarhia în spirite va dispărea, ordinea va reîntra în toate, mentalitatea spiritelor va reveni la normal și atuncea falșii cugetători ca și toate nulele umflate care pozează în reformatori se vor reîntoarce în întunerecul din care n-ar fi trebuit să iasă nici odată.

Lumina nu folosește acestor jigănii și precum se va întîmpla în toate așa și cu declasații din presă: discuția de idei, corectă și cinstită, va lua loc patimei și ticăloșiei de astăzi, ideile vor fi cercetate fără gînduri ascunse și fară delațiuni.

Atunci nechemații nu se vor afișa nici la tribună, nici în presă—căci vremurile sănătoase vor fi sosit și pentru țara romînească. *C. Sorin.*

CATE-VA NOTE

Căsnicia defunctei regine Henrietta, a Belgiei, cu regele Leopold, n'a fost dintre acelea ideale.

Din contra. Chiar la sicriul decedatei se văzuse ceea ce nu se vede nici în casa celui mai simplu și rău crescut om, ca tatăl—regele Belgiei în specie—să alunge pe fiica moartei de la sicriul decedatei.

Moartea, pentru moment cel puțin, aduce pace între ce vii. In entusiasmul dureros provocat de marea solemnitate a morței, dispar inamicițiile cele mai acute ce ar exista între cei aproape de mort.

Dar nenorocită în căsnicie, nerespectată ca moartă, foasta regină a Belgiei nu poate găsi odihnă nici în mormînt.

Luiza, una din fiicele ei, continuă să ducă acea viață de cheltuitoare fără de socoteală, care nu o dată a dus-o înaintea tribunalelor, ca pe o falită oare-care.

Camatarii au ajuns acum să scoată în vînzare bijuteriile rămase pe urma decedatei regine, ca să se despăgubească.

Faptul, fără pereche, a atins susceptibilitatea damelor din înalta societate belgiană și, spre a evita o vînzare publică atît de dureroasă: vînzarea, la darabană, a averei foastei Suverane a Belgiei, damele au deschis o listă de subscripție publică...

Regele, ale cărei multe milioane ar putea impedica nu mai puțin dureroasa subscripție, se mîndrește în timpul acesta: se mîndrește că un om de 70 ani poate vorbi de paternitate curîndă. Căci pe cînd la Bruxella se apelează la gologanul inimilor caritabile ca să salveze juvaericalele reginei-moarte, Regele, regele viu, stă la patul unei domnișoare Blanche Zella Iosephine Delacroix, care, deși domnișoară și de și în vrîstă de 24 ani, a născut un copil, care a fost înregistrat la primăria din Longpont sub numele: Philippe Henri François Delacroix.

Tara piere de necaz și Regele se fudulește!

Cazul Mărășescu

Despre faptul că comandantul regimentului cu garnizoana în Dorohoi, d. colonel Mărășescu, ar fi bătut sau ar fi pus să se bată niște soldați evrei—s'a vorbit mult în ziare și s'a vorbit atîta fiindcă știrea a fost adusă în țară prin ziare străine și la noi încă se dă mai multă importanță ziarelor străine, de cîte ale lor noastre.

Tradus în judecată pentru fapta ce i se imputa, invinuitul colonel a fost achitat. Cu atît mai bine ne pare de această ieșire a procesului, cu cît noi, în repetite rînduri, am subliniat că nu dăm crezare invinuirilor ce se aduceau d-lui Mărășescu.

Dar procesul în sine prezintă atîtea momente importante, că trebue să insistăm asupra lui.

De ce a fost dat judecății colonelul? Invinuiri se pot aduce ori cui și sub ori ce formă și faptul că gazete străine s'au făcut gazda acelor invinuiri, nu implică—dar de loc—darea în judecată a denunțatului.

Căci în procesul de ieri s'a văzut acest frumos și rar concert: acuzarea apărînd pe acuzat; martorii acuzărei apărînd pe acuzat și, natural, apărătorii acuzatului felicitînd călduros pe comisarul regesc.

Un nevinovat, o victimă, stătea deci pe banca celor vinovați. De ce? Pe baza căror probe?

Nu se întîmplă în toate zilele ca, în procese militare, mai ales, comisarul regesc să îmbrățoșeze cu atîta căldură pe invinuit, să biciuiască atît de crunt—și cu drept cuvînt—pe acuzatori.

Dar pe cine a biciuit comisarul regesc? Cine era acuzatorul, care a chemat în judecată pe colonel?

Militarii, cari au fost însărcinați cu anchetarea denunțului, spun că n'au descoperit nimic; medicii militari cari au examinat prètinsele victime—spun că n'au constatat nici o urmă de leziune.

Atunci, pentru numele lui D-zèu, de ce și de cine a fost trimis înaintea consiliului colonelul Mărășescu?

Mai mult: d. comisar regesc, în inimoasa sa aparare, a afirmat un fapt foarte grav: presa străină, care a inventat infama legendă, a fost—abea îndrăznim să repetăm acuzarea—a fost plătită E regretabil că d. colonel Paleologu n'a precizat cine și cu cît a fost cumpărată acea presă.

Dar afirmarea aceasta gravă dovedește că mîini misterioase organizaseră un adevărat complot contra d-lui Mărășescu.

Dar lucrul acesta și faptul că întreaga acuzare ce se aducea colonelului era o inscenare—acest lucru nu s'a aflat, nu s'a putut afla în ziua procesului, ci cu mult înainte.

Atunci de ce a fost judecat colonélul?

E un mister. Și elucidarea lui, din partea ministrului Averescu, șeful armatei, se impune ca un punct de onoare și pentru armata însăși și pentru ministrul Averescu.

Și un lucru se impune încă: ca acuzarea ce-a adus'o comisarul regesc că acele ziare străine, cari s'au ocupat de d. colonel Mărășescu—au fost conrupte cu bani—ca acea acuzare să fie mai de aproape lămurită.

Ca să se isprăvească odată și cu influența pe care ziarele străine o exercită asupra noastră.

OAMENI ȘI LUCRURI

Crimă și pedeapsă

Incerc să îmbrac — în imaginație — haina unuia din cei doi-spre-zece cetățeni-jurați cari vor avea, ca mini, de judecat fapta săvîrșită de acea nenorocită eroină, devenită celebră peste noapte, — asupra ofițerului știut. Și-mi dau seama că pentru a ajunge la o medie de judecată dreaptă — în conformitate cu bunul simț — ar trebui rînd pe rînd, să împrumut mentalitatea fiecărui din cei doui-spre-zece judecători, căci fără îndoială faptul se va reflecta altfel în gîndul fie-căruia, după părerea ce are asupra lumei, asupra legăturilor dintre sexe, asupra dreptului sau privilegiului social de care se bucură barbatul, numai barbatul — și așa mai departe.

Cu toate aceste e de o simplicitate rară scurta poveste pe care a rostit-o, șuerînd, un glonte după altul în fulgerătoarele secunde; este povestea unui amor nenorocit, poate desprețuit, istoria unei legături de ani de zile încheiată prin o umilitoare renunțare — firește din partea lui, a barbatului. Motivul? Plictiseala, pur și simplu: plictiseala cauzată de greutăți materiale; de obstacole sociale între care e binevenită și măsura ministrului de război de „a stărpi" concubinagiul din lumea militară, —binevenită pentru că, după cum am zis și cu altă ocaziune, a înlesnit multor militari să facă alegerea repede între carieră și căsnicie, alegînd pe cea dintăi și părăsind pe cea de a doua întreținută ani de zile cu femeea nelegitimă și impovorată adeseori cu copii tot așa de nelegitimi.

.....Aceasta e povestea glontelui. Cît despre gestul ucigaș al eroinei, cine l'ar putea analiza fără milă și emoțiune? Ne-o spune ea singură: în momentul de a-și curma viața i a fulgerat prin gînd acea ultimă nădejde de scăpare: să-l mai vadă încă odată, să'l roage, să-l implore cu lacrimi. Iar dacă n'o vrea? A, dacă n'o vrea... Teribila întrebare care răscoală în suflet toate instinctele: iubire, gelozie, ură, dorul de a trăi și de a muri în acelaș timp, gînduri de răsbunare, planuri sinistre cari se rezumă în simpla formulă: ori să trăească ori să moară amîndoi împreună.

Odinioară femeea, slabă, avea singura speranță a vitriolului, mult mai primejdios decît arma. Astăzi ea s'a civilizat și s'a neurastenizat în acelaș timp. Vitriolul trăda cruzimea, puterea de a urî, trufia de a sluți pe barbat. Astăzi ea se mulțumește cu o moarte comună, solidară a amîndurora.

Că n'a izbutit din lipsă de îndemănare —nu e vina ei; buna voința nu i-a lipsit, precum nu i-a lipsit și cauza dreaptă din punctul ei de vedere: a iubit, a fost respinsă, a jurat moarte! Căci orice s'ar zice iubirea, fie chiar în expresia ei brutală, nu poate fi redusă la un simplu contact animal de azi pe mîni. Tu, barbat, ai ridicat pe simpla servitoare la rangul de amantă, de confidentă, de tovarășă. Din prozaica Seiva ai făcut o poetică Loti—nume care în literatura wertheriană simbolizează cele mai delicate simțiri,—ai ispitit-o cu fagăduieli, ai încîntat-o cu iluzii, ai atras-o cu viziuni de paradis. Pot oare toate aceste fi distruse într'o clipă, după plac sau—militărește—după comandă? Sinuciderea e poate expresia celei mai mari iubiri de viață și la o ființă simplă ca această Loti crima avea să fie însoțită de pedeapsa supremă a ei proprie: nici una, nici alta însă n'au avut loc. Noi, jurații—n'avem dar nici un motiv de osîndit... **Rodion**

UNGHENII

S'apropie holera de noi! La Kiew—de unde nu's decât 15 ore de drum de fer—sunt câte cincizeci de cazuri mortale pe zi, la Chișinău se vorbește de asemeni c'ar fi fiind vre-o câte-va, iar în toate împrejurimile Basarabiei epidemia bântue îngrozitor și în Podolia și în Volinia și în Kerson.

Ne-am dus la Ungheni cu intenția de a vedea cum suntem apărați de flagelul acesta, ce măsuri a luat guvernul, câte sunt adevărate din câte se anunță.

Trenul Iași-Ungheni a și luat înfățișarea unui tren în vreme de epidemii. Vagoanele de clasa I-a și a II-a au fost desființate, fiind greu de desinfectat. Cum însă cei cu dare de mână n'ar putea voiaja în clasa a III-a, direcțiunea a luat lăudabila hotărîre de a pune o bandă de hârtie pe fereastra unui vagon de a III-a pe care sta scris destul de citeț: *„Acest vagon e rezervat pentru călătorii de clasa I-a și a II-a"*. Aparențele au fost scăpate și cei cu parale nu pot spune c'au călătorit odată în viața lor în clasa III.

Dar această schimbare produce încurcături. La Nicolina câți-va țărani din Cristești, cari vizitaseră pe Sfînta Paraschiva, voiau cu tot dinadinsul să intre în clasa rezervată călătorilor de *primo-cartello*.

— Nu se poate, mă! aci e clasa I-a

— Ce clasa I-a? Nu vezi că sunt laviațe ca și în clasa III-a.

— Dar nu vezi ce îi scris pe geamu vagonului?

Țăranul citește.

— Ptiu! Au început boerii să se deosebească de noi, numai prin o fițuică ce le-o lipește gubernul pe tren. Unde îi noroc să le lipească o fițuică și pe spate și să zică: Voi să vă țineți mari că sunteți boeri, încolo vă luăm pămîntul, vă facem una cu țăranii. Mai că n'am zice nimic, chiar de s'ar mândri ei—cum se mîndresc în clasa III-a cu bilete de cl. I.

*

Și ce zi frumoasă de toamnă! Cum ard podgoriile Socolei, Repedei sub arșița blîndă a soarelui, zic ard, căci frunzele par de aramă nouă și curată în trista lor schimbare. Și e un nesfârșit de tonuri, de culori, de la un galben pal pînă la un roșu aprins. Natura se împodobește în ultemele sale zile ca și o femee bătrînă cu fel de fel de zorzoane, doar—doar ar mai atrage privirile cui-va De acea atîtea podoabe, atîtea varietăți în coloritul frunzelor copacilor, în iarba stinsă de lipsa ploilor, în miriștele de popușoi și în nesfîrșitul cer stăpînitor a toate, pe cari norii albi și rari plutesc ușor.

Din vreme în vreme un cîmp verde de un verde viu și strălucitor îți înviază privirile obosite privind natura moartă —e un lan de grîu tînăr care așteaptă zăpada să'l ascundă pînă în primă-vara viitoare cînd va izbucni și mai vioi și mai puternic.

Cu fereastra deschisă la vagon—respiram văzduhul tămăet de toamnă, stăpînit de acea vrajă plăcută pe care doar zilele acestea le dau. Și doar sgomotul roților turbură pacea nesfîrșită. Cînd o-

prim la Cristești pare că suntem într'un țintirim—e atîta liniște, doar cocoșii din sat s'aud.

— Are să ploae, zice unul din clasa I. prea cîntă cocoșii!

*

La Ungheni n'am fost din August. Ne ducem să vizităm îndată baraca de izolare și spitalul județan. E un drum mărginit de salcămi și salcii pe marginea Prutului—mergem agale—e frumos și cald. Apele Prutului au crescut. Ce curios e și rîul acesta! Ce deșanțată și nebună goană! Nu cred să fie rîu mai nestatornic, mai sburdalnic de cît e Prutul. Astă-vară aci la Ungheni își avea cursul mai mult de partea noastră, acum și-a schimbat albia și a intrat cu totul în coasta rusească, iar nouă ne-a lasat mai bine de o jumătate de falce de pămînt. Se sbuciumă, sărmanul, îl ard malurile printre care trece și ar vrea și el să ne dee o mînă de ajutor, doar, doar, om cîștigà ceva din acea țeară perdută: Basarabia noastră.

Pavilionul de izolare e tot ce poate fi mai modern ca construcție, săli mari, bine aerisite, cari vor servi vara pentru pelagroși iar în caz de epidemie ca pavilioane de carantină. Sunt la aripa fiecărei săli, două odăi pentru observație. Intr'una e și oprit un bulgar venit din Rusia suspect de a fi holeric.

Spitalul județean e bine îngrijit și destul de mare. 'L vizităm însoțiți de medicul și sub-chirurgul spitalului, care ne dau toate explicațiile dorite cu o bună voință rară. Sunt bolnavi puțini în spital dar e munca cîmpului în toiul ei și e curios dar e așa... țăranul se vindecă cînd are vreme.

*

La Unghenii-Ruși am trecut pe jos. Ce parc splendid are d. Buznea! Tăet de iazul pe care l'a canalizat, bogat în tot felul de arbori, ascunzînd boschete pline de taină, el îmi evocă bogățiile rusești pe cari le-am vizitat aevea. Câți bani aruncați spre a te simți stăpân într'un sat spre a avea ca și un rege dreptul de a stăpâni și a te bucura de aceleași plăceri. Și nimeni nu trăește la Unghenii-Ruși. Proprietarul d. Buznea vine rar, iar sotia d-sale nu dă de cît la un an odată, cu piciorul pe această proprietate feerică și împărătească.

Cînd vor veni vremurile cînd ca și pe vagonul clasei a III-a se va scrie, această proprietate de și n'are în nimic mai mult de cît proprietatea vecinului său aparține unui domn de clasa I-a. Distincțiile de ar fi numai pe hârtie și pe firme!

Gânduri revoluționare ne trec prin minte. Probabil influența solului rusesc—de și suntem întâmpinați cu multă cinste de un corp întreg de jandarmi cărora le prezentăm hârtiile noastre de legitimație.

La înapoere în Unghenii-Români intrăm și noi în sala de revizie, de desinfectare, care e construită imediat la piciorul podului. O mare etuvă sistem *Herschel-Senest* stă deschisă așteptînd să steriliseze rufăria celor ce trec. D. dr. Papiniu, cu o îndatorire foarte colegială, ne explică tot mecanismul acestei operații de sterilisare și desinfectare.

Un lucru pe care îl va releva și colegul meu d. Poppa în articolul său de reportaj, ne pare suspect. Nu se desinfectează de cît acei cari vin din locurile contaminate. Ori de unde știu autoritățile noastre că voiajorii spun adevărul. Și apoi faptul de a fi călătorit, de la Kiew cu un contaminat chiar dacă călătorul vine din Petersburg sau Minsk unde cholera nu bântue, nu e suficient spre a o capata și la rîndul lui a o răspîndi.

Credem că nu trebue făcută nici o selecție și să fie toți supuși desinfectărei și sterilisărei bagajelor lor—altfel vom vedea-o isbucnind și la noi această epidemie care e foarte puțin ertătoare de păcate.

Operația de la baraca de desinfectare durează mult și în așteptare un domn mi-a dat o gazetă rusească. E *Drug* gazeta lui Crușevan, vestita gazetă a leaderului antisemitismului. Curios om și acest Crușevan! Inteligent, cult, scriitor de talent și așa îngustă concepție de lucruri și fapte în cît și un salahor o poate combate.

Cum citeam, un lucrător rus se apropie de mine și mă întreabă:

— Ce mai e nou în gazete?

— Mai nimic.

— Și ar putea fi ceva nou într'o gazetă murdară ca aceasta?

Am surîs! Se credea omul liber să vorbească. Era în România! Era într'o țeară liberă de opiniuni și gândiri, în care clasele sociale chiar sunt etichetate ca vagoanele pentru holerici. Și am urcat în clasa III-a rezervată pentru pasagerii de clasa I-a și a II-a. Oare nu representam a IV-a putere din Stat?

Dr. I. Duscian

STRUNA ZILEI

UN ECHIVOC

Judecătorul de instrucție cercetează crima comisă de Lotti B. asupra ofițerului Pruncu.

Ziarele.

Cînd vorbiți de această crimă
Vorbele sunt rău alese:
Cînd nu-i soața legitimă,
Pruncucideri sunt adese...

Holera in Basarabia

— *Ancheta noastră* —

La Ungheni.—Lazaretul.—In Unghenii Ruși.—Convorbire cu d. dr. Papiniu.—Noui cazuri de holeră în Basarabia.—Cum se aplică măsurile la granița noastră.—Măsurile de la Ungheni sunt insuficiente.

Continuînd să sosească știri alarmante cu privire la mersul holerei în Rusia, și mai ales fiindcă și în Basarabia sunt regiuni contaminate de acest flagel, ne-am propus a face o anchetă la granița Prutului. In acest scop am plecat alaltă-eri cu primul nostru redactor la Ungheni, unul din cele patru puncte lasate deschise pentru călătorii din Rusia.

In primul rând am vizitat lazaretul, care se află în reparație și unde într'un pavilion am găsit pe un bulgar, care venind din Rusia și părând suspect a fost izolat de d. dr. Papiniu. Am trecut apoi alături să vizităm spitalul. D. dr. Urzică, și sub-chirurgul său Constantinescu au binevoit a ne conduce rînd pe rînd în toate sălele, vizitând: farmacia, sala de operații, cancelaria și camerile bolnavilor. Spitalul e ținut în cea mai mare curățenie, e bine îngrijit și e unul din cele mai frumoase spitale județiene.

In Ungheni lumea nu prea e alarmată de holeră și toți au siguranță în măsurile ce s'au luat.

Am trecut apoi în Unghenii-ruși; aci par'că se pune mai multă grijă și călătorii care vin sunt mereu interogați de mersul holerei.

Am găsit aci pe d. dr. Papiniu, trimes la punctul Ungheni pentru a conduce măsurile carantinare.

— Suntem și noi amenințați să avem vizita flagelului,—am întrebat pe d. dr. Papiniu.

— Cu măsurile care se iau, cred că vom putea scapa de flagel; deja toate punctele de pe malul Prutului au fost închise, lăsîndu-se deschise numai: Unghenii, Gura Prutului (Galatz), Sulina și Constanța. Apoi chiar azi s'au trimes trupe de a lungul Prutului, pentru a împiedeca trecerea în mod clandestin la noi în țară. Călătorii care vin din regiunile contaminate îi supun la desinfectare și apoi la carantină de 5 zile.

— Ce informații aveți despre mersul holerei în Rusia?

— Eu am auzit dela călătorii cari vin, că numărul cazurilor în Rusia ar fi de 8000. Se poate întîmpla însă să fie și mai multe.

In timpul cînd convorbeam cu d. dr. Papiniu, sosise trenul dinspre Kișinău. Am căutat să aflu dela aceștia amănunte despre holeră.

— La Kișinău, — mi-a spus o persoană care venea din acel oraș — au fost numai două cazuri despre care au vorbit ziarele. Alte cazuri nu s'au mai constatat și s'au luat măsuri energice. Trei cazuri nouă s'au constatat însă chiar eri în localitatea *Seretz*, din apropriere de Kișinău. Aici trei femei au fost atinse alaltăeri de flagel și eri toate trei au încetat din viață. Cînd am luat trenul spre Ungheni am auzit vorbindu-se în gară la Kișinău, că chiar atunci s'ar mai fi constatat un caz mortal într'o localitate din apropriere, a cărei nume însă nu mi'l amintesc. Din Kiev însă vin știri din ce în ce mai alarmante. Acolo numărul cazurilor mortale e de 100 pe zi".

Reîntorcîndu-ne în Unghenii Romîni, am asistat la aplicarea măsurilor de desinfectare. Lîngă pod s'a construit un pavilion unde este o etuvă sistematică Herschel-Genest și unde sunt așezate bagajele, rufăriile și hainele persoanelor care vin din regiunile contaminate, fiind ținute pînă la o presiune de o atmosferă și jum. după care în mod mecanic sunt trecute în calorifer, așa ca obiectele supuse desinfectărei sunt scoase complect uscate.

Măsurile luate la Ungheni nu sunt tocmai suficiente și măsura că numai persoanele venite din părțile contaminate să fie supuse la desinfectare și la măsurile carantinare, nu e de loc justă. Și iată de ce: cînd călătorii sosesc în Ungheni, trenul este oprit lîngă pavilionul de desinfectare și autoritățile noastre cercetează origina de unde vin călătorii. Cei care vin din regiunile contaminate sunt trecuți în pavilion, iar ceilalți sunt lasați liberi. Măsura, zic, este greșită, căci cea mai mare parte din călători, pentru a nu mai fi supuși la desinfectare și la o carantină de 5 zile, înduc autoritățile în eroare. Așa de exemplu o persoană care are interes de a se duce la Kișinău, unde este holera, se repede pentru cîte-va ore la Odessa unde'și vizează pașaportul și se reîntoarce apoi la Kișinău, unde stă 3—4 zile, cît timp are afaceri. Cînd sosește la graniță ele se justifică cu pașaportul că vine din Odessa, nu din Kișinău. Asemenea cazuri am văzut chiar eu. Erau multe persoane care veneau din Kișinău și de prin alte localități contaminate și care au declarat că vin din Odessa sau alt oraș. In tren, după ce au scăpat de carantină, se găseau încîntate că au putut induce în eroare autoritățile noastre.

Faptul e regretabil și e cu atît mai regretabil, cu cît la mijloc e o chestie atît de serioasă. Prin Ungheni trec în acest timp sute și sute de bulgari, care se reîntorc de prin diferite regiuni, de la munca cîmpului și care se împrăștie apoi la noi în țară. Dovada e cu cel care l'am găsit isolat, și care, d. dr. Papiniu, mi-a spus că nu are de cît o deranjare de stomach.

Măsura care se cere să fie pusă în aplicare, după cum de altminteri și autoritățile din Ungheni au recunoscut, ar fi ca: toți călătorii care vin din Rusia, —indiferent din ce regiune și localitate, —să fie supuși desinfectărei și măsurilor de carantină, cu atât mai mult cu cît deja au început să se canstate cazuri de holeră și în diferite localități din Basarabia.

După aceia vagoanele trenului am văzut că nu sunt supuse nici ele la desinfectare, atât doar că s'au scos din circulație vagoanele de clasa I și II-a, lăsându-se numai vagoane de clasa III-a, care cuprind numai lemn. Cu toate acestea cel mai bun lucru ar fi ca trenul nostru să nu mai treacă granița, ci să se facă transbordare.

Măsurile luate deci la Ungheni,—cu toate silințele ce și le dă d. dr. Papiniu, medic destul de eminent, sunt insuficiente și credem că măsuri mai serioase se vor lua de urgență.

CRONICA SOCIALA

Pădurile.—O mare bogăție a Romănici e de asemeni masivul de păduri care acopere toată regiunea munților și se întinde și pe văi, coline și chiar pe regiunile plane.

După ultima statistică, făcută de serviciul forestier al statului, suprafața regatului romîn acoperită de păduri este de 2.755.000 de hectare. In raport cu suprafața teritorială, pădurile represintă în Romînia aproape a 5-a parte. Din totalul acesta, statul posedă 1.065.000 hectare, adică 38,8 la sută, stabilimentele publice de binefacere au 126.000 hectare (4,5 la sută), domeniul coroanei 71.400 hct. 2,5 la sută și restul de 1,493.800 hectare, represintă 54,2 la sută aparțin particularilor.

Exploatația pădurilor e supusă codului forestier care prevede diviziunea lor în 3 categorii: pădurile situate pe vîrfurile și poalele munților, pe văile regiunilor muntoase, cum de asemeni și pădurile mărginașe drumurilor de fer și șoselelor; toate aceste păduri nu pot fi exploatate de cît după o pregătire specială.

Din masivul forestier al statului, dintr'o suprafață de 1,065,000 hectare, se disting 146.700 h. a. de crînguri și restul de 918,000 de păduri. După felul lor sunt 381.000 hectare de stejar; 242,000 hectare de brad.

Veniturile pădurilor Statului, în 6 ultimi ani bugetari s'a ridicat la mai mult de 30 milioane de franci. E o urcare prin urmare de la 1905—1906 de aproape 6 jum. milioane de lei. Comerțul de lemne a luat de asemeni o mare desvoltare. In 1905 statistica comerțului exterior a inregistrat exportația de 236,000 metri cubi de brad și 262,000 de tone de lemn lucrat; totalul exportației lemnului și industriei a atins suma de 27 milioane de lei.

Litere-Științe-Arte

Pe cînd în a doua capitală viața universitară a început prin lupta pur culturală pentru înființarea doctoratului în drept,—în București un epizod cu totul de altă natură a caracterizat începutul activității: o mică grevă a studenților de la facultatea de drept și anume a acelora ce aveau să treacă examenul de drept roman înaintea noului profesor, d. Longinescu.

N'a fost propriu zis o grevă studențească, ci mai mult o încercare de resistență, o încercare de luptă în jurul unui avantagiu relativ, acel de a trece un examen mai cu ușurință, dîndu-se faptului o culoare ocazională, un nume de convenienței: omagiu profesorului care pleacă din mijlocul universității și al studențimei.

Adevărul e simplu și nimeni nu se îndoește despre ce e vorba. D-l Longinescu a venit în Capitală cu o faimă premergătoare de profesor sever și intransigent, calități care nu o singură dată au pricinuit, în Iași, căderi la examen. Nimeni însă, precît știm, n'a văzut în procedeul d-sale altceva decît—cel mult—o trăsătură de pedantism, nici-odată acte de nedreptate ori de obijduire. Din potrivă. Și nici-odată iar nu s'a auzit în Iași de încercări de a se organiza greve ori așa ceva în legătură cu examenele profesorului Longinescu. De aceea, judecat în lumina bunului simț, actul studenților din Capitală nu apare din cale afară simpatic; cel mult ca un act de frică și nesiguranță. Iar reușita rezistenței are o importanță foarte relativă,—ca un avantagiu efemer pentru o singură categorie sau generație de studenți. Căci la universitate—grevele trec, profesorul rămîne—și lucru fatal este ca lupta și succesul să se îngreuieze din ce în ce mai mult.

*

C. S. Loco. Se va înregistra—mîine.

*

In struna zilei de ieri apărînd erori de tipar, o reproducem din nou cum trebuie cetită:

Cînd se vede așa 'ncolțită
Săbii, baionete, cnut, —
Biata holeră, smintită,
Mai că ar sări în Prut.

*

In legătură cu articolul publicat în ziarul nostru sub titlul: „un mort uitat" și în care se vorbea de regretatul poet iașan N. Beldiceanu, colaboratorul nostru Rodion primește din partea tînărului publicist N. N. Beldiceanu, fiul defunctului scriitor, înștiințarea că editura „Minerva" din București va face să apară peste puțin un volum cuprinzînd cea mai mare parte din poeziile lui Beldiceanu. Nu ne îndoim că volumul va fi ast-feliu alcătuit încît să oglindească întreaga operă a regretatului Beldiceanu.

*

In 1777 a apărut la Lipsca un tractat de *ortografie* (în grecește) după *T. Gazis* de către *Gardios*. Profesorul copiilor lui Gr. Alexandru Ghica Vodă Domnul Moldovii, anume *Ioan din Forna* scoate o nouă ediție, pe care o dedică beizadelelor Dimitrie Ghica și Alexandru Ghica,

Dăm, după traducerea d-lui N. Dossios, dr. în filologie, textul dedicației acestui opuscul:

Opuscula despre ortografie, care a fost o dată extras din operele a lui *Teodoros Gazis* de către prea înțeleptul *Gordios* în folosul celor jubitori de învățătură, iar acuma s'a tipărit prin sirguința și cheltuiala a prea învățatului Domn *Ion* din *Forna* (din districtul) *Agrafa* și cu îngrijirea și corectarea a *medicului și filosof* domn *Thoma Mardacassy*. *Lipsca*, în anul 1777 în impremeria lui Breitcopf.

(*Dedicație*)

Elevilor mei prea străluciți și *fiilor* a prea înalțatului și prea iubitorului de Dumnezeu *Egemon* și Principe *Moldovei*, Domnu, D-nu *Grigorie Alexandru Ghica*, *Dimitrie și Alexandru*:

(*In versuri iambici*): Multe cărți s'au dedicat *Tatălui* (*vostru*) de către barbați înțelepți și cunoscuți prin învățătura, care (cărți) împodobesc pe barbați desăvîrșiți în vrîstă, iar *Vouă* se dedică această *opusculă mică*, (opera) unui barbat dintre acei care sunt bine cunoscuți prin virtutea și înțelepciunea și *potrivitv copiilor*. Ceea ce *Theodoros* (Gazis) a publicat în *prosa* despre *ortografie*, acestea le-a transformat el în modîngenos *în versuri*. Ca să fie după cum zice un bărbat înțelept, de-odată *învățătura și plăcerea tinerilor* (pentru tineri) și să se întipărească memoriei fără tristeță prin auzul.

Acceptați dar cu bună voință acest *început* a bunelor speranțe și folosiți-Vă din usul seu, deleitîndu-vă prin citirea deasă, pînă ce cele ssrise să vă devie obicinuite, neșterse din memorie și obicei ai minței voastre, *jubiți elevi și fii de egemon*

A Excelenței Voastre
Ion din Forna (din Agrafa)
1777

(*Tradus de N. G. Dossios*).

*

Direcțiunile teatrelor și concertelor din capitalele rusești — afirmă o telegramă a ziarului „Neue Freie Presse« au fost oprite de a angaja artiști evrei sub amenințarea că aceștia vor fi expulzați de autorități.

*

S'a pus sub tipar vol. IV și V din colecțiunea innedită de documente „Surete și Izvoade" de d. Gh. Ghibănescu. Volumele vor apărea cel mai târziu la 1 April 1908.

Informații

Haretiste. — Cei de la instrucție își ac de cap. In dorul de a scotoci administrația școlară dintre 1905—1907, în urma procesului institutorului Ciocârlie, căruia între altele i-a imputat că n'a prea făcut inspecții școlare, fiind achitat de consiliul permanent în urma declarației corpului de inspectori școlari că a fost reținut adesea în capitală în interes didactic, ciracii d-lui Haret au intreprins o anchetă în întreaga țară pentru a vedea dacă toți revizorii școlari au făcut cele 12 inspecții obligatorii pe lună.

Se știe însă că ordonanțarea lefilor revizorilor se face de inspector, care aprobă raportul cu inspecțiile cîte s'au făcut, el fiind în măsură de a ști și cantitatea și calitatea inspecțiilor. Deci un act administrativ fiind astfel verificat și controlat de mai marii lui, pare stranie măsura haidăilor d-lui Haret cari n'au ce face în inspecțiile lor de cît să fie calăii corpului didactic, de a lua în cercetare *numărul* inspecțiilor fiecărui fost revizor școlar pe județe. Cu drept cuvînt se întreabă un dascăl: „Se poate ca cel cu mai puține inspecții să fi adus mai mult folos învățămîntului de cît cei de azi, cari se țin numai de făcut rău și de răsbunări politice"?

—

Soldații bacalaureați, repartisați la regimentul 13 Stefan cel Mare au fost încasarmați ieri.

Relativ la încazarmarea bacalaureaților ni se comunică următoarele: cu cîteva zile înainte de sosirea ordinului, toți bacalaureații au semnat o declarație prin care renunță la soldă și hrană pentru a fi liberi. Acum sunt și încazarmați și solda și hrana nu li se dă.

—

Jurisprudențe.—Inalta curte de casație s. I, a stabilit următoarele jurisprudențe:

1) Dacă în principiu pentru considerațiuni de ordin social și de interes general, se admit ca valabile înstrăinările făcute de eredele aparent, asemenea înstrăinări însă nu-și pot produce efectele juridice de cât dacă au fost făcute de bună credință.

2) Imprejurările și elementele din cari judecătorii de fond își pot forma convingerea în privința bunei sau relei credințe, constitue o cestiune de fapt, nesupusă controlului Curței de casație.

3). De și după art. 1898 c. civil este destul ca buna credință să fi existat în momentul cîștigării imobilului, de aci însă nu rezultă că judecătorii nu-și pot forma convingerea despre existența relei credințe în momentul înstrăinărei unui imobil, și din fapte posterioare acestei înstrăinări, de oare-ce, în multe cazuri, tocmai din modul desfășurărei unor asemenea fapte se poate învedera existența relei credințe cu care s'a efectuat înstrăinarea.

—

Intre conferințele anunțate în Aula Universității, pentru Bustul lui Conta, sunt următoarele:

Ioan Petrovici (conferențiar la Universitate) *Problemul Nemuririi* (13 Noembrie), *Prof. Pictor Gh. Popovici Pictura Bisericească* (cu proecțiuni) *M. Codreanu* publicist și avocat *Sonetul*, Dl. Dr. Zossin (Subiect rezervat) *Prof. Tutoveanu* (Despre Artă) *Mihăescu Nigrim Filozofia lui Conta*.

—

Se știe că stagiunea teatrală la teatrul național din Iași, a cărei deschidere a fost anunțată pentru ziua de 13 Octombrie, s'a amînat, în urmă, cu 12 zile.

Dacă amînarea trebue căutată în faptul superstițios că comitetul n'a voit să deschidă stagiunea în zi de 13, sau dacă a fost alt motiv la mijloc—nu știm.

De obiceiu cînd se preschimbă o dată oficial fixată se lămurește publicul despre fapt. Intru cît, în cazul special, nu s'a dat lămurirea, noi nu putem ști de ce s'a amînat deschiderea stagiunei.

Interesant, însă, este următorul fapt: pe cînd societatea dramatică din Iași n'a ajuns, față de public, nici măcar la început, aceiași societate față de ea însă-și a ajuns la temeiul iarmarocului, căci stagiunea n'a fost deschisă încă și societarii și-au stabilit de alaltaieri datele beneficiilor.

Absolut șarmant!

—

Aprobîndu-se regulamentul privitor la examenele de capacitate ale profesorilor de școale comerciale, toate catedrele de contabilitate, științe comerciale etc. vor fi scoase la concurs.

—

Am anunțat mai de mult că ministrul justiției plănuește să modifice unele articole din condica penală relative la funcționarea juriului.

In acest scop ministrul a numit o comisiune din care fac parte domnii: Bagdad, consilier la curtea de Casație, Ciru Economu procuror general la aceeași curte; Oscar Niculescu consilier la curtea de apel din București, Stambulescu de la aceiași curte, Gr. Ștefănescu, procuror general și N. Skina, prim-procuror.

Comisia s'a întrunit eri și a ascultat părerile ministrului in chestia instituției jurați lor.

—

Un veteran al presei romîne a murit ieri: din București se anunță decesul lui Theodor Bauer, fostul director al *Resboiului*, un ziar ce ocupase un loc insemnat în presa politică.

Defunctul avea 73 ani.

—

La 1 Noembre se va ținea la conservatorul din București concursul pentru ocuparea catedrei de pian, vacantă la Conservatorul din Iași.

—

DIVERSE

— Parchetul a fost înștiințat că eri noapte la orele 12 individul N. Florescu din P.-Neamț introducându-se în locuința d-lui M. Rosenstein, din Podul-Iloaie, a furat mai multe argintării și o sumă de bani.

Sus numitul individ se eliberase din penitenciarul local, în ziua de 7 Octombrie.

— In ziua de 27 Octombrie, a doua zi de Sf. Dumitru, se va oficia la biserica Sf. Spiridon, un parastas pentru odihna sufletelor lui Dimitrie și Ecaterina Suceveanu, donatori ai Cassei.

— Societatea de binefacere română „Sfânta Cruce", înființată la 6 Septembrie a. c., va da în seara zilei de 3 Noembrie un bal în sala Pastia, pentru sporirea fondului.

Ultime informaţii

Faţă de ştirile alarmante că ţăranii se grăbesc a'şi cumpara revolvere, prefecturele noastre de judeţ au trimes circulare inspectorilor comunali, prin care îi invită de a pune în vedere negustorilor de arme să nu vîndă revolvere şi alte arme ţăranilor, de cît dacă vor poseda bilete de identitate eliberate de primăriile respective.

Taxele Conservatorului.— Nouele taxe pentru frecventarea Conservatoarelor de muzică au fost stabilite astfel: piano 150 lei pe an; violină 100 lei, Canto, declamaţie, armonie, compositie, violoncel, harpă, flaut, muzică de cameră şi curs auxiliar de piano, 50 lei anual.

Elevii străini vor plăti taxe duble. Elevii cari vor urma mai multe cursuri vor plăti taxa întreagă pentru cursul principal şi jumătate pentru taxele celelalte.

Eri a început examenul pentru abilitarea ca docent la catedra de boli mintale şi nervoase de la facultatea din Iaşi, a d-lui doctor Al. Brăescu, medicul primar al ospiciului Socola.

Juriul examinator, presidat de d. profesor doctor G. Bogdan, se compune din domnii profesori: L. Russ, V. Bejan, delegatul ministerului, V. Negel şi E. Puşcariu.

Comandantul jandarmeriei rurale din Dorohoi, căpitanul Boureanu, s'a făcut vinovat de neglijenţă. Datorită neglijenţei acesteia a dispărut o mulţime de furaj, pe care căpitanul, om avut, l'a pus la loc.

El a fost dat judecăţei şi procesul se va judeca la 27 a. c. înaintea consiliului de resboi al corpului IV.

D. colonel Andronic Georgescu va presida acel consiliu. Vor mai figura în consiliu, d-nii: maiori Vrabie şi Bănescu, căpitani Dimitriu şi Balmez.

Din Poeni se comunică că tînăra Ilinca Frunză, care alaltăeri se căsătorise cu un băetan din sat, s'a împuşcat eri cu un revolver, trăgîndu-şi un glonte în abdomen.

Nenorocita a fost adusă la Iaşi şi internată în spitalul sf. Spiridon.

Ea spune că s'ar fi împuşcat din imprudenţă; totuşi s'a orînduit o anchetă.

Poliţaiul din Tg. Frumos a comunicat parchetului că în cîrciuma lui Osias Zilberman, s'a încins eri o încăerare între nişte lipoveni şi cîţi-va ţarani.

Doui ţarani V. Drăgosteanu şi C. Mandric din comuna Buznea au fost grav răniţi.

Au fost arestaţi lipovenii Ştefan Iva, Andrei Iva şi Aftanasie Pricop.

D. C. Stere a delegat pe d. procuror de Curte C. Hamangiu să-l suplinească, timp de un an, la catedra de drept constituţional dela Universitatea din Iaşi.

Delegaţia a fost remisă ministerului spre confirmare.

Generalul de intendenţă, d. Minci, inspectează de ieri intendenţa din localitate.

Măsuri contra holerei.— Consiliul de higienă al oraşului s'a întrunit aseară în şedinţă ordinară, sub preşidenţia d-lui dr. Buicliu, medicul şef al oraşului.

D. dr. Imervol, medicul dispărţirei a III-a, a spus că de oare-ce holera a pătruns şi în Basarabia pînă la Kişinău, care e aşa de aproape de hotarul ţărei noastre, ar trebui să luăm măsuri pentru cazuri eventuale şi anume de a se da ordin să se cureţe în mod riguros locurile virane, ogrăzile, străzile, pieţele, hala, latrinele publice şi particulare, tramvaiele, restaurantele şi diferitele localuri de adăpost pentru locuitori şi se facă desinfectare cu accid carbonic.

D. dr. Buicliu arată că în urma unei telegrame primită de la direcţiunea generală a serviciului sanitar s'a adresat prefecturei poliţiei să dea ordin ca dispoziţiile cuprinse în acea telegramă să fie aplicate cu cea mai mare rigurositate. In primul rînd d-sa a aratat că trebue neaparat să se puie în vedere călătorilor care sosesc din locurile contaminate din Rusia să nu iasă din oraş înainte de a se împlini cele 5 zile de observaţiune medicală la care sunt supuşi; sergenţii de oraş din apropierea locuinţelor călătorilor să privigheze executarea ordinului şi la caz de trebuinţă această însărcinare să fie încredinţată unor anumiţi funcţionari.

D. Dr. Buicliu a propus următoarele măsuri în scop de a înlesni aplicarea măsurilor privitoare pe călătorii din Rusia: de oare-ce sosirea călătorilor se anunţă de către medicul punctului Ungheni prin telegrame, acestea sosind une-ori prea tîrziu iar numele lor şi adresa gazdei sunt de multe ori greşite şi incomplecte, pentru a evita aceste inconveniente produse din această cauză ar fi bine să se dispue ca agenţii poliţiei din Ungheni să telefoneze imediat aceste relaţiuni agenţilor din gara Iaşi sau prefecturei de poliţie.

Călătorii din Rusia să fie însoţiti până la Iaşi în uu compartiment special al trenului, de cîte un agent care ar încredinţa agentului din gara Iaşi adresele şi paşapoartele lor. Agenţii din Iaşi ar putea asfel să însoţească pe călători pentru a afla locuinţele lor în mod exact.

Călătorii se fie preveniţi atît la Ungheni cît şi în gara Iaşi că nu au voie să-şi părăsească gazda în timpul zilelor cît ţine observaţia medicală.

Persoanele care părăsesc localitatea să declare unde pleacă spre a se anunţa telegrafic autorităţile unde se duc, pentru a se complecta zilele de observaţie medicală.

Aceste măsuri vor apărea într'o ordonanţă care va fi afişată pe zidurile oraşului.

Ştiri şcolare.— D. Gh. Bottez, dirigintele şcoalei din comuna Şipotele a obţinut un concediu de 6 luni, în interesul cooperativei din acea comună, al cărei conducător este.

— D-şoara Maria Castan, institutoare la şcoala „V. Adamachi", a obţinut un concediu de 25 zile, în care timp va fi suplinită de d-ra Emilia Cazaban.

— Ministerul a acordat un concediu pe timp nelimitat învăţătorului M. Damir, de la Totoeşti, pentru caz de boală.

La curtea de Apel din Bucureşti, se judecă astă-zi, prin trimitere, procesul de proprire d'intre d-ra Cleopatra Sculi, cu d. V. Sculi, moştenitorii Iordache Popovici şi eforia Spiridoniei din Iaşi.

Comitetul executiv al partidului liberal din Bucureşti a hotărît să înfiinţeze o... bibliotecă la clubul din Capitală.

Asta le trebuia acum—bibliotecă!

Consiliul judeţian.—**După cum am spus eri la orele 4 s'a deschis seziunea ordinară a consiliului judeţian. După ce s'a făcut verificarea titlurilor noilor aleşi, s'a procedat la constituirea consiliului.**

Au fost aleşi ast-fel:

Preşedinte al consiliului d. Const. Leppadatu, vice-preşedinţi: dr. Gh. Iuliano şi Al. Velciu, secretari biuroului d-nii: Căp. C. Popovici şi Căp. Mihail D. Mihail, membri în delegaţia judeţeană d-nii Vasile Palade, maior C. G. Lupaşcu şi căpitan C. Popovici, supleanţi, d-nii: Lt-col. C. Neculau, Ioan Dumbravă şi Victor Castano. In comisiunea de statistică judeţeană d. Vasile Palade.

In Consiliile de revizie a recrutărei armatei Al. Velciu membru şi Lct-colonel C. Neculau supleant pentru oraş, Căpitan Mihail D. Mihail membru şi I. Motăş supleant p. judeţ.

In comisiunea pentru fixarea tarifelor de rechiziţii militare Lct-Colonel C. Neculau.

In comisiunea pentru înstrăinarea bunurilor Statului şi răscumpărarea embaticurilor I. Dumbravă membru şi Vasile Speranţă supleant.

In consiliul de higienă dr. Gh. Iuliano şi Victor Castano.

In comisiunile de prefacerea recensemîntului, d-nii Iorgu Ceolan, Ioan Minghel, Vas. Matei, D. Bosinceanu, Vas. Speranţă, I. Covăsneanu, Lt Colonel C. Neculau, Victor Castano, I. Dumbravă şi I. Motaş.

In comisiunea pentru cercetarea compturilor judeţului, d-nii C. Leppadatu, A. Velciu şi dr. Iuliano.

In comisiunea pentru întocmirea noului budget d-nii V. Palade, dr. Gh. Iuliano şi Al. Velciu.

Aseară pe la orele 9 şi jumatate d. Leon Ionescu, pensionar, fost şef magazioner în gara Iaşi, din strada Buna-Vestire, a încetat subit din viaţă.

Ionescu stătuse de vorbă cu cei din casă şi se puse se citească ziarele, când îi veni rău şi încetă imediat din viaţă.

Condoleanţele noastre îndureratei familii.

Membrii consiliului de higienă al judeţului se întrunesc astă-zi după amiazi în şedinţă ordinară, sub preşidenţia d-lui prefect Gh. Kernbach.

Parchetul a fost înştiinţat că femeea Profira Vechiu din satul Pietrăria Bărnovei, comuna Bucium, eri după amiază pe cînd se întorcea acasă de la o cumătrie, a căzut pe drum, încetind subit din viaţă.

Noul consiliu judeţian se va înrruni Lunea viitoare, cînd va începe să se ocupe cu budgetul şi alte chestiuni,

Comisia de judecată a învăţătorilor a judecat eri procesul învăţătorului P. Bogdan din Huşi.

Comisia a aplicat d-lui Bogdan pedeapsa cenzurei şi a dispus să i se reţie salarul pe timp de 15 zile.

Motivele condamnărei sunt cunoscute cetitorilor.

Drama din str. Banu.—Chestia atentatului din strada Banu, continuă să preocupe lumea ieşană.

Eri, după cum am spus, Lotti Rubinştein, atentatoarea, a fost înaintată parchetului, unde d. prim-procuror M. Ghinea Ionescu a supus'o unui interogatoriu.

Aseară Lotti a fost depusă la penitenciar, iar astă-zi a fost trimisă cu rechizitorul la cabinetul I de instrucţie.

*

Cît priveşte pe locot. Pruncu, nu se poate spune că e în afară de ori ce pericol, după cum nu se poate spune că starea lui e gravă.

Glontele i-a sfărâmat osul nasal, pătrunzînd în interiorul maxilarului eşind prin zigomaticul de pe partea opusă şi e probabil că o ramură a arterei maxilare interne a fost lezată, căci numai aşa se explică marea hemoragie.

Pe de altă parte, mai e probabil că au fost lezate şi cîte-va ramuri ale suborbitei, cauzînd şi o exoftalmie la ochiul drept.

Locotenentul se află încă în îngrijirea d-lui dr. Juvara.

Fratele său, d. avocat Pruncu din Bucureşti, a sosit eri aci.

Ni se comunică din Paşcani că locuitorii de acolo sunt indignaţi de abuzul îndrăzneţ al brutarilor, cari au rîdicat preţul pîinei: la 35 bani pîinea albă şi 30 cea neagră.

Curios e faptul, că, de şi până acum preţul pîinei era 30—25, această urcare s'a făcut fără autorizaţia administraţiei comunale care ie prea ocupată cu schimbările de comisiuni interimare cu predări şi primiri, pentru a se mai fi putut ocupa şi cu nevoile comunei, cari sunt numeroase, începînd cu scumpirea traiului, negustorii fiind toţi în cartel şi terminînd cu reaua întreţinere a străzilor şi şanţurilor pline de apă.

Culisele procesului Mărăşescu. — Procesul d-lui colonel Mărăşescu, acuzat că-ar fi maltratat nişte soldaţi, s'a terminat, se ştie, prin achitarea colonelului.

Dar afacerea aceasta a trecut prin atîtea peripeţii, că procesul propriu zis se pierde faţă de importanţa peripeţiilor.

*

Cînd au apărut, în unele ziare străine, cunoscutele acuzări în contra colonelului Mărăşescu, ministrul de resboi, d. general Averescu, însărcinase pe d. general Tătărescu, comandantul corpului IV de armată, cu anchetarea cazului.

Cîte-va zile mai tîrziu apăru o notă identică, prin urmare din aceiaşi sursă oficială, în ziarele liberale din Bucureşti prin care se spunea că ancheta a stabilit netemeinicia acuzărilor.

*

Cum s'a născut deci procesul Mărăşescu?

D. D. Sturza a insistat pe lîngă ministrul Averescu să dee în judecată pe colonelul Mărăşescu, spre a da „satisfacţie străinătăţei".

E curios că străinătatea, care nu ceruse „satisfacţie" d-nului Sturza cînd mii de ţărani, cădeau morţi de gloanţe, ceruse satisfacţie pentru bataia unor soldaţi.

*

Primind scrisoarea d-lui Sturza, ministrul Averescu, spre a evita un proces de al cărui rezultat şi-a dat perfect socoteală, chemă la Bucureşti pe colonelul Mărăşescu şi îl învită să-şi dee demisia din armată.

— Pe poarta cea mare am întrat în rîndurile armatei—respunse colonelul—şi pe aceaşi poartă voesc să ies.

*

Ministrul Averescu văzînd că n'are încotro a ordonat trimiterea in judecată a colonelului. Şi pentru a nu fi acuzat de abuz a făcut să se anexeze la dosariul cauzei şi scrisoarea d-lui Sturza.

Este adevărat că in uitimu moment acea scrisoare a dispărut din dosar. Dar toţi ofiţerii luaseră cunoştinţă de ea şi uşor îşi poate inchipui ori cine ce impresie a produs ea in cercurile militare, precum indignare a produs şi in cercurile politice.

Relativ la dispariţia comisionarului Glasberg după ce a delapidat 16,000 lei de la societatea *Union*, care execută lucrările de apă pentru Iaşi, mai aflăm următoarele: Glasberg a luat banii de la direcţia din Iaşi în ziua de 11 Octombre. A plecat la Paşcani în aceaşi zi cu trenul de seara, a stat acolo până vineri la orele 4, cînd a trecut frontiera, urcîndu-se în expresul de Berlin. A zis că pleacă la Cernăuţi, spre a angaja lucrători societăţei Union.

In afară de suma de 16,000 lei, a mai rădicat şi alţi bani, aşa că până acum s'a constatat că a luat vre-o 50,000 lei, între alţii de la ferarul Wachtel din Iaşi, de la societatea *Patria*, al cărei agent în Paşcani era, de la casa Abramovitz din Botoşani. de la şeful gărei Paşcaui, de la un proprietar, etc.

Ghesberg a luat cu el şi multe paşapoarte ale lucrătorilor de la Timişeşti, probabil spre a alege din ele onul cu care să se poată servi la trecerea în America, unde cu siguranţă că va pleca avînd un frate în New-York.

S'au luat măsurile necesare pentru prinderea dispărutului.

Potrivit nouei legi a procedurei electorale, listele electorale se întocmesc de tribunale, şi nu de primărie.

La clubul conservator din Iaşi, piaţa Unirei, funcţionează o comisiune care se pune la dispoziţia alegătorilor, pentru orice lămurire electorală, în fiecare zi dela oarele 5—7 p. m.

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 16 Octombrie

Boala Ducelui de Toscana

Salsburg.—Starea Marelui Duce de Toscana dă loc la îngrijiri. Marele Duce a primit a se împărtăşi. Simptomele boalei sunt neschimbate.

Alegerile Dumei

Petersburg.—Au fost aleşi pentru Dumă 206 deputaţi, 91 membri ai dreptei şi monarhişti, 71 Octombrişti şi moderaţi, 15 Cadeţi, 6 Mahometani, 6 Social-democraţi, 17 ai stîngei.

Un atentat

Petersburg.—Azi la orele 4 p. m. în cabinetul de lucru al consilierului de stat, Maximowschy, care este şeful marei administraţii a închisorilor a apărut o femee necunoscută care a tras lui asupra 7focuri de revolver, rănindu-l de moarte. Maximowschy a sucombat după 2 ore. Femeea a fost arestată.

Cutremurile

Barcelona. — In urma unui cutremur, eri s'a deschis o crăpătură mare în stînca care formează temelia satului Ferruzzano. Este temere de prăbuşirea întregului sat.

Mari inundaţii

Plaisance.—Fluviul Pad din cauza ploilor s'a revarsat şi a înnecat toate cartierile de jos ale oraşului Plaisance întrerupînd chiar linia ferată din Alexandria.

Sate reintemeiate

Roma. — Ziarul Messagero zice că cele 3 sate Ferruzzano, Brancaleone şi Sant-Ilario vor fi întemeiate în alte locuri în apropiere de linia Ioniană.

Ştiri neîntemeiate

Roma,—„Osservatoare Romano" în numărul de eri declară că svonurile eşite cu îndepărtarea moseniorului Roop, episcopul din Wilne sunt ne întemeiate.

Negocierile cu Serbia

Viena.—După amiază s'a continua negocierile tratatului de comerţ cu Serbia. In şedinţa comună a delegaţilor de ambele părţi s'a început a treia cetire a tratatului de comerţ. Negocierile vor continua.

Pentru victimile din Calabria

Roma.—Regina mamă a donat 20 mii de lire pentru victimile din Kalabria.

Furtună violentă

Neapol.—Azi diminiaţă a bîntuit o violentă furtună care a produs mari pagube în împrejurimele Neapolului circulaţia pe străzi a fost întreruptă.

Prînz de gală

Paris. — Astă seară preşedintele Fallieres cu doamna au oferit un prînz suveranilor spanioli. Au luat parte suitele, ambasadorul Spaniei. La sosirea perechei regale s'a intonat marşul regal.

Expresiune de simpatie

Paris.—Consiliul municipal al oraşului a adoptat propunerea de a se trimite expresiunea unei simpatii fraterne soldaţilor care se luptă în Maroc, susţinînd causa civilizaţiunei şi a omenirei şi a se reproba cu energie abominabilele teorii antimilitariste.

Sobrania

Sofia. — Sobrania a fost deschisă. In absenţa prinţului, discursul tronului a fost citit de către ministrul Gudew, care constată că liniştea şi ordinea domnesc în oraş.

Cu ocazia deschiderei Sobraniei s'au făcut manifestaţii de stradă ostile guvernului. Cu toată paza poliţiei, socialiştii au încercat să se adune pentru a face o manifestaţie.

Achitarea lui Harden

Berlin.—Tribunalul s'a pronunţat astăzi în procesul Harden-Moltke, achitînd pe Harden.

MOBILE

DORMITORE, SUFRAGERII, SALOANE

tot ce este mai nou şi mai frumos, cu preţurile originale ale fabricei **Mobile de bronz** *extra fine* **Covoare, Perdele,** *Bonnes femmes Galerie pentru perdele de Bronz complecte a 25 lei fereastra* se găsesc numai la

Magazinul I. HIRSCH

Str. Lăpuşneanu No. 28

ANUNCIU

Societatea Romînă-Italiană pentru industria textilă, caută un funcţionar romîn sau naturalisat pentru birou şi pentru operaţiunele de vamă şi expediţie.

DACĂ FACEŢI CURĂ

Cu untură de peşte

LUAŢI NUMAI

EMULSIA RACOVITZA

E PĂREREA GENERALA A MEDICILOR DIN ŢARĂ ŞI STRAINATATE

Consultaţi medicul pentru a vă convinge

DEPOSIT

IN TOTE FARMACIILE ŞI DROGUERIILE DIN ŢARA

Caut un *rîndaş* pentru casele mele din Lăpuşneanu.

Cu oferte şi certificate să se adreseze d-lui Moritz Wachtel strada Păcurari 15, oarele 8—12.

O odaie mobilată de închiriet în strada Albă No. 27 chiar de acum.

E. HEROVANU

AVOCAT

De la 8—11 dim. str. Tăutu 1.

De la 4—6 seara, la Prima Societate de Economie, str. Palat 1.

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile masive, parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul american. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 3'4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER încheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajioase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Inştiinţare

Reîntoarsă din străinătate de unde am adus tot ce'i mai nou şi mai distins în articole de modă.

Inştiinţez onor clientelă că am pus în vînzare cu preţuri eftine, elegante pălării pentru sezonul actual.

Primesc comenzi şi modernizări în condiţiunile cele mai avantajoase.

„Hélène"
Salon de Mode
Iaşi Str. Lăpuşneanu 30

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Yănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a VI-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei VI-a va avea loc la 1—27 Noembrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 12 Octombrie cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa VI-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 160 lei	**O jumatate loz 80 lei**
Un sfert de loz 40 lei	**Una optime de loz 20 lei**

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

„ELE" schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

1420 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usureadă şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se lua 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineaţa, unul la dejun, si unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ḑi.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghistii şi Farmacistii.*

O maşină de tipar Nr. 12 (Schnellpresse) precum şi o pedală (Tiegeldruck) se vînd cu preţ foarte eftin; maşinele sunt în bună stare. A se adresa la Tip. *H. Goldner* Iaşi.

OPINIA

Ziar conservatór cotidian

Apare *la 5 ore seara*

Cele din urmă ştiri din lumea intreagă

5 bani exemplarul in toată ţara 5

Anunţuri, inserţii şi reclame cu preţuri moderate

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar 9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié, preparat de către PAUL GAGE, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca Purgatif şi ca Depuratif.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale şi classeĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltueli considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes egal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrânilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESÉ-DECI ANI a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către PAUL GAGE, est de uă eficacitate incontestabilă contra FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILORĬ, COPIILORĬ, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.

Uă broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care flacănă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN IAŞI: **Farmacie FRATII KONYA.**

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondadă în 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repe

Durata traseului 6—7 zile

Aseminea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

GRILLAGES 1 m de haut. LE MÈTRE Of 30c.

Raymd **GARIEL**, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE. VOLIÈRES, POULAILLERS

RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5f.

GRILLAGES

GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Clôture de Chasse, le mètre... 0f 35
Châssis de couche, depuis.... 7 »
Paillasson pour abris, le mètre carré... 1 80
Porte-Bouteilles, pour 2 à 6 Places..... 7

PONDOIR DÉPOSÉ

Prix..... 6fr 50

R. GARIEL

2ter, quai de la Mégisserie, PARIS

Abreuvoirs pour Poules et Faisans

RATELIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS

En FONTE INOXYDABLE

Prix: 0f 50c.

Raymond GARIEL

2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco de l'Album sur demande

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNŢURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV [illegible] »

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

Redacţia şi Administraţia: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu şi Lascar Antoniu | Anul IV.—No. 271. Joi 18 Octombre 1907

Din nevoile comerţului

VI

Comerciul ambulant n'are tradiţie în ţara romînească. Din contra. In trecutul nostru cel mai îndepărtat găsim, că atît starostiile pentru comerciu cît şi breslele pentru meseriaşi, totdeauna s'a bucurat de dispoziţiuni Domneşti, care prohibea comerciul ambulant.

In Moldova, singurul comerciu ambulant era acel practicat de vînzătorii de fructe şi peşte sarat.

Lipsa căilor de comunicaţie pe de o parte şi lipsa prăvăliilor la sate pe de altă parte, putea justifica în timpul trecut exercitarea comerciului ambulant, cu toate acestea comerciul ambulant nu exista din partea indigenilor, el fiind practicat de străinii cari veneau să vîndă mărfuri de manufactură, dar acele vînzări se făceau numai de la neguţitor la neguţitor şi nici odată direct către consumatori.

Urmînd aceleaşi principii din trecut, legea asupra comerciului ambulant de la 1884, cuprinde acele şi dispoziţiuni prohibitive în ce priveşte comerciul ambulant.

Sunt însă opiniuni care vorbesc în favoarea acestui comerciu.

Cei ce susţin comerciul ambulant aduc în favoarea susţinerilor lor două motive :

a) Nevoia sătenilor a cumpara fără să vină la oraş, mărfurile de care au nevoe.

b) Umanitatea, procurînd mijloace de traiu pentru cei cu capital mic, pentru cei saraci.

Asupra punctului a, observăm că faptele sunt absolut contra acestei păreri. Locuitorul sătean n'are nevoe de comerciantul ambulant pentru că pe de o parte căile de comunicaţie înlesnesc mişcarea oamenilor din loc în loc, iar pe de altă parte fiece comună rurală şi chiar cotună are cîte o prăvălie în care se debitează toate mărfurile necesare sătenilor. Ceva mai mult, marele comerciu de manufactură e făcut numai de neguţitorii rurali şi nici de cum de cei urbani.

Dar lucru curios. Sunt unii oameni, care strigă contra ambulanţilor care vin la sate să cumpere produsul ţăranilor, pentru bunul motiv, că săteanul e înşelat asupra preţului şi cantităţei, preferînd ca săteanul să vină la oraş a-şi vinde produsele. Apoi dacă săteanul vine la oraş pentru a vinde, pentru ce n'ar şi cumpara ceea ce-i trebuie pentru a nu avea nevoie de serviciul ambulantului.

Dacă săteanul e înşelat de cel ce-i cumpără produsul, nu e înşelat, ba încă mai mult, de cel ce-i vinde marfa ? Care e controlul calităţei, cantităţei şi preţului mărfurilor în comerciul ambulant ?

De sigur nici unul. Deci, e evident că săteanul e înşelat de neguţitorul nomad, al cărui nume şi domiciliu nu se ştie.

Umanitatea. Acest cuvînt e frumos şi ademenitor, dar nu se poate aplica în mod generic.

Multe interese umane sunt pedepsite de codul penal ca vătămătoare societăţei şi ţărei.

Capitalul mic poate funcţiona şi în comerciul stabil, cine-l opreşte ?

Frauda nu se poate practica cu atîta înlesnire în comerciul stabil ; de aci se naşte nevoia comerciului ambulant, din uşurinţa fraudei.

Comerciul mic de la oraşe şi comerciul de la sate, nu reclamă capital mare, ca cineva să nu poată practica comerciul stabil în mic.

Nimenea n'a adus un argument ceva mai de samă, în susţinerea comerciului ambulant.

Nu ni s'a spus, nu cerem să ni se fi dovedit, că economia naţională, creditul ţărei, veniturile statului, ar cîştiga ceva din practica comerciului ambulant.

Din contra, sănătatea publică, creditul ţărei, sufer ne-ajunsuri din practica comerciului ambulant. Mărfurile stricate, pe care serviciile sanitare le distrug la oraşe, se vînd în voie bună la sate, unde nu sunt medici, nu sunt veterinari în permanenţă, deci nu e nici un control în respectul sănătăţei publice.

Comerciul stabil e concurat de cel ambulant, care are la origină falşul practicat în întregime şi în toate domeniile.

De aceia, de acord cu legiuitorul de la 1884, de acord cu vechile hrisoave şi anaforale Domneşti, condamnăm comerciul ambulant cerînd şi astăzi ca şi în trecut protecţia legei pentru comerciantul şi meseriaşul stabil.

G. D. Şerban

Cuvintele şefului

PARTIDULUI CONSERVATOR

In corpul ziarului cetitorii găsesc textul unor declaraţii importante pe care d. P. P. Carp, şeful partidului conservator, le-a făcut unui emisar al d-lui D. Sturza şi pe care le-a povestit unui prieten al „Opiniei“

Din acele declaraţiuni se vede în mod clar că d. Carp refuză categoric sprijinul său pentru ca partidul liberal să realizeze reformele agrare.

„Alta este o reformă politică, a spus d. Carp emisarului d-lui Sturza, şi alta e o reformă economică. Prima provoacă o schimbare, cea de a doua poate provoca un adevărat zdruncin“.

Mult adevăr în această constatare precum şi în aceia că reforme serioase nu pot fi realizate de un partid cu o mentalitate ca acea a partidului liberal şi a şefului său.

Lucrul este deci definitiv hotărît. Liberalii nu pot aştepta nici un sprijin de la partidul conservator.

Se pune deci chestiunea : fi-va posibilă realizarea acelor reforme fără concursul tuturor partidelor ? De sigur nu. Opere durabile, cu caracter pur economic, nu se pot realiza de cît atunci, cînd toate clasele sociale sunt deopotrivă aparate, cînd ele se fac cu caracter de nivelare al asperităţilor iar nu cu caracter de ură, de vendetă şi de spoliaţiune.

Se poate deci spune de pe acum că partidul liberal nu va putea realiza reforme—cel puţin reforme serioase. Acest fapt este in afară de ori-ce discuţiune.

Remîne atunci marele punct de întrebare: o situaţie serioasă ca acea prin care trece astăzi ţara romînească poate remînea nerezolvită sau pot fi admise reforme care vor fi simple paliative ?

Respunsul se înţălege dela sine. *C. Sorin*

Achitarea lui Harden

...*„Achitînd pe Harden veţi dovedi că, în imperiul German, un cetăţean german poate grăi adevărul“.*

Cu această peroraţie îşi terminase frumoasa pledoarie avocatul publicistului Maximilian Harden în procesul acestuia cu contele Moltke, cu fiul „marelui tăcut“.

Iar judecătorii, pronunţînd achitarea lui Harden, pronunţînd, implicit, condamnarea reclamantului Moltke, au zis că, în Germania, cetăţeanul poate spune adevărul ori cui, în ori ce împrejurare.

Adevărul ce l'a zis ziaristul german foastei camarile, acelui ignobil cuartet de „amici“, care părea că pestilenţiase aerul la palatul imperial—acel adevăr părea că se va resfrînge asupra poporului german întreg, asupra acelui miraculos popor, care, în ultimele decenii, a ingrozit lumea toată prin uriaşele progrese ce le-a făcut, pe uscat şi pe mare.

Dar revelaţiile, îngrozitoare în cumplita lor amoralitate—ale temutului scriitor berlinez, au dat nou prilej Germaniei să se arăte popor înălţător.

Se judeca procesul unei clase dominante, nume istorice erau în joc—dar nici clasa, nici numele, n'au inspirat frică judecătorilor. Şi era natural aşa. Căci la Berlin —acolo din vremuri îndepărtate au fost judecători.

Procesul, în toate urîtele lui detalii, s'a judecat cu uşile deschise. Doamna von Elbe, foasta nevastă a lui Moltke, a putut povesti, în auzul tuturor, infricoşătorul roman cu fostul ei soţ.

Dacă sunt oameni, sus puşi, oameni ai căror părinţi au pus umăr la închegarea Germaniei de astă-zi—şi cari preferă neînţelesul înaintea femeei, înaintea celei mai desevîrşite din plăcerile terestre,—de ce nu s'ar spune aceste grozăvenii în plin public, ca să le ştie toţi ?

Tocmai fiind-că imoralitatea porneşte de sus în jos, tocmai fiind-că ie în pornirea celor mai de jos, să imite pilda rea ce vine mai de sus — tocmai pentru aceasta justiţia germană a voit ca desbaterile să fie publice, tocmai pentru aceasta Harden a fost achitat.

Şi presa cît de triumfătoare apare ea pe urma acestui scandal !

Achitarea lui Harden este triumful Germaniei însă-şi, este triumful celei mai drepte din justiţii, este triumful unui popor sănătos.

Nouă asemenea fericită situaţie ni se pare un delicios vis—un vis care, de fapt, e o grandioasă realitate, căci real ie că, nu prea departe de noi, are fiinţă asemenea popor, asemenea justiţie, asemenea presă.

CATE-VA NOTE

— Dă-mi *Resboiul* lui Bauer.

Cu trei-zeci ani în urmă *Resboiul* era singurul ziar de „tiraj“ în ţara romînească. Directorul acestui ziar se identificase într'atît cu ziarul însu-şi, că nu se spunea nici o dată de cît *Resboiul* lui Bauer.

Bauer şi ziarul său avură perioada lor de strălucire până ce, potrivit legei misteriosului, într'o zi dispăru şi ziarul, dispăru, ca nume şi Bauer.

Dacă n'ar fi murit zilele trecute, nimeni n'ar fi ştiut că bietul Bauer mai trăia încă !

*

D. I. G. Saita, fostul prefect al poliţiei Capitalei, a fost delegat de Primăria Bucureştiului ca membru în comitetul teatral.

Grandoare şi decadenţă.

JUISORII

Sub titlul acesta d. Virgil Arion publică un articol în ziarul *„Patria“* pe care îl reproducem întocmai :

Admir din ce în ce mai mult pe acei cari pot, privind miseria imensei majorităţi a ţărei, să se dea de-oparte, să se despartă de cei-l'alţi ca de o rasă impură de paria şi, afirmând contra celor mulţi dreptul lor deosebit şi sfânt, să se isoleze într'o juisenţă nepăsătoare.

Ca zeii lui Epicur, indiferenţi la nenorocirile omeneşti, simţindu-se de sigur de o rasă superioară, contestînd celor l'alţi o valoare egală în dreptul social, ei îşi fac în viaţa ţării o viaţă a lor, gata să zică celorl'alţi : nu sunteţi semenii noştri.

Acea conştiinţă a solidarităţii sociale, acel lanţ de aur al dragostii care cată să îmbrăţişeze întreaga omenire, acea comunitate de simţire care face patria, pe ei nu-i atinge şi nu-i leagă.

Nepăsători ca natura indiferentă, privind cu o curiositate mulţumită jocul fatal al fenomenelor economice, convinşi de utilitatea mizeriei celor mulţi pentru a asigura fericirea elitei, ei au sentimentul curios de mulţumire al omului care priveşte după mal la corabia bătută de valurile furioase ale mărei.

Orice restrângere a unei libertăţi care degenerează în spoliaţiune ar fi o crimă, orice atingere a unui drept absolut de proprietate care, găsindu-şi în alcătuirea socială origina şi garanţia sa, nu poate prin abuzul său să devie destructiv al societăţii, ar fi un sacrilegiu.

Tari de drepturile lor, ei se isolează într'nsele ca într'o cetăţuie şi privesc de sus loviturile mulţimei neputincioase.

Chestiunea socială se reduce ast-fel pentru dînşii la o chestiune de forţă.— Şi fiindcă sunt cei mai tari vor să continue a oprima.

Dar chestiunea socială nu este o chestiune de forţă, este mai înainte de orice o chestiune morală.

Este o chestiune morală prin sentimentul din care porneşte : sentimentul de solidaritate care ne uneşte cu masele nenorocite şi sărace.

O fericire care e numai a noastră, a cîtorva, şi care se întemeiază pe mizeria celor mulţi, ne-a devenit insuportabilă.— Aşa de insuportabilă, că nu e om cu o cultură mai înaltă care în mijlocul bucuriilor unei vieţe de lux să nu fie turburat de conştiinţa unui belşug nemeritat faţă cu lipsa adîncă din prejurul său.

Nu e inimă mai rîdicată care să nu simtă miseria celorlalţi ca o mustrare tăcută.

Iar a rămînea nepăsător faţă de această miserie ar fi a justifica toate excesele celor tari. Nu ar fi numai a rămînea spectator ci a deveni complice.

Un fel de necesitate morală ne'mpinge, ne sileşte a interveni.

Desigur, această intervenire, oricari ar fi măsurile materiale luate, va rămînea ineficace cît timp gîndurile şi sentimentele claselor conducătoare nu se vor schimba.

De această prefacere a inimei celor tari atîrnă liniştea, pacea socială, buna stare a ţărei.

OAMENI ŞI LUCRURI

OMOSEXUALI

Achitarea ziaristului Maximilian Harden a dovedit din nou lumei civilizate că—Berlinul are judecători. Fireşte: yunkerii şi agrarianii conservatori vor plînge pe ruinele aristocraţiei ; că şi în alte afaceri celebre incheiate prin triumful adevărului se va zice că s'au surpat bazele statului, că nobilimea e persecutată în favoarea plebei. Dar adevărul e că Germania, prin achitarea lui Harden, ca şi Franţa prin reabilitarea lui Dreyfus, a zdruncinat cel mult unele privilegii de casta—între care era şi privilegiul unei nemai pomenite conrupţiuni. Şi ce conrupţiune ! A evoca pe vechii închinători ai templului Priapei, a aminti de Lesbos şi de Cythera—nu e nimic în faţa conrupţiunei şi putreziciunii bărbăteşti de care— s'a dovedit acum—sunt atinşi „cei de sus“, oamenii care acaparase cele mai strălucite situaţiuni, formînd chiar o camarilă invincibilă în jurul Imparatului, scoborîtori ai celor mai glorioase familii de prinţi, conţi şi mareşali. Degradarea sexuală a reprezentanţilor acestei clase şi caste în mijlocul celei mai înfloritoare monarhii de astăzi a Europei, aminteşte par'că zilele de cădere ale Romei şi Atenei după ce naţiunile respective atinsese culmea măririi sociale şi a puterei militare.

Mentalitatea de perverşi a acestor degeneraţi—esclude femeea din concepţiunea lor monstruoasă despre plăcerea sexuală : fericire în afară e femei—iată formula cea mai nouă ; iată ce punea în practică cercul nobil şi atotputernic, a cărui cea mai fidelă incarnaţiune era un conte, Lynar, în al cărui palat splendid —situat în faţa palatului imperial din Potsdam—se aduna crema aristocraţiei.., bărbăteşti, militari superiori, pentru a căror dilectare se aduceau nu doară femei cochete şi uşoare,—ci... soldaţi din armata Impăratului Wilhelm, ostaşi puşi sub comanda acelor eroi şi sclavi ai perversităţei.

Şi lucrul se ştia, se tolera, se şoptea —pînă a venit un ziarist curagios care a spulberat cuibul de conrupţie supremă, rupînd masca, dînd totul în vileag, increzător în dreptatea poporului german pe care-l servea.

Plăcere—fără femei ! Acesta e semnalul de luptă a omosexualilor, recrutaţi printre degeneraţii civilizaţiei, dar cunoscuţi de mult în lumea psyhopaţilor.

Femeea—eternul simbol al iubirii, izvorul sacru al atracţiunii, suprema întrupare a senzibilităţii, chemată să atragă, să încînte, să ademenească simţirea barbatului, elementul primordial al marelui poem ce alcătueşte visul scump al vieţei omeneşti,—amorul :

...L'amour, cet adorable entrave,
Où le beau savouré n'est qu'un songe suave

este izgonit din noţiunea de plăcere, din sufletul şi sentimentul acestor preoţi ai nouei religiuni : omosexualitatea. Ce idealizează ei în schimb ? Cu ce-şi realizează ei fericirea, plăcerea, extazul ; de unde sorb ei inspiraţia, entuziasmul, cîntecul, dorul, nostalgia, decepţia chiar,— une ori aşa de dulce în dureroasa-i frămîntare ? Aceasta n'o putem şti, nici pricepe noi ceştialalţi—căci ne opreşte dezgustul şi scîrba. Religia lor ni se pare un răsunet al vechilor asceţi, a căror în carnare—Sfîntul Jerôme—a lăsat omenirei formula că „femeea este o...boală a barbatului“. O boală, însă, de care ne vindecă—tot femeea prin farmecele ei.

Rodion

DIN LITERATURA RUSA CONTEMPORANA

Leonid Andreef

— IN STELE —

Promisesem să mai revin asupra lui Andreef. L'am arătat sub aspectul unui pesimist-nihilist care vede zădarnice toate frămîntările sociale, toate luptele când eterna lege spune că va fi pururea *aşa cum a fost*. Şi totuşi Andreef are un ideal. Idealul lui e plasat însă mai sus. Ca şi Zola care propovăduia în ultimele sale romane, ştiinţa ca singura regeneratoare, aşa şi Andreef iubeşte ştiinţa dar nu ca un scop ci ca un ideal. In tihna unui laborator, în înălţimea unui observator—te îndepărtezi de restul lumei şi găseşti pacea sufletului tău.

Nevoile şi sbuciumările zilnice trec cu greu până acolo şi ştiinţa explică totul, împacă până şi nemulţumirile sufleteşti.

Aşa Serghie Nicolaevici Ternovski din drama *„In stele“*, e un învăţat rus care trăeşte în Germania unde este directorul unui observator astronomic; s'a îndepărtat cu totul de luptele pentru libertatea poporului său. El şi cu soţia sa Inna Alexandrovna care l'a urmat şi aci în exil ca şi în toate excursiile din Asia, trăesc departe de copiii lor, cari luptă sub drapelul revoluţionar, pentru marea cauză a norodului. Fata lor Ana ca şi fiul lor Niculae sunt în Rusia. Ana revine însă cu barbatul ei, un revoluţionar de asemeni—dar Niculae a rămas în închisori unde va fi şi spânzurat. Logodnica lui Marusia, cu Treici şi Smidt doi lucrători, revin şi ei din Rusia cu veşti îngrozitoare. Toată acţiunea se petrece într'o nesfârşită expunere de suferinţi, de străduinţi ale norodului—toţi sunt revoltaţi de sîngele care se varsă, de persecuţiile cari se fac, doar Ternovski şi cu Jitov un asistent al lui, nu se îngrozesc de nimic. Ternovski e rece şi mândru căci astronomia lui îi dă toată satisfacţia vieţei ; Jitov e un sceptic, unul din acei ruşi cari îşi tîrăsc *spleenul* prin toată Europa, fără a fi capabil a face ceva. E tipul special al Rusiei, e un produs anumit care nu se întâlneşte la orice neam. Doritor de a vedea şi a şti toate, dar de a nu fi trebuincios la nimic, Jitov a colindat toată lumea şi acum mai are de gând să vadă Australia, căci n'a văzut încă tigrii în libertate.

— Şi de ce ai nevoie să vezi tigrii ?

— Uite aşa ! Mie mi-a plăcut pururea să observ. Uite la noi în sat era o colină. Şi mă urcam aşa şi stam toată ziua să privesc. Eu şi astronomia am învăţat'o doar să privesc ; să socotesc, îmi e indiferent, de ori fi 20 de milioane de mile sau 30 dela o stea la alta. Şi de vorbit, mie nu îmi place să vorbesc“.

Sau într'altă parte ce bine e caracterizat acest filosof.

— La ce vă gândiţi Jitov ? Trebue să vă gândiţi la ceva !

— Nu ! La ce să mă gândesc ? Eu privesc !

— Vorbe ! Cum se poate să nu gândească omul! Dacă nu cugeţi nu poţi avea nici amintiri.

— Păi eu nici n'am amintiri ! Şi cu toate astea.... era frumos la New-York, trăiam eu într'un hotel, în cea mai sgomotoasă stradă. Şi aveam şi balcon. Şi era frumos acolo. Şedeam şi mă uitam : cum oamenii merg, trec. Era foarte frumos.

— Americanii sunt foarte culţi !

— Ce îmi pasă mie de asta ! Era frumos şi atâta tot !

Ca şi Jitov care priveşte şi nu gândeşte la nimic aşa şi Ternovski priveşte la stele şi nici nu are nici o gândire legată cu pământul. El este ca un zeu, mai presus de oameni, mai presus de patimi.

*

Şi lucrurile iau întorsături ciudate, evenimentele devin groaznice în Rusia. Nicolai fiul lui a fost condamnat şi executat, fata lui Ana cu barbatul au fugit în Rusia. Petea copilul mai mic e bolnav greu. Marusia logodnica lui Nicolai a venit desnădăjduită şi aproape nebună. Cîntă toată ziua o melopee tristă, furată din accentele revoluţionare auzită acolo pe cîmpul de lupte.

Ternovski e o clipă mişcat de moartea fiului lui şi apoi se reculege în visurile şi gîndurile lui extra-terestre. Ce frumos vorbeşte el lui Petea pe când acesta în convalescenţă urcase în obsevatorul lui

— Cînd ceva îmi este drag, atunci doresc să-l rîdic aci, în observatorul meu. Eu am încrederea, că aci nu pot fi suferinţe, nu pot fi dureri şi boală. Aci sunt —stele ! Da ! Omul se gîndeşte numai la

viaţa şi la moartea sa, de aceea îi este aşa de greu de trăit şi e aşa de plictisit. Ca să îşi omoare pustiul său, el inventează o mulţime de lucruri, frumoase şi puternice dar şi în invenţiile lui, nu vorbeşte de cît de moartea lui şi de viaţa lui şi de aceia teama lui creşte. Şi ajunge omul ca un gardian dintr'un muzeu cu figuri de ceară. Ziua lucrează strîngînd bani de la vizitatori iar noaptea singur aleargă ca un nebun printre aceste figuri fără viaţă.

Dacă ar şti el că pretutindeni e viaţă! Mintea lui a fost ca o pasare ca să stăpînească spaţiul iar el i a tăiat aripele, a pus-o într'o colivie, Şi cerul îl priveşte doar printre gratii se luptă cu alte păseri, sufere, pe cînd ar fi putut să sboare. Da, totul trăieşte! Şi cînd omul va pricepe aceasta atunci viaţa îi va fi dragă ca vulturului, Din nou vor apărea driade şi nimfe, din nou elfi var apărea în lumina lunei. Omul va merge prin păduri şi va vorbi. Nicăeri nu va fi singur căci în toate e viaţa şi în flori şi în arbori şi în petre.

Iar cînd Marusia îi spune că fiul lui e mort, cînd Marusia plînge de perderea logodnicului ei — Serghie Neculaevici îi vorbeşte:

— Sarmana Marusia! Eu te plîng pe tine.

— Nu; tu nu plîngi nici pe copilul tău!

— Eu n'am copii. Pentru mine sunt toţi oamenii de o potrivă. Mă gîndesc la toţi. Mă gîndesc la trecut şi present, şi la pămînt şi la stele, la tot. Şi în întunericul trecutului eu trăesc cu miriade de morţi şi în întunericul viitorului cu miriadele care vor peri; eu văd cosmosul, văd pretutindeni triumfînd nesfîrşita viaţă — şi eu nu pot plînge, pe unul!

Soţia lui Inna Alexandrovna întră în timpul acestei vorbiri şi ţipînd s'aruncă în braţele lui: Koliuşa, Koliuşa! copilul nostru.

In faţa ei Serghie Nicolaevici e slab şi o clipă se revoltă.

— Dacă soarele ar fi mai jos, oamenii ar stinge şi soarele spre a trăi în întuneric.

Mi-au luat copilul! Mi-au luat copilul! Lumina mi-au luat'o.

Dar îndată se reculege.

— Nu trebue să plîngem! Nu e nimic. Viaţa; viaţa e pretutindeni. In clipa aceasta, în minutul acesta — s'a născut cine-va ca Nicolae, mai bun ca el, în univers nimic nu se repetă. Priveşte acolo, în nesfîrşit, în acest ocean de creaţiuni de puteri. Priveşte acolo. Acolo e pace— dar dacă tu ai putea să asculţi prin eternitate şi s'auzi dincolo de eternitate, poate c'ai muri de teamă, dar poate că te-ai rîdica de admiraţie. Acolo stăpîneşte peste toate, cine-va, un duh fără de moarte.

Marusia. Nu îmi vorbi de Dumnezeu!

Serghie Nicolaevici. Eu vorbesc de o fiinţă asămănătoare nouă, care ca şi noi sufere, — ca şi noi gîndeşte, şi cercetează ca şi noi. Eu nu îl cunosc — dar îl iubesc, ca pe un amic, ca pe un tovarăş. In această clipă, ca într'o întîlnire a două puteri, s'a aprins prima viaţă — mică; viaţa elementară a amebei, a protoplasmei — şi în acea clipă şi-au şi găsit pe stăpînul lor. Acei suntem noi, acei cari suntem aci şi acei cari sunt acolo. Acolo în nesfârşitul acesta albastru îmi arunc eu privirea mea şi ea alunecă prin eternitate şi ajunge pe acela pe care niciodată nu l'a văzut omul. 'L chem şi de acolo din adîncul lui îmi răspunde cineva. Şi mă înveselesc, căci vorbesc veacurilor şi infinitului; salutare ţie, copilul veciniciei, salutare ţie, prietenul meu îndepărtat şi nedefiinit.

Nu există moarte! Copilul meu e în mine, e în voi. Oare a murit Giordano Bruno? Nu mor de cît dobitoacele care n'au faţă, nu mor de cît acei cari omoară pe alţii, dar acei cari sunt omoriţi trăiesc vecinic. Nu e moarte pentru om, nu e moarte pentru copilul Eternului.

In Pramurile vechi se întreţinea un foc etern. Oare în noi s'a stins ori-ce flacără? Ce este în tine inima, gîndirea, ce e mintea ta? Inima ta e altarul pe care se săvîrşeşte slujba fiului eternităţei.

Te salut prietenul meu îndepărtat şi necunoscut! **Dr. I. Duscian**

Litere-Ştiinţe-Arte

Un amabil cetitor meditînd rîndurile scrise dăunăzi cu privire la un comisar—poet din localitate nè comunică informaţia că nu e un caz izolat acesta. In Capitală un alt publicist de talent, d. N. Ţimiraş, ocupă de asemenea postul de comisar—şi pare că mai sunt şi alţii.

Aceasta mi-a amintit că de cîteva luni de zile am pe birou, în apropierea mea, volumul de versuri al d-lui Ţimiraş, necitit încă, din cauza lipsei de vreme sau, poate, de atenţiune.

E o colecţiune de bucăţi poetice în genere drăguţe, manifestînd o aleasă senzibilitate şi un lirism cuceritor, chiar dacă autorul nu se ridică la rare înălţimi de cugetare, nici la mari îndrăzneli de formă; sunt inspiraţii şovăitoare în jurul unor iubiri sfioase şi a unor impresiuni estompate—toate la olaltă lăsînd cetitorului o întipărire de corectitudinè mai mult de cît de simţire adîncă. Ceea ce însă nu è comun e ca să vedem sub pana unui... comisar-poet strofe ca aceste, dedicate „Poporului“:

Popor obijduit, ce sfînt
Suspină vajnicul tău cînt!
Durerea ta obştească
In plîns alinător o pui,
In Doină chinul tău îl spui;
Dar plînsul mîntuire nu-i,
Ci lupta bărbătească!
Un lanţ te ţine'ncătuşat:
Nici ştii de cînd l'ai tot purtat...
Dar lanţu-a prins rugină—
Şi tu eşti leu voinic, popor
Tresari în faţa tuturor
Şi strigi în glas clocotitor:
„Dreptate şi Lumină!“

In editura „Minerva“ din Capitală se zice că va apare peste puţin timp opera complectă a d-lui I. L. Caragiale: teatru şi nuvele.

*

Cum anunţă ziarul „Signale für die musikalische Welt“ noul soţ al contesei de Montignoso pianistul Enrico Tosselli, va compune o nouă operă. Libretul şi l'a ales dintr'o lucrare a lui Ersilio Bicci şi are ca titlu: Durerile Iubirei.

*

D-na Luise Pohl din familia lui Rechard Pohl prietenul intim al lui Richard Wagner publică două scrisori foarte interesante, una datorită burgmeisteiului din Baden Baden prin care roagă pe R. Wagner de a veni în oraşul său spre a da trei representaţii din ciclul Niebelungelor şi răspunsul de mulţumire al lui Richard Worgner. Scrisorile arată de cîtă stimă se bucura maestrul în timpul din urmă al vieţei sale şi cît preţuiau germanii această ridicare a unei arte pur naţionale—Wagner redeştepta legendele vechilor Teutoni.

*

Bibliotecarul din Marburg e de o moralitate exemplară. Iată o anecdotă interesantă. Un tînăr jurist întra în sala de lectură şi cere să îi dee volumul de nuvele ale lui Bocacio.

— Nu se poate domnule.

— De ce, mă rog?

— D-ta eşti jurist şi n'ai pentru ce ceti pe Bocacio.

Tînărul avocat se scoală şi ese din sala. In coridor întîlneşte pe un coleg profesor de filologie.

— Ascultă, îi spune acestuia. Tu ca literat poţi căpăta pe Bocacio. Te rog cere-l pentru mine.

Cu placere.

Şi aşa tînărul jurist a putut ceti pe Boccacio.

*

STRUNA ZILEI

> Cu ocazia reparaţiilor făcute teatrului naţional s'au aşezat mai multe calorifere aşa încît publicul nu se va mai plînge de lipsa căldurii în teatru
> Ecoul Moldovei

Calorifere de-aţi mai pune
Pre cît sunt—de zece ori
Nu-ţi putea, în lipsa artei,
Să 'nceălziţi pe...spectatori

CRONICA SOCIALA

O nouă invenţie în serviciul omenirei.— O inovaţie din cele mai ingenioase a fost introdusă de direcţia poştelor şi telegratului: e vorba de instalaţia a 25 de teloscriptoare, adică aparate pentru a imprima la distanţă:

Publicul n'are nevoie de explicaţiuni şi descripţiuni technice. Teloscriptoarele, nişte mici aparate în felul maşinelor de scris, servesc a transmite şi primi, la distanţe mici, dar foarte lesnicios şi imprimate cu caractere de tipar, iar nu cu semne, corespondenţa telegrafică.

Cu acest aparat s'a ajuns a se transmite şi primi 880 cuvinte pe oră, iar dacă impiegaţii au un exerciţiu mai îndelungat, se poate ajunge până la 1300 cuvinte.

Manipularea lui, pe lîngă aceasta, nu cere cunoştinţe speciale şi nici timp prea mult spre a fi însuşită: un exerciţiu de cîte-va zile este suficient pentru ca cine-va să poată lucra cu el.

Distanţa la care s'a putut ajunge până acum cu transmiterea telegramelor prin acele aparate, este de 100 kilometri.

Pentru transmiterea telegramelor cu aceste aparate, se procedează întocmai ca la maşina de scris, atingînd succesiv butoanele corespunzătoare unei litere sau număr.

Semnul atins se imprimă în acelaşi timp, pe o mică bandă de hîrtie, atît la aparatul transmiţător, cît şi la aparatul primitor, bandă care se înfăşură pe o roată de metal alăturată.

Acelaşi aparat servă şi pentru transmitere, şi pentru primire; iar conţinutul telegramei poate fi verificat, pe bandele respective, de ambii impiegaţi.

Bandele se lipesc pe hîrtie şi se înmînează celor în drept.

Cu ajutorul teloscriptoarelor se poate corespunde, cu mare iuţeală şi siguranţă, de şi numai pînă la distanţa de 100 klm. Ele sunt de un mare folos, mai ales în marile centre, pentru tansmiterea telegramelor de la oficiul central celor sucursale şi deci pentru grabnica lor apropiere de locuinţa destinatorului, căruia i se poate remite mai cu înlesnire şi mai repede prin factorii sucursalelor.

Autorităţile, ziarele, casele comerciale şi în genere ori-cine ar avea instalat un asemenea aparat, dispunînd de un fir telefonic şi fiind abonat la acest serviciu special, pot transmite şi primi direct, prin mijlocirea oficiului central, toată corespondenţa.

In lipsa primitorului, dacă aparatul este lăsat deschis, conrespondenţa se înşiră pe roată şi el n'are de cît să ia cunoştinţă de dînsa, la întoarcere, desfăşurînd banda de hîrtie.

La Berlin teloscriptoarele, sistem Siemens, funcţionează încă di'nainte de 1892, dar numai pentru serviciul Bursei. De la această dată însă, aparatul fiind modificat şi îmbunătăţit, serviciul a fost extins iar de la 1901 face obiectul unei exploatări concedate unei întreprinderi private.

La noi sunt numai cîte-va luni de cînd, după propunerea şi stăruinţa d-lui Bolintineanu, asemenea aparate au fost instalate unul la oficiul central şi două la sucursalele din capătul căilor Victoria şi Moşilor.

Rezultatele fiind excelente, alte cinci aparate au fost comandate şi vor fi instalate în curînd la alte sucursale extreme, înlesnind ast-fel transmiterea telegramelor la destinaţie.

Un aparat costă cam 1100 lei.

Treptat el va fi introdus şi în alte oficii telegrafice din ţară, în depărtarea arătată, cum ar fi ploeştii, Cîmpina, Giurgiu, Tîrgovişte, etc.

De altă parte, de sigur că autorităţile şi marile întreprinderi comerciale şi industriale din Capitală, nu vor întîrzia a se folosi de avantajele teloscriptoarelor, care vor deveni astfel obiectul unei exploatări întinse şi la noi.

Informaţii

Reforma înv. primar.—In vederea unei viitoare reforme a învăţămîntului primar rural, ministrul instrucţiunei publice a decis de a se introduce de acum mai multe modificări în repartiţiunea cursurilor aceştei şcoli.

O mai mare importanţă va fi atribuită învăţămîntului ştiinţelor naturale. Invăţămîntul teoretic practicat până azi va fi înlocuit printr'un învăţămînt practic şi prin excursiuni.

Cea mai mare extensiune va fi dată învăţămîntului agricol. Institutorii vor pune la muncă pe elevi arătându-le cum se face selecţiunea seminţelor, alternanţele plantelor şi a solului, cultura vermilor de matasă, etc. Vor fi educate de asemeni fetele în aşa chip ca să ştie să se conserve legumele învăţîndu-le toate detaliile economiei domestice.

Elevii mai avansaţi vor fi organizaţi în asociaţiuni agricole, care vor cultiva loturile de pămînt aparţinînd şcoalei.

Tinerile fete vor fi însărcinate succesiv de a ajuta şi deretica în casa institutoarelor, în care vor învăţa menajul şi aceasta numai cu consimţimîntul familiilor.

D. Haret a însărcinat pe d. Sinişteanu sub-directorul învăţămîntului primar, de a redacta instrucţiile relative la aplicarea acestui program.

Atît cît e posibil toate şcoalele rurale vor fi datate cu loturi de pămînt de cel puţin 2 hectare, destinate grădinăriei şi culturei pratice.

La 3300 şcoli primare rurale pe care le posedăm actual, 308 numai au grădini sau loturi de pămînt pentru cultura practică.

—

Aflăm că prefectura de judeţ, a cerut primarilor din comunele rurale să'i raporteze care este starea spiritelor în comunele respective.

După cum ni se spune cea mai mare parte din primari au raportat că spiritele nu sunt de loc liniştite şi ţăranii se presintă mereu la primari şi chiar la inspectorii comunali cu manifestul guvernului cerînd lămuriri asupra modului şi timpului cînd vor fi puse în aplicare cele anunţate în el

—

HOLERA.—Din cauza măsurilor de desinfectare şi a măsurilor carantinare la care sunt supuşi la Ungheni, călătorii cari vin din Rusia din regiunile contaminate, trenul de Ungheni soseşte în fie-care zi cu întîrziere de o oră şi chiar o oră şi jumătate.

—

Focul din pădurea Slănicului.— La Epitropia st. Spiridon au sosit eri relaţii asupra focului din pădurile Slănicului.

Focul, după cum am mai spus, a fost pus din două părţi şi datorită ajutoarelor ce s'au dat la timp, a fost localizat. N'au fost distruse de cît vre-o 3 -4 hectare, aşa că pagubele nu sunt aşa de mari.

Se spune că focul ar fi fost pus de către ţărani; parchetul de Bacău a deschis o anchetă.

In acelaşi timp epitropia a cerut de a se trimite trupe la faţa locului, şi deja s'au trimes 100 de soldaţi, care fac paza pădurei.

—

Tinerii liberali proectează înfiinţarea unui mare ziar, care va apare o dată cu deschiderea parlamentului şi pentru care s'a subscris pînă acum suma de 500 mii de lei.

Titlul noului ziar va fi *Democraţia*.

—

Un mare scandal a fost alaltăeri seara la clubul liberal.

Mulţi membri s'au revoltat de modul cum s'a procedat cu înlocuirea d-lui Z. Handoca de la azilul de bătrîne, mai ales că acesta a ameninţat că va da pe faţă „multe“.

Se ştie că Handoca fusese înlocuit prin Dobrovici, în locul căruia fusese numit ca intendent la Roman, un oarecare Tulbure, rudă de aproape a d-lui N. Gane.

Nu s'a ajuns însă la nici un rezultat, aşteptîndu-se reîntoarcerea d-lui Poni, care a sosit azi dimineaţă din Bucureşti.

In astă-seară va urma o a doua întrunire la clubul liberal şi după cît ştim se va hotărî ca Handoca să rămîe intendent la azilul de bătrîne, iar d. Dobrovici să fie numit grefier la penitenciar. Atîta numai, că Dobrovici nu ştie de cît să iscălească!

—

In chestia monopolului cărciumelor. — Chestiunea introducerei monopolului alcoolului a fost din nou pusă în discuţie de d. Emil Costinescu, ministrul finanţelor.

Pentru motivul de a nu lovi în interesele producătorilor de ţuică şi nici în acel al cîrciumarilor precum şi pentru motivul că statul ar trebui să suporte prea mari cheltueli pentru rescumpărarea fabricilor, nu se va introduce monopolul pe alcool.

In schimb numărul cîrciumelor va fi restrîns şi anume nu va mai fi de cît o singură cîrciumă pentru 500 familii — o familie fiind socotită compusă din 5 suflete.

In cărciumă va funcţiona permanent un debitant pus de stat care însă, nu va avea leafă ci remiză.

Această remiză, însă, nu îi va reveni din alcoolul debitat ci din sumele încasate de la toate celelalte feluri de alimentaţii ce vor fi desfăcute în cărciume — aceasta pentru ca debitantul să aibă interes ca să se desfacă celelalte obiecte şi nu alcoolul.

—

Aflăm că cu ocazia inspecţiei făcute de d-nii Haliţa, inspector şi Sachelarescu revizor şcolar, s'ar fi constatat oare-cari nereguli în sarcina unor învăţători, cari vor fi daţi în judecata consiliului permanent.

—

Doui ţărani au fost surprinşi eri după amiază, pe cînd se negoţeau să cumpere revolvere dela magasinul „Bett“ din Piaţa Unirea. Sergentul din stradă şi alte persoane care au observat faptul au intervenit către d. Bett să refuze pe ţărani.

Ei au declarat că sunt din Dobrovăţ.

Poliţia urmăreşte pe ţărani.

—

Holera. - Din *Galaţi* ni se scrie: „In urma ordinului telegrafic sosit la orele 5 p. m. s'a dispus ca batalioanele 3 şi 7 de vînători să meargă la graniţa Prutului pentru a lua măsurile de pază. Corpul grănicerilor s'a îndoit. Cele mai energice măsuri au fost luate“.

*

A sosit astăzi în localitate d-nu inspector sanitar dr. Tatuşescu pentru a lua ultimele măsuri de a preveni holera.

Fiind însoţit de d-nul Gamulea primarul oraşului şi de d-nu Ţaranu ajutor de primar, d-sa a vizitat baracele de holerici.

*

Din ştiri particulare sosite în Galatz se spune că sunt foarte numeroase cazuri de holeră la Kilia.

—

Intr'un sanatoriu din Viena a încetat din viaţă alaltaieri d. Dimitrie Lecca, deputat de Bacău şi fost prefect al acelui judeţ.

—

D-na Natalia Simionescu, foastă profesoară de croitorie la şcoata profisională „Reuniunea Femeilor Romîne“, dă lecţii de teorie şi practică.

A se adresa str. Sărărie No. 78.

—

Ministerul de răsboi a decis să creeze în anul acesta un orfelinat pentru copiii militarilor cari nu mai au nici tată nici mamă, şi sunt complect lipsiţi de mijloace de trai şi reduşi la asistenţa publică.

Comandanţii fie-cărei garnizoane vor face şi trimite ministerului tablourile acestor orfelini.

Ministerul roagă în acelaş timp persoanele cari cunosc copii de felul acestora de a face cunoscut adresa lor garnizoanei respective.

Iată o măsură caritabilă a ministrului de răsboi care merită felicitările şi urările tuturor.

—

Consiliul de higienă din Botoşani a hotărît aseară închiderea tuturor şcolilor din oraş, pînă la 1 Noembrie, scarlatina luînd proporţii colosale.

Serviciul sanitar al cărui personal a fost mărit, a luat cele mai riguroase măsuri posibile de combaterea epidemiei. Până acum funcţionează permanent 2 spitaluri scarlatinoase şi unul de convalescenţă cu 160 bolnavi.

Au fost cazuri mortale şi între 16—24 ani, unele cuartiere au devenit foarte scarlatinoase; comunicaţia între locuitori a fost interzisă. Să speră că cu asemenea măsuri drastice se va opri întinderea boalei.

—

O ştire particulară sosită din jud. Dolj vesteşte că ţăranii de pe domeniul Coroanei Segîrcea sunt agitaţi.

—

Ştiri şcolare.—Eri d. revizor şcolar d. Sachelarescu, a inspectat şcoala particulară de fete „Reuniunea Femeelor Israelite“ şi şcoala primară „Junimea“.

— D. Dimitrie Lambrino a fost numit învăţător la şcoala din cotuna Onesti, comuna Şipote, în locul d-lui Ioan Dimitriu, permutat la Coarnele-Caprei.

— Ministerul cultelor a dispus ca şcoalele particulare primare şi secondare să'şi procure librete de la revizoratul şcolar.

—

Comitetul societăţei „Virtutea militară“ a ofiţerilori veterani, din localitate a fost convocat pentru Sâmbătă 19 Octombrie a. c., acasă la d. general Bottez, pentru a se lua mai multe decisiuni.

—

Examenul căpitanilor aspiranţi la gradul de maior, din corpul 4 de armată va lua sfîrşit Duminică.

Eri au început examenul căpitanilor din arma cavaleriei.

—

Ministerul Cultelor a declarat vacantă catedra de gimnastică de la gimnasiul „Alexandru cel Bun“ din localitate.

—

Elevul Niculescu Aburel a fost admis ca elev cu plată în clasa a VII-a a şcoalei fiilor de militari din localitate.

—

Eri s'a făcut la Belceşti, în presenţa d-lor Bottez inspector comunal şi N. Adam controlor, vînzarea unor loturi de pămînt rămase în părăsire.

Au fost cîteva incidente de mică importanţă.

—

Din Mironeasa vine vestea că locuitorul Ioan Miron, certîndu-se cu soţia sa, aceasta ca să'şi răzbune, a profitat de ocazie cînd acesta dormea şi luînd nişte apă clocotită, l'a opărit.

Nenorocitul soţ a fost adus şi internat în spitalul Sf. Spiridon.

Starea lui este gravă.

—

Din Monte Carlo soseşte vestea că fostul bancher Leff, care a dispărut din Iaşi în urma falimentului, se află în acea localitate.

Leff care este un jucător pasionat a plecat probabil la Monte-Carlo ca să'şi încerce norocul.

—

Camera de punere sub acuzare, compusă din d-nii: Crivăţ, preşedinte, Suciu şi Cernătescu, membri, a cercetat astă-zi apelurile arendaşului Oscar Gutman şi al vechilului Gr. Caras, contra mandatelor de arestare, lansate contra lor de tribunalul de Botoşani.

Camera a primit apelurile, a infirmat mandatele de arestare şi a admis eliberarea lui Guttman pe cauţiune de 10000 lei şi a lui Caras pe o cauţiune de 300 lei.

—

La 26 Octombrie a. c. încep seratele cinematografice ale Teatrului Pathé Frères din Paris. Aceste serate vor avea loc în fie-care seară în sala Teatrului-Circ Cezar Sidoli din oraşul nostru şi vor fi inteligent conduse de simpaticul nostru electrician d. Ant. C. Bottez.

Casa Pathé Freres din Paris are pînă în prezent 260 Teatre-filiale împrăştiate pe tot globul, din care două la noi în ţară, unul la Bucureşti la Teatrul Bulevard—Eforia şi al doilea în oraşul nostru la Teatru Circ Cezar Sidoli.

Casa Pathé-Frères va trămite aci cele mai recente noutăţi cinematografice apărute la Paris şi după ce vor fi arătate ieşenilor întreg programul va fi trămis de aci la Bucureşti.

La fiecare trei zile programul va fi complectamente schimbat.

—

DIVERSE

— Parchetul a încuviinţat înmormîntarea femeei Maria Vechiu din Bârnova, care a încetat alaltă-eri subit din viaţă.

— Nici-odată ca acum nu s'au constatat mai multe furturi în oraş.

O sumă de pungaşi circulă prin oraş şi comit furturi aproape zilnic, fără a fi împiedecaţi de nimeni.

Ce face poliţia d-lui Săndulescu?

— Parchetul a fost avizat că astă-noapte a fost găsit strangulat în Podul-Iloaiei Ioan N. Trifan, serv la d. Const. Neculau, administratorul moşiei Podul-Iloaia.

S'a orînduit o anchetă.

Ultime informaţii

D. P. P. Carp şi reformele guvernului

O convorbire cu d. Carp.—Reformele guvernului. — Domnii Sturdza şi Brătianu.—Proiectele d-lui Carp.—Conservatorii şi comisia parlamentară.

Unul din amicii noştri, care, însă, recunoaştem că nu e singurul *care are întrevederi cu şeful partidului conservator—s'a întîlnit alaltaieri cu d-nul Carp, cu care s'a întreţinut mai mult timp.*

Intre altele şeful a spus prietenului nostru, că, cu o zi mai înainte, un prietin comun al d-sale şi al d-lui Sturdza, a venit la d-sa spre a-i sonda asupra intenţiunelor sale în ce priveşte conlucrarea la reformele proectate de guvernul liberal.

D. Carp a declarat trimisului că nici vorbă nu poate fi de o conlucrare între d-sa şi d. Sturza. Singurul lucru bun ce-ar avea de făcut d. Sturza, ar fi să se retragă de la putere. Reformele economice, a adăugat d. Carp, nu sînt ca reformele politice. Aşezările politice dacă chiar, în definitiv, nu sunt bune, cum ar fi, spre pildă, sufragiul universal, nu pot face reu nimănui, pe cînd cele economice pot zdruncina întreaga viaţă a unui popor.

D. Sturza, nişi prin mentalitatea lui, nici prin aceea a partidului liberal, nu ie propriu pentru reforme sănătoase.

*

— Dacă s'ar retrage d. Sturza, fu întrebat d. Carp, ar rămâne stăpân pe situaţie d. Ionel Brătianu şi acesta ar putea face reforme şi mai primejdioase.

— Pe Ionel Brătianu, respunse d. Carp, îl aştept la lucru. Imi face impresia unui viteaz nesocotit, care vrea, cu ori-ce preţ, să sară de la catul al treilea. Ori ce sfaturi i-ai da ar fi nefolositoare: trebue să te uiţi la dînsul cum se sfarmă.

*

— Prin urmare, întrebă prietenul nostru, nici vorbă nu poate fi ca să răspundeţi Duminecă la convocarea comisiei parlamentare?

De Duminică mă voi stabili în Bucureşti, dar nu de dorul comisiei. Proectele mele de reforme agrare care sunt complect terminate le voi arăta numai înaintea parlamentului.

*

— Sunt unii membri ai partidului conservator, cari vor respunde la convocarea comisiunei.

— Liberi sînt s'o facă, dacă cred că pot fi folositori ţărei prin presenţa lor. Ei nu se vor angaja acolo de cît pe dînşii, nu şi pe mine.

Se telegrafiiază din Bîrlad că o mare firmă de manufactură de acolo acea a d-lor Sternlicht şi Kanner, a încetat plăţile şi că pasivul s'ar urca la vre-o 800 de mii lei.

Această firmă luase locul vechei firme Schürer şi Bernfeld şi există de mai mulţi ani în Bîrlad.

Tribunalul Tutova se va pronunţa astă-zi asupra cererei de moratoriu, făcută de cei doi tovarăşi.

Din causa epidemiei de scarlatină care bîntue, şcoala de aplicaţie mixtă alipită pe lîngă şcoala normală „Vasile Lupu", a fost închisă.

Am anunţat eri că fata Elena Surugiu din Poeni s'a sinucis, în chiar sara nunţei ei cu flăcăul Dimitrie. Adusă în Iaşi spre a fi operată la spitalul Sf. Spiridon, nenorocita a încetat din viaţă, după operaţie.

Cauzele sinuciderei sunt necunoscute. Elena n'a lasat nici o scrisoare pentru motivul că nu ştia scrie, nici n'a spus cuiva că se va sinucide.

In noaptea nunţei pe cînd cu toţii se aflau la masa mare, Elena părăsi masa se duse acasă la soţul ei, unde 'şi puse capăt zilelor.

Revolverul l'a furat de la o soră a ei, iar cartuşele le-a cumparat în Iaşi cu cîte-va zile înainte de nuntă.

Parchetul a încuviinţat înmormîntarea.

Am anunţat că din împrumutul ce'l va face Epitropia Sf. Spiridon, 300 mii de lei vor fi destinaţi pentru institutul Gregorian.

Se va construi din nou cîteva pavilioane, între care: un pavilion principal, care va cuprinde 6 sale: pentru lehuze, sala de operaţii, sala de instrumente, amfiteatru, sala pentru 78 de studenţi şi studente, sală pentru laborator etc.

Un alt pavilion va cuprinde: camera medicului primar, camera de consultaţii, local pentru medicul secondar şi pentru intendent; un pavilion special pentru boale infecţioase a femeelor lehuze; un pavilion unde va fi morga, cu o cameră de experienţe cu cadavre.

In ceeace priveşte orfanotropia, se vor construi: un pavilion pentru locuinţa administratorului, gardienelor, secretarului etc., un pavilion pentru 100 copii sugari şi 50 mance; un pavilion pentru 100 copii de la 1—7 ani şi cîte o cameră pentru supraveghetoare şi crescătoare şi un pavilion pentru o şcoală primară cu 4 clase.

Prinderea escrocului Glasberg.—In două numere anterioare am relatat despre dispariţia lui Herman Glasberg, comisionar în Paşcani, după ce delapidase 16000 lei dela Societatea „Union" din Iaşi şi excrocase şi pe o mulţime alţii cu diferite sume, pe care le-am citat eri.

Imediat după dispariţia lui Glasberg, poliţia din Iaşi, sub conducerea personală a d-lui Săndulescu, telegrafiase poliţiilor porturilor principale din Europa de oarece se ştia pozitiv că excrocul, care are un frate în New-York, va lua drumul Americei.

Această dispoziţiune a prefectului de Iaşi a dat rezultatul dorit, căci eri noapte prefectura fu înştiinţată telegrafic de direcţiunea poliţiei *din Triest că Glasberg a fost prins în portul acelui oraş şi predat tribunalului.*

*

Prefectul nostru a răspuns imediat telegrafic felicitînd poliţia din Triest, confirmînd din nou că Glasberg, abuzînd de încrederea societăţei „Union", dela care a delapidat suma de 16000 lei, a comis astfel delictul de abuz de încredere, cari după legile noastre, se pedepseşte cu 2 ani închisoare.

Prefectul a mai rugat poliţia din Triest ca pînă la facerea formelor de extradare, care vor fi neîntârziat realizate, Glasberg să fie ţinut în siguranţă.

Şi în adevăr că prefectul din Iaşi a şi intervenit astăzi la ministerul de interne, pentru ca acesta, prin intervenţia ministerului de externe, se intervie pe lîngă ministrul de justiţie al Austriei pentru extradarea lui Glasberg

*

Atît soţia lui Glasberg, cît şi fratele acestuia din Trg.-Frumos se află depuşi la serviciul de siguranţă. Femeea a declarat că soţul ei i-a afirmat că pleacă la Cernăutz, în afacerile societăţei *Union* şi că i-a lasat 800 lei, sumă care s'a găsit în adevăr asupra femeei.

Glasberg fratele se contrazice în depunerile sale şi simulează într'una leşinul. Poliţia are convingerea că Glasberg ştia de dispoziţia fratelui său.

*

Poliţia de siguranţă din Iaşi a delegat pe sub-comisarul Uţă şi pe un agent al siguranţei se plece la Paşcani, spre a cerceta, între altele şi următorul fapt: Vineri, înainte de a pleca, Glasberg încărcase două cufere din care unul mai greu de cît celalalt. Poliţia bănueşte că în cufărul mai greu s'ar fi aflînd suma de 6000 lei în argint pe care Glasberg o primise în cei 16000 lei de la societatea „Union".

*

Actualmente Glasberg se află arestat provizor la Triest în baza art. 6 din convenţia de extradare dintre Romînia şi Austro-Ungaria, convenţie ce a fost promulgată la 14 Iunie 1901.

Fapta comisă de Glasberg este prevăzută la art. 2 din acea convenţie prin care articol se arată că extradarea se acordă şi pentru sustrageri frauduloase, deturnări şi abuz de încredere.

*

După convenţie procedura extradărei este următoarea: Prefectul de poliţie, care face preliminare, va trimete actele parchetului general care va sesiza pe judecătorul de instrucţie. Acesta va emite imediat mandat de arestare, în care va indica natura şi gravitatea faptului incriminat precum şi denumirea lui şi textul legei penale în vigoare din ţară în care cere extradarea. Acest mandat de arestare se va trimite ministerului de justiţie prin intermediul efacerilor străine va formula cererea de extradare către guvernul austro-ungar, care de îndată ce va primi documentul va dispune trimiterea individului în ţara lui.

*

In prinderea şi arestarea lui Glasberg prefectul poliţiei Iaşi a lucrat cu mare vigilenţă şi a avut succesul dorit ca şi acum cîţiva ani în prinderea la New-York, a casierului V. Manoliu.

Tribunalul secţia III-a a cercetat şi infirmat astă-zi mandatul de arestare ce a fost lansat de judecătorul de instrucţie de la cabinetul I, în contra fetei Lotti Rubinstein care a atins at la viaţa locotenentului Al. Pruncu.

Tribunalul a ordonat punerea în libertate a numitei, dar cum primul-procuror a făcut apel la Camera de punere sub acuzare, Lotti a fost retrimeasă la penitenciar.

Camera de punere sub acuzare va judeca mâine apelul procurorului.

La tribunal acuzata a fost asistată de d. avocat F. Ciorapciu.

Privitor la arestarea în Triest a lui Glasberg mai aflăm: Glasberg a sosit eri în Triest şi a venit direct la debarcader, urmînd să plece, 2 ore mai tîrziu, cu vaporul „Carpathia" la New-York. Avea dreptate să fie grăbit căci alt vapor, „Slavonia", pleacă spre New-York abea la 12 Noembrie st. n. (30 Octombrie al nostru).

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 17 Octombrie

Convocarea Camerelor

Bucureşti. Cercurile autorizate politice dau ca sigură convocarea parlamentului pentru ziua de 5 Noembrie.

Guvernul va depune imediat proiectele agrare şi anume cel dintâi depus va fi proiectul pentru modificarea legei tocmelelor agricole.

Cu ocaziunea discuţiunei acestui proiect, guvernul îşi va putea da seama de atmosfera din Cameră şi dacă poate procede la discutarea celorlalte proiecte.

Consfătuirele de la d. Ionel Brăteanu

Bucureşti. — D. Ionel Brăteanu a avut eri două consfătuiri. Una cu d-nii deputaţi Victor Antonescu şi Gh. Duca şi Diamandy, director la ministerul de externe.

Aceşti domni au căpătat însărcinarea de a da redactarea definitivă a proectelor pendinte de ministerul de interne.

A doua consfătuire a fost cu d-nii Dobrovici, inspector administrativ, Crăsnaru, Atanasiu şi Stoianescu, prefecţi şi s'a discutat asupra reformei administrative şi comunale.

S'a admis ca secretarii comunali să fie numiţi de guvern şi plătiţi de comună şi ei să aibă conducerea administrativă, iar primarii rurali să nu aibă de cît partea gospodărească.

Se vor reînfiinţa posturile de subprefecţi—care se vor chema administratori—iar în colo se va reveni în totul la proiectul lui Vasile Lascar.

Reforma va necesita un spor de 1,000,000 lei.

Marele incendiu din Galaţi

Galaţ. Astă noapte a izbucnit un mare incendiu în strada Traină; focul a luat naştere de la hambarele lui Focşăneanu, de unde s'a transmis la casele şi fabrica d-lui Lipa Braunştein şi hambarele d-lui Sterer Dumitriu.

Cu mare dificultate incendiul a fost localizat. Au ars o mare câtime de mărfuri şi pagubele se urcă la mai bine de 500,000 lei.

Arestarea unui anarhist în Capitală

Bucureşti.— Poliţia de siguranţă din Capitală a răuşit să aresteze pe un anarhist italian Cezar Cezaro—restaurator în gara Lotru, şi care venise în Bucureşti spre a comite un atentat la viaţa regelui şi a marelui Duce Wladimir.

D. Panaitescu, şeful siguranţei publice din Romînia, primise un denunţ că acest Cezar Cezaro e anarhist şi că în podul caselor sale la Lotru s'ar afla un sac cu documente foarte importante.

Un agent de poliţie travestit în lucrător pietrar a stat timp de 2 săptămîni pe lîngă acest italian iar Joia trecută a procedat la arestarea lui.

De şi a fost adus acum 3 zile în Capitală poliţia a ţinut cel mai strict secret, aşa că nici unul din comisarii poliţiei nu ştiau nimic.

De abia eri după ce d. Panaitescu a reuşit să obţie mărturisirile categorice ale Italianului, lucrul a transpirat. Scrisorile sechestrate se traduc actualmente la ministerul de externe şi sunt foarte importante căci învederează o sumă de lucruri importante în privinţa mişcărei anarhiste din întreaga lume.

Senzaţie a făcut o declaraţie a anarhistului cu următorul cuprins:

„Când am fost arestat a venit la mine un d. Comisar şi mi-a cerut 400 de lei ca să nu fiu expulzat. Fapta lui mi s'a părut aşa de tiăloasă încât am voit să'l omor. Am preferat însă să'i dau banii, spre a putea servi cauzei şi a îndeplini sarcina ce o primisem de la tovarăşii mei, urmând ca mai tîrziu să'i fac plata pentru fapta lui.

Cezaro nu ştie numele comisarului, i'a dat însă toate semnalmentele. Se fac cercetări riguroase de către prefectul poliţiei.

In jurul sentinţei procesului Harden-Moltke

Berlin.—După proclamarea sentinţei, prin care Harden sevedea achitat—s-a făcut din partea publicului din sală şi din jurul palatului justiţiei ovaţiuni grandioase. Harden a fost rădicat pe umeri şi dus pînă în cel mai apropiat restaurant, unde sute de oameni au venit să îl felicite. Femei şi fete tinere i'au adus buchete de flori.

Intrebat Gordon, dacă va face apel, el a răspuns că pentru moment nu e nimic hotărît; Moltke a susţinut că va face apel, spre a se face o nouă anchetă, din care el asigură că va eşi nevinovat.

Kuno de Moltke a primit în cursul acestei afaceri, mulţime de scrisori de ameninţare, prin care îi făcea cunoscut ca să se recunoască vinovat, căci în caz contrar se vor publica dovezi zdrobitoare a faptelor ce îi se impută. Aceste scrisori de Moltke le-a depus parchetului socotindu-le c'ar fi fost scrise în scop de şantaj.

Sindicatul presei din Viena a trimis o telegramă de felicitare lui Harden, prin care spune că achitarea lui nu e numai triumful său, dar consacrarea desăvîrşită a presei ca o mare putere în stat.

Călătoria prinţului Bulgariei

Sofia.—Prinţul Ferdinand s'a înapoiat în statele sale.

Inăsipirea unui vas

Triest. — Vasul austriac «Elda» s'a înăsipit lîngă Laurion. Se spune că toţi pasagerii au fost scapaţi,

Moartea unui deputat romin

Viena.—Deputatul romîn Lecka sosit aci Duminică spre a se căuta într'un sanatoriu, a încetat din viaţă Luni.

Regele Greciei la Paris

Paris.—Preşedintele Falierres şi Regele Greciei au schimbat vizite cordiale.

Suveranii Spaniei in Anglia

Cherburg.— Suveranii spanioli au plecat azi la 10 dimineaţă în Anglia pe bordul crucişătorului englez „Renown",

Camera franceză

Paris.—Camera a început discuţia budgetului.

Decesul suspect de la Dunkerque

Lyllé. — Analisele la institutul Pasteur au dovedit că decesul suspect de la Dunkerque nu era provenit din cauza Ciumei, cum s'a crezut.

Moartea unui fost ministru

Constantinopol.—Said Paşa, consilier de stat, fost ministru de externe, a încetat azi din viaţă.

Călătoria M. S. Regina

Viena.—M. S. Regina Romîniei a trecut astă-seară prin acest oraş reîntorcîndu-se în Romînia.

Condamnare

Quimper. — D. Legall, secretarul bursei muncei din Brest, inculpat ca provocator la furt şi incendiare, cu ocazia manifestărilor de la 1 Mai trecut, a fost condamnat la 3 luni închisoare.

O aniversare

Roma.—Co ocazia aniversărei de 25 ani de viaţă parlamentară a preşedintelui consiliului, d. Giolotti, miniştrii i-au oferit un artistic scut de argint cu o dedicaţie de nestrămutată dragoste.

Un implicat in afacerea Harden-Moltke

Paris.—Ziarul „le Petit Parisien" spune că consilierul de ambasadă Lecomte, implicat în afacerea Harden Moltke, nu se va întoarce la Berlin, dar că va primi in curînd un nou post identic in rang cu cel ocupat.

Demisie ministerială

Cristiania.—Regele a primit demisia preşedintelui consiliului d. H. K. Michelsen încredinţînd preşidenţia consiliului d-lui I. G. Loevland, actualul ministru de externe.

Cazarmă atacată

Vladivostok.—Agenţia Westnic află că astăzi dimineaţă o parte din soldaţii batalionului de mineri, condus de agitatori sosiţi noaptea şi de un grup de civili, au atacat cazarma locală unde 2 companii ale unui regiment de vînători au respins atacul cu focuri de tun şi de revolvere. Insurgenţii s'au împrăştiat şi au depus armele. Doi ofiţeri şi 2 sergenţi din batalionul de mineri au fost răniţi, un soldat de acolo din acelaşi batalion a fost ucis. Un soldat din vînători a fost de asemeni ucis. Dintre insurgenţi au fost 2 morţi şi 5 răniţi. A mai fost ucis şi un agitator civil.

Se află de vînzare Una trăsură cu polit, una gonitoare de Sertera şi una eapă.
A se adresa strada Şoseaua Racoviţă No. 8.

MOBILE
DORMITORE, SUFRAGERII, SALOANE
tot ce este mai nou şi mai frumos, cu preţurile originale ale fabricei
Mobile de bronz *extra fine*
Covoare, Perdele, *Bonnes femmes*
Galerie pentru perdele de Bronz complecte a 25 lei fereastra se găsesc numai la
Magazinul I. HIRSCH
Str. Lăpuşneanu No. 28

ANUNCIU
Societatea Romînă-Italiană pentru industria textilă, caută un funcţionar romîn sau naturalisat pentru birou şi pentru operaţiunele de vamă şi expediţie.

DACĂ FACEŢI CURĂ
Cu untură de peşte
LUAŢI NUMAI
EMULSIA RACOVITZA
E PĂREREA GENERALA A MEDICILOR DIN ŢARĂ ŞI STRAINATATE
Consultaţi medicul pentru a vă convinge
DEPOSIT
IN TOTE FARMACIILE ŞI DROGUERIILE DIN ŢARA

Caut un *rîndaş* pentru casele mele din Lăpuşneanu.
Cu oferte şi certificate să se adreseze d-lui Moritz Wachtel strada Păcurari 15, oarele 8—12.

O odaie mobilată de închiriet în strada Albă No. 27 chiar de acum.

Docent Dr. ZOSIN
Specializat la clinicile din Berlin, Heidelberg şi Paris
BOALE NERVOASE ŞI INTERNE

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile masive, parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul american. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sfânt. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 3,4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

Se caută lucrători

pentru puţuri (fîntâni). A se adresa antreprenorului *Eftimie Radulescu* gara Ungheni-Români.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER incheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajioase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Constantin M. Stihi

Flautist prim al orchestrei Conservat.

Se oferă a preda lecţii de flaut cu preţ foarte moderat

Doritorii sepot adresa în str. sf. Atanasie 21

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Yănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a VI-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei VI-a va avea loc la 1—27 Noembrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 12 Octombrie cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa VI-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 160 lei — **O jumatate loz 80 lei**

Un sfert de loz 40 lei — **Una optime de loz 20 lei**

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

„ELE"

schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

4430 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usureadă şi vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'intâia sa se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina sêra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua di: 2 dimineaţa unul la dejun şi unul la cina, sêra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potu găsi la toţi Droghistii şi Farmacistii.*

O maşină de tipar Nr. 12 (Schnellpresse) precum şi o pedală (Tiegeldruck) se vind cu preţ foarte eftin; maşinele sunt în bună stare. A se adresa la Tip. *H. Goldner* Iaşi.

OPINIA

Ziar conservatór cotidian

Apare *la 5 ore seara*

Cele din urmă ştiri din lumea intreagă

5 bani exemplarul in toată ţara 5

Anunţuri, inserţii şi reclame cu preţuri moderate

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar

9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié, preparat de către **PAUL GAGE**, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca Purgatif şi ca Depuratif.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale şi classeĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltuelĭ considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes égal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrânilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESĂ-DECI ANI a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către PAUL GAGE, est de uă eficacitate incontestabilă contra FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILÕRI, COPIILÕRI, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.

Uă broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care sticlă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN JASĬ: **Farmacie FRATII KONYA.**

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondadă în 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repe

Durata traseului 6—7 zile

Aseminea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

GRILLAGES 1 m de haut. LE MÈTRE Of30c.

Raym^d **GARIEL**, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS

BONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5f.

GRILLAGES

GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Clôture de Chasse, le mètre... 0f 95
Chassis de couche, depuis... 7 »
Paillasson pour abris, le mètre carré... 1 80
Porte-fleurs... 7

PONDOIR DÉPOSÉ

Prix..... 6fr 50

R. GARIEL

2 ter, quai de la Mégisserie, PARIS

Abreuvoirs pour Poules et Faisans

RATELIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS

En FONTE INOXYDABLE

Prix: 0f 50 c.

Raymond GARIEL

2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco de l'Album sur demande

Iaşi — Tipografia H. Goldner strada Primăriei No. 17 — Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNȚURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 »

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

Redacția și Administrația: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu și Lascar Antoniu | Anul IV. — No. 272. Vineri 19 Octombre 1907

In jurul expulzărilor

Zilele trecute, „*Opinia*“ a publicat o informațiune, primită și controlată de noi personal, cum că ministerul de externe al Austro-Ungariei a trimis o notă de protestare guvernului romîn în chestia expulzărilor din ultimul timp, executate prin granițele statului vecin.

Această informație a ziarului nostru, a provocat o consfătuire a deputaților socialiști din parlamentul ungar, cari au însărcinat pe colegii lor, deputații Grigorovița și Bernerstorfer ca să intervină la ministerele competente în chestia acestor expulzări.

Cum că expulzări au existat și încă destul de numeroase, aceasta n-o poate tăgădui nimeni, nici chiar guvernul. Dacă însă ele au fost necesare și mai ales dacă aceste toate expulzări au fost făcute în conformitate cu legile în ființă, aceasta e o chestiune pe care voim s'o discutăm.

De la început ținem a declara, că nu suntem cîtuși de puțin în contra legei care dă drept guvernului să opereze expulzările necesitate de siguranța și apararea țărei; suntem însă în contra expulzărilor arbitrare și ilegale, care din nefericire se pun în executare cu atîta ușurință la ministerul nostru de interne. Legea expulzărei din 1881 de și votată de liberali, intră perfect în cadrul ideilor conservatoare și nu noi vom căuta să o criticăm. Ceia ce voim să criticăm și să aducem o învinuire guvernului actual, este, nu aplicarea acestei legi în contra acelora care întră în prevederile art. I al „*Legei asupra străinilor*“, ci abuzul ilegal ce se face une ori în numele acestei legi, devenită odioasă tocmai din cauza acestui abuz și a acestor ilegalități.

In adevăr iată ce spune art. I din această lege: „Streinul care-și are „domiciliul sau reședința sa în Ro„mînia, și care, prin purtarea sa, în „timpul șederei sale în țară ar com„promite siguranța interioară sau „exterioară a Statului, sau ar turbura „liniștea publică, sau ar lua parte la „lucrări avînd de obiect răsturnarea „ordinei politice sau sociale în țară „sau în străinătate, va putea fi cons„trîns de guvern, de a se depărta „din locul în care se află, sau de a „locui într'un loc anume determinat, „sau chiar de a părăsi țara“.

Celelalte articole, în număr de șease, prevăd procedura și modalitățile aplicărei acestei legi.

E clar deci, ca lumina zilei, că legea prevede în termeni categorici că pe temeiul ei nu se pot expulza decît „*străinii*“ și anume aceia cari „*prin purtarea lor ar compromite siguranța interioară sau exterioară a statului, ar turbura liniștea publică, ar lucra la răsturnarea ordinei politice sau sociale*“. Dar, oare toți cei expluzați de guvern, în timpul ultimilor evenimente, îndeplineau toate aceste importante și grave condițiuni?

Dacă examinăm tablourile de expulzați publicate în „*Monitorul Oficial*“ sub stereotipul motiv al turburărei liniștei publice, vedem printre ei în afară de străini supuși unor anume state și romîni din Dobrogea, romîni din Transilvania.

Și oare întregul acest convoiu de expulzați, făptuit-a el delicte sau crime în contra statului romîn, fapte de acele cari au putut compromite siguranța sa interioară sau exterioară? Dar în acest caz, de ce ei n'au fost supuși mai întâi judecății instanțelor noastre penale, pedepsiți și apoi expulzați, pe baza sentințelor de condamnare? Astfel s'a procedat în afacerea cunoscutului complot bulgăresc în 1900. Toți bulgarii care uneltau în contra siguranței statului romîn, au fost dați judecății, condamnați de curtea cu jurați, iar după expiarea pedepsei, expulzați din țară. Tot astfel va trebui să se procedeze și cu cazul extrem de grav ce se pune în sarcina d-rului Ghelerter din Iași, dacă corespondența ce i se atribue și faptele de care ziarele îl învinuesc se vor dovedi ca exacte, în care caz va necesita o imediată represiune și expulzare, de oare-ce nu poate fi romîn conștient de demnitatea lui națională, care să nu aprobe măsurile cele mai riguroase ce s'ar lua contra unor asemenea paraziți sociali dovediți ca dăunători neamului.

Pentru că, dacă în adevăr, cei expulzați de guvern s'au făcut vinovați de gravele fapte pe temeiul cărora și ei au fost expulzați, guvernul trebuia mai întâi să-i supună judecății, și atunci noi cei dintâi, în caz de vină dovedită, vom fi cerut expulzarea acelor *străini* ca periculoși țărei. A proceda însă, cum a procedat guvernul, de a expulza în mod sumar pe romînii din Dobrogea și Transilvania, este a trece peste spiritul legiuitorului de la 1881, este a comite abuzuri și acte ilegale. Cunoscutul caz al expulzărei lui Enciu Atanasof, romîn dobrogean, aflător în Dobrogea înainte de răsboiul din 1877; de asemenea expulzările lui Boeru, Comșa și alți romîni din Transilvania, aflați în aceiași categorie, dovedește arbitrarul, ilegalitățile și abuzul făptuit de guvernul actual, în baza legei din 1881.

Aceste abuzuri și ilegalități au provocat cunoscutele protestări de la congresul socialist din Stuttgart și acum acele ale deputaților socialiști din Ungaria, în frunte cu romînul bucovinean Grigorovița.

N'am fi relevat aceste protestări cari jignesc destul de adînc sentimentele noastre de cetățeni ai unei țări libere și civilizate, dacă în legătură cu ele n'ar fi intervenit în ultimul timp și acele note de protestare trimise pe cale diplomatică de ministerul de externe al Austro-Ungariei, guvernului nostru.

Aceste note ori cît ar fi de diplomatice, nu pot de cît să ne atingă în demnitatea noastră națională, care în tot-de-auna s'a revoltat în contra intervențiunei și amestecului în afacerile interioare, a vre-unui stat străin. De vină însă este guvernul actual, care prin ușurința de procedare, prin abuzurile făcute cu recentele expulzări de care vorbim mai sus, a provocat asemenea intervențiuni.

Lascar Antoniu.

Lămuriri se impun

Presa s-a ocupat pe larg de peripețiile prin care a trecut procesul colonelului Mărășescu, comandantul regimentului de Dorohoiu, și s'a inzistat mult asupra condițiilor bizare în care s-a pertractat acest proces.

Sunt, însă, cîteva chestiuni asupra cărora ni se pare că nu s'a inzistat în deajuns, și care trebuesc numai de cît lămurite de cei în drept.

In primul loc cum a ajuns scrisoarea d-lui Dim. Sturza ca piesă în dosarul colonelului Mărășescu? Intru cît această scrisoare avea un rol? Sunt două explicații, dar ambele nu sunt de natură a pune într-o lumină frumoasă pe d. general Averescu, ministru de războiu.

Prima: nu cum-va d-sa a atașat scrisoarea spre a indica dorința și convingerea M. Sale că colonelul Mărășescu trebuie condamnat?

Dacă lucrul așa este—și probabil că ie așa—atunci ministrul de războiu n'a prea dat dovadă de tact și abilitate și dovedește că are o concepțiune foarte curioasă asupra chipului cum trebue distribuită justiția în armată. Din procedeul întrebuințat rezultă că d. general Averescu înțelege, în mod hotărît, că judecătorii militari trebuie să achite sau să condamne din ordin. Ceea ce se făcea pînă acum pe ascuns d-sa înțelege să se facă pe față.

Ar mai putea exista și o altă explicație: d. general Averescu a voit să arete consiliului că dacă colonelul Mărășescu ie dat judecății aceasta se întîmplă contra voinței sale, ceea ce indirect ar însemna că judecătorii trebue să achite. Deci nici în acest caz n'ar exista abilitate și tact și mai puțin încă corectitudine.

O altă chestiune care are nevoie de a fi lămurită este acea a acuzării formale adusă presei străine de către comisarul regesc. Lesne își poate ori-cine închipui furtuna ce va provoca în presa străină o astfel de declarație făcută de un *comisar regesc*, reprezentantul autorității supreme militare. D. colonel Paleologu, ale cărei acuzări în contra presei străine n'au fost simplu lapsus sau vorbe întrebuințate într'un elan oratoric, va trebui să precizeze, să dovedească acest lucru, căci altmintrelea va fi taxat de calomniator. Ceea ce este permis unui cetățean oare-care nu poate fi permis unui reprezentant al autorității. Ce am spune noi dacă un procuror din străinătate ar spune că o instituție oare-care romînească se vinde pe bani sau face din toate mezat?

In sfîrșit ultimul punct care trebuie lămurit privește personal pe d. col. Mărășescu. Putea-va d-sa lăsa nerelevată insulta grea pe care un om cu situația d-lui Sturdza i-a adresat'o? Putea-va acest brav colonel—lucru ce i s'a recunoscut de acuzare, martorii acuzărei, apararea, consiliu de rezboiu, public etc.,—lasă nerelevată insulta de *nevrednic* ce i-a adresat d. Sturdza?

Lămuriri se impun—și cît mai curînd.

C. Sorin.

Convocarea parlamentului

Parlamentul va fi convocat în sesiune extraordinară Luni, 5 Noembrie.

Nu se vor anunța de-o dată toate proectele de legi, ci ele vor fi prezintate pe rînd (ca la moară!), pentru a putea utiliza, în proiectele următoare, curentele de opiniuni ce vor fi provocat desbaterile primului proiect.

Asta nu-i farsă! Ci ie foarte serios, că guvernul, care n'a convocat încă — astăzi 18 Octombrie—comisia „agrară“, a hotărît să convoace parlamentul în sesiune extraordinară.

In această extra-ordinară sesiune, guvernul nu va da la lumină, de-o dată, ceia ce n'are, adică toate *proiectele agrare, ci le va arata cu bucata, ca să se convingă de impresie.*

Așa că, pînă la una alta, guvernul a reușit să transforme „chestia“ în operetă proastă.

Partidul liberal a făcut un trafic rușinos cu chestia țărănească. A traficat pînă la exces, a abuzat pînă la exces de tunuri și a ajuns să nu mai știe singur unde se află.

Dacă n'am fi înaintea unei probleme atît de importante, ne-am amuza mai la urmă de atîta ridicol.

După ce nu poate convoca acea celebră comisie parlamentară, care a ajuns să joace rolul personajului mut de din dosul scenei, guvernul liberal hotărăște să convoace parlamentul.

Parlamentului îi va prezinta proiecte cu rîndul, *ca să vadă dacă vor găsi aprobare. Asta se va face în negoț. Ca să încînți mușteriu nu-i arăți de-o dată de ce are nevoe, ci îl porți cu vorba ca să-l năucești.*

Proiectele agrare au devenit deci niște mărunțișuri, un fel de marfă de proastă calitate.

Nu, acest guvern și acest partid n'au chemare într'o chestie așa de mare!

Chemarea partidului liberal este de a resturna.

Pe cînd acum ie vorba de așezat!

CATE-VA NOTE

Comitetul executiv al partidului liberal din București hotărînd să creeze o bibliotecă la clubul din acel oraș, s'au primit pănă acum următoarele opere: 52 volume Whist de la biblioteca Regiei Monopolului Statului;

Baronul Hahn de D. A. Sturza;

Dublă-Contabilitate sau romanul unui fabricant de ținte, de Emil Costinescu;

Șrapnele în săteni, tragedie de satisfacție de autorul Baronului de Hahn;

Auto-biografia lui Natan Înțeleptul Șapira de C. Stoicescu;

Capital de 1000 mărci de I. Nădejde.

Alte volume pentru „bibliotecă“ se așteaptă.

*

Simpaticul delapidator Glasberg, tocmai cînd să se urce pe vapor, în portul Triest, ca să facă o călătorie de mare plăcere la New-York, a fost momentan deranjat de un agent al poliției portului, care i-a zis: „ca să nu vă apuce boala de mare ar fi foarte nimerit să faceți, mai înainte de a vă urca pe vapor, o mică cură la... parchet.

— Eu călătoresc foarte bine pe apă...

— Și mai ales cu banii societății pentru aducerea apei, respunse polițaiul.

Și simpaticul delapidator, în loc să se urce pe bordul vaporului *Carpathia*, fu urcat în sfere mai înalte.

D'apoi, cînd va fi coborît spre Romînia!

*

Un deștept vroia să păcălească pe un prost, care avea un cal strașnic.

— Dă-mi calul, zise deșteptul, și eu îți voi da o raritate de magar: un magar cu 2 picioare.

— Mersi, fu respunsul prostului: magari cu 2 picioare îs cît lumea.

Tunuri contra orășenilor

Am publicat eri răspunsurile ce le-a dat d. Carp, șeful partidului conservator, emisarului d-lui D. A. Sturdza, care venise să sondeze pe d. Carp asupra intențiunelor d-sale în ce privește conlucrarea la proectele agrare.

Șeful partidului conservator a mai zis acelui emisar și următoarele:

Incă de acum 20 ani eu spusesem d-lui Sturdza și chiar M. S. Regelui, că vom ajunge, cum merg lucrurile, la împușcarea țăranilor.

Cu reformele nesocotite ale partidului liberal vom ajunge la o așa jenă în viața noastră economică, în cît peste un an sau doi ani, d. Sturdza va fi nevoit să întrebuințeze contra orășenilor tunurile ce le-a întrebuințat deunăzi contra țăranilor.

OAMENI ȘI LUCRURI

Amintire de demult...

In acea seară istorică, dintre toți cîți formau „cielul“ revoluționarilor, cel mai pornit și mai neînduplecat era tînărul X. Ceilalți aveau privirile înnourate, frunțile plecate, înfățișarea resemnată ca după o mare lovitură sufletească; el însă avea privirea scînteietoare și vorba tăietoare ca sabia:

— „Așa dar de ăștia ne-ai fost, „eroule“! Acesta ți-a fost curagiul mult lăudat, actul suprem de îndrăzneală, gestul viguros de apostol!... Ceea ce ai făcut constituie o rușine, o degradare mizerabilă, o prostie!...

Lucrul în adevăr dădea de gîndit și nu întristase fără aparență binecuvîntată inimele credincioșilor „tovarăși“. Căci tocmai în momentul cînd vijelia se deslănțuise mai formidabilă, cînd țara fierbea și toată lumea nu vorbea decît de curagiul smintit cu care în acea faimoasă scrisoare eroul își arăta părerile și rostea programul de luptă al grupului—cînd reacțiunea cutremurată și șovinismul furios își ascuțiau armele pentru un adversar de temut,—iată că într'o infamă gazetă burgheză—apare o mică și banală compoziție de școlar sfios,—o retractare umilă: șeful—sub propria sa semnătură—nega totul, osîndia totul, cerea indulgență și uitare, căci nu scrisese el acel document senzațional care provocase în țeară uimire, indignare, revoltă,—dar în acelaș timp vie admirație, cald entuziasm printre ai săi. Ba el însuși proclama drept „condamnabile“ cele cuprinse în el... Și acum ai lui toți erau cu frunțile plecate, cu privirile stinse, cu vocile înnecate, cu sufletele umilite, clocotind de mînie, murind de rușine, gemînd de dezamăgire,—și toate aceste din vina lor proprie, căci nu-l pricepeau pe el, nu pricepuse nici-odată sufletul lui sincer dar ciudat, care suferea de o obsesiune și era victima unei eterne halucinații: *fraza*.

Boala aceasta se manifesta de cîte ori șeful urca tribuna roșie a clubului. Odată subiectul atacat,—el vedea roșu dinaintea lui, indiferent de subiectul discuțiunei: același torent de fraze lungi, pompoase, sunătoare ca un metal, monoton de armonioase ca și cîntecul unui clopot, vibrînd cu neslărșite ecouri. Făcea impresia unei lupte cumplite, a unei încăerări sîngeroase în care un nevăzut adversar trebuia neapărat să piară; pereții se cutremurau, auditorul era cucerit, entuziasmat și fermecat,—dar nu știa nici odată,—n'avea nevoe să știe—pricina violenței, cauza izbucnirilor nemilоase—cari erau însă cheea sufletească, manifestarea boalei pe care o adorau drept eloquență. Oratorul, de la primele cuvinte, era el insuși îmbătat de sunetul voacei; într'o suggestiune neîntreruptă el lupta, atacа, distrugea—murind el însuși înecat în acel potop de vorbe care se sfârșiau printr'o eclipsă a conștienței, stinsă în ropotul de aplauze, lipsite de scop și de șir ca și frazele, dar ca și ele de răsunătoare și mult îmbătătoare.

...Odată, o singură dată dară „oratorul“ avu nenorocirea de a scrie. Și a așternut pe hârtie ceea ce, întocmai, ar fi vorbit în public. El nu scria—ci vorbea pe hîrtie ca să s'audă departe..... Firește—lumea s'a alarmat, s'a indignat. Iar el însuși recitind—a rămas înspăimântat de cele ce cetia ori îi cetiau alții sub semnătura lui și, cu sufletul împăcat, se jura că nici-odată n'a „gândit“ asemenea lucruri. Oamenii însă nu pricipeau această boală a frazei, pricina nenorocirei—iar tovarășii lui de atunci—și sunt mulți ani de zile de zile de atunci—nu l'au mai lăsat să scrie și el n'a mai renegat nimic nici n'a mai vrut să sufere, nevinovat...

Rodion

O escursiune de la Mangalia

Soarele abia se ridicase.

Pe piața Mangaliei liniște ca și pe marea ce-i sta în față.

Rând pe rând câte un turc-pășind încet și măsurat—sosește pentru a-și lua locul obicinuit la mesele înșirate deja în fața cafenelei turcești, unde li se pune dinainte un feligean cu cafea, un pahar cu apă și o cățue cu cărbuni—numită de turci *maucal*—pentru aprinsul țigărilor.

La o parte a pieței stau gata de plecare 3 căruțe turcești. In jurul lor așteptăm cu nerăbdare să ne ocupăm locurile: 2 dinapoi, 2 dinainte și vre-o 2 pe capră înghesuind pe dietul turc ce abia stăpânia pe cei 2 cai mici dar foarte iuți—renumiții cai dobrogeni.

In strigăte de urale, caravana pleacă.

Drumul prezintă diferite aspecte deși pe câmpul larg deschis. Ca duși de vânt lăsăm în urma noastră: lanurile bogate de păpușoi—rezistente secetei din pricina umidității aerului vecin Mării,—pădurea de salcâm—Comorova,—un sat mic, Mangiapunar, până când ne găsim pe malul Mării. Imensitatea ei ne răpește privirile și gândurile de nici nu ne dăm sama cînd—după 2 ceasuri de mers—ne găsim în fața farului dela Tuzla, unul din principalele faruri ale Mării Negre.

Aci câteva clădiri pentru oamenii de serviciu: un mecanic, 2 ajutori și un servitor. Lângă far e instalația *sirenei* ale cărei semnale se aud pană la distanța de 36 km. Farul care e înalt de 80 metri dela fundație, are 250 trepte așezate în spirală până în vârf unde se găsește, o lampă de o construcție specială care aruncă o lumină roșie înspre Constanța—vasele trebuesc să se ferească de ea pentru a nu fi prea aproape de mal, care-i stâncos pe toată întinderea de la Constanța până la Tuzla. Câteva trepte mai sus se găsește instalația aparatelor pentru punerea în mișcare a unui glob enorm întocmit din bucăți de cristal care măresc lumina unei lămpi așezate în mijloc. Acest glob are numai pe două părți opuse câte două plăci circulare de cristal, care revin în același loc după 30 secunde, ceea ce face ca lumina ce se aruncă Mării să fie intermitentă.

După o oră trecem la Tuzla — un sat tătăresc cu casele foarte joase, construite în piatră, înconjurate cu zid — rău închegat, tot de piatră, fără nici un aspect, fără nici o îngrijire, toate întunecate, înprumutindu-ți numai de cît ceva din melancolia lor. Oameni foarte rari și foarte puțin simpatici.

La umbra unor salcâmi ne așezăm în jurul unei mese lungi. Aci într'un cor de voci tinere însoțit de flaut și chitară, împăcăm și stomachul și inima.

Trecem la otelul Movilă așezat pe malul lacului Tekir-Ghiol (lacul albastru). Aci ne oprim pentru a lua o barcă cu care să traversăm lacul pentru satul Tekir-Ghiol. Insă barcagiul—sub puterea unei logice aparte — nu ne poate lua.

Renunțăm la această plăcere și pornim iarăș cu echipagele noastre, care merg cu atît mai repede cu cît fac mai mult drum. Peste 15 minute intrăm în renumitul *Tekir-Ghiol*.

Primul lucru care ne isbește privirile sunt un fel de statui de abanos înșirate pe mal — statui în chip de om. Apropiindu-ne însă vedem că statuile își mișcă ochii luînd un aspect ce instantaneu ne oprește respirația.... Erau nefericiții suferinzi supuși tratamentului de nomol

Intrarea în Tekir-Ghiol face o impresie penibllă.

Ori-cît de bine dispus ai fi fost la început acest miraculos sat are darul —pe lîngă altele — de a-ţi strînge inima, de a te pune pe gînduri şi de a te face să revii din nemulţumirea ce te cuprinsese la ideea că vei vedea un loc necunoscut, că vei cunoaşte o localitate despre care se spune atît de multe.

Teghir-Ghiolul e un lac, ce, ca ori-care apă ţi-ar face plăcere s'o priveşti; malurile-i însă atît de rău întreţinute şi atît de murdare, din sănătos, te fac bolnav dacă nu fiziceşte dar moralicește numai de cît. Necurăţenia nu-i produsă numai de nămolul ce primitiv de tot se scoate din lac pentru a fi transportat pe la oteluri pentru băile calde, ci mai ales de gunoiul aruncat pe mal. Lipsa de supraveghere din partea administraţiei permite ori-cui să arunce la întîmplare coji de tot felul de fructe, hîrtii, tinichele etc...

Ne oprim la Cazino, unde e şi restaurant, la care te-ai putea ospăta binişor dacă ar fi mai îngrijit. Necurăţenia domneşte şi aici. Stăpânii acestor fel de localuri nu sunt încă convinşi că necurăţenia e şi în dauna lor proprie—dauna băneasca, de altele poate că nu ţin samă —închizând petitul celor ce-i vizitează.

Ceva mai la deal de Cazino se găsesc otelurile particulare care au şi cîte un stabiliment de băi calde pentru înlesnirea celor bolnavi. Numai aci, de sigur, poţi capata noţiunea exactă a cuvântului *exploatator*: proprietarii rădică preţurile camerilor în fie-care an fără a aduce cea mai mică îmbunătăţire... din potrivă neglijenţa lor strică şi ceea ce fusese suportabil la început. Ogrăzile acestor oteluri au devenit un fel de depouri de hîrtii aruncate, cutii sparte de sardele, pene —mai ales pene—coji de zamos—fructul abundent al Dobrogiei—şi câte altele: toate contribuind la otrăvirea plămânilor celor ce se duc să-şi găsească sănătatea.

Sub această impresie penibilă luăm hotărârea să plecăm.

Reflecţii: asupra suferinţelor de tot felul fisice şi morale, asupra setei de bani, asupra lipsei de inimă.. face ca escursiunea să nu mai aibă caracterul vesel ce luase la început...

Asfinţind soarele, întunericul ne cuprinde pe la jumatatea drumului către Mangalia. Odată cu întunericul şi tăcerea. Nu se aud decât clopoţeii mici cu sunet ascuţit de la gâtul cailor... iar noi fie-care ne închidem în lumea gândurilor noastre...

„Cum celor cărora împrejurările vieţei nu le permit să stea la Movilă, să nu le fie îngăduit dreptul la miracolele naturei?... Ei să nu aibă parte de viaţă, sau dacă li se permite aceasta, să nu poată a şi-o uşura? Uman o fi oare nepăsarea aceasta din partea celor cari au putinţa să-şi dee samă intervenind pentru îndreptarea răului? Cum, civilizaţia de astăzi cu care ne fălim, mai poate tolera atâta neglijenţă tocmai acolo unde e nevoe de aer curat şi de privelişti plăcute pentru a mai însenina puţin gândurile celor condamnaţi de soartă a-şi petrece o bună parte din viaţa lor pe malul acestui renumit lac?—ale cărui minuni vor deştepta în curând şi curiozitatea străinilor.

Şi dacă sentimentul umanitar nu-i deajuns pentru a decide pe cei în drept să se intereseze mai de aproape de unele privilegii ce natura ni le dă, apoi oare nici ideea unei eventuale suferinţi, nici aceasta nu poate sugera mijloacele trebuitoare pentru îmbunătăţire? Cum? Numai setea de bani să fie imboldul cel mai puternic al acţiunilor omeneşti?"...

Sub puterea acestor reflecţii nu mai era cu putinţă să ai nici noţiunea timpului nici a spaţiului: întunericul, răcoarea serei, mersul uniform al cailor, ţingănitul clopotelor, toate contribuiau a da iluzia unui drum în timpul ernei... Numai din cînd în cînd cîte o sguduitură puternică ne punea în faţa realităţii făcîndu-ne să strigăm turcului ce ne conducea: „*Ceck, ceck*", crezînd că-i zicem să meargă mai încet. Turcul însă, mîna şi mai tare ceea ce făcea ca la un alt hop să sărim şi mai sus.

Ajungînd la Mangalia întrebarăm pe unul din Turci:

— Dar bine Luthfe, de ce ne-ai adus aşa de repede, nu era mult să ne arunci din căruţă.

— Şi eu m'am mirat—ne răspunde Etem, un alt turc—dar dacă dv. aţi dorit astfel.

— Noi? te'nşeli.

— Cum? Nu strigaţi *d-v. ceck, ceck*?

— Şi ce însamnă aceasta?

— *Trage, trage.*

Această argumentare ne mai înveseli uitînd pentru moment miraculele sufleteşti ale Tekir-Ghiolului.

M. C. Buţureanu
Institutoare

Litere-Ştiinţe-Arte

Aproape toate ziarele — ocupîndu-se de celebrul proces Harden-Moltke au vorbit de „homo-sexualitate" în loc de „omo-sexualitate", confundînd lesne rădăcina omo, de la grecescul omoios,—asemenea, acelaşi, cu rădăcina „homo", latinescul om, bărbat. Prin „omosexualitate" se înţelege anomalia atracţiunei între aceleaşi sexe, fie bărbaţi, fie femei,—afecţiune străveche în genul omenesc şi care se întîlneşte în studiul psiho-fiziologic al oamenilor din toate timpurile şi locurile. Ca manifestare bolnăvicioasă, ea presintă simptome banale, obicinuite: ceea ce în condiţiuni normale face atracţiunea intre sexe diferite, se întîmplă la omosexuali în rîndurile persoanelor de acelaşi sex: un omosexual „iubeşte" pe un barbat, iar omosexuala—simte „dragoste" pentru o femee.

Mijloacele, senzaţiile sunt aceleaşi ca şi în condiţiunile normale. Fireşte nu aici e locul să dăm amănunte fizice sau fiziologice asupra acestei bolnăvicioase manifestări. Dar din punctul de vedere istoric cităm, de curiozitate, că de această perversitate se ocupă oameni ca Socrate, Alcibiade, Plato —la Greci, Iuliu Cesar, Octavian, Tiberiu, Caligula, Claudius, Nero, Domiţian, Nerva, Trajan, Adrian la Romani. Un geniu ca Michel-Angelo Buanorotti şi după alţii şi Shakespeare — au avut aceleaşi înclinări. In timpuri mai noui sunt oume literare şi artistice ca Oscar Wilde, Verlaine şi mulţi, în special dintre artiştii dramatici. Pe poetul August von Platten îl învinuia Heine în public de atare perversitate. De unde se vede dară că nici prinţul de Eulenburg, nici contèle de Moltke nu sunt specimene aşa de rare sau izolate, nici nu sunt în rea tovărăşie...

*

O comunicare făcută de profesorul de fisiologie dela Sorbona, Dastre, la congresul de medicină din Paris a avut darul să facă o revoluţie în medicină. Pînă la această comunicare s'a ştiut că iodul şi în special iodurile sunt medicamentul specific în potriva artritismului, această boală a veacului nostru. Ei bine, d. Dastre demonstrează că iodul provoacă artritismul, că animalele cărora li s'a dat în dose mici iodure şi într'o vreme anumită au căpătat toate simptomele unui artritism avansat. Şi medicii l'au dat ca antiartritic.

*

După cum anunţă un ziar din Lipsca, Katerina Schratt, una din cele mai mari actriţe ale teatrului din Viena se va manifesta şi ca autoare. Ea scrie în present o comedie cu musică. Piesa va fi numită „Monte-Carlo", şi represintă viaţa unei bucătărese vieneze care a reuşit să devie bogată şi fericită. E un rol svăpăiat, aşa numite „bombenrolle" pe care singură artista îl va esecuta.

*

Primim la redacţie broşura d-lui dr. C. Atanasiu: *In ţara întunericului*, conferinţă ţinută la Ateneul din Galaţi, asupra căreia vom reveni cu o dare de seamă.

*

Informaţii

In legătură cu licitaţia din comuna Belceşti, autoritătile noastre au constatat următorul fapt foarte important din punctul de vedere al adevărului cuprins în pretenţia ţăranilor de a li se da mereu pămînt.

S'a constatat că 250 loturi—în total 1000 de fălci—luate pînă acum pe numele locuitorilor acelei comuni, au fost exploatate în realitate de 5 oameni, cărora ţăranii; le-au trecut loturile adjudecate şi anume: Părintele Movilescu, Mihailescu, Constantinescu fost perceptor, Banck, comerciant din Hîrlău şi încă unul al căror nume îmi scapă.

Se încercase şi acum, cu ocazia ultimei licitaţii, să se aranjeze lucrurile ca mai înainte dar nu s'a ajuns la nici un rezultat.

Intr'adevăr cînd a ajuns inspectorul comunal, preotul Movilescu şi controlorul Adam i-au declarat că au ţinut de acum licitaţia.

Inspectorul le-a declarat că n'au avut nici un drept la aceasta şi a procedat d-sa la facerea unei noui licitaţiuni.

—

Cu toată gălăgia care a făcut'o bietul Zamfir Handoca şi cu toate protestările de la clubul liberal, s'au făcut înlocuirile pe placul d-lui N. Gane.

D. Dobrovici a fost numit pe ziua de 20 Octombrie intendent la azilul de bătrîne, în locul d-lui Z. Handoca, iar acesta grefier la penitenciar, în locul d-lui Ernescu, care e transferat la Pîngăraţi.

—

Holera. — Ştiri alarmante asupra mersului holerei în Rusia continuă să soseasca.

Direcţiunea generală a serviciului sanitar a hotărît să mai ia încă cîteva măsuri.

La punctul Ungheni, va mai fi trimes un medic, care împreună cu d. dr. Papiniu să conducă măsurile carantinare, ţinîndu-se samă de faptul că numărul călătorilor care vin din Rusia e foarte mare, aşa că un singur medic nu poate dovedi să aplice măsurile.

De asemenea paza de a lungul Prutului va fi făcută mai cu rigurositate, căci chiar mîine se vor trimete noui trupe, care vor fi aşezate în locurile unde trecerea Prutului se poate face cu uşurinţă.

*

De eri se zvonea în oraş că la Kişinău s'ar fi constatat 3 cazuri de holeră.

Cerînd astă-zi lămuriri la autorităţile din Ungheni, ni s'a spus că zvonul e falş şi că nici un caz nou nu s'a constatat la Kişinău.

*

Din Galaţi ni se scrie:

Astă-zi a plecat batalionul 3 de vînători pentru a face paza la hotarele Prutului. Cîte-va canoniere de războiu fac pază de a lungul Dunărei pînă la Tulcea. Spitalul de holerici care e situat la bariera oraşului a început să se repare.

—

E probabil că în primăvara viitoare epitropia Sf. Spiridon va începe construirea, lîngă noua ospătărie, a unui nou local pentru farmacia cassei, de oare-ce actualul local este cu totul impropriu.

—

Asă-zi s'a deschis la abator obicinuitul iarmaroc de toamnă, ce se ţine cu ocazia sărbătoarei sf. Dumitru.

Iarmarocul va dura o săptămînă.

—

Măsurile luate contra holerei au început a se aplica la noi.

Agenţii sanitari şi revizorii lor cutrieră mahalalele în fiecare zi pentru a supraveghea curăţirea ogrăzilor şi străzilor precum şi la desinfectările cu acid carbonic.

In afară de aceasta consiliul de higienă al oraşului va fi convocat din nou zilele acestea, spre a mai lua încă cîte-va măsuri.

—

D. Al. Teodori, sub-locotenent din regimentul 7 Calaraşi, fiind însărcinat de comandantul acelui regiment, a plecat aseară la Vârciorova pentru requisiţionarea remontei necesare acelui regiment.

—

Noua ospătărie „Iordache Popovici", construită în ograda spitalului Sf. Spiridon, nu se va inaugura până la 15 Noembrie a. c.

Dela 1 Noembrie se vor face instalaţiile, iar în ziua de 15 se va face cu o deosebită solemnitate inaugurarea. De la acea dată cancelariile epitropiei vor fi mutate în noul local.

—

In cursul lunei Noembrie, consistoriul spiritual al Mitropoliei va judeca procesul preotului Popovici din Belceşti, dat judecăţei pentru rea purtare şi acel al preotului Malcoci din P.-Neamtz, pentru abatere dela sf. canoane bisericeşti,

—

Sub d. Spiru Haret domneşte legea! aşa strigă liberalii pe toate tonurile. Nici nu se ştie ce e hatârul, de ce ministerul şcoalelor poartă în numele său proimionul hatârului.

Iată faptul: D-na Ecat. Major Stratilescu cerând concediu de la şcoala Normală de fete, recomandase de suplinitoare a ei pe d-ra S. Ionescu licenţiată în ştiinţi şi cari în repetate rânduri îi suplinise catedra. Cei dela minister numesc din oficiu pe d-ra M. Castano, cu 80% parte din salariu, de şi d-ra Castano e institutoare la şcoala primară „V. Adamachi" şi isprăvindu-şi concediul pentru complactare de studii urma să treacă la catedră.

Urmarea acestei treceri peste drepturile titularei e că d-na Stratilescu a fost silită a reveni asupra concediului de şi d-sa era silită a sta în Bucureşti, unde soţul ei d. Major Stratilescu e sub-director la una din şcolile militare.

—

BASARABENE. Holera. — *Administraţia zemstovului din Basarabia, în şedinţa de la 12 Octombrie a hotărît să cheltuiască 50,000 de ruble pentru combaterea holerei care a isbucnit în toată Basarabia.*

*

Până în present spune *Moldovanul* au fost cîţi-va morţi în Chişinău şi în restul Basarabiei—dar zilnic vin veşti de întinderea epidemiei.

*

Alegerile pentru Dumă s'a efectuat Duminică 14 Octombrie. Au fost aleşi ca deputaţi în Dumă din partea ţaranilor: *Gulkin*, din partea orăşelor: *Smidov*; din partea a două adunări a oraşelor: *Tretiacenko*, din partea marilor proprietari: *Krupenski*. Au fost aleşi de asemeni: *Puriskevici, Sipadino, Demianovici, Karavasili.*

Vestitul Kruşevan n'a fost ales—căci în ultimul timp el s'a retras din partidul centrului şi s'a manifestat ca antisemit pur.

*

Guvernul rusesc a început a vinde din averile împărăteşti şi boereşti ţaranilor. Preţul pămîntului variază după judeţe. Aşa în ţinutul Hotinului o desiatină e de 300 ruble (750 de franci) în ţinutul Bălţilor 227 de ruble; în al Sorocii 213 ruble; în al Orgheiului 229 ruble; în al Kişinăului 223 de ruble; în ţinutul Benderului 148; al Ismailului 167 şi al Akermanului 150.

Pămîntul va fi răsplătit de ţarani în timp de 44 de ani cu o dobînda de 4 jum. la sută.

—

D. Gh. Kernbach, prefectul judeţului, a plecat astăzi cu trenul de 12 la Ungheni, în inspecţie.

D-sa va inspecta spitalul judeţean, lazaretul şi va observa mai ales, cum se aplică măsurile de desinfectare pentru călătorii veniţi din Rusia din regiunile contaminate de holeră.

—

Instituţia juraţilor.— După cum am anunţat ministrul justiţiei a numit o comisiune compusă din mai mulţi magistraţi din Bucureşti, care să se ocupe cu elaborarea unui proect pentru modificarea instituţiei juraţilor.

Ministrul a cerut comisiunei să respundă la următoarele puncte:

1) Dacă n'ar fi de ajuns ca juriul să se compue din 7 şi nu din 12 juraţi; 2) dacă nu sunt prea multe sesiuni; 3) prin ce mijloc s'ar putea restrînge numărul cetăţenilor care figurează pe lista juraţilor, 4) Cum s'ar putea asigura o mai bună recrutare a juraţilor; 5) Cine trebuie să dreseze aceste liste, în tot cazul atribuţia aceasta n'ar trebui luată din mîinele prefecţilor?; 6) Nu s'ar putea cere condiţiuni mai serioase spre a putea fi jurat; 7) Cari sunt crimele ce ar putea fi corecţionalizate?.

—

D-na Natalia Simionescu, foastă profesoară de croitorie la şcoala profisională „Reuniunea Femeilor Romîne", dă lecţii de teorie şi practică.

A se adresa str. Sărărie No. 78.

—

☛ La 26 Octombrie a. c. încep seratele cinematografice ale Teatrului Pathé Frères din Paris. Aceste serate vor avea loc în fie-care seară în sala Teatrului-Circ Cezar Sidoli din oraşul nostru şi vor fi inteligent conduse de simpaticul nostru electrician d. Ant. C. Bottez.

Casa Pathé Freres din Paris are pînă în prezent 260 Teatre-filiale împrăştiate pe tot globul, din care două la noi în ţară, unul la Bucureşti la Teatrul Bulevard—Eforia şi al doilea în oraşul nostru la Teatru Circ Cezar Sidoli.

Casa Pathé-Frères va trămite aci cele mai recente noutăţi cinematografice apărute la Paris şi după ce vor fi arătate ieşenilor întreg programul va fi trămis de aci la Bucureşti.

La fiecare trei zile programul va fi complectamente schimbat.

—

S'au mai anunţat următoarele conferinţe în Aula Universităţei, pentru bustul lui Vasile Conta:

Vineri 9 Noembrie dl. Ilie Bărbulescu (subiect rezervat); Vineri 23 Noembrie d. N. Beldiman: Romanul contimporan; Vineri 6 Decembrie d. dr. Leon Cosmovici: Rolul social al fiziologiei; 16 Noembrie State Dragomir (subiect rezervat); 13 Decembrie M. Sadoveanu (subiect rezervat).

—

D. Ioan Gherasim, student în drept, a fost numit copist la portărei, în locul d-lui Anton, demisionat.

—

D. doctor C. Şumuleanu a fost numit agregat la catedra de chimie medicală şi biologică la facultatea de medicină din Iaşi.

—

Cursurile la facultatea de medicină s'au început de Luni 15 Octombrie.

D. profesor dr. Rusu îşi va deschide cursul său mîine Vineri 19 Octombrie.

—

La Gropniţa s'a produs ieri un incendiu, care a distrus complect casele locuitorului Teodor a Vadanei, precum şi două şuri şi nişte hambare cu cereale. Pagubele întrec suma de 1000 lei.

In urma cercetărilor ce s'au făcut de către secţia de jandarmi rurali din Gropniţa s'a constatat că focul a fost pus de indivizii: Vasile I. Ciobanu, D. Budeanu şi C. Ungureanu, care au fost arestaţi şi înaintaţi parchetului.

—

Dr. I. ANTONIU

Doctrina Beţiei

VI.

Intrînd în gîndirea acestor profunzi şi făcîndu-ne drum, ar trebui scris marele principiu de afinitate chimică — mai ales cînd totul este chimic în om;—în adevăr, în studiul acestei cestiuni unele consideraţii au o valoare mai mult de interes istoric, care astă-zi a devenit un abus de analise.

Oare aici avem noi de rezolvat o formulă de combinaţie chimică?

Vechiul Darwin în zoonomia sa zice: a gîndi este a teoriza; putem gîndi dar ori cît de mult, fără nici un inconvenient asupra acestor probleme, care sunt de competinţa spiritului medical.

Inainte de a termina, ne vom opri asupra presenţei alcoolului în serositatea ventriculelor cerebrale, care s'au constatat de Wepfer, Schrader, Ogston, Lallemand, Perrin şi Duroy.

Faţă cu aceste înalte culturi intelectuale, a căror aplicaţie de spirit a produs miracole, îndrăznim şi noi a strecura o opiniune.

După exemplul acestor savanţi, încercînd o serie de cercetări în această direcţie, am constatat în adevăr alcoolul în ventriculii creerului—aceasta îi astă-zi un fapt incontestabil, mai ales cînd ţinem cont, că fluidul cefalo-rachidic prin absenţa albuminei favorizează această penetraţiune; însă singurul lucru ce ne-a preocupat mai de preferenţă a fost: dacă presintă toate calităţile de alcool; iată lacuna pe care am încercat, a o împlini. Aceste motive ne au determinat a chema atenţiunea asupra acestui fapt, ce fie-care poate controla repetînd experienţa; resultatele ne-au surprins, cea-ce ne-a încurajat a face multe cercetări şi astă-zi posedăm un însemnat număr de experienţe demonstrative.

Iată metoda: luînd în o epruvetă fluid din ventriculele cerebrale de la un beţiv, care succombase în urma unui exces de activitate succedată de colaps (acţiune generală sau difusă); iar într'o alta tot fluid din ventriculii cerebrali, însă de la un cadavru de moarte naturală, ambele epruvete conţinînd un volum egal de lichide, supuse la temperaturi diferite şi egale, pentru a putea constata dacă aceste fluide îşi schimbă forma lor de altă dată, în mod constant şi în timp determinat, am observat, că fluidul din ventriculii cerebrali ai beţivului pune mult timp, adică trece cu o mare întîrziere în stare solidă şi, ajuns aci, formează o ghiaţă poroasă şi mai uşoară, ceea probează că în stare lichidă are mai puţină densitate; pe cînd cel-l-alt dă o ghiaţă mai compactă şi mult mai solidă.

Trecîndu-le apoi la starea lichidă cel dintăi care a părăsit formele anterioare, e fluidul ce conţine alcoolul.

Făcînd cu aceste două lichide esperienţe asupra puilor de găină în etate ca de 2 luni, unul simte un fel de somnolenţă şi pe urmă puţină indisposiţie; pe cînd cel l'alt e bine dispus şi nu schimbă nimic din starea lui de înainte.

Incercînd prin analisă o cercetare calitativă, pentru a putea în deajuns caracteriza presinţa alcoolului, am modificat mai întăi natura disolvantului; astfel la o disoluţie de gomă în apă adăogînd acest fluid, deşi nu să obţine vre un precipitat alb, cum dă alcoolui pur, dar totuşi ia o schimbare uşoară în aspect şi în culoare cam turbure, puţin albicios şi dispărînd prin agitaţiune.

Adăogînd cel-l-alt lichid asupra unei soluţiuni alcoolice de reşină ne dă acelaşi efect ca şi cînd am adăugi apă curată, adică un precipitat alb ca laptele. Aceste încercări pot să fie considerate de unii ca premature, dar noi nu ne apropiem alt merit de cît buna voinţă de a aduce tributul de facte la istoria alcoolismului. Lăsăm chimiştilor, cărora le deschidem poarta, grija de a complecta acest studiu de atîta însemnăte.

Fiind vorba de alcool, credem că nu e fără interes a face în scurt şi istoria lui, a cărui formulă este $C^4H^6O^2$.

In dicţionarul enciclopedic art. alcool, după Behier, onoarea descoperirei alcoolului nu vine lui Arnoud de Villeneuve. More Wod pretinde, că Chinesii 'l preparau cu mult timp înaintea Arabilor; iar Hoefer (istoria chimiei T. I. p. 107) gîndeşte, că Arabii însăşi 'l au fost primit de departe, pentru că origina adevăratului cuvînt seamănă a se ridica din cea mai adîncă vechime—pînă la originea Chaldeiană.

La început era considerat ca medicament şi nu se găsia de cît la farmacii, însă în anul 1514 posesori sau antreprenorii monopolului de distilaţie numiţi oţetari să acapărară de el; după cîţi-va ani destilatorii s'au separat de oţetari; de la această epocă alcoolul a fost întrebuinţat atît exterior cît şi interior, dar în anii din urmă a luat, după cum 'l vedem şi astă-zi, un avînt mai mare.

(Va urma)

Ultime informaţii

Doctoratul în drept nu se mai înfiinţează!

Alaltă eri, în consiliul de miniştri, s'a desbătut chestia creărei doctoratului în drept la ambele facultăţi.

Primul-ministru a declarat că sînt alte nevoi mai urgente de cît doctoratul în drept!

*

Sînt zece zile de cînd noi ştim că doctoratul nu va mai fi creat. Nu d. Sturdza a inventat mijlocul «altor nevoi», ci acel ticălos ministru al şcoalelor, care înşelase, pur şi simplu, pe profesorii din Iaşi, cînd, cu acea morgă caracteristică lui Haret, el venise în mijlocul profesorilor din Iaşi şi înşelase buna lor credinţă.

D-lui Haret, angajat dar în această chestie, nu-i dăduse mîna să se dee pe faţă, aşa că a trebuit să-l împingă înainte pe d. Sturdza.

*

Cu doctoratul în drept se încearcă, de fapt, o repetare a unui joc infam identic: cu prilejul publicărei proectului pentru creiarea facultăţei de teologie în Bucureşti, se agitase în Iaşi ideia creărei unei facultăţi identice şi la noi.

Atunci tot d. Sturdza declarase că facultatea de teologie nu va fi creată în nici una din Capitale.

Dar prin surprindere suma necesară pentru facultatea din Bucureşti fu înscrisă în buget.

Să vegheze profesorii, să vegheze cetăţenii, pentru ca şarlătănia să nu se repete şi acum, cu prilejul proectului doctoratului în drept.

D. P. S. Aurelian a comunicat d-lui Sturza că starea sănătăţei nu-i mai permite să conduca lucrările Senatului, ca president.

In consiliul de miniştri de alaltăeri s'a discutat această chestiune şi s'a hotărît ca d. P. Poni să fie ales president al maturului corp.

O persoană care a fost prin Romăneşti şi Movileni, ne informează că spiritele prin acea parte sunt foarte agitate.

Ţaranii ţin consfătuiri şi se duc mereu atît la primarii lor cît şi la învăţători şi le cer, ca unii ce au fost puşi ca intermediari între ei şi arendaşi, să intervină să li se dea pămînturi.

Persoana de la care deţinem acestă amănunte, ne spune că a auzit într'un grup de ţarani.

— „Manifestul e dat de Regele şi dacă nu ne dă pămînt nici Vodă, apoi să mai poftească altă-dată să ne mai cheme la vre-o Plevnă!"

Absolut autentic.

Ţăranii din comuna Coarnele-Caprei, judeţul Iaşi, sînt foarte agitaţi de faptul că prefectura a adjudecat numai asupra sătenilor din Belceşti loturile de pămînt pentru care s'a ţinut eri licitaţie. Cei din Coarnele-Caprei pretind că la acele loturi au avut şi ei drept.

Ţăranii au trimis o telegramă de protestare ministrului de interne.

Camera de punere sub acuzare compusă din d-nii: Crivăţ, preşedinte, Suciu şi Cernătescu, membrii, a cercetat astă-zi apelul procurorului în contra infirmărei mandatului de arestare ce a fost lansat contra Lottei Rubinştein

Apelul a fost susţinut de d. procuror de curte Hamangiu şi a fost primit de cameră.

In consecinţă Lotti Rubinştein rămîne arestată.

Slănicul ameninţat de flacări.— *O telegramă sosită azi dimineaţă la Epitropia sf. Spiridon, anunţă că pădurile din împrejurimele Slănicului sunt din nou în flacări.*

Focul a fost pus astă-noapte, din mai multe părţi, aşa că pădurile Slănicului, proprietatea cassei sf. Spiridon, sunt inconjurate de flacări, care alimentate de vînt se întind cu o furie nebună, aşa că şi aceste păduri sunt ameninţate.

Epitropia a intervenit telegrafic către ministerul de interne şi către prefectul de Bacău spre a lua măsuri.

Ministerul de interne a telegrafiat prefectului de Bacău să ia toate măsurile posibile pentru ca pădurie epitropiei sf. Spiridon să nu fie atinse.

S'au trimes la faţa locului trupe din Bacău.

Epitropii cassei sf. Spiridon vor pleca în astă-seară la faţa locului.

Prefectura judeţului Iaşi a luat o dispoziţie privitoare la loturile de pămînt bisericeşti: preuţii, pe viitor nu vor putea lua în arendă asemenea loturi de cît cu autorizaţia expresă a ministerului cultelor.

*

In zilele de 8 şi 9 Noembrie se va ţinea licitaţie pentru arendarea la ţărani a loturilor de pe moşia Moara Dancului.

Procese importante.—La tribunalul Dorohoi se judecă astă-zi procesul intentat de Zemstovul din Kişinău d-lui Pătrologeanu pentru revendicarea unor trupuri din moşia Mitoc, jud. Dorohoi.

La curtea de Apel din Galaţi, s. I. se va cerceta Sîmbătă apelul d-lui I. I. Ventura în contra hotărîrei tribunalului prin care d-na Eufrosina Catargiu a fost pusă sub interdicţie.

Se ştie că acum cîte-va zile căpitanul Niculescu, fost comandant al companiei de jandarmi rurali din judeţul Suceava, a atacat înaintea contenciosului administrativ, decisia ministrului de interne, prin care a fost înlocuit. Eri Curtea de casaţie secţia III-a a respins recursul făcut de căpitanul Niculescu.

Din Tecuciu ni se scrie că lefurile învăţătorilor din judeţ n'au fost achitate încă nici pe luna Septembrie.

Ar fi de dorit ca acest scandal să înceteze.

Se ştie că între administraţia comunală din Iaşi şi între ministerul de războiu a intervenit un serios incident privitor la herghelia de la Groşi de lîngă Timişeşti, pe care administraţia nu vrea ca să se înfiinţeze din motive higienice.

Acum atît ministerul de războiu cît şi cel de interne au numit expert pe d. dr. Aurel Babeş, asistentul profesorului Babeş, ca să se tranporte la Timişeşti şi să se pronunţe dacă vecinătatea unei herghelii ar putea avea vre-o influenţă higienică rea, asupra apei ce urmează a fi adusă la Iaşi de la Timişeşti.

Starea locotenentului Pruncu, cu toate că au circulat zvonuri de înrăutăţire, continuă a fi satisfăcătoare.

Temperatura continuă a se apropia tot mai mult de normal—şi singurul lucru îngrijitor este esophtalmia care perzistă—dar care nu poate influenţa întru nimica asupra stărei generale.

Locotenentul Pruncu continuă a fi foarte agitat şi de aceia medicii au luat măsuri ca să nu fie nimenea admis lîngă bolnav.

Din cauza stărei sale agitate Pruncu a refuzat să răspundă şi judecătorului de instrucţie care a voit să-i ia astă-zi un interogator.

Mâine, 19 a. c., fiind sf. Cleopatra, elevele şcoalei profesionale sf. Sava, vor serba patronul doamnei Cleopatra Gheorghiu, directoara şcoalei. Elevele, sub conducerea d-lui C. L. Michailescu, vor da o producţie muzicală.

E o atenţie bine meritată a elevelor pentru excelenta lor directoare.

Judiciare.—Tribunalul secţia II-a se va pronunţa Sâmbătă în cererea făcută de comerciantul Lehrer ca s'i se prelungească moratoriul.

— Mâine secţia I-a a tribunalului va judeca din nou procesul lui A. Barasch, pentru falşificare de poliţe şi excroherii.

— Curtea de Apel secţia I-a judecă astă-zi procesul dintre d. F. Dionisiu din P.-Neamţ cu administraţia cassei şcoalelor, pentru înstreinare de avere.

— Tribunalul secţia I-a judecă astă-zi procesul dintre D. Olivenbaum şi Gr. Sturza pentru plata unor cambii.

Mult aşteptatul concert al d-rei Madeleine Sion va avea loc în sala Teatrului Naţional Duminecă 21 Octombrie, cu concursul d-rei Aspasie Sion profesoară de piano, şi al d-lor Moldrich profesor de violoncel, Al. Zira bariton şi A. Ciolan pianist.

D-ra Madeline Sion va pleca la Paris pentrn a-şi cemplecta studiile de canto cu celebra diva Elena Teodorini.

Tot Iaşul şi-a dat întîlnire la acest frumos festival artistic.

Din Viena se comunică că marea întreprindere financiară Laenderbank a suferit o pierdere de 5 milioane coroane.

Krachul acesta l'a produs sucursala din Londra a băncei, prin speculaţiuni rele la bursa din New-York.

Laenderbank are filiale şi în România care funcţionează în Bucureşti, Brăila şi Constanţa sub firma Banca de Credit romîn. Ea este şi principala concesionară a loteriei de stat a Romîniei.

Astă-zi la orele 1 jumătate o servitoare a doamnei Tataru, din strada Arcu, alerga pe stradă cu bluza aprinsă. Graţie faptului că trecătorii au reuşit să smulgă bluza, servitoarea a scăpat cu viaţă.

Ştiri şcolare.—Ministerul cultelor a înştiinţat revizoratul nostru şcolar, că din judeţul Iaşi, au fost admişi să dea examen de înaintare pe loc, ce se va ţinea la 1 Februarie 1908, următorii învăţători: Bottez Gh, Chelariu Gavril, Dimitriu C-tin, Dimitriu Ioan, Dodon Ioan, Florescu Petru, Florian Elvira, Georgescu Gh., Gheorghescu Gh., Iamandi Natalia, Ionăşescu D., Kososchi I., Kososchi Maria, Munteanu Dim., Popazu Aglae, Popescu C-tin, Popovici Gh. Râpeanu Neculai, Sachelarie Gh, Sevastian V., Teodorescu St., Toma Ioan, Toma Lucreţia, Ulmann Ioan, Gaşpar Gh., Moruzan Gh., Pomîrleanu Petru şi Popovici Ioan.

— D. D-trie Popovici a fost însărcinat să ţină conferenţe de appicultură la şcoalele rurale din întreaga ţară.

— D. Grig. Savinescu, inv. la Aroneanu a cerut să i se arendeze terenul şcoalei din Dorobanţu.

— D-na Maria Lupescu a dăruit Adţiei Cassei şcoalelor un teren de 5 h. şi 51 de arii, din Coarnele-Caprei.

— Invăţătorul din Prigoreni areclamat revizoratului şcolar că locuitorii din acea comună nu vor cu ori-ce preţ să-şi trimeată copii la şcoală.

— D. I. Bogos student, a fost numit inv. la şcoala din Oneşti, în locul d-lui I. Dimitriu permutat la Coarnele Caprei.

— D-na Elena Popa a demisionat din postul de maistră dela şcoala rurală din Prigoreni.

— D. revizor şcolar Sachelarescu a plecat azi din nou în înspecsarea şcoalelor rurale din judeţ.

De la Archiva.—Membrii societăţei ştiinţifico-literară „Archiva" au ţinut aseară la 8 şi jum. şedinţă sub preşidenţia d-lui A. D. Xenopol. Au fost presenţi d-nii: Gh. Ghibănescu, Ilie Bărbulescu, dr. I. Petrovici, dr. August Scriban, T. T. Burada, Titus Lapteş, dr. Cosmovici, D. Longinescu, R. Sevastos şi O. Minar.

D. dr. L. Cosmovici citeşte adresa cercului didactic, prin care anunţă că permite societăţei „Archiva" să'şi ţie şedinţele în localul cercului.

D. A. D. Xenopol formulează următoarea adresă de mulţumire: Societatea literară-ştiinţifică „Archiva" din Iaşi, vă rosteşte prin mine cele mai vii mulţumiri pentru comunicarea ce ne-o faceţi că cercul didactic primeşte cu bucurie ca societatea noastră să'şi ţină şedinţele în localul acelui cerc, bine înţeles că şi noi suntem gata de a pune la îndămînă cercului didactic revistele şi cărţile ce vin la societate pentru membrii cercului didactic, chiar şi în afară de şedinţele societăţei."

D. T. T. Burada face o comunicare asupra unor cîntece datorite lui Dimitrie Cantemir şi care se execută la Constantinopol sub numele de „Cantemir Oglie".

D. Octav Minar citeşte scrisorile lui V. Conta adresate artistei Maria Băluşescu.

D. A. D. Xenopol citeşte urmarea la „Intipăriri din ţară". Apoi d-sa comunicînd membrilor că pleacă la Paris, unde va ţine prelegerile anunţate, roagă să se admită ca director locţiitor pentru cele două luni cît va lipsi, pe d. Ilie Bărbulescu. In urma discuţiunilor urmate a remas ca în şedinţa de la 24 Octombrie, care se va ţinea în localul cercului didactic, să se hotărească asupra acestei chestiuni.

Cenzura.—Aflăm că ministrul de interne a dat ordin prefecturelor ca să confisce şi să înainteze ministerului toate circulările, revistele, broşurele socialiste sau anarhiste.

Publicăm aci un document care va dovedi aceasta:

Revizorul Judeţului . . .
No.
1907 Septembrie . . .

Domnule diriginte!

Conform ordinului ministerial seria A No. 49,037, 4185 şi 50,449 a. c, sunteţi invitat ca:

1) Să-mi înaintaţi imediat ori-ce circulări revoluţionare sau propovăduitoare la răzvrătire, ce veţi fi primit sau veţi primi, împreună cu toate indicaţiunile necesare (coperta, adresa, stampila poştei, etc.) pentru descoperirea autorilor. Asemenea pamflet incendiar, redactat de un comitet anarhist, a fost adresat învăţătorului din comuna Leul jud. Romanaţi care la şi predat.

2) Să vă feriţi de a primi revista „Viitorul Social", redactată de Dr. Racovski, un străin de neam şi ţară, şi care respîndeşte idei rătăcite şi nepotrivite cu acelea pe cari trebuie să le aibă un învăţător. Asemenea ori-ce altă revistă sau broşură de felul acesta.

Revizor . . .

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 18 Octombrie

O polemică interesantă

—Cunoscutul socialist german Karl Kautsky declară ca falşă afirmarea făcuta de d. I. Nădejde, că, după sfatul lui Kautsky, social-democraţii romîni ar fi format «aripa stîngă» a liberalilor.—

Corespondentul nostru din Bucureşti ne telefoniază conţinutul scrisoarei lui Kautsky, comunicată ziarului *Adevărul*. Scrisoarea a fost adresată direcţiunei revistei *Viitorul Social* din Iaşi.

Aflu că fostul social-democrat Nădejde abuzează de numele meu în mod revoltător. Te rog să te rîdici împotriva acestui lucru.

Dînsul afirmă, că ieu, ca şi Engels, l-aş fi aprobat, cînd iel căuta să facă din muncitorii Romîniei aripa stîngă a liberalilor şi cînd, în acest senz, întrebuinţa banii, pe cari-i primea de la social-democraţia germană. Această afirmaţie ieste, de la început pînă la sfîrşit, neadevărată.

Nu am aprobat nici-odată, pentru nici o ţară, ca socialiştii să facă printre muncitori propagandă liberală şi să caute a-i preface în liberali. Şi aceasta pot s'o declar şi despre Engels. Cel mult, noi am crezut de nevoie une-ori, ca proletariatul să *sprijine* aripa stîngă a liberalilor, totdeauna însă cu păstrarea neatîrnărei şi opoziţiei sale faţă de burghezie.

Această tactică ieste deja pomenită în „Manifestul Comunist", în care se zice:

„In Germania, partidul comunist, *îndată ce burghezia apare ca partid revoluţionar*, luptă laolaltă cu aceasta, în contra monarhiei absolute, a proprietăţei feudale şi a micilor burghezi. *Iea nu înceteazǎ însă nici o clipă, de a dezvolta în sînul muncitorilor o conştiinţă cît se poate mai limpede de opoziţia duşmănoasă aintre burghezie şi proletariat*".

In cultivarea conştiinţei de clasă a proletariatului, în eliberarea sa de sub înrîurirea spiritului şi organizaţiei liberalismului, am văzut noi, în totdeauna, fundamentala condiţie a ori-cărei activităţi socialiste, şi ieu nu am spus nici-odată ceva, care să fie în contrazicere cu acestea.

Ar fi fost însă curat ridicul, dacă ieu aş fi sfătuit pe socialiştii romîni, să formeze aripa stîngă a liberalismului, şi să fi declarat ca o greşală organizarea social-democrată deosebită a muncitorilor din Romînia. Căci o ast-fel de organizare există deja şi făcea puternice şi îmbucurătoare progrese în tot timpul, cît ieu am stat în legătură cu d. Nădejde şi cu prietenii săi.

Cînd aceste progrese luară sfîrşit, cînd d-nii Nădejde & Comp. trecură la liberalism, încetă şi legătura lor cu mine.

Dacă d. Nădejdie a primit—ceia ce nu ştiu—bani de la social-democraţia germană, iel i-a primit numai ca reprezentant al unei *organizaţii social-democrate*, nu ca reprezentant al aripei stîngi a liberalilor. Iel ia primit pentru propagandă *social-democrată* nu pentru propagandă *liberală*.

Social democraţia germană nu a sprijinit nici odată alte organizaţii şi alte scopuri de cît cele social-democrate. Pentru scopuri liberale, iea n'are bani de prisos.

Dacă d. Nădejde deja atunci, cînd primea ajutoare de la social-democraţia germană,—iera de părere că muncitorii ar trebui să formeze aripa stîngă a liberalilor, iel n'ar fi putut obţinea acele ajutoare de cît *minţînd* şi *înşelînd* pe representanţii social-democraţiei germane.

Şi de minciună şi înşelătorie se face dînsul vinovat acum, cînd vrea să facă lumea să crează, că Engels şi cu mine am fi aprobat renegatismul său.

Carl Kautsky.

Berlin, 29 Octombrie 1907.

O declaraţie importantă

Bucureşti.—Un intim prieten al d-lui Ionel Brătianu, avînd o convorbire cu acesta, se zice că ministrul de interne şi ar fi exprimat temerea că Senatul va pune piedici reformelor şi că nu le va vota.

Un atentat

Bucureşti. — Un individ cu numele Titeanu a tras astăzi 11 focuri de revolver asupra d-lui Iorgu Andonescu ad-torul moşielor d-lui Gr. G. Cantacuzino.

Atentatul s'a săvîrşit pe str. Academiei. 4 focuri au nimerit pe Andonescu, care se află pe moarte.

Desvelirea statuei lui L. Catargi

Bucureşti.—S'a hotărît în mod definitiv ca la 28 Octombrie a. c., să se facă desvălirea statuei marelui barbat de stat Lascar Catargi.

O EXPULZARE

Bucureşti.—Se afirmă că expulzarea d-rului Ghelerter a fost definitiv hotărâtă în consiliul de miniştri şi că decretul va fi semnat chiar astăzi.

Comisiunea parlamentară

Bucureşti.—Eri au fost lansate convocările pentru membrii comisiunei parlamentare, pentru ziua de 22 c.

Magistrat scos la pensie

Bucureşti.— D. Spiridon Stătescu consilier la curtea de apel de Ilfov, va fi scos din oficiu la pensie, pentru limită de vrîstă, pe ziua de 12 Decembrie.

Dl. Spiridon Stătescu este magistratul care acum cîte-va zile a provocat scandalul juridic de la curtea cu juraţi din capitală. Retragerea sa va avea loc tocmai în ziua de Sf. Spiridon, onomastica bătrânului magistrat.

Sînt unele coincidenţe cu adevărat bizare. N. R.

Moartea căp. Batcu

Dorohoiu.—Aseară a încetat din viaţă căpitanul Batcu, pensionar.

Defunctul a luat parte în războiul pentru independenţă.

Catastrofă îngrozitoare

Tachkent.— Agenţia Westnic află că oraşul Bukarian Karatag a fost cu totul distrus de un cutremur de pămîut şi o surparc de munţi, care s'a produs îu ziua de 21 Octombrie.

Intreage populaţie compusă din 15000 de oameni a fost acoperită de dărămături. Numai guvernatorul şi mama lui au putut scapa.

Interesante dezbateri în parlamentul maghiar

Buda-Pesta. — Camera deputaţilor a continuat discuţia bugetului provisoriu, deputatul Popovici, a declarat că va vota contra. El protestează energic contra negaţiunei deputatului de existenţă al părţei naţionalităţilor (mare zgomot în stîngă). Romînii sunt credincioşi fii ai patriei (protestări şi zgomot în stînga). Este adevărat că programul desvoltat de diferitele partide şi guverne în chestia naţionalităţilor este cu totul satisfăcător dar executarea acestui program a provocat mari contraziceri: El şi colegii săi sunt supuşi credincioşi ai Regelui şi ai Coroanei (protestări în stînga). Dacă doreşte modificarea legei, o vrea numai pentru ca ea să fie făcută mai constituţională. Termină zicînd că partidul său nu va primi nici odată să fuzioneze poate naţionalităţile cu maghiarii. Oratorul refuză să voteze bugetul provisoriu.

Camera a luat apoi în discuţie interpelarea deputatului Hodza cu privire la evenimente de la Csernova.

Hodza tăgăduеşte că mulţimea ar fi atacat pe preoţi şi jandarmi. Ministrul Andrassy declară că preoţii voiau să liniştească populaţia şi să o asigure că inaugurarea catedralei nu se va face, dar mulţimea înşelată şi întărîtată nu a lăsat pe preoţi să vorbească şi i-a oprit să intre în sat. Această atitudine era o adevărată revoltă contra Autorităţei statului.

Ministrul regretă evenimentele petrecute şi zice că jăndărmăria nu putea decît să facă datoria de a menţinea ordinea în stat, totuşi aşteaptă rezultatul anchetei ordonate. Ministrul reproşează interpelatorului şi partizanilor săi de a fi înşelat mulţimea.

Camera ascultă apoi răspunsul ministrului contra discursurilor rostite de deputaţii naţionalităţilor.

Proiect adoptat

Paris.—Senatul a adoptat cu umanitat proectul de credit de 6 milioane pentr inundaţiile de la sud.

Se află de vînzare Una trăsură cu polit, una gonitoare de Sertera şi una eapă.

A se adresa strada Şoseaua Racoviţă No. 8.

MOBILE

DORMITORE, SUFRAGERII, SALOANE

tot ce este mai nou şi mai frumos, cu preţurile originale ale fabricei **Mobile de bronz** *extra fine* **Covoare, Perdele,** *Bonnes femmes Galerie pentru perdele de Bronz complete a 25 lei fereastra* se găsesc numai la

Magazinul I. HIRSCH

Str. Lăpuşneanu No. 28

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile masive, parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul american. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 3'4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

Se caută lucrători

pentru puţuri (fîntâni). A se adresa antreprenorului *Eftimie Rădulescu* gara Ungheni-Români.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER încheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajioase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Constantin M. Stihi

Flautist prim al orchestrei Conservat.

Se oferă a preda lecţii de flaut cu preţ foarte moderat

Doritorii sepot adresa în str. sf. Atanasie 21

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Yănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a VI-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei VI-a va avea loc la 1—27 Noembrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 12 Octombrie cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa VI-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 160 lei	**O jumatate loz 80 lei**
Un sfert de loz 40 lei	**Una optime de loz 20 lei**

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

„ELE"

schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

1420 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usureadă şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remediĭ.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se lua 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineaţa, unul la dejun, si unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ḑi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghistii şi Farmacistii.*

O maşină de tipar Nr. 12 (Schnellpresse) precum şi o pedală (Tiegeldruck) se vînd cu preţ foarte eftin; maşinele sunt în bună stare. A se adresa la Tip. *H. Goldner* Iaşi.

OPINIA

Ziar conservatór cotidian

Apare *la 5 ore seara*

Cele din urmă ştiri din lumea intreagă

5 bani exemplarul in toată ţara 5

Anunţuri, inserţii şi reclame cu preţuri moderate

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar 9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié. preparat de către PAUL GAGE, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca Purgatif şi ca Depuratif.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale* şi *classeĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltuelĭ considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes egal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrânilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESÉ-DECI ANI a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către PAUL GAGE, est de uă eficacitate incontestabilă contra FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILŌRI, COPIILŌRI, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.

La broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care sticlă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN IASĬ: Farmacie FRATII KONYA.

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondadă in 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repe

Durata traseului 6—7 zile

Aseminea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

GRILLAGES 1 m. de haut. LE MÈTRE 0f30c.

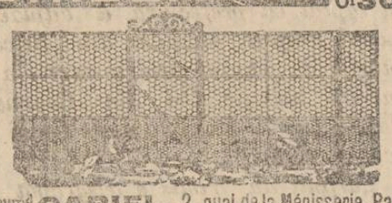

Raymd GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS *RONCES ARTIFICIELLES*, les 100 mèt. 5 f.

GRILLAGES GARIEL 2 quai de la Mégisserie PARIS

Clôture de Chasse, le mètre... 0f 30
Chassis de couche, depuis... 7 5
Treillage pour cabris, le mètre carré... 1 50
Porte-Fou et ... 2

PONDOIR DÉPOSÉ Prix..... 6fr50 R. GARIEL 2 ter, quai de la Mégisserie, PARIS Abreuvoirs pour Poules et Faisans RATELIERS A LAPINS Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS En FONTE INOXYDABLE Prix: 0f50c. Raymond GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie, PARIS GRILLAGES, etc. Envoi franco de l'Album sur demande

Iaşi.—Tipografia H. Goldner strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rind în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 »

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

Redacția și Administrația: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu și Lascar Antoniu | Anul IV.—No. 273. Sîmbătă 20 Octombre 1907

UN ŞARLATAN

In totdeauna acei ce s'aruncă cu prea mult entusiasm într'o mişcare, cari neglijează în îmbrăţişarea unui ideal cele mai elementare noţiuni de logică — sunt nişte indivizi suspecţi în sinceritatea lor. Nici un act mare nu se face spontaneu, toate întipăririle ce le primim cer o prefacere spre a putea rămîne puternice şi această prefacere are o anumită vreme.

Intre indivizii falşi cari au jucat un rol în mişcările politice de la noi e Ion Nădejde. Anarhist o bucată de vreme, de un anarhism nebun, ideolog, el a cutreerat stradele Iaşului făcînd propaganda idealului său, nu atît prin înţelepciunea celor spuse, dar mai mult prin ţinuta lui extravagantă şi extraordinar de murdară. Socialist revoluţionar şi în urmă socialist Marxist, el a pozat într'un fel de Papă infailibil în aceste grupări.

In jurul lui se fabricase legende asupra corectitudinei şi cinstei sale. Tovarăşul Nădejde primea 3 franci pe zi ca redactorul „Lumei Nouă" de şi tovarăşul Nădejde bea în fie care zi pentru o sumă identică la Cafeul naţional. Indîrjit apostol al luptelor de clase, susţiitor al socialismului şi al necesităţei sale în obşăduirea noastră socială, documentînd cu cifre şi fapte de nevoia unei mişcări muncitoreşti la noi, culegînd bani pentru diferite întreprinderi lucrătoare: brutării, tipografii etc...,— toţi cari îl împrejmuiau erau convinşi că şeful socialismului vede drept şi sincer.

Dar într'o bună zi, Ion Nădejde, trece cu o parte din statul major al său în rîndurile partidului liberal şi cu aceleaşi fraze, cu aceleaşi cifre şi fapte dovedeşte că o mişcare lucrătoare n'are rost într'o ţeară cum e a noastră.

Nimic de obiectat acestei transfusiuni— fiecare mişcare politică poate într'un anumit timp să se convingă că idealul care o mînă nu corespunde epocei în care se manifestă şi să mai scurteze din vederile sale, adaptîndu-se împrejurărilor.

Dar orice om politic în orice mişcare politică ar fi—are nevoie, înainte de a părăsi o îndrumare, să-şi dee socoteală de partea financiară pe care a mînuit-o în vremea sa de tovărăşie.

Aceasta se cere de către tovarăşii unui anarhist, de către camarazii unui socialist şi de coreligionarii politici ori-cărui cetăţean.

Ori I. Nădejde a fost un şarlatan. Părăsind gruparea socialistă i-a şterpelit şi casa ei, banii adunaţi pentru o tipografie lucrătoare, mărcile trimise de socialiaştii germani pentru susţinerea ideei socialiste. Faptul a fost relevat la Congresul din Stuttgardt şi I. Nădejde s'a grăbit să răspundă:

— Da, am sustras această sumă, dar am făcut'o cu scopul de a injgheba o mişcare în partidul liberal, de a forma aripa stîngă a partidului liberal. Era o hoţie într'un scop de înaltă politică care de altfel mi-a fost recomandată de fruntaşii socialismului german Engels şi Kautzky.

La această mărturie mincinoasă —răspunde Kautzki printr'o scrisoare energică:

„Nădejde afirmă că ieu şi Engels l'aş fi aprobat cînd iel căuta să facă din muncitorii Romîniei aripa stîngă a liberalilor şi cînd în acest senz întrebuinţa banii pe cari îi primea de la social-democraţia germană. Această afirmaţie este de la început pînă la sfîrşit neadevărată".

Bine înţeles că n'am avea nimic cu Ion Nădejde dacă n'ar reprezenta ceea ce reprezintă în statul nostru.

Un şarlatan mai mult în rîndurile obştiei poate fi doar pe mîna poliţiei—dar un şarlatan ordinar, deputat al unui partid, şeful politic al unui ziar, un om care *frizează* codul penal, reprezentantul naţiunei şi grăitor în numele partidului de guvernămînt— nu merită ertarea şi dispreţul, ci trebue isgonit din viaţa politică.

Partidului liberal îi incumbă datoria ca în cel mai scurt timp să se scape de un individ, pe numele căruia dăinuesc acuzări de incorectitudine şi escrocherie. Trebuesc purificate partidele de aceşti farsori şi şarlatani. Şi credem că partidul liberal o va face. **X.**

IN SFÎRŞIT!

Comisiunea agrară se va întruni Luni 22 Octombrie. Faptul ie definitiv hotărît —un ziar spune chiar că invitaţiile au şi fost lansate.

Ast-fel dar ceea ce mulţi credeau că nu se va mai întîmpla — într'atît de numeroase au fost amînările—va deveni un fapt. Comisiunea se va întruni spre a lua cunoştinţă de proiectele guvernului şi odată cu aceasta va lua sfîrşit şi mutismul guvernanţilor noştri în privinţa celor ce proiectează pentru a remedia actuala stare de lucruri.

In fapt prea mare importanţă nu trebuie atribuită lucrărilor acestei comisiuni —cei care au un rol important în redactarea proiectelor guvernului cred tot astfel. Avem cuvinte de a crede că nu exagerăm spunînd aceste — poate chiar că nu spunem tot ce ştim în privinţa celor ce cred unii corifei liberali asupra rostului acestei comisiuni.

Dar în definitiv comisiunea se va întruni: de va face treabă sau nu, de va avea un rol important sau nu, aceasta se va vedea. Mutismul şi discreţia prefăcută de pînă acum vor lua, însă, sfîrşit: lipsa de proiecte serioase nu va mai putea fi mascată prin pretinse interese superioare care trebuiesc menajate.

Liberalii vor trebui să vorbească şi atunci se va vedea că ceea ce am spus noi de mult este perfect adevărat, că cuvintele şefului partidului conservator, spuse emisarului d-lui Sturdza, sunt foarte înţelepte şi anume că nici partidul liberal şi nici d. Sturdza, prin mentalitatea de care au dat dovadă, nu sunt chemaţi a face legiferări serioase.

Se va dovedi încă odată că tot ce pot face liberalii este o lucrare de turburare, de agitaţii şi de dezordine pentru ţară.

Cînd ie vorba, însă, de o lucrare reparatorie—asta nu, nici odată.

C. Sorin.

Doctoratul în drept

„Afacerea„ prea ie cusută cu aţă albă ca să nu le fie ruşine şi Popeştilor de noua ispravă a d-lui Haret.

Este oare cu putinţă ca un ministru de resort să gătească un proiect de lege şi să-l anunţe oficial, fără ca, în prealabil, să fie luat şi consimţimîntul colegilor sei din minister?

In chestia doctoratului în drept, d. Haret a făcut mare cheltuială de pompă: a venit şi la Bucureşti şi la Iaşi în mijlocul profesorilor de drept; a ţinut discursuri, a determinat să se aleagă comisiuni pentru elaborarea programelor respective, a convenit chiar asupra datei cînd ar fi urmat să se deschidă cursurile la doctorat. Şi, ca din senin, apare primul-ministru şi spune nu, doctoratul nu se va crea nici la o facultate, nici la cealaltă".

Iar d. Haret tace.

Ei bine, prea ie de băţ înscénarea aceasta. Căci din două una: ori e adevărat că d. Haret a primit palma aceasta şi atunci d-sa nu mai are ce căuta în minister, ori totul a fost aranjat şi atunci ministrul instrucţiei rămîne un simplu farsor. Un ministru vine în mijlocul a două colegii profesorale şi anunţă solemn un fapt împlinit ca fond. Vine un alt ministru şi desminte pe colegul său—şi acesta tace.

Nu! Prea ie grobiană această pretinsă fineţă a d-lui Haret. D. Haret a fost pentru crearea doctoratului în drept, dar—numai la Bucureşti.

Ingrozit de manifestaţia ce se pregătea la Iaşi, d. Haret venise aci şi făcuse cunoscuta declaraţie.

Dar în sufletul lui Haret—în acel suflet de hain—rămase dorul de răzbunare.

Şi cum nu i-a dat mîna să grăiască cu gura lui cuvîntul de ură, a grăit cu gura celuilalt veninos.

Doctoratul nu se va crea nici la o facultate, nici la alta—a declarat d. Sturdza ca mandatar al d-lui Haret.

Fie! Dar să ferească D-zeu dacă va fi tragere pe sfoară, dacă se va nesocoti Iaşul în favoarea Universităţei „celei mari" de la Bucureşti.

CATE-VA NOTE

Se miară d. Kautsky, şeful socialismului ştiinţific din Germania, de un lucru foarte banal: „cum a putut Nădejde să iee bani pentru muncitori şi pe urmă să treacă la „aripa stîngă".

Nu ştie d. Kautsky că asta ie tradiţie la ţigani: să iege pe om la ochi—pentru farmeci—şi pe urmă să facă cu numărul 5 la—stînga!

*

D. Sturza a declarat că are „nevoi urgente" şi că d-sale nu-i arde actualmente de „doftoratul" în drept.

Chestia ie: dacă se va uşura de „nevoia urgentă"—ce va face atunci?

*

Privitor la starea „spiritelor", un arendaş posedă un document omenesc cu adevărat preţios: un ţăran scrie acelui arendaş că-i va devasta curtea fiind-că vaca săteanului, care a fost dată pe seama buhaiului arendaşului, a rămas stearpă".

Scrisul şi subscrisul scrisoarei au fost legalizate la primăria respectivă.

Aci au ajuns „spiritele".

NOUTATE VECHE

Voinţa Naţională s'a transformat în cort ţigănesc: a devenit gazeta personală a lui Ioan Nădejde.

Cum acest Nădejde, în timpul din urmă, a fost prins de două ori cu mîţa'n sac: o dată cu „mia de mărci" şi altă dată cu coţcăria cu Kautsky, Nădejde cată să'şi verse tot amarul şi-l vărsă la el acasă—în coloanele *Voinţei*.

Il varsă şi în contra *Opiniei*, de şi, păcatele noastre, noi n'am făcut nici un reu apărătorului Băncei Naţionale.

Că a făcut cu aripa la stînga cu acea infamă bumaşcă germană—n'am spus-o noi. Bagatela a fost relevată de „tovarăşi".

Nu noi ne-am adresat d-lui Kautsky în chestia trecerei lui Nădejde la stînga —ci tot „amicii".

D. Nădejde, însă, cît ie el de urît— ar fi voit un lucru de la noi: ca să-i luăm apărarea, să facem cor cu el în chestia „anarhistă" şi să producem o diversiune pentru el în public.

Visul acesta al lui Nădejde este o nebunie şi dacă sînt nebuni pe cari dînsul i-a putut atrage în capcană—miluiască Dumnezeu de ei, noi nu suntem psihiatri ca să-i astîmpărăm.

D. Nădejde a fost un traficant în politică şi după ce s'a botezat şi a trecut de la un crez la unul opus—a afirmat că a avut 2 naşi mari, pe Engels—a cărui mărturie nu mai poate fi luată—şi pe Kautsky—care, după cum am aratat ieri—a dovedit sub proprie semnătură şarlatanismul lui Nădejde.

D. Nădejde ar fi putut să nu dee socoteală de ce s'a botezat. Nu l'a lăsat fondul, care ie necinstit la d-sa.

Amărît de situaţia în care se găseşte astă-zi, d Nădejde, tot în scop de diversiune, cată să ne facă pereche cu deputatul bucovinean Grigorovici.

Nu protestăm. Nici nu cunoaştem pe d. Grigorovici.

Cunoaştem, însă, scrisoarea lui Kautsky care ne-a adus de la Berlin o noutate foarte veche: că Nădejde ie un şarlatan politic.

Potrivit nouei legi a procedurei electorale, listele electorale se întocmesc de tribunale, şi nu de primărie.

La clubul conservator din Iaşi, piaţa Unirei, funcţionează o comisiune care se pune la dispoziţia alegătorilor, pentru orice lămurire electorală, în fiecare zi dela oarele 5—7 p. m.

OAMENI ŞI LUCRURI

Păduri de flacări...

Ard pădurile! Ca un ecou sinistru şi ca o imagine de grandioasă teroare ne sosesc ştirile despre acest rar şi nenorocit fenomen surprinzător,—arderea atîtor frumoase şi vaste păduri romîneşti...

Nicăiri în Europa nu vom găsi o atît de apropiată şi strînsă legătură între om şi codru ca în ţeară la noi. Lucrul e firesc din pricina nemăsuratei intinderi ce ocupă la noi pădurile—aproape a cincea parte din pămîntul ţărei—şi din pricina rolului imens ce l'a jucat, din străvechi timpuri, pădurea în viaţa şi în luptele poporului. Insă-şi fecunditatea solului nostru atîrnă în mare parte doară de aşezarea şi mărimea pădurilor şi prin aceasta chiar traiul nostru social e în parte supus acestui impozant element pe care-l găsim în toată istoria şi literatura noastră, pe care-l vedem în imaginaţia cîntăreţilor noştri ca şi în fantazia poporului, legat de cele mai mari şi mai memorabile întîmplări.

Munţii împăduriţi au dat adăpost mulţimilor fugare în vechile epoci ale năvălirilor. In vremea straşnicelor răsboaie ale voevozilor găsim multe fapte vitejeşti uşurate de prietenia cu pădurea: bună oară epizoadele din „Codrii Cosminului", „Dumbrava Roşie" şi atîtea altele. Mai tîrziu vitejii haiduci, prieteni ai poporului, şi-au dus traiul aventuros—în codrii bătrîni şi discreţi. Apoi—unde dacă nu în pădure trăeşte lumea frumoasă a cîntărilor de pasări, tainele ademenitoare, chemările la linişte şi mister,—atît de dragi sufletelor de poeţi? De aici iubirea lor adîncă, prietenia lor intimă cu singurătatea şi vraja codrilor seculari:

Ce te legeni, codrule
Fără ploae, fără vânt
Cu crengile la pământ?

întreabă Eminescu, plin de milă şi duioşie. Căci pentru el codrul e o fiinţă, un unchiaş bătrân, sfătos şi drag:

Codrule, codruţule,
Ce mai faci, drăguţule?
Că de cînd nu ne-am văzut
Multă vreme a trecut.

Iar după moarte poetul vrea să fie îngropat alături de prietenul statornic:

Să-mi fie somnul lin
Şi codrul aproape...

La d-na Matilda Poni dorinţa e aceiaşi şi motivată în chip suggestiv:

In pădurea înverzită
Să-mi sapaţi mormântul meu
Unde nu sunt cruci şi petre,
Unde nu-i pământul greu...

In mod mistic şi mişcător ne descrie Vlăhuţă „lăuntrul pădurei feeric" iar toţi poeţii lirici, scriitorii de pasteluri abundă în emoţiuni şi impresiuni culese din viaţa şi tovărăşia pădurei. Nu mai vorbim de poezia populară, unde cîntăreţii trăesc însăşi viaţa sufletească a codrului, împărţind cu el bucuria şi durerea,—mai ales durerea:

Jelui-m'aşi codrului,
Codru-i jalnic ca şi mine...

... Şi iată—întinderi nemărginite de păduri ard, se prefac în jaratic cu cîntul lor, cu traiul lor, cu taina lor, cu căldura lor, cu răcoarea lor... Sarmane păduri! In povestirile viitoarelor generaţii se va pomeni poate de o nouă legendă —uimitoare şi magică—„legenda pădurei în flăcări". **Rodion**

In faţa problemei agrare

In un număr precedent al acestui ziar, pusesem întrebarea dacă îmbunătăţirea stării ţăranului nostru e o chestiune de producţiune ori de distribuire a avuţiei. Să examinăm puţin chestiunea şi să ne dăm samă cum stau lucrurile.

De o parte, ţăranii cari trăesc mizerabil. Şi cărei împrejurări se datoreşte această îngrijitoare stare a ţăranului? Negreşit, că acele împrejurări sunt multe şi ele constituesc un complex care prezintă destule greutăţi pentru a fi studiat, necum pentru a fi rezolvat.

Astfel este neîndoios că ţăranul romîn simte astăzi un număr de trebuinţe prea limitat. Iar această stare de lucruri este un efect al ignoranţei în care zace el şi s'ar putea zice a unei educaţiuni, rezultat şi dânsa al unei tradiţiuni fatale. Toţi ştim că marea majoritate a sătenilor noştri sunt mulţumiţi dacă au asigurat traiul pentru iarnă, un traiu foarte redus, căci e suficient pentru aceasta să aibă mămăliga de toate zilele. Dacă are asigurat acest articol de traiu puţin se mai îngrijeşte el de rest. Nici nu doreşte alt ceva. Astfel, prea puţin se îngrijeşte el de locuinţa lui, căci cu toţii cunoaştem în ce fel de case fără lumină şi aer trăeşte precum şi ce mobilă are dânsul în acele locuinţe.

Pentru ridicarea lui din această stare înjositoare are rol mare instrucţiunea şi educaţiunea. Şi e drept a observa că instrucţiunea se capătă nu numai pe băncile şcoalei.

In afară de luminile pe cari le primeşte cineva în şcoală, există în fiecare societate un fel de atmosferă civilizatoare, care face că astăzi, cel mai inferior om de pe scara socială, este totuşi superior altor oameni, semeni ai săi, din timpurile mai vechi. Se văd şi se aud astăzi atâtea lucruri despre cari cei dinaintea noastră n'aveau cunoştinţă.

Şi este mijloc de a împărtăşi şi celor de pe la sate cîte ceva din acea atmosferă. Acel mijloc este propaganda făcută prin viu graiu.

Cînd ţăranul se va convinge că există un traiu mai bun decât cel al lui, cînd va înţălege dânsul că dela activitatea sa, dela sistematisarea muncei lui va depinde să ajungă la realizarea acelui traiu mai bun, când în fine va pricepe dânsul că şi cu un salar mai mic se poate trăi mai bine decât cum trăeşte el astăzi, de sigur un mare pas pe calea progresului va fi făcut.

Cînd nu va consuma în băuturi alcoolice puţinul ce-i remâne din salar, după satisfacerea celor mai imperioase nevoi, când nu va neglija mâncarea pentru băutură, când se va convinge că ridicarea salarului depinde în primul loc de dânsul, de activitatea lui, pe care trebue să o facă mai sistematică găsindu-şi şi pentru iarnă ocupaţiuni, atunci de sigur dacă viaţa sa nu va ajunge ideală, va fi totuşi suportabilă.

Şi pentru realizarea acestor ţeluri, are ţăranul nevoe de concursul administraţiei?

Răspunderea administraţiei este grea atît pentru ce s'a făptuit pînă astăzi cât şi pentru cele ce urmează să se facă.

Administraţia a avut îndatorirea să dea instrucţie poporului. Dacă a dat şi cît a dat s'a văzut cu ocaziunea răscoalelor din primăvara trecută. E drept însă că administraţia s'a ocupat mai mult de cei ce voiau să înveţe, de cît de acei ce trebuiau să primească învăţătura. Despre aceşti din urmă, administraţia nu s'a îngrijit de cît să publice cîte-va date statistice, să arăte cît costă pe stat un absolvent de şcoală primară şi să se minuneze de sumele mari, ce se cheltuesc fără folos. Dar despre starea sufletească, despre formarea caracterului acestui popor, despre lupta pentru dezrădăcinarea superstiţiilor şi îndrumarea lui pe o cale sănătoasă, nimic.

Tot administraţia era datoare să dea dreptatea celor ce o cer. A făcut ea aceasta? Toţi răspund că nu. Va trebui deci o muncă deosebită şi grea pentru a face pe sătean să recapete încrederea în sine şi în instituţiile acestei ţări, încredere pe care a perdut'-o.

Tot administraţia avea îndatorirea să apere averea şi viaţa sătenilor ca şi pe a celorlalţi locuitori ai ţărei. A făcut'-o? Răspunsul sare în ochii tuturor.

Sunt secole de cînd omenirea luptă pentru dobîndirea libertăţei. Aztă-zi mulţumită acelor lupte şi sîngelui varsat pentru ea, avem libertatea de a ne mani-

festa cum înţelegem fie-care din noi, dcei şi pe aceia de a angaja munca noastră, şi a ne bucura de rezultatele obţinute pe urma silinţelor noastre. Era datoria administraţiei să ţină cumpăna dreaptă între toate elementele în luptă şi a nu avantaja pe unii în dauna altora. Iar dacă astăzi ne plîngem că aceasta nu s'a făcut, nu legile sunt de vină, ci oamenii chemaţi a le aplica. Un nomol de legi noi, n'are să îndrepte ca cu o baghetă magică, o stare de lucruri, rezultat al mai multor ani de nedreptate. Şi legile actuale, revăzute şi corectate, precum şi adăogirea unei sau două legi noi vor contribui poate la oare cari indreptări, dar nu aicea stă soluţiunea problemei.

E evident deci că întru cît nu vom găsi mijloacele pentru sporirea producţiunei, ostenelile noastre de a face totul prin legi vor ramînea în bună parte zădărnicite.

Şi cînd zic că să se facă tot ce e posibil pentru ca munca săteanului să fie mai bine orînduită, ca el să capete lumină şi să se deprindă a face economii pentru a trăi mai bine, înţeleg că astfel producţiunea se înmulţeşte. Şi e imposibil ca atunci cînd ai o producţiune îmbelşugată, cei ce au contribuit la formarea ei să continue a trăi în mizerie.

De altă parte însă nu se poate nega că distribuirea avuţiei încă e viciată. Şi de ajuns pentru a ne face idee despre aceasta va fi să privim la disproporţiunea de avere ce astă-zi există între clasa muncitoare şi cei cari întrebuinţează pe muncitori.

Şi această disproporţie, ce constatăm, este ea efectul unor împrejurări naturale? E evident că vicioasa distribuire a avuţiei între factorii, cari au contribuit la formarea ei nu poate să fie efectul legilor, înaintea cărora toţi suntem egali. Ea este mai degrabă efectul unei stări de fapte, stare care dăinueşte de multă vreme.

Putea-vor legile să o îndrepte? Să sperăm, de şi eu cred că în această ordine de idei mai mult va putea face educaţiunea, morala şi o administraţiune conştientă de datoria sa, care respectînd principiul libertăţei convenţiunilor între părţi, să ştie a menţine pe fie-care la locul său.

Partidele politice chemate să dea o soluţiune acestei grele probleme de îmbunătăţire a stării cultivatorului agricol, ne ameninţă cu un nomol de legi. N'ar fi nevoe socot eu, de legi multe, dar nu voiu putea nega că unele, puţine la număr, se impun de împrejurări. Şi o lege care răspunde unei adevărate nevoi sociale, are toată şansa să trăiască, dacă se naşte viabilă

Ori, din cele ce s'au manifestat până acum prin presa ambelor partide politice se poate trage vre-o încheere?

După părerea mea, partidul conservator înclină a vedea în dezlegarea problemei agrare, mai mult un fenomen de producţiune, pe cînd cel liberal manifestă pe faţă credinţa sa că ameliorarea stărei ţăranului e un fapt de distribuţiune a avuţiei. Ast-fel cînd se cere pentru ţărani mijloace de a-şi mări proprietăţile, ori a le dobândi cînd nu le au şi a mai mieşora din proprietatea mare, negreşit se socoate că distribuţiunea pămîntului nu e just făcută. Cînd se susţine că ţaranul, din cauza puţinei culturi ce are, nu ştie să tragă folos din petecul său de pămînt, şi că nu are nevoe de mai mult cît are astă-zi, e aceasta o vedem care se raportează la producţiunea avuţiei.

Ori-cum însă problema agrară e prea complexă ca să poată încăpea în cadrul unei soluţiuni sau celeilalte. E un fenomen şi de producţiune, dar şi de distribuirea avuţiei. De aceea pentru rezolvirea ei temeinică va fi nevoe de concursul tuturor.

V. I. Radu

LEGENDE

REGELE MUT

de Georg Rufeler

In vremurile vechi se întîmplau lucruri ciudate. Aşa 'i s'a întîmplat unui rege ca fiind mut să domnească. De acea în ziua în care a ajuns la putere mulţi spuneau: „Numai dacă ar merge bine. Ce ar să facă el, dacă o vorbă nu poate spune? De regele acesta însă au rămas o mulţime de istorioare de care se vorbesce şi azi:

Una din aceste istorioare

Cînd a auzit de suirea pe tron a unui mut, un împărat vecin şi-a zis: Acum e timpul. Cu ăsta îmi pot face eu treburile.

De acea trimise el pe un sol al său la acest Rege ca să îi spue: „Maestatea Sa Regele meu vorbeşte prin mine: Prea iubitul meu frate, ai un cal admirabil. Aş dori să'l am şi nu degeaba. Eu îţi voi da în schimb un măgar al meu foarte inteligent şi dresat. Ştie tot felul de lucruri şi chiar să umble pe două picioare.

Auzind acesta Regele mut—nu a răspuns nimic, căci nici n'ar fi putut răspunde. Aşteaptă servitorul trimis cît-va de îi părea că înebuneşte. Dar la urmă Regele scrise şi făcu un semn că totul e gata—poate pleca. Un servitor îl conduse până la poartă şi ajungînd aci solul împăratului îl întrebă: Ştii tu ce a voit să spuie stăpînul tău prin surîsul său?

„Bine înţăles» răspunse servitorul, el voia să spuie: vă mulţumesc pentru tîrg. Un măgar rămîne un măgar şi dacă poate umbla pe două picioare.

*

A doua istorioară

Când a auzit Imparatul că Regele nu voeşte să îi primească pe măgarul său îi trăuteşte o înjurătură şi zice: Asta are să fie plătit! De aceea îşi adună el poporul par nu o face destul de liniştit aşa că Regele mut pricepe, căci dacă n'avea grai avea însă urechi şi ochi în schimb. Regele adună şi el armata, încălecă pe calul său năprasnic, trage sabia din teacă şi arătând în spre marea împărăţie îşi îndreptă armata.

Impăratul care nu s'aştepta la aceasta şi era foarte ocupat cu o cuvântare ce o ţinea soldaţilor sei a fost bătut el şi armata lui de către Regele care fiind mut nu îşi perduse timpul cu discursurile.

*

A treia istorioară

Regele mut a stăpânit şi a stăpânit glorios şi dacă n'a ştiut vorbi totuşi ochii lui vioi şi mâna lui puternică vorbeau mai bine decât gura.

Intr'o zi veniră la el trei oameni, şi veneau ei din Byzanţ. Unul din ei înainta spre Rege şi îi spuse:

„Maestate, sunt poet şi am scris o odă în care cânt domnia ta glorioasă. Intr'adevăr tu ai fost mare".

Regele mut făcu semn să vorbească cel'alt.

„Măria ta, spuse cestl'alt, sunt pictor. Am pictat un tablou în care reprezint o pagină din luptele eroice.

Regele făcu semn să iasă şi să intre cel de al treilea.

„Slăvite Rege, începu acesta, sunt un sculptor. Mi-am permis să te reprezint pe tine în marmoră. Aci eşti tu pe năzdravanul tău armasar, aci la stânga e Geniul tău care te încunună.

Dar mai departe nu putu grăi Regele, îi făcu semn să iasă. Bizantinii pricepură gesturile Regelui mut şi numai reveniră.

In vremurile vechi se petreceau într'adevăr lucruri extraordinare.

Litere-Ştiinţe-Arte

Tot în chestia arzătoare a omosexualităţei vom spicui pentru luminarea cetitorilor una din manifestările ciudate de care s'a vorbit cu ocazia procesului Harden-Moltke şi anume—*fetişismul batistei*.... Această perversitate — scrie d-rul A. Moll în cartea sa „Pervertirea Sexuală", se găseşte la acei bărbaţi cari se simt atraşi către barbaţi, aşa încît constatăm aici două anomalii, înclinarea către barbaţi şi fetişizmul batistei. După cum unii fetişişti, citaţi în medicina legală, se emoţionează şi se iritează înaintea unei... batiste femeeşti, tot astfel specia această-laltă simte plăcere provocătoare înaintea unei batiste aparţinînd unui barbat.

Scriitorul sus citat dă exemplul unui pacient care era înamorat numai de... batiste albe aparţinînd unor barbaţi frumoşi. Ele îi dădeau umpremele emoţiuni şi voluptăţi şi pentru a şi le procura săvîrşea furturi recurgînd la o mică stratagemă şi anume: furà batista persoanei în chestiune lăsînd pe a sa în schimb, pentru a putea simula, la ocazie, un simplu schimb din eroare.

Se crede că de acest soiu de pervertire e atins bătrînul general Moltke al cărui proces uricios s'a desfăşurat zilele acestea la Berlin cu atîta larmă. Cu mult spirit avocatul Bernstein, apărînd pe Harden, a apostrofat pe fostul comandant: „Dacă ar fi iubit pe tînara d-tale femee cum iubiai batista — prinţului şi batista cît îţi iubiai femeea, n'ajungeam să avem acest proces..."

Cu aceste cîteva detalii credem că e timp să părăsim puţin plăcutul subiect al perversităţei sexuale; sunt chestiuni ştiinţifice de care trebui să atingi numai cu... perdea.

*

A apărut No. 20 de la 15 Octombrie din „*Convorbiri*" cu următorul sumar: Corneliu Moldovan; Din cîntarea cîntărilor; I. A. Basarabescu — Omul cu barbă; Cincinat Pavelescu: Poesii; Radu D. Rosetti: Strein; D. Nanu: Părintele Benedict; Al. Stamatiade: Ultima scrisoare; I. Dragoslav: Cîntec de toamnă; E Furtună: Ea moare; Eug. Lovinescu: Hoţul de Zenin; Ion Minulescu: Celei care pleacă; Em Gîrleanu: Un om de zăhar; C. Noti: Balada; I. Dragoslav.—Inghetata; Delabîrsa: Carnetul unui poet; M. Dragomirescu: Critica dramatică.

*

Seria beneficiilor stabilite pentru societarii teatrului în timpul stagiunei — joile va incepe la 15 Noembrie cu beneficiul soţilor Profir. Se va juca „Regulus Codoreanu".

*

Despre modul cum lucra Goethe s'au găsit într'un manuscript a lui Wilhelm Bode cîte-va amintiri care i-au fost împărtăşite de ultimul secretar al lui Goethe, Schuchard. Cartea Wilhelm Meister a fost dictată lui Schuchard. „Şi dicta, spune acesta, într'un mod aşa de sigur, aşa de corect, ca şi cum ar fi citit dint'o carte acea ce spune. Şi ce e mai curios că dictarea aceasta era des întreruptă. „Aci intra bărbierul; Goethe îşi friza la fie care două zile părul, aci intra servitorul din bibliotecă; de multe ori îl vizita fostul lui secretar Kraüter sau vr'un străin venea să vadă pe maestru.

Bărbierul îi spunea noutăţile din oraş, bibliotecarul îi vorbea de cărţile primite şi după fiecare vizită Goethe reîncepea să dicteze. De multe ori mă uitam dacă nu cum-va are vr'un manuscript sau carte după cari citea. Nici odată n'am văzut ceva. Umbla în lungul şi latul odăei pe cînd dicta şi din vreme în vreme oprindu se spune: Aşa e! E drept! Şi iar continua a dicta. Toate figurile, toate situaţiile vedeam că le are vii în faţa privirilor, că le-a trăit şi de aceea probabil opera lui a rămas aşa de trăită şi plină de adevăr".

STRUNA ZILEI

CHESTIUNI VITALE

Cu ocazia congresului de lăptării s'a putut admira cît de bine sunt ţinute VITELE în fericita Holanda.

Ziarişti şi oratori

Cu aşa sfaturi—vorba vine—
Inţelepte pentru noi
De acum fi-va mult mai bine
Pentru... boi

Informaţii

Cazul Mărăşescu.—In chestia procesului d-lui colonel Mărăşescu, *Voinţa Naţională* în numărul seu de astă-zi, publică următoarea notă:

Unele ziare, comentînd sentinţa dată de consiliul de războiu al corpului IV de armată în afacerea colonelului Mărăşescu, susţin că trimiterea în judecată a acestui ofiţer a fost facuta sub presiunea unor influenţe străine de departamentul războiului.

Absolut inexact.

D. general Averescu a hotărît darea în judecata a colonelului Mărăşescu din propria-i iniţiativă, încă de la primele plîngeri ce s'au adus împotriva ofiţerului.

Nota aceasta încurcă reu de tot pe d. ministru de resboi. Ziarele n'au zis că darea în judecată a „acestui" ofiţer s'a făcut sub presiunea unor influenţe străine. Ci d. Averescu singur, anexînd la dosarul cauzei „acestui" ofiţer, nervoasa şi nesecotita epistolie a primului ministru, a făcut'o intenţionat spre a invedera de ce a fost dat în judecată d. Mărăşescu.

Dacă ar fi adevărat că trimiterea înaintea consiliului a d-lui Mărăşescu, s'a făcut—precum afirmă nota—„din propria iniţiativă" a ministrului de resboi, nesocotita scrisoare a d-lui Sturza ar fi rămas acasă la d. Averescu.

Prin urmare — nota publicată în *Voinţa* a încurcat şi mai reu lucrurile.

Şi zeu că nu era nevoie!

—

HOLERA.—Din Galaţi ni se scrie:

Astă-zi diminiaţă a plecat canoniera de războiu „Bistriţa" avînd pe bord pe medicul Slătineanu. Ea va inspecta toate punctele de pază pe calea Prutului.

In oraş este mare îngrijire, din cauză că administraţia neglijează curăţirea străzilor mai ales la mahala.

—

Focul din pădurile Slănicului.— O a doua telegramă sosită ori epitropiei anunţă că focul din împrejurimele Slănicului continuă a lua proporţii mari şi a se întinde cu o furie nebună.

D. inginer silvic Răşcanu se află la faţa locului, iar aseară a plecat şi d. epitrop C. Pennescu.

După cum am spus eri focul fusese pus în timpul nopţei din mai multe părţi, aşa că pădurele Slănicului, proprietatea epitropiei cassei sf. Spiridon, se află înconjurate de jur împrejur de flăcări şi astfel ameninţate de a fi cuprinse şi ele de flăcări.

Prefectul de Bacău a plecat şi el la faţa locului, însoţit de comandantul de jandarmi rurali, spre a proceda la o anchetă.

După cum se spune, focul ar fi fost pus de către nişte ţărani.

—

Se dă ca sigură numirea d-lui Tulbure în postul vacant de ajutor de registrator la epitropia casei Sf. Spiridon.

—

In fine s'a revenit asupra înlocuirei d-lui Z. Handoca, din postul de intendent al azilului de bătrâne.

D. Dobrovici, care fusese numit în locul acestuia ca intendent la azilul de bătrâne, a fost trimes din nou intendent la spitalul din Roman, în locul d-lui Tulbure, ruda d-lui Gane, care rămâne pe din afară.

—

D. Al. Zira a fost numit profesor suplinitor la catedra de armonie de la Conservatorul din Iaşi.

—

Doamna Ecaterina C. Leonardescu, văduva regretatului profesor universitar din Iaşi, a fost înscrisă printre pensionarii statului, cu 637 lei lunar.

—

La şcoala de menaj „Principesa Maria" din Iaşi sînt vacante 10 locuri de semi-interne.

Condiţiunile pentru ocuparea acestor locuri vor fi publicate în *Monitor*.

—

D-na Natalia Simionescu, foastă profesoară de croitorie la şcoata profisională „Reuniunea Femeilor Romîne", dă lecţii de teorie şi practică.

A se adresa str. Sărărie No. 78.

—

Relativ la informaţia de eri cu privire la licitaţia ţinută la Belceşti, dăm următoarele amănunte.

Erau 557 de loturi rămase în părăsire care urmau a se vinde prin licitaţie la săteni. Din acestea au mai rămas 40 de loturi, care urmează a se licita de acum înainte.

Licitaţia s'a ţinut în faţa d-nului N. Adam controlor şi a d-lui Bottez inspector comunal, şi nu este adevărat că licitaţia s'ar fi ţinut numai de unul din aceştia, fără ştirea celuilalt. Totul s'a petrecut în cea mai bună linişte.

—

După cum am anunţat deja prima serată cinematografică a Teatrului Pathé Frères din Paris (Filiala Iaşi) are loc Vineri 26 Octombrie a. c. (Sf-tul Dumitru) la 9 ore seara în Sala Circului Cesar Sidoli. Programa este foarte aleasă şi foarte bogată. Nici o serată cinematografică n'a putut oferi spectatorilor atâtea bogăţii şi atâta varietate de program, de care nimene nu poate concura cu grandioasa casă Pathé Frères din Paris.

Cinematograful ştiinţific Pathé Frères va începe tot în acea seară seria scenelor pentru popularizarea ştiinţelor. Vom menţiona numai câteva din aceste vederi şi anume: Cum se fabrică porţelanurile în străinătate, căi şi mijloace de transport in China etc. etc.

La finele seratei cinematograful ne va plimba prin străzile Parisului şi ne va arata ceea ce posedă mai interesant, mai minunat capitala Franţei şi a lumei întregi.

—

DIVERSE

— In urmă anchetei ce a făcut'o parchetul, a înceuviinţat înmormîntarea lui N. Trifan, din Podul Iloaiei, care s'a sinucis alalta-eri, strangulîndu-se.

S'a constatat că acesta era alcoolic.

— De eri s'a început la administraţia financiară plata pensiilor civile şi militare pe luna Octombrie.

— La 29 Octombrie a. c. se va ţinea o nouă licitaţie la Belceşti pentru vinderea încă a 40 de loturi, care au mai rămas încă nevîndute.

— S'a înfiinţat în Iaşi o nouă societate a comercianţilor de băuturi spirtuoase. In ziua de 12 Septembrie s'a ales comitetul compus din 21 persoane. Preşedinte a fost d. I. S. Wexler, doi vice preşedinţi M. Bercovici şi Copel Abramovici; doi casieri: Michel Weinstein şi Str. Leizorovici; doi controlori: H. S. Wexman şi Sig. Leidenhandler, iar secretar general, d. I. H. Landes.

Medic al societăţei a fost numit d. dr. S. Glukman; cu furnizarea medicamentelor pentru membrii societăţei, a fost însărcinat d. farmacist Th. Jellea.

— D-na Lucia Culiano din strada Arcu No. 11 a reclamat poliţiei că fiul său Lucian, în etate de 15 ani îmbrăcat în uniformă de la liceu, a dispărut de eri de acasă şi nu se ştie unde se află.

— Un incendiu a distrus eri casele lui Vasile Ioan din comuna Negreşti.

Focul a fost pus de rău făcători şi de aceia s'a deschis o anchetă.

Dr. I. ANTONIU

Doctrina Beţiei

VII.

Alcoolul, care cu timpul poate aduce o adevărată miserie publică, degenerează generaţiile: noi am fost representantul acestei gîndiri, am indicat cu degetul această mare infirmitate, arătînd că e de cel mai mare interes social a o preîntîmpina; şi cine poate năbuşi această fatală forţă de energie, de cît guvernele? Să fim franci, fără spirit de egoism naţional şi să recunoaştem o dată, că beţia la noi -de şi mai puţin întinsă ca în alte ţări, totuşi este un rău existent, căci ruinează forţele sociale.

Cine nu ştie, că alcoolul face din beţiv cel mai energic mijloc de desordine, aruncînd societatea în emoţiuni?

Cine nu ştie, că beţivul devine de o autoritate capriţioasă, din cauză că alcoolul provoacă uitarec disciplinei — un dispreţ către acea sfîntă erarchie, care în armată e basa poliţiei sociale?

Toţi cunoaştem, că alcoolul alimentează spiritul revoluţionar—mai ales cînd ambasadorii de propagandă nu lipsesc; esemplele comunarzilor din Paris ne sunt proaspete încă în memorie, unde miseria alcoolică începuse a dicta, ameninţînd a compromite prin desordine toate interesele de ordine socială.

Această mişcare socială, ei o numeau măreaţă, sub cuvînt că spiritul democratic vine s'o impue societăţei; dar pentru noi beţivii toţi suferind de spirit serios, nu pot nici odată compune societatea şi ori ce mişcare a lor nu degenerează de cît în pasiune.

Noi, ca gînditor raţionalist, ne avînd de cît o educaţie profesională, vom combate-o fără regret şi nu vom abdica nici o dată de la această idee, insistînd ca ea să devie un punct serios de reflexiune, ori unde există beţia. Toţi înţeleg, ce însemnează acest cuvînt; efectele morbide morale şi fisice ale beţiei modifică tot organismul omului, împrejurare care menţine o mare parte din populaţia noastră în miserie fisică, materială şi morală—miserie, ce predispune la o mulţime de boale şi deşteaptă multe instincte de rea natură. Beţia, această infirmitate morală, această boală pernicioasă şi pasiune hidoasă face ca forţele interne ale omului şi ale societăţei să se oprească din mersul lor natural la perfecţiune, ducînd la degradare.

In această stare specială se găseşte causa unei mortalităţi excesive, dînd boalelor o gravitate şi o frequenţă mai mare.

Beţia determină prostituţia, libertinagiul, cerşetoria, disoluţiunea moravurilor şi criminalitatea, ce de un timp a început a se înmulţi şi populează temniţele.

E de ajuns a asista la curţile cu juraţi, unde vedem între acusaţi cum acest viţiu s'a răspîndit, producînd stranii convulsiuni, fenomene teribile, crime înfiorătoare, cazurile devin pe zi ce merge mai dese şi ne anunţă mizeria şi decadenţa. Toţi trebue să cunoaştem efectele acestei desfrînate pasiuni; dar cine altul va descrie mijloacele şi o va combate mai bine de cît medicul, care în toate zilele e în raport cu infirmităţile fisice şi morale ale omenirei, consumîndu'şi puterile şi viaţa, spre a combate multe plăgi ce o degradă?

Cît e de trist aspectul acestor indivizi degradaţi, ce se apropie de animalitate, cît e de trist, că nu există dispoziţiuni speciale, spre a reprima această calamitate publică, ce face ruşinea civilisaţiei—ne fiind demnă de starea noastră socială.

Cine nu a auzit de proverbialele vătămături ale ţăranilor, cu care ei exprimă diferite suferinţi provenite din alcoolism, care nu sunt de cît gastrite alcoolice? Noi nu vom condamna alcoolul în dosă moderată, util muncitorilor agricoli, fiind că în dosă mică el procură o căldură dulce, bine-făcătoare, activează secreţiunea sucului gastric, stimulă contractilitatea fibrelor musculare şi favorisează digestia; dar în dosă mare, cum de obiceiu 'l bea populaţiunea rurală, efectele sunt cu totul inverse, adică irită mucoasa stomacului, coagulează mucus, opreşte fermentul special numit pepsină şi lucrarea digestiunei. Aceste efecte nu se mărginesc numai în canalul alimentar; enervaţia centrală se deşteaptă şi întregul sistem e sguduit.

Destul e să ne mărginim la efectele, ce ni se presintă în zilele de tîrg prin oraşe: scene regretabile, cum stau căzuţi pe trotuare în stare comatoasă sau apoplectică; alţii marcaţi prin excitaţie şi veselie caută societatea arătînd înduioşare; pe cînd alţii în beţie confirmata cu perderea liberului lor arbitru, cu delir, titubaţiuni violenţi; în fine, fie-care, după caracterul naturei sale, mai mult sau mai puţin stăpîn pe voinţa sa, desvăleşte în public ziua mare turpitudinile cele mai numeroase; iată spectacolul, ce prezintă unele oraşe în zilele de tîrg—lăsînd la o parte iarmaroacele;— de aceea vedem atîţea indivizi slabi, bolnăvicioşi, obosiţi, tîmpiţi, pedepsiţi oare cum, ca unii care au violat legile naturei.

(Va urma)

Ultime informaţii

D. Valerian Ursian, decanul facultăţei de drept din Bucureşti, a invitat astăzi telegrafic pe decanul din Iaşi ca d-sa şi d-nei profesori P. Missir şi D. Alexandrescu, delegaţii facultăţii pentru elaborarea programului doctoratului în drept, să se întrunească Duminecă, ora 10 a. m., la Universitatea din Bucureşti spre n lucra cu comisia similară de acolo.

D. Sturdza a lucrat, însă, comisiile inainte ca ele să se întrunească.

Trei mandate, fie-care de cîte 1000 lei, au fost eliberate de administraţia comunală din Iaşi, din fondul apelor, unui consilier judeţean, unui inginer al judeţului şi unui profesor de curs secundar.

După părerea noastră nici una din aceste profesiuni n'au nimic comun cu fondul apelor, nici măcar cu vre-un alt fond comunal.

De aceea înainte de a publica numele acelora către cari administraţia a fost atît de atentă, cerem să ni se răspundă: este adevărat că s'au eliberat acele 3 mandate profesiunelor declarate de noi? In ce calitate? Pentru ce anume servicii?

In legătură cu convocarea comisiunei parlamentare pentru a se pronunţa asupra proectelor guvernului, aflam că în ziua de Luni nu se va face de cît constituirea.

Marţi de abia comisiunea va lua cunoştinţă de proectele guvernului.

In numărul său de Luni «Opinia» va publica textul proectelor care vor fi supuse dezbaterilor comisiunei—şi care de pe acum putem spune, sunt aceleaşi pe care din timp le-a anunţat ziarul nostru.

HOLERA.—*Ştirile alarmante cu privire la mersul holerei în Rusia, continuă să sosească.*

Direcţiunea generală a serviciului sanitar a dispus ca măsurile carantinare la graniţa Prutului să se facă cu mai multă rigurositate.

D. Gh. Kernbach, prefectul judeţului, după cum am spus a fost eri la Ungheni.

D-sa a vizitat spitalul şi lazaretul, iar apoi a luat parte la aplicarea măsurilor de carantină pentru călătorii care vin din Rusia.

*

Prefectura de judeţ a dat astăzi o circulară telefonică primarilor din comunele de pe malul Prutului prin care le pune în vedere că împreună cu granicerii să ia măsuri ca să oprească trecerea în mod clandestin a Prutului.

De asemeni s'a dat ordine să se pue în vedere sătenilor să cureţe fîntânnele şi ogrăzile şi să nu mai întrebuinţeze apa din Prut nici pentru ei nici pentru vite.

Pe de altă parte s'a pus în vedere agenţilor sanitari din acele comune că sunt dispensaţi de orice sarcină şi să nu se ocupe de cît cu supraveghiarea măsurilor luate contra holerei.

*

Azi dimineaţa dl. dr. Tatuşescu, inspector sanitar a sosit în localitate, trimes de direcţiunea generală a serviciului sanitar spre a vedea cum se aplică măsurile în punctele de pe malul Prutului.

Insoţit de d. Moţet, directorul prefecturei, d. dr. Tatuşescu a piecat să inspecteze comunele Bivolari, Scuieni şi cotunele pendinte de ele, de unde apoi se va duce la Ungheni.

Din sorginte sigură aflăm că din cauza lipsei de fonduri, lucrările pentru construirea liniei ferate Podul-Iloaie-Hîrlău, vor fi suspendate cu începere de la 1 Aprilie viitor.

Inalta Curte, secţia III-a, a stabilit următoarea jurisprudenţă în materia legei timbrului:

Neprezentarea registrelor comerciale la cererea agenţilor fiscali, se pedepseşte de art. 78 al. 2 al legei timbrului. Aceasta este interpretarea adevărată şi raţională, fiindcă altminteri orice control din partea agenţilor fiscului ar fi cu neputinţă.

In privinţa lui Herman Glasberg care a fost prins şi arestat la Triest, aflăm că atît poliţia cît şi societatea *Union* au intervenit pe lîngă poliţia din New-York ca să nu elibereze bagajele pe care Glasberg le a trimes dinainte la Newyork.

Membrii comisiunei parlamentare, aflători în Iaşi, au primit astă-zi învitaţiuni telegrafice pentru Luni ora 10 dim.

Se ştie că şi deputatul ţăran Ursu face parte din acea comisiune.

Am anunţat că d. D. Frunzetti, şef de gară de clasa II, a fost trecut la pensie.

D. Frunzetti a servit C. F. 30 ani d'a rîndul cu mare credinţă.

Astă-zi s'au presentat din nou 4 ţărani, din comuna Şipotele, la magazinul de arme P. Bett, vroind să cumpere revolvere.

D. Bett a refuzat, însă, să le vîndă armele, ţaranii neprezentând biletele de identitate ale primăriei respective.

Cei 4 ţarani au fost conduşi apoi la comisia III-a.

Pădurea Sovejanca în flăcări.—Din Focşani ni se scrie:

Pădurea Sovejanca, proprietatea Statului, situată la hotarul comunei Găgeşti, judeţul Putna, se află de 4 zile în flăcări. Focul ameninţă să cuprindă spre sud splendida pădure Vitănesti a d. Teodor Cincu iar spre nord marele complex de păduri Mera, de asemenea proprietatea statului în întindere de 3000 fălci

D. Cincu în persoană cu personalul moşiei şi 20—30 ţarani adunaţi cu multă greutate, se luptă eroic, spre a-şi apăra pădurea de elementul pustiitor.

Administraţia judeţului Putna stă absolut impasibilă neluând nici o măsură pentru salvarea pădurilor.

Am văzut eri focul de la înălţimea schitului Tarniţa, situat în mijlocul pădurei d-lui Cincu. Ard peste 600 hectare pădure; tabloul e zguduitor.

E de relevat că ţăranii de şi posedă loturi de păduri în hotar cu pădurea statului, nu fac nici o mişcare pentru stîngerea focului contrar obiceiului din trecut cînd ţărănimea sărea imediat la stingere din sentimentul de conservarea proprietăţilor lor.

In timpul nopţei focul se vede pînă la Adjud.

Pe ziua de 16 Octombrie a. c., au fost primiţi ca elevi supranumerari la şcoala militară din infanterie: Nicolescu Romulus, Zamfirescu D. I., Ionescu C. V., Stoianovici Mihai sub-ofiţer şi Popescu A. Ioan, sub-ofiţer.

Comitetul societăţei „Cantina şcolară din Iaşi," a fost convocat pentru mîine Sîmbătă. spre a discuta mai multe chestiuni privitoare la bunul mers al societăţei.

In comuna Galata s'a ivit de cîteva zile epidemia de febră-tifoidă, iar în cotuna Todirel epidemia de crup difteric.

— Epidemia de morbili s'a stins la Cârniceni.

D. locot.-colonel în rezervă Manolescu Mladian, prezidentul de vrîstă al întrunirelor publice cu caracter comic, a închiriat sala Sidoli pentru o „întrunire" ce va avea loc Duminecă după prînz.

D. Mladian a afirmat că, în acea întrunire se va protesta contra „scumpirei alimentelor".

In zilele de Duminică 21, Marţi 23 şi Mercuri 24 Octombrie vor avea loc la circul Sidoli, trei mari reprezentaţiuni, date de celebrul iluzionist Andréje, întovărăşit de soţia sa, fermecătoarea Betina.

Andréje, care a dat reprezentaţii în cele mai mari oraşe din lume şi prezenţa a multor capete încoronate, în special înaintea Majestăţei Sale Imparatul Germaniei, care, cu propria-i mână i-a dat o atestaţie elogioasă, pune la dispoziţia tuturor incredulilor, un volum cu recenzii din partea somităţilor medicale din Berlin şi Paris, care s'au văzut obligaţi a se mărturisi învinşi de ştiinţa eminentului iluzionist.

D-na Bettina, care servă de mediu soţului ei, uimeşte lumea prin rapiditatea şi preciziunea cu care citeşte gîndul uneia sau mai multor persoane, luate din întîmplare printre spectatori.

Publicul să se grăbească dar de a azista la reprezentaţiile acestor minunaţi artişti, pentru a-şi putea da seamă de valoarea şi extra-ordinaritatea celor ce vor vedea şi care întrece ori-ce imaginaţie—fruct al unei munci colosale pentru ca ast-fel d-nu şi d-na Andreje să poată ajunge la minunatele lucruri ce se vor vedea la cele trei reprezentaţiuni.

Comitetul instituit pentru ridicarea unui bust lui Vasile Conta, a cerut astă-zi Rectorului Universităţei să pue la dispoziţie Aula, pentru conferenţele anunţate in scopul de a se atinge fondul necesar pentru bust.

Din ce motive nu se ştie, d. Climescu a refuzat cererea comitetului.

Aflăm cu plăcere că aseară s'a celebrat căsătoria religioasă a distinsei şi drăgălaşei d-şoare Magdalena Ţoni, cu d. Alfred Vincler, procuror.

Urăm toate fericirile tinerei perechi.

D. Halus, inspector al poştelor şi telegrafului, a sosit azi dimineaţă în localitate şi a inspectat poşta şi serviciul telegrafic.

D. Spiru Haret, care le-a isprăvit pe toate, s'a apucat acum să se răfuiasca cu I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei.

Inaltul Prelat a trimis ministrului un detailat şi interesant raport asupra inspecţiunelor din eparhia sa. Mitropolitul, în acel raport, arată că multele sale deplasări au necesitat cheltueli şi cerea rambursarea lor.

Acest punct ministrul l'a rezolvat astfel: „la dosar—nefiind fonduri". Cuvintele acestea, asupra insolenţei cărora nu mai insistăm, au fost scrise de însuşi d. Haret şi subscrise, din ordinul ministrului, de d. Teodoru, directorul inv. secundar.

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 10 Octombrie

Conservatorii şi lucrările comisiei agrare

Bucureşti,—„La Roumanie" va publica mâine un articol prin care va declara că nici d. Take Ionescu, nici ceilalţi deputaţi sau senatori conservatori, nu vor lua parte la lucrările comisiei pentru elaborarea proiectelor agrare „La Roumanie" esplică abţinerea prin acea că guvernul nu a respectat angajamentul ca membrii comisiei parlamentare, în timpul vacanţei, să facă anchete rurale.

Intru cît nu s'a făcut aceasta, lucrările comisiei nu vor putea fi fructuoase.

Inaintări în armată

Bucureşti. — Pe ziua de astăzi au loc, după cerere, următoarele mutări în armată.

D. colonel Mihailescu, din statul major al corpului IV de armată, comandant al regimentului Dîmboviţa 22.

D. căpitan V. I. Constantinescu, din regimentul 1 Roşiori, comandant al escadronului de jandarmi Iaşi.

D. lct. Danielopol, de la consîliul de războiu al corpului IV de armată în regimentul 9 calaraşi.

D. lct. Petru Gane din escadronul jandarmi Iaşi, la consiliul de războiu al corpului IV de armată.

D. sub-lct. Gh. Damian din regimentul 7 calaraşi la escadronul jandarmi Iaşi.

Proiectele şi marea proprietate

Bucureşti.— Se afirmă că, atît în comisia parlamentară, cît şi în Parlament, d. Sturdza se va opune la ori şi ce proiect ce-ar ştirbi marea proprietate rurală.

Primul ministru s'ar fi inspirat în această privinţă de la d. Clemenceau primul-ministru al Franţei, cu care d. Sturdza a avut dese convorbiri, astă vară la Karlsbad.

D. Clemenceau l'ar fi sfătuit pe d. Sturdza ca să se ferească a aduce daune marei proprietăţi din Romînia.

Chestia despăgubirilor

Bucureşti.—D. Dim. Sturza făcuse în vremuri declaraţie că se va acorda despăgubiri celor devastaţi.

Se dovideşte că acele promisiuni se făcuse în baza intervenţiei ministrului Austro-Ungariei în Bucureşti, în ce priveşte supuşi austriaci.

Guvernul caută să se eschiveze de la aceasta prin următorul truc;

Celor săraci le-a şi acordat oarecari sume din fondurile secrete dela ministerul de interne şi externe.

In ce priveşte proprietarii mari romîni, d. Brăteanu a intervenit personal la cei de mai de frunte. Astfel a intervenit pe lângă d. Scarlat Ferechyde, primul preşedinte al curţei de casaţie, prinţul Brîncovan, Burileanu, prinţul Bibescu etc.

Se pare, însă, că intervenţiile n'au avut succesul dorit.

Intre domnii Averescu şi Haret

Bucureşti.—In ultimul consiliu de miniştri d. Averescu a imputat d-lui Haret publicarea anexelor din raportul adresat M. S. Regelui referitor la răscoalele din Martie şi la rolul jucat de preoţi—acuzîndu-l c'ar fi insultat prin aceasta armata. D. Haret i'a răspuns d-lui Averescu că n'a publicat de cît o parte din ororile cari au fost săvîrşite şi cari i-au fost relevate de d. Ion Adam, însărcinatul cu despuerea rapoartelor adresate de preoţi şi învăţători. D. Haret a voit doar să sublinieze că orori s'au petrecut fără să insiste mai mult şi mai detaliat. In urma acestei convorbiri d. d. Haret şi Averescu au încetat de a vorbi. O altercaţie între d. d. Mortzun şi Sturza a avut loc şi care a pricinuit o ruptură tot aşa de pronunţată, amîndoi miniştri nevorbindu-şi.

Moartea d-nei Rosnovanu

P. Neamţ.—D-na Alexandrina Rosnovanu, soţia defunctului colonel Rosnovanu, a încetat din viaţă astănoapte la moşia Rosnov.

Ziarist sinucis

Buda-Pesta.—Redactorul şef al ziarului «Pester Lloyd» s'a sinucis, trăgîndu-şi un foc de revolver.

Alegeri

Cetinge.—Astă-zi au avut loc alegerile pentru Scupcină, care s'au făcut în toată ţara în mod liniştit. Rezultatele nu sunt încă cunoscute.

Preşedintele consiliului a fost ales deputat.

Rîdicarea Scontului

Londra.—Banca Angliei a urcat scontul seu la 5 jum. la sută.

Dezertori

Londra.—Ziarul „Daily Telegraph" află din Casablanca că între trupele franceze şi mai cu samă printre regionari, au fost mereu desertori. Desertorii mergînd în lagărul arab dacă declară că sunt francezi sunt îndată împuşcaţi. Desertorii de celelalte naţionalităţi sunt jefuiţi. Marocanii arată sentimente ostile francezilor.

Victimele cutremurelor

Reggio Calabria.—Iată numărul exact al victimelor cutremurului de pămînt de la Ferruzana: sunt 175 de morţi din care 118 au fost scoşi de sub dărâmături; sunt 50 răniţi, din care 12 grav. Pe lîngă aceştia mai sunt 11 morţi şi 55 răniţi în alte noi localităţi.

Linişte în Macedonia

Viena, — Ziarul „Correspondenţa politică" află din Salonic că în cursul ultimelor inspecţii periodice făcute de agenţii civili pe teritoriul reformelor împreună cn Hilmi Paşa a resultat că în contra noilor caimacani, instalaţi de către Hilmi toţi sunt spirite moderate. Mai nici o plîngere nu s'a primit din partea populaţiei creştine. Aceasta se poate constata şi pe celelalte părţi ale teritoriului reformelor şi în ce priveşte pe toţi şefii de district instalaţi de către Hilmi.

Ales

Petersburg. — A fost ales până acum la Moscova d. Golovin Maklakow, fost preşedinte al Dumei.

Matuschenko condemnat la moarte

Sevastopol.—Agenţia Westnic află că Matuschenko matelot pe linia Pantelemon, fost mai înainte pe «Potemkin» a fost condamnat la moarte de către tribunalul marinei din cauză că o luat parte la revolta armatei.

Chestia naţionalităţilor în Camera

Buda-Peste.—Camera deputaţilor continuă discuţia indemnităţilor. Fostul preşedinte al consiliului Banffi, se ocupă pe larg de chestia naţionalităţilor şi declară că un stat poliglot în Ungaria nu are raţiune de a exista (protestări pe banca naţionalităţilor). Nu este patriot acel care în cameră apără cauza statului, iar acasă la dînsul protestează în contra drapelului ungar (se strigă: nu este aşa! e o calomnie).

Oratorul aduce aminte în această privinţă procesul lui Lucaci, care a fost condamnat pentru machinaţiile sale în contra statului ungar. Executarea legei asupra naţionalităţilor, din 1868, nu e cu putinţă de cît cu condiţia prealabilă ca statul naţional ungar să se realizeze pe deplin. Nici nu ar trebui să se admită discuţia asupra chestiunei naţionalităţilor şi să se respingă deputaţii care revendică drepturi ce nu li se cuvin. Guvernul trebue să ia energice măsuri în contra aspiraţiilor vrăşmaşilor statului.

Noi nu cerem atâtea drepturi pentru ungurii din România, cîte se cer pentru naţionalităţi aci. Suntem gata să acordăm libertatea cea mai mare naţionalităţilor în biserică, în şcoală, în viaţa privată, însă în toate funcţiunile publice limba ungară trebue să fie respectată. Cît despre chestiunea croată toate guvernele, începînd cu al lui Coloman Tisza, n'au fost destul de energice şi al oratorului însuşi nu mai puţin. Slăbăciunea în chestia croată şi a naţionalităţilor nu este în interesul dinastiei care din contra ar avea într'un stat puternic ungar unitar, o apărare mai sigură în contra aspiraţiilor federaliştilor Austriei. Discursurile în limba croată aci nu vor fi de cît să agraveze diferendele.

Vasile Lucaci, deputat român protestează în contra însinuărei de nepatriotism. Memoriul menţionat nu conţine nimic nepatriotic.

Se află de vînzare Una trăsură cu polit, una gonitoare de Sertera şi una eapă.

A se adresa strada Şoseaua Racoviţă No. 8.

MOBILE

DORMITORE, SUFRAGERII, SALOANE

tot ce este mai nou şi mai frumos, cu preţurile originale ale fabricei **Mobile de bronz** *extra fine* **Covoare, Perdele,** *Bonnes femmes Galerie pentru perdele de Bronz complecte a 25 lei fereastra* se găsesc numai la

Magazinul I. HIRSCH

Str. Lăpuşneanu No. 28

DACĂ FACEŢI CURĂ

Cu untură de peşte

LUAŢI NUMAI

EMULSIA RACOVITZA

E PĂREREA GENERALĂ A MEDICILOR DIN ŢARĂ ŞI STRĂINATATE

Consultaţi medicul pentru a vă convinge

DEPOSIT ÎN TOTE FARMACIILE ŞI DROGUERIILE DIN ŢARA

Caut un *rîndaş* pentru casele mele din Lăpuşneanu.

Cu oferte şi certificate să se adreseze d lui Moritz Wachtel strada Păcurari 15, oarele 8—12.

O odaie mobilată de închiriet în strada Albă No. 27 chiar de acum.

Docent Dr. ZOSIN

Specializat la clinicile din Berlin, Heidelberg şi Paris

BOALE NERVOASE ŞI INTERNE

A N U N C I U

Societatea Romînă-Italiană pentru industria textilă, caută un funcţionar romîn sau naturalisat pentru birou şi pentru operaţiunele de vamă şi expediţie.

E. HEROVANU

AVOCAT

De la 8—11 dim. str. Tăutu 1.

De la 4—6 seara, la Prima Societate de Economie, str. Palat 1.

DE INCHIRIET

Câte-va apartamente de cîte două şi trei odăi cu bucătărie etc. din casele D-lui S. Diamant din Iaşi strada Păcurari No. 97.

A se adresa pentru condiţiuni D-lui M. C. DRACŞANEANU Avocat str. Sf. Sava 16.

GH. BALTA

AVOCAT

42 Strada Carol 42.—Iaşi

Se însărcinează cu facerea actelor necesare şi mijlocirea împrumuturilor la Creditul Viticol.

TEATRU-CIRC CESAR SIDOLI

CU ÎNCEPERE DE

Vineri 26 Octombrie 1907

ŞI IN SERILE URMATOARE

Noul Cinematograf

PATHÉ FRÈRES

FILIALA DIN PARIS

(Societate pe acţiuni—capital 4.400.000 frci.)

Această Casă, cea mai mare din lumea întreagă, stabileşte în oraşul nostru o filială şi toate noutăţile cinematografice : drame, comedii, feerii, teatru, vederi de pe natură, fantazmagorii etc. etc. vor fi aratate în Sala Teatrului-Circ Sidoli, imediat după apariţia lor.

Cinematograful ştiinţific

artă, industrie, geografie intuitivă, istorie, invenţiuni etc. etc.

Casa Pathé-Frères din Paris, în fabricele sale colosale, are cea mai mare producţie de scene cinematografice din lumea întreagă.

Ea posedă teatre şi scenerii speciale, ocupă **2500 lucrători** şi produce zilnic **60.000 metri pelicule** cinematografice.

Nici o casă similară nu poate rivaliza cu Pathé-Frères din Paris; ea are până în prezent 260 treatre-filiale din care două în România, unul la Bucureşti (Bulevard-Eforie) şi al doilea în oraşul nostru.

UN AFIŞ SPECIAL VA ARATA TOATE DETAILELE.

Se caută lucrători

pentru puţuri (fîntâni). A se adresa antreprenorului *Eftimie Rădulescu* gara Ungheni-Români.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,999,500 —

Societatea ANKER încheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajioase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Constantin M. Stihi

Flautist prim al orchestrei Conservat.

Se oferă a preda lecţii de flaut cu preţ foarte moderat

Doritorii sepot adresa în str. sf. Atanasie 21

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile masive, parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul american. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 3|4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ELE"

schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Yănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a VI-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prmá tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei VI-a va avea loc la 1—27 Noembrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 12 Octombrie cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa VI-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 160 lei	O jumatate loz 80 lei
Un sfert de loz 40 lei	Una optime de loz 20 lei

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

TIPOGRAFIA H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar
9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié. preparat de către PAUL GAGE, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca Purgatif şi ca Depuratif.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale* şi *classelĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltuelĭ considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes egal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrănilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESĔ-DECI ANI a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către PAUL GAGE, est de uă eficacitate incontestabilă contra FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILŌRI, COPIILŌRI, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.

Uă broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care butilă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN JASĬ : **Farmacie FRATĬ KONYA.**

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondadă in 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repe

Durata traseului 6—7 zile

Aseminea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

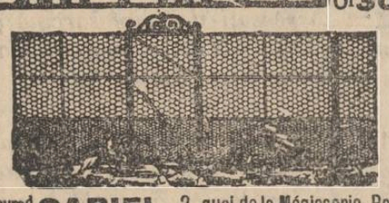

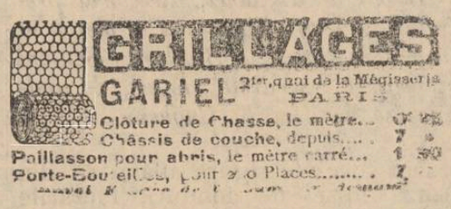

Iaşi.—Tipografia H. Goldner strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNŢURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 »

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

Redacţia şi Administraţia: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu şi Lascar Antoniu | Anul IV.—No. 274. Duminică 21 Octombre 1907

CRONICA SĂPTĂMÎNEI

Pădurile şi sătenii

Apropo de pădurile care ard, un prieten arăta în *Opinia* de eri, ce strînsă şi ce veche legătură e între romîn şi codru, aducînd ca dovadă folklorul întreg, cu numeroasele sale doine şi cu variatele sale cîntece.

E drept că pădurea a jucat în viaţa zbuciumată a neamului nostru un rol deosebit, şi că vechile cîntece sunt o dovadă puternică despre seculara frăţie dintre romîn şi codru. Dar aceasta nu ie totul. Codrul n'a fost pentru ţăran numai un bun prieten, la care acesta putea găsi un adăpost în vremuri de răzmiriţă, o întăritură în vreme de războiu şi o ascunzătoare pe vremile haiduciei. Codrul a fost cînd-va marele patrimoniu al neamului, bunul obştesc al celor tari, ca şi al celor slabi, al celor avuţi, ca şi al celor nevoiaşi.

Din vremuri, despre care abea dacă avem vr'o mărturisire scrisă, şi pînă în pragul timpurilor de acum, aşa a fost în locurile aceste, aşa s'a apucat din bătrîni, aşa glăsuia „obiceiul pămîntului".

Aceasta a fost o urmă păstrată din dreptul vechiu, în care proprietatea îmbrăţişa forma colectivă. Acest drept comun la un bun naţional, s'a păstrat peste veacuri, din pricina împrejurărilor economice, care a impedecat punerea în valoare a imensei bogăţii şi a îndepărtat de la ea lăcomia celor cari acaparaseră tot restul bogăţiilor.

Cel dintăi act domnesc, care îndrăzneşte a atinge această stare veche de lucruri, aici în Moldova, este anaforaua Domnului Alezandru Moruz. Dar odată lovitura dată, odată indrumarea făcută, era greu să se menţie ceea ce stabilise un obiceiu secular.

Astă-zi, mi se pare, acest sistem care dă dreptul populaţiei săteşti la folosinţa pădurilor, este încă în vigoare în Rusia, unde, locuitorii au dreptul de a-şi lua lemnele necesare pentru trebuinţa lor, şi a-şi paşte vitele în poene.

Aşa dar legătura dintre sătean şi pădure e mai trainică de cît s'ar fi crezut, nefiind vorba numai de un pur sentimentalizm, dar de un raport mai strîns, de un raport juridic a cărui însemnătate este netăgăduită.

In locul versurilor citate eri, voi reproduce o parte din actul de care vorbesc mai sus şi care poartă data din 28 Noembrie 1792. „...Macar că prin condica vistieriei se hotăreşte că numai rădiurile şi dumbrăvile să fie oprite şi aparate, iar luncile şi pădurile merei, adecă codrii să fie neaparaţi şi slobozi a tăia fireşte cine ori ce fel de lemn ar vrea; şi mai ales lunca Prutului pînă acum n'a fost poprită nici odată, dar fiindcă dintru început era păduri şi lunci mai multe de cît acum (după cum este ştiut), la facerea condicilor nu au fost socotit bine cîtă stricăciune de obştie au putut să pricinuiască în vremea viitoare nepaza şi neapararea pădurilor, cari păduri şi lunci în toată vremea fiind trebuincioase şi de folos obştiei, se cădea să se fi pus la cale de a fi şi acestea sub pază şi aparare, a nu se strica fără de cale de către norod; ca în vremea ce va avea cineva trebuinţă de cherestea ori pentru casă sau ori pentru care alt lucru, să găsească prin pădurile de pe aproape, *mai cu eften preţ*".

Şi apoi mai departe urmează patru articole care opreşte în mod hotărît, tăierea pădurilor de cît numai în anumite locuri, sub anumite condiţii şi cu obligaţia zăciuelei.

Aceste păduri ard, aceste păduri care au fost cîndva ale obştiilor săteşti, şi pe care dreptul nou, le-a trecut în domeniul proprietăţei private. Să fie vr'o legătură între vastele incendii semnalate şi între aducerea aminte a dreptului vechiu?

Să fie oare un avertisment dat stăpînirei despre noi tulburări care ar fi pe cale să isbucnească? Să fie oare, în incendiile aceste numai un simplu act de răzbunare, sau opera întîmplărei, sau cazuri izolate fără importanţă?

Ori-ce ar fi, pădurile aceste care ard, îţi amintesc şi de cîntecele care au răsunat cîndva sub bolţile lor, şi de tot Dreptul vechiu, care s'a transformat aşa, în cît a înstrăinat pe sătean de pădurea lui, a despărţit pe frate de fratele lui. Y.

Despăgubiri proprietarilor

In ajunul alegerilor generale d. D. Sturza alăturea de d. Ionel Brătianu au declarat solemn în întrunirile publice că toţi marii proprietari vor fi despăgubiţi de pagubele suferite cu ocazia devastărilor. Mai mult, aceste declaraţii erau un fel de răspuns ziarelor cari au susţinut că partidul liberal nu se gîndeşte a acorda aceste despăgubiri.

Ei bine, prevederile ziarelor şi a persoanelor cari au spus că despăgubiri nu se vor acorda, au fost adevărate, iar declaraţiile miniştrilor mincinoase şi tendenţioase.

Tendenţioase prin faptul căi făcute în ajunul alegerilor ele vînau voturile acelor cari se vedeau lăsaţi prada jafurilor fără să se bucure de protecţia autorităţilor; minciunoase căci din Aprilie şi pînă azi n'au fost despăgubiţi nici unul din proprietari.

Cum s'aşteaptă deschiderea parlamentului şi cum guvernul are nevoie în Corpurile legiuitoare de concursul marilor proprietari, din nou chestiunea despăgubirilor s'agită. D. Ionel Brătianu lucrează pe lîngă marii proprietari ca aceştia să renunţe la despăgubiri. Pînă în prezent nici unul n'a voit să se desiste.

Nu ştim dacă d. Ionel Brătianu va reuşi, a-i convinge sau nu— dar chestiunea despăgubirilor interesează ţeara şi ordinea publică din alt punct de vedere. S'au devastat; proprietăţi au fost incendiate; proprietari ucişi. Toate arestea au fost făcute sub imperiul revoltei şi a aţiţărilor şi M. S. Regele a bine voit să graţieze pe făptuitori, luînd în vedere aceste consideraţii.

Dar lucrurile nu se pot opri aci. Dacă ţăranilor li s'au dat circumstanţe atenuante —nu înţelegem ce circumstanţe se pot invoca spre a nu se despăgubi acei ce s'au văzut păgubiţi şi mulţi reduşi la sărăcie.

Dacă după 13 Martie s'ar fi declarat abolirea proprietăţei mari, şi al principiului ei,—bine înţeles nu ar fi fost vorba de despăgubiri—dar noi vom continua să trăim sub regimul constituţional întocmit, vom continua să proclamăm proprietatea inviolabilă şi sfîntă. Ce respect pot avea acei ce eri fură groţiaţi de revolta lor, faţă de acest principiu care formează unul din punctele principale ale contractului social existent.

Proprietarii mari n'au dreptul a renunţa la despăgubiri—ei trebuesc să susţie sus şi tare dreptul lor, căci numai în chipul acesta principiul proprietăţei va fi neschimbat şi respectul va fi susţinut.

Anarhia pe care o pregăteşte d. Ionel Brătianu şi generoşii nu trebueşte întărită prin nici o renunţare la drepturile existente şi fără care ţeara noastră se va vedea tîrîtă în abisul peirei.

Comisia parlamentară

— Articol in care Roumanie explică ridicolul comisiei parlamentare —

Comisiunea parlamentară pentru studiul reformelor a fost convocată pentru Luni. Aceasta este noutatea cea mare care trece înaintea tuturor celorlalte noutăţi.

Sigur este deci că proectele guvernului sunt gata şi că ţara va lua îndată cunoştinţă de măsurile care partidul liberal le crede necesare, nu spre a rezolvi chestiunea socială — care nu se rezolvă nici odată,—dar spre a răspunde la nevoi ce se resimt de mult şi asupra cărora răscoalele din Martie au atras cu prisosinţă atenţia.

Siguranţa că vom cunoaşte proectele guvernului este singurul fapt ce dă importanţă convocărei comisiei parlamentare. Căci în afară de aceasta convocarea nu oferă nici-o importanţă.

*

Originile acestei comisiuni sunt cunoscute: în primăvara trecută nu exista nici un proect precis de reforme agrare, dar o dorinţă vagă şi generală de a realiza reformele. Atunci guvernul emise ideia unei comisiuni parlamentare, care a trebuit să fie o comisiune de studii şi care trebuia să facă în timpul verei un fel de anchetă agrară. Aceiaşi comisie avea să examineze în toamnă proectele guvernului şi să le dea o formă definitivă.

Nimic din toate acestea nu s'a realizat.

*

Este adevărat că s'a ales o comisie parlamentară, foarte numeroasă după părerea noastră, în tot cazul destul de numeroasă, ca să cuprindă aproape tot statul major al majorităţilor parlamentare. Dar această comisie nu s'a întrunit nici odată pînă în present; ea n'a întreprins nici un studiu şi nu s'a dedat la nici un fel de anchetă.

De sigur că personagiile onorabile care compun comisia au chibzuit în mod individual asupra situaţiei sociale şi economice a ţărei; dar cu aceasta ei n'au făcut nimic alta, de cît ceia ce au făcut toţi oamenii politici din România.

*

Una din atribuţiile pe care opiniunea publică o acorda comisiunei parlamentare n'a fost împlinită şi nu mai poate fi implinită.

Comisiunea parlamentară nu poate împlini nici misiunea a doua, fiindcă ea nu s'a afirmat cu nimic din ziua în care a fost aleasă.

Aceasta a doua misiune ar fi colaborarea la redacţia însăşi a proectelor de lege.

Pentru o colaborare efectivă comisia era prea numeroasă. Faptul că ea a fost chemată să se constitue abia la 22 Octombrie, adică cu cîteva zile înainte de deschiderea Camerei, acest fapt dovedeşte foarte limpede, că aceste proiecte de legi au fost fixate numai în gîndul guvernului.

*

Astfel fiind lucrurile comisia aceasta nu mai este de cît o anti-cameră a secţiunilor Camerei şi Senatului. Ea nu va prezenta de cît un interes de încercare de a cunoaşte părerea majorităţilor parlamentare şi de a măsura gradul de rezistenţă, pe care anumite propuneri le-ar putea întâlni.

Lucrul acesta, în timpuri ordinare, se face în faimoasele întruniri a majorităţilor, cari deliberează în *plenum*, iar nu prin delegaţii ca altă dată.

*

Din cauza acestui rol cu totul redus al comisiunilor parlamentare lucrările lor nu interesează opinia publică. Şi faptul că guvernul n-a convocat comisia de cît în ajunul de a depune proectele de legi, dovedeşte în deajuns că guvernul este cu totul hotărît în decisiile sale şi că înţălege să le transforme în legi întrebuinţînd pentru aceasta toată energia.

Iată de ce, precum ziceam de la început, opinia publica nu vede în noutatea convocărei comisiei parlamentare de cît un singur punct interesant—dar acesta foarte interesant—publicarea proectelor guvernului.

„Scumpirea alimentelor"

Domnul colonel în retragere Manolescu Mladian, proprietarul unei insule pe uscat, are, pe lîngă titlul de militar în reservă şi un sub-titlu, activ acesta: d. Manolescu presidează anumite întruniri publice, în virtutea vrîstei.

Sînt ani de zile, mulţi alţii au îmbătrînit şi ei, între acestea, de cînd bravul militar în retragere continuă să exercite această desinteresată funcţiune de president de vrîstă, al intrunirilor publice şi umoristice. E o funcţie aceasta care n'are nici un desavantaj: ie curată, ie naivă şi nu stîrneşte invidii

Cine va avea curajul să vie la concurenţă cu d. colonel în rezervă, spre a acapara funcţia de president de vrîstă? E o minciună, veche cît lumea, că numai femeile se încurcă de la anii de la vrîstă. Ci ca şi ele şi barbaţii fac scădere din cifra reală a actului de naştere. Ar fi deci naiv să credem că se va găsi bărbat destul de curajos, care s'o rupă cu tradiţia şi să vie la una din întrunirele de gen vesel şi să spuie: „eu trebue să presidez, fiind că eu sînt mai bogat în ani, de cît d. colonel Mladian".

President de vrîstă d. colonel este dar şi inamovibil în această curată, naivă şi desinteresată demnitate.

In bătrîna sa carieră de president de vrîstă, colonelul a urcat de mii ori scenele de la Sidoli şi de la teatrul Pastia spre a deschide şi închide întruniri publice de gen vesel.

Duminecă, adică mâine, o va face din nou. O va face cu curajul, cu adresa şi cu delicateţa rezultate din o mânoasă practică.

Scumpirea alimentelor, a le alimentelor de prima necesitate, vor forma, în acea Duminică, matineul comic dela Sidoli, pe care (matineul, nu pe Sidoli) îl va presida incercatul president de vrîstă.

Matineul promite a fi interesant. Interesant prin felul misterios cum se presintă. Căci nimeni în Iaşi nu se plînge de scumpetea alimentelor. Ele nu sînt mai scumpe de cît anul trecut.

Ce-a putut dar determina isvorirea subită a matineului? Prilej ca să vorbească „oratorii"? Prilej ca să presideze d. colonel?

Se va vedea.

Dar cum în materie de spectacole, serioase sau umoristice, direcţia spectacolului îşi reservă, tot-de-a-una, dreptul de a schimba, în ultimul moment, piesa anunţată—ar fi de dorit ca, în specie, piesa „Scumpirea alimentelor", să nu cadă în degenerare.

Teama ie justificată prin faptul că în ultimele septămîni, ideile subversive au prins oare care curaj, esplicabil prin faptul căldurilor tărzii...

Am dori să fim foşti răi profeţi.

OAMENI ŞI LUCRURI

ZARE ROŞIE...

Ceea ce, în primul moment, n'ar fi vrut să creadă nimeni, se adevereşte din nenorocire. Arderea întinselor şi frumoaselor păduri se datoreşte, ca şi atâtea nenorociri sociale, sentimentului de răzbunare al mulţimei, al masei mari ţărăneşti: focul în cele mai multe părţi a fost pus, iar pe alocuri ţăranii, într'o nepăsare de ghiaţă, stau să privească focul imens şi mistuitor, focul care creşte mereu, se'ntinde şi cotropeşte mereu,—nimicind sute, mii de hectare de pădure—fără să se încumeteze a da o mână de ajutor pentru potolirea incendiului. Lucrul e de înţeles: focul nu e de acum, ci este aceeaşi flacără nedomolită încă, este flacăra ce din primavară pîn'acum, în preajma ernei, nu s'a stins; este focul ce izvoreşte din suflete, din simţiri şi rînd pe rînd se revarsă asupra lanurilor, asupra conacurilor, asupra hambarelor, asupra vitelor, iar acum asupra pădurilor odată cu venirea frigului—în momentul cînd lemnul codrilor seculari devine marele izvor de bogăţie a stăpânilor şi marea trebuinţă a sărăcimei.

Să ardă pădurile—care nu sunt, care nu *mai* sunt ale mulţimei, ci ale celor puţini! Ce-i pasă ţărănimei de arderea lor? De ce ar sări să le stîngă, să le păstreze tefere şi întregi pentru cei bogaţi cu care acum nu au nimic comun, cu care au socoteli vechi de răfuit, din vremea cînd cei puţini şi-au însuşit prea uşor avuţia cea mare a ţării, din vremea cînd —după aratarea revoluţionarului de odinioară, I. Nădejde—s'au răşluit pădurile în favoarea unei singure clase de locuitori, a unei mici minorităţi.

Negreşit, acesta e înţelesul amărăciunii şi aşa feliu putem pricepe cruzimea răzbunătoare de acum cînd se dă foc pădurilor şi cînd sătenii privesc cu nepăsare arderea lor, gîndindu-se cu mulţumire la golul ce va rămînea pe urma străvechilor şi bogatelor păduri care nu le aparţin lor, ci...celor „străini" de dînşii: străini prin stare socială, iar nu de neam.

Fără de voie te poartă gîndul, în faţa priveliştei fără pereche în istoria ţării, către tablourile de îngrozitoare incendii ale altor vremi şi altor ţări. Vezi—în imaginaţie—focul care mistuie sub ochiila lui Nero bogăţiile şi minunile Romei antice.

Iar mai aproape de noi, Parisul—o modernă Romă—incendiat de revoluţionarii Comunei în timp ce oştirile din Versailles veneau asupra oraşului, incendiat din toate părţile, în tot ce avea mai măreţ şi mai scump mândrul oraş al Franţei în frământare da prefacere.

Elementul acesta—focul — e pururea simbolic şi adeseori premergător uriaşelor transformări sociale. Eroul lui Eminescu—din „Împărat şi Proletar" nu credea oare să prefacă lumea prin focul distrugător al tuturor relelor pământeşti? Şi tot prin flacările gheenei, ne spune credinţa, omul se va preface sufleteşte: de aici doctrina lui Torquemada şi discipolilor săi, adoratorii rugului... Trebuie oare să vedem acum, la rândul nostru, profeţia unor adânci schimbări în priveliştea teribilă a limbilor de foc sub care se nimiceşte o parte din avuţia ţării? E cu putinţă să fie aşa; e cu putinţă că în indiferenţa chibzuită a ţărănimei să fie salutul plin de speranţă ale zării roşii şi că pentru dânşii ea să fie semnalul amăgitor al unei visate mântuiri. Rodion

Invăţătorii... dascăli de biserică

De minimis non curat praetor, aşa zice vorba latinească: că adică de cele mărunţele nu se îngrijeşte judecătorul.

Şi în adevăr mică e soarta celor mai mici slujbaşi de stat, care se confundă cu mici ajutoruri şi mile, cu cele mai slabe remuneraţii bugetare.

De la 15 lei în jos lunar, avem în budgetul general al statului aproape 13 mii persoane, din care 1300 la C. F. R.; 2800 la domenii (pădurarii), şi restul de aproape 10000 la culte şi instrucţiune publică, şi anume: cu 4 lei la 1600 persoane, iar *6312 cântăreţi bisericeşti cu cîte 11 lei salar lunar.*

De altfel budgetul instrucţiunei cuprinde cele mai infime salarii. Dintr'un total de 21413 persoane bugetare, 18225 au lefuri supt o sută lei lunar; 600 persoane au salarii între 100—200 lei lunar, 1650 persoane au salarii între 200—300 lei lunar: 600 persoane au salarii între 300—400 lei lunar; şi numai 338 persoane au salarii dela 400 lei în sus.

De soarta acestor mici slujbaşi nu s'a îngrijit nimine şi cum dintre ei cei 6312 cîntăreţi constitue un element compact prin numărul lor, credem nimerit a ne ocupa de ei; întru cît şi actualul ministru de culte, d. Haret, a provocat o discuţie în genere.

Miniştrii de culte de după vremuri au organizat învăţămîntul preuţilor prin reforma legei clerului şi a seminariilor dar au uitat să se ocupe şi de felul de recrutare al cîntăreţilor, lăsînd să domine tot obiceiul vechiu, ca adică din copiii cari se deprindeau cu strana, ţinînd întâi isonul, apoi făcînd pe clisiarhul, mai apoi pe servitorul personal al preutului, să ajungă să rămînă dascăl de strană, după ce dascălul bătrîn nu mai putea ţinea strana.

La această lipsă a prevederii legii din 1893, chiriarhiile au luat iniţiativa creării unor şcoale de cîntăreţi, stăruind şi căpătînd de la minister mici subvenţii pînă ce legea din 1906 Febr. 25 a d-lui M. Vlădescu prevede la art. 17 al. c.: „cântăreţii se vor recruta din şcoalele speciale de cîntăreţi ce vor funcţiona pe lîngă fiecare chiriarhie. Aceste şcoale vor fi subvenţionate de minister şi ajutate de judeţe şi comune."

Mai explicit nu se poate.

Şcoale de cântăreţi sînt; ministerul le dă câte o subvenţie, până la 1.000 lei, cum se dă şcoalei de cântăreţi de pe lîngă Mitropolia de Iaşi; deci este de unde şi cum să se recruteze personalul de cîntăreţi.

Pe cît ştim aceste şcoli s'au achitat destul de conştiincios de chemarea lor, şi'au înzestrat bisericile din oraşe şi sate cu cântăreţi pricepuţi, care să nu înjosească sfinţenia şi maestatea cântărilor bisericeşti.

Legea mai prevede întocmirea unui regulament, după care să funcţioneze aceste şcoli, (al. g art. 16) ceia ce nu s'a făcut până acum, căci art. 51 din regulamentul de punere în aplicare a legii clerului parafrazează textul art. 16 din lege.

In loc ca actualul ministru să se gândească a reglementa organizarea şi funcţionarea acestor şcoale, prevăzând un nivel mai rădicat în felul de recrutare al elevilor, în materiile de predat, deci ca să se rădice şi nivelul culturii cântăreţilor, ca nu numai să cânte cum dă Dumnezeu strană, sau să se sfădească dela colivă

și colaci și dela ajun cu preutul, ori să continue de a mai face pe sluga preutului, etc. etc., în loc de toate acestea ministrul actual în dorul de a zădărnici bunul mers al școalei, și asa cum este el zădărnicit prin multiplele însărcinări extra școlare date învățătorilor—15 la număr!—a crezut de cuviință să vâre în programul școalelor normale și muzica bisericească ca și pe viitor învățătorul să facă pe dascălul de strană hrăpareț după pomeni și colive, sfădăios cu ajunul și grabnic la orice comând, ca orice țîrcovnic tradițional.

Considerentele autorității școlare ar fi acestea: s'ar păstra în toată curățenia ei muzica tradițională bisericească (!), s'ar lega școala mai mult de biserică (?) și s'ar spori starea materială a învățătorului pe o cale piezișă.

Chiriarhia actuală protestează contra acuzării că actualele școli de cântăreți subvenționate de stat nu păstrează în toată curățenia și puritatea lor tradiționalele cîntări bisericești!

Că școala are și trebue să aibă legătură cu biserica nimene n'are de zis nimic. E prea de ajuns ca această legătură să se mențină cu întemeerea de coruri bisericești, care au început a slăbi din elanul său. Din 70 coruri care erau în Eparhia Moldovei, azi abia au rămas 12! și acele ca vai de capul lor. De ce? N'are de cât autoritatea școlară să le organizeze și să le dea mici beneficii materiale. De altfel legea (art. 16 al. b) și regulamentul legii (art. 50) dispun despre coruri; n'au de cît să se generalizeze. Corul vocal e în destul pentru a atrage lumea la biserică, dacă voim să vină prin coruri.

Istoria celebrului cor de la Osoiu, Iași, e dovada cea mai vie întru aceasta. Cât despre motivul că fiind învățătorul și dascal la strană va mai câștiga 11 lei pe lună, după ce are atâtea havalele pe cap, nu credem a fi măsura cea mai nimerită că după munca istovitoare de peste săptămână să mai aibă grija stranei și a bisericei.

In apus lumea didactică a căutat să emancipeze pe învățători de jugul clerului și numai în parte s'a izbutit, la noi, unde n'a fost acest jug, acum se vrea a-l introduce.

Și apoi și legea progresului cere ca la o diferențiare de servicii, de funcțiuni să creezi și organele anumite. Pentru cei 6312 cântăreți nu e semn de progres dacă le dai atribuția slujbei lor la cei 5500 învățători.

Și oare statul n'are interes că în locul celor 3 factori cu *simț de stat* mai desvoltat la țară să-și mai aduce un al patrulea element cu *simț de stat* în persoana cântăreților, pentru a nu fi expus la o nevoe să fie dezarmat față de obștia sătească, în care nu zace nici pic de simț de stat?

Statul are absolută nevoe de diferențiarea și educarea organelor sale de stat, chiar la țară. Cu Primari ignoranți cari aplică 113 legi organice, cu învățători cari îndeplinesc 16 slujbe în stat, cu preuți supranumerari nu poți zice tu stat românesc că stai pe trandafiri la țară, ci pe *anarhie* și *revoluție*.

Gh. Ghibănescu.

„Opinia" la HUȘI

(Corespondența partic. a ziarului „Opinia„

Ați observat de cîtă-va vreme o mare acalmie în politica județului nostru. Noul consiliu comunal cu primarul ei ales, d. Dobre Dobreanu își continuă opera, curățînd serviciile municipale de toți acei care nu erau pe placul companiei Cisman-Dobreanu.

Era și vremea ca Dobreanu să-și plasege neamurile, căci la noi la Huși nu se poate concepe politică fără neamuri. Baza politicei Hușene e legătura de familie, căci își zic membrii familiei: *noi prin noi și pentru noi; alegătorul nu e de cît o unelță pusă în serviciul nostru.*

Duși de acest spirit amîndouă partidele și-au concentrat membrii familiei, și-au numărat rîndurile și au început a arcăni în dreapta și în stînga.

In dosul acestor preocupări de familie bunul obștesc sufere; și iată cîte-va fapte.

*

De cînd a venit în fruntea comunei marele gospodar și proprietar, cel cu proectele de edilitate publicate prin Diminiața,—d. Dobrea Dobreanu, se observă că s'răzile nu sunt măturate cu săptămînile, ori și aici trebue milioane ca și la aducerea apei? Cetățenii protestează în contra acestei nepăsări a administrației comunale pentru curățenia și higiena orașului și facem răspunzător și pe prefect de această neglijență. Nu ne scandalizăm că nu avem apă potabilă, căci vin fiind mult la Huși luăm exemplu edililor de a nu o consuma, dar ne indignăm de murdăria ce se observă pe străzile orașului mai ales cînd holera bate la ușă și protestăm.

*

Un evreu Finchelștain, de loc din Dobrogea, stabilindu-se în Huși a cerut Primăriei să-i permită a face un deposit de herestea în marginea tîrgului Huși; dr. Munteanu a refuzat a da permisiune în locul indicat de evreu, pe motiv că-i prea aproape de oraș și de moara de foc a lui Buium, indicîndu-i un loc lîngă cele l'alte deposite de herestea.

Ce mijloace sunătoare va fi întrebuințat evreul, nu știm, dar putem constata că în urma argumentelor drastice, d. căpitan Anton Mustea, ajutor de Primar, a permis evreului a face un depozit de herestea în marginea orașului, expunînd la primejdie tocmai partea cea mai frumoasă a tîrgului. Dar ce să faci, evreul avea nevoe de a face mici afaceri.

*

Pentru a se masca conivența între representanții dela comună și d. căpitan Mardare, s'a decis a se face apel de ambele părți contra cărței de judecată a judecătoriei de pace din Huși, prin care se admite acțiunea d-lui căpitan Mardare și se obligă Primăria a-i plăti 1000 lei pentru un loc, în casul cînd nu-l va delasa. Remînînd ca daunele și venitul acelui loc să facă obiectul unui alt proces. D. căpitan Mardare a avut ca avocat la primul termen pe d. Cișman, iar la al doilea pe d. Vericeanu, Cișman fiind consilier.

*

Cișman, cum a venit la Primărie, s'a arătat foarte mărinimos cu un birjar, oferindu-i un local de pripas de la comună spre al întrebuința, în schimbul unei sumi de bani.

*

Grigore Vericeanu, gelos de trecutul glorios al lui cc. Nicu, voește a nu fi mai prejos și de aceia în fie care sară are conciliabule la farmacia d-lui Al. Bendorf, spre a se perfecționa și d-sa. Cc. lancu ca un pater îi păzește și la timpul oportun, numai deschide ușa și face semn lui Griguță să iasă, că-i prea deocheată această cumătrie politică.

*

Duminică 21 Octombre a. c. va fi o mare goană în pădurea statului Tălbăreștii din județul Fălciu. Toți vînătorii amatori din Fălciu și Vaslui s'a dat întîlnire Sîmbătă 20 Octombre în gara Crasna, de unde vor pleca la locul indicat.

*

Ca polițai în locul decedatului Al. Donea, a fost recomandat d. Gh. Teodoru, licențiat în drept, avocat din Huși.

CRONICA TEATRALA

Reprezentațiile d-nei de Linden

Public foarte puțin eri seara la prima reprezentație a d-nei de Linden. Vr'o sută cinci zeci de persoane și au plătit luxul de a asculta o piesă ușoară, indecentă a d-lui Maurice Donnay: *„L'Education du prince"*. Autorul a scris lucruri drăguțe până în prezent și cu subiecte destul de serioase—cine l'a citit și ascultat a fost trist impresionat văzînd un spirit viu și subțire cheltuit într'o lucrare brutală și ordinară.

Sunt situații și scene cari se pot juca cu succes în teatre de varietăți dar cari nici odată nu ar putea fi montate pe o scenă a unui teatru național.

Impresariul trupei care nu vine pentru prima oară în țeară ar fi trebuit să știe lucrul acesta. Nu spunem că suntem un popor excesiv de pudic și moral în cît să nu ne placă și lucrurile mai decoltate—dar și la noi ca și aiurea aceste lucruri se spun în anumite localuri și împrejurări. Dacă publicul n'a dat năvala la representație trebue să credem că foarte mulți cunoșteau piesa d-lui Donnay, căci a fost publicată în suplimentul „Ilustrației franceze" și n'au voit să aziste la o reprezentație care depășea orice bun simț.

E o lecție bine meritată refuzul acesta de a se incuraja o artă bună pentru localuri ordinare, pentru acei ce voesc a introduce în teatrele noastre piese de natura celei de eri seara.

D-na de Linden e o artistă desăvîrșită și a fost în rolul reginei foarte bine—nu se poate spune același lucru de întregul trupei compus din cabotini.

E o obrăsnicie de a ridica prețurile pentru o atare representație și cu un atare *„ensamblu"* și impresariul va binevoi să mediteze asupra nereușitei de azi cînd va mai voi să se îmbarcheze pentru România.

Deseară *Paris-New-York.*

Stal.

Informații

In cazul Mărășescu.—Ministrul de resboi dă un al doilea comunicat în chestia colonelului Mărășescu. De această dată prin *Independența* și în modul următor:

In vederea comentariilor făcute de mai multe ziare asupra procesului colonelului Mărășescu, suntem în măsură de a afirma că ministerul de resboiu dăduse, de la început ordin pentru darea în judecată a acestui ofițer superior.

Aceste urmăriri judiciare n'ar fi fost suspendate de cît în cazul cînd colonelul Mărășescu și-ar fi dat demisia. In împrejurarea aceasta ministrul și-a făcut deci toată datoria.

Toate bune: dar cum rămîne cu nesocotita scrisoare a d-lui Sturdza? Căci asupra acestei scrisori, au insistat, mai mult, ziarele.

—

Ministerul cultelor a înștiințat revizoratul școlar că cercurile culturale își vor putea relua activitatea după vacanța crăciunului.

—

In ziua de 26 Octombrie a. c. toți învățătorii din județ vor fi convocați la revizoratul școlar, pentru a li se da mai multe instrucțiuni.

—

D. I. Peretz, profesor agregat la catedra de Istoria Dreptului de la facultatea din Iași, a fost însărcinat de minister cu copiarea, traducerea și adnotarea pravilelor slavonești, manuscrise anterioare pravilei lui Matei Basarab și Vasile Lupu.

—

Revizoratul școlar va întocmi un tablou de învățătorii și institutorii din acest județ, care urmează a fi scoși la pensie din oficiu pe ziua de 1 Aprilie viitor, care vor fi examinați de comisiunea medicală în cursul lunei Februarie a. c.

—

D. Const. Galeriu, diplomat al școalei comerciale superioare din localitate a fost numit suplinitor la catedra de științi comerciale de la liceul real din Brăila.

—

I. P. S. S. Mitropolitul Partenie Clinceni al Moldovei și Sucevei, care se află în București, se va reîntoarce Joui în localitate.

—

Potrivit noului legi a procedurei electorale, listele electorale se întocmesc de tribunale, și nu de primărie.

La clubul conservator din Iași, piața Unirei, funcționează o comisiune care se pune la dispoziția alegătorilor, pentru orice lămurire electorală, în fiecare zi dela oarele 5—7 p. m.

—

Focul din pădurile din jud. Bacău s'a localizat abia eri.

Din fericire pădurile Slănicului, proprietatea casei sf. Spiridon n'au fost atinse de flăcări.

Pădurile epitropiei au fost puse sub paza soldaților.

Jandarmii au făcut mai multe arestări pentru a se dovedi cine sunt incendiatorii.

—

S'a pus în vedere agenților sanitari din localitate de a supraveghia măsurile ce s'au luat contra holerei.

E probabil că de Luni doui agenți ai poliției vor pleca zilnic cu trenul până la Ungheni, de unde vor lua în primire călătorii ce urmează a fi supuși la observațiune de 5 zile.

Trenurile de Ungheni vor fi supuse zilnic la desinfectare.

—

Aproape de două luni de zile postul de perceptor la circ. I este vacant și serviciul suferă.

Afacerile sunt girate de un controlor, dar acesta are și alte sarcini, așa că nu le poate îndeplini pe toate.

C. c. Naiman Paraschivescu care a umblat multă vreme după acest post, nu se știe din ce cauză a renunțat acum.

—

D. dr. Scriban, profesor la Liceul Internat din Iași, lucrează la un Dicționar etimologic al limbei române. D-sa a redactat mai mult de jumătate din lucrarea sa. Urmărind mai mult scopul de a pune la îndămîna publicului un mare tezaur al limbei romîne și-a luat ca model pe Larousse, îmbogățind Dicționarul cu peste 2.000 figuri în text, slujind drept definiții la lucruri.

Lucrarea va forma un gros volum de peste 1.000 pageni.

—

Astă seară se întrunește la Econ. C Păun, comitetul societății culturale: „Viitorul". Președinte al acestei societăți e S. S. Păr. C. Păun. Intre alte chestiuni ce privesc bunul mers al societății va fi și acea a exteriorizărei activității sus zisei societăți, făcînd să se intereseze și societatea laică de chestiile sociale-religioase.

—

In zilele de Duminică 21, Marți 23 și Mercuri 24 Octombrie vor avea loc la circul Sidoli, trei mari reprezentațiuni, date de celebrul iluzionist Andréje, întovărășit de soția sa, fermecătoarea Betina.

Andréje, care a dat reprezentații în cele mai mari orașe din lume și prezența a multor capete încoronate, în special înaintea Majestății Sale Imparatul Germaniei, care, cu propria-i mână i-a dat o atestație elogioasă, pune la dispoziția tuturor incredulilor, un volum cu recenzii din partea somităților medicale din Berlin și Paris, care s'au văzut obligați a se mărturisi învinși de știința eminentului iluzionist.

D-na Bettina, care servă de mediu soțului ei, uimește lumea prin rapiditatea și preciziunea cu care citește gîndul uneia sau mai multor persoane, luate din întîmplare printre spectatori.

Publicul să se grăbească dar de a azista la reprezentațiile acestor minunați artiști, pentru a-și putea da seamă de valoarea și extra-ordinaritatea celor ce vor vedea și care întrece ori-ce imaginație—fruct al unei munci colosale pentru ca ast-fel d-nu și d-na Andreje să poată ajunge la minunatele lucruri ce se vor vedea la cele trei reprezentațiuni.

—

Parchetul a fost înștiințat că niște hoți, spărgînd ușa percepției circumscripției Bucium, s'au introdus înăuntru, avînd de scop de a jăfui lada de fer.

Hoții au găsit însă înăuntru pe agentul de percepție Dragoș, care dormea și năpustindu-se asupra lui, l'au maltratat, cerîndu-i cheile de la lada de fier.

La țipetele agentului Dragoș, au alergat străjerul și cîrciumarul Neculai Constantinescu. Hoții văzîndu-se surprinși au luat'o la fugă.

Unul din ei a fost prins și arestat de jandarmii rurali din Bucium; cei lalți hoți se crede a se fi refugiat în Iași și se fac cercetări pentru aflarea lor.

—

Membrii consiliului general al județului au fost convocați în ședință ordinară pentru poimîne Luni, la orele 2 p. m.

Intre alte chestiuni, se vor discuta:

Cererea reg. 13 Ștefan cel Mare, ca jud. să subvenționeze muzica acelui regiment;

Cererea reg. 7 calarași de a se acorda un ajutor de 2000 lei, pentru e se face mai multe îmbunătățiri;

Cererea școalei de sericicultură Mironeanu-Vittlimescu ca județul să acorde burse la acea școală;

Prevederea în noul budget a două posturi de învățători agricoli ambulanți.

—

Bisericanoastră va sărbători în ziua de 30 Ianuarie 1908 al 45-lea centenar ai sfîntului Ioan Crisostomul.

Cu această ocazie se va oficia în toate bisericele din țară cîte uu serviciu Divin, cu liturghia sfîntului sărbătorit.

La Mitropolie serviciul Divin, va fi oficiat de I. P. S. S. Mitropolitul și doi Archierei, asistat de preoții catedralei și de toți protoereii din Eparchia Moldovei și Sucevei.

La această serbare vor fi invitate să ia parte și autoritățile.

—

D-na Natalia Simionescu, foastă prof.-soară de croitorie la școata profisională „Reuniunea Femeilor Romîne", dă lecții de teorie și practică.

A se adresa str. Sărărie No. 78.

—

După cum am anunțat deja prima serată cinematografică a Teatrului Pathé Frères din Paris (Filiala Iași) are loc Vineri 26 Octombrie a. c. (Sf-tul Dumitru) la 9 ore seara în Sala Circului Cesar Sidoli. Programa este foarte aleasă și foarte bogată. Nici o seratâ cinematografică n'a putut oferi spectatorilor atâtea bogății și atâta varietate de program, de oarece nimene nu poate concura cu grandioasa casă Pathé Frères din Paris.

Cinematograful științific Pathé Frères va începe tot în acea seară seria scenelor pentru popularizarea științelor. Vom menționa numai câteva din aceste vederi și anume: Cum se fabrică porțelanurile în străinătate, căi și mijloace de transport în China etc. etc.

La finele seratei cinematograful ne va plimba prin străzile Parisului și ne va arata ceea ce posedă mai interesant, mai minunat capitala Franței și a lumei întregi.

—

Dr. I. ANTONIU

Doctrina Beției

VIII

Ei au aspectul unor cerșetori sau prisonieri, căci cine nu știe efectele degrădătoare ale acestei otrăviri, care le slăbește cantitatea de putere, progenitura lor e leneșă și vagabondă, cu un sistem nervos de o simțibilitate exagerată, unii se nasc în o complectă degenerație, fiind epileptici, imbecili sau idioți. Trebue să ne coborîm pe terenul realității actuale, unde miseria vine de se altoește asupra corupțiunei, mai ales cînd pasiunele sunt vii și cuprind atîtea elemente vițioase și de unde cu timpul nu poate eși de cît o generațiune de indivizi vagabonzi. Aci putem vedea necesitatea cea mare de a se lua măsuri energice, și chiar statistica poate să ne arunce multă umină asupra acestei cestiuni; neprevederea și desinteresarea, ce se constată în diferitele clase ale socieietății e condamnabilă—deși aceasta e un defect inerent al naturei rasei noastre.

Să nu ne mărginim numai în teorii vagi, contra cărora mă declar dușman; ci să mergem a lovi în față dificultatea pentru a triumfa în contra flagelului, căci statuile toate nu pot avea de cît o slabă influență asupra vieței sociale a clasei populare;—a crede că ele singure pot fi stîrpitoare ale răului, ar fi o naivitate, sărăcia e o nenorocire, dar beția e și un delict.

Prin simple povățuiri noi nu suntem mai nici o dată în stare a combate beția și cu cît înțălegem urgența în a reprima răul, cu atît mai mult știm, cît e de greu a ajunge la scop.

Pentru observatori serioși, viața țăranului în Romînia e un obiect de studiu și de lucrare, reclamînd o serie de reforme.

Oare de unde vine această stare atît de anormală? Ea decurge din consecințe economice și din raporturi sociale foarte diverse; toate desordinele, toate suferințele populației agricole în Romînia își au isvorul în niște condițiuni cu totul particulare, pe care le vom descrie mai în urmă.

Astă-zi există un pericol real și nu ar trebui nici. de cum lăsat a se mări peste măsură.

Guvernele ar trebui a se modela după instituțiile democratice și după cerințele ordinei sociale, ar trebui să protegeze și să apere acest tesaur prețios al națiunei. Trebue deci căutat a ridica posiția materială și morală a clasei agricole, căci nimic nu e mai nobil de cît a remedia această stare de decădere, care nici o dată nu poate continua fără pericol,

De și beția atacă indivizi, dar se reflectă asupra statului, caci cînd aprețuim acțiunea intimă a acestei otrăvi, cum degradează pe muncitori fie-care gînditor serios independent va admite, că poate să vină o zi, unde forța internă și organisatrice a acestei populațiuni astfel mînată se va sdruncina și răul ce ar resulta va fi incalculabil.

Cînd considerăm serios condițiunile acestei clase laborioase, fără cultură, cu o viață foarte simplă, dar cu aplicație la muncă, vedem că e cel mai mare păcat a privi indiferent cum forțele de viață merg spre scădere și cum răul devine într'un chip vădit foarte mare și crește din ce în ce mai mult.

Acest vițiu, ce are de aliată misesia, îl întîlnim ori unde, în toate locurile, e vizibil și vivant. N'a lipsit pînă astă-zi de cît ca istoria să dea o fisionomie faptelor.

Beția a ajuns a fi una din cele mai mari plăgi sociale ale epocei noastre, care împedică progresul moral și intelectual. Ea este causa determinantă a degenerărei intelectuale. Pe lîngă că această pasiune absoarbe toată energia vitală, dar și principiul nebunici e conținut ca germen în creerul pacientului; de și nu se vede la toți bețivii o alterație spirituală, aceasta însă dovedește prin cîte moduri diferite alcoolul atacă indivizii după temperamentul lor. Din unul face un maniac furios, din altul un melancolic; din al treilea un stupid, leneș sau un criminal.

Aceste sunt consecințe, ce stau în opositie cu legile naturei și să conțin chiar în generațiele ce le urmează, după cum vom vedea. Crimele, nebunia, sunt urmările funeste ale acestui vițiu; toate acestea vin în urma unei legi, iar nu în urma întîmplării, nu ca efect al fatalității, ci din causa alcoolului.

Lucrul se explică foarte simplu, îndată ce nu vom uita că un sînge vițiat lucrează asupra funcțiunilor centrelor cerebrale superioare.

Bețivul trece diferite fase, ce se succed repede; la unii într'un timp scurt; la alți mai lung, însă finitul scenei este același: demența și stupoarea, după care moartea nu întîrzie a tăia firul vieței acestei tragedii. Dar oare s'a finit numai cu atîta?

Nu, căci după moartea lui asistăm, cum se desfășură efectele beției asupra descendenților, căci beția începută de părinți aduce cîte odată nebunia la copii (Mandzlei).

(Va urma)

Ultime informaţii

In vederea participărei clubului conservator din Iaşi la inaugurarea statuiei nemuritorului Lascar Catargiu, în ziua de 28 c., comitetul acestui club va fi convocat pentru Mercuri 24 Octombrie, ora 5 p. m., iar membrii clubului vor fi convocaţi în aceeaşi zi şi în acelaşi scop, la oarele 8 seara.

———

Am citit în Adevărul *de eri un articol din cele mai regretabile.*

Suntem partizanii celei mai largi libertăţi în discuţii, dar denigrarea sistematică a ţărei, mai ales în chestia evreiască este o greşală de neertat.

Vom reveni în această privinţă.

———

Sistem nenorocit.—Acum două luni am dat ştirea că intre proiectele d-lui Costinescu va figura şi acel al monopolului cărciumelor la sate.

Ziarele oficioase, pentru ca să fie consecvente cu sistemul nenorocit adoptat la noi de a dezminţi lucruri care în realitate nu comportă desminţiri, ne-au dat o dezminţire categorică.

Astă-zi însă aceleaşi ziare sunt nevoite să recunoască că informaţiile noastre erau perfect exacte. Intr'adevăr în numărul său de astă-zi „L'Independance Roumaine" făcînd enumerarea proiectelor guvernului, anunţă introducerea monopolului cîrciumelor la sate.

Ast-fel se învederează din nou întrebuinţarea nenorocitului sistem al dezminţirilor nejustificate.

De altfel „L'Independance" uită să spuie dacă consumaţia va fi sau nu permisă în localul debitului, lucru foarte important şi care e bine să fie lămurit.

———

După cum am anunţat, eri d. dr. Tatuşescu, inspector sanitar, a inspectat punctele Sculeni şi Bivolari.

Astăzi d. dr. Tatuşescu, însoţit de d. C. Moţet, s'au dus la Ungheni, unde după ce au inspectat spitalul şi lazaretul, a controlat cum se aplică măsurile de carantină pentru călătorii sosiţi din Rusia.

———

Ministerul de interne a avizat prefectura de judeţ că un bulgar numit Dobre Boznic, cutreeră satele, încercînd de a strînge bani pentru comitetele revoluţionare din Macedonia.

Prefectura de judeţ a luat măsuri pentru prinderea şi arestarea lui.

———

Un incendiu a isbucnit eri în comuna Buznea, distrugînd casele locuitorului Ioan Bosie.

Focul a mai distrus o şură, nişte hambare cu porumb şi alte cereale şi 2 girezi de strujeni.

*

Un alt incendiu a fost pe moşia Jora, distrugînd o moară a arendaşului I. Gutman.

———

In ziua de 6 Noembrie a. c., se va ţinea la prefectura de judeţ licitaţia publică pentru darea în exploatare a 17 păduri ale statului, cu începere de la 1 Aprilie viitor.

———

D. Gh. Ceapă a fost numit guardian cl. III-a la pădurea statului Bârnova, în locul lui Const. Enache Costea, demisionat.

———

D. Neculai Petrescu, absolvent al şcoalei de meserii din localitate, a fost numit maistru al atalierului de tinichigie de la şcoala de meserii din judeţul Covurlui.

———

Medicul-ajutor, Ivainer I. de la spitalul militar, împlinindu-şi stagiul, a fost trecut în cencediu pe ziua de 16 Octombrie a. c.

———

Direcţiunea generală a serviciului sanitar a cerut serviciului sanitar al judeţului să întocmească statistică de mortalitatea copiilor în decursul anului 1906 în judeţul Iaşi.

———

D. inspector Haliţa şi d. revizor şcolar al judeţului D. Sachelarescu, au inspectat alaltaeri şi eri şcoalele rurale din Roşcani, Osoi şi Bosia.

— D. Dimitrie Alexandrescu a fost numit învăţător la şcoala rurală din Vulturul.

———

D. profesor Matei Cantacuzino a depus astăzi la facultatea de drept memoriul său privitor la crearea doctoratului în drept la facultatea din Iaşi.

Memoriul va fi înaintat astăzi, la Bucureşti comisiei care a fost aleasă acolo tot în scopul doctoratului.

———

D. dr. I. Tănăsescu a fost numit suplinitor la catedra de anatomie descriptivă de la facultatea de medicină din Iaşi, catedră rămasă vacantă în urma decesului d-rului Peride.

—

In unele comuni perceptorii văzînd că nu pot scoate dările de la săteni, le-au sechestrat vitele pentru a le vinde prin licitaţie.

Din această cauză sătenii sunt foarte agitaţi, ameninţînd pe perceptori.

Un asemenea caz e şi la Poeni, unde vitele mai multor locuitori au fost sechestrate.

———

Judiciare.—Curtea de apel secţia II-a a luat astă-zi în cercetare apelul făcut de d. D. Lascay, funcţionar la consulatul austro-ungar, contra sentinţei tribunalului, prin care a fost condamnat la 3 luni închisoare şi 1000 lei despăgubiri civile, pentru că a violat domiciliul d-lui D. Longinescu.

Curtea a admis un incident ridicat de aparare, prin care se cereau nişte martori, şi a decis ca Lascay să aducă dovada că n'a intrat în locuinţa d-lui Longinescu fără voia acestuia.

*

Aceiaşi curte a judecat azi procesul lui Gh. Mantea, pentru insulte aduse preoţilor Arion şi Grigoriu admiţîndu-i în parte apelul şi prefăcîndu-i cele 15 zile închisoare, în 15 zile poliţieneşti.

*

Acum vre-un an un domn Ilie Calmusky din Kişinău, care se dădea de baron Calmusky, reuşi să escrocheze pe un bancher din localitate, scomptînd de la el o poliţă de 5000 lei cu iscălitura falsificată a arendaşului Ichiel Caufman din Mitoc.

Tribunalul îl condamnase pe Calmusky, în lipsă, la un an închisoare.

Afacerea se judecă astă-zi în apel la secţia II a Curţei.

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 20 Octombrie

O DEMASCARE

—Directorul „Voinţei Naţioanale" dovedit că a insultat ţara. —

Toate ziarele din Capitală publică foarte violente articole contra ziarului *Adevărul* din cauza articolului publicat de acesta în chestia evreiască şi apărut acum 2 zile.

Voinţa Naţională, Secolul, Epoca, Conservatorul, La Roumanie, sunt unanime în a vesteji cele cuprinse în acel articol.

Voinţa Naţională a făcut chiar să se afişeze pe zidurile Capitalei placarde cu cuprinsul următor:

«Adevărul» *denunţă streinătăţei cele ce se petrec în chestia evreească şi ne ameninţă cu intervenţia finanţei streine».*

In Capitală enervarea publicului provocase îngrijiri serioase şi poliţia a luat măsuri în consecinţă.

*

Ori, se dovedeşte, că acel articol, publicat în „Adevărul", nu este de cît cele ce în timpuri le-a publicat — şi subscris—în chestia evreiască d. Ioan Nădejde, deputat liberal şi director al ziarului „Voinţa Naţională", organul oficial al partidului liberal-naţional.

Intr'adevăr „Adevărul" apărut astăzi dovedeşte că acel articol este în întregime scris de d. Ioan Nădejde, pe vremea cînd, în calitate de şef al social-democraţilor din Romînia, a scris în chestia evreiască.

*

După ce face dovada indiscutabilă că cele cuprinsé în articolul încriminat sunt în întregime opera d-lui Ioan Nădejde, ziarul „Adevărul" constată că îndreptăţita vestejire a unei astfel de publicaţiuni priveşte deci pe Ioan Nădejde, deputatul naţional-liberal şi directorul „Voinţei Naţionale".

(Ca şi ziarele din Bucureşti şi noi am protestat contra articolului din „Adevărul" şi am promis că vom reveni. Aşteptăm acum dovada ce-o publică „Adevărul). N. R.

Interdicţia d-nei Catargiu

D. Take Ionescu administrator provizor al averei interzisei.

Galaţi. — Inaintea Curţei de Apel de aci s'a judecat astăzi apelul d-lui I. I. Ventura, nepotul d-nei Eufrosina Lascar Catargiu, contra punerei aceştia sub interdicţie de către tribunalul de Covurlui.

Curtea a respins apelul.

In urmă s'a făcut propunere de cîtră partea apelantă ca d. Stefan H. Stefan, care a fost numit administrator provizor al averei d-nei Catargiu, să fie desărcinat de această admnistraţie şi să se numească ca administrator pe d. Take Ionescu, care binevoeşte a o primi mod onorific.

Intimata în apel, doamna Lucia Cananău din Iaşi, represintată în instanţă prin d. Bădăreu. a declarat că primeşte această propunere.

Curtea, în unanimitate, desercinînd pe fostul administrator a numit în această calitate pe d. Take Ionescu, scutindu-l de garanţie tot după propunerea apelantului I. I. Ventura.

Moartea unui artist

Bucureşti.—Artistul dramatic Cernat, membru societar al Teatrului Naţional din Capitală, a încetat din viaţă astă-noapte.

Apel la unire

Bucureşti. — Ziarul «Epoca» publică un apel către membrii partidului conservator prin care sunt îndemnaţi să fie uniţi şi gata la luptă spre a face totul cu putinţă ca reformele propuse de liberali să nu fie votate.

Atentat izbutit

Varşovia. — Preşedintele asociaţiunei adevăraţilor ruşi Alexiew a fost ales deputat.

Puţin după acea a fost ucis într'o stradă laterală un individ care seamănă perfect cu noul deputat.

Un mesagiu important

Petersburg. — Mesagiul Ţarului pentru deschiderea celei de a III-a Dumă începe cu cuvintele aceste:

«Prima şi a doua Dumă au reuşit să împiedice guvernul să realizeze reformele proiectate.

Ţarul şi întreaga Rusie aşteaptă de la noua Dumă realizarea acelor mari reforme care sunt menite a schimba faţa Rusiei.

Guvernul regretă legile de excepţiune dar recunoaşte că ele erau absolut necesare».

Ororile din Macedonia

Constantinopol.—După o statistică oficială turcească cu privire la omorurile făptuire de creştini între dînşii în cursul lunei Septembrie, au fost ucişi 75 din vilaetul Salonic cu 22 răniţi; în vilaetul Monastir au fost 42 ucişi şi 1 ranit, în vilaetul Ueskueb 29 ucişi şi 8 răniţi, adică în total 147 ucişi şi 31 răniţi. In cursul lunei Octombrie s'au produs următoarele incidente: în vilaetul Monastir au fost răpiţi de o bandă bulgară 4 sârbi din Bebritsa, districtul Perlepe cinci anarhişti au fost asasinaţi de o bandă grecească, 9 exarhişti printre care 4 au fost ucişi şi 2 răniţi, în vilaetul Salonic 5 cuţo-vlahi din Liva şi Sator, districtul Menlic au fost atacaţi de necunoscuţi, 2 au fost ucişi, 3 răniţi. După o depeşă din sorginte grecească o bandă bulgară a asasinat la Nikodicis districtul Monastir 3 greci, ranind pe un al patrulea. După o depeşă din sorginte sârbească o bandă a asasinat la Nicodim, districtul Perlepe 3 sârbi şi a rănit pe alţi 2 Patriarhul a dat pentru victimele din Rakovo 100 livre, iar pentru victimele din Negovan 30 livre. Un raport al patriarhului în chestiunea prădăciunilor din Rokova spune că la şeful unei bande bulgare s'a găsit protocolul privitor la întrunirea şefilor comitetului bulgar şi în care întrunire s'a hotărît acţiunea contra satelor patriarhiste şi mahometane, contra trupeler şi clădirilor publice.

Ciuma

Paris.— La Oran s'au constatat 2 noui cazuri de ciumă.

Catastrofa de la Karatag

Petersburg — Agenţia Westnik află cu privire la catastrofa oraşului Karatag că ştirile sosite sunt contadictorii în ceia-ce priveşte numărul victimelor. Unii vorbese de 400 morţi alţii 500, alţii 1200, chiar 15000 ucişi. Intreg oraşul Karatag şi locuinţele de iarnă a nomazilor au fost distruse de cutremur emirul a scapat cu viaţă şi organizază opera de salvare. Cutremurele continuă la Samarkand.

Apelul lui Moltke

Berlin.—Contele Moltke a făcut apel contra sentinţei dată in procesul ce'l intentase ziaristului Harden.

Alegerile în Muntenegru

Cetinge.—Alegerile pentru Scupcină s'au făcut eri fără nici un incident. Toţi aleşii sunt guvernamentali, Toţi miniştrii au fost aleşi.

Grefier falşificator

Petersburg. — Grefierul Solowiew de la ministerul de justiţie a mărturîsit că a falşificat toate documentele în afacerea Cernjak şi în special scrisorile miniştrilor vînzîndu-le revoluţionarilor.

Consiliul naţional

Paris.—Consiliul naţional al partidului socialist s'a întrunit spre a discuta importantele chestiuni rîdicate în urma recentelor incidente petrecute în sînul partidului. Au sosit peste 150 delegaţi din toate punctele teritorului spre a asista la desbateri, cari după toate probabilităţile vor fi amînate. D. Jaurés care se află în Elveţia actualmente, nu va asista la conferenţă.

Evenimentele din Maroc

Mazagan.— Agenţia Havas află ca se svoneşte că europenii din Mogador ar fi neliniştiţi şi că s'ar fi refugiat la consulatul Franciei.

Catastrofă

Colonia. - Lîngă Oberzissen pe linia Brohlittial a căzut de pe un viaduc un tren cu toate vagoanele. Au fost 4 morţi şi 10 răniţi, dintre care unul a încetat din viaţă în urma rănilor primite.

Svon falş

Berlin. Agenţia Wolf află din New-York că svonul ce s'a răspîndit în străinatate despre moartea subită a preşedintelui Roosvelt e fantastică. Preşedintele Statelor-Unite este pe deplin sănătos.

Lege adoptată

Helsingfors.—Agenţia Westnik află că dieta a adoptat legea prin care se restrînge comerciul cu băuturi spirtoase.

Casuri suspecte

Rio de Janiero.—Un vas sosit din Marsilia a fost pus la Observaţie. Pe bord sunt 5 bolnavi suspecţi, iar în cursul călătoriei doui pasageri au încetat din viaţă. Vasul venea din Oran prin Marsilia.

Conferire

Berlin. „Norddeutsche Allgemeine Zeitung" află că Imparatul Wilhelm a conferit baronului Marschall ambasadorul Germaniei la Constantinopol ordinul „Vulturul negru".

O hotărîre

Londra.—In urma refuzului companiilor de drum fier de a trata cu delegaţii uniunei, personalul drumului de fer a hotărît să recomande comitetului executiv al uniunei să pregătească greva generală pe întreg serviciul, conform cu votul dat de membrii uniunei.

Lupta cu Teroriştii

Varşovia.— In strada Krohmala o patrulă a întîlnit o bandă teroristă. S'a dat o luptă, în cursul căreia au fost 2 ucişi printre soldaţi. Un terorist şi alţi trecători au fugit în casele vecine. Soldaţii au deschis focul contra acestor clădiri, rănind 32 locuitori. S'au arestat 14 terorişti pe lîngă alte persoane.

MOBILE

DORMITORE, SUFRAGERII, SALOANE

tot ce este mai nou şi mai frumos, cu preţurile originale ale fabricei **Mobile de bronz** *extra fine* Covoare, Perdele, *Bonnes femmes Galerie pentru perdele de Bronz complecte a 25 lei fereastra* se găsesc numai la

Magazinul I. HIRSCH

Str. Lăpuşneanu No. 28

DACĂ FACEŢI CURĂ

Cu unfură de peşte

LUAŢI NUMAI

EMULSIA RACOVITZA

E PĂREREA GENERALA A MEDICILOR DIN ŢARĂ ŞI STRAINATATE

Consultaţi medicul pentru a vă convinge

DE POSIT IN TOTE FARMACIILE ŞI DROGUERIILE DIN ŢARA

Caut un *rîndaş* pentru casele mele din Lăpuşneanu.

Cu oferte şi certificate să se adreseze d-lui Moritz Wachtel strada Păcurari 15, oarele 8—12.

O odaie mobilată de inchiriet în strada Albă No. 27 chiar de acum.

Epitropia G-rală a Casei Sf. Spiridon din Iaşi

Aduce la cunoştinţa generală, că in ziua de 27 Octombre a. c. ora 2 p. m., se va ţine in cancelaria acestei Epitropii licitaţie publică cu oferte inchise, pentru vînzarea spre exploatare a parchetelor de pădure şi a arborilor notaţi în tabloul de mai jos.

Garanţiile provizorii se prevăd in dreptul fiecărei păduri.

Licitaţia se va ţine conform art. 72—83 din legea Comptabilităţei Generale a Statului.

	Numirea pădurei	Comuna	Judeţul	No. parchetelor	Suprafaţa totală a parchetelor H.	imp.	Garanţia provizor.	
1	Vulpăşeşti	Sagna	Roman	8	46	2080	2000	
2	Băceşti	Băceşti	„	8	10	—	500	
3	Cordunul	Carol	„	—	—		2000	1418 arbori de stejar
4	Dumeşti	Dumeşti	Vaslui	1	66	—	2000	
5	Palanca	Gărbeşti	„	1	5	2917	300	
6	Roşieşti	Roşieşti	Fălciu	22	17	7800	600	
7	Chiţcani	Puntişeni	Tutova	5	13	2240	300	
8	Unţeşti	Unţeşti	„	—	4	—	200	
9	Vinderei	Vinderei	„	2	5	6000	300	
10	Cotnari	Cotnari	Iaşi	3	11	2375	300	
11	Stavnic	Voineşti	„	—	—		200	417 reserve stejar cu vîrfurile uscate
12	Soloneţ	Bivolari	„	3	3	4000	300	
13	Soloneţ	„	„	Zăvoi	3	2625	100	
14	Orofteana	Orofteana	Dorohoi	3,4,5.	11	5500	500	
15	Hreaţca	Hreaţca	„	10,11	6	3668	200	
16	Ruşii	Bogdăneşti	Bacău	1,2	8	—	500	
17	Răsboeni	Răsboeni	Neamţ	16	9	9377	300	
18	Todireni	Todireni	Botoşani	1	11	3047	400	
19	Lungani	Voineşti	Iaşi	—	—		400	955 reserve stejar cu vîrfurile uscate
20	Lunca-Streanga	Mamorniţa	Dorohoi	—	15	—	400	

No. 8256. 8 Octombrie 1907

TEATRU-CIRC CESAR SIDOLI

In curînd

Noul Cinematograf

PATHÉ FRÈRES

FILIALA DIN PARIS

(Societate pe acţiuni—capital 4.400.000 frci.)

Această Casă, cea mai mare din lumea întreagă, stabileşte în oraşul nostru o filială şi toate noutăţile cinematografice: drame, comedii, feerii, teatru, vederi de pe natură, fantazmagorii etc. etc. vor fi aratate în Sala Teatrului-Circ Sidoli, imediat după apariţia lor.

Cinematograful ştiinţific

artă, industrie, geografie intuitivă, istorie, invenţiuni etc. etc.

Casa Pathé-Frères din Paris, în fabricele sale colosale, are cea mai mare producţie de scene cinematografice din lumea întreagă.

Ea posedă teatre şi scenerii speciale, ocupă **2500 lucrători** şi produce zilnic **60.000 metri pelicule** cinematografice.

Nici o casă similară nu poate rivaliza cu Pathé-Frères din Paris; ea are până în prezent 260 treatre-filiale din care două în România, unul la Bucureşti (Bulevard-Eforie) şi al doilea în oraşul nostru.

UN AFIŞ SPECIAL VA ARATA TOATE DETAILELE.

Se caută lucrători

pentru puţuri (fîntâni). A se adresa antreprenorului *Eftimie Rădulescu* gara Ungheni-Români.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER încheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajioase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Constantin M. Stihi

Flautist prim al orchestrei Conservat.

Se oferă a preda lecţii de flaut cu preţ foarte moderat

Doritorii sepot adresa în str. sf. Atanasie 21

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 fete, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile masi, parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul merican. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 3/4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ELE"

schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Yănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a VI-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei VI-a va avea loc la 1—27 Noembrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 12 Octombrie cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa VI-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 160 lei	O jumatate loz 80 lei
Un sfert de loz 40 lei	Una optime de loz 20 lei

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

TIPOGRAFIA H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar

9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié. preparat de către **PAUL GAGE**, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca **Purgatif** şi ca **Depuratif**.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale* şi *classeĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltueli considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes egal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrănilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de **SESĂ-DECI ANI** a demonstrat que **Elixirul de Guillié** preparat de către **PAUL GAGE**, est de uă eficacitate incontestabilă contra

FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILORĬ, COPIILORĬ, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.

Ŭ broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care buţilă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN IASI: **Farmacie FRATII KONYA.**

S. HAIFLER

Iaşi.—strada Stefan-cel-Mare—Iaşi.

Casă fondată în 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repe

Durata traseului 6—7 zile

Asemenea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

GRILLAGES 1 m de hard. 1 E METRE Of 30 c.

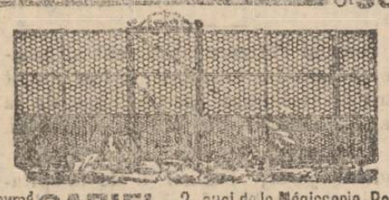

Raym^d GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS
RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5 f

GRILLAGES
GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS
Clôture de Chasse, le mètre... 0f 21
Châssis de couche, depuis..... 7 »
Plasson pour abris, le mètre carré... 1 80
Le-Bon [illegible] pour 6 Places..... 7 [illegible]

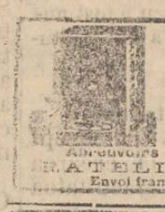

PONDOIR
DÉPOSÉ
Prix..... 6f 50
R. GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
Abreuvoirs pour Poules et Faisans
MATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS
En FONTE INOXYDABLE
Prix: 0f 50 c.
Raymond GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco de l'Album sur demande

Iaşi. - Tipografia H. Goldner, strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNŢURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 »

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

Redacţia şi Administraţia: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu şi Lascar Antoniu | Anul IV.—No. 275. Marţi 23 Octombrie 1907

Naţionalismul Transilvănenilor

Ce frumos şi adînc spectacol ni'l dau luptele politice ale Romînilor din Ungaria. Ce neam aşezat de oameni şi cît de serios convins de drepturile pe cari le cere şi de idealul care îl îndrumează. Patrioţi sinceri, naţionalişti devotaţi cauzei lor, Romînii din Transilvania nu suferă însă de acea orbire şovină care nu vede de cît în triumful vederilor sale singurul drum spre desrobirea neamului său.

Forţaţi de evenimentele politice cari i'au întărit de veacuri, ei ştiu că orice acţiune protivnică neamurilor cu cari sunt nevoite a trăi vor căşuna şi intereselor şi rîdicărei lor. Solidaritatea naţională s'a întins şi asupra celorl'alte popoare şi o solidaritate de vederi asămuitoare îi uneşte. Faţă chiar cu asupritorii lor, cu Ungurii, ei duc o luptă leală, făţişă şi dreaptă.

«Noi vrem limba şi şcoala noastră, spune d-rul Lucaciu în discursul său de recepţie în Camera Ungurească —aceasta însă nu ne va împiedeca să învăţăm şi limba maghiară şi să dăm Impăratului devotamentul nostru de şi vom iubi neamul nostru romînesc». Căci distinsul deputat al Beiuşului are noţiunea datoriei de cetăţean într'o ţeară, are acea educaţie politică care-i dictează de a respecta organizarea socială a unei ţări —căci numai în chipul acesta se poate pricepe progresul unei Patrii.

In această privinţă Dr. Lucaciu a arătat cît sunt superiori Romînii din Transilvania ca popor civilizat şi cult, căci numai popoarele într'adevăr înaintate pot pricepe datoriile de solidaritate a intereselor unui neam. Trebue multă educaţie, mult progres în vederi ca un neam s'aibă acest instinct de adaptaţie nevoilor sociale. Ungurii nu-l au şi nu-l pot avea. Toate mişcările lor, toate legile lor protivnice constituţiei lor prin cari voesc a silui voinţa şi conştiinţa unui alt neam, arată inferioritatea lor. Dacă e o atmosferă imposibilă în Ungaria, dacă luptele între naţiuni au luat o înfăţişare aşa de gravă, vina e a elementului unguresc care n'a făcut apel la solidaritatea intregei confederaţii de naţiuni ci a voit să impuie voinţa numai a Maghiarilor.

Imputările pe cari d-rul Lucaciu le-a făcut au fost recunoscute de mulţi Unguri ca juste. Ungaria nu va putea exista de cît numai prin respectul fie-cărei naţiuni, pentru Coroana şi pentru legile existente. Idea de Stat trebue să prevaleze intereselor naţionale.

Cîtă învăţătură ar trebui să culeagă din discursul lui Lucaciu, acei ce la noi nu voesc a recunoaşte nimic de sfînt afară de vederile lor! De şi vrăjmaşi în parte, de şi se lovesc în părerile lor particulare — dar au aceaşi politică generală: discreditarea a ori-cărei instituţii existente şi a ori-cărei autorităţi. Atît naţionaliştii cît şi socialiştii noştri nu duc de cît una şi aceeaşi politică: sfărîmarea în mulţime a credinţei în cîrmuirea actuală a societăţei.

Justiţia, armata, forma organizată a statului sunt instituţii mincinoase, perfide, mizerabile, vîndute după unii, capitalului internaţional, după alţii, în special capitalului jidovesc. Profesori universitari cari trăesc din leafa acestei ocîrmuiri vândute, cari pregătesc tineretul a sluji acestei magistraturi prostituate, a servi sub drapelul acesta pîngărit, în loc de a inculca mulţimei respectul instituţiilor, le pîngăresc prin reuniuni politice, le aruncă mulţimei inconştiente ca pe nişte sdrenţe.

Oameni nesociabili, individualităţi neadaptabile pregătesc păturí întregi de oameni cari vor gîndi şi simţi ca şi ei.

De aceea ziceam ce admirabil spectacol ne înfăţişează mişcarea naţionalistă din Ungaria. Acolo unde poporul e încătuşat în vederile sale, e oprit în manifestările sale, e prigonit pentru idealul său şi totuşi oameni, apostolii unei idei, pricep că nu poate această idee a fi singură îndrumătoare a poporului şi trebuesc luate în vedere şi consideraţiile înalte ale statului din care fac parte. Şi nu se poate spune Transilvănenilor că e un popor slab, care dă înapoi în faţa jertfelor—nu; au probat'o în sute şi mii de rînduri, dar Romînii din Ungaria au ceva serios, ceva superior nouă: respectul pentru autoritate.

Şi această autoritate, cu toate mizeriile ei, reprezintă pentru mulţime singura garanţie a desvoltărei normale a unui popor. Şi poate că d. Iorga a întrezărit această calitate a fraţilor noştri de peste munţi cînd i-a invitat a ne da şi nouă o lecţie de patriotism şi naţionalism. Răspunsul lor a fost crud pentru fruntaşul naţionalist dela noi, dar a fost încă o aratare a acelor ce susţinem mai sus. „Nu avem ce căuta în Romînia, au răspuns d-lui Iorga, noi ne conducem singuri şi nu voim a conduce pe alţii". Aceeaşi idee călăuzitoare de respect pentru autoritate şi ordinea stabilită, şi în acest răspuns.

Discursul d-lui Lucaciu—e o dovadă şi mai clară şi am trebui s'o imităm.

X.

Comitetul pentru ridicarea Statuei lui Lascar Catargiu în Capitală, aduce la cunoştinţa generală tuturor comitetelor şi cluburilor partidului Conservator din ţară, cum şi în genere tuturor admiratorilor lui Lascar Catargiu, că solemnitatea desvăluirei statuei, ridicată întru glorioasa sa amintire, se va săvârşi Duminică 28 Octombrie 1907, la orele 10 dimineaţă; şi că prin aceasta comitetul, face invitaţie tuturor acelora care ar dori să ia parte la această patriotică serbare.

Nădejde îşi va continua opera

Incontestabil că directorul *Voinţei Naţionale* a primit o puternică lovitură de măciucă din partea ziarului *Adevărul*. Documentul publicat de ziarul independent — într'un chip nu se poate mai reuşit — face deplina dovadă a unui lucru ştiut de mulţi şi anume că Ioan Nădejde este un renegat ordinar, un om care după ce a fost în solda socialiştilor şi a subtilizat mărcile germane, a devenit astă-zi un fervent propovăduitor al ideilor strîmte şi şoviniste de care este animat partidul liberal.

Lucrul era notoriu şi documentele de natura scrisoarei lui Kautsky şi a publicaţiei de ieri din *Adevărul* nu fac de cît să întărească cele ce pînă acum erau în mintea tuturor.

Acolo unde ni se pare însă că confratele nostru din Capitală greşeşte este cînd îşi închipuie că totul s'a sfîrşit cu acest personagiu şi că el este definitiv înmormîntat politiceşte.

***Adevărul* greşeşte şi curînd se va convinge de justeţa susţinerilor noastre.**

Intr'adevăr sancţiunea păcătoşiei dovedite ar putea să-o dea opinia publică sau partidul care a încredinţat unui astfel de individ conducerea ziarului oficial. Or, nici opinia publică — şi spunem lucrul cu mult regret—nici partidul liberal nu-i vor face datoria.

Cea dintâiu foarte rar îşi exercită influenţa. Cîte ticăloşii de calibrul celorfăptuite de Nădejde n'au fost iertate? Cîţi renegaţi nu-şi iau astă-zi rolul de cerberi politici? Cîţi din acei care, în altă parte n'ar mai fi îndrăznit să rîdice capul, nu intinează la noi pe acei cu cugetul şi simţirea curată? N'avem foşti socialişti care într'o bună zi au devenit propăvăduitorii ideilor de ură şi luptă între locuitorii acestei ţări? N'avem corifei politici cari, cu o îndrăzneală ce frizează inconştienţa, devin rînd pe rînd avocatul nu numai al partidelor sau al guvernelor dar chiar al individualităţilor politice? Ce a făcut opinia publică contra acestora? Nimic şi iar nimic. De ce dar ar fi altfel cu cazul Nădejde?

In ce priveşte sancţiunea ce ar putea-o da partidul liberal, iarăşi nu trebuie să ne aşteptăm la ceva. Mentalitatea acestui partid politic este ast-fel în cît chestiunile care privesc cinstea politică şi obiectivitatea în cercetarea lucrărilor nu are nici un rost. Cum ar putea liberalii să procedeze contra lui Nădejde cînd firea, felul şi caracterul acestuia constituie imaginea fidelă a partidului liberal de astă-zi?

Nu. Nădejde va continua a fi directorul *„Voinţei"*, deputat şi personagiu important liberal, el va continua a scoate strigăte de vînzători de neam, trădător de patrie, va continua să cenzureze faptele şi vorbele altora, va critica procedeurile, şi aceste toate spre mai marea glorie a vremurilor prin care trecem, a partidului liberal şi a sfintei opinii publice din ţara românească de la începutul secolului al două-zecelea.

C. Sorin.

CATE-VA NOTE

Sărmanul Ionathan Nădejde a găsit, în fine, mijlocul eroic spre a ieşi—iertată fie-mi expresia—basma curată. Căci Nădejde şi basma-curată, treaba aceasta nu-o va crede nici Nădejde singur.

Mijlocul eroic al vice-consulului consulului Rubinştein consistă în a cita marturi morţi în procesul seu cu trecerea la Banca Naţională.

Căci după ce a dat în gropi invocînd mărturia lui Kautsky acum citează mărturia reposatului Stîncă. O citează cu mult curaj, căci nu trebue să se uite că Stîncă este înmormîntat la cimitirul evreesc din Iaşi şi ie curajos din partea lui Nădejde să invoace mărturia unui jidan—chiar mort.

Să sperăm că în curînd va face apel şi la mărturia defunctului tovarăş Edelştein.

Morţii cu morţii!

*

Adevĕrul a incercat marea cu degetul: să aplice paralela lui Nădejde.

Adevĕrul n'a reuşit, n'a putut reuşi căci lui Nădejde nu-i se poate aplica paralelă: el este unic şi hunic în felul seu.

*

Viaţa Romînească se plînge de un lucru banal: de neglijenţa generală a direcţiei generale a poştelor.

Revista ieşană arată că d. Stere a expediat el însuşi, la adresa d-lui Vlăhuţă, ultimul număr al revistei, că d. Stere personal a scris adresa şi că, totuşi, numărul n'a ajuns la destinaţie.

Pe d. Stere l'a minunat straşnic asemenea model de expediţie ce se face sub ilustrul comendament al d-lui Cerkez şi Sub-Cerkez. Dacă d. Stere ar veni la redacţia *Opiniei* (şi nu ie frumos să nu vie la oameni cu care se află în cartel), s'ar putea convinge că noi păţim zilnic aceleaşi neajunsuri cu expediţiunile ce întreprindem spre a putea obţinea legătura telefonică cu Bucureştiul.

Căci sub ilustra direcţie generală a d-lui Cerkez şi Subului d-sale, expediţie, telegraf şi telefon au ajuns o halima-poveste, fiind-că d. Cerkez a ajuns şi el, nu ştim prin ce minune, director general şi inamovibil.

Glasul bolnavilor

Demagogismul şi anarchia au glăsuit ieri din nou de pe înălţimea tribunei publice. Din nou s'au strâns la olaltă oameni cari nu ştiu ce vor, cari n'au ştiut nici odată ce vor—şi au vorbit.

Au vorbit ca în pustiu, lucruri pustii şi au vorbit totuşi—în târgul Iaşului.

S'au întrunit ca să protesteze contra acelora, cari, în străinătate, prin ziare străine, batjocoresc neamul şi instituţiunele neamului.

Dar nu s'a găsit încă desperat şi laş, care, în momente de rătăcire, să fi batjocorit ţara românească cum ea a fost batjocorită ieri de români în ţara românească.

S'a pornit cruciadă contra magistraturei dela Iaşi. Nu doar un străin într'o gazetă străină, ci un român cu gura lui; şi nu doar un oarecare, ci un profesor universitar, a redus Curtea de Apel dela Iaşi la o simplă tejghea, unde se vând conştiinţi şi unde se cumpără dreptate pe gologani.

S'a batjocorit armata, s'a consfinţit asasinatul; toţi marii bărbaţi politici ai ţării au fost denunţaţi ca vînduţi jidanilor, ţara toată a fost zugrăvită ca un noian de corupţie.

Cu modul acesta s'a protestat ziua 'nameaza mare, în oraşul odinioară al sacrificiului, în oraşul odinioară nobil prin excelenţă—s'a protestat în contra acelor străini, cari batjocoresc ţara în străinătate.

A batjocori ţara este, aşa dar, monopolul sacro-sanct al unor anumiţi romîni. Aceşti români, întruniţi ieri, ziua 'n ameaza mare, în târgul Iaşului, spre a protesta în contra denigrărei neamului, s'au dedat la cele mai deşanţate injurii la adresa armatei, la adresa justiţiei şi a oamenilor de stat

Dacă cele ce s'au vorbit ieri la Sidoli ar apărea în credincioasă dare de seamă în ziarele străine, nu s'ar mai putea vorbi de progresul României, nici de locul fruntaş pe care această ţară o ocupă în peninsula Balcanică.

Căci profesori universitari, aşa dar pătura conştientă, a afirmat că justiţia se vinde pe parale; că armata a făcut orori inutile, că toţi acei bărbaţi, cari au pus umăr şi inimă la închegarea României de astăzi, nu sînt decât tributarii evreilor.

Iar România dacă mai există totuşi, ie prin un mare noroc: că la fundamentul ei veghează un bărbat, frumos la chip, superior ca inteligenţă, larg la inimă: d. Abgar Buicliu.

Nu! România ie o ţară sănătoasă, sănătoase sînt instituţiunile ei, bravi şi destoinici sânt acei cari o conduc.

Un punct bolnav există totuşi: că se permite nebunii la fel cu acelea de ieri ziua 'n ameaza mare, în mijlocul târgului.

Oameni bolnavi au batjocurit ieri ţara instituţiile şi oamenii ei.

Acesta ie purul adevăr.

OAMENI ŞI LUCRURI

UN VERS...

Aseară, după o zi de istovitoare iritaţii şi în pragul unei nopţi de gînduri, dătătoare de insomnie, am aşternut pe hîrtie un vers.

A rămas pe foaia albă de hîrtie singur, izolat de perechea lui cu care avea să se îmbine într'o strofă şi astfeliu am stat de l'am privit lung, meditînd asupra lui fără însă să-i pot da urmarea aşteptată. Mi se părea un prieten vechiu reîntors din depărtări după ce-l perdusem din amintire şi acum nu pricepeam cum mi s'a furişat sub pană, căci e atîta vreme de cînd n'am mai scris. De unde s'a reîntors? De unde a isvorît? Din ce adîncă trebuinţă a sufletului dorit de armonii irealizabile în viaţă, trudit de cea mai searbădă proză a luptei, a luat naştere?

Aceste sunt misterele ce încunjură în chip firesc spontaneitatea ori cărui vers şi a le cerceta ar fi să cauţi un sens în murmurul valului curat şi producător de clare armonii, ar fi să socoteşti susurul frunzei şi să numeri bătăile ritmice ale aripei ce filfîe în văzduh cucerind aerul. De aceia m'am mulţumit a-l lăsa, neînţăles şi stingher, pe mica foaie de hîrtie şi cu cît îl priveam mai mult, cu atît găseam mai mare înţăles în fiinţa lui, mai multă lumină în misterul lui, mai multă muzică în graiul lui şi bucurîndu-mă ca de o revedere a unui tovarăş de tinereţe îi ziceam:

„Tu, vers blajin, născut nici din trudă, nici din gîndire, ci numai din vis, tu porţi de sigur în gingaşa ta făptură armonia vechilor şi uitatelor inspiraţii; tu ai venit să ajuţi simţirea în lupta ei cu întunericul oboselilor şi nevoilor, tu ai venit să-mi redai bunătatea mîngăetoarei lumini, odată cu ritmul inaripatei imaginaţii; tu eşti blînd şi netemut de nimeni; tu nu ataci şi nu sfidezi, tu nu dori şi nu răneşti, tu nu superi şi nu sperii pe nimeni, căci chipul tău, graiul tău, nu se împacă nici cu vrajba, nici cu ura, nici cu răutatea, nici cu lupta. Chiar dacă ai încerca să loveşti, tu nu eşti luat în serios; tu nu eşti nici moral, nici conrupt, nici egoist, nici sfînt, — tu eşti ceea ce poţi fi: un vers, un sărman vers—născut din frumuseţea clipelor rare, din puritatea visării tirzii; nu aparţii războaelor de o zi, dorinţelor de un ceas, micimilor legate de trai. Ci tu eşti rupt din marea pace a eternităţei, faci corp cu armonia vastă a imensităţii care n'are început şi sfîrşit, tu eşti raza nemuritoare chemată să supravieţuiască efemerelor noastre uri ego ste, prozaicei noastre existenţe şi numai astfel înţeleg nechemata ta isvorîre, astfel te ador ca un simbol mîngăietor pentru infinitele suferinţi ale traiului, întretăiate doar de scurte clipe de bucurie, de fulgere iuţi de plăceri şi numai astfel te văd rămînînd pentru vremile tîrzii cînd nu voiu mai fi printre vii.

Rodion

Doamna Bovary

(Cîte-va detalii asupra vieţei după Raoul Brunon

Cu ocazia ridicărei unei statui la Rouen lui Flaubert se publică o mulţime de destăinuiri însemnate despre viaţa şi operile maestrului prozator. Se ştie zgomotul şi scandalul pe care l'a rîdicat publicarea romanului: *Madame Bovary*, aducerea în faţa juraţilor a lui Flaubert, procesul şi toată presa pe care a avut-o scriitorul cu această ocazie. Flaubert era învinuit de a fi făcut o copie reală a unei familii care se recunoscuse în M-me Bovary. Eroina ca şi mai toţi eroii trăiau. Toată negaţia de pe atunci a lui Flaubert a fost în urmă recunoscută de minciunoasă; într'adevăr scriitorul desemnase după natură pe eroii sei.

Prin urmare d-na Bovary a trăit, în realitate nu numai în fantazia scriitorului.

E foarte interesant de reprodus cîte-va amintiri pe care le publică d. Raoul Brunon directorul şcoalei de medicină şi farmacie din oraşul natal al romancierului şi pe care le găsesc publicate într'o revistă medicală.

Intr'o dimineaţă de Octombrie, era prin 1878, scrie d. Brunon, camaradul nostru Henri Dumort intră în sala de mîncare a internilor din spitalul Hotel-Dieu din Rouen, cu un coş pe braţ. „Vă aduc, ne spuse el, pere dintr'un păr plantat de Bovary! Am mulţumit „manifestaţiei" camaradului şi n'am mai vorbit. Incidentul acesta îmi deşteptase curiositatea şi am urmărit pe Dumort cu întrebările. 'Mi răspundea la toate cu multă bună-voinţă. Mi-a istorisit că familia sa locuise satul Ry şi în special casa în care se otrăvise D-na Bovary; mi-a spus de asemeni că multe din detaliile romanului erau adevărate ca spiţeria, hanul şi halele existau încă.

Toate aceste detalii mi-au părut interesante. Ele îmi dau îndreptări de modul cum lucra Flaubert şi după părerea mea, anima romanul de o viaţă particulară. Am auzit adeseori pe mama mea vorbindu-mi de Blainville şi Ry, căci era originară din regiunea acea.

Am întrebat'o cum am întrebat şi pe Dumort.

Mama mea mi s 'arată la început puţin doritoare de a-mi vorbi; părea că subiectul acesta de convorbire nu îi convenea; dar puţin cîte puţin am sfîrşit s'am cîte-va detalii; eroina romanului se numea Delphine C....; fusese în tinereţea ei o prietenă a mamei şi au trecut cîte-va luni împreună într'un pension în drăguţul tîrguşor Cailly la D-şoara Pauline Bisson, care ţinea o instituţie de „Jeunes Demoiselles". Foarte bună prietenă în vremea acea cu Delphine C..., mama mea a perdut-o din vedere în curînd.

Nu o regăseşte de cît cîţi-va ani în urmă; era pe atunci o fată destul de cochetă şi *flirtînd* cu tinerii din localitate. Ii erau dragi în special ajutorii de notari printre cari era şi un unchiu al meu, frate al mamei, ajutor de notar la Blainville.

Cînd se află că ea se mărită cu un doctor toţi fură uimiţi. Cîte-va luni după căsătorie ea îşi visită prietenele şi dete câte-va noutăţi din viaţa sa. Aceste destăinuiri fură întrerupte de sunetele clopotului de vecernie, dar ea s'abţinu de a se duce la biserică spunînd că barbatul ei nu murdărise nici odată podelele unei biserici. Aceasta fu ultima întrevedere între amândouă prietenele. După spusele mamei mele Delfina C... a fost foarte frumoasă; era o brună cu ochi fermecători, un tip excepţional în Normandia. Inaltă, bine făcută, cu o înfăţişare frumoasă. Dar de o inteligenţă mediocră, fără nici o cultură; pretenţioasă.

Henri Dumort mi-a dat cîte-va indica-

ții și asupra lui Bovary care, după numele său adevărat se numea D... Era elevul lui Flaubert-tatăl și își făcuse medicina la Hotel Dieu spitalul unde era tatăl romancierului, medic și profesor. Mama lui era în bune relații cu d-na Flaubert. D... era un om greoi, gras, cultura lui slabă și lipsa de avere îl făcea de o timiditate ridiculă.

Odată pe săptămână mama lui îi aducea la Rouen o bucată de carne fiartă cu bucățele de morcovi și asta îi era *menu*-ul pe toată săptămâna. In realitate ca și în roman era un antagonism între omul greoi și prost și femea cu temperament prea cald.

Acestea erau indicațiile pe care le-am cules în 1878 la Hotel Dieu.

Nu mă mai gândeam la istoriile acestea cînd prietenul meu Georges Dubos îmi atrase atenția asupra lor prin o serie de articole apărute în *Journal de Rouèn* și întitulate „La veritable Madame Bovary".

Corpul medical a fost pururia un admirator al lui Flaubert a cărui metodă purcede din procedeele medicale de observație. Nu odată am avut ocasiunea de a conduce pe confrații mei în pavilionul spitalului „Hotel Dieu" unde sunt născuți *Flauberți*. Regretatul profesor Hamont a fost cu alt medic ilustru Stranss cel mai pasionat după Flaubert și el m'a și îndemnat să mă interesez mai tîrziu de Delphine C...

Primul lucru ce trebuia să îl fac a fost un pelerinajiu în satul Ry. E un tîrguleț normand vîrît într'o vale și sub un tufiș de arbori. Curat și se întinde de alungul unei singure strade. Casele respiră pacea și belșugul și în ziua visitei noastre o sumă de borcane cu dulcețuri erau înșirate pe la ferești, femeile făcuseră dulceață. Farmacia exista încă cu aceleași borcane Ludovic XVI-a și Empire și cu capharnaumul cu tabla pentru otrăvuri. Farmacistul Homais se numea în realitate I... Era, se pare, un om subțire și foarte credincios, contrar fabulei din roman. Nu el servise de model lui Flaubert dar un alt farmacist din Forges-les-Eaux numit M. Flaubert a și trecut timp de o lună la Forges la Hotel du Monton spre a studia obiceiurile localitătei și în special ale spițerului.

Acesta era un anti-clerical și un republican înfocat. In 1848 el a dat argintăria lui la monetărie să se facă piese de cîte 5 franci.

Să revenim la Ry. Am cunoscut mult pe fiul farmacistului din Ry, Napoleon fratele Athaliei (G. Flaubert avea în familia sa un Achile și o Cléophas). Acesta era un om excelent, doctor în medicină din numai știu ce facultate americană, farmacist, filantrop și furilrist. Eu cred că el n'a priceput nici odată rolul pe care l'a jucat tatăl său în romanul lui Flaubert, căci el a căutat să imiteze în viață, întocmai tipul descris de Flaubert.

Biserica din Ry este un mic cap de operi a Renașterei. Aproape de poartă e mormîntul d-nei de Bovary. De mult crucea de piatră de pe mormînt a fost distrusă ca să nu dee loc la nesfîrșitele vizite cari se făceau.

Casa Bovary nu mai exista; ea a fost suprimată în 1859 prin construcția unei sosele. Se vede însă locul pe care trecea Ema la întîlnirile ei. In adoua casă a lui Bovary există părul plantat de el.

Detalii asupra veritabilei Bovary sunt foarte puțin interesante. Cea ce importă e adevăratul Bovary al lui Flaubert. Trebuie atrasă însă atenția asupra lor căci sunt documente care arată cum a lucrat Flaubert. Ele arată mai bine de cît orice critic cum romancierul a inventat romanal nu realist dar documentar. Crescut într'un mediu medical el a luat o observație și această observație a fost punctul de plecare a unei activități care e unică în literatura franceză.

Totuși cea mai frumoasă descriere a unei femei frumoase—și Ema Bovary a fost frumoasă—nu valoarează un portret. Exista un portret al Emei Bovary? După d. Raoul Brunon, există în museul din Rouen un tablou care poate da o idee de cea ce a fost M-me Bovary. E un tablou al lui Court, representînd o fată tînără, lucrînd în fața unei ferestre deschise.

„E aproape ea, cu inocența în minus" îmi spunea deseori mama mea. Pînă la o nouă descoperire eu o consider ca unicul portret care ar representa pe eroina lui Flaubert".

Dr. I. Duscian

D. Haret și școlile

Am arătat acum cîte-va zile noua ispravă a ministrului Haret, care a desființat catedra și atelierul de mode de la școala profesională de fete Sf. Sava din localitate.

Am relevat cu acest prilej caracterul anarhic pe care-l prezintă acest nou act de dezorganizare al pătimașului ministru liberal, și am denunțat mișcarea pe care ea a produs-o în cercul părinților de familie, cari sunt pe cale de a protesta energic în contra acestei măsuri.

Rămînea să mai dovedim un lucru și anume, că ceea ce a făcut d. Haret, nu ie numai o nechibzuință, dar mai presus de toate un act cu desăvîrșire ilegal.

Intr'adevăr, — legea contabilității generale a statului prevede că nu se poate nici creea, nici desființa pe cale budgetară, posturi care există în puterea unei legi. Budgetul nefiind de cît o operațiune în executarea legilor în vigoare.

Or, d. Haret, desființează de fapt catedra de mode, fără ca vr'o lege să fi făcut de drept acest lucru; și în același timp, înființează în locul ei o catedră nouă, pe care nici o lege nouă sau veche n'o prevede.

In dreptul comun, în gestiunile particulare, aceasta ar putea constitui, după împrejurări, fie, o deturnare de fonduri, fie un abuz de încredere, fie chiar o rea administrație.

După dreptul și morala austeră a d-lui Haret, aceasta însamnă un act de bună administrație a învățămîntului.

Intrebarea e: de partea cui e dreptatea? De partea dreptului comun, consacrat prin legi pozitive, sau de partea moralei acestui om imoral?

Vom vedea.

Litere-Științe-Arte

La teatrul Vaudeville din Paris se va juca în curînd o piesă în 4 acte de H. Basarete care va avea tot atît de îndrăzneață ca și titlul ei: „La femme nue". Va pune în scenă, această piesă, moravurile vieței de artist și suferințele femeilor amorezate de artiști a căror delicatețe și pudoare nu e totdeauna menajată.

*

Se știe că prietenul intim al lui Paul Verlaine a fost un poet de asemeni Louis le Cardonnel, care în ultimul timp s'a călugărit, retrăgându-se în monăstirea San Pietro în Assise. Vizitat mai zilele acestea de un jurnalist, poetul-călugăr i'a spus că nu s'a lăsat de poesie, dar a pus'o în serviciul bisericei. El va publica în curînd un volum „*Orphica*". Și cum reîntra la monastire întîmplat cînd soarele apunea poetul a spus: „Apusul acesta e ca o rugăciune."

Frumoasă comparație pentru un poet-călugăr.

*

Se cînta mereu solidaritatea evree. Dacă ești evreu poți fi sigur că nu vei peri de foame, vecinic se vor găsi alți evrei să te ajute. Și totuși... cunoscutul poet Moritz Rosenfeld, poetul ghetului, cîntărețul mizeriei și proletariatului evreu, e într'o stare nenorocită la New-York. Moartea ar fi de o sută de ori mai preferabilă, scrie el unui prieten al său. Sunt orb, cînturile mele au fost traduse în toate limbile fără să mi se plătească o lăscae. Ah! ce oribilă lege a literaturei aceste negustorești.

*

Astăzi a apărut numărul pe Octombrie al revistei „Viața Românească.

Sumarul:

**** Legenda Funigeilor (Poem dramatic); C. Stere Socialdemocratism sau poporanism? (Cap. III); N. Gane Mîngiere; Iorgu G. Toma. Torcătoarea, trad. din Goethe (versuri); A. Baltazar, Note asupra industriei de artă (cu 5 ilustrații), M. Sadoveanu Fiorul; Octavian Goga, Fecunditas (versuri), Radu Roseti, Despre chipul în care se exploatau moșiile în Moldova în epoca regulamentară și despre sporirea agriculturii în acel răstimp; Constantin Botez, Iliada în românește; Gt. Viața Românească în Bucovina (școlile secundare.—Din activitatea dietei); I. Rusu-Șirianu. Scrisori din Ardeal (Joia roșie—140.000 demonstranți. —Partidul național și socialiștii pentru sufragiul universal—Emigrările—Intre alegători—Prigoniri); G. I. Cronica Literară. (Trecutul în opera de artă—„Un sămănător de idei"); Dr. D. Călugăreanu Cronica Științifică (Alchimia modernă); I. G. Duca, Cronica Externă. (O corabie care se înneacă); George Ranetti. Cronici Bucureștene (Octombrie); P. Nicaror & Co. Miscellanea.

Recensii, Revista revistelor, varietăți etc. etc.

*

A apărut ediția a II a a studiului d-lui St. Antim „Intervenționizmul și tocmelile agricole".

Costul volumului e de 1 leu și 50 bani și se găsește de vânzare la librăriile din Iași.

*

STRUNA ZILEI

CAUZA ȘI EFECT

Ieftenirea peștilor se constată în toate orașele începînd cu Capitala.
Diverse ziare

Hrana-i scumpă, haina-i scumpă
Și chiriile sporesc.
Asta au simțit-o...peștii
Și de-atunci se...eftenesc.

Informații

Corespondentul nostru din București ne-a telefonat Sîmbătă conținutul, pe scurt, al unui articol apărut în „Epoca", prin care ziarul conservator făcea apel la unirea tuturor elementelor conservatoare.

In acel apel „Epoca" vorbea despre „micile chestiuni de constituiri de comitete, iscodite spre a zdruncina organizațiuni legitimate", despre „prezența celor cari vor să-și croiască un alt drum" etc.

Aluzie directă la situația din Iași unde unii și-au croit așa drum strașnic, că au ajuns aripa stîngă a „partidului" lui Abgar Buicliu.

In fine s'a numit un titular în postul de sub revizor școlar al județului, post care era vacant de mai bine de o lună de zile.

D. I. Dodon, învățător a fost numit în acest post care l-a și luat eri în primire.

HOLERA.—Eri și alalta eri s'a svonit în localitate cum că la Kișinău s'ar fi constatat noui cazuri de holeră. Știrea însă nu e confirmată.

Cu toate acestea direcțiunea generală a serviciului sanitar a dispus ca să se ia măsuri și mai severe la granița Prutului.

Astă-zi o companie din regimentul 13 Ștefan cel Mare, una din batalionul 4 de vînători și cîte una din regimentele: 25, 27 și 29 de infanterie au plecat spre Prut, spre a face paza la graniță.

In total au plecat 800 de oameni și fie-care batalion de 100 este condus de un căpitan, doui sublocotenenți și doui plutonieri.

—

Din Podul-Iloaiei ni se telefonează că astă noapte 3 indivizi mascați, spărgînd ușa de la pivnița cîrciumarului I. Haimovici, s'au introdus mai întâi în pivniță, iar de acolo în cîrciumă și spărgînd un saltar au furat o sumă de bani. Spărgînd apoi dulapul cu depozitul regiei, au furat o mare cantitate de tutun și timbre, iar în cele din urmă au dispărut.

Jandarmii rurali fac cercetări pentru aflarea lor.

—

In legătură cu reclamațiile pe care le-am făcut noi înșine de modul cum se face serviciul poștal și telefonic găsim o notiță și în revista „*Viața Romînească*" în ultimul său număr prin care se fac aceleași observații onorabilei direcțiuni. Credem că de data asta „Voința Națională" nu va avea nevoe să tipărească o desmințire a d-lui director general al poștelor care în zelul său a ajuns a organiza chiar un serviciu de cenzură după cum am văzut că s'a procedat cu „*Viitorul Social*".

„*Viața Romînească*" relevînd și ultimul fapt spune: „Acum primim în redacție o înștiințare că și administrația „*Viitorului Social*" suferă aceleași neajunsuri și întru cît nu admitem o altă explicare, din aceleași motive." Ce va răspunde la aceasta *Voința?*

—

O nenorocire s'a întîmplat eri în apropiere de Cucuteni.

Un țaran beat, din Ruginoasa, care se afla în trenul ce a plecat din Iași la 5. 55 d. a., a căzut jos din vagon, în apropiere de Cucuteni. O femee dînd de veste, trenul s'a oprit iar apoi s'a reîntors pînă aproape de Iași, însă victima nu a fost găsită.

Printre pasageri se născuse o mare panică, cînd trenul se oprise brusc.

—

„Viața Romînească" despre d. D. Sturza.—Am relevat și noi articolul din *Contemporany Review* al Missei Edith Sellers prin care se cînta gloria d-lui Sturza. Găsim în „*Viața romînească* o apreciere a acestui articol care relevă modul cum e apreciat d. Sturza de cercul din jurul revistei locale și care nu diferă în mult de aprecierile noastre. D. D. Sturza reese un personaj ridicul și de o grandomanie scîrboasă care pretează la ironie și zeflemea. Dar să lăsăm *Viața romînească*, să vorbească:

„D. Edith Sellers despre Dimitrie Sturza—scrie o elogioasă biografie a primului nostru Ministru. Nu vom reproduce nimic din istoricul activității politice, care e redată amănunțit și aproape exclamativ lăudată. *Cine nu cunoaște, la noi, viața politică a acestui mare om al țărei!* Credem că autorul ar fi fost în un ton mai potrivit dacă nu lipsea de critica istorică lunga activitate politică a marelui bărbat de stat: gratificarea cu *laude superlative, nesprijinite pe critica istorică*, nedreptățește deopotrivă pe cel ce o acordă ca și pe cel căruia i se adresează. Pentru a reda părerea Romînilor despre spiritul de economie și austeritatea d-lui Sturdza, autorul reproduce caracteristica anecdotă, curentă la noi: „D. Sturdza își face cruce ori decîte ori trece pe dinaintea Palatului Poștei din București". După autor, natura a greșit cînd a făcut ca d. Sturdza să se nască Romîn: trebuia să se nască Scoțian, ale cărui calități le posedă fără reducere. *Finețe, prevedere, energie fără margini, vigoare nemăsurată, hărnicie fenomenală: iată calități care fac din d. Sturdza un* om extraordinar. Uneori însă, autorul voind a distinge, prea mult, pe d-nu Sturdza de restul oamenilor de stat îl micșorează, acordîndu-i patima grandomaniei—care desigur e mai frecventă la noi decît la Scoțieni—: „*d. Sturdza ar putea, cu perfectă dreptate" să susție că nu este decît unul și acel* unul e numai el însusi, *care înțălege* chestiunea balcanică în toate laturile ei". Noi avem o prea mare admirație pentru „însușirile reale ale d-lui Sturdza că să putem crede că D-sa ar putea susține acest lucru—mai ales cu perfectă dreptate. Incă un lucru putem afla din acest articol, anume, că în casele țărănești, cele mai sărăcăcioase, alături de portretele Majestăților Lor, se află și *portretul d-lui Sturdza*, chiar cînd d-sa e în opoziție. Autorul a uitat să ne spue dacă țăranii noștri preferă portretele fotografice sau pe cele în ulei. Probabil că fiind prea grăbit să observe galeriile de tablouri din casele țăranilor noștri, autorul a uitat să ne comunice acest detaliu care pentru noi ar avea o mare importanță în privința...modului cum ne cunosc străinii.

—

Eri a avut loc la biserica Lozonschi, sfințirea drapelului noului societăți a funcționarilor dela tramvai.

La orele 9 dim., membrii societății, în frunte cu președintele lor, d. controlor A. Mihail, și cu muzica militară, s'au dus la biserică, unde s'a oficiat un Te-Deum și apoi sfințirea drapelului, al cărui naș a fost dl. lt.-col. C. Langa.

La această solemnitate au luat parte și alte societăți de bine facere din localitate.

—

Peste două săptămîni d. N. Iorga își va inaugura biblioteca ce a înființat'o în Tatarași și care este prima sa bibliotecă populară.

A doua o va înființa la Botoșani.

—

La Odessa s'a făcut ieri înmormîntarea doamnei Nelli Fischerovici, soția d-lui M. Fischerovich, proprietarul moșiei Țibucani jud. Neamț, și fiica d-lui Ad. Stern, cunoscutul avocat din București.

Defuncta nu împlinise încă 22 ani și era foarte apreciată prin distinsele ei calități și prin o rară bunătate de inimă.

Luăm vie parte la doliul acesta.

—

Următorii studenți în medicină și-au trecut eri cu succes examenul de ultim doctorat:

Papadopol Simion, Papadopol Constantin, Moruzan Constantin, Matu Ion, Grossu Solomon, Mironescu Dimitrie și Bottez Cristea.

—

I. P. S. S. Mitropolitul Parthenie și-a anunțat sosirea în Podul-Iloaiei, pentru Lunea viitoare unde va inspecta parochiile dr acolo.

Inaltul Prelat va fi oaspetele d-lui Vasiliu.

—

Vineri 26 Octombrie își vor serba hramurile: biserica Sf. Dumitru (Balș), Sf. Dumitru (Misai) și biserica din Podul-Iloaiei.

—

După cum am anunțat deja prima serată cinematografică a Teatrului Pathé Frères din Paris (Filiala Iași) are loc Vineri 26 Octombrie a. c. (Sf-tul Dumitru) la 9 ore seara în Sala Circului Cesar Sidoli. Programa este foarte aleasă și foarte bogată. Nici o serată cinematografică n'a putut oferi spectatorilor atâtea bogății și atâta varietate de program, de oarece nimene nu poate concura cu grandioasa casă Pathé Frères din Paris.

Cinematograful științific Pathé Frères va începe tot în acea seară seria scenelor pentru popularizarea științelor. Vom menționa numai câteva din aceste vederi și anume: Cum se fabrică porțelanurile în străinătate, căi și mijloace de transport în China etc. etc.

La finele seratei cinematograful ne va plimba prin străzile Parisului și ne va arata ceea ce posedă mai interesant, mai minunat capitala Franței și a lumei întregi.

—

Dr. I. ANTONIU

Doctrina Beției

IX

Este interesant de notat, cum progenitura lor e degenerată; ici vezi un epileptic, dincolo un imbecil sau idiot.

Cea mai mare parte sunt leneși, vagabonzi, cu aplicări pronunțate către pervertirea sentimentelor morale; aci vedem cîte-va forme de inferioritate morală; prin un natural vițios desvoltă depravațiune la unele naturi abia formate; această tristă societate, într'un cuvînt, ne presintă aspectul unei lumi de prostituție

Noi am avut percepțiunea destul de viuă de rolul important ce joacă criminalitatea însoțită adesea de hidoase detalie de selbătăcie, în această clasă a elementului juvenil.

Cînd asistăm la acest spectacol, atît de trist și înspăimîntător, văzînd perversitatea precoce a acestor naturi, ori cît ne-am forța a descrie maladiele, infirmitățile și miseria, tabloul ar fi incomplect, dacă am lipsi a arăta, cum gangrena morală cîștigă iute și cu ușurință aceste creaturi, și cîte pasiuni culpabile sau aplicări criminale sunt guvernate de o inimă și un creer abea de 16 ani, a căror atmosferă mintală se descarcă prin acte, unde mînile acestor vagabonzi nu se sfiesc a se înmuia în sînge! Să nu credem că numai proprietatea singură e expusă la agresiune; nu'și poate face cine-va idee de rolul ce joacă o precoce depravațiune în desvoltarea crimelor de timpuriu; cum aceste nenorocite ființe devin jefuitori hotărîți și chiar asasini.

Studiind viața interioară a cîrciumei sub punctul de vedere moral, găsim în acest focar de corupțiune punctul de plecare al situației actuale atît de bine probată prin multele exemple. Acolea este causa tenacității, ce au ei pentru beție, unde rang și distincțiune dispar.

Aci ni se presintă scene interesante. Unii din bețivi prin un sentiment creștinesc, prejudițiu din evul mediu, dau cinste celui întâiu venit în memoria celui ce nu mai există; aceste tradițiuni nici astă-zi nu s'au șters. In aceste transmisiuni hereditare de obiceiuri intră și aldămașurile, care sunt cele mai ruinătoare deprinderi, ce adesea consumă tot fondul obiectului vîndut sau cumpărat.

In cîrciumă găsim degradarea intelectuală atît de înaintată, în cît pare că a copiat animalitatea.

Aci întîlnim destule elemente de tristă reflexiune; vedem pe unii cuprinși de neastîmpăr continuu, incapabili de repaus; pare că un vînt de revoltă suflă asupra acestor capete, în ale căror creeri nu s'a luminat de ziuă.

Femeile și fetele cîntă în cor de veselie, după care toate aceste dispoziții sincere de gingășie dispar; figurile devin alterate, privirea absentă.

Alții au atitudine de o adevărată stare maladivă și ori ce impresiune nu le mai escită cugetarea; răspunsurile par a fi a unui creer, ce lucrează mecanic; pe cînd alții sunt tăcuți, posomorîți; unele fisionomii exprimă resoluțiunea sombră, altele stupoarea.

Dacă am putea citi în destinul acestor nenorociți, nu s'ar găsi scris, de cît o eternă miserie!

Este dar de un interes capital a căuta metode simple și ușor de pus în practică pentru vindecarea răului. Un lucru ce ne putem imputa astăzi, e că această stare de cădere a a durat prea mult și nu trebue să așteptăm un curs mai repede al degradărei, care într'un timp mai mult sau mai puțin apropiat poate să devie cu greu de remediat; de aceea trebue să ne grăbim a pune frîu acestei pasiuni, care a început a ocupa un loc însemnat în istoria moravurilor din lume.

Trebue să întreprindem lupta contra acestei plăgi; reducerea numărului cîrciumelor și mijloacele propuse sunt foarte practice, înțelepte și utile căci în ele vedem scopul de a face să cadă repede numărul bețivilor, dar pentru a complecta, să venim la reforma, ce trebue să se facă în vînzarea băuturilor spirtoase.

Acesta este unul din mijloacele cele mai serioase și partea cea mai importantă a măsurilor eficace și radicale, ce arda un resultat bine-făcător lovind indirect în causă.

Astă-zi putem să ne permitem a ne pronunța asupra acestei cestiuni; experiențele de toate zilele, cum alcoolul rănește atribuțiunile cele mai nobile ale omului, datele statistice de mortalitate, ne impun să creăm o situațiune nouă, dîndu-i forțe și mijloace legale spre a'i asigura isbînda.

(Va urma)

MOBILE
DORMITORE, SUFRAGERII, SALOANE
tot ce este mai nou și mai frumos, cu prețurile originale ale fabricei
Mobile de bronz *extra fine*
Covoare, Perdele, *Bonnes femmes*
Galerie pentru perdele de Bronz complecte a 25 lei fereastra se găsesc numai la
Magazinul I. HIRSCH
Str. Lăpușneanu No. 28

Caut un *rîndaș* pentru casele mele din Lăpușneanu.
Cu oferte și certificate să se adreseze d-lui Moritz Wachtel strada Păcurari 15, oarele 8—12.

O odaie mobilată de închiriet în strada Albă No. 27 chiar de acum.

Proiectele definitive ale guvernului

— Interview cu un deputat membru al comisiunei agrare —

Astă-zi se întrunește la ministerul de externe comisiunea agrară și lumea este nedumerită asupra proiectelor, prin care guvernul crede că poate remedia actuala stare de lucruri.

Autorul acestor rînduri a reușit să obție cîte-va declarațiuni importante din partea unui deputat, corifeu liberal și colaborator la proiectele guvernului. Conversația cu acest deputat, reprezentant al unui județ din Muntenia, a avut loc în tren—căci trebuie să spunem că reprezentanții liberali ieșani au păstrat o discreție absolută—pe care unii o explică prin totala necunoaștere a celor ce se pregătesc de guvern.

*

— *Vra să zică de Luni pe muncă?*

— *Da, deși întrunirea comisiunei n'are importanță de cît prin faptul că proiectele vor ajunge de domeniul publicității.*

— *Discreția înțelegi s'o păstrezi pînă în momentul întrunirei comisiunei?*

— *Eu nu, căci de la început am fost partizanul celei mai întinse publicități, de oare-ce numai ast-fel se poate ajunge a se face ceva serios.*

— *Crezi că se face cu adevărat ceva serios?*

— *Mare lucru și mi se pare că șeful D-voastre a avut dreptate, cînd a spus că reformele vor fi anodine.*

— *Dacă aș fi răutăcios ți-aș spune că mă interesează mai mult faptele de cît aprecierile ce le faci. Dovidește că ești pentru publicitatea întinsă și spune-mi ce proiecte prezintă guvernul.*

— *Bucuros.*

— *Atunci ascult.*

*

— *Primul proiect—și care va forma calul de bataie al opoziției—va fi acel al învoielelor agricole.*

Principiile acestui proiect sunt următoarele:

Se fixează trei soiuri de contracte în baza cărora se pot face învoielele și anume: bani, muncă sau dijmă. Nici o învoială nu va fi permisă pe baza unui amestec acestor contracte.

Dispar orice obligațiuni, rușfeturi etc., și nici o datorie contractată de țerani nu poate fi transformată în obligație de muncă—afară de datoriile pentru cumparare de unelte de muncă sau vite și încă atunci cu prescripțiunele prevăzute în lege.

Din cauză că marea mizerie a țeranului provine de la datoriile contractate pentru imaș, se înființează izlazurile comunale.

La început se prevăzuse că proprietarii sunt datori să vîndă comunelor o anumită porțiune de pămînt pentru izlazuri. Ast-fel dar se introducea un soiu de expropriare silită.

Acum două zile s'a revenit asupra acestui lucru—și faptul acesta îl știu foarte puțini—și s'a făcut o mare schimbare în principiu. Proprietarii nu vor fi siliți să vîndă, dar vor fi obligați să arendeze o anumită porțiune din moșie pentru izlaz. Acesta nu va putea trece de 150 hectare și va fi minimum de 5 la sută din întinderea moșiei.

Se înființează apoi comisiuni regionale, compuse din doi proprietari și doi țarani, care vor fixa maximul prețului de muncă pentru fiecare regiune.

Proiectul prevede penalități foarte aspre pentru contravenienți se ocupă apoi cu o sumă de măsuri, pe baza înființărei izlazurilor, prin care se caută a se obține o cultură mai rațională și o mai sistematică creștere a vitelor.

*

Al doilea proiect care va fi prezentat va fi acel al băncei populare. Am spus bancă și nu casă rurală și te rog să nu scapi importanța acestei diferințe de nuanță.

D. Anton Carp, prezintă proectul prin care se înființează o bancă, în felul Băncei Naționale, în care și statul intră ca acționar și garantează instituțiunea.

Banca va cumpara moșiile de la proprietari și le va vinde țeranilor sub forma următoare: moșiile vor fi vîndute la țarani sub formă de parcele dar țaranii aceleași obștii vor fi garanți solidari pentru plata datoriilor contractate.

Proectul acesta îl considerăm și noi ca foarte periculos—din alt punct de vedere de cît conservatorii—și unii îl vom combate chiar.

*

— Dar cu legea contra trusturilor?

— Ea va fi propusă dar ceva mai tîrziu—și aceasta pentru că a fost prevăzut în manifestul de la 13 Martie, care constitue un angajament al partidului liberal.

Pentru moment, însă, nu va fi pus în discuție fiind-că nu s'a găsit încă formula care să asigure că legea nu va fi eludată și că răul va fi definitiv remediat.

*

— *Ce alte proiecte importante va mai discuta comisiunea?*

— *Al d-lui Costinescu cu privire la monopolul cărciumelor la sate.*

— *Atît?*

— *Incă unul, acel al d-lui Stelian cu privire la organizarea judecătorilor ambulanți. Dar acesta iè un proiect secundar. Proiecte principale și importante, nici unul mai mult de cît cele menționate.*

Ultime informații

Mai mulți arendași s'au plîns prefecturei că țăranii, neținînd seamă de angajamentul ce au făcut, nu vor să culeagă de pe cîmp porumbul care aparține arendașilor, așa că aceștia sunt amenințați să rămîe cu recolta pe cîmp.

———

Comitetul executiv al partidului conservator din Galați va oferi astă-zi, Luni, un prânz în onoarea d-lui Take Ionescu, care se află în Galați, cu prilejul unui proces.

———

Un consiliu de miniștri se va ținea astăzi la ministerul de interne.

Președinții și vice-președinții corpurilor legiuitoare au fost invitați să iee parte la consiliu în care se va discuta asupra proectelor agrare.

———

Cu începere de mîine și sub titlul „Spovedania unui liberal“, *vom publica o serie de comunicări foarte interesante și documente asupra situației interne a partidului față de reformele agrare precum și considerațiunele pentru care reformele ce le va propune partidul liberal astăzi nu vor fi de cît reforme anodine.*

Atragem de pe acum atențiunea cetitorilor asupra acelor publicații, care vor interesa în cel mai înalt grad pè oricine se ocupă de politică în țara romînească.

———

S'a făcut un caz straşnic de scumpetea pământului închiriat țăranilor de către arendași.

S'a spus atunci că mulți din acei care fac criticile cele mai teribile s'au facut ei însăși vinovați de aseminea lucruri.

Un fapt nou vine să întărească aceste spuse.

Intr'adevăr d. N. Enășescu, deputat liberal din Botoșani și membru în comisiunea agrară, a constatat că pe moșia Coțușca, județul Dorohoi, proprietatea d-lui căpitan Vasescu, fost prefect de Dorohoi și actualmente reprezentant al acelui județ în parlament, țaranii plătesc **82 opt zeci și doi** *lei falcea de pămînt.*

———

Sătenii din Coarnele-Caprei, continuă să se agite din cauză că n'au fost primiți și ei să ia parte la licitația ce s'a ținut la Belcești pentru vînzarea loturilor rămase în părăsire.

Sătenii din această comună au înaintat o plîngere prefecturei de județ.

———

D-na Safta Murgescu, a fost numită moașă la comuna Țibănești în locul vacant.

———

Am publicat acum cîteva zile știrea gravă ca țăranii umblă sa-și procure revolvere și am subliniat măsurile ce le-au luat autoritățile pentru a opri pe săteni să se înarmeze.

Din sorginte sigură aflăm că aproape toți primarii au raportat confidențial prefecturei că cea mai mare parte din săteni și-au procurat arme, pe ce cale nu se știe.

———

D-nii C. Stere și Ursu, deputați, care fac parte din comisiunea parlamentară au plecat aseară în Capitală, spre a lua parte la ședința de astăzi a acelei comisiuni.

———

Direcțiunea generală a căilor ferate a luat dispoziția de a înființa și în gara Iași un depozit de bagaje de mînă.

Se va construi pentru aceasta un chioșc, la fel cu cel din gara de Nord din București, care va servi pentru acest depozit.

———

Comitetul societății „Virtutea militară“ a ofițerilor veterani din localitate, a fost convocat din nou pentru astăzi după amiazi, acasă la d. general Bottez, spre a se ocupa cu mai multe chestiuni.

———

Domnul profesor Dr. Gh. Bogdan își va începe cursul său de *medicina legală* mâine Marți 23 Octombrie și îl va continua Joia și Sîmbăta la aceași oră.

———

D-l Dr. V. Roșculeț începe Marți 13 c. la ora 5 cursul său de bacteorologie cu studenții anului al IV.

———

S'a cerut urmărirea și prinderea potemkiniștilor: Teodor Golub, D. Ketof, Ivan Budalenki, Daniel Caviolof, St. Petrof și Adam Hoschief, care au dispărut din capitală.

———

Parchetul a fost avizat de primarul comunei Cucuteni, că locuitorul Ioan Botez, a fost găsit mort sub gardul cărciumei lui Gh. Casian, din Cogeasca Veche.

Parchetul a orînduit o anchetă.

———

Starea locotenentului Alex. Pruncu s'a mai îmbunătățit.

Eri medicii au procedat la extragerea glontelui, care pătrunsese în maxilarul stîng.

Extragerea glontelui s'a făcut cu ușurință și starea locotenentului nu mai inspiră nici o grijă.

———

Joi, 25 Octombre, se va deschide stagiunea Teatrului Național, cu piesa *Răsvan și Vidra*, dată în memoria marelui B. P. Hașdeu.

———

Dela consiliul de răsboiu.—Consiliul de răsboiu al corpului 4 de armată a ținut astăzi ședință, sub președinția d-lui colonel Andronic Georgescu.

Consiliul a judecat cîte-va procese de desertare: soldatul Florea Constantin dat judecății pentru dezertare, a fost achitat. El a fost aparat de D. maior Cujbă, iar soldații Diaconu Ioan, Enescu Ioan și Scălii Gh., au fost condamnați la cîte 1 an închisoare.

*

Sîmbătă consiliul va judeca procesul privitor pe căpitanul Boureanu, pentru deturnare de bani.

———

Stiri școlare.—D. Neculai Georgescu a fost numit învățător la școala din cotuna Spinoasa, iar d-șoara Elisa Rotărescu la școala din cotuna Vlădeni, comuna Șipotele.

— D. revizor școlar Sachelarescu a plecat în inspectarea școalelor pe unde sunt învățători înscriși la examenul pentru înaintarea pe loc.

— Revizoratul școlar va înainta ministerului cultelor un tablou de bibliotecele populare înființate în județul nostru în decursul anului acesta.

———

In comuna Ciurea s'a ivit epidemia de difterie, la Holboca de disinterie, iar la Miroslava de febră tifoidă.

La Voinești s'a stins anghina difterică.

———

Astă-noapte un incendiu a distrus casele d-lui Bernardt, de la pepiniera de la Copou, din fața școalei normale.

După toate probabilitățile focul a fost pus de rău făcători și s'a deschis o anchetă.

———

Judiciare.—Ministerul justiției a remis primului procuror cererea de extradare făcută de prefectul poliției Iași, în ce privește pe Herman Glasberg, arestat la Triest.

Afacerea a fost trimisă la cabinetul II al d-lui jude-instructor Gr. Kessim, care a lucrat ieri toată ziua, făcînd ordonanța de urmărire și lansînd mandat de arestare contra lui Herman Glasberg.

Toate aceste acte judecătorești vor fi traduse la ministerul de externe în limba germană, vor fi remise apoi ministerului de externe austriac, care, la rîndul său, le va remite ministerului de justiție.

Glasberg va fi extradat cel mult peste 14 zile.

*

Am vorbit Sîmbătă despre procesul în apel al d-lui Ilie Kalmusky din Kișinău, care a fost condemnat de tribunalul Iași, secția a II-a, la un an închisoare pentru că falșificase iscălitura d-lui I. Kaufman pe o poliță de 5000 lei, pe care o rescontase de la bancherul Stern din Iași.

Apelantul în proces, d. Stern, nevenind să-și susție apelul, curtea a respins apelul său.

In ce privește pe Kalmusky, el va face apel la executarea hotărîrei.

*

Camera de punere sub acuzare a cercetat și respins apelul falitului I. K. Steinsberg din Vaslui, care a fost arestat pentru faliment fraudulos.

———

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei„

București 22 Octombrie

Declarația d-lui Brătianu

București. — La întruuirea de astăzi a comisiei parlamentare d. I. I. Brătianu, a făcut următoarea declarație:

Dacă guvernul va vedea oare care tendințe de demagogism în sinul partidului cu prilejul elaborărei proiectelor agrare, guvernul va părăsi puterea și va lăsa răspunderea conservatorilor.

Un nou minister

— Divizarea ministerului Domeniilor —

D. D. Sturza a declarat astă-zi că ministerul de domenii, cum este astăzi întocmit, nu mai poate funcționa și va fi divizat în două părți creîndu-se un nou minister.

De o parte va fi ministerul comerciului și al industriei, iar ceal'altă parte va îmbrățișa agricultura și domeniile. Acest nou departament îl va lua sau d. Sterea sau d. Juvara sau d. V. Brăteanu.

Alegerea d-lui Disescu ca decan al baroului Capitalei

București.— Eri a avut loc alegerea decanului baroului de avocați din Capitală. Candidau d-nii Disescu și Antonescu. Mai toți avocații capitalei au luat parte la vot, pînă și d. Titu Maiorescu a venit la Palat.

Au întrunit D. Dissescu 199 de voturi și d. Antonescu 193. D. Dissescu a fost proclamat decanul baroului capitalei.

Un gest al d-lui Sturdza

București.—Comitetul organizator al congresului petrolifer a întocmit o listă de toți membrii cari au participat la acest congres spre a fi decorați. Această listă a fost înaintată d-lui Sturza care însă a refuzat să o înainteze M. S. Regelui.

Pentru locul de deputat din Bacău

București.—In urma morței deputatului Take Leca, a devenit vacant un loc de deputat la colegiul al III-a de Bacău. In locul reposatului Leca se va susține candidatura liberală a d-lui Coco Dumitrescu. D. Haret a și intrat în tratative cu d. Alexandru Constantinescu în vederea reușitei acestei candidaturi.

D. Dinu Brătianu directorul Creditului rural

București.—In urma unei neînțelegeri ivite între Brătienești și d. Kalinderu, se știe că aceasta și-a dat demisiunea din consiliul de administrație a creditului rural. Intervenind o împăcare între amîndouă părțile, d. I. Kalinderu își va retrage demisiunea, iar d. Dinu Brătianu va fi numit director al Creditului rural.

Un nou ziar liberal

București.—Liberalii pregătesc scoaterea unui ziar care va fi intitulat „Democrația“ *și va servi pentru susținerea reformelor agrare. Acest ziar va fi pus sub direcțiunea politică a d-lor Alimănișteanu, Duca și Banu.*

Uragan teribil

San Francisco. —Vaporul Curaçao sosit aci a adus știrea că 16 persoane au perit în ziua de 14 Octombrie la San José de Clabo, în Mexic în timpul unei ploi torențiale. Cinci zeci de case au fost tîrîte de curentul apei. Ploaea a fost precedată de un uragan, care a durat 12 ore. Mai multe persoane au fost aruncate în mare de uragan; altele au fost omorîte prin prăbușirea edificiilor.

Teribila dramă

Stuttgard. — Ajutorul arhitectului Christian Rotti, a ucis pe eri soția sa și pe 3 copii ai săi și pe amanta sa, și în urmă s'a sinucis.

Cutremur de pământ

Samarcand. — Un cutremur destul de puternic s'a simțit aci astănoapte la 2 jum.

Locuitorii cuprinși de spaimă au alergat în stradă. Cutremurul nu a avut urmări serioase.

Intrunirea comisiei agrare

Astăzi la ora 10 a. m., s'a intrunit, în saloanele ministerului de externe, comisia însărcinată cu elaborarea proiectelor agrare.

Această comisie se compune precum urmează:

Din partea Camerei: d-nii Const. Alexiu, C. Alimănăsteanu, Victor Antonescu, Const. Brătianu, Vintilă Brătianu, C. Brîncoveanu, I. Bianu, C. Cociaș, Em. Culoglu, Alex. Juvara, I. Duca, S. Drăghicescu, C. Gîrleșteanu, Graur, C. Iarca, Al. Iliescu, N. Matei, Em. Morțun, Moise Moisescu, N. I. Poppa, Poenaru Bordea. C. Poroineanu, I. Procopiu, dr. Radovici, A. Radovici, C. Stoicescu, St. C. Ioan, Dincă Schileru, Const. Stere, D. Ursu, și N. Ianășescu.

Din partea senatului: d-nii Stroe Beloescu, Aristide Bontaș, M. Burileanu, At. Cătuneanu, Alex. Constantinescu, Matei Corbescu, C. Disescu, Th. Dornescu, Al. Ienacovici, D. I. Ghika, Teodor Ioan, C. Leonida, C. Nacu, C. Olănescu, dr. Petrini-Paul, I. Pilat, Alex. Plagino, I. Pleșea, Gr. Procopiu, Dim. Protopopescu, Valerian Ursian și Vasile Vasiliu.

In afară de acestia iau parte de drept miniștrii, președinții și vice-președinții ambelor corpuri legiuitoare.

*

După deschiderea ședinței ia cuvântul d. D. A. Sturdza, care arată importanța momentului istoric în care acéastă comisie este chemată, să se pronunțe asupra proectelor prin care guvernul crede a putea ameliora starea de lucruri care a provocat nenorocirile de astă primăvară. D. Sturza face apel la membrii comisiunei ca să dea concursul lor necondiționat și să procedeze imediat la lucru luînd ca pildă munca fără preget pe care membrii guvernului au depus-o din momentul în care au fost chemați la cîrma statului.

După ce mântue de vorbit primul ministru se distribue în sală proectul de lege pentru modificarea tocmelelor agricole, apoi ia cuvîntul d. Ionel Brătianu, care expune motivele pentru care guvernul a crezut de cuviință sá facă modificările care une-ori pot fi restrictive de drepturi care sunt impuse absolut în împrejurările de față.

D. C. Disescu, singurul conservător prezent declară că ia parte la lucrările comisiunei, în calitate de reprezentant al județului Teleorman și nici de cum ca reprezentant al partidului conservator, D-sa explică prezența d-sale pe baza angajamentului ce l'a luat în fața senatului, dar recunoaște că acel angajament a fost luat înainte ca partidul conservator să aibă forma sa actuală. D-sa observă că expunerile făcute de d-nii Sturdza și Ionel Brătianu nu menționează nimic despre chestiunea despăgubirilor ce trebuesc acordate proprietarilor și arendașilor devastați care au fost promise în mod solemn de guvern.

D. Matei Corbescu.—arată necesitatea absolută a creărei islazurilor comunale, pentru ca mizeria săteanului să nu poată continua a fi exploatată și aprobă în totul dispozițiile restrictive din proiectul pentru modificarea tocmelelor agricole. D-sa promite concursul deplin în vederea realizărei acestor reforme.

D. Sturdza ia pentru a doua oară cuvîntul, mulțumește d-lui Dissescu pentru prezența sa și schițează programul lucrărilor comisiunei. Venind apoi la chestiunea despăgubirilor, relevate de d. Dissescu, *d-sa promite eă imediat ce legea tocmelelor agricole va fi votată, va veni cu un proect pentru acordarea de despăgubiri proprietarilor și arendașilor devastați.*

D. N. Ienășescu, deputat de Botoșan propune ca toate proectele ce urmează a fi discutate în comisiune se fie imediat împărțite la membrii comisiunei și lasă răgaz de 2—3 zile pentru ca să se poată lua cunoștință de cuprinsul lor.

D. *Sturza* se opune și cere ca comisiunea să ție ședință mâine, cînd să înceapă lucrările sale,—ceia-ce se și admite și se fixează viitoarea ședință mâine la aceiași oră.

PARFUMATI ODAILE NUMAI CU PAPIER IDEAL SE GASESTE DE VINZARE IN TOATE DROGUERIILE SI FARMACIILE DIN TOATA LUMEA

TEATRU-CIRC CESAR SIDOLI

In curînd.

Noul Cinematograf

PATHÉ FRÈRES

FILIALA DIN PARIS

(Societate pe acţiuni—capital 4.400.000 frci.)

Această Casă, cea mai mare din lumea întreagă, stabileşte în oraşul nostru o filială şi toate noutăţile cinematografice : drame, comedii, feerii, teatru, vederi de pe natură, fantazmagorii etc. etc. vor fi aratate în Sala Teatrului-Circ Sidoli, imediat după apariţia lor.

Cinematograful stiintific

artă, industrie, geografie intuitivă, istorie, invenţiuni etc. etc.

Casa Pathé-Frères din Paris, în fabricele sale colosale, are cea mai mare producţie de scene cinematografice din lumea întreagă.

Ea posedă teatre şi scenerii speciale, ocupă **2500 lucrători** şi produce zilnic **60.000 metri pelicule** cinematografice.

Nici o casă similară nu poate rivaliza cu Pathé-Frères din Paris; ea are până în prezent 260 treatre-filiale din care două în România, unul la Bucureşti (Bulevard-Eforie) şi al doilea în oraşul nostru.

UN AFIŞ SPECIAL VA ARATA TOATE DETAILELE.

Se caută lucrători

pentru puţuri (fîntâni). A se adresa antreprenorului *Eftimie Rădulescu* gara Ungheni-Români.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER încheie asigurări :

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajioase precum şi.

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi : *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Constantin M. Stihi

Flautist prim al orchestrei Conservat.

Se oferă a preda lecţii de flaut cu preţ foarte moderat

Doritorii sepot adresa în str. sf. Atanasie 21

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile mas vul parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul American. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34.

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 3/4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ELE"

schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Yănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a VI-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei VI-a va avea loc la 1—27 Noembrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 12 Octombrie cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa VI-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 160 lei	O jumatate loz 80 lei
Un sfert de loz 40 lei	Una optime de loz 20 lei

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

TIPOGRAFIA H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar
9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié. preparat de către PAUL GAGE, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca Purgatif şi ca Depuratif.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale şi classeĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltuelĭ considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcoritorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes egal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrănilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESÉ-DECI ANI a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către PAUL GAGE, est de uă eficacitate incontestabilă contra

FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILŌRI, COPIILŌRI, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.

Uă broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care butilă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN JASĬ : **Farmacie FRATII KONYA.**

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondadă în 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repe

Durata traseului 6—7 zile

Asemenea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

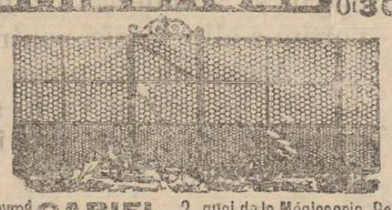

GRILLAGES 1 m de haut. LE METRE 0f30c.

Raym^d **GARIEL**, 2, quai de la Mégisserie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, FOULAILLERS
GONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5f

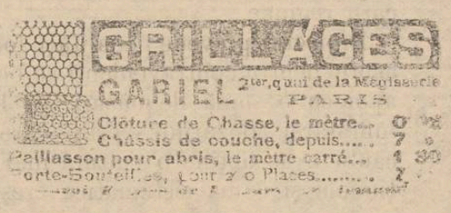

GRILLAGES
GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS
Cloture de Chasse, le mètre... 0f [illegible]
Châssis de couche, depuis..... 7 [illegible]
Paillasson pour abris, le mètre carré... 1 30
Porte-Bouteilles, pour 20 Places..... [illegible]

PONDOIR
DÉPOSÉ
Prix..... 6fr.50
R. GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
Abreuvoirs pour Poules et Faisans
RATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS
En FONTE INOXYDABLE
Prix : 0f50c.
Raymond GARIEL
2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco de l'Album sur demande

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 »

Redacția și Administrația: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu și Lascar Antoniu | Anul IV.—No. 276. Mercuri 24 Octombre 1907

Invoelile agricole

In fine comisiunea agrară a fost întrunită şi suntem în măsură a cunoaşte proectul de învoeli agricole al guvernului. Ce transformări mari s'aduc prin acest proect şi încît el va aduce o îndreptare a situaţiei deazi? Iată întrebarea ce fiecare şi-a pus'o.

Starea de pînă azi era—fără discuţie—nesuferită. Ea dăinuia pe patru mari nedreptăţi: 1) Sătenii trebuiau să lucreze, pentru pămînturile ce li se dau, într'o tarla deosebită cu precădere proprietarului, aşa că munceau în folosul lor locurile cele mai rele şi nu puteau nici odată face munca lor la timp; 2) Dîndu-li-se pămînt pentru păşune, nu li se precisa locul aşa că puneau pe pogon sau pe falce un număr prea mare de vite şi nici nu reuşeau să-şi nutrească cum se cade vitele, dar de multe ori plăteau păşune care nici nu exista. 3) Sătenii lucrau în plus sub diferite învoeli afară de dijma şi munca ce o făceau şi al 4) că plăteau datoriile în natură şi nu în bani şi aceasta li se socotea încă în preţurile muncei de iarnă ci nu de vară.

Proectul de lege al guvernului răspunde punct cu punct la aceste nevoi şi el, 1) opreşte dijma la tarla, 2) opreşte arendările pentru păşunat cu plată în munci, 3) opreşte suprasarcinile din contract fie în bani sau în dijmă şi 4) obligă ca munca să fie plătită în bani şi nu în natură.

In rezumat de acum încolo în ţeară nu se va mai putea munci de cît sau prin arendare în bani, sau prin dijma de-a valma sau prin plata în bani a muncilor.

De la o stare anarhică a contractelor existente se legiferează dintr'o dată tocmelile viitoare. Cine le va aduce la îndeplinire şi cine le va face să fie executabile? Iată ce proectul trebue să ne spue. Şi proectul o şi face. Stabilindu-se, ne spune proectul, de către *autorităţi* un maximum şi un minimum de preţuri al diferitelor munci agricole şi a arendei pămînturilor date în bani precum şi partea maximă de dijmă ce se va putea lua de un proprietar sau arendaş. Cine sunt acele autorităţi?

Sunt anumite comisiuni fixate la fiecare judeţ şi compuse din 5 persoane: din inspectorul agricol, din 2 proprietari cultivatori ai propriilor lor moşii şi din 2 ţărani ştiutori de carte proprietari şi învoiţi la vre-un proprietar sau arendaş. Aceşti 4 din urmă vor fi aleşi de consiliul judeţan. Aceste comisiuni nu sunt ultima instanţă şi va fi încă un consiliu superior de agricultură compus din persoane ocupînd cele mai înalte demnităţi în stat, cari vor fixa preţurile măximale şi minimale ale diferitelor munci şi arenzi ale pămînturilor.

Infiinţarea acestor comisiuni nu e ceva nou sub soare; ele există şi aiurea atît în Germania sub numele de *General Kommissionen* cu un senat superior *Ober Lands Kulturgericht*; precum şi în Irlanda sub titlul de *Comissioners* dat comisarilor judeţeni şi avînd o identică organizare centrală superioară *The Irisch Land Commission*.

Cum însă la noi, de cînd cu prea multa copiare a aşezămintelor străine s'a discreditat imitaţia lucrurilor bune—guvernul a crezut a face ceva original şi n'a voit măcar să imiteze nici pe Ruşi, după care celelalte proecte, ca banca rurală, instituţiile judecătorilor ambulanţi au fos luate. Şi tocmai unde guvernul nu trebuia să fie original el a ţinut să fie.

Pentru aplanarea relelor enumerate sub cele 4 puncte de mai sus şi pentru întroducerea desideratelor din celelalte patru însemnări ale proectului, se cerea de la noi oameni şi competenţi şi independenţi de influenţele politice. Ori în ce altă ţară, cu alte moravuri, cu alte tendinţe, instituirea comisiilor aşa cum au fost instituite, mergea—la noi însă nu. Şi nu poate merge pentru că politica a pătruns prea adînc în toate manifestările noastre şi cei 4 aleşi de consiliile judeţene nu vor reprezenta nici-odată interesele unui judeţ şi al unei regiuni, ci vederile politice ale consiliului judeţean care îi va delega. Şi ce va resulta? Va resulta că se vor fixa preţurile muncei şi ale arendei după aceste sentimente politice şi regionale şi vom vedea regiuni în care proprietarii frustaţi în folosul ţăranilor, iar în multe alte părţi vor suferi ţăranii de pe urma proprietarilor.

„Da; ni se va spune—dar există o instituţie superioară la Bucureşti, desemnată însă de consiliul de miniştri—care va decide în ultima instanţă". Inchipuiţivă această instituţie superioară funcţionînd sub regimul acesta declarat făţiş vrăşmaşul marei proprietăţi şi veţi înţelege în dauna cui vor hotărî oamenii integri puşi de guvern.

E o portiţă foarte bine ascunsă această instituţie de comisiuni şi de consiliu superior al agriculturei spre a lovi în interesele marei proprietăţi şi credem de datoria noastră a o releva. Căci altfel de ce nu s'au organizat aceste comisiuni ca şi aiurea şi dacă ni s'ar obiecta că starea înfloritoare a ţărilor citate mai sus nu e comparabilă cu starea de la noi şi că nu s'ar fi putut da unor simpli funcţionari îndatoriri aşa de mari, de ce nu s'a luat sistemul pe care îl cer constituţionali democraţi ruşi?

Pentru că toate aceste sisteme puneau la adăpost de la ori-ce atac proprietatea şi garantau o bună înjghebare a tocmelilor agricole, ceace nu are drept scop a face partidul liberal, dorinţa lui fiind de a pregăti o nouă revoltă pentru a reveni cu cele mai revoluţionare legi.

In numărul de mîine vom arata sistemele după cari funcţionează comisiile agrare de aiurea şi proiectul democraţiei ruse, mult mai logice şi drepte.

Dr. I. Duscian

Era imposibilă o conlucrare

Ziarele liberale par că voesc a răspunde prin publicarea declaraţiilor formale ale fruntaşilor partidului conservator făcute în ziua de 13 Martie la desistarea de a lua parte în discuţiile comisiei agrare: Nu v'aţi ţinut cuvîntul! Ne-aţi promis concursul de a aduce reforme în viaţa noastră socială, de a scapa ţeara de o nouă revoltă şi azi ne refuzaţi ajutorul acesta.

Dacă condiţiile din ziua de 13 Martie ar fi rămas aceleaşi, probabil că nimeni n'ar fi refuzat o conlucrare în comun; dar de atunci s'au petrecut foarte multe lucruri cari au îndrituit pe fruntaşii noştri a refusa ori-ce conlucrare cu liberalii.

Lăsăm de o parte eşirele nebune ale presei liberale, sălbatecile atacuri ale d-lui Haret, dar să ne oprim asupra acestei chestiuni mari a zilei: problema agrară.

Ce conduită a avut partidul de guvernămînt faţă de opoziţie? Comisiunea agrară întocmită a fost mai mult o chestie de politică. Intocmirea ei a avut un caracter pur individual, partidului liberal. Guvernul a dorit să vadă înainte de a se prezenta parlamentului, dacă va găsi o omogeneitate în vederile membrilor sei; cînd e vorba de discuţie şi de studiarea reformelor, aceasta e o pură păpuşărie.

Bine înţeles că partidul conservator nu putea să se preteze unui joc aşa de ridicul şi a refuzat de a participa la ori-ce consfătuire în senzul acesta—de şi ar fi avut dorinţa de a aduce luminele sale în discuţiile—comisiunei agrare—dacă discuţii ar fi fost.

Şi apoi cum puteau pretinde liberalii o conlucrare de la conservatori cînd ei îşi ascundeau proectele pe cari le pregăteau. Mulţi din membrii comisiei au ştiut de proecte de mai bine de cîte-va luni, unii le-au avut litografiate. Membrilor conservatori ai comisiei însă nu le-au fost date proectele nici în ultimul timp, de şi guvernul le avea tipărite. Amănunte asupra reformelor mulţi le-au ştiut din svonuri publice sau din articole de reportaj, din ziare care mai în tot-deauna erau desmînţite de presa liberală, ca neîntemeiate de şi le vedem azi figurînd între reforme—cum e monopolul circiumelor al d-lui Costinescu.

Faţă cu o atare conduită neleală şi nesinceră, faţă cu atitudinea guvernului nu s'a putut proceda din partea partidului conservator de cît aşa cum s'a procedat: refusîndu-se ori ce concurs acestei manopere politice şi nici de cum comisiune întocmită cu scop serios şi nobil.

MANDATELE MISTERIOASE

Comoditatea este un substantiv de gen femenin şi de aceea, poate, ie delicat ca înţeles şi frumos ca expresie.

Astfel ie foarte comod lucru să nu respunzi la o întrebare precisă. E şi delicat şi frumos. E un chip de a nu intra în discuţie, de a nu te hazarda în contraziceri. Dar comoditatea aceasta are şi o parte rea: prin faptul comod de a nu răspunde la o acuzare precisă, o confirmi.

Noi, spre pildă, am pus celor de la administraţia comunală întrebarea precisă: „de ce aţi eliberat unui consilier judeţean şi unui profesor secundar cîte un mandat de 1000 lei, din fondul apelor, cînd nici unul nici celalalt n'au nimica de comun nici cu primăria, nici cu chestia apei?

La o asemenea netă întrebare, cînd am citat şi suma şi profesiunile celor 2 cari au luat fiind-că li s'a dat—la asemenea întrebare se răspunde.

Se răspunde fiind-că nu este nici frumos, nici demn, nici—să nu mai zicem pe nume şi altui adjectiv—ca tu, primar sau ajutor primar, care ai drept să eliberezi mandate, să le eliberezi aşa pe degeaba, fără de rost, fără început de motiv.

Căci aceasta este convincţia noastră şi tăcerea comodă a celor de la primărie a întărit-o—că un consilier judeţean, fie el ramolit sau nu; că un profesor de liceu, fie el chiar şi director, n'au putut contribui cu luminile sau cu sfaturile lor la chestia aducţiei apei, chiar dacă chestia n'ar fi fost tranşată ca în cazul special.

2000 lei nu ie un cap de ţară—de sigur! Dar uite—nu întreabă nimeni *cît* şi întreabă *cum*. Şi de—„ai noştri", cari visează pleaşcă pe gratis îs mulţi şi „chestia" cu consilierul judeţan, care a pus umăr, fără să ştie, la rezolvirea unei chestiuni deja tranşate; şi chestia la fel a profesorului—au să stîrnească pofte şi invidii şi, azi aşa, mîine aşa, au să curgă mandatele pînă a nu curge apa.

Noi vorbim aşa din cauza intunerecului. Căci se prea poate ca miile cele de franci să îşi fi avut rostul lor. Consilierul acela judeţean a bine meritat poate o primă din fondul apelor. Şi profesorul iar.

Dar de ce nu se lămureşte cauza? De ce n'am şti şi noi—cetăţenii—cu ce anume a colaborat acel delicios duo—profesorul de liceu şi consilierul judeţean—la rezolvita rezolvire a chestiei apei?

Să taci ie lucru comod. Să esplici ie lucru esenţial cinstit.

Şi iar, pînă a nu publica nume proprii, aşteptăm respuns asupra genezei acelor 2 mandate misterioase.

CATE-VA NOTE

— Cîte picioare are racul? întreabă profesorul pe elev.

— Ce grijă ai mata, d-le profesor!

Cînd se întrunise, în sfîrşit, comisia agrară ca să elaboreze proectele elaborate de guvern, primul-ministru, într'o patriotică cuvîntare, dete ştire că.., ministerul domeniilor va fi împărţit în două!

Ce grije ai mata, d-le Sturza!

*

Definiţie nădejdistă despre *consecvenţă*: consecvent însamnă nici aşa nici alt-mintreli, ci totdeauna aşa...

*

Ziarul *Fortwaerts* din New-York ocupîndu-se de situaţia dintr'un partid politic din Romînia, scrie următoarele:

...transmit prin un articol intitulat *Datoria conservatorilor*, următoarele înalte *desiderate sau mai bine cuvinte de ordine*, cărora „ne credem" „la rîndul nostru obligaţi" *ale* acorda *întăitatea la care are* dreptul"

După cum vedeţi la America lucrurile se petrec altfel de cît la noi: acolo se crede că un desiderat este o poruncă. Acest desiderat-poruncă este aşa de tare, că, după ce a trecut prin un canal de publicitate, un alt canal 'i acordă întăitatea.

Desideratul este doar o poruncă şi reproducerea desideratului-poruncă este o... virginitate.

Am înţeles.

OAMENI ŞI LUCRURI

Glosa primei ninsori

A fost oare o tainică înţelegere între vară şi iarnă? Aşa s'ar părea, căci fulgii de omăt s'au arătat eri pe neaşteptate şi îndată după cele mai frumoase şi mai calde zile ce ne-a dat cândva lunile de toamnă: între o vară tărzie şi o iarnă pripită—ne-a dispărut toamna, frumoasa toamnă dătătoare de gânduri şi de visuri, vremea de agonie înduioşătoare a verei care se încheie, proorocirea iernei care va să vie.

Intr'o sfiicioasă şi rară cădere se aşternură pentru un scurt timp fulgii albi, nelămuriţi încă prin formă, neîndrăznind ori neavând încă puterea pentru a rezista, dar cu toate aceste speriind lumea cu o răceală timpurie, cu imaginea unei ierne neaşteptate, căci nimic nu e mai suggestiv ca vederea acelor dintăi fulgi de ninsoare făcîndu-şi drum dintr'un cer întunecat şi par'că-ţi inspiră milă sărmanii fulgi rătăcitori veniţi din infinite şi reci depărtări ale spaţiului şi căutîndu-şi odihnă pe pământul ingrat.

*

Ingrat—mai cu seamă în primele zile de iarnă, când umezeala întârziată nimiceşte frumoşii fulgi albi înnecîndu-i în sloata unei toamne leneşe, neisprăvite. Cât drum au făcut fulgii aceştia gingaşi, uşori, senini până la pământ! Şi uneori privind iuţeala cu care-i distruge umezeala slută a ţărânei, cugeţi la frumoasele gîndiri senine izvorîte din înălţimile minţii şi care, coborîte pe pământ, în mijlocul prostestei atmosfere în care se frământă marea mulţime—se înecă—întocmai ca şi fulgii curaţi calcaţi în picioare de trecătorii, sterpi şi brutali. Cine le mai caută urma fulgilor în noroiul străzii, cine mai discerne frumuseţea gîndului în mocirla vieţei pământeşti?

*

Tristeţa legată de căderea timpurie a fulgilor de ninsoare, amintind venirea iernei cu zilele ei scurte, cu aerul înăbuşit de nori, cu întunericul des—în potriva cărora se luptă oamenii cu închipuite plăceri, cu petreceri şi spectacole—e asemănătoare cu aceace-ţi inspiră ivirea timpurie a primelor fire de păr alb, simbolul înbătrînirii şi slăbirei apropiate. Căci tot ce aminteşte omului un sfârşit, este un isvor de amărăciune şi gînduri negre: sfîrşitul unei veri, sfîrşitul unei vrîste, de mult poeţii şi cugetătorii au făcut legătura între aceste hotărîtoare şi întristătoare momente în viaţa lumei în genere, în viaţa omului cu osebire; şi unul şi altul te face să reflectezi asupra scurtimei vieţei, îţi deschide orizontul larg al neajunsului, al iluziei neîmplinite, al ambiţiunilor deşarte, al visărei neisbutite, al frumuseţei ce laşi în urmă ca să se bucure alţii de dînsa. Şi atunci frumoasă-ţi pare ziua de eri, mai frumoasă încă, ziua de mîne, în timp ce tu ai numai pe cea de astăzi, searbădă, plină de lupte, plină de privelişti desgustătoare; ai dreptul numai să priveşti căderea veşnică a frunzelor în toamnă şi unindu-ţi agonia cu acea a naturei să blestemi forţa necunoscută, care a pus zimbetul între plînsori, lumina scurtă a vieţei între două eterne şi neînţelese întunecimi:

Cu mîne zilele-ţi adaogi
Cu eri viaţa ta o scazi,—
Şi ai cu toate-aceste'n faţă
De-apururi ziua cea de azi.

Rodion

MOARTEA

Lucrez la biografia lui Vaschide pentru o revistă şi mă ocup în special de cîteva zile de lucrarea lui „*Phsihologia muribunzilor*". Şi nu ştiu ce admira mai mult rezultatele dobândite din observaţiile făcute sau curajul lui de a fi putut urmări aceste observaţii.

Mi-a fost totdeauna partea cea mai dureroasă din cariera de student şi medic—momentele acele în care eşti forţat a sta la căpătâiul unui agonic—ce îi da unele ajutoare netrebuincioase dar cari trebuesc făcute din spiritul uman şi dintr'un instinct curios, căci de şi eşti convins că totul e zadarnic totuşi ai dorinţa de a ajuta.

Nimic mai trist de cât o carieră de medic, de aci poate şi zicătoarea că medicul trăeşte din nevoile altuia şi totuşi nimic mai frumos şi mai sfânt decât cariera asta. Cînd din vreme în vreme reintru prin spitale am o senzaţie plăcută, pare că pricep mai bine viaţa şi oamenii—nevoile şi bucuriile lor. Nu e nimic care să te puie în contact cu viaţa în toată splendoarea ei de cât fiind doctor. Trăind altfel ţi se pare că nu există nici boli, nici dureri, nici lacrimi, nici moarte.

Moartea o întrezăreşti în doliul unei femei, într'un convoi ce trece pe stradă, dar nimeni nu o vede mai bine de cât medicul. El o vede venind aci, încet, săpând pe zi ce trece o brazdă în viaţa organismului; aci nebună sfâşiind dintr'o dată toată puterea şi vlaga rămasă. El îi cunoaşte şi aspectul, o cunoaşte cum cunoaşte o boală şi poate nici un diagnostic nu e mai sigur de cât acela al morţei.

De sute de ani a fost descrisă şi azi a rămas aceeaşi.

In cîte-va cuvinte Hipocrat a schiţat-o: „Nasul se lungeşte şi se subţiază, ochii s'afundă în orbite, urechile reci şi lungite. Pelea feţei se întinde, fruntea e îmbrobonată de o sudoare rece, iar toată faţa e pală sau albă ca varul".

Faţa asta rămîne de veci şi *„faciesul Hypocratic"* cum îl numesc medicii e aşa de uşor de recunoscut că odată văzut nici odată nu te vei înşela. Şi totuşi care medic văzîndu-l apărînd cu cîte-va clipe înainte de moarte ar avea îndrăsneala să spue: Totul e sfîrşit — medicina nu mai poate nimica face! Nimeni! Pînă în ultima clipă cu toată convingerea zădărniciei cauţi a aduce o îndreptare care vai! nu vine nici odată!

Luciditatea spiritului muribundului e poate tot ce e mai dureros de văzut. Nenorocitul se vede murind şi cere, ţipă, imploră ajutorul; alţii obosiţi de boală, chinuiţi de nesfîrşite dureri, îţi strîng mîna şi te roagă:

— Doctore omoară-mă, dar nu mă lasa să mă chinuesc aşa. Şi tuturor le trebuiesc un răspuns bun, blajin, tuturor un surîs.

Sunt morţi—eroi cari ţin discursuri în faţa morţei, caută cuvinte de spirit şi efect. Curios că aceştia sunt ori eroi de romane, sau oameni iluştri, cari au spus un cuvînt genial şi în ultimile clipe. Nu ştiu cum se face însă că în vremurile moderne geniile nu mai vorbesc în faţa morţei şi toate cuvintele mari au fost spuse de oamenii vremurilor trecute; dacă nu prin excepţie d. Duclaux, fostul director al institutului Pasteur.

Duclaux a fost ateu, totuşi ca să facă plăcere a lor sei a lăsat să vie un preot înainte de a-şi da obştescul sfârşit spre a îl griji. Intîmplarea a făcut că preotul se numea Chapeau-Pălărie. Duclaux îl întreabă:

— Părinte, cum te numeşti?

— Pălărie!

— Ştii una părinte îi răspunde Duclaux, am venit pe lume fără pantaloni—eu cred că pot pleca pe lumea ceal'altă şi fără Pălărie.

Ah! câte cuvinte de aceste n'au fost spuse dacă ai sta să le crezi.

Oare Heine, poetul răsvrătit şi ateu n'a rugat pe un prieten care avea obiceiul de îşi bătea amantele:

— Dragă, o singură rugăminte am—te rog însoară-te cu nevasta mea—numai aşa voi fi răsbunat.

Se ştie că Heine trăia rău cu soţia lui.

Sau Rabelais care s'a îmbrăcat după unii într'un domino ca să poată să se spue despre el că a murit *într'un Dumnezeu*; după alţii se zice că după ce a fost uns cu sfîntul mir a strigat: Acum păziţi-mă c'au să mă mănînce guzganii!

Oare matematicianul Arago fiind pe moarte nu mai vorbea nimic? Venind prietenul său nu mai ştiu care matematician, întreabă pe soţie:

— Ce mai face bolnavul nostru?

— Nu mai vorbeşte nimic!

— Nu se poate! Am să îl fac să vorbească imediat şi apropiindu-se de el îi spuse: Rădăcina patrată a lui nouă.

Arago răspunse şi muri.

Sau fisiologul Cl. Bernard care urmărea bătăile pulsului numărîndu-le:

— Bate, bate, bate... nu mai bate şi a fost mort.

Moartea are ca şi toate, partea ei veselă—dar ne pare tot aşa de legendară această parte şi zilnic avem dovezi că cuvintele marilor oameni au fost minciuni.

Oare nu v ne azi un biograf a lui Goeth să ne spue că nu este adevărat c'ar fi spus celebrele cuvinte: Lumină, mai multă lumină ci a îngăimat cuvintele acestea, luînd mîna nepoatei sale:

— Dă'mi laba ta drăguţă.

Cît mai uman şi mai frumos apare moşneagul acesta strîngînd în mîinile lui crispate de moarte mîna drăguţei şi tinerei fete, decît pronunţînd sentenţioasele şi pedantele cuvinte de *Lumină, mai multă lumină!*

Ah! nu!... moartea nu e glumă. Ce dureroasă constatare face Vaschide în analisele sale, ce pagini triste rolevă în psihologia muribundului:

Poate mor liniştiţi bătrînii, cei foarte bătrîni—după cum a constatat'o d-rul Nothnagel—da aceştia se sting ca o lumină care numai are nici un pic de ulei în candela ei—dar acei ce mai au o scînteere de viaţă acei se luptă, se muncesc şi doresc s'o mai stăpînească această mizerabilă existenţă, această păcătoasă viaţă cu nevoile şi netrebniciile ei—dar tot cea mai sigură bucurie şi plăcere de care ne vom despărţi pururea cu regret şi cu durere fără fraze mari, fără cuvinte eroice, dar ca nişte laşi înseţaţi de a mai trăi.

Dr. I. Duscian

Litere-Ştiinţe-Arte

Un om care n'a iubit nici odată. Iată un fapt rar şi totuşi până azi cu toate cercetările nu se poate afla dacă Pascal, matematicianul şi profundul gînditor a fost vr'odată îndrăgostit. D. Victor Giraud se ocupă de această chestiune în ultimul sumar din *Revue de dèux mondes*: *Pascal a-t-il été amoureux?* Autorul conchide că n'a fost. E posibil ca între 1649 şi 1654 să fi fost o încercare, o mică sgîndăreală de dragoste dar nu se poate deduce că să fi avut omul acesta o singură unire precisă, ceva care să îl facă într'adevăr îndrăgostit. Căci e imposibil să nu fi fost relevat faptul acesta.

*

Romancierul socialist american Upton Sinclair, a cărui carte *La Jungle* a relevat scandalurile fabricanţilor de conserve din Chicago, face o profeţie foarte clară într'una din ultimele sale lucrări: *Republica industrială*: Scriu foarte serios, nu ca un visător sau copil dar ca un sociolog că două-spre-zece luni după alegerea preşedintelui din 1913 revoluţia va isbucni în America.

Mulţi vor putea vedea dacă se va realisa profeţia romancierului; nu suntem aşa departe de 1913.

*

O recentă statistică germană probează că Mozart şi Schubert au fost cei mai fecunzi compozitori printre musicieni cunoscuţi. Intr'adevăr amândoi morţi tineri, primul la 35 ani, cel de al doilea la 32, au lăsat însă Mozart 626 de compoziţiuni şi Schubert 791. Sebastian Bach a lasat 1,102 dar a murit la 65 de ani.

*

O recentă carte a lui Benesson Mac Mahon publicată la Chicago: In Italia cu Schelley, dă detalii numeroase asupra acestei pasiuni a lui Schelley pentru Italia: Ii datoresc viaţa şi poezia a spus poetul. Dar el nu căuta frumuseţea clasică ca un Byron sau Goethe, ci dulceaţa solului şi splendoarea cerului. Avea nevoe spre a scrie de aer, de soare, de verdeaţă şi lumină. Schelley este al vostru, spunea un critic englez unui italian. N'ar fi putut nici odată scrie versurile sale la noi, în Anglia.

*

Conferinţa păcei de la Haga şi animositătile japono-americane se pretează la mult ridicul şi caricaturiştii se întrec în a le reda mai bine şi mai frumos. Aşa *Pasquino* represintă America şi Japonia gata de a se înşfăca la luptă iar pe îngerul Păcei spunîndu-le:

„Aşteptaţi copii mei ca să se mîntue Conferinţa păcei şi apoi vă veţi bate.

Sau o altă caricatură olandeză, în care Roosevelt încununat cu laurii păcei—preşedintele a fost premiat cu premiul păcei a lui Nobel—spunînd Japoniei:

— La anul tu vei primi premiul păcei pentru faptul de a fi contribuit la răspîndirea ei. A rămas doar caricaturiştilor dreptul de a vorbi adevărul.

*

STRUNA ZILEI

ALIMENT EFTIN

Naţionaliştii au convocat un meeting pentru eftenirea alimentelor şi contra străinilor din presă.

Multora li-i grea scumpetea
Multora—flămîndă gura.
Ei au însă *altă* grijă,
Ca s'alimenteze... ura.

CRONICA SOCIALA

Birurile în Franţa.—Nicăeri nu s'au ridicat impositele ca în Franţa. Contribuţiunele care au fost în 1808 de 21 milioane sunt astăzi de 142 de milioane. Şi trebue de notat că de atunci şi până în present, populaţia franceză nu s'a îndoit măcar ci totuşi a reuşit să plătească de şeapte ori mai mult. Şi de ce?

Pentru că averea Franţei s'a mărit colosal—nici un popor n'a devenit mai bogat într'un interval aşa de scurt. Şi ce e mai interesant e faptul că s'au aglomerat mici capitaluri şi nu s'au extins capitalurile mari după cum o prorocea teoria lui Marx. In trei zeci de ani, spre pildă de la 1866 şi până în 1897, numărul livretelor de la casa de economie s'a îndoit, de la 300,000 a ajuns la aproape 600.000 iar sumele depuse au triplat de la 52 milioane la 148 de milioane!

*

Munca copiilor în industrie. — De şi legi igienice au reglementat întru cît-va munca copiilor în industrie, totuşi şi azi se fac abuzuri mizerabile. Statistica muncei în fabricele franceze relevă pentru 1905—300.000 de băeţi şi 260.000 fetiţe întrebuinţate în stabilimentele industriale, fabrici, usine, manufacturi, mine şi şantiere.

In unele industrii copiii sunt mai întrebuinţaţi de cît adulţii. Aşa în Creusa într'o fabrică de chilimuri la Bourganeuf sunt întrebuinţaţi 34 copii, 25 de femei şi 1 singur lucrător în vîrstă. De şi legea prevede că nu pot fi întrebuinţaţi mai în vîrstă de 13 ani, totuşi inspectorii muncei—instituţie ce nu există la noi—constată că sunt copii şi de 8 şi de 10 ani, cari lucrează, pe ascuns, sunt prost plătiţi, rău instruiţi şi lucrează 10 ore pe zi. Nu e de mirare prin urmare cînd se constată cum a făcut'o prof. Graucher că la 896 de copii sunt 141 atinşi de tuberculosă. Asta pentru Franţa. Ce este la noi unde nu avem cea mai mică lege proteguitoare a muncei?

*

Vodca rusească.—Una din părţile mizeriei ruseşti s'explică şi prin faptul că alcoolismul ia proporţii uimitoare în Rusia. Tendinţa asta la beţie e o probă că poporul suferă şi caută a'şi îneca necazul în băutură.

Cantitatea de vodcă vîndută în primele cinci luni ale anului 1907 depăşeste cantitatea care a fost consumată în cursul întregului an 1906! Aşa că în 1907 Ruşii vor bea pe 2 ani înainte. Au şi dreptate: nu se ştie ce se poate întîmpla mîine.

Spovedania unui corifeu liberal

— O marcantă personalitate politică liberală expune unui colaborator al nostru considerentele care-l fac să afirme că reformele ce proiectează guvernul vor fi anodine.

L'am găsit revizuind un manuscris, căci e o pană de elită. Un schimb de cuvinte de politeţă obicinuită şi converzaţia alunecă asupra chestiunei care constituie o atît de importantă actualitate pentru ţara romînească.

- In ajunul luptei dar, nu este aşa?

— Nu va fi luptă serioasă, pentru motivul foarte simplu că nu se vor propune lucruri extra ordinare.

— Atunci ce însamnă vîlva care se anunţă?.

- Mişcare factice, cum sunt toate mişcările surtucarilor de la noi, din cauza condiţiunelor ticăloase, urmare naturală a actualului sistem electoral.

— Reformele anunţate în manifest nu vor fi realizate?

— Da şi ba, dar totul depinde de modalitatea în care vor fi realizate. Una ar însemna reformele dacă ele ar fi radicale şi alta dacă ar fi anodine.

— Şi cum credeţi că vor fi?

— Anodine.

— Atunci ţărănimea „care aşteaptă însetată realizarea promisiunelor solemne făcute în numele M. Sale"?

— Cu reformele actuale se va petrece din nou un fapt bine-cunoscut în istorie. Nici o dată o revoluţie n'a reuşit pe deplin de cît atunci cînd clasa revoltată a fost conştientă de puterea ei. Din nenorocire, şi poate încă pentru multă vreme, ţărănimea noastră nu este conştientă de puterea enormă ce încătuşează şi de aceia ea este condemnată, după ce a luat toporul în mînă astă-primăvară ca în multe alte rînduri, să suporte din nou greul mizeriei şi fructul inconştienţei sale.

*

— Dar clasa dominantă?

— Justă întrebare. Istoria dovideşte că de multe ori mari nenorociri au fost evitate prin conştienţa clasei dominante. Cunoscătoarea relelor care bîntuie, clasa dominantă a căutat de multe ori să le remedieze prin concesiuni menite a preveni izbucniri de violenţe, totdeauna dăunătoare. Un exemplu splendid ni-l dă Anglia care a mers până a vota exproprierea silită fără ca partidul conservator—căruia nu i se poate bănui conştiinţa de clasă—să se fi opus.

La noi nu este astfel. Pătura dominantă, reducînd viaţa politică la acea de la oraşe, ocupîndu-se cu îndestularea clasei surtucarilor, nu s'a apersevat macar de disproporţia enormă ce există între marea şi mica proprietate, nu s'a preocupat de faptul unic şi anormal ca 4,000,000 hectare— minus pădurile—să aparţie la 1000 de oameni iar 3,000,000 hectare la milioane de suflete, nu şi-a dat seamă că în organizaţia modernă trebuie să existe un echilibru între capital şi muncă şi că capitalul la noi este reprezentat prin marea proprietate iar munca prin pătura ţărănească.

*

— Aşa dar inconştienţa ţărănimei şi reaua voinţă a păturei dominante, iată cauzele care vor face ca reformele să fie fie anodine.

— Acestea sunt cauzele primordiale, profunde, dar mulţumita superficialităţei şi ticăloşiei vieţei noastre politice intervin alte cauze imediate care împiedică realizarea unor opere durabile şi serioase. Căci în definitiv—de ce ne-am ascunde?—realizarea unor reforme—cu formele de constituţionalism falşificat de la noi—nu însamnă acelaş lucru ca în alte părţi. Un guvern hotărît şi susţinut energic de un factor important ar putea face tot ce ar vrea, ori cît l'ar ameninţa unii cu o revoluţie a surtucarilor, ameninţare fără rost, căci ce-ar însemna agitaţia surtucarilor ahtiaţi după slujbe sau a clientelelor partidelor politice faţă de vulcanul ce clocoteşte la sate? Acel guvern ar putea preschimba condiţiunele de viaţă, de muncă şi ar putea da pămînt..,

*

— Vra să zică credeţi că răul profund este în lipsa de pămînt?

— De sigur. Nu te lua după ştirile eronate din gazete, cum ar fi de pildă cazul din Belceşti, unde s'a dovedit că ţăranii au dat loturile lor în exploatarea unor surtucari. Acele cazuri nu fac de cît să învedereze defectuozitatea legei de împroprietărire de la 1864, căci s'a dovedit — lucru ridicol— că autorităţile au dat unui ţăran, din Bacău, de pildă, care avea 3 jum. hectare pămînt în acel judeţ, complectare pînă la 5 hect., cît avea dreptul, din pămîntul din Belceşti.

*

— Aţi pomenit de felul de a fi al ţăranului. Mulţi văd obîrşia răului nu în lipsa de pămînt ci în lipsa de necesităţi, în felul cum ţăranul concepe nevoile lui....

— Cunosc obiecţiune — cu adaosul că pe lîngă lipsa de necesităţi ţaranul nostru nu are spiritul de economie, nu râvneşte nici odată a agonisi. Este ceva adevărat în această obiecţiune, de cît un lucru. Mentalitatea şi felul de a fi al unei clase sunt condiţionate de un complex de cauze care nu pot fi remediate de cît prin legiferări ale căror consecinţi nu devin evidente de cît după decenii.

*

— Credinţa D voastră este dar că condiţiunile sunt prielnice unor reforme serioase şi că nu lipseşte decît energia şi hotărîrea celor ce au luat angajamente...

— Eu recunosc că sunt şi cîte-va dificultăţi serioase—şi care n'au putut fi prevăzute. Recunosc că legiferarea actuală –cea mai importantă de la 1864 încoace—urmează să se facă în timpul uneia din cele mai grele crize economice interne şi externe. De multă vreme piaţa romînească n'a fost atît de rea, de multă vreme nu s'a întrunit un complex atît de mare de cauze nenorocite ca să dea naştere unei crize colosale. La criza internă produsă şi prin turburările din Martie, care au cauzat atîtea nenorociri şi au zdruncinat creditele, şi prin teribila secetă şi slaba producţie de cereale—ceea ce ne lipseşte de vr'o 300.000.000 care intrau în ţară pe urma exportului,—la această criză se adaugă şi acea de pe pieţele europene şi americane—cu proporţii uriaşe—şi care ameninţă finanţa germană şi americană.

Ceva mai mult. Recunosc că reforme radicale ar produce—momentan numai—o scădere a valorei proprietăţei, a scrisurilor, ar provoca o jenă în toate clasele sociale, aşa cum s'a observat în totdeauna cînd s'au făcut reforme mari sociale menite a schimba forma instituţiunelor şi a vieţei sociale,

Lucrurile aceste sunt perfect adevărate. De sigur că de dorit ar fi fost ca aceste cauze ocazionale şi îngreuitoare să nu fi existat. Dar ele nu pot şi nu trebuie să împiedice ca reformele să fie introduse şi ca ele să fie radicale.

*

— Credeţi că un legiferator nu trebue să ţie cont de aceste împrejurări de fapt?

— Cunosc, cunosc bine argumentul acesta, precum şi altele cum sunt pretinsele iufluenţe ale pieţelor streine, cărora economiceşte le suntem tributari. Le ştiu şi le aud foarte des din partea acelora care, în propriul nostru partid, se impotrivesc unor reforme. Dăună-zi călătoream cu un liberal, conducătorul unui departament, şi el se arata foarte alarmat de soarta partidului liberal din cauza reformelor.

Şi îmi spunea acel personagiu: „nu daţi reformelor un caracter revoluţionar căci prăpădim partidul. Va veni sărăcia, jena în toate; bonurile vor scădea si deţinătorii ne vor trimite la primblare căci în noi vor vedea cauza răului; greutăţile vieţei ne vor îndeparta toate simpatiile, vom fi desfiinţaţi etc.!

Aceste argumente puerile n'au nici un rost. Legiuitorul nu trebuie să aibă în vedere de cît interesul superior al terei sale şi el nu trebue să procedeze de cît în conformitate cu convingerea sa că ceea ce face însamnă un bine pentru ţară. El priveşte în viitor, el procedează fără a se preocupa de răul momentan ce se va produce sau de frica stupidă a celor proşti.

Ce ai spune despre chirurgul care ar sta la cumpănă dacă să procedeze la extirparea unei tumori fiind-că bolnavul tremură sau rudele, o soţie histerică leşină la auzul că intervenţia e necesară? Convingerea chirurgului că bolnavul se va tămădui este suficientă ca să puie în mişcare arta-i minunată.

— Pînă acum aţi inzistat asupra motivelor care necesitează reforme radicale. N'aţi motivat însă părerea exprimată la început că credinţa d-stră este că reformele vor fi anodine.

— Cu această chestiune trecem la partea politică a lucrului s'au mai bine zis la analiza situaţiei interne din partidul liberal. Voiu vorbi tot atît de franş ca şi pînă acum.

Această parte a convorbirei va forma obiectul articolului de mîine care va apărea sub acelaş titlu şi la aceiaşi rubrică.

C. Sorin

Informaţii

D. Iorga trimis... la pensie.—D. Iorga s'a stricat rău cu Ardelenii. După lecţiile pe care le-a primit de la ziarele din Transilvania astă-zi şi revista Luceafărul îi spune cîte-va cuvinte adevărate. „La pensie pe dreptate, spune Luceafărul, (d. Iorga s'a plîns c'a fost scos la pensie de Ardeleni) în viaţa politică nu te pot scoate de cît propriile greşeli. Nimeni altul! Şi am vrea să fim profeţi mincinoşi cînd ne aşteptăm ca azi mîne d. Iorga urmînd acelaşi drum să-şi ia adio, rînd pe rînd, de la Bucovina, Basarabia, Macedonia şi în sfîrşit de la Romînia".

„*Viaţa Romînească*" relevînd aceste rînduri adaogă: „Putem da cîte-va lămuriri *Luceafărului*": Bucovina şi-a luat adio de mult de la d. Iorga Basarabia ia spus adio chiar de la început de îndată ce a manifestat bună voinţa s'o îndrumeze; pe Romînia a ameninţat-o cu un adio formal dacă nu-l va admira în mod disciplinat; cu Macedonia nu ştim cum stă,... Şi noi suntem cei dintăi care regretăm că savantul istoric a ajuns în această penibilă situaţie".

Vorbă să fie!

—

D. docent dr. Zossin a început cursul de clinică nervoasă şi mintală astă-zi Marţi, ora 2 p. m. vorbind despre *Psihiatrie şi Neurologie ca înţeles şi ca cuprins.* Cursul va urma regulat Marţea la Facultate, iar Mercurea şi Sîmbăta la Spitalul Central.

—

D. general Tătărăscu, comandantul corpului 4 de armată, va pleca zilele acestea să inspecteze trupele din garnizoana Roman şi Fălticeni.

—

Consiliul comunal va fi convocat în sesiune ordinară cu începere de la 1 Noembrie a. c.

—

In ultimul timp s'au constatat în oraş mai multe cazuri noui de febră-tifoidă.

—

D-nii C. B. Pennescu şi dr. Puşcariu, epitropi ai cassei sf. Spiridon au fost alaltaeri la Hîrlău, unde au inspectat spitalul de acolo, precum şi lucrările ce se fac pentru construirea unui nou spital.

—

Duminică 28 Octombrie se va începe la spitalul sf. Spiridon examenul de interni.

Inscrierile se fac pînă poimîne.

—

In ziua de 29 Octombrie a. c., se va ţinea în saloanele Camerei de Comerţ adunarea generală a membrilor din întreaga circumscripţie, cuprinzînd Romanul, Iaşi şi Peatra-Neamtz.

—

Biuroul de informaţii de pe lîngă ministerul de domenii a cerut telegrafic camerei de comerţ informaţii asupra preţului cu care se vinde la noi varza.

—

Membrii consiliului judeţean s'au întrunit eri la orele 3 după amiazi, în şedinţă ordinară, sub preşidenţia d-lui C. Leppadatu, preşedintele consiliului.

La ordinea zilei au fost mai multe cereri de ajutor, precum şi acele ale regimentelor 7 calaraşi şi 13 Ştefan-cel Mare pentru a fi subvenţionate. S'a hotărît ca toate aceste cereri să fie trimise spre cercetare la comisiunea budgetară.

Consiliul se intruneşte din nou astă-zi la ora 3 p. m.

—

Membrii societăţei ştiinţifico-literare „Archiva", se vor întruni mîine în şedinţă ordinară, în localul cercului didactic din str. Lăpuşneanu.

—

Duminică 28 Octombrie va avea loc la Hîrlău, alegerea noului consiliu comunal.

Se vor presenta două liste: una în frunte cu d. C. Gheorghiu şi alta cu d. Totoescu.

—

O nenorocire s'a întîmplat eri în apropriere de Bîrnova, la fel cu cea întîmplată lîngă staţia Cucuteni.

Locuitorul Teodor Cocea, din comuna Grajdurile, jud. Vaslui, plecă eri cu trenul de 3 spre Vaslui. In apropiere de staţia Bîrnova el eşi pe peronul vagonului şi din nebagare de samă căzu jos.

Vagoanele au trecut peste el rupîndu-i mîna dreaptă din rădăcină.

Aseară nenorocitul locuitor a fost adus în localitate şi internat în spitalul sf. Spiridon.

——

D. Gr. Dimitrescu, supleant la tribunalul Iaşi secţia I, a fost numit suplinitor al catedrei de drept Roman de la facultatea din Iaşi, în locul d-lui St. Longinescu.

—

In ziua de 25 Noembrie a. c. se vor face alegerile de noui consilieri comunali în mai multe comune rurale.

—

Aflăm că d. V. M. Dimitriu, licenţiat al facultăţei de litere şi filosofie, a trecut cu succes ultimele examene de licenţă în drept.

—

Atragem toată atenţiunea cetitorilor noştri asupra noilor serate cinematografice ale teatrului Pathé-frères din Paris care încep Vineri 26 Oct. a. c. în Sala circului Sidoli. Ele vor fi conduse de admirabilul electrician d. Ant. C. Bottez care într'un timp atît de scurt a ştiut să cîştige simpatiile tuturor ieşenilor şi bucureştenilor.

Programa acestei seri precum şi întregul sistem de reprezentare sunt cu desăvîrşire nou. Cinematograful actual ne aduce mai cu seamă o mare inovaţie şi anume „Popularizarea ştiinţelor".

Ca şi Jules Verne şi Flammarion, Pathé şi-a propus a da şi o altă menire cinematografului. După cum cei dintăi mari autori au căutat a vulgariza ştiinţele prin scrierile lor atît de respîndite, acelaşi scop îl urmăreşte noul cinematograf Pathé Frères. Prin distracţiuni, prin serate agreabile să ne conducă în acelaşi timp prin misterele ştiinţei, să învăţăm petrecînd.

—

Am vorbit în ziar despre încetarea plăţilor firmei manufacturiere Kanner şi Sternlicht din Bîrlad.

Tribunalul de Tutova admiţînd, în principiu, cererea de moratoriu a convocat pe creditorii firmei pentru ziua de 1 Noembrie, spre a se pronunţa.

—

Medicul veterinar al oraşului Roman, I. Theodorescu, a fost suspendat din funcţiune în urma unui raport al inspectorului I. St. Furtună.

—

DIVERSE

— Sergentul Calinic Ioan, din strada Rojniţă a reclamat autorităţilor că femeea sa Ruxanda, luînd toate lucrurile din casă şi suma de 120 lei, a dispărut.

— Croitorul Sin Avram Haim din str. Sf. Lazăr aprinzînd o lampă şi punînd'o pe masă s'a răsturnat, luînd foc. Un băet Carol Bernştein, care lucra la masă şi-a aprins hainele, căpătînd arsuri pe faţă şi pe corp.

Nenorocitul băiat a fost dus la spital.

Ultime informaţii

Printre învăţătorii din judeţul nostru domneşte o vie nemulţumire pentru faptul că s'a făcut o selecţie proastă în peasoana învăţătorului Dodon, care a fost numit subrevizor şcolar al judeţului.

Dacă era vorba de merit, apoi d-lui Dodon trebuia să-i vie mult mai tîrziu rîndul ca să fie ales,— mai ales în împrejurările actuale cînd se cere şi multă experienţă şi pricepere,— ceea ce colegii d-lui Dodon pretind că acesta nu le are.

——

Sărăcia la sate a început să se resimtă mult. Sătenii aproape n'au cu ce să-şi hrănească vitele.

Locuitorii din satul Brana, comuna Golăeşti, au cerut să li se îngăduie ca să treacă vitele în lunca de lîngă Jijia, proprietatea statului; cei din Medeleni au cerut să li se permită de asemeni de a-şi trece vitele pe un imaş din apropiere.

——

D. Dr. N. Quinez a fost numit provisor medic al spitalului Precista Mare din Roman, în locul d-lui dr. Burada, care şi-a regulat drepturile la pensie.

——

Starea epidemiilor în judeţul nostru e ast-fel:

La Coarnele-Caprei s'a stins epidemia de desinterie şi s'a declarat scarlatina la Golăeşti. La Şipote s'a stins epidemia de scarlatină.

——

Din Movileni se telifonează că aseară pe la orele 6 s'a întîmplat următoarea nenorocire:

Băiatul Const. Rînculetz, din comuna Păuşeşti, din serviciul d-lui I. C. Ciolac din Romăneşti, a fost trimes să ducă un cal la locuitorul Neculai Olăniţă. Băiatul s'a suit pe cal şi s'a încins cu căpăstrul. La un moment dat calul speriindu-se a luat vînt şi băiatul căzînd jos cum era legat cu căpăstru, a fost tîrît în fuga calului şi sfărămat în bucăţi.

——

Inainte de a se deschide sesiunea ordinară a consiliului comunal, va avea loc o seziune extra-ordinară în zilele de 25, 26 şi 27 Octombrie, spre a se pronunţa asupra exproprierilor ce sunt de făcut cu ocazia lucrărilor de rectificarea Bahluiului şi asupra chestiei pavajului străzilor.

——

Cîte-va companii de infanterie au plecat aseară în judeţul Dorohoiu, spre a face paza la frontiera Prutului la marginea acestui judeţ.

——

In cursul lunei Noembrie se va face o nouă mişcare în magistratură. Ea va cuprinde şi Iaşul prin acea că d. Mârzescu actual supleant, va fi trecut la parchet, numindu-se supleant pe d. V. Iamandi.

—

O linie ferată de interes particular va fi instalată între Ţibăneşti, proprietatea d-lui P. P. Carp şi gara Buhăeşti.

Distanţa e de 28 km.

—

In materie de excludere din învăţămînt secţia a III-a a înaltei Curţi a stabilit, cu prilejul recursului învăţătorului Th. Sebeşeanu, următoarele jurisprudenţe:

1) Un funcţionar inamovibil poate face recurs în casaţie pe temeiul legei din 1905, numai atunci cînd fiind numit în mod legal în funcţiune a fost în urmă înlocuit mutat sau pus în retragere în contra legei şi cu violarea unui drept al său cîştigat.

2) Pentru ca ministrul să poată exclude din corpul didactic pe un învăţător definitiv se cere atît un aviz al inspectorului cît şi un raport din partea profesorilor însărcinaţi cu cursurile de repetiţie, făcute conform art. 77 din legea învăţămîntului primar, fără că pe lîngă acestea să fie nevoe şi de avizul revizorului şcolar.

3) Un învăţător, fiind esclus odată pentru totdea-una din învăţămînt în conformitate cu leges, reîntegrările sale posterioare în acelaş post, sunt nule şi de nul efect şi, ca atari, nu pot constitui un drept cîştigat pentru învăţătorul destituit din nou de Ministru, căci prin această destituire, Ministrul nu a făcut de cît să restabilească starea legală a acelui învăţător.

—

La Roman a început astă-zi examenul de maior al căpitanilor de artilerie. Comisia examinatoare se compune din domnii: general Coandă, president şi colonelii Popovici şi Burghelea.

—

Pe ziua de 1 Noembrie a. c,, se vor face cîte-va schimbări printre perceptorii din judeţul nostru.

—

Membrii consiliului de higienă al oraşului vor fi convocaţi din nou în cursul viitoarei săptămâni, fiind la ordinea zilei mai multe chestiuni importante.

—

Tribunalul secţia II avea să cerceteze astăzi din nou cererea d-lui Albert Ghica pentru declararea în stare de faliment a fabricei de conserve, societate anonimă pe acţiuni în Iaşi.

După cererea părţilor procesuî s'a amînat la 13 Noemvre.

Ştiri şcolare.—Următoarele numiri s'au mai făcut în corpul didactic rural, din judeţul nostru:

D-şoara Elena Stoica, normalistă, cu diplomă de capacitate pentru învăţător, a fost numită la şcoala din cot. Chişcăreni, comuna Şipote, d. N. Ionaşcu, învăţător în cot. Zmeu, comuna Sineşti a fost permutat pe ziua de 1 Noembrie la şcoala din Reghiu-Mira, judeţul Putna; d. I. Zăhărescu a fost numit învăţător la cot. Slobozia, comuna Voineşti, d-şoara Virginia Teodoru la Fîntînele-Cioara; d-na Rozina Dimitriu, absolventă a şcoalei profesionale, învăţătoare la Sineşti, în locul rezervat normalistului Gh. Popovici; d. Panaite Scobai, absolvent al seminarului, învăţător la cotuna Zmeu, comuna Sineşti; d-na Maria Ionescu la cot. Tabăra, comuna Bivolari; d-na Natalia Petrovici învăţătoare la cot. Mânjeşti, comuna Mogoşeşti şi d-na Ludmila Manole, învăţătoare la postul al II din Mironeasa, rezervat normalistului M. Manole.

— Societatea cantina şcolară, va da în curînd o reprezentaţie pentru sporirea fondului.

——

In ziua de 25 Octombre se va face inspecţia administrativă a trupelor din localitate, iar în zilele de 29, 30 şi 31, d. general Pavlo, va face inspecţia de brigadă.

——

In şedinţa de eri a consiliului judeţean, s'au ales următoarele comisiuni:

Pentru fixarea preţurilor muncei agricole: Al. Velciu, Motăş, şi Iorgu Ciolan; pentru fixarea preţurilor pentru zilele de prestaţie: V. Paladi, Speranţă şi D. Covăsneanu; pentru cercetarea planului de delimitarea zonei Podul-Iloaia, d-nii: V. Palade Iorgu Ciolan şi d. Cristodulo, inginerul şef al judeţului.

*

Astă-zi la orele 3 după amiază, consiliul s'a întrunit din nou, sub preşidenţia d-lui C. Lepadatu.

Consiliul discută între altele: aprobarea creditelor rămase din urmă deschiderea de noi credite, modificarea budgetului şi chestia şcoalei de meserii din Bucium, care se zice că urmează a fi reorganizată.

——

Pentru o şi mai bună aplicare a măsurilor carantinare la Ungheni, pentru călătorii sosiţi din Rusia, direcţiunea generală a serviciului sanitar a decis să mai trimeată încă un medic în acel punct şi care va veni peste cîte-va zile.

——

Se ştie că administraţia comunală luase dispoziţia ca preţul cărnei în piaţă să fie cu 10 bani mai scump de cum se vinde la abator.

La abator carnea se vinde cu 75 bani kgr. calitatea I-a şi în piaţă casapii o vînd cu 1 leu kgr. şi chiar cu 1 leu 20.

De ce?

——

Pensionarii epitropiei sf. Spiridon, în număr de 200, au intentat acţiune acelei eforii, la judecătoria ocolului II, pentru restituiri de sumele reţinute.

——

La curtea de Apel s. II se judecă astă-zi în continuare procesul pentru reziliarea contractului de arendă a moşiei Sărata, jud. Vaslui, ce-a intervenit între d-na Eugenia Miclescu, ca proprietară şi d. Marcu Iuster, ca arendaş.

Aceeaşi secţie judecă astă-zi apelul negutitorului Fenerstein din Dorohoi, care a fost declarat în stare de faliment de tribunalul din acel oraş.

*

Tot la secţia II-a a Curţei urma să se cerceteze ieri divergînţa intervenită, asupra incidentului procedurei necomplecte în procesul de daune privitor la moşia Mitoc.

Curtea nefiind complectă procesul s'a amânat la 31 Octombre.

——

Aseară senatul universitar, împreună cu consiliul profesoral al facultăţei de medicină din localitate, s'au întrunit şi au ales o comisiune examinatoare a lucrărilor candidaţilor la catedra de patologie generală, vacantă la facultatea de medicină din Capitală.

Candidaţii sunt: d-nii Dobrovici, intern de la spitalul din Paris, Z. Petrescu, Slătineanu şi dr. Proca.

——

A apărut ediţia a II-a a studiului d-lui St. Antim „Intervenţionizmul şi tocmelile agricole".

Costul volumului e de 1 leu şi 50 bani şi se găseşte de vânzare la librăriile din Iaşi.

—

Potrivit nouei legi a procedurei electorale, listele electorale se întocmesc de tribunale, şi nu de primărie.

La clubul conservator din Iaşi, piaţa Unirei, funcţionează o comisiune care se pune la dispoziţia alegătorilor, pentru orice lămurire electorală, în fiecare zi dela oarele 5—7 p. m.

——

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 23 Octombrie

Textul proectului contra Trusturilor

Bucureşti.—Iată textul proectului contra trustului arendăşesc:

Art. 1. Nimeni nu poate singur sau în asociaţie cu alţii, direct sau pe numele altuia, lua în arendă sau exploata mai mult de cît două moşii care să nu fie limitrofe şi care să nu aibă ambele o întindere mai mare de cît 4 mii hectare.

Art. 2. Ori-ce contract de arendă şi ori-ce contract de asociaţie în vederea exploatărei unei moşii, care depăşeşte mărginirea prevăzută în această lege, ***este în întregime nul şi de nul efect?***

Nulitatea este de ordine publică, ea poate fi invocată chiar de ministerul public.

Art. 3. Oricine va fi dovedit contravenient direct sau prin simulare, se va pedepsi conform art. 333 din c. penal.

Art. 4. De asemenea se va pedepsi cu penalitatea prevăzută de art. 334 c. p. acel care-şi va fi împrumutat numele spre a se eluda prohibiţiunei edictată de prezenta lege.

Art. 5. Contractele de arendă în vigoare la punerea în aplicare a legei şi care ar depăşi cuprinsul ei se vor respecta numai pentru timpul ce ar avea să mai curgă din momentul reînoirei sau încheerei contractului pînă la îndeplinirea termenului de 5 ani.

In orice caz se va respecta anul agricol început în momentul punerei în aplicare a legei.

Monopolul cărciumelor la sate

Bucureşti.—Proectul pentru introducerea monopolului cărciumelor la sate, prevede, în esenţă, următoarele:

Actualele cărciumi de la sate dispar şi de acum înainte nu vor mai exista de cît cărciumi proprietatea consiliilor comunale.

Nimeni nu va avea dreptul, nici de a desface, nici de a dărui chiar în sat, o cantitate oare-care de alcool. Contravenienţii se vor pedepsi cu o amendă de o sută ori mai mare de cît valoarea alcoolului împărţit.

Se institue o comisie de control care va fi compusă din: primar, învăţător şi consilierul comunal care plăteşte cea mai mare dare. Consiliul judeţian va exercita dreptul de control.

Va fi o cîrciumă pentru 150 capi de familii. In cătunele în care vor fi mai puţin de 50 capi de familii, nu se va putea înfiinţa cîrciumă de cît dacă va fi la o îndepartare de 5 km.

La drumurile frecquentate cîrciumele vor putea funcţiona şi fără restricţiunea de 150 capi de familie cu condiţia a fi îndepărtate una de alta de 5 km.

Cantinele la fabrici vor plăti consiliului comunal o îndemnizaţie de 1000 lei anual cînd utilizează 200 lucrători. Pentru fie-care sută de lucrători, sau porţiune de sută în plus, cîte 500 lei anual.

Consumaţia alcoolului se va putea face în localul debitului, care nu vor putea desface alte băuturi de cît vin, sirop, şi gazoase. Vor fi aprovizionate însă cu produsele regiei precum şi mîncări, ceaiu şi cafea.

Beneficiul cărciumelor nu se va putea trece la veniturile ordinare, ci se va înfiinţa un fond special, destinat pentru îmbunătăţirea bisericelor, şcoalelor, drumurilor etc

Debitantul nu va avea remiză de cît din venitul celorlalte substanţe vîndute şi nici de cum pe alcool.

Din comisiunea de cărciumă nu vor putea face parte niciun debitant sau vre-o rudă a sa până în al patrulea grad.

Debitanţii vor trebui să fie romîni, să aibă vrîsta de 25 ani, să fie căsătoriţi şi să nu fi suferit vre-o penalitate.

Cârciuma va fi deschisă dimineaţa după cum va fi hotărât de comisiunea de control, iar seara va trebui să fie închisă la ora 8. Duminicile şi serbătorile cârciumile vor fi închise până la 11 dim.

Nu se va vinde alcool de cît celor mai în vrîstă de 16 ani şi nici beţivilor. Beţivii vor fi înscrişi într'o listă, care va figura la fie-care comună. Individul dovedit beat, sau care a provocat dezordine în această stare, se va pedepsi cu amendă de la 2—20 lei.

La prima recidivă cu 24 ore arest; la a doua recidivă 48 ore arest şi la a treia, în acelaş an 3 zile arest. Legea se ocupă şi de cărciumile urbane. Nu se va putea înfiinţa nici-o cărciumă mai mult, peste numărul existent în timpul aplicărei legei.

Dacă una se va închide, ea nu va mai putea fi redeschisă, aceasta pentru ca să se ajungă şi în oraşe să fie o cîrciumă la 107 familii.

Noile cîrciume comunale vor funcţiona cu începere de 1 Aprilie 1908. Până atunci actualele debite trebue să-şi desfacă mărfurile.

Intrunirea Comisiunei Agrare

— Şedinţa de astă-zi —

Bucureşti.—Şedinţa s'a deschis la ora 9 jum. Se distribue proiectele: contra trusturilor, prin care se modifică băncile populare şi proectul privitor la judecătorii ambulanţi.

Se întră apoi în discuţia proiectului tocmelelor agricole.

D. N. T. Popp—Craiova, combate cu vehemenţă proiectul astfel cum este întocmit şi spune *cu spiritul ce se degajează din acel proiect este ultra-revoluţionar şi nu concordă cu programul unui partid de ordine.* Declară că va lucra din resputeri ca să împedice atacul la dreptul sfînt de proprietate şi apostrofează pu ministrul de interne cu cuvintele: «n'am crezut nici-odată că fiul lui Ion Brătianu, creatorul României moderne, va lucra pentru distrugerea ordinei sociale în ţara Romînească».

D. *I. I. Brătianu,* vădit enervat, respunde că proprietarii trebue să facă sacrificii pentru a scăpa ţara de anarhie şi numai astfel actualul guvern înţelege să-şi facă datoria.

D. doctor *Raicovici,* combate deasemenea cu energie prevederea proiectului cu privire la maximul de arendă şi minimul preţului de muncă.

D. Brătianu dă oare-cari lămuriri, după care şedinţa se rădică la oarele 11.

„Voinţa" şi D. A. Sturza

Bucureşti.—In şedinţa de eri a comisiunei parlamentare între alţii a vorbit şi d, *Poenaru Bordea* care în susţinerea tezei sale a amintit că cele spuse de el le-a citit în ziarul oficios al partidului „Voinţa Naţională". La auzul acestor cuvinte, d, D. A. Sturza sare în sus şi roş de mânie zice că Voinţa Naţională nu e ziarul partidului liberal, *ci e ziarul lui Bebel; puteţi spune tuturor acest lucru.*

Intreaga comisiune a rămas încremenită la auzul acestor aprecieri ce şeful partidului liberal are despre organul oficios al guvernului şi partidului liberal.

Votarea noilor legi

Bucureşti.—Guvernul a hotărît ca toate proectele ce le va prezenta comisiunei parlamentare să fie trecute prin amîndouă corpurile legiuitoare şi să fie promulgate înainte de 1 Ianuarie 1908. Aceste în vedere ca noile angajamente pentru munde agricole, încep a se face de prin Fevruarie.

D-nul Gh. Panu şi comisia parlamentară

Bucureşti. — Se semnalează lipsa ostentativă a d-lui Gh. Panu de la şedinţele comisiei parlamentare.

Cele mai curioase comentarii se fac în jurul acestei lipse.

Acţiunea tinerilor liberali

Bucureşti—O nouă consfătuire a avut loc la d. Costescu Comăneanu, în vederea organizărei tineretului liberal şi avizarea la mijloacele pentru apariţiunea noului ziar liberal.

Totuşi cu dezaprobarea făţişă ce dl. D. A. Sturza a făcut în plenul comisiei parlamentare asupra *Voinţei,* întrunirea tineretului liberal capătă o deosebită importanţă.

S'a ales un comitet compus din d-nii: Em. Porumbaru, Al. Djuvara, Al, Constantinescu, I. S. Duca, Victor Antonescu şi Em. Culoglu.

Evenimentele se precipită.

Incercare de omor

Galaţi.—Cibotarul Condeescu avînd bănueli că amanta sa Tinca Teodoru nu-i este credincioasă, a tras focuri de revolver asupra ei. Rănita a fost transportată la spital.

Politica la Galaţi

Galatz.—Aseară la orele 6 a avut loc o consfătuire politică acasă la d. Victor Macri, la care a luat parte şi d. Take Ionescu, care se află în Galatz cu ocazia unui proces,

D. Take Ionescu într'o frumoasă cuvîntare a aratat menirea partidului conservator, apelînd la toţi amicii sei politici să lucreze pentru unire, căci numai ast-fel se va putea ajunge la un bun rezultat.

D. Victor Macri luînd cuvîntul a mulţumit d-lui Take Ionescu, pentru onoarea ce a făcut-o amicilor săi locali, venind în mijlocul lor.

Au mai vorbit apoi d-nii Benişachi şi Calmuschi.

Consfătuirea a luat sfîrşit la orele 8.

Noui omoruri în Macedonia

Constantinopol. — Omorurile reciproce printre naţionalităţile din Macedonia sporesc. In noaptea de 2 Noembre o bandă sîrbească a masacrat la Uvance, vilaetul Ueskuel 7 bulgari printre care 2 femei.

Urcare de Scont

Londra.—Banca Londrei a urcat scontul la 6 la sută.

Inundaţii

Paris.—Noui inundaţii s'au produs în judeţele Herault şi Aube, din cauza ploilor mari.

Suveranii Spaniei în Anglia

Londra.—Regele şi regina Spaniei au sosit la Sandrinaham spre a face o vizită regelui Eduard şi reginei Alexandra.

O nenorocire

Neapole,—Azi dupa amiazi la Nonova Imacolatella pe când se proceda la operaţiunea conscripţiunei maritime o scară s'a prăbuşit din cauza marelui număr de persoane ce se aflau pe dînsa. Vr'o 60 de persoane au căzut: 15 sunt rănite, din care 2 foarte grav. Răniţi au fost transportaţi la spital.

Nou ataşat militar

Paris,—D. Gaston Thomson, ministrul marinei a primit vizita d-lui Gr. I. Ghyka, ministrul României la Paris însoţit de Căpitanul A. Sturdza noul ataşat militar al Romaniei în Capitala Franţei.

Starea regelui Otton

Muenchen.—Ministtul finanţelor a declarat la Camera deputaţilor că nu s'a produs nici-o schimbare în starea morală sau fizică a regelui Otton. Svonurile respândite în ultimul timp în presă sunt deci cu totul neîntemeiate.

Cartea galbană

Paris. — Parlamentul va primi. Mercuri sau Joi cartea galbănă cu privire la Maroc.

La ministerul de externe se aşteaptă probabil răspunsul mai multor guverne streine privitor la documente, interesînd acele state şi care vor fi publicate în cartea galbănă.

Desbaterile camerei în chestia marocana rămîn fixate pe Vineri, totuşi daca Camera ar reclama o amânare spre a putea studia mai pe deplin cartea galbană, ministrul de externe d. Pichon ar primi amînarea ceruta.

Căsătoria Prinţului George

Atena.—Ziarele spun că la căsătoria principelui George vor asista: Ducele şi Ducesa de Aosta, Principele Wladimir de Danemarca, marea ducesă Maria a Rusiei, marele duce George al Rusiei. Căsătoria se va face la începutul lunei viitoare. Vor sosi la Atena, foarte probabil, şi Suveranii Danimarcei cu moştenitorul tronului şi se crede că vor fi însoţiţi şi de Suveranii Norvegiei.

MOBILE

DORMITORE, SUFRAGERII, SALOANE

tot ce este mai nou şi mai frumos, cu preţurile originale ale fabricei

Mobile de bronz *extra fine*

Covoare, Perdele, *Bonnes femmes*

Galerie pentru perdele de Bronz complecte a, 25 lei fereastra se găsesc numai la

Magazinul I. HIRSCH

Str. Lăpuşneanu No. 28

O odaie mobilată de închiriet în strada Albă No. 27 chiar de acum.

SALA CIRCULUI CESAR SIDOLI

TEATRUL PATHÉ FRÈRES

FILIALA DIN PARIS

(Societate pe acţiuni—Capital 4.400.000 frci.)

Astăzi Vineri 26 Octombrie 1907 ORA 9 SEARĂ

I-a Seratā de deschidere a noului

CINEMATOGRAF

SUB CONDUCEREA TEHNICĂ A ELECTRICIANULUI

ANT. C. BOTTEZ

Casa Pathé-Frères din Paris, are până în prezent 260teatre-filiale din care două în România, unul la Bucureşti [Bulevard-Eforie] şi al doilea în oraşul nostru, în sala Circului Cesar Sidoli.

PROGRAM ABSOLUT NOU

şi imens în scene comice, dramatice, feerice, sportive etc. etc.

FEMEILE JAPONEZE

Datine şi obiceiuri, indeletnicirile lor, viaţa aristocratelor — şi a femeilor din popor, etc. Absolut exact după natură. —

Pictorii moderni ‖ **Jonglerul**

scene cinematografice surprinzătoare etc. etc. etc.

CINEMATOGRAFUL ŞTIINŢIFIC

Cum se fabrică pălăriile de pae în străinatate

Africa civilizată şi necivilizată.

O călătorie prin negrul continent.

Scene instructive foarte interesante.

Se caută lucrători

pentru puţuri (fîntâni). A se adresa antreprenorului *Eftimie Radulescu* gara Ungheni-Români.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER încheie asigurări :

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.

b) Contra-asigurări.

c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.

d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajioase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Constantin M. Stihi

Flautist prim al orchestrei Conservat.

Se oferă a preda lecţii de flaut cu preţ foarte moderat

Doritorii sepot adresa în str. sf. Atanasie 21

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile mas vul parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul American. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 3/4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ELE"

schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Yănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a VI-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prmá tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei VI-a va avea loc la 1—27 Noembrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 12 Octombrie cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa VI-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 160 lei	**O jumatate loz 80 lei**
Un sfert de loz 40 lei	**Una optime de loz 20 lei**

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

TIPOGRAFIA H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar

9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié. preparat de către PAUL GAGE, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca Purgatif şi ca Depuratif.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale şi classeĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltuelĭ considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes egal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrănilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESĂ-DECI ANI a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către PAUL GAGE, est de uă eficacitate incontestabilă contra

FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILŌRI, COPIILŌRI, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.

Uă broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care sticlă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN JASĬ : Farmacie FRATII KONYA.

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondadă în 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repe

Durata traseului 6—7 zile

Aseminea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

GRILLAGES 1 m. de haut. LE MÈTRE 0f30c.

Raym^d **GARIEL**, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS

RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. **5f.**

GRILLAGES

GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Cloture de Chasse, le mètre...	0f 95
Châssis de couche, depuis....	7 »
Paillasson pour abris, le mètre carré...	1 90
Porte-Bouteilles, pour 2 o Places.....	7 »

Envoi franco de l'Album sur demande

PONDOIR déposé

Prix..... 6fr.50

R. GARIEL

2ter, quai de la Mégisserie, PARIS

Abreuvoirs pour Poules et Faisans

RATELIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS

En FONTE INOXYDABLE

Prix : 0f50 c.

Raymond GARIEL

2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco de l'Album sur demande

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

5 bani Exemplarul

ANUNȚURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 »

Redacția și Administrația: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu și Lascar Antoniu | Anul IV. — No. 277. Joi 25 Octombre 1907

Invoelile agricole

II

In articolul de eri am spus că guvernul, dacă voește a întroduce comisiile județene compuse din cinci reprezentanți, patru votați de consiliul județan: doi proprietari și doi țărani și un inspector agricol, care va juca rolul de arbitru, nu voește de cît a înăspri raporturile existente și nu a aduce o împăciuire.

Căci cum se poate concepe că se va putea ajunge la o înțelegere între aceste două elemente antagoniste: țăranul și proprietarul și cum se va crede că în țara romînească acel inspector agricol va rămîne în rolul său sincer de arbitru și nu va înclina ori de partea țăranilor, ori de partea boerului după influențele politice la care va fi supus.

Și apoi la o legiferare a raporturilor viitoare între capital și muncă —lucrare de o enormă însemnătate —e nevoie, ne pare, de mai multă pricepere a chestiilor. Ori nici acei țărani, nici acei proprietari nu sunt în măsură a cunoaște acele legi economice cari diriguesc și vor dirigui în viitor raporturile între țărănime și proprietari.

In Germania, în Irlanda, am spus, există comisiuni aidoma acelor ce voesc a fi întroduse și la noi, dar aceste comisii nu sunt compuse din oameni ale căror interese vor prevala intereselor obștești ci din oameni independenți și competenți în materie. *Comisionerii* atît din Germania cît și din Irlanda au nevoie să aibă cunoștinți de drept și de agronomie; între cinci, cel puțin 3 trebue să fie juriști, dar cu o educație agricolă și 2 agronomi cu cunoștinți de drept.

Bine retribuiți, destul de numeroși, 5, nu unul ca la noi — ei nu pot fi influențați de proprietar și nu pot fi tîrîți nici de sentimentalism demagogic față de țărani.

In Rusia, unde raporturile între țărani și proprietari sunt tot așa de aspre—toate fracțiunile politice tind a se introduce aceste comisiuni cari vor fi arbitrul între aceste două clase sociale. Și iată ce cer democrații Ruși de la aceste comisiuni:

„Cum acestor comisiuni li se va cere dezlegarea a o mulțime de probleme, atingînd multe interese, e nevoie ca membrii acestor comisiuni să fie pregătiți: în special să cunoască agronomia și dreptul agrar; ar fi de dorit ca acești membri să fie o parte juriști, avînd cîțiva ani de practică judiciară, iar o altă parte să fie compusă din agronomi.

„Ar fi de dorit încă ca acești membri să aibă ocupația de căpetenie studiarea și deslegarea chestiilor agrare și deci această ocupație să nu fie ceva accesoriu“.

Organizate astfel comisiunile, ele ar fi putut fi o garanție că s'ar fi stabilit anumite legi hotărîtoare care n'ar fi lovit nici în interesele unei clase, dar nici în interesele celeilalte. Și apoi aceste comisiuni funcționînd o anumită vreme, petrecînd un timp suficient în mijlocul acelui județ, ar fi putut mai bine de cît ori cine cunoaște adevărata situație și a introduce adevăratele reforme.

Formate din particulari, din cei doi proprietari și cei doi țărani după proectul guvernului—ele vor fabrica în pripă tocmelile, ele vor desespera pe unii și vor mulțumi pe alții și starea actuală a lucrurilor va lua o întorsătură și mai critică.

Ne-am oprit mai mult asupra acestor autorități desemnate de guvern spre a aplana conflictul existent—înainte de a intra în discuția proectelor însăși—căci ne pare că de la aceste autorități va depinde și aplicarea acelor reforme proectate. Ori care ar fi acele reforme, oricare ar fi foloasele ce ar putea aduce; aplicate însă în același spirit caracteristic autorităților noastre, nu vor fi de cît nefaste. Căci și azi, cu toată starea mizerabilă și anarhică, posedăm legi bune dar cari nu pot fi aplicate din cauza vicisitudinei autorităților noastre. Ori, de la primul pas al acestor tocmeli se deschide o supapă aceleiași atmosferi ale autorităților noastre care le va duce la aceiași stare ca și în trecut.

De acea credem rea și potrivnică intereselor obștești atît ale țăranilor cît și ale proprietarilor, această comisiune și ea va fi combătută cu toată vigoarea.

Acestea am avut de zis înainte de a discuta reformele însăși.

Dr. I. Duscian

Nici o sancțiune contra țăranilor

Curioasă mentalitate se degajează din complexul de principii care formează baza proiectelor prezentate de guvern comisiunei agrare.

Ea s'ar putea rezuma astfel: proprietarii și arendașii sunt priviți ca niște briganzi, în contra cărora se iau cele mai severe măsuri, iar țăranii sunt niște mieluși blînzi, care trebuie apărați și în contra cărora nu trebuește nici o masură.

Singura sancțiune în caz dacă țeranul nu-și va ținea angajamentul—și doar noi cunoaștem cît de dezvoltat este la săteanul nostru spiritul de îndeplinire a unei datorii contractate—este calea judecătorească, cu toate formalitățile interminabile.

Închipuiți-vă situația proprietarilor sau arendașilor în cazul cînd sătenii refuză a face munca pentru care s-au obligat. Pînă la judecată și sancțiunea judecătorească ce se face cu averea de pe cîmp, care se dărapănă, fără putința de a o putea salva de a fi distrusă.

Nici macar nu s'a prevăzut o judecată sumară, astfel ca și munca să fie executată așa cum s-a făcut angajamentul și averea amenințată să se piardă să poată fi salvată.

Frumoasă concepție și frumoasă mentalitate.

REFORMELE GUVERNULUI

INTRODUSE DIN RUSIA

Majoritatea reformelor intocmite de guvern sunt copiate după instituțiile existente în Rusia sau după proectele întocmite de partidele avansate de acolo, spre a fi introduse cu vremea.

Până și expropiarea forțată a pămînturilor pentru păşune a fost luată după o formulă rusească, pe care o găsim într'un raport al prințului Dolgoruki, făcut cu ocazia congresului zemstvourilor la Moscova și publicat într'un volum în editura lui și a lui Petrunkievici.

Iată ce spune prințul:

„Din punctul de vedere al intereselor generale ale guvernului e nepermis ca o latifundie privată, sau o moșie dată în exploatație nedreaptă să nu poată fi vîndută țăranilor care nu pot exista fără ea. Din punctul de vedere al intereselor statului nu e permis să tolereze astfel de condițiuni cari amenință cu o catastrofă sîngeroasă.

Trebue să se priceapă că expropierea unei asttel de moșii se face în interesul obștesc și că statul o poate face ca și cînd expropriază într'un interes sanitar, terenurile în scop de a face o stradă, un canal, într'un cuvînt cînd interesele obștei întrec interesele individuale“.

Principiul acesta enunțat de Dolgoruki, a fost cu ușurință acceptat la noi—pentru că s'a uitat că dacă în Rusia există acele latifundii îngrozitoare—proprietăți de cîteva zecimi de mii de fălci—noi nu posedăm ast-fel de proprietăți. Ori cît timp interesele obștești nu sunt atinse și s'ar putea pè o altă cale aplana conflictul între proprietari și țarani—credem că nu e locul de a se atinge de principiul invielabilității solului—căci va fi punctul de pornire al adevăratei anarhii.

Rusia care poate ceda o mulțime de averi țărănimei, care posedă încă averile statului și ale bisericei și totuși nu îndrăsneşte a se atinge de libertatea proprietății individuale, căci țeara, în special a marei proprietăți, ea știe că va însemna ruina sa—dacă se va atinge de această proprietate înainte de a face pe țărani stăpîni a ști produce cu un minimum de pămînt maximum de folose.

Noi însă voim cu ori ce preț a introduce aceasta. Și pe cînd în Rusia revoluția enormă ce se ridică va face o prefacere a întregei societăți—noi voim a revoluționa o singură pătură socială și o singură stare de lucruri.

Ne săpăm singuri prăpastia—și prăbușiți în ea—nimeni nu ne va rîdica—căci n'am căutat de cît a face ceea ce nimeni n'a putut realisa.

CATE-VA NOTE

Cînd se comunică lui Ion Nădejde vorba ceea, că d. Sturdza, făcînd cu degetul, a zis că *Voința* nu este gazeta partidului ci a lui Bebel—pe care regretabilul surdo-mut de la *Secolul* l'a făcut jidan—Nădejde fu cuprins de o mare durere.

— Iu cred, zise diplomatul de la Bolivia, că d. Sturza n'a zis că *Voința* noastră e a lui Bebel, ci a zis că e a lui *Beghel*, fiind-că d. Sturza a aflat deja din gazetele jidovești că iu fac dija cu numărul 5 la *Voința*.

*

Ziarele publică dări de seamă asupra modului cum a fost sărbătorit un comisar din București, care a împlinit 30 ani serviciu: „după terminarea *banchetului* la Bulevard, urmă o *gustare* la Frascatti“.

După banchet—gustare!

*

Excelenta familie Rubinstein a intrat în serviciul *Voinței Naționale*: Rubinstein Isaac, eminentele diplomat al Boliviei, a fost angajat pentru partea antisemitică și financiară—les extrêmes se touchent—a ziarului; iar Rubinstein Leibu face pe placul lui Nădejde în ziarul filo-romîn *Cronica Israelită*.

Așa succes mare are Nădejde!

Magistratura batjocorită

La acel faimos „meeting“ pe care gruparea bolnavilor l'a ținut Dumineca trecută în Iași, s'au adus grave injurii magistraturei.

Unul din oratorii bolnavi, profesor universitar, a accentuat că în trei procese ce s'au cercetat în Iași și anume: în apelul lui Rapaport, învinuit de seducere de minore; în procesul de la jurați al arendașilor Stern și Bercovici și în apelul la camera de punere sub acuzare al arendașului Gutman — magistrații cari au cercetat acele procese, au fost mituiți.

In alte țări — constituționale și ele — legiuitorii, în prevederea ticăloșiilor ce s'ar putea debita la întruniri publice, au impus organelor polițienești să supravegheze asemenea întruniri și le-au rezervat dreptul de a declara dizolvate întrunirele, dacă oratorii, în discursurile lor, ar depăși limitele permise.

Asemene lege nu există la noi. Dar naște întrebarea pentru cazul special de care ne ocupăm: poate rămînea nepedepsită grava acuzare ce s'a adus magistraturei de la Iași?

Nu magistraturei de la Iași în genere, nu așa în vînt, ca să nu se știe cui, nici pentru anume ce, ci unor anumiți magistrați, în anumite procese.

Nu-i vorbă, acuzarea nebună a unui om vădit bolnav, bolnav cu certificat, nici nu stă în picioare, atît e de stupidă. Căci din procesele stipulate de bolnav, unul—acel de la jurați — nici nu poate privi pe onorabilul consilier, care presidase curtea, întru cât curtea în baza verdictului negativ al juriului, n'a putut de cît să pronunțe achitarea.

Iar în cazul Gutmann, camera, punînd în libertate provizorie, pe cauțiune mare, pe acel Gutmann, nu s'a pronunțat, n'avea cădere să se pronunțe, nici asupra vinei, nici asupra nevinovăției inculpatului.

Iar în cazul Rapaport, dacă vorbești de „mituire“, apoi și tribunalul de Botoșani, care achitase pe acel individ și Curtea de la Iași, care consfințise acea hotărâre și parchetul general, care nu găsise motiv de-a face recurs — toate aceste instanțe judecătorești, după judecata necăjită a bolnavului de la Sidoli, toate au fost „mituite“.

Și nu doar că bolnavul, cînd a grăit astfel acum Duminecă, avuse fierbinți mai mari ca de obicei. Ci fantezia aceasta maladivă de a considera magistratura ca un instrument în mâna evreilor, face parte din însă-și sistemul nesistemizat al grupărei bețegilor.

Deunăzi chiar relevasem că, cu prilejul cercetărei la tribunalul Iași s. II-a, a unui proces fără importanță, s'a citit magistraților, extras din revista *Neamul Bolnăvicesc* al lui Iorga, insultele grave cu care erau tratați judecătorii de la Iași, apropo de acel mic proces.

A lăsa nepedepsit asemenea ticălos sistem, ar însemna consacrarea sistemului însu-și. Ar însemna că acei Abgari au dreptul să tîrîe în deblaterările lor senile, drepturile sacro-sancte ale justiției, dreptul de a distribui dreptatea cui ea judecă că se cuvine.

Asta s'ar cădea numai atunci, când, ferească D-zeu, țara românească ar fi în ajun să dispară de pe harta Europei.

Așa cum stăm, însă, ticăloșia de care ne ocupăm ar trebui pedepsită, pentru ca magistratura cel puțin să nu mai fie obiectul de discuție când bolnavii vor grăi din nou în târgul Iașului.

OAMENI ȘI LUCRURI

IAȘUL PITORESC

Acum, de curînd, prin una din acele frequente confuziuni ce le fac curierii poștali, prea puțin cărturari la noi, mi-a sosit o scrisoare care avea destinația cu totul alta. O prietenă o adresase unei alte prietene, în Capitală, lucru de care mi-am dat seama de-abia după cetirea și analiza întregului răvaș scris într'o eleganță franceză, și semnată cu un „petit nom“ care echivală pentru mine cu un desăvîrșit anonimat.

Intre altele—despre care mă vor ierta gingașele cetitoare că nu amintesc de loc în indiscreția mea publicistică—frumoasa anonimă—nu se poate să nu fie frumoasă cine scrie atît de frumos!—arată prietenei sale marea părere de rău ce simte acum, cînd trebuie să părăsească Iașul, avînd a se muta din nou în Capitală. Reproduc în original acest fragment de scrisoare căci nu mă încumetez a-l reda în palidă traducere.

D. Iorga va fi indulgent pentru o reprezentantă a sexului frumos că se servește de limba lui Racine pentru a slăvi orașul care-i a devenit drag, care ne este drag tuturor.

„.....Sais-tu que je regrette Jassy? Et si tu le savais comment! J'ai envie d'étendre mes bras et de murmurer: „ô Jassy! à l'instar de l'Athénienne invoquant Sélène sur la terrasse de la maison, à la tombée de la nuit (Je ne sais pas si l'Athénienne dit précisément: ô Jassy!) D'ailleurs Bucarest m'ennuie ferme. C'est une idée à moi, comme ça! Tandis que ce nid silencieux et rêveur comme se dévoilant à dessein entre ses collines..... Je vous assure que c'est admirable....“

Vedeți, nu e o intențiune de descripții pitorești și de laude pregătite: este o impresie aruncată din fugă pe hârtie, impresia unei visătoare pe care, de sigur, imprejurările sau întâmplarea au făcut-o pentru puțin timp locuitoare a Iașului și acest oraș mic, tăcut, fără viață multă, a încântat-o prin adevăratele frumuseți ce posedă, prin ceea ce are original și deosebit: tăcerea și îmbiarea către vis și meditații.

Operele descriptive mai recente ca „Romănia Pitorească“ a d-lui Vlăhuță și cartea d-lui Iorga „Drumuri și Orașe“ deplîng decăderea economică a Iașului, cu toate îmbunătățirile și înfrumusețările tecnice realizate în ultimele decenii. Lucrul poate fi adevărat, — nu e însă mai puțin adevărat că orașul nostru cu farmecul împrejurimilor, cu liniștea visătoare a lăuntrului său, cu cumpătarea vieței sale de oraș economicește scăpătat, impresionează adînc anumite temperamente și pare în multe privinți superior unor orașe mai bogate, mai zgomotoase cum e însăși capitala noastră.

Ori-cine ai fi, necunoscută care ne slăvești așa de frumos și de plastic orașul nostru modest și sărac, noi — în numele lui — îți mulțumim, căci suntem mîndri de el și ne e drag, așa cum îl știm.

Rodion

Medicina legală și psihiatria

(Observații culese cu ocazia deschiderei acestor cursuri).

Vorbind eri de moarte în treacăt am amintit de rolul medicului, rol nobil și superior prin chemarea sa, rol social netăgăduit prin misiunea sa. Și prin o curioasă coincidență am azistat eri la două cursuri dela facultatea de medicină, în care am găsit o întărire a celor ce spuneam.

Medicina, afară de partea ei specială—vindecarea bolnavului la patul lui, are și un rol general, depășind limitele specialității și îmbrățișînd toate problemele sociale, toate chestiunile mari ale luptelor din viață.

Din aceste lupte, din aceste conflicte zilnice, eșim slăbiți și slăbăciunea noastră nu o simțim numai noi, dar o lăsăm și moștenitorilor noștri. Bolile pe cari le am contractat noi și pe cari le-am vindecat atât ca să putem trăi mai departe, nu sunt însă decât atenuate în noi spre a isbucni în descendenții noștri. Și obiceiurile pe cari le avem, viții nevinovate sau provocate de nevoile zilei, alcoolismul, tabagismul și câte alte întoxicări silite din setea de a găsi un împăciuitor al gândului — toate dau descendenților noștri o sănătate și morală și fizică nenorocită.

Și așa a fost de veacuri! Și suntem azi un neam de oameni trei sferturi suferinzi, trei sferturi impulsivi, nervoși, obsedați de diferite fobii, dar destul de sănătoși s'alergăm în căutarea pânei, să ne câștigăm oneros viața. Dar din vreme în vreme mașina aceasta delicată isbucnește și un fapt încoerent a fost făcut, o neomenie a fost săvârșită.

Pentru restul omenirei care nu voește a vedea mai departe, care crede că toți suntem sănătoși și că actele noastre de slăbiciune pe care le facem zilnic, sunt scuzabile — nu însă și cele mari, acele atentate la libertatea, altora, zicem—restul omenirei ne judecă și condamnă. Medicina însă le cercetează și caută cîtă responsabilitate are individul cu toate circumstanțele eredităței și mediului în care se învîrtește și ce pedeapsă ar putea să se dee acestui individ.

Medicina devine o îndrumătoare a legislației.

D. prof. dr. G. Bogdan, la al cărui curs de deschidere am asistat, enunță această părere a lui Prunelle căreia îi dă o sancțiune și mai puternică prin observațiile sale.

Medicina legală e o știință socială prin excelență. Ce frumos tablou ne-a trasat distinsul decan al facultății, arătîndu-ne cum dela leagăn și pînă la mormînt și dincolo de mormînt chiar, medicina legală urmărește pas cu pas toate actele vieței noastre dîndu-ne garanția libertății.

Oare infanticidurile, actele aceste dezesperate ale unor mume prea nenorocite sau denaturate, nu pot fi aruncate și pe seama unei mame bune și cine altul de cît medicul legist va veni să constate adevărul și să scape pe o femee de o acuzare monstruoasă? Dar atentatele la pudoare, violurile, cine altul de cît medicul legist garantează onoarea și nevinovăția victimelor? dar libertatea unui bătrîn urmărit de moștenitori rapaci nu e garantată de medicină cînd descendenții lui voesc a îl interna ca dement sau iresponsabil?

Oare după moartea unui individ nu tot medicina poate declara felul acestei morți — a fost ca criminală sau nu?

Și cîte acte studiate de ea, cîte mentalități observate, cîte documente desvălite cari o fac să fie apărătoarea libertății noastre.

Și totuși medicina legală după cum o recunoaște d. prof. Bogdan, nu găsește încă susținătorii ei. Justiția îți face impresia de a voi să se desiste, crezîndu-se liberă de controlul ei. Facultățile de drept au șters'o din cursurile ei—de și în toată Europa medicina legală e obligatorie pentru juriști. Și cine are mai mare interes de a o cunoaște de cît justiția? Azi cînd am eșit de sub tutela dogmatismului metafisic cînd principiul liberului arbitru a dispărut în fața determinismului biologic—cînd vedem că actele noastre nu sunt diriguite de un sfînt duh ci sunt resultatul atîtor factori individuali—ereditate, educație, sau sociali: mediul împrejmuitor cu lupta pentru existență—justiția ar trebui s'aibă alt ideal.

Prunelle a spus'o de mai bine de o jumatate de secol: medicina legală e menită a îndruma pe legiuitor în codificarea pedepselor și a noilor legi omenești.

Medicina legală e ştiinţa viitorului şi ce frumos ar fi dacă i s'ar da de azi o mai mare întindere şi mai mare atenţie. Aiurea cursurile de medicină legală nu sunt frecventate numai de studenţii în medicină, ele sunt audiate şi de particulari, de jurişti, de magistraţi, de lumea de elită care urmăreşte problemele sociale. La noi aceste obiceiuri—nu sunt introduse şi ce păcat. *Causeur* admirabil, d. prof. Bogdan expune ştiinţa sa, cu o eleganţă şi precisiune şi cu un *èntrain* care te absoarbe şi fac să treacă o oră aşa de uşor şi de plăcut. Aiurea cursurile decanului facultăţei de medicină ar fi asediate de un public serios de a se instrui—la noi moravurile nu ne au permis încă aceasta şi e rău... o repetăm e rău.

*

Şi acelaş lucru s'ar putea spune şi de cursul d-lui docent Zosin. Psihiatria şi boalele nervoase sunt iar boli cu un caracter social. Bolnavii nu sunt numai incapabili de a'şi cîştiga oneros viaţa, dar sunt şi dăunători vecinilor lor. Conflictul între libertatea lor şi libertatea semenilor lor e serios şi medicina are rolul ei social, aci, de a îndepărta acest conflict, internînd pe nebun şi scăpînd societatea de răul care o ameninţa.

Şi aci ca şi în medicina legală progresele ştiinţei au schimbat tot rostul lor. Acelaşi principiu al liberului arbitru a fost înlăturat şi factorii determinanţi ai nebuniei ne sunt cunoscuţi şi nu se mai crede într'o alteraţie a acestui suflet necunoscut şi nepriceput. Doctrina demonomaniei a eşit din psihiatrie, dar n'a eşit încă spiritul îngust de la mulţi cari văd încă în psihiatrie o ştiinţă netrebuincioasă. Probă că facultatea noastră n'are încă o catedră definitivă pe cînd orice facultate posedă un curs regulat şi serios de boli mintale.

Mai ales la noi, cum spune cu drept d. Zosin medicul are nevoie de a cunoaşte aceste boli, căci în cariera lui are nevoie deseori de a fi expert—faţă cu starea endemică de pelagră, cu ravagiile sifilisului şi al alcoolismului.—pricinuitoare toate a desordinei mintale.

Şi apoi dacă într'un alt diagnostic medicul se poate înşela—e totdeauna înlocuit prin un alt medic în momentul grav —diagnosticînd însă o alteraţie a personalităţei unui individ, arătîndu-l ca nebun —el nu aruncă numai o pată lui—dar întregei familii. Nebunii nu fac prea mare onoare familiei şi aceasta tot-deauna caută a ascunde acest defect.

Dar psihiatria studiază nu numai alteraţiile profunde ale minţei—ea studiază toate manifestaţiile morbide: fobiile, obsesiunile, maniile uşoare, cari nu fac viaţa individului atins dăunătoare mediului—dar îl fac deseori iresponsabil în anumite condiţiuni. Şi psihiatria studiază psihologia morbidă pe care a coborîto din sferile transcedentale ale psihologiei în domeniul fiiologiei experimentale.

Şi toate aceste ramuri ale ei sunt de un interes vădit—dar sunt urmate de cîţiva studenţi.

Noi învăţăm numai ce ni se cere pentru examen şi de acea şi suferim de o atîta insuficienţă a culturei generale şi ca medici şi ca oameni. **Dr. I. Duscian**

CRONICA SOCIALA

Telegrafia fără fir.—O nouă eră se inaugurează în comunicaţiile transatlantice. Serviciul de telegrafie fără sîrmă sistemul Marconi a fost introdus oficial. El leagă Europa prin Marea Britanie şi Statele Unite. După doi ani de muncă neobosită, visul tînărului electrician italian se găseşte realisat. S'a calculat că în primele zile de operaţii s'a expediat 14,000 de cuvinte. Pentru început acest serviciu a fost reservat în special presei, dar în cîte-va zile va fi pus şi la dispoziţia publicului şi comerciului.

Unul din punctele interesante ale noului mod de comunicaţie este posibilitatea de a se trimite telegrame simultaneu în amîndouă sensurile fără să aibă loc o confusie. Se prevăd de pe acum avantagiile acestui sistem. E de ajuns de a spune că telegrafia fără fir e mult mai puţin costisitoare de cît cablul.

*

Declinul rasei omeneşti.—Un fisiologist din Berlin, cunoscut în urma lucrărilor sale d-rul Emil Koenig, publică o broşură foarte puţin încurajatoare pentru viitorul vieţei omeneşti. Omul, pretinde Koenig, a abuzat de puterile sale şi de constituţia sa fisiologică, şi a devenit prin urmare mai apt boalei.

La mulţi indivizi există o evidenţă degenerescentă a organelor şi cum starea aceasta se transmite necesar din generaţie în generaţie, resultă o degenerescenţă ganerală a speciei. Koenig vede o probă în faptul creşterei enorme a casurilor de cancer pe care el le atribue în mare parte vieţei complexe a omului modern. El adaogă că boalele de inimă sunt din zi în zi mai frecvente şi că ele nu pot fi aruncate de cît pe seama presiunei sîngelui asupra păreţilor vaselor sanguine în urma unui exces de muncă, de activitate, de oboseală de toate genurile.

Constată în acelaşi timp că stomacul omului devine din zi în zi mai rău şi că caria şi perderea dinţilor contribue la aceasta în proporţie îngrozitoare. Koenig conchide deci ca dacă omul va continua a trăi astfel în pretinsa civilisaţie, va ajunge fatal la un moment, mai apropiat de cît se crede, în care sinuciderile din cauza imposibilităţei de a tolera suferinţele fisice vor fi fapte zilnice. Pesimismul acesta e fără îndoială exagerat şi sub oare care rapoarte paradoxal, dar totuşi el se razemă pe un fondde adevăr. E incontestabil că afară de excepţiuni, viaţa omenească se sustrage regimului şi s'alterează şi scurtează prin aceasta. Omul pricepe din zi în zi că cel mai mare dîn bunurile pe care le are e sănătatea. El o cheltueşte cu plăcere, ca un fiu dintr'o familie bogată, risipinpindu-şi cu amîndouă mînile avutul său. In China sunt preţuri de virtute pentru oamenii cari ştiu să nu fie bolnavi. Ar fi de dorit să introducem şi la noi un obiceu identic.

Litere-Ştiinţe-Arte

Respectul pentru buna cuviinţă n'a permis încă Germanilor de a onora memoria lui Henric Heine cu o statue demnă de el. Compatrioţii lui din Dusseldorff au găsit hazardată idea de a îi ridica măcar un bust în oraşul lor. In aşteptare editorul Meyer din Lipsca a început un fel de reparaţie morală reunind într'o colecţie complectă literatura concernînd pe Heine. Ii s'a desemnat o sală în biblioteca din Dusseldorf unde se va inaugura—în fine—un bust poetului datorită sculptorului Schniedrug. Va exista o sală Heine.

*

In casa pentru bătrânii musicieni pe care a fondat'o Verdi, admiratorii sei au instalat *Muzeul Verdi*. S'au strâns amintiri interesante referitoare la viaţa şi operile maestrului. Zilele acestea s'a primit din partea proprietarului hotelului din Milan unde a murit Verdi, tot mobilierul odăei mortuare ca să fie conservat ca atare.

Ooare nu s'a făcut aci mai multă reclamă de cît o operă de pietate pentru memoria lui Verdi?

*

Cetitorii îşi amintesc sgomotul pe care l'a făcut descoperirea că mitra de la Saitapharnes era opera unor falşificatori —dar pe care guvernul francez o cumpărase pentru muzeul său de arheologie ca ceva autentic. Autorul acestei descoperiri a fost profesorul de archeologie din Munchen d-rul Adolf Furtwaengler. Aflăm că Furtwaengler a murit în cursul unei călătorii în Grecia. Cursul său era o glorie a universităţei Bavareze şi se bucura de o autoritate universală în special în ce priveşte autenticitatea operelor de artă antică.

*

Evenimentul literar al zilei priveşte pe un poet comic mort acum 2000 de ani. Intr'un sat perdut pe marginea Nilului s'a descoperit patru mari fragmente din comediile lui Meneandru. Ori din teatrul lui Menandru care conţinea 108 piese, nu se posedă decît cîteva dialoguri. Cea ce este mai curios este faptul că texturile găsite confirma în totul gloria poetului grec pe care istorienii şi literaţii de până azi o puneau înainte lui Terenţiu al Latinilor, bazaţi doar pe legendele rămase.

*

Astăzi a apărut numărul pe Octombrie al revistei „Viaţa Românească.

Sumarul:

**** Legenda Funigeilor (Poem dramatic); C. Stere Socialdemocratism sau poporanism? (Cap. III); N. Gane Mîngîere; Iorgu G. Toma. Torcătoarea, trad. din Goethe (versuri); A. Baltazar, Note asupra industriei de artă (cu 5 ilustraţii), M. Sadoveanu Fiorul; Octavian Goga, Fecunditas (versuri), Radu Roseti, Despre chipul în care se exploatau moşiile în Moldova în epoca regulamentară şi despre sporirea agriculturii în acel răstimp; Constantin Botez, Iliada în româneşte; Gt. Viaţa Românească în Bucovina (şcolile secundare.—Din activitatea dietei); I. Rusu-Şirianu. Scrisori din Ardeal (Joia roşie—140.000 demonstranţi. —Partidul naţional şi socialiştii pentru sufragiul universal—Emigrările—Intre alegători—Prigoniri); G. I. Cronica Literară. (Trecutul în opera de artă—„Un sămănător de idei"); Dr. D. Călugăreanu Cronica Ştiinţifică (Alchimia modernă); I. G. Duca, Cronica Externă. (O corabie care se înneacă); George Ranetti. Cronici Bucureştene (Octombrie); P. Nicaror & Co. Miscellanea.

Recensii, Revista revistelor, varietăţi etc. etc.

*

STRUNA ZILEI

PEDEAPSA

D. ministru Costinescu prevede grele pedepse pentru beţivi. Ziarele

Asta-i, domnule Ministru,
Cea mai nostimă idee
De n'or bea rachiu beţivii
Cine dară să-l mai bee?...

Informaţii

Comitetul executiv al clubului conservator din Iaşi se întruneşte în şedinţă astă-zi, Mercuri, ora 5, spre a se ocupa de participarea clubului la dervelirea statuei nemuritorului Lascar Catargi.

Seara, la orele 8, se va întruni clubul, în şedinţa plenară, în acelaşi scop,

—

Ni se semnalează un fapt care pune încă odată în evidenţă marea neglijenţă a celor de la c. f. r.

In cele mai multe staţii din Moldova a rămas sub cerul liber, o mare cantitate de saci cu cereale, din cauza lipsei de vagoane.

Zădarnică a fost intervenţia proprietarilor la direcţia căilor ferate, căci cu toate măsurile ce s'au luat, cerealele au rămas expuse acum cînd zăpada a început să cadă.

—

D. general doctor Demostene, inspectorul general al serv. sanitar al armatei, va sosi zilele acestea în Iaşi.

Actualmente inspectează trupele din Botoşani.

—

D. colonel Musteaţă, a inspectat astă-zi regimentul 7 Calaraşi din localitate.

—

D. inspector al vămilor Paleologu, a inspectat eri şi alaltă-eri vama din localitate.

—

Mai multe familii evreeşti din localitate şi-au autentificat actele în regulă, pentru a emigra la America.

Aceste familii vor pleca Sâmbătă seara.

—

Eri dimineaţa s'a oficiat la catedrala catolică din localitate, un Te-Deum pentru reposatul prinţul de Wied, fratele M. S. Reginei.

—

Astă-noapte, în urma unei scurte suferinţe, a încetat din viaţă Dimitrie Buzenchi, unchiul d-lui dr. D. Buzenchi medicul veterinar al oraşului nostru.

Defunctul a fost unul din fruntaşii comerţului român din localitate, bucurîndu-se de multă stimă. A fost, pe vremuri, membru al tribunalului comercial din Iaşi, membru al camerei de comerţ şi membru în consiliul comunal, făcând pînă în ultimul moment parte din partidul conservator.

Decorat cu ordinele: Coroana României în gradul de Cavaler şi Steaua României în gradul de ofiţer.

Fie-i ţărina uşoară.

—

Distinsul nostru concetăţean d. George Racovitza pleacă mîine la Paris unde va sta 4 luni.

—

Micul dar bravul prefect al judeţului Iaşi a dat ieri un comunicat violent *Opiniei*.

Aşa din senin ne taxează de mincinoşi şi ne acuză că „vînăm gologani".

Micul dar bravul nostru prefect ar putea să se enerveze fără să depăşească, în polemică, limitele bunei cuviinţi.

Atît de-o cam dată, micule dar bravule prefect!

—

Elevi admişi în şcoala de poduri.—La şcoala naţională de poduri şi şosele au fost admişi, în urma concursului depus, următorii elevi în anul preparator:

Teodoru Henri G. A., Iliescu Nicolae I., Stoica Dumitru V., Gall Ştefan P., Ioanovici Aurel, Cotîrţă Ioan I., Beleş Ioan A., Nedelcu Nicolae D, Popa Ilie G., Ciobanu Vasile, Prager Emil, Teodorescu Virgil, Gheorghiu Mircea A., Dumitrescu Dumitru A., Panteli Ioan, Vernescu Dumitru G., Cantacuzino Ioan G., Borcea Stefan Eduard A., Mărculescu Ioan G., Buruiană Ioan, Tipches Emanoil.

Pe lîngă elevii mai sus citaţi, sînt admişi a repeta clasa anului preparator următorii trei elevi: Haret Enache I., Mănescu Gheorghe şi Moţoi Alexandru

*

In urma examenului depus au fost admişi în gradul I al şcoalei de conductori desenatori, reînfiinţată pe lîngă şcoala de poduri şi şosele, următorii elevi:

Bănică Grigorie C., Măzdrac Gheorghe Şt., Apostoleanu Dumitru, Constantinescu Arsenie Şt., Menciu Valeriu, Bălaşa Vasile D., Dumitrescu Mihai I., Constantin Nicolae T., Vasilescu Petre I., Anghelache Anton, Bucur Ioan A., Stănescu Traian P., Bogdan Ştefan şi Popescu Dumitru C.

—

Am anunţat că pe malul Prutului au fost trimise mai multe companii de infanterie, pentru a se împiedeca trecerea la noi în ţară în mod clandestin.

S'au trimes în total 1200 de oameni, care au fost înşiraţi de alungul Prutului.

Aceste companii vor fi schimbate peste două săptămîni cu altele.

—

Din Galaţi ni se comunică că satele Felteşti şi Mastacani sunt în mare fierbere. Acei ţărani au ieşit ieri cu plugurile şi au început să are moşia d-lor Clini.

Armată a fost trimisă la faţa locului.

*

Deslocări de trupe în vederea holerei ce bîntue în Rusia:

Regim. 12 Cantemir face paza între Drînceni şi Fălciu; o companie din reg. Prahova face paza între Fălciu şi Oancea; o companie din reg. 22 Tecuci face paza la gura Prutului, o companie din reg. 3 vînători între Chilia Veche şi Cetal; 5 companii tot din 3 vînatori fac paza la Reni.

—

Confratele *Roumanie* află din sorginte sigură, că reluarea negocierilor pentru terminarea convenţiei comerciale între Austria şi Romînia, întîmpină nuoi şi serioase dificultăţi.

—

Aseară pe la orele 7 comisul voiajor Moritz Kohn, pe cînd trecea pe strada Lăpuşneanu, prin dreptul farmaciei Konya i-a venit rău şi a căzut jos în stradă.

Transportat la spitalul Sf. Spiridon, Kohn a încetat din viaţă.

Numitul comis-voiajor e de loc din Viena şi venise de alalta-eri în localitate pentru nişte afaceri. El locuia la hotelul Trajan şi aseară eşi din hotel pe la orele 6, spunînd portarului să i se facă focul în odaie că are să se reîntoarcă imediat.

Se mai duse prin oraş şi cînd se întorcea la hotel pe strada Lăpuşneanu, a căzut jos în nesimţire.

El era un om în vrîstă de 35—40 de ani.

—

Atragem toată atenţiunea cetitorilor noştri asupra noilor serate cinematografice ale teatrului Pathé-frères din Paris care încep Vineri 26 Oct. a. c. în Sala circului Sidoli. Ele vor fi conduse de admirabilul electrician d. Ant. C. Bottez care într'un timp atît de scurt a ştiut să cîştige simpatiile tuturor ieşenilor şi bucureştenilor.

Programa acestei seri precum şi întregul sistem de reprezentare sunt cu desăvîrşire nou. Cinematograful actual ne aduce mai cu seamă o mare inovaţie şi anume „Popularizarea ştiinţelor".

Ca şi Jules Verne şi Flammarion, Pathé şi-a propus a da şi o altă menire cinematografului. După cum cei dintăi mari autori au căutat a vulgariza ştiinţele prin scrierile lor atît de respîndite, acelaşi scop îl urmăreşte noul cinematograf Pathé Frères. Prin distracţiuni, prin serate agreabile să ne conducă în acelaşi timp prin misterele ştiinţei, să învăţăm petrecînd.

—

Mitropolitul Moldovei a trimis circulări protoiereilor din eparhia sa, învitîndu-i să nu mai permită întrebuinţarea în biserici de cît a luminărilor de ceară curată.

—

A apărut ediţia a II-a a studiului d-lui St. Antim „Interventionizmul şi tocmelile agricole".

Costul volumului e de 1 leu şi 50 bani şi se găseşte de vânzare la librăriile din Iaşi.

—

Duminică s'au întrunit la facultatea de drept din Bucureşti comisiunile alese de ambele facultăţi pentru stabilirea programului doctoratului în drept.

Ambele comisiuni au căzut perfect de acord şi programul a fost stabilit.

—

Duminică se va ţinea la Belceşti a treia licitaţie pentru vînzarea celor 40 loturi de pămînt, ce au mai rămas în părăsire.

La această licitaţie, care va fi ultima, va lua parte şi d. prefect al judeţului.

—

Dr. I. ANTONIU

Doctrina Beţiei

X

Noi am expus o serie de măsuri, cu care chiar dacă nu s'ar fi putut căpăta o victorie imediată, dar cel puţin s'ar fi consolidat resultatele pe viitor.

Am precisat indicaţiunile cu exactitate în un plan determinat, enumerînd mijloacele, pe care experienţa celor-l-alte popoare le-au probat; cu toate că multe încercări, făcute până astăzi pentru a ajunge la un resultat posiiv şi constant, n'au fost satisfăcătoare, nefiind de cît moderătoare.

Spirite distinse, oameni de talent şi de energie, care s'au devotat acestor cercetări, cu toată marea lor experienţă, sunt adesea obligaţi să mărtursiească neputinţa lor, fiind că o reformă morală nu este încă îndeplinită numai prin cîte-va măsuri de corecţiune.

Eu unul nu cred şi nici am vre-o speranţă în succesul încercărilor ce s'au făcut pentru a lăsa chestiunea sub direcţiunea societăţilor de temperanţă.

Trebue ca beţivii să fie întrebuinţaţi la muncă, mai cu seamă într'o ţară unde lipsa de braţe e viu simţită; fiind că munca e cel mai mare remediu; şi e natural, căci dacă mijloacele de traiu devin din ce în ce mai grele şi neîndestulătoare, prin acest viţiu el vor scădea mai mult.

In presinţa acestui viţiu, ce multiplică în fie-care zi numărul victimelor, contra căruia, numai cu tratamentul moral, remînem desarmaţi, după cum am văzut, ar fi trebuit ca o lege specială să considere beţia ca delict şi să se aplice cu energie pentru a o combate şi preîntimpina.

Această pasiune, numită beţie, ameninţă a fi gravă, rărind populaţiunea agricolă, ce e atît de ruinată şi obosită; pentru a fi exilată din sînul populaţiunei, reclamă măsuri radicale; numai atunci vom putea avea repaosul conştiinţei.

Ţăranii sunt expresiunea cea mai complectă şi mai sigură a naţionalităţei; ei represintă unitatea naţiunei; ei sunt păzitorii tradiţiunelor noastre, şi, de şi se află pe un teritoriu bine situat şi fertil, sunt expuşi la toate accidentele şi vor fi tot-d'a-una condamnaţi în definitiv a plăti cu viaţa greşalele noastre, dacă nu'i vom sustrage de la acest viţiu.

Examinînd deci această situaţie, ce există astă-zi, să căutăm mijloacele de combatere; căci dacă această stare va continua, nu ne putem aştepta de cît la decadenţa şi moartea societăţei.

Un lucru este evident, după cum am mai zis, adică, că această stare a durat prea mult, de aceea şi viţiul s'a înrădăcinat; în cît trebue cu toţii să căutăm a provoca cugetarea şi a ne pune pe lucru, ca împreună cu guvernul să găsim mijloacele spre a tăia scurt cu actuala stare de lucruri.

La noi beţia a ajuns o calamitate socială pentru populaţiunea rurală.

Acest viţiu încă din antichitate a fost considerat ca foarte periculos, de oare-ce 'l au combătut diferite popoare.

După Descuret, ovreii sunt opriţi de legea lor religioasă a se da la beţie.

La Ateniani, beţia se pedepsea cu moarte.

La Sparta, Licurg dăduse ordine ca să se stîrpească viile.

Pittacus, regele Mitylinei, prescria pedeapsa îndoi ă pentru acel ce comitea vre'un delict în timpul beţiei.

Seleucus, rege şi legiuitor al Locrienilor, nu permitea întrebuinţarea vinului de cît pentru infirmi.

O veche lege a Romei opria pe barbaţi de a consuma vinul înaintea vîrstei de 30 ani, femeilor le interzicea cu totul.

Mahomet a proscris sectatorilor lui întrebuinţarea vinului.

Regii Franţei au combătut beţia atît prin urcarea impositelor, cît şi prin măsuri de rigoare. Franciscu I, condamna pe beţivii pentru prima dată cu închisoarea, în care nu i se da alt nutriment, de cît pîine şi apă; a doua oară era pedepsit cu flagelaţia executată în închisoare; la a treia dată aceiaşi pedeapsă se executa asupra delicuentului, în public; iar dacă, mai recidiva, să pedepsea cu tăierea urechilor.

Consecinţele beţiei au fost cauza acestor rigori; căci diferiţii legiuitori, în sagacitatea lor, au putut uşor observa, că beţia alimentează cea mai mare parte populaţiunea închisorilor şi predispune la comiterea delictelor.

Care e remediul de opus acestui rău general, ce ucide sufletul şi corpul locuitorului? Nu găsim alt mijloc de cît ca prin legi salutare să se pună o stavilă corupţiunii, ce decurge din alcoolism.

— SFARŞIT —

MOBILE

DORMITORE, SUFRAGERII, SALOANE tot ce este mai nou şi mai frumos, cu preţurile originale ale fabricei **Mobile de bronz** *extra fine* **Covoare, Perdele,** *Bonnes femmes Galerie pentru perdele de Bronz complecte a 25 lei fereastra* se găsesc numai la

Magazinul I. HIRSCH

Str. Lăpuşneanu No. 28

Se află de vînzare Una trăsură cu poclit, una gonitoare de Sviţera şi una eapă.

A se adresa strada Şoseaua Racoviţă No. 8.

Spovedania unui corifeu liberal

— Articol din care se va vedea cum privesc unii situaţia din partidul liberal în ajunul realizărei reformelor promise.

Deşi corifeul liberal făcuse declaraţia că şi în analiza situaţiei interne din partidul liberal va spune lucrurile pe faţă şi fără înconjur, de la început observai o oarecare dificultate în a se exprima, constatai o goană după termeni care să nu pară prea aspri.

Lucrul acesta m'a făcut să hazardez observaţia.

— Mai greu cînd ie vorba de politică, nu este aşa?

— De loc, numai n'aş voi ca să se presupuie vre-o pornire ceea ce nu există,—mai cu samă că discuţia în politică foarte greu poate fi obiectivă şi mai totdeauna se caută o notă personală. Un politician...

— Nu întrebuinţezi acest cuvînt în senzul lui vulgar.

— Nu. In senzul unui om care face politică...

— Din patimă?

— Nu. Din datorie.

— Atît?

— Atît şi nimic mai mult. Dar să venim la chestie.

*

— Perfect de acord.

— Atunci ascultă. Nici odată un partid politic chemat să legifereze n'a avut de luptat cu dificultăţi atît de mari. Căci, în definitiv, ceea ce formează punctul de reazăm în ast-fel de ocaziuni, este hotărîrea şi perzistenţa aceluia care este chemat a da directivă. Şeful trebuie să indice sau să convie la anumite soluţii şi, odată fixat asupra acestui punct, trebue, prin autoritatea şi prestigiul său, să asigure realizarea acelor soluţii. Şovăiala acestuia este un pericol şi pentru valoarea soluţiilor şi pentru partidul a cărui conducere i-a fost încredinţată.

Aceste considerente sunt adevărate cînd ie vorba de un şef care are concepţii determinate, cu atît mai mult cînd ie vorba de un şef care nu s'a impus prin concepţii ci prin un concurs fericit de împrejurări politice. Istoria contemporană politică a ţerei romîneşti dovideşte de altfel că ambele partide politice au avut de suferit de pe urma unor ast-fel de împrejurări politice.

In ce priveşte pe d. Sturdza, d-sa nu prea rîvneşte a imprima un personalism pronunţat celor ce se pregătesc de guvernul prezidat de d-sa. Ceva mai mult, d-sa îşi apropie în totul indicaţiunile — rare-ori categorice, cele mai multe numai întrezărite — pe care crede a le fi primit dela factorul nostru suprem constituţional. Enormele sale cunoştinţi şi vasta-i bibliotecă nu serveşte de cît la făurirea argumentelor pentru susţinerea temei ce d-sa crede a fi ghicit că trebuie susţinută.

Inţelegi bine că reforme serioase, democratice cu adevărat, nu vor putea deveni fapt în ast-fel de împrejurări. Lipsa de convingere, oscilaţiunile provenite din faptul că cele susţinute sunt numai ecoul celor ce-au fost auzite sau ghicite, lipsa de perzistenţă, toate aduc după sine concesiuni şi trunchieri care lovesc în fondul însu-şi al soluţiilor şi le transformă în lucruri anodine sau numai în jumătăţi de măsură.

*

— *Dar grosul partidului? Este şi el nehotărît?*

— *Nu. Pot să afirm că nu numai Camera este cîştigată pentru reformele propuse, dar este chiar dispusă să împingă guvernul la reforme şi mai democratice. Este drept că la Senat situaţia nu este aceiaşi, că aci lucrurile nu vor fi atît de uşoare, dar legile ar urma să fie votate întâi de Cameră şi sigur este că Senatul nu va intra în conflict cu Camera pe această chestiune, căci existenţa maturului corp însu-şi ar fi ameninţată. De sigur că campania opoziţiei, agitaţia ce se va întreprinde va spori nitel puterea de rezistenţă a adversarilor reformelor din propriul nostru partid. Dar nu de acest lucru ni e frică. Teama ne e că acei care au un rol important în realizarea reformelor şi care, din cauza că în întocmirea reformelor propuse n'au pus nimic din fondul convingerei şi sufletului lor, să nu se lase a fi terorizaţi şi să facă ast-fel ca proiectele votate să nu corespundă întru nimica cerinţelor imperioase ale vremurilor prin care trecem.*

*

— Dar dacă faptul s'ar întîmpla? Dacă agitaţia conservatorilor ar produce rezultatele de care vă temeţi?

— Noi suntem convinşi că aşa se va întîmpla şi în vederea aceasta o înţelegere a şi intervenit între personalităţile marcante ale partidului nostru. Nu vom sta la tîrguială şi vom cere ca proiectele care se vor propune,—şi care în definitiv nu însamnă mare lucru cînd e vorba de a remedia cu adevărat o stare de lucruri ca acea care a provocat revoluţia din Martie—să fie admise în totul.

Dacă aceasta nu se va putea atunci partidul să se retragă, să se lase conservatorilor respunderea situaţiei. Paliativele vor face ca răul să devie şi mai teribil şi astfel partidul va reveni după patru-cinci ani, cu unitate în directivă, energie şi hotărîre în procedare.

— Fi-va majoritatea cu adevărat compactă şi va fi ea perzistentă în hotărîre cînd va vedea că este ameninţată a trece în opoziţie?

— Credem că da. In orice caz noi am ţinut seama de acel element psihologic foarte important cînd ie vorba de acei care voi să deţie puterea pentru a fi la putere, şi care constituie frica de a trece în opoziţie. Pentru mulţi importanţa momentului istoric prin care trecem este suficientă pentru a trece cu vederea micile lucruri imediate şi interese meschine. Pentru ceilalţi avem un argument extra-ordinar şi anume: că ori-ce atitudine ar adopta partidul nu va trece în opoziţie.

— Cum asta?

— Foarte simplu. Astă-zi nu se poate să aibă loc o schimbare de regim.

— De ce?

— Mă explic.

Pentru motive pe care d-ta conservator trebuie să le cunoşti bine partidul de sub şefia d-nului P. P. Carp nu poate veni astă-zi la putere. Nu numai că nu poate veni, dar nici n'are interes să vie şi sunt chiar multe personalităţi marcante din partidul d-voastră care sub nici un chip nu voesc ca partidul conservator să ia frînele guvernului.

Noi deci nu risçăm cînd ameninţăm cu retragerea şi această ameninţare va fi din cele mai categorice, dacă reformele, aşa de anodine cum sunt cele ce prezintă guvernul, ar mai putea fi ciopărtite din cauza presiunei pe care o agitaţie superficială sau dificultăţile cerute de proprii partizani nemulţumiţi—care vor găsi acum un prilej minunat de a se agita—ar exercita-o asupra factorilor menţionaţi.

Nimic nu se va putea concede din ceea ce s'a prezentat comisiunei—deşi repet ele nu însamnă mare lucru.

— Vorbiţi cu o siguranţă matematică despre cele ce ar urma să se întîmple. Uitaţi, însă, rolul important al împrejurărilor de fapt, care în politică condiţionează şi fixează definitiv de multe ori.

— Nu. Am ţinut cont de toate. Dar or-care ar fi împrejurările de fapt nimica n'ar mai putea fi modificat.

— O ultimă chestiune. Ce gîndiţi asupra aplicaţiunei reformelor?

— Oh, grea, foarte grea problemă. De unde oamenii de care are nevoie ţara? Dar discuţia asupra acestei chestiuni ne-ar duce prea departe.

*

Am înţeles motivul pentru ce s'a ferit de a respunde. De altfel era şi tîrziu. Venisem la ora 3 d. a. şi era întuneric beznă, cînd plecai condus de acel ce-mi făcuse preţioasele declaraţiuni.

C. Sorin

Ultime informaţii

Se ştie că consiliul de higienă al oraşului hotărîse să se ia mai multe măsuri eventuale contra holerei şi intervenise către administraţia comunală ca acele măsuri să fie placardate printr'o ordonanţă.

Aceste măsuri, pe care noi le-am publicat la timp, au fost luate de serviciul sanitar încă de acum cîteva săptămîni

De ce pînă astă-zi administraţia comunală nu le-a pus în aplicare şi n'a publicat ordonanţă, care cuprinde acele măsuri?

Consiliul judeţean a ţinut şedinţă eri după amiază la orele 3, sub preşedenţia d-lui C. Leppadatu.

S'au votat mai multe credite rămase din urmă, precum şi altele noi, votîndu-se în acelaş timp şi proectul de budget.

In privinţa şcoalei de meserii de la Bucium, consiliul a delegat pe d. prefect al judeţului pentru a interveni la minister spre a hotărî soarta ei.

S'au ales apoi două comisiuni: una pentru manifestare de dorinţi, şi din care fac parte d-nii: V. Palade, major Lupaşcu şi D. Bosinceanu; a doua pentru pămînturile comunale, compusă din d-nii: V. Palade, major Lupaşcu şi căpitan C. Popovici.

Viitoarea şedinţă a consiliului s'a anunţat pentru ziua de 9 Noembrie a. c.

Curtea secţia II-a a judecat ieri apelul comerciantului Feuerştein din Dorohoi, care a fost condamnat la trei ani închisoarea pentru bancrută frauduloasă.

Curtea a primit în parte apelul lui Feuerştein şi i-a redus pedeapsa la 2 luni.

Primarul comunei Sculeni a raportat prefecturei că în urma măsurilor ce s'au luat ca locuitorii să nu mai uzeze de apa din Prut, se simte lipsa de apă atît pentru sătenii din Sculeni, Frăsuleni, Sorca şi Sendreni, cît şi pentru vitele lor, de care ce nu sunt fîntîni suficiente.

Raportorul consiliului de răsboiu a cerut prinderea şi arestarea soldatului Dimofte N. Gheorghe, din reg. 12 Cantemir, care urma să fie judecat de consiliul de răsboiu pentru furt de efecte militare şi care a dispărut de sub paza sentinelelor.

Senatul universitar s'a întrunit astă-zi spre a recomanda un profesor de drept roman la facultatea juridică din Bucureşti. Candidaţii sunt d. Danielopol şi alţii al căror nume ne scapă.

A fost confirmat în postul de suplinitor al catedrei de drept roman de la facultatea juridică din Iaşi, d. Dumitrescu, cetedră rămasă vacantă prin trecerea d-lui profesor Longhinescu la aceiaşi catedră din Bucureşti.

D. dr. general Demostene, inspectorul serviciului sanitar al armatei va sosi mâine în localitate, spre a inspecta starea sanitară a trupelor din oraşul nostru.

Un incendiu se declarase aseară la armurierul Leon Goldştein din strada de Sus No. 104.

Căzînd o lampă aprinsă jos, lucrurile de prin casă au luat foc, iar apoi s'a aprins bagdadia.

Cu mare greutate locatarii au putut localiza focul.

Alaltă-eri s'a ţinut în toate comunele rurale licitaţie pentru arendarea pămînturilor bisericeşti.

Aproape în toate comunele pâmânturile au fost arendate ţăranilor.

S'a cerut autorităţilor noastre prinderea şi arestarea potemchinistului Mihai Sefoenko, care a dispărut din serviciul d-lui N. Hiloke, din comuna Băncasa, judeţul Covurlui, furînd o însemnată sumă de bani.

Examenul căpitanilor aspiranţi la gradul de maior a luat sfîrşit alalta eri.

Au răuşit la acest examen d-nii căpitani: Pascu, Meleca, Lelescu şi Cătănescu.

D-na Aristizza Romanescu, însoţită de o excelentă trupă, va debuta la Iaşi, Teatrul naţional, la 9 Noembrie.

Se va representa *Cancer la inimă*.

Astă seară se dă ultima representaţie a prestidigitatorilor şi profesorilor de ipnotism Andreje şi Bettina. Eri seara din cauză că sala n'a fost încălzită, foarte mult public n'a putut asista—suntem informaţi că acest inconvenient este îndepărtat.

Recomandăm cetitorilor noştri de a vizita această şedinţă. Dexteritatea şi aptitudinile atît al d-lui Andreje cît şi a d-nei Bettina merită a fi văzute.

D. I. Găvănescul a fost numit profesor suplinitor la catedra de morală, filosofie şi istorie dela facultatea din Iaşi, în locul regretatului C. Leonardescu.

Măsuri contra holerei. — Direcţiunea generală a serviciului sanitar pentru a complecta măsurile sanitare luate la graniţa noastră dinspre Rusia, a dat ordin medicului primar al judeţului de a lua măsuri ca medicii plăşilor Bivolari şi Ungheni să aibă strictă preocupare asupra sănătăţei locuitorilor din toate satele de pe malul Prutului, vizitînd acele sate cît se poate de des; acestor medici li se vor da ca ajutori, în afară de agenţi sanitari existenţi, încă 3 agenţi, care vor fi detaşaţi din alte părţi din judeţ.

Medicii împreună cu aceştia vor căuta ca pe lîngă măsurile de supraveghere, să aducă în stare bună puţurile pentru alimentarea populaţiunei cu apă de băut. Vor stărui apoi ca fiecare locuitor să înfiinţeze în curte o privată cît de primitivă şi fiecare primărie să aibă un depozit de var.

Medicii din Bivolari şi Ungheni vor îngriji de epidemiile plăşilor lor, iar inspecţiile prin celelalte comuni din plăşile lor le vor face cînd le va permite timpul.

S'a dat de asemeni o circulară autorităţilor comunale ca să dea tot concursul medicilor şi agenţilor sanitari, pentru aplicarea acestor măsuri.

*

D. dr. Tudor, medicul primar al judeţului a întocmit o ordonanţă, care va fi afişată prin toate satele şi prin care dă sfaturi locuitorilor ca să aplice măsurile ce se iau contra holerei.

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 24 Octombrie

Senzaţionala declaraţie a d-lui Sturdza

— Urmarea şedinţei de aseară —

Bucureşti.—Sfîrşitul şedinţei de aseară a comisiunei parlamentare, a fost extraordinar de importantă prin discursul pronunţat de fruntaşul nostru d. Cost. Disescu şi prin declaraţiunea senzaţională făcută de d. Sturza.

Iată cele petrecute:

*

D. Disescu a insistat pe larg asupra neconstituţionalităţei proectelor presentate de guvern.

Intr'adevăr constituţia de la 1866 şi legea din 1864 prin care se rescumpără clasa ţărănească dau proprietăţei un caracter absolut şi exclusiv individual. Proectele guvernului schimbă în totul acest caracter prin socializarea dreptului de proprietate, căci este operă de socializare, din tovărăşia muncei şi proprietăţei, ceia-ce prevede proectul guvernului.

Ca şi d. dr. Radovici, d-sa combate fixarea maximului de arendă şi minimului de preţ, dar recunoaşte că e bine să se introducă comisiuni regionare fără ca preţurile fixate de dînsele să aibă un caracter obligator.

D-sa desvoltă apoi pe larg ideia fundamentală din discursul său pronunţat la discuţia generală a mesagiului din 1885 şi arată cum că încă de pe atunci a cerut crearea islazurilor, prin arendare de către autoritate de pămînturi de la proprietari dar aceasta fără caracter obligator pentru proprietari, ci de bună voe.

Revenind apoi la principiile ce se degajează din complexul proectelor prezentate de guvern spune că că mai bine s'ar fi provocat o constituantă care să rezolve problema în totalitatea ei.

Se rîdică apoi în contra amenzilor transformate şi încasate sub formă de impozite şi combate cu energie retroactivitatea prevăzută prin unele din acele legi.

Zice că dreptul de propietate a fost cu desăvîrşire distrus atunci cînd s'a impus proprietarilor de a arenda moşiile la obştiile săteşti şi combate cuvintele d-lui Ionel Brătianu, care a spus că chestiunea maximului de arendă şi miniumului de muncă a fost prevăzut prin manifestul regal din 13 Martie.

D-sa a incheiat prin cuvintele: *„Lasaţi proprietăţei caracterul individual aşa cum îl garantează constituţia actuală, procedînd altfeliu distrugeţi baza însăşi a ordinei sociale şi grea răspundere vă luaţi faţă de ţară şi de viitorul acestui popor?*

*

D. D. Sturdza care a ţinut ca membrii comisiunei parlamentare să nu se despartă sub împresia cuvintelor d-lui Disecu, a luat imediat cuvîntul şi după ce a adresat mari elogii oratorului care l'a precedat, că acesta a vorbit ca un adevărat profesor universitar şi bun patriot, a făcut următoarea senzaţională declaraţie:

„Recunosc că legea propusă nu este în conformitate cu principiile constituţiunei, dar de oarece toate partidele politice au sfăşiat rînd pe rînd această sfîntă constituţie, voim şi noi să facem legi care se calce constituţia, dar să modifice o stare rea de lucruri. La aceasta ne silesc împrejurările grele prin care trece ţara. După ce am împuşcat ţarani şi am întrebuinţat tunurile spre a omori o parte din ei, să facem ceva bun pentru cei care au rămas în viaţă. Formalităţile constituţiunei nu trebue să ne împiedece de a face ceia ce credem că este bine să se facă şi dacă legile propuse de noi nu se vor putea aplica, nu ne rămîne de cît se plecăm de la putere".

In vederea balotajului

Bucureşti.—Se ştie că la alegerea pentru consiliul de disciplină al baroului Capitalei, s'a declarat balotaj.

D. Mişu Antonescu, fostul decan, căzut şi el în balotaj, va candida şi el la alegerea de balotaj care va avea loc Duminică.

Şedinţa de astăzi

Bucureşti.—In şedinţa de astăzi a comisiunei parlamentare au vorbit d-nii Dimitrie Matei, deputat col. III de Bacău, Alimăniţteanu, şi Al. Constantinescu. Toţi oratorii au susţinut proectul de lege aşa cum a fost fixat de guvern.

Expulzările din România

Berlin.— „Kreuzzeitung" află din Bucureşti că guvernul romîn în vederea măsurilor luate de guvernul austro-ungar de a nu mai primi pe expulzaţii din Romînia, ar fi luat hotărîrea de a face acele expulzări prin frontierele ruse.

(Ştirea aceasta a ziarului german o înregistrăm numai fiindcă ie foarte comică). N. R.

Chestiunea Vaida

Buda-Pesta. Comisiunea de imunitate parlamentară se întruneşte astă-zi pentru a cerceta şi a hotărî definitiv chestia incidentului deputatului romîn Vaida.

Cercurile politice afirmă că comisiunea îşi va exprima regretul asupra celor întîmplate şi astfel acest incident va fi pentru tot deauna închis, iar Vaida îşi va relua locul între deputaţii naţionalişti romîni.

Procesul contelui Moltke

Berlin.—Eri a fost ultima zi pentru ca Contele Moltke să poată face apel în contra sentinţei tribunalului, prin care Harden a fost achitat.

Eri la ora 11 Contele Moltke a declarat apel în contra acelei sentinţe.

Procesul fostului ministru Nasi

Roma.—Azi a început procesul intentat fostului ministru Nasi, pentru sustragere de fonduri publice.

Asistă un public foarte numeros. Partizanii lui Nasi caută să provoace oarecare manifestaţii.

La interogatorul ce se ia fostului ministru, el roagă să i se respecte măcar acum libertatea cuvîntului şi promite că va fi foarte calm în analiza acuzaţiunei cu toată teribila stare sufletească în care se află.

Nasi dovedeşte că cheltuelile pentru întreţinerea operilor de bine facere n'au fost sub dînsul ca în alte vremuri, în schimb a trebuit să facă mari cheltueli pentru anchetele de pe urma cărora trebuia să prezinte marea sa reformă şcolară. El închee spunînd că tot ceea-ce a declarat nu cuprinde de cît adevărul şi numai adevărul.

E. HEROVANU

AVOCAT

De la 8—11 dim. str. Tăutu 1.

De la 4—6 seara, la Prima Societate de Economie, str. Palat 1.

SALA CIRCULUI CESAR SIDOLI

TEATRUL PATHÉ FRÈRES

FILIALA DIN PARIS

(Societate pe acțiuni—Capital 4.400.000 frci.)

Astăzi Vineri 26 Octombrie 1907 ORA 9 SEARĂ

I-a Serată de deschidere a noului

CINEMATOGRAF

SUB CONDUCEREA TEHNICĂ A ELECTRICIANULUI

ANT. C. BOTTEZ

Casa Pathé-Frères din Paris, are până în prezent 260teatre-filiale din care două în România, unul la București [Bulevard-Eforie] și al doilea în orașul nostru, în sala Circului Cesar Sidoli.

PROGRAM ABSOLUT NOU

și imens în scene comice, dramatice, feerice, sportive etc. etc.

FEMEILE JAPONEZE

Datine și obiceiuri, indeletnicirile lor, viața aristocratelor — și a femeilor din popor, etc. Absolut exact după natură. —

Pictorii moderni ‖ **Jonglerul**

scene cinematografice surprinzătoare etc. etc. etc.

CINEMATOGRAFUL ȘTIINȚIFIC

Cum se fabrică pălăriile de pae în străinatate

Africa civilizată și necivilizată.

O călătorie prin negrul continent.

Scene instructive foarte interesante.

Se caută lucrători

pentru puțuri (fîntâni). A se adresa antreprenorului *Eftimie Rădulescu* gara Ungheni-Români.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieței și de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanții la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanții depuse la casa de depuneri din București pentru asigurații din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER încheie asigurări:

a) Caz de viață pentru un capital minimal garantat și participare la cîștig.

b) Contra-asigurări.

c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.

d) Caz de deces și mixte cu dividende în modurile cele mai avantajioase precum și

Diferite alte asigurări atingătoare de branșa vieței

Representanța generală pentru Romînia

BUCUREȘTI

Agent principal pentru Iași: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpușneanu No. 10.

Constantin M. Stihi

Flautist prim al orchestrei Conservat.

Se oferă a preda lecții de flaut cu preț foarte moderat

Doritorii sepot adresa în str. sf. Atanasie 21

NORBERT OSTERSETZER.—IAȘI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete și geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uși cercevele de ferestre, etc. pe prețuri cele mai eftene.

Scânduri pentru dușamele, geluite pe 4 fețe, cu uluc și langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe mașinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt și conștiincios

Fabricațiune de mobile încovoiete, mobile mas vul parchete, biurouri, roți de transmisiune după sistemul American. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iași

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iași strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricațiunea de Geamuri mate museline, gravate și pictate

Oglinzi salin 3/4 albe și cristal

IN ORI CE FORMA ȘI DIMENSIUNE, BIZOTATE ȘI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEȚIENE

Se primesc ori ce reparațiuni atingătoare de această branșă.

„ELE"

schițe și nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Prețul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iași, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

Agenția teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Yănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a VI-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea și ne prețuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieșană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, și unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulțumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei VI-a va avea loc la 1—27 Noembrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 12 Octombrie cu prețurile originale mai jos notate.

In speranță că veți fi mulțumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiți a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa VI-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă și cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 160 lei	O jumatate loz 80 lei
Un sfert de loz 40 lei	Una optime de loz 20 lei

La administrație se primesc anunciuri cu prețuri convenabile

TIPOGRAFIA H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ȘI CU PREȚURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar

9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié. preparat de către **PAUL GAGE**, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca **Purgatif** și ca **Depuratif**.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de țară, familiilorĭ depărtate de ajutorile medicale și classelĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltuelĭ considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelașŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forță organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes égal copiilari celorĭ mai frageți si bătrânilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienta de mai mult de **SESĂ-DECI ANI** a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către **PAUL GAGE**, est de uă eficacitate incontestabilă contra **FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILORĬ, COPIILORĬ, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.**

Uă broșura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care flacă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN IASĬ: **Farmacie FRATII KONYA.**

S. HAIFLER

Iași,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iași.

Casă fondadă în 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu prețul de 250 lei traseu Iași—New-York.

Vapoare din cele mai solide și mai repe

Durata traseului 6—7 zile

Aseminea primesc spre expediare la America bagage și mărfuri cu prețuri ieftene

GRILLAGES 1 m de haut. LE MÈTRE Of30c.

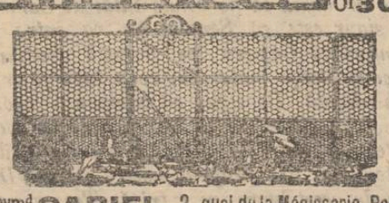

Raym^d **GARIEL**, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS

RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. **5f**

GRILLAGES

GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Cloture de Chasse, le mètre... 0f [illegible]

Châssis de couche, depuis..... 7 »

Paillasson couv. abris, le mètre carré... 1 90

Porte-fleurs [illegible] pour 6 Places..... 7 »

[illegible] demande

PONDOIR DÉPOSÉ

Prix..... 6fr 50

R. GARIEL

2ter, quai de la Mégisserie, PARIS

Abreuvoirs pour Poules et Faisans

RATELIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS

En FONTE INOXYDABLE

Prix: 0f50c.

Raymond GARIEL

2ter, quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco de l'Album sur demande

Iași Tipografia H. Goldner, strada Primăriei No. 17.—Instalație cu motoare electrice, de la casa Ing. B. Diamant & Comp. Iași

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

5 bani Exemplarul

ANUNȚURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 »

Redacția și Administrația: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu și Lascar Antoniu | Anul IV. — No. 278. Vineri 26 Octombre 1907

Judecătorii ambulanți

Ziarele liberale ne-a pus în cunoștința mult așteptatului proect de reformă al d-lui ministru de justiție. Ceia ce prevedeam s'a îndeplinit, iar opera d-lui Stelian apare ca un produs al unui om politic nepregătit. De altfel nici nu ne puteam aștepta la ceva mai bun și mai mult de la d-sa.

Cuvîntul și gestul său teatral din sala teatrului „Dacia" că *„țăranii nu au justiție"*, s'au transformat astăzi, cînd se află în fruntea ministerului dreptății, într'un proect inform și anodin. Plecînd de la ideia de a se reforma justiția țărănească, d. Stelian ajunge la un rezultat la care de sigur că nici d-sa singur nu s'a așteptat: dezorganizarea justiției de ocoale.

Dar, să analizăm, de o cam dată în liniamente generale, proectul d-lui Stelian, așa cum ni'l dau ziarele liberale, rezervîndu-ne dreptul de a reveni cu altă ocazie asupra lui, atunci cînd el va fi publicat în întregime și în forma lui oficială.

In mai multe articole publicate de noi cu privire la reforma justiției la sate, puneam ca criteriu, ca punct de plecare, instituirea de judecători ambulanți, judecători cari să fie recrutați dintre magistrații inamovibili și cu întinsă experiență în cestiunile juridice, sociale, agricole și de legislație în general. Și acest sistem al judecătorilor ambulanți nu era ceva nou din punct de vedere al alcătuirei organizației judecătorești, de oare ce el există în Anglia de mult timp, dînd cele mai frumoase și mai satisfăcătoare rezultate.

Or, în ce consistă noul proect al d-lui Toma Stelian cu privire la reforma justiției țărănești?

Primul lucru prin care păcătuește este tocmai neglijarea factorului celui mai important în distribuirea justiției, acestor milioane de țărani cari nu au justiție. Voesc să vorbesc de personalul din care se va recruta și din care se va compune acești reprezentanți ai justiției țărănești. Pentru că, e în deobște cunoscut, că oricît de frumoase și inalte ar fi principiile unei legi, dacă lipsesc oamenii care să le aplice, acea lege nu va putea să-și producă efectele ei salutare. D. Toma Stelian, în loc de a pune în fruntea justiției țărănești, oameni maturi, independenți, experimentați și cunoscători ai nevoilor sociale, economice și juridice ale sătenilor noștri, pune tineri începători, lipsiți de experiența necesară, care vor face practică pe spatele justițiabililor lor țărani, mai ales că, după cum arată proectul, competența judecătoriilor de ocoale este considerabil mărită.

E adevărat că d-sa pare a le asigura oarecare stabilitate, avansări pe loc; e adevărat că d-sa admite principiul judecătorilor ambulanți, construire de localuri speciale la reședință, dar toate aceste îmbunătățiri materiale, nu vor avea nici un rezul-

desuetudine. Deci, o dispozițiune inacceptabilă dela început.

Dar acolo unde proectul d-lui Stelian cade în o adevărată contradicțiune, este că, după ce decretează în mod principial stabilitatea judecătorilor, un fel de quasi-inamovibilitate, enumerînd condițiunile numirei lor, la urmă adaogă că: *„numirile vor fi provizorii iar judecătorii numiți nu se vor bucura de stabilitatea judecătorilor definitivi"*!! Nu înțelegem: e contradicție, sau obscuritate de text!

In fine, tocmai cînd proectul ajunge la atribuțiunea cea mai grea și mai importantă a acestor judecători ai țăranilor, aceia relativă la contractele agricole și la reglementarea compturilor anuale, proectul spune că *„ei vor asista dacă vor fi solicitați* și **dacă pot"**!! Cum adică „dacă vor fi solicitați și dacă pot"?

Tocmai în asemenea atribuțiuni importante și speciale intereselor marei mase a țăranilor, proectul ar trebui să prevadă o *obligațiune*, nu o simplă indicațiune facultativă!

Un punct nelămurit este și următorul. Proectul arată că: *„competența judecătoriilor de pace a fost considerabil lărgită"*.

In acest caz, cu această competență mărită, diferendele dintre țărani și țărani, sau dintre țărani și proprietari, se vor judeca în *ultimă instanță* sau *cu drept de apel*? Și atunci care este folosul judecătorilor ambulanți, dacă țăranul pentru a'și dobîndi dreptatea, va fi nevoit iarăși să bată drumurile și să alerge iarăși pe la tribunalele din oraș sau pe la curțile de apel, perzîndu-și timpul banii și nădejdea în justiție?

Ast-fel întocmit, proectul d-lui Stelian ne apare ca ceva pripit, lipsit de unitate, de logică în gîndire și de maturitate politică. El nu denotă o largă concepție la acela care l'a alcătuit. *Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus!*

Lascar Antoniu

Revoluția și liberalii

D. Sturza a declarat ca proectele guvernului violează constituția, dar că această uzurpare a pactului nostru fundamental e o consecință naturală a evenimentelor din primă-vara aceasta.

Grețola pe care o face d. Sturza o fac toți liberalii. Revoltelor din primăvara aceasta ei le dau însemnătatea unei adevărate revoluții, iar potolirea ei, cu tunurile de repetiție, o socotesc drept o victorie a lor. Prin urmare suiți pe baricadele răsvrătirei ei vin cu reforme cari necinstesc orice legi, ori ce dreptate și proclamă abrogarea constituției și o dictatură politică a lor.

Liberalii se cred eroii acestei revoluții și ca și în marea revoluție franceză, ei cred că represintă o clasă socială care a reușit să impuie vederile ei, să se impuie ca clasa de guvernămînt după revoluția pe care au

tului nostru Suveran, care va împedeca ca de la Dorohoiu la Mehedinți să mai existăm la un nou măcel, la o nouă perioadă de jale și durere.

Declarațiile d-lui Sturza

In penultima ședință a Comisiei agrare primul-ministru a făcut, fără de nici un înconjur, două declarațiuni de o importanță extra-ordinară: d. Sturza a declarat că de multe ori Constituția noastră a fost calcată și că ea se calcă și acum prin chipul anarhic cum a fost întocmit proiectul învoelilor agricole.

D. Sturza a mai declarat că țăranii au fost uciși cu tunuri și că, spre a da satisfacție țăranilor rămași în viață, trebue sa se voteze legi în contra spiritului Constituției.

Primul ministru a confirmat deci că trăim în plină anarhie, căci nu poate fi dovadă mai patentă de anarhie, de cît atunci cînd un guvern impune proiecte de legi în contra prevederilor Constituției.

In fața acestor declarațiuni categorice, în fața hotărîrei ce-a luat-o guvernul de a crea legi revoluționare prin desființarea Constituției, partidul conservator are datoria de-a împedica realizarea acestui plan prin ori ce mijloace va găsi cu cale.

Chestia agrară cere o bună și urgentă rezolvire—asta ie sigur. Țara și proprietarii trebue să facă sacrificii pentru împlinirea acestei rezolviri—asta iar ie sigur.

Dar să rezolvi chestia în mod brutal prin legi așa de brutale că trebue să calci Constituția spre a le pune în picioare—aceasta nu se poate.

Nu se poate, fiindcă acele legi nu vor putea aduce roade bune întru cît spre a le creia va fi fost nevoe să legiferezi anarhia.

Situația, prin declarațiunele d-lui Sturza, a devenit mult mai gravă de cît în Martie trecut.

Partidul conservator trebue să între în acțiune.

CATE-VA NOTE

Monopolul cîrciumelor la sate, care va fi introdus în Aprilie viitor, va obliga pe învățători să stee la tejghea și să vîndă rachiu.

Sistemul acesta al învățătorilor-rachieri va desființa celebrul examen al înaintărilor pe loc.

O înaintare pe loc, în asemenea condițiuni, va fi imposibilă!

*

Proiectul de lege al Nebunelelor agricole prevede, între alte multe nerozii și obligația pentru țărani ca să cultive *plante artificiale*.

Și să facă cu ele—ce? Să le vîndă la modiste, pentru pălării.

Altă întrebuințare nu vedem.

Ilustrul misterios

Trupele teatrale cari cutreeră micele orașe de provincie, au actori cărora li incumbă datoria de-a împlini, în aceeași

prestații; cercetează dilimitarea zonei din P. Ilonei; împarte pămînturi comunale, manifestează dorinți și.. și este un ilustru necunoscut.

Un bărbat cu o asemenea putere de muncă, inzestrat cu atîtea talente, n'a existat încă în Iași. Acum că există, nimeni nu știe cum ie la față, dacă-i zice Vasile, Virgil sau Victor, dacă numele său, ie un pseudonim sau un nume adevărat. Cine este d. V. Paladi? De ce a fost plasat el în atîtea comisiuni, d'intre cari una, acea pentru „manifestări de dorinți", este prea delicioasă.

Galeria cere să afle numele adevărat al ilustrului misterios. E o legitimă și curată manifestare de dorință pe care d. V. Paladi, comisionar de manifestări de dorinți, nu-o va putea refuza.

Așteptăm și noi cu nerăbdare.

Potrivit nouei legi a procedurei electorale, listele electorale se întocmesc de tribunale, și nu de primărie.

La clubul conservator din Iași, piața Unirei, funcționează o comisiune care se pune la dispoziția alegătorilor, pentru orice lămurire electorală, în fiecare zi dela oarele 5—7 p. m.

OAMENI ȘI LUCRURI

STAGIUNEA

Astă-seară se deschid, mari și largi, porțile teatrului nostru național. Scena o inaugurează pentru această stagiune una din puținele noastre opere dramatice de reală valoare istorică și literară în acelaș timp, — „Răzvan și Vidra" a nemuritorului Hașdeu. Va fi în acelaș timp o plăcere intelectuală pentru spectatori și va fi îndeplinită o sacră datorie de omagiu pentru memoria unuia dintre cei mai de frunte cugetători și scriitori ai generațiunei trecute.

Nu ne facem iluzii. Teatrul nu va fi inaugurat prin unul din acele spectacole senzaționale și emoționante pentru *toată* lumea noastră iubitoare de artă și în putință de a o răsplăti, de a o încuraja, a o însufleți și infrumuseță prin prezența sa. Nu vom avea plăcerea estetică — de a vedea sala splendidă a teatrului ocupată de acel public elegant și numeros care ia cu asalt locurile toate în anumite sări, la anumite representații; nu vom vedea nesfîrșitul cortegiu de trăsuri ducînd lumea grăbită și pasionată de artă, nici foaierul luat cu asalt de acea asistență care mărește ea însăși impresia de frumusețe artistică, o nu! Și facem aceste proorociri pe temeiul vechei experiențe și cu convingerea că nu s'au întîmplat mari evenimente care să revoluționeze nodul de a fi al marelui nostru public față de teatrul național, instituțiune modestă, cu prea puține forțe dramatice de mîna întâiu, în neputință de a exercita o influență hotărîtoare sau o atracție covîrșitoare, asupra publicului romînesc.

Incercările de a determina curente de simpatii, necesare oricărui asezămînt na-

Sanatoriile pentru neurastenici

— Ce este un sanatoriu?

— Mulți confundă sanatoriile de tuberculoși cu sanatoriile în general. E o greșală. Sunt sanatorii astăzi pentru tot felul de boli, cum sunt sanatorii pentru foarte mulți cari nu sunt bolnavi. Sanatoriul a intrat în modă. Ar fi o rușine ca să nu fi fost măcar odată în viață într'un sanatoriu. Mai ales sanatoriul pentru neurastenici. S'a răspândit vestea că neurastenicii sunt în general intelectualii, oameni cari ostenesc creerul cu cetirea, cu munca intelectuală. Neurastenia se vindecă în sanatorii și sanatoriile dau deci brevetul de inteligență.

— Mon cher.... am fost la Sanatoriul d-rului X! Excelent! In cinci luni m'a făcut om! Eram neraustenisat până în măduva oaselor.

— Și de ce dragă?

— Munca intelectuală, mă epuizasem în studiarea chestiei agrare (sau muncitorești, indiferent!).

In fond sanatoriile sunt un fel de hoteluri în care dela portar până la bucătar serviciul e făcut de către medici. Bolnavul dacă e bolnav trăește într'o atmosferă regulată de un aparat al doctorului Y; mănâncă supă cu o lingură inventată de doctoreasa Z; își șterge buzele după supă, cu o hârtie a chimistului N; bea din pahare sistem cutare și nu face omul nimic de cât după preceptele profesorului M. Bine înțeles și aparatul și lingura și hârtia și paharul se plătesc în prețuri extraordinare.

Și mă rog de ce n'ar plăti? Cine sunt vizitatorii acestor hoteluri-spitale? Toți oamenii cărora țicnelile doctorilor Y, Z, N și M le merg de minune; ei singuri având o serie de frânturi la minte identic fobiilor sistemului d-rului M.

Sunt ani de atunci, am servit și eu câteva luni într'un sanatoriu din Elveția, țineam loc vremelnic unui coleg al meu dr. Rosselet. Ah! ce mușterii am mai avut! Era un serviciu delicios, dar nu l'aș recomanda colegilor—numai dacă n'ar avea ei singuri nevoie de puțin tratament.

Așa, aveam, în apartamentul întâi—era un sanatoriu foarte luxos—pe un nobil rus, un om în toate mințile, cult, inteligent dar care își spală de cinci-zeci de ori pe zi mîinile — îi era teamă să nu se otrăvească. Mă duceam adeseori în odăile lui unde eram bine venit căci vorbeam rusește și într'un interval de jumătate de oră își spăla cel puțin de 10 ori mîinile. Avea cea ce numeau medicii *la folie du toucher*. Și medicul meu șef își spăla și el de vr'o sută de ori mînile pe zi, — dar el o făcea din punctul de vedere al științei — îi era teamă să nu se infecteze. Își găsise rusul, doctorul, n'am ce zice, și întradevăr a eșit vindecat din sanatoriu, cîștigase încă o boală de la un vecin al său.

Acesta avea mania furatului. Era ca un corb, tot ce vedea strălucitor 'l șterpelea imediat. Ei bine, rusul cu mania lui de a nu murdări, fura totuși, dar avea îngrijirea să'și spele mînile în urmă.

Și mai aveam un alt client, un american inteligent, frumos, tînăr, care nu pu-

ţinte... convorbiri ridicule, desfăşurări de intimităţi, de suferinţe închipuite, de dureri făcute cu voinţă.

— Cît ai avut azi ?

— 38 !

— Şi nu îţi scade încă temperatura, ma chère ?

Şi avusese 36 şi 5 ! Minţea—dar voia s'apară nenorocită.

Histeria... peste tot locul şi în toate şi sanatoriul e exploataţia acestor nenorocite creaturi. Şi ce neruşinoasă exploataţie ! Multe întră afectate ; es însă serios bolnave. Pune într'un balamuc ca acesta cinci-zeci de oameni picaţi din 40 de colţuri ale lumei şi veţi vedea ce rezultate admirabile veţi avea. Din cinci-zeci de oameni zăpăciţi vor eşi cinci-zeci de nebuni buni de legat.

Ah ! şi cît contribue doctorii cu teoriile lor, cu sistemele lor, cu dispoziţiile lor. Oameni cari au o ţicnitură în cap, mai spune-le încă : E bine să nu dormi de cît pe partea dreaptă şi nu vor dormi toată noaptea căci ei sunt obicinuiţi să doarmă pe stînga—dar pentru că le-ai spus pe dreapta, nu vor dormi de cît aşa, chiar de ar dormi rău. E bine să îţi speli dinţii după fie-care mâncare—ca să vezi un tip cu periuţa în buzunar şi frecîndu-şi dinţii după ce a luat o dulceaţă.—E foarte igienic să mânânci iaurt ca să nu mânînce de cît iaurt chiar de ar crăpa de diaree.—E bine să te scoli de dimineaţă ca să vezi nebuni, cu noaptea în cap alergînd şi plictisîndu-se neavînd ce face.

— Băile reci sau calde sunt admirabile, o să vezi pe unii duşindu-se de 10 ori pe zi, ori pe alţii neeşind din cadă.

Şi în sanatorii cu exactitatea lor, cu preceptele nesfîrşite de igienă, cu oră pentru ori-ce gest şi vorbă, cu precisia până şi în a-ţi sufla nasul, contribuesc mult la răspîndirea ţicnelei în lume.

Totuşi e foarte frumos să spui :

— Am fost cinci săptămâni în sanatoriul lui X ! Capeţi un titlu pe care Dumnezeu nu ţi l'a dat : acela de a fi socotit de om superior.

Şi pentru asta face să îţi petreci vremea cu cîţi-va nebuni.

Dr. I. Duscian

Litere-Ştiinţe-Arte

A apărut numărul de Octombrie din revista de pedagogie, filosofie, ştiinţe şi litere „Cultura Romînă" de sub direcţia d-lui I. Gavanescul ; avînd următorul sumar :

I. Găvănescu. Hasdeu. Note şi amintiri. Pedagogie, St. Popescu : Metodica Geografiei. D. Cădere : Conferinţele didactice ale profesorilor de Şt. fizico-chimice şi naturale. I. Găvănescul : Studiul logicei în liceu.

Filosofie, Ştiinţe, Litere. I. Găvănescul: Evoluţia ideii despre suflet. I. Petrovici: Analogia psihologică şi analogia logică.

Recenzii, Qu'est-ce que la sociologie ? de C. Bouglé şi Les bases de la philosophie naturaliste de A. Cresson (G. Aslan).

*

Fabricaţia modernă mai zice Rodin, a omorît arta industrială, a omorît farmecul vieţei. Şi asta oamenii numesc progres ! In numele acestui progres eu primesc pe masa mea compotierul acesta hidos ; pentru acest progres trebue să locuesc în odăile acestea înguste, să şed în scaunele aceste—vecinic înalte—progresul a făcut toate scaunele înalte ; să dorm într'un pat din care sunt nevoit să cad jos în fiecare noapte, căci progresul a făcut paturile convexe şi nu concave.

Şi ce bine ar fi, adăoga Rodin, acest adevăr, dacă ar fi o logică în viaţa zilnică, sinceritatea absolută în toată arta !

*

A apărut ediţia a II-a a studiului d-lui St. Antim „Intervenţionizmul şi tocmelile agricole".

Costul volumului e de 1 leu şi 50 bani şi se găseşte de vânzare la librăriile din Iaşi.

Informaţii

Pe lîngă marea lipsă de lemne ce se simte din cauza insuficienţei de vagoane, apoi e lipsă totală de coks şi antracit în oraş.

Şi aceasta, din cauza măsurei luată de d. P. Fîntînaru, prim-ajutor de primar şi primarul de fapt al comunei. D. Gane dăduse autorizaţia de a se deschide depozite de coks şi antracit şi în oraş, avînd în vedere schimbarea bruscă a timpului. D. Fîntînaru însă a revenit asupra dispoziţiei luată de d. N. Gane, oprind ca să se instaleze acele depozite în oraş.

Cînd doi se bat, al treilea cîştigă—spune o zicătoare, dar în cazul de faţă e contrariul : se luptă d. Fîntînaru cu d. Gane şi populaţia suferă.

—

HOLERA.—După informaţiile pe care le are ziarul Basarabean : „Besarabskaia jizu" în Kiew holera a luat proporţii uimitoare. In două săptămîni au fost bolnavi 1178 dintre cari 311 morţi.

In cele l'alte părţi ale Rusiei din cauza gerului—probabil—epidemia a dat înapoi.

—

Gazeta lui Beghel, căreia Itzic Rubinstein îi zice *Voinţa Naţională*, a introdus, ca lovitură, sistemul publicărei fotografiilor în ziar. Dar cum directorul gazetei lui Beghel, simpaticul Nădejde, este aşa zăpăcit că nu-şi mai recunoaşte nici articolele filo-semite, s'a întîmplat zăpăceală mare şi cu publicarea portretelor. Aşa, în numărul de astă-zi, vedem în josul unei fotografii, ce reprezintă pe un ţăran din Oltenia, numele d-lui Al. Djuvara, iar o altă fotografie, represintînd pe d. Djuvara, are explicaţia că represintă pe ţăranul oltean Ştefan Drăghicescu.

Acum rămâne ca la portretul d-lui Sturza să pue numele lui Nădejde şi la mult apetisanta fotografie a lui Nădejde numele primului ministru.

Explicaţie? Obişnuinţa în ale deturnărilor !

—

Magistratura şi bolnavii.

Nămul Bolnăvicesc, în numărul său de astă-zi, scrie :

„In sfîrşit Gutman a izbutit—la Iaşi.

Pentru 10 mii de lei, el e liber. Se va grăbi să treacă graniţa.

Trăiască justiţia Romînă!

—

I. P. S. S. Mitropolitul Partenie Clinceni al Moldovei şi Sucevei, împreună cu P. S. S. Archiereul Ghenadie Georgescu, Vicarul Mitropoliei, s'au reîntors azi dimineaţă în localitate, venind din Bucureşti.

—

De la 1 Ianuarie 1908 se va introduce tariful pe zone la tramvaiurile din Iaşi. Intreaga reţea va fi împărţită în 18 zone. Călătoria pe cursa pe una sau 2 zone va costa 10 bani ; 3 zone 15 bani, 4 zone şi mai mult 20 bani.

De la Tuffli la Copou (2 zone) va costa 10 bani. De la Hală la gară (3 zone) 15 bani. Din Trg.-Cucului la Gară (2 zone) 10 bani etc.

—

„D. Corneliu Şumuleanu a fost numit agregat la Facultatea de Ştiinţi a Universităţei din Iaşi.

D. Şumuleanu a făcut studii în Germania şi e directorul Institutului de chimie din Iaşi, un aşezămînt model.

Valoarea sa morală şi ideile sale sănătoase îl vor face un element preţios în corpul profesoral al Universităţei".

Această informaţie e scrisă de d. Iorga în „*Neamul Romănesc*". E posibil ca valoarea morală şi ideile sănătoase ale d-lui Şumuleanu vor fi un element preţios pentru Universitate, dar atîta numai. Studiile sale serioase n'au cam probat'o. D. Şumuleanu e celebrul chimist care în afacerea de otrăvire Iakobson a găsit arsenic în loc de mercur şi s'a scuzat de această greşală cu faptul că reactivul său conţinea arsenic.

Halal de analisă şi halal de profesor. Facultatea de medicină ci nu cea de ştiinţe după cum zice d. Iorga—se poate felicita de această achiziţiune. Să îi trăiască !

—

Se ştie că între complicii conductorului poştal Costăchescu din Iaşi, care, după ce-a delapidat o sumă de peste 50,000 lei şi un pachet de juvaericale a dispărut, se află şi un anume Herşcu Lupu, căruia camera de punere sub acuzare i-a refuzat punerea în libertate pe cauţiune.

Recursul lui Lupu s-a judecat la secţia II, a Curţei de casaţie, care s'a pronunţat ieri făcînd divergintă.

Inalta curte, în secţiuni unite, va judeca din nou acest proces la 20 Noemvrie.

—

Aflăm cu plăcere că d. dr. Ernest Juvara, care a fost grav bolnav în urma unei infecţiuni de o septicemie generală, se află pe deplin restabilit.

—

Aseară cu trenul de Paşcani de 10 şi 55 d. general dr. Demostene, inspectorul general al serviciului sanitar al armatei, a sosit în localitate, venind din inspecţie dela Botoşani.

Astăzi d. general Demostene a inspectat serviciile medicale ale garnizoanei locale.

—

Pentru astăzi au fost citaţi la cabinetul II al judelui instructor martorii în afacerea Glasberg, care, după cum se ştie, a fost prins şi arestat la Triest.

—

Gazetele liberale, ca să facă reclamă d-lui Haret, care, în adevăr, are nevoe şi de ceva mîngîere, anunţă că lefurile învăţătorilor vor fi modificate şi sporite la 90 lei lunar.

—

Mâine se va oficia cu o deosebită solemnitate hramul bisericei Sft. Dumitru-Balş.

Serviciul Divin va fi oficiat de Sf. Sa Economul Pavel Savin, rectorul seminarului, acompaniat de corul seminarului.

—

D. profesor dr. Demetriade, obţinînd un concediu, va fi suplinit la catedra sa de Dermatologie dela facultatea de medicină, de d. profesor dr. Bogdan.

—

D. profesor dr. Bălăcescu şi-a început alaltăeri cursul său de medicină operatorie, la facultatea de medicină.

D-sa a făcut intervenţie la minister de a i so transforma cancelaria institutului de anatomie în sală de operaţie şi de a i se da toate cele necesare unei asemenea săli, de oarece d-sa doreşte a introduce un nou sistem în modul pregătirei viitorilor medici, făcând cursurile cu animale vii, în loc de cadavre ca până acum.

—

D. Gh. Kernbach, prefectul judeţului, a plecat azi dimineaţă în inspecţie, la Tg.-Frumes.

—

DIVERSE

— Aseară la magasinul de lengerie I. H. Wolf din strada Ştefan cel Mare No. 43, căzînd o lampă aprinsă jos, s'au aprins mai multe lucruri din casă.

Focul a fost apoi localizat.

— Parchetul a fost înştiinţat de poliţia din Trg.-Frumos, că azi dimineaţă femeea Elena Petrescu, trecînd pe stradă, a încetat subit din viaţă.

Tribunalul a confirmat mandatul de arestare lansat de judecătorul de instrucţie contra lui Dumitru Ungureanu, acuzat de delictul de dare de foc.

Garnetul Sf. Dumitru

— Vineri 26 Octombrie —

D-nii : Take Ionescu (Bucureşti), Dimitrie Boroianu, Dimitrie Sofian, Dimitrie Grigorovici, Dimitrie Alexandrescu, Dimitrie Mavrocordat, Dimitrie Porfiriu col., Dimitrie Mihăiţă col., Dimitrie Ciohodaru, Dimitrie Bogdan, Dimitrie Zarifopol, Dimitrie T. Mandrea, Econom Stavrofor Dimitrie Poppa, Dimitrie Filipescu, Dimitrie Erbiceanu, Dimitrie Longinescu, Dimitrie Cădere, Dimitrie Pavlov, Dimitrie Sachelarescu, Dimitrie Bottez, Dimitrie Ionescu, Dimitrie Constantinescu preot, Dimitrie Chiriac, Dimitrie Simionescu, Dimitrie Tuduran, Dimitrie Evghenide, Dimitrie Buznea, Dimitrie Popescu-Ciocănel, Dimitrie Bardazare, Dimitrie Dimitriu, Dimitrie V. Păun, Dimitrie Apostoliu, Dimitrie Mârza, Dimitrie Racoviţă, Dimitrie Ştefănescu, Dimitrie Petrovanu, Dimitrie Iordăchescu preot, Dimitrie Timotei, Dimitrie D. Popa, Dimitrie Gall, Dimitrie Mesteş, Dimitrie Neagu, Dimitrie Brudea, Dimitrie Gavrilescu, Dimitrie Poppescu, Dimitrie Ionescu, Dimitrie Gheorghiu, Dimitrie Popovici, Dimitrie Munteanu, Dimitrie Munteanu, Dimitre Raliu, Dimitrie Niculescu, Dimitrie Borş, Dimitrie Deliu.

—

Comemorarea lui Lascar Catargiu

— Discursul pronunţat de d. Al. A. Bădăreu. —

Aseară a avut loc adunarea generală a membrilor partidului conservator, în vederea modului cum clubul de Iaşi urmează să fie reprezentat la dezvelirea statuiei marelui Lascar Catargiu.

Cu această ocaziune fruntaşul nostru iubit Alexandru A. Bădărău a pronunţat următoarele :

„V'am convocat spre a vă pune în cunoştinţă cu cele hotărâte de comitetul executiv al clubului ieşan cu privire la evenimentul ce urmează să aibă loc Duminică 28 Octombrie. Ştiţi că la acea dată se va face dezvălirea statuiei acelui mare om care, condus de extraordinarul lui simţ politic şi admirabila intuiţie, a contribuit cu drept cuvînt la crearea României moderne.

In patriotismul sincer şi enorma sa inteligenţă Lascar Catargiu a găsit pârghiile puternice ale acţiunelor sale, care au contribuit atât de mult şi la formaţiunea noastră de stat constituţional şi la consolidarea statului român. Prin admirabila sa intuiţie el a înţeles rostul şi mersul lucrurilor şi sacrificiul personal a mers mînă'n mână cu munca neîntreruptă pentru ca statul odată consolidat ca organizare, să triumfe şi principiul ordinei—căci el cel dintăi a înţeles dezacordul dintre starea reală de la noi şi ideile împrumutate de acei care au umblat prin occident şi au voit să le aplice şi la noi.

El cel dintăi a înţeles primejdia acelei stări de lucruri de care nici astă-zi nu ne-am tămăduit şi care este anarhia în spirite, lipsa de ordine.

In direcţia consolidărei statului constituţional vedem pe Lascar Catargiu în 1848 ca şi în 1866 renunţînd la drepturi, sacrificînd lucruri care erau menite să mulţumească amorul său propriu şi dreptul lui indiscutabil de a însemna istoriceşte şi de a face opere care să rămână. După ce contribuie la realizarea unirei, Lascar Catargi cu marele său prestigiu, vine în persoană la Iaşi atunci cînd mişcarea separatistă din 3 Aprilie ameninţa închegarea făcută şi menită a crea România modernă.

Tot atît de hotărît a fost când era vorba de realizarea cerinţei de a se introduce dinastia streină. Dar nu numai atunci ci şi cu ocazia republicei din Ploieşti şi a micei revoluţii din sala Slătineanu acelaş Lascar Catargiu salvează dinastia streină şi prin hotărârea lui energică face ca suveranul să revie asupra ideei de a pleca—ceea ce ar fi însemnat o nouă eră de lupte şi agitaţii.

După ce a consolidat dinastia ministerul Lascar Catargiu din 71—76 reorganizează finanţele şi armata—pregătind astfel succesul rezboiului pentru independenţă. Căci un rezboiu se câştigă pe lîngă o sumă de împrejurări fericite prin o armată bine organizată şi mijloace îndestulătoare. Or, liberalii, care se laudă cu războiul şi care au luat frînele guvernului la 76 n'au putut pregăti armata şi finanţe—ei care au perdut atunci un an şi jumătate cu chestiunea dărei în judecată a membrilor cabinetului Catargiu.

Dar mintea aceş superioară după ce a văzut statul definitiv organizat a ştiut să vadă în mod limpede relele formei noastre de viaţă economică şi socială In vremea cînd Brătianu înţelegea că trebue introduse idei care în fond nu se potriveau de loc cu starea de fapt şi natura lucrurilor dela noi, L. Catargi medita asupra relelor noastre economice. Şi pe cînd Ioan Brătianu, care nu înţelegea rostul a două partide politice, şi care voia ca în toată ţara să nu existe de cît partidul liberal, pe cînd conducătorul liberalismului romîn făcuse ca să fie admis ca un adevăr că nu se poate politică fără profit, Lascar Catargiu lucra ca această stare de lucruri — care vicia şi ticăloşia totul — să dispară.

Şi principiile de ordine, de respect de starea de lucruri, le găsim în toate legiferările făcute sub ministeriatul Catargiu, sau în proectele pregătite. Şi aceiaşi liberali care combăteau, ca anticonstituţionale sau necorespunzătoare cu vremurile de liberalism prin care trecem, legile prin care se înfiinţează jandarmeria sau se face centralizarea administrativă, vin astăzi şi recunosc dreptatea celor susţinute odinioară de Catargi, şi vin astăzi şi nu numai că sporesc jandarmeria şi pregătesc reforme de natura aceleia că primarul să nu fie de cît omul de paradă al comunei, iar notarul, care urmează să fie numit de guvern, să fie de fapt conducătorul, dar merg chiar pînă a se gîndi sa transforme armata ţărei, în anul al 3-lea de serviciu, în păzitoarea ordinei şi a proprietăţei. Tot astfel cu proectul pentru suprefecţi. Ce zgomot ! Ce agitaţii ! Iar astăzi liberalii pregătesc înmulţirea suprefecţilor—cărora dacă nu le vor mai spune inspectori, le vor spune administratori sau mai ştiu eu ce.

Ce păcat că aceste sănătoase idei, făurite de minte agră şi cunoscătoare de realitatea adevărată, n'au fost înţălese şi admise. Multe s'ar fi evitat. Poate chiar am fi fost scutiţi de acele mari nenorociri din prima vară şi de marea ruşine de a fi nevoiţi să recunoaştem neputinţa noastră faţă de o mişcare sîngeroasă şi de a face ca tunurile cu repetiţie să fie întrebuinţate pentru prima oră contra ţeranilor noştrii şi satelor romîneşti. Şi nu numai atît, dar n'am fi ajuns, astăzi unde am ajuns, cu concepţiuni atît de bizare, atît de puţin prielnice ordinei şi atît de puţin corespunzătoare nevoilor reale ale acestei ţeri. Vedeţi ce se petrece in chestia soluţiilor de dat pentru remediarea stărei actuale de lucruri. Nu se aude de cît de cuvîntul «pămînt" şi acest cuvînt fascinator de 15 ani este pe buzele tuturor. Nimene nu se gîndeşte că nu pămîntul este cheia şi lacata problemei şi productivitatea pămîntului, modul cum este lucrat şi cît produce. Niminea nu compară pe bulgarul care vine la noi ci ia pămînt în arendă cu 4 lei prăjina ceea ce revine la vr'o 300 lei falcea şi reuşeşte cu toate aceste să cîştige într'un sezon de muncă bani mulţi pe care îi duce în ţara lui şi care-i servă pentru necesităţile lui pe un an întreg—el bulgarul care nu-i proprietar şi nici nu se gîndeşte la proprietate—nu-l compară cu

nu reușește să scoată din falcea lui nici ce-i trebuie pentru două luni de existență.

Tot ce se petrece astăzi denotă o anarhie în spirite, o lipsă totală de dragoste pentru ordine și respect de proprietate—lucruri admirabil întrezărite de acel mare om care după ce a dat țerei dinastia și i-a asigurat succesul pe cîmpul de luptă—a muncit mult spre a face ca opera aceasta să fie cît mai mult întărită pentru a face din Romînia o țară civilizată cu adevărat, puternică prin organizația solidă și corespunzătoare stărei reale de lucruri, așezată pe baze serioase, făurite de fondul minunat al firei poporului și al mijloacelor minunate de care dispune.

Țara întreagă și mai cu samă partidul conservator au ținut să imortalizeze în bronz chipul marelui om—recunoștință și omagiu pentru patriotul neprihănit și admirabilul om de stat.

Desvălirea statuei ridicată prin subscripție publică se va face Duminică—iar comitetul clubului conservator ieșan, considerînd că Lascar Catargi—care a iubit atît de mult a doua capitală a țerei, nu numai fiind-că era moldovan dar fiind-că credea a vedea aci pulsul real al conștiinței țerei și al cugetărei serioase,—a murit ca reprezentant al colegiului I-iu de Senat de Iași și deci până în ultimul moment a avut ceva comun sufletește cu Iașul, a decis ca întreg comitetul executiv să aziste la dezvelirea statuei și unul să ia cuvîntul în numele Iașului.

Aducîndu-vă aceste la cunoștință vă rog să le ratificați și dacă care-va din D-voastră care nu face parte din comitetul executiv voiește să se asocieze la omagiul nostru și să vie în Capitală el va fi foarte bine primit.

Ultime informații

Comitetul executiv central al partidului conservator se va întruni Marți 30 c, sub presedinția d-lui P. P. Carp.

In acea ședință d. P. P. Carp va da citire proiectelor sale în chestia agrară.

Comitetul executiv al clubului conservator din Iași, întrunit ieri, a hotărît ca întreg comitetul să iee parte la solemnitatea desvelirei statuei lui Lascar Catargiu.

Membrii clubului conservator din Iași vor transmite mîine d-lui Take Ionescu, cu prilejul onomasticei sale, telegrama ce urmează:

D-lui Take Ionescu
Deputat
București

Membrii partidului conservator leșan găsesc prilejul nimerit al onomasticei d-voastre spre a vă arăta nețărmurita lor dragoste și adîncul lor devotament pentru voi, fruntaș al țărei și al partidului, urîndu-vă viață înzilită spre a aduce pe căi de progres partidul conservator, întărind ideia conservatoare atît de scumpă și necesară țării în vremuri de grea cumpănă ca acestea.

Guvernului i-a fost teamă de a prezenta în întregime rezultatele anchetei făcute de ministerul de interne în chestia agrară. Suntem informați că în exemplarele acestei anchete s'au aplicat benzi compacte de hîrtie albastră asupra coloanelor din tablourile statistice conținînd numele proprietarilor.

Prin acest șiretlic, guvernul crede că va putea hotărî pe proprietari a accepta unele din reforme ca nevătămătoare intereselor lor.

Inaintea consiliului de războiu al corpului 4 de armată a venit astă-zi spre judecare procesul locotenentului Constantin Popovici, din regimentul 15 infantere, din P.-Neamtz, dat judecății pentru bătaia inferiorului.

Locotenentul Popovici era acuzat că a bătut acum cîte-va luni pe niște jandarmi.

Consiliul era compus din d-nii: colonel Andronic Geogescu, maiorii: Vrabie și Dimitriu și căpitanii Bănciulescu și Balmez.

După ce s'a luat interogatorul acuzatului și s'au ascultat martorii, d. căp. Alex. Dimitriu, comisarul regal al consiliului a făcut requisitorul, cerînd pedepsirea acuzatului.

S'a dat apoi cuvîntul apărărei, care a fost reprezentată prin d. Stroja.

Consiliul după o deliberare de cîte-va minute, aducînd un verdict afirmativ, a condamnat pe locotenentul Popovici, la 2 luni închisoare.

Agenția Teatrală „Thalia" (Th. Maximovici) s'a mutat cu începere de astă-zi în strada Stefan-cel-Mare, vis-a-vis de Magazinul Kahane.

Astă-noapte un mare incendiu a distrus două girezi de paie de ovăs, în lungime de 6 stînjeni și alta de un stînjen și jumatate, aflătoare pe locul numit Stamachinoaia, din cotuna Zlodica, care erau proprietatea d-lui Matei Abramovici din Hîrlău.

Girezele distruse nu erau asigurate.

Focul a fost pus de țărani.

*

Un alt incendiu a distrus astă-noapte o dugheană din Cepleniță, proprietatea erezilor Zarifopol, locuită de Șloim Sin Simca.

Pagubele se urcă la aproape 1000 de lei.

In fine d. rector Climescu s'a decis să pue la dispoziție Aula Universității, pentru conferențele ce se vor ținea pentru adunarea fondului necesar ridicărei unui bust lui V. Conta.

Prima conferență va avea loc în ziua de 6 Noembrie la orele 8 și jum. seara.

Cu ocazia numirei unui ajutor-registrator la epitropia Sf. Spiridon, ce se va face pe ziua de 1 Noembrie, se vor face și cîte-va schimbări printre funcționarii epitropiei.

Atelierele tipografiei noastre fiind închise mîine, din causa sărbătoarei sf. Dumitru,—viitorul număr al ziarului nostru nu va apare de cît Sîmbătă 27 Octombrio la orele obicinuite.

De la Arhiva.—Membrii societății „Arhiva" au ținut aseară obicinuita ședință, sub presidența d-lui A. D. Xenopol.

Au luat parte d-nii: Gh. Ghibănescu, dr. L. Cosmovici, dr. P. Zosin, A. D. Atanasiu, D. Longinescu, dr. A. Scriban, Romulus Sevastos, Titus Lapteș, Octav Minor, E. Boureanu și N. Ionescu.

D. A. D. Xenopol citește scrisoarea d-lui Ilie Bărbulescu, care se scuză că nu poate primi direcțiunea „Arhivei" pe timpul lipsei d-lui Xenopol.

D-nii Longinescu și dr. P. Zosin comunică societății că posedă următoarele cărți: cel dintăiu o lucrare a lui Heliade Rădulescu, asupra „chestiei agrare", iar celalt o broșură de 100 pagini, datorită lui Damaschin Bojincă", fost director al seminarului de la Socola, asupra originei romane a Romînilor.

D. Scriban citește introducerea la marele său dicționar, la care lucrează de mulți ani, și care va fi în genul lui Larousse. Dicționarul va cuprinde o serie de cuvinte interesante și o explicație mult mai accesibilă de cît a antepredecentilor linguiști, Șaineanu, Tiktin, Fr. Dame etc.

Se citește o nuvelă a d-lui Ghica, care istorisește într'o limbă armonioasă și plastică, o întîmplare de la 1866, intitulată „Niță Bucataru". Lucrarea se primește pentru a fi publicată în organul societății. Se citesc versuri de d. Zavalide—București, și care se resping din cauza formei.

D. Boureanu citește o poemă „Amurg și Zori". D. Xenopol comunică apoi ca a găsit foarte bun studiul d-lui Octav Minar, care tratează despre Isus și Tolstoi, dar nu admite acest titlu, de oare ce este o mare deosebire între Christ și gînditorul rus din Isnaia Poliana. Se admite a fi publicat în numărul viitor al „Arhivei" sub titlul de „Creștinismul și Tolstoi".

Ședința a luat sfîrșit la 11 jum.

Azi la orele 2 p. m, s'a făcut la cimitirul „Eternitatea" înmormântarea lui Dimitrie Buzenchi, fost comerciant și fost consilier comunal.

Azi dimineață la orele 11, d. dr. Bogdan, medicul legist al parchetului a făcut la spitalul israelit, autopsia comis-voiajorului Moritz Kohn, care a încetat subit din viață eri seara.

Știri școlare.—D. Dimitrie Lambrino, învățător de la Ciuntești (jud. Roman), a fost transferat la comuna Onești, din județul nostru.

— D. V. Apostolescu, învățător la școala din cotuna Vlădeni, comuna Șipotele, a obținut un concediu de o lună de zile. In acest timp d-sa va fi suplinit de d-șoara Elisa Rotărescu.

— D-na Maria Ionescu, a fost numită învățătoare la școala din Tabăra, la postul al doilea.

— D-ra Elisabeta Vasiliu, învățătoare de la Tabăra, a fost permutată la Cristești, județul Dorohoiu.

DIN HUȘI.—*Consiliul județean* fiind convocat pentru Luni să-și înceapă lucrările o întrunire s'a făcut acasă la d. general Teleman, Duminică 21 a. c. Toți cei prezenți au fost de părere să ia parte la lucrări și să nu zădărnicească afacerile județului.

Când a doua zi să se adune cousilierii județeni, unul câte unul au fost asaltați de d-nii N. Cișman și veșnicul Grigoriță, cari i-au întors din gîndul lor, și așa consiliul nu s'a putut întruni.

In urmarea unei asemenea atitudini s'a cerut de la Minister disolvarea consiliului județean. Vom avea dar la Huși în curînd alegeri județene.

*

Consiliul comunal de Huși în frunte cu primarele Dobrea Dobreanu în vederea bolilor de tifus, ce bîntue în oraș, a dispus ca serviciul sanitar să referi de urgență primăriei cîte fîntîni sînt în oraș și cîte din ele au apă bună de băut. Serviciul sanitar văzînd că adresa Primăriei nu e în cauză, căci nu de numărul fîntînelor, nici care din ele au apă potabilă era vorba, ci de alta și anume în care fîntîni s'ar fi găsit baccilul tifosului, s'a grăbit a pune cererea la dosar. Cetățenii fie deci mulțumiți că părintească oblăduire liberală le poartă tot interesul, numărîndu-le fîntînele și clasificîndu-le.

*

O anchetă. In curînd vom avea o anchetă la primărie, provocată de o adresă necuviincioasă dictată de Cișman și scrisă de secretarul primăriei Gh. Săvescu.

Prin acea adresă se facea observațiuni medicului orașului că ar face mult mai bine să se ocupe de sănătatea publică, de cît să facă pe agentul electoral.

Indirect se dădea prin aceasta un bobîrnac prefectului Lupu, de oare-ce dr. Hobincu se bucură de toată încrederea prefectului doctor. D-rul orașului crezîndu-se ofensat a cerut o anchetă.

Veni-va?

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

București 25 Octombrie

Importantă declarațiune

București.—Ziarul „Epoca" publică astăzi că în ce privește proectul de lege prin care se medifică condițiile de învoeli agricole, măsurile prevăzute în acel proect sunt atît de greșite și anticonstituționale, în cît discuția în jurul ei este de prisos, fiindcă legea aceasta nu va exista nici odată.

„Așteptăm ca proectul să fie definitiv votat, pentru ca să punem la îndămîna proprietarilor și arendașilor mijloacele, pentru ca ea să fie complect eludată.

„Legea aceasta trebuie să dispară prin rezistența noastră și trebuie să se dovedească ticăloșia ei prin acoperirea de ridicol".

Suveranul și lucrările comisiei agrare

București.—Discuțiunele din comisia parlamentară agrară sunt urmărite cu mare interes de M. S. Regele. Rapoarte stenografiate se trimit în fie-care zi la Sinaia. Astă-zi va pleca acolo d. D. Sturza spre a raporta M. S. asupra mersului acelor lucrări.

O declarație

București.—Prințul Brancovan, alesul colegiului III de Olt și membru în comisia agrară, a declarat că va combate în cameră toate proiectele guvernului. Ele nu păcătuesc numai prin acea că sunt anticonstituționale, dar din cauza grabei cu cari au fost întocmite, ele n'ar putea fi de folos țaranilor precum dăunătoare vor fi și proprietarilor.

Serviciul maritim

București.—Ministrul lucrărilor publice a primit astă-zi în audiență pe d. Coandă, șeful serviciului maritim, care s'a întors din Londra unde fusese în afaceri de serviciu.

Ministrul a invitat pe d. Coandă să rămîie la postul său, căci campania pe care presa liberală a dus-o contra sa, n'a fost oficială ci s'a datorit unor intrigi.

D. Carp și monopolul cărciumelor

— București. — Șeful partidului conservator s'a declarat pentru introducerea monopolului la cărciumele din sate.

D. Carp a declarat, însă, că va face observațiile sale, la cameră asupra modului cum ministrul de finanțe înțelege să se facă distribuția alcoolului.

Proectul cassei rurale

București. — Consiliul de miniștri care a avut loc astăzi, s'a ocupat cu discuțiunea asupra proectelor prin care se înființează o bancă rurală, proecte elaborate de d. Anton Carp, ministrul domeniilor.

Consiliul a adus modificări atît de însemnate, în cît proectul va fi refăcut în întregime și nu va putea fi prezentat comisiunei parlamentare de cît peste cîteva zile.

Lucrările comisiunei parlamentare

— Ședința de diminiață —

București.—D. *Poenaru Bordea*, mare proprietar din Ialomița, declară că admite în totul principiile emise de proectele presentate de guvern. D-sa spune că la discuții pe articole va fi nevoe de oare-care modificări în ce privește aplicațiunea legei, de oare-ce ast-fel cum proectul este redactat astă-zi ar putea da loc la multe încurcături pe viitor.

D. *Ionel Brătteanu* apără proectul său contra atacurilor ce i-au fost aduse. D-sa repetă din nou declarația că se impun reforme domocratice. De alt-fel proectele guvernului nu favorizează numai pe săteni, ci și pe proprietari, cărora le garantează arenzile la care se vor obliga sătenii. Maximul prețului de arendă și minimiul prețului de muncă nu lovește de cît în acei proprietari care nu vor să înțăleagă că condițiile de exploatare ale țăranilor de pînă acum sunt prohibite și de textul legei și de simțul umanității.

Cînd a prevăzut în proect chestia islazurilor comunale nici nu și-a închipuit că se vor găsi proprietari, care să refuze un sacrificiu atît de mic față de marile nevoi ale mulțimei sătești.

D-sa încheie printr'un apel la acei care au combătut legea, căci vremurile prin care trecem cer sacrificii și din partea statului și partea proprietarilor.

Ședința de după amiază.—In ședința de după masă a comisiunei parlamentare, a început discuția pe articole asupra proectului de lege a tocmelilor agricole. In momentul în care vă telefonez discuția continuă încă asupra art. 1 a proectului de lege.

Înțelegerea Greco-Română

Roma. — Ziarul „Tribuna" publică un interviev, pe care un colaborator al ei l'a avut cu primul ministru al Greciei, în privința unei eventuale înțelegeri Greco-Române.

Primul ministru a declarat că o înțălegere între acest două state va fi imposibelă, atîta vreme cît cercurile politice din Romania vor crede că guvernul grecesc poate ceva contra operilor bandelor din Macedonia.

— Dar când se făptuesc excese în contra Românilor din Macedonia, Românii n'au dreptul se facă responsabil guvernul grecesc de acest fapt?

— Nu, căci opera guvernului grec se reduce la a împedica formațiunea de bande pe teritoriul nostru. Noi nu putem însă nimic când bandele operează în Mabile. E posibil ca patriarhatul să fie în deosebire de păreri cu guvernul în această privință. Noi nu putem însă nimic în contra patriarhatului și aceasta o știu f. bine și toți acei cari cunosc organizația din statul grecesc.

Iar inundații

Perpigan.—Din cauza ploilor torențiale inundațiile au surprins locuitorii. Apele au năvălit în azilul de bătrîni, care sau refugiat pe acoperiș. Hergheliile naționale de asemenea au fost înecate.

S'a organizat ajutoare și lucrări de salvare.

Miniștri demisionați

Viena. Chestiunea demisiilor miniștrilor cehi Pocak și Fort nu s'a aranjat încă: agrarii cehi cer ca ministeru agriculturei pentru șeful lor. Partidele germane protestează cu vioiciune.

Un nou proces de omosexualitate

— Procesul cancelarului Bülov.—Condamnarea lui Brand.

Berlin.—In procesul Buelow-Brand acesta din urmă a declarat că a făcut lui Buelow reproșul de omosexualitate, care după părerea sa nu este un reproș, numai pentru că Buelov să profite de un asemenea reproș pentru a răsturna pe inamicii săi.

Buelow ascultat ca cel dintăi martor, a declarat că a detestat în totdeauna și că nu a înțăles nici odată dispozițiile omosexuale și anormale; inculparea este deci nefundată și absurdă. Cît despre cei 2 amploiați cari după publicațiile lui Brand, ar fi obiectul dispozițiilor sale pretinse, dînșii au un serviciu foarte obositor, nepărăsind palatul cancelarului de cît seara tîrziu. Mai ales consilierul intim Scheefer chiar locuește acolo în permanență pentru a fi mai iute la dispoziția sa. Buelow era amicul său bine-voitor, însă fără de familiaritate: a prînzit la dînsul de 3 ori, dar nu s'a preumblat nici odată nici pe jos, nici calare, nici cu trăsura cu dînsul. Nu este exact că Buelow ar fi provocat sau ar fi influențat a se face prin revista „Zukunft" atacuri îndreptate în contra diverselor personalități, pentru cauza de omosexualitate și o camarilă cu d-nii care se duceau și veneau la Elenburg, Buelow n'a avut raporturi. Nu cunoaște pe contele Lynar. Svonurile despre relațiunile dintre Contele Hohenau și Principele de Eulemburg, nu au ajuns la dînsul de cît anii din urmă, însă n'au avut baze temeinice pentru a face demersuri oficiale. Buelow nu a vorbit nici odată cu Eulemburg de omosexualitate sau despre abolirea paragrafului 175.

Prințul Eulemburg, ascultat ca martor, a declarat că nu știe că Bulow să fi manifestat vre-o dată inclinațiuni pentru sexul masculin. El însuș nu s'a făcut nici o dată vinovat de calcarea paragrafului 175. Martorul declară că nu s'a făcut nici odată nimic care să indice că el ar fi țesut o intrigă în contra lui Bulov amicul său.

Consilierul intim Scheefer depune că este cu totul neadevărat că ar fi avut loc tandrețe între dînsul și Buleow.

Nepotul principelui Buelow depune în acelaș senz.

D-rul Hirschfeld declară că nu știe nimic autentic de unde să se poată cochide la omosexualitatea lui Buelow. Hirschfeld nu a vorbit cu Brand despre Buelow. Numele lui Scheefer îi era absolut necunoscut.

Avocatul Arnan declară în numele lui Brand că acesta în cursul dezbaterilor a capatat convingerea, că gravele acuzări făcute de el în contra lui Bulow nu corespund cu adevărul. Declară cu profunde regrete că s'a lasat a fi înșelat de comunicările ce i s'au făcut, dacă Bulow ar fi de față l'ar ruga de iertare.

Audițiunea probelor a fost apoi închisă. Procurorul a propus închichisoarea de 1 an și jum. și arestarea imediată.

Berlin.—In procesul d-lui Buelow în contra scriitorului Brand, care l'a acuzat de omosexualitate, Brand a fost condamnat la 18 luni închisoare și a fost imediat internat, bănuindu-se că vrea să fugă.

Reamintim cetitorilor noștri că mîine Vineri 26 Octombrie (Sf. Dimitrie) are loc la Teatrul-Circ Sidoli prima serată cinematografică a Teatrului Pathé-Fréres din Paris sub conducerea artistică a simpaticului nostru electrician d. Ant. C. Bottez. Afișul serei anunță un program foarte mare, bogat în scene distractive și instructive.

Suntem rugați a anunța în același timp că Administrația Teatrului Circ Sidoli a luat toate măsurile pentru ca sala să fie complect încălzită înlăturîndu-se ori ce curent de aer.

S'a aranjat de asemenea un bufet perfect unde se va debita excelenta bere Oppler cea mai bună din toată țara.

NOUA ȘI PRINCIPALA

Colectură Romînă

Onor. Direcțiunea Loteriei Statului avînd în vedere esactitatea și modul conștiincios cu care am condus **Sub-Colectura** pentru Loteria I și a II a decis ca cu începerea

Loteriei a treia

sămi încredințeze o **Colectură Principală pentru orașul Iași.**

Rog dar pe Onor. Public și pe toți clienții mei ca pentru **clasa întâia a Loteriei a treia**, dacă doriți a vă îmbogăți să cumparați bilete de loterie numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA

— Colectură Romînă —

TH. P. MAXIMOVICI

Biletele pentru clasa I-a a Loteriei a treia se vor pune în vînzare la începutul lunei Noembrie 1907.

Prof. Dr. Bălăcescu

CHIRURG

Dă consultații pentru boale chirurgicale și boale de femei.

Luni, Marți și Mercuri

de la ora 10—12 a, m. la

HOTEL TRAJAN

Birourile casei de bancă ***Moritz Wachtel*** s'au mutat în casele orfelinatului Neuchotz, vis-a-vis de hotelul Trajan, strada Academiei

La Magazinul

Frații POLLINGHER

AU SOSIT

Renumiții **Șoșoni** și **Galoși**

Adevărați Ruseți

Marca „COLUMB"

cu noua invențiune contra lunecării

PUBLICAȚIE

Cercul Militar Iași face cunoscut amatorilor că în ziua de 31 Octombrie a. c. se va ținea licitație, în localul Cercului, strada Carol No. 44, pentru darea în antrepriză a popotei ofițerilor.

Condițiunile de angajare și garanția ce trebue depusă se pot vedea în fie-care zi la cancelaria Cercului Militar între orele 3—6 p. m.

Comitetul

4420 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usureadă şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâia sa se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua di: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghistii şi Farmacistii.*

O maşină de tipar Nr. 12 (Schnellpresse) precum şi o pedală (Tiegeldruck) se vînd cu preţ foarte eftin; maşinele sunt în bună stare. A se adresa la Tip. *H. Goldner* Iaşi.

OPINIA

Ziar conservatór cotidian

Apare *la 5 ore seara*

Cele din urmă ştiri din lumea intreagă

5 bani exemplarul in toată ţara 5

Anunţuri, inserţii şi reclame cu preţuri moderate

Se caută lucrători

pentru puţuri (fîntâni). A se adresa antreprenorului *Eftimie Rădulescu* gara Ungheni-Români.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER încheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajioase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Constantin M. Stihi

Flautist prim al orchestrei Conservat.

Se oferă a preda lecţii de flaut cu preţ foarte moderat

Doritorii sepot adresa în str. sf. Atanasie 21

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile mas vul parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul American. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 3/4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ELE" schite si nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Yănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a VI-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei VI-a va avea loc la 1—27 Noembrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 12 Octombrie cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa VI-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 160 lei	O jumatate loz 80 lei
Un sfert de loz 40 lei	Una optime de loz 20 lei

La administratie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar 9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié, preparat de către PAUL GAGE, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca Purgatif şi ca Depuratif.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale şi classeĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltuelĭ considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes égal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrânilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESÉ-DECI ANI a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către PAUL GAGE, est de uă eficacitate incontestabilă contra FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILORĬ, COPIILORĬ, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.

broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care butilie de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN IASĬ: **Farmacie FRATII KONYA.**

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondadă în 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repe

Durata traseului 6—7 zile

Aseminea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

GRILLAGES 1 m de haut. LE MÈTRE 0f30c.

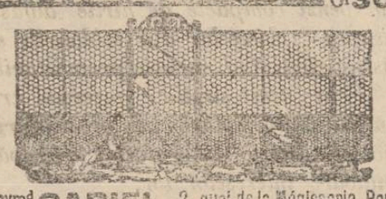

Raymd **GARIEL**, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS

RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. **5 f.**

GRILLAGES GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Clôture de Chasse, le mètre... 0f 45
Chaînes de couche, depuis.... 7 »
Paillassons [illegible], le mètre carré... 1 20
Poule-[illegible] 6 Places... 3 »

PONDOIR DÉPOSÉ

Prix..... 6f 50

R. GARIEL

2 ter, quai de la Mégisserie, PARIS

Abreuvoirs pour Poules et Faisans

RATELIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS

En FONTE INOXYDABLE

Prix: 0f 50 c.

Raymond GARIEL

2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco de l'Album sur demande

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice, de la casa Ing. B. Diamant & Comp. Iaşi

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNȚURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 »

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

Redacția și Administrația: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu și Lascar Antoniu | Anul IV.—No. 279 Duminică 28 Octombre 1907

LASCAR CATARGI

Mîine partidul conservator își serbătorește înveșnicia fostului său șef. Prin această serbare, la care ia parte țara întreagă, se proslăvește pe unul din cei mai aleși fii ai ei.

Mîndru e partidul, fericită e țara care are putința slăvirei eroilor săi. Zicem eroi, căci toți bărbații cari au avut fericirea conlucrării la întocmirea Romîniei de azi merită numele de eroi.

Și dacă între acești întocmitori ai învierei Romîniei a fost vre-unul care să fi avut rost mai precumpănitor, acela a fost Lascar Catargi.

Viața lui Lascar Catargi e legată de cele mai frumoase pagini ale vieții noastre de stat contimporan.

Cînd se plămădea Unirea la Iași, unul din tinerii boeri *unioniști*, dar dar dintre aceia care doreau o unire *cu socoteală*, a fost Lascar Catargi. Sortit de o grupă de tineri pentru înalta demnitate de Domn, Lascar Catargi și-a resemnat persoana sa, pentru a nu stînjeni prin îmbucătățirea voturilor sorțul de isbîndă al ideei de unire. Pe cînd adversarii Unirei se găsiau organizați cu candidaturi hotărîte, cu voturi numărate, cu reușite asigurate, Unioniștii lui 1859 erau inferbîntați de ideia Unirei, dar fără un program practic de acțiune. Ei toți credeau în puterea ideii și a trebuit să mijlocească abnegațiunea fruntașilor acestei idei, ca izbînda să fie a lor. Intre acești fruntași plini de entuziasm și grabnici la abnegațiune a fost și Lascar Catargi.

Sub scurta domnie a lui Cuza Vodă, Lascar Catargi și-a sporit capitalul său politic prin acea atitudine viguroasă și demnă, care l'a pus adesa ori față în față cu Domnul, pe unul conducîndu-l sentimentul mai adînc al mînei lui Dumnezeu, care înscrie în cartea mare a vieței destinele popoarelor, pe altul mînîndu-l sentimentul intim al Camerii, deci al țării reale, cu ale ei pasiuni și credinți într'un moment dat. Ziua de 2 Mai 1864 a găsit față în față pe cei 2 antagoniști, reprezentînd cele 2 fețe ale actului istoric al loviturii de stat.

Ținutei pline de demnitate, tăriei de convingere și caracter, se datorește că la 1866 Februarie se dă tînărului Lascar Catargi putința de a reprezenta el țara în locotenența Domnească. Omul de stat și ordine a dat dovada tăriei lui în reprimarea mișcării de la 3 April din Iași și putința menținerii ideii de unire, cum și putința îndeplinirei dorinței divanului ad-hoc : *domn străin*.

Măria Sa Domnul, actualul Rege al Romîniei, a primit puterea din mîinile lui Lascar Catargi și acest fapt trebue reținut, pentru că va fi un al doilea prilej pentru ilustrul barbat de stat, de a-și arata puterea caracterului său.

In frămîntările primilor 5 ani de domnie ai tînărului Domn, ideia de stat și de domn străin nu prinsese încă rădăcini nici în inima fruntașilor partidelor. Următori inconștienți ai vechilor frămîntări de Domnie, mulți din acești politiciani de paradă se lasau conduși de sentimentele expansive ale unei politici de stradă și de toasturi, și evenimentele lui 1871 dau dovada lipsei de pregătire pentru înalta lor chemare.

Erau lucrurile pe punctul de a se adeveri zicala veche : schimbarea Domnilor bucuria Nebunilor, cînd Măria Sa chemînd la Palat pe acela din mîna căruia primise mandatul de Domn, fu asigurat că-și ia el respunderea situației.

Clipala acelei stări fost-a ea răstîngerea îndureratelor stări ale trecutului îndepărtat, fost-a ea glasul țării care a precumpănit în gîndul și inima lui Lascar Catargi? Cine poate destinde azi cutele sufletului lui Catargi în clipala aceea ?

Și dacă a fost vre'o dată mai adevărată maxima că precum viața omului stă pe cumpăna clipei, așa și soarta popoarelor stă pe cumpăna clipei mai marilor ei.

Acea fericită clipă a sortit rostul de mai apoi al vieței noastre de stat, căci azi Țara și-a legat destinele sale de Dinastia sa, între bătrînul și înțeleptul Rege și între Poporul său iubit legătura s'a strîns în cei 42 ani de domnie și acela care a înlesnit cu clipiala gîndului său și a voinței sale această legătură a fost Lascar Catargi.

Următor statornic acestei maxime : Poporul și Dinastia, Lascar Catargi și-a consacrat toată puterea muncei sale pentru a ei îndeplinire.

In durata guvernelor sale a întărit statul, asigurîndu-i baza, veniturile; a privighiat la îndrumarea administrației publice pe căi mai bune și legiuirile sale au avut în vedere sporul averei publice, ridicarea morală a slujbașilor statului.

Suflet bun și cumpănit, Lascar Catargi era o fire atrăgătoare și predomnitoare. Setos de progres, a reușit să dreneze spre partidul conservator tot tineretul cult între 1891—1899, și de unde demagogismul liberal reușise a creia ideei și partidului conservator acea atmosferă neprielnică, tactului și abilității lui Lascar Catargi se datorește azi sporul și a ideii și a partidului conservator.

Lascar Catargi a murit cînd era pe pragul reluărei puterei, în 30 Martie 1899. Astăzi țara își are întrupat spre veșnicie în stana de piatră chipul aceluia ce a fost în viață Lascar Catargi.

Stînca de piatră în care e săpat chipul omului proslăvit azi, întrupează de minune emblema vieței și rostului său.

Tăiat dintr'o bucată, statuia ne arată că Catargi n'a fost omul șovăelnic ci acela ce și-a avut pasul hotarît în rostul trebilor publice. Jos o femee ține în brațe un snop de grîu dovadă la belșugul țărei pentru care Lascar Catargi s'a strădănuit toată viața sa. Iar copilul ținut de mînă și cu ochii spre chipul de sus, arată învățămintele ce tinerimea de azi cată să prindă din istoria vieței bărbaților mari ai țărei.

In modestia sa acest falnic monument nu cuprinde nici plăci comemorative salutînd venirea Domnului, deși minunat de bine ar fi fost representată clipeala menținerei întemeetorului dinastiei, nici țara stăpînindu-i chipul, ci trecătorul dornic de a ști cine a fost Lascar Catargi va îmbina simplitatea cu grandoarea.

Admiratori ai ilustrului barbat de stat, ne prosternăm înaintea măreței lui figuri și în sbuciumata lui viață consacrată binelui public să găsim pilde de realțare.

Gh. Ghibănescu.

Legea contra trusturilor

Proiectul guvernului, în chestiunea trusturilor arendășești, este astăzi cunoscut : economia legei conzistă în a îngrădi suprafața de exploatare. Nimenea nu va putea exploata, singur sau în asociație, mai mult de două moșii, a căror întindere nu va depăși 4000 hectare.

Pentru moment nu vom face critica legei—acest lucru ne rezervăm să-l facem mai tîrziu—dar o analiză a împrejurărilor care au necesitat aceste îngrădiri, și cercetarea unora din consecinți, iată ce ne propunem în rîndurile care urmează.

Imprejurările de fapt care au provocat prezentarea proiectului sunt: excesiva urcare a prețului de arendă, absolut anormală și prin nimica justificată. Intr-adevăr ce a putut motiva urcarea exorbitantă la care am azistat de cîți-va ani ? Care din condițiunele de exploatare au putut aduce după sine dublarea prețului arendei ? Supra-producția pămîntului ? De loc, căci prin cultura intensivă și nerațională, pe care o făceau marii noștri agricultori, pămîntul, departe de a produce tot mai mult, secătuia pe fiecare zi. Prețurile de muncă? Ferit-a sfîntul, căci prețurile au fost mult mai scumpe de cît acum zece ani, cînd arenzile erau scăzute. Perfecționarea uneltelor de muncă ? Foarte puțin s'a modificat din chipul cum era lucrat acum zece ani pămîntul la noi. Eftenirea capitalului ? Dar acest lucru la noi este condiționat de piața străină și se știe că în ultimii ani această piață a fost rea din cauză că toate capitalurile s'au îndreptat spre întreprinderile industriale, mult mai rentabile de cît întreprinderile financiare.

Prin nimic dar sporirea arenzei n'a fost justificată— doar printr'un joc nebun, în felul unui joc de bursă, unde se risca totul pentru a putea cîștiga eventual foarte mult.

In astfel de condițiuni statul, care trebuie se veghieze ca ordinea și măsura să domnească în toate formele vieței sociale și economice, a trebuit să intervie și această intervențiune liberalii au concretizat'o în proiectul de lege contra trusturilor.

Aceste toate în privința împrejurărilor cari au provocat legea în chestiune.

Un cuvînt acum în ce privește una din importantele consecinți ale legei : retroctivitatea, care rezultă în mod evident și care este absolută din momentul chiar al aplicării legii.

Cu toată măsura care prevede că contractele definitive vor avea curs timp de cinci ani— acele ontracte sunt nule din primul moment, căci arendașii vor putea cere imediat reziliarea contractelor pe baza unei turburări de drepturi, de oarece legea prevede imediata creare a izlazurilor comunale și deci arendașul nu se va putea bucura de deplina stăpînire a pămîntului arendat. Și pe baza unei turburări de drepturi nu se va putea refuza reziliarea.

Pentru moment aceste observațiuni.

C. Sorin.

CATE-VA NOTE

Voința Națională, sub conducerea înțeleaptă a lui Rubinstein, a luat'o pe calea progresului : ziarul lui Beghel apare astă-zi cu data de poimîine.

Explicația ? Calendarul evreesc, respectat la consulatul Boliviei din București, avansează totdeauna cu 2 zile asupra calendarului de stil vechiu.

*

Ziarele liberale publică următoarele :

Ministerul cultelor și instrucțiunei adînc pătruns de însemnătatea ce trebuește să aibă familia în educație, a tipărit mai multe formulare de scrisori, cari vor fi trimise tuturor școalelor secundare din țară, pentru ca pe viitor parinții să poată fi ținuți în curent cu mersul copiilor lor și astfel să colaboreze împreună cu școala la marea operă a educației.

Ce fel de scrisori ar fi tipărit ministerul, nu știm. Căci scrisori, cari să poată pune pe părinți în curent cu „mersul copiilor", pentru ca astfel să colaboreze—copiii împreună cu școala, la marea operă a educației—asta e așa de afumată, că are urgentă nevoie de o altă circulară, esplicativă.

Servitudini perpetue

Dacă e un punct arbitrar și sălbatec în tocmelile agricole e fără îndoială acela referitor la expropiarea forțată a proprietarilor fără expropriație și fără îndemnitate în vederea creărei pămînturilor de imaș.

Nu voim să negăm nevoia creărei de pășune pentru țărani—nevoia lor se simte și poate nu atîta prin lipsa de pămînt cît prin ignoranța creărei de pășune cu plante furagere—dar nu putem să ne inchipuim cum guvernul a găsit o soluție așa de anarhică cu crearea servitudinei pămînturilor proprietărești.

Căci ce este această proprietate care prin voința legislatorului e supusă pe vecie pășunatului vitelor țăranilor? Nu e oare vădit că prin această dispoziție, se ridică toate atribuțiile proprietății și în special folosința acestei proprietăți ?

Ce îi remîne după ce i se ridică acest drept de a se bucura de averea și întrebuințarea ei ? Venitul *pe care i-l va plăti țăranul pentru păscutul vitelor? Un venit în fixarea căruia proprietarul n'are nici un rol, căci el va fi fixat de comisiile regionale după cum am văzut în expunerea pe care am făcut'o în articolele precedente !*

Ori, care e principiul proprietății atunci, dacă eu proprietar nu mă pot serpi și bucura de proprietatea mea și cînd mai ar atunci cînd voesc a mi arenda acea bucată de teren nu pot fixa nici folosele pe care le voesc a le trage ? Servitudinea creată de guvern și răpită din legile ruseşti, e mai crudă și nedreaptă de cît însăși exoropriarea fartată și fără îndemnizație. In Rusia servitutea există în guberniile cari au fost **pedepsite** *de Ruși după ultima revoluție polonză—guberniile Minskului, Vilnei, Kievului. Afară de locurile de pășune anumite în aceste provincii, țaranii pot paște vitele lor în toate pădurile particulare, fără nici o indemnizație pentru aceasta.*

Proprietarii de acolo ar fi bucuroși a da un teren anumit, a ceda o parte din proprietate numai să poată scăpa de această servitute care face ca proprietatea să piardă din valoarea ei—nimeni ne voind a cumpara o avere cu obligații așa de grele.

Doar banca rurală *cumpără aceste moșii, căci ele pot fi vîndute cu ușurință țăranilor de pe aceste moșii. Crearea acestor servitudini au tocmai acest scop de a crea dificultăți proprietarilor și de a-i forța să vîndă singurului cumpărător care se poate prezenta—banca rurală.*

Guvernul nostru întroducînd'o voește a crea aceeași situație—pregătind terenuri pentru banca rurală și deci pentru împroprietărirea țăranilor.

In Rusia guvernul le-a întrodus ca o măsură de pedeapsă contra proprietarilor polonezi revoltați. In ce sunt vinovați proprietarii noștri spre a fi supuși unei atare legi ? Pentru faptul că sunt singura bogăție și singurul credit al nostru pe pi ețele străine ? Pentru faptul că au contribuit mai mult ca oricine la ridicarea noastră ?

Guvernul e prea mult influențat de aripa stîngă a sa—proprietarii prea văzuți ca niște criminali și exploatatori—ca să ne așteptăm la alte legi de cît aceste : anarhice și antisociale.

OAMENI ȘI LUCRURI

Glosa mutatului...

Nu numai cărțile, dar și sfinții au soarta lor. Bună oară Sfîntul Gheorghe, cu neplăcerile mutatului, are cel puțin aureola primăverei, mângierea anotimpului dulce și a dispoziției vesele, a sufletelor încîntate de frumusețe, de cîntec și de flori. Atunci, în fața carelor încărcate de mobilier, în fața priveliștei de nestatornicie și de schimbări, vedeam numai partea idilică a neajunsurilor ; bună oară impresiunea și regretul pelerinului înamorat căruia nu-i mai apare în cadrul ferestrei capul drag al celei dorite...

Cu totul alte gînduri te cuprind însă acum, în ziua celuilalt sfînt cu destin ingrat : sfîntul Dimitrie. Acum sunt flori de ghiață pe sticla ferestrelor și răcite sunt simțirile, răcite dorințele, pornirile, avânturile și iubirile. Iar în fața convoiului trist al cotiugelor împovărate de bejenii, ai cu totul alte gînduri și alte păreri de rău.

In adevăr o milă adînc îți inspiră priveliștea nespus de urîtă a acestei rătăciri generale din loc în loc, căci nu sunt numai lucrurile, obiectele nesimțitoare așa de hoinare din loc în loc, dar sunt și oamenii. In viața noastră de toate zilele se statornicesc adînci legături între noi și diferitele lucruri. In casele noastre de locuit își are fie-ce obiect rostul său, înțelesul său, istoricul său de întîmplări și de suferinți la care într'un chip ori într'altul am fost părtași. Intre om și tot ce-l împresoară se întemeiază treptat treptat o profundă prietenie sufletească, o trainică tovărășie, izvorîtă poate din simpla obișnuință, din vederea zilnică a obiectelor anumite așezate în colțuri anumite și îndeplinind fie-care anumite reale trebuinți ori numai înfrumusețînd spațiul, constituind „atmosfera" camerei. Și acum, pornind de la aceste constatări, cercați a reconstitui rostul acelui frumos și variat mobilier care trece înaintea ochilor noștri, sub forma unui morman piramidal sub care geme cotinga urîcioasă în mersul ei greoi, încet, nesfîrșit, de par'că ar simți el însuși rușinea acestei mutări, acestei vagabonde nestatornicii. Iată—o zguduitură a cotiugei—și în mijlocul străzei s'aude un sunet de pian.

E doar unul din aceleași armonioase sunete care, în sările de iarnă, au fermecat auzul atâtor perechi....Dar atunci pianul era așezat în salonul feric și primea atingerile gingașe ale unor mănușiți delicate cărora răspundea cu cântec delicios. Acum îl zguduie caldarîmul cu ritmu brutal, iar sunetul sporadic a fost un geamăt..

Pe aceiași cotiugă cu pianul—vedeți un așternut moale tăiat de o dîră adîncă,— e frânghia care-l gâtuie cu violență fără să țină seama de dulcea lui moliciune. Intr'un capăt—o canapea, sucită, cu scurtele-i picioare de lemn în sus. Cui i-ar mai da această prozaică mobilă impresia că ea a adăpostit și a auzit atîtea idilice convorbiri, atâtea șoapte de iubire în colțul acelei frumoase camere ? Intr'un alt capăt—câteva oale de flori dispar într'un leagăn, altele tremură într'o balie de rufe.... Cine nu simte milă și scîrbă văzând soarta sărmanelor flori, văzând atâta poezie ucisă de proza mutatului ?

Rodion

Vremuri...și vremuri

In cancelaria școlii No. 15 aveau loc discuții aprinse între cei patru stâlpi ai sfintei instituții, care deși cu totul deosebiți în vârstă și în vederi, totuși ținuți de simpatie—lanțul invizibil ce leagă pe unii—trăiau într'o armonie complectă rămânând fiecare în credința lui : bătrânii—stăpânii experienței—încredințați că numai lor li se datoresc adevăratele metoade și procedee pentru formarea viitoarelor generații ; tinerii compătimind pe cei dintâi cari erau robi rutinei oarbe și prejudițiilor sterpe.

Ceea ce dădea suflet pauzelor dintre orele de studiu erau glumele nesfârșite a le unuia dintre ei : un bătrânel scurt și gros, fără nici un fir de păr alb, dar cu fața brăzdată de încrețituri. Grija ce punea însă, pentru înfățișarea-i exterioară, făcea pe oricine să i dea mai puțin cu 10—15 ani decât avea. Citise mult în viața lui și povestea des din „*Halima*", din „*Iosef Bulsamo*" (pronunță *Bal*-sam accentuând silaba întâi), din „*Geneza*" și chiar din „*Viețele sfinților*". Cât privește Pedagogia, o reducea la experiența proprie a celui ce ar dori să și-o însușiască. Școala, luată numai ca mijloc de traiu, nu-i aducea nici nemulțumire nici preocupare. Inlătura din cale-i tot ce l'ar fi plictisit. Totdeauna sănătos și vesel.

— Ia spune, pietene, suferit-ai vre-o dată de vre-o boală ? — îl întrebau colegii.

— De una singură, încă de când eram copil și de care cred că nu mă voiu lecui niciodată : am un os crescut în dreptul șirei spinării, care nu-mi dă voe să mă încovoiu înaintea oricui ar fi....

Compătimirea, sugerată la început, se transformă numai decât în ilaritate.

Odată aduse în cancelarie un teanc de hârtiuțe pe care le citi una câte una și le puse la rând pe masă.

— Ce sunt astea, stimate colege?

— Ce să fie ? jălbi și iar jălbi.

— De ale cui ?

— Asta-i ! De ale cui ? De ale boboceilor din clasa mea

— Și ce vreau ei ?

— Dreptate, D-le, răspunde bătrînelul ridicîndu-și ochelarii pe frunte pentru a-și mai odihni ochii.

— Dar explică-ne și nouă ; poate-i vre un procedeu bun de urmat.

— Mă rog, la dv. „*micuții*" nu se înjură, nu se bat, nu se ghiontesc și nu vă îmbuibă urechile cu fel de fel de pârituri ?.... Ei bine, la mine regula e, să ție minte tot ce li se întîmplă și odată pe săptămînă să facă jălbi, în care să-și spue fie-care nevoia. Azi e ziua jălbilor. Ascultați una : „Domnule, Sucilă mi-a zis: porc, măgar, dobitoc". Alta : „Domnule, Vântu mi-a zis : du-te la dracu".

— Ei, și d-ta ce le faci ?

— Ce să le fac ? Li trimet și eu unde zice jalba.

Glumele și discuțiile erau cîte-odată întrerupte de cîte un caz neobicinuit—vre-un accident — când cel însărcinat cu supravegherea aducea înaintea areopagului un inculpat.

— Iată, priviți-l pe dumnealui, care n'are ce face alt-ceva în recreație decât să se tăvălească pe jos prin sală. Ce ziceți dv ?

— Bine, tinere — zice bătrînelul oprindu-se din perpetua-i primblare —văzut-ai d-ta pe vre unul din noi profesorii, tăvălindu-ne de-a roata așa, pe jos ? Răspunde.... Nu vrei să spui ? . . . Mergi în sală și te pune în genunchi.

Băețelul cu capul în jos — Dumnezeu știe ce va fi zis în gîndul lui — deschide ușa și pleacă.

— Eu găsesc că pedeapsa punerei în genunchi e foarte dăunătoare unui copil: îi smulge ori-ce sentiment de demnitate omenească, îl înjosim ne mai considerîndu-l om, silindu-l să se tîrască pe pământ ca cel de pe urmă animal — zice unul din colegi.

— Apoi Dvs, cei moderni, voiți să schimbați fața lumii cu totul. Calcați în picioare tot ce-i sfânt și drept apucat de la strămoși—ripostează bătrânul.

— Dar punerea în genunchi nu mi se pare că este ceva așa de sfânt și bun.

— Apoi, iaca cu genunchi târâți pe pământ au eșit atâția oameni mari, atâtea capete însemnate... Câte mai stârniți Dvs. !.. Dacă ai sta să te gândești, i-ar eși numai de cât păr alb, . Auzi...să ți se pue în program gramatica, dar să nu cumva să faci conjugările și declinările și mai ales să nu cumva să dai „bobocilor" regule de învățat ! Dar ce să faci, Domnule, în clasă ?

— A, sunt atâtea de făcut înainte de a ajunge la regulele gramaticei...

— Dar acasă ce să'nveţe D-le? Ce să învețe „micuțul"?

— Ce nevoe să învețe acasă? Pentru ce-i școală? Și noi pentru ce suntem la școală?

— Mă rog, ia lăsați-mă cu de alde astea... de aceea acum copii care vin din clasele D-vs se uită la profesor ca la oricare om, au curajul să spue, că nu înțeleg cutare lucru, apoi că ei nu pot învăța mult pe de rost... și dacă nu le-aș mai tăia cu gustul de vorbă, mai-mai că s'ar pune la discuție cu mine.

— Dar e o plăcere când copiii în chip cuviincios îți aduc naivele lor argumente: o ocasie mai mult pentru a le arata că greșesc.

— D-vs pe semne nu știți: *Quod licet jovi non licet bovi.*

— Apoi noi nu suntem elevii școalelor clasice.

— Foarte rău... foarte rău...

Discuția fu întreruptă de sosirea unui ordin ministerial relativ la niște statistice școlare.

— Ei poftim—zice bătrânelul—asta-mi mai lipsea acum... statisticele dumnealor sale... Eu nu-mi văd capul de treburi și ei cer statistice... N'aveți idee câte am eu de făcut—zise oprindu-se din mers și numărând pe degete.—...Să mă duc la Tribunal, unde am proces cu unul ce nu vrea să-mi plătească niște bani,... să mă duc la Casa de Economie, unde sunt membru în Consiliul de administrație,... ori să mă duc la primărie pentru expropierea unor dughene ale mele...

...O mișcare foarte încetă a ușei și o femee, ce abia calcă înaintează. Ea se uită la care dintre cei patru s'ar putea adresa. O ilusie optică produsă de fum de țigară, de aparență și de umbra broboadei ce i se lăsa pe frunte, de-asupra ochilor, o făcea să creadă că toți sunt tineri și deci găsindu-se în imposibilitate de a prevedea care ar putea fi capul școlii, zise într'un noroc:

— Mă rog, dv. să nu vă supărați, dar am și eu un băet aici în școală și aș vrea să știu cum mai merge el. Il cheamă Gheorghieș.

— Gheorghieș?... Pare că este și la mine unul Gheorghieș... A, da, știu: un băet care are obiceiul să muște pe ceilalți când se supără. L'ai născut, pe semne, în zodia calului?—zise bătrînelul fără să privească pe colegi, cari abea își stăpîneau rîsul.

— Sărut mîna, *conașule*, mai știu eu cînd l'am făcut...Că numai unul D-zeu știe cum l'am crescut și *taaare* m'aș mai bucura să aud că are și el semne bunișoare. Că doar n'am să-l fac cine știe ce lucru mare...ia...măcar un popă—zice femeea neluînd în samă că între profesori era și un preot.

— Apoi ce să-ți spun eu D-tale?...La Aritmetică și la Gramatică pare că tot ar mai mișca el, dar vezi la *rostimi* nu merge de loc—zice bătrînul apropiindu-se de biata femee și uitîndu-i-se drept în ochi—să zică și să tot răszică la *rostimi*. Mai pune-l și D-ta. M'ai înțeles?

— L-oiu pune, *conașule*, răspunde femeea cu ochii plecați și cu mîna la gură —cum să nu-l pun?...Dar...să ertați...eu nu știu ce sunt astea.

— Lasă că nici nu-i nevoe să le știi D-ta, spune-i băiatului că el știe ce sunt *rostimile*.

Și ast-fel treceau pauzele de zece minute.

M. C. Buțureanu
Institutoare

Cronica teatrală

Deschiderea stagiunei.—*Răsvan și Vidra* de B. P. Hăjdeu.

A trebuit să moară Hăjdău ca să vedem pusă în repertoriul nostru național această piesă românească, mai românească decât oricare.

Romînească prin gândirea ei limpede și curată, românească prin suferințele ce răzbat din vreme în vreme în accentele eroilor, românească prin iubirea acea de pământ și de nobleța lui pe care o spune răzeșul hoinar prin țara Leahului și Muscalului, dar cu mintea pururea legată de Nistrul lui, romînească prin limba curgătoare pe care a scris'o așa de frumos Hajdeu.

Răsvan și Vidra e o lucrare cu care s'ar făli ori-ce neam. Atât înjghebarea piesei, atât sentimentele descrise, spre pildă ridicarea sentimentului acela de mândrie până la renunțarea tuturor sentimentelor chiar acela al iubirei de neam în Vidra; iubirea de țară așa de suav redată în răzeșul și Vulpe, spusă în cuvinte așa de dulci; torturile sufletești ale lui Răsvan luptându-se între dorința lui de a trăi liniștit într'un colț de țeară, țăran și el prin mama sa, romîncă, și între visurile sale hoinare susținute și de viclenia Vidrei și de temperamentul lui de țigan; dau operei lui Hajdău valoarea unei opere Corneillene.

Și totuși cîți cunosc această lucrare a lui Hajdău! Nu vorbesc de marele public, care la noi nu citește mai nimic romînește; dar din acei ce susțin romînismul și fac operă de naționaliști adevărați? Nu ne cunoaștem și de acea nu știm să ne și prețuim—iată ce putem spune cu ocazia scoaterei din uitare a acestei opere viguroase a lui Hăsdeu și ar trebui ca teatrul cu rizicul de a avea o sală pe jumătate plină să scoată din colbul vremei acele lucrări gîndite de scriitorii noștri—căci numai așa vom putea numi național un teatru; și nu trebue să așteptăm moartea unui scriitor spre a'l face cunoscut

Și nu numai atît; dar nici odată un artist romîn nu va putea mai bine întruchipa un erou, de cît acela pe care îl cunoaște și simte, care e ceva din viața și moravurile noastre. Căci ori cît de departe e vremea lui Răsvan și al Vidrei de epoca noastră—cîte din sentimentele expuse acolo, n'au fost subliniate de aplause, căci erau țipătul acelei stări sufletești de azi al suferinței celor mici și obijduiți. Și poate prin această analogie de sentimente se explică și reușita admirabilă a întregei trupe.

S'a jucat bine—foarte bine Răsvan și Vidra, cu un întreg excelent și putem fără exagerări lăuda acest debut al stagiunei noastre.

Vom reveni în cronicile viitoare despre fie-care artist în parte.

Astă seară: *Sub epolet*, piesă de Artin Bernede cu debutul domnișoarei Anicuzza G. Cârjă în rolul Jeannei Morin. *Stal*

„Opinia" la HUȘI

Duminică 22 Octombrie a. c. a fost 2 convocări a partidelor politice din localitate; una provocată de dl. general Gh. Teleman și alta de N. Cișman.

1) Dl. general Teleman, a convocat la el acasă pe toți consilierii județieni spre a se discuta și decide atitudinea consilierilor județieni, de oare-ce consiliul județan a fost convocat în sesiune ordinară. Membrii cei mai cu greutate și onestitate politică au fost de părere ca consilierii județeni să se întrunească la Prefectură, să se constitue și să lucreze pentru interesul județului și al comunelor; și singur Culai Emandi, se rîdică și în o perorație vehementă arată motivele care trebue să decidă ca consilierii județeni conservatori să nu se întrunească și să lucreze sub presidența actualului Prefect dr. Lupu. Cum însă erau interesați în cauză unii de a se zădărnici acest vot pentru a avea prilejuri de chiulhane prin mahalale și pe la dulcinee, a doua zi s'au văzut postați în ușa prefecturei, C. C. Nicu și tovarășul său nedespărțit Seriteanu și prin amenințări și promisiuni a făcut ca consilierii județeni să nu se poată întruni în numărul cerut de lege spre a se constitui. Așa a făcut ca d-nii Vasile Arhire, Vasile Gh. Agrigoróei, Vasile N. Vasilache, Ștefan Gheţu Buzilă, Petru Georgescu, Iancu Pivniceriu, Gheorghe Boghiceanu, Enacache Emandi, Adam Mitache etc., să nu se întrunească și astfel să nu să poată complecta numărul cerut de lege. Din aceasta rezultă că cuvîntul șefului conservatorilor locali nu este luat în samă, și deci prestigiul și autoritatea lui e sdruncinată.

Iar o dată consiliul județan dizolvat după dorința lui Cișman, crede a mai repurta vre-un succes electoral și astfel Cișman să discute cu d. I. Brăteanu că fără el nu se poate face nici o mișcare politică la Fălciu și deci să-i dea lui situația.

Credem însă că alegătorii își vor da samă și nu vor mai face greșala neertată ca la alegerea consiliului comunal, dând aripi la oamenii nepricepuți și tembeli în dauna intereselor generale ale cetățenilor și ale orașului.

*

A doua convocare politică a fost a disidenței liberale spre a se constitui în partid. La această întrunire au fost toți funcționarii Primăriei și dălcăușii lui Cișman, care mulți din ei n'au nici drept de vot; căci nu putem pune fruntași liberali din Huși pe frații Dobreanu, cari pînă eri au fost conservatori și care prin nimic nobil nu s'au ilustrat. D-nii Irimia Gheorghiu deputat și Leonida Constantin senator, de și invitați special nu a venit. Vom da monstre de cei care a răspuns la apelul d-lui Cișman: Damaschin avocatu, Gh. Filoti bărbier, Gh. Bolea dascăl, Ilie I. Romila, Iosup I. Romila, Anton I. Romila, M. I. Romila, D. I. Romila, Vasile Gherga, Ivanciu Ispas, D. Gociu Tiganașu, D. Gălușcă, sergent de stradă, Gr. Gherasim, Chiriac Menciu, Hr. Dragoi, Gh. Perjeriu, vatav de moșie la Marcu, Anton P. Catana, Pavel Gheorghiu bărbier, căp. Mustea, P. Bogdan, institutor, căp. Mardare, cel cu interese, N. Baciu func. Primăriei, N. Harnagea, N. Dragoescu. C. Ghinea Ionescu, I. Danilescu, chelar, N. Cornea etc. Toți aceștia au ales președinte pe dl. N. Cișman, și un comitet de 20 în care a pus persoane care n'a fost la întrunire și n'a acceptat alegerea; dar C. C. Nicu trebuia să pue în practică tactica sa, să facă pe om a se decide; credem că acest truc a fost la adresa d-lor Irimia Gheorghiu deputat și Leonida C. senator și sperăm că d-lor se vor lumina și vor eși din pasivitatea în care stau, pentru limpezirea situației în partidul liberal la Fălciu și pentru curățirea moravurilor politice.

Potrivit nouei legi a procedurei electorale, listele electorale se întocmesc de tribunale, și nu de primărie.

La clubul conservator din Iași, piața Unirei, funcționează o comisiune care se pune la dispoziția alegătorilor, pentru orice lămurire electorală, în fiecare zi dela oarele 5—7 p. m.

Litere-Științe-Arte

Marele scriitor rus Leonid Andrief a terminat o nouă dramă: *Majestatea Sa Foamea* în care atinge arzătoarea chestiune de actualitate și unele din importantele probleme politice ale Rusiei moderne.

*

A apărut No. 9 din Revista idealistă cu următorul sumar:

1) V. Anestin: Pluralitatea lumilor locuite, 2) Petru Vulcăn: Printre morți neîngropați. Partea II, 3) Smara: Scăndura de scapare (nuvelă), 4) Cugetări, 5) N. Zaharia: Cronica științifică, 6) *Poezii*: Ștefan Braborescu: Plânsul inimii; Cad frunze, 7) M. G. Holban: Viața în țară și în străinătate.

*

Auguste Rodin, sculptorul modern al Franței, în jurul căruia s'a vorbit atîta și a cărui fiecare lucrare ridică discuțiuni —își exprimă vederile lui despre arta și artiști într'o serie de destăinuiri făcute d-lui Gsell și publicate în La Revue. Iată spre pildă opinia lui Rodin despre Carrière.

„O intimitate de Carrière!...Femea sa și unul din copiii sei! Ah! cîtă dreptate a avut bravul meu prieten de a lua pururia modelele sale de la vatra lui! Cîtă dreptate avea de a trata pururia acelaș subiect. Pentru ce am căuta mai departe subiecte de lucru. Cea ce e mai aproape de noi, cea ce este mai personal, e și acea ce este mai general și cea ce poate mai mult emoționa pe toți oamenii.

Căci coborînd cît se poate mai adînc în propriul nostru suflet întîlnim omenirea universală și eternă. Dar artiștii mediocri nu știu face ceva nou cu sentimente vechi: ei nu știu vedea cu proprii lor ochi cea ce este dat fiecărui de a vedea și își torturează creerul de a găsi subiecte patetice. Adevăratul patetic iată-l: o mamă sărutîndu-și copilul...Adevăratul patetic ne împresoară din toate părțile... Dar nu sunt de cît marii artiști ca Cariere cari le pot pricepe!

Informații

Următoarea telegramă a fost expediată d-lui Take Ionescu, de către partidul conservator din Putna.

D-lui Take Ionescu
fost ministru
București

Partidul conservator din Putna, credincios adevaratelor valori ce are, profită de ocaziunea zilei D-voastre onomastică să vă prezinte omagii respectoase și urări de sănătate și fericire, pentru gloria partidului în care luptați statornic și pentru realizarea aspirațiunilor neamului.

Gogu Constantinescu, N Rainu, fost deputat, D. Nicolescu fost deputat, Al. Iurașcu fost deputat, mare proprietar, Paul Van Saanen mare proprietar, Capitan C. Tzanovici fost ajutor de primar, Panaite Georgescu avocat, fost ajutor de primar, N. G. Ilie mare proprietar, Matei Bottez avocat fost director de prefectură, Dr. Gr. Cugler, Grigore Baroncea mare proprietar, Tachi Vrabie mare proprietar, fost primar, Ghiță Grigoriu mare proprietar și vinicultor, Grigore S. Guriță mare propritar, Const. G. Grigoriu mare proprietar, Locotenent Ion Nestor mare proprietar, Ionas Robescu mare proprietar, Vasile Nădejde fost deputat și primar, Petre Boiu mare proprietar, Costică Negutz mare comerciant și proprietar, Ion Tedorescu, Ion Davidescu, Ion Crângu advocat, George Em. Miciora advocat, Sava Vasiliu mare proprietar, Preot Tutoveanu, Ghiță Rusovici comerciant, Farmacist Șotropa N. Vasiliu comerciant, Mihai Paraschivescu advocat, Gh. Gh. Ghiorghiu advocat, Vasile Stănescu-Putna advocat, Al. Crângu proprietar, D. Ștefănescu advocat, Vitzu Ionescu advocat, N. Lagescu, Th. Ionescu avocat, I. M. Botez avocat, Vasile M. Dumitriu avocat, C. I. Roiu avocat, Preotul Ștefan Băzgan licențiat în teologie, Grigore Pruncu comerciant, Niculae Bene fost director de prefectură, Grigore Stănescu comerciant, Costică Paraschivescu inginer-șef mare proprietar, Simion Crainic profesor, Preotul Taftă mare proprietar, Petru Grigoriu comerciant, Iorgu Chiper, Fane Grigoriu comerciant, Preotul Al. Ralescu fost consilier comunal, Preotul Nicolae Andronachi, Sandu Bostiog Niculae Paraschivescu, Prootul Ghiță Ralescu, Iordachi Iorga, Inginer Emil Balaban, Iancu Petrescu, V. T. Iorga, Preotul I. Hărțescu, Const. Sandulescu, pensionar, fost consilier județean, Emanoil Christescu advocat, Ioan Hărțescu, Gogu Georgescu advocat, Vasile Bostiug, Nicolai Iosef, D. Kiriak, An. D. Zaharia, C. V. Velniță, C. S. Helciu, C. Rașcu mare proprietar, Vasile Harabor, Stan Jinga, Ion Manole, Raicu Panciu, M. Ivanciu, Th. Gătză, Dim. M. Stoian, D. Marascu, D. Panaitescu, Ghiță Preot. Nedelcu, Pavel Beceanu fost consilier județean, Nicu Dacu pensionar fost consilier comunal, Ion Pr. Buluș, Vasile Maftei, An. Filoti, G. Dimitrescu, Preot. Anastase Curcă, Preotul Apostol, Ion Dimitriu, Preot. N. I. Atanasiu, Preotul I. Pușcă. Matei Dimitriu advocat, Iancu Țironi, Ion Bacalu, Nicolae Anghel, Stoica I. Stoica, Mih. Preot Nedelcu, Const. Paiung, Preot Ion Nedelcu, Toader Ursu, Inginer George Manug, toți proprietari și alegători Col. I.

Partidul conservator din județul Suceava a delegat pe d-nii Sebastian Moruzi, Constantin Miclescu și dr. Boroianu a-l reprezenta la inaugurarea statuiei marelui Lascar Catargi.

Din Fălticeni s'a trimes următoarea telegramă:

D-lui Tache Ionescu
București

Ca membri ai partidului conservator din județul Suceava, vă exprimăm cu ocaziunea onomasticei Dv. cea mai profundă admirațiune și cel mai sincer devotament.

Sebastian Moruzi, Gh. Măcărescu, căpitan Dimitrie Sturza, Matei Millo, Nicu Catargi, Stefan Bonachi, G. Giurăscu, Ioan Tatos, Ludovic Basarab, Stanislas Cihoski, Dimitrie Boroianu, Ioan Ghițescu, Chiril Kivielevski, Gavril Iacovlof, Const. Gutter, căpitan Softa, A. Gorovei, George Străjescu, David Tatos.

Din partea clubului conservator din Putna vor participa la desvelirea statuei nemuritorului Lascar Catargi d-nii Gogu Constantinescu șeful partidului conservator, Nicolae Rainu, Dimitrie Niculescu, Al. Jurașcu, V. Nădejde foști deputați cum și d-nii Matei Botez Paul-Van-Saanen, căpitan Tzanovici și Inginer G. D. Manug.

*

In Focșani face mare senzație dispariția perceptorului circ Mărășești-Bulai. S'a constatat că lipsesc vre'o 40,000 lei. Inspectorul financiar Petrescu e în localitate și face verificarea casei și scriptelor. Se bănuește că numitul ar fi plecat spre America.

Autoritățile au luat măsuri pentru prinderea și urmărirea delapidatorului perceptor.

Eri la abator prețul cărnei a fost de 76 de bani. Casapii însă, contra dispoziției administrației comunale, care anunțase prețul cărnei 80 bani, au vînduto cu 90 bani kilogramul.

S'a dresat cuvenitul proces-verbal pentru darea lor în judecată.

Cu această ocazie avem de atras atenția administrației comunale asupra faptului că casapii evrei din piață, de și declară prețul cărnei de 75 bani, cînd se duc la trunchiu, o vînd cu mult mai scump.

D. avocat M. C. Drăcșineanu, s'a mutat de ieri în str. de jos 13—15.

Comitetul societății Turn-Verein s'a ales din nou, după cum urmează: d-nii I. Reinike, președinte; Rudolf Ledsvinka, casier; Paul Balbo, secretar; Pd. Cornelssohn, Jurt-Mart, Teodor Berescu și Krijanovschy, membri.

D-șoara Elena T. Pascu, licențiată în litere, a fost numită suplinitoare la catedra de limba română și franceză, la școala profesională din Bârlad.

In ultima ședință a comitetului central instituit pentru ridicarea statuei lui Alexandru Cuza, ce s'a ținut în saloanele Camerei de Comerț, s'a decis ca, față de timpurile de față, să nu se mai lanseze noui liste de subscripții, ci să se lucreze pentru încasarea sumelor înscrise până acum.

In întrunirea ce a avut loc la păr. C. Păun, președintele Societății culturale „*Viitorul*" s'a hotărît între altele ținerea de conferinți cu caracter religios-social în aula Universității de Iași, pentru care scop se va mijloci la Rectorele Universității să pună la dispoziție sala pentru 4 Duminici în cursul ernei.

De o cam dată s'au fixat 4 asemenea conferințe ale d-lor Pr. I. Gotcu (Decembrie), Gh. Ghibănescu (Ianuarie), Pr. Grigoriu (Februarie) și D. Boroianu (Martie).

Subiectele vor fi nu curat teologice, ci moralo-sociale, privind rolul preutului în societate.

D. general de brigadă Pavlov va inspecta în zilele de 29, 30 și 31 Octombrie a. c., regimentul 13 Ștefan cel Mare din localitate.

Starea locotenentului Alex. Pruncu, victima atentatului din strada Banu, s'a îmbunătățit foarte mult, în urma îngrijirilor ce i s'au dat de medici.

Starea lui nu mai înspiră grijă și e probabil că în curînd locotenentul Al. Pruncu va părăsi patul.

I. P. S. S. Mitropolitul Partenie Clinceni al Moldovei și Sucevei a fost azi dimineață la Bârnova, unde a oficiat un parastas pentru odihna sufletului răposatului preot Mereuță.

Cu această ocazie Inaltul Prelat a făcut și o inspecție parochiei din Bârnova.

Eri a încetat din viață, la locuința sa, preotul Ioan Guță, parochul bisericei Sf. Neculai din Ciurchi.

Universitare.—Ministerul instrucțiunei publice a comunicat facultății juridice, că luând avizul consiliului permanent de instrucție, a fost de părere a nu se aproba recomandarea d-lui Grigore Demetrescu ca docent în specialitatea dreptului civil, avîndu-se în vedere mai cu seamă faptul că n'a prezentat nici o lucrare în specialitatea pentru care corea abilitarea, după cum cere imperios art. 12 din regulamentul pentru numirea docenților.

— Consiliul facultății juridice din localitate a perificat diploma de doctor în drept de la Gand a d-lui Jean Paraschivescu.

— Domnul D. I. Borș, licențiat al facultății juridice din Paris, a cerut facultei respective eșane să-i vizeze diploma de licență.

— Rezultatul examenelor de licență în drept I, II, III, se vor da după 1 Noembrie de oare-ce până'n prezent n'au fost examinați candidații la drept administrativ și constituțional.

— D. Hamangiu, suplinitorul d-lui C. Stere, va începe examenele Marți 30 Octombrie.

— Senatul universitar împreună cu consiliul facultății juridice a fost convocat pentru azi Sâmbătă, spre a procede la recomandarea unui candidat la catedra de drept roman, rămasă vacantă prin regularea drepturilor la pensie a d-nului Danielopol.

— 21 de studenți, ai facultății de Drept din capitală au cerut înscrierea ca studenți în acest an la facultatea respectivă eșană.

— Cursurile facultății de litere vor începe în ziua de 1 Noembrie.

— D. Iulian Teodorescu a început a ține cursurile. Marți 30 Octombrie va începe d. Vasile Dimitriu și Matei Cantacuzino, Joi d. Burada, iar Vineri d-nii Tabacovici și Grigore Demetrescu.

— Printre profesorii facultății juridice domnește o vie și legitimă nemulțumire de oarece nici până astăzi, deși a trecut mai bine de o lună dl. M. B. Cantacuzino n'a fost confirmat ca decan al acelei facultăți, deși a fost ales cu unanimitate de voturi.

— D. profesor P. Neculescu nu și-a anunțat încă data examenelor de la facultatea de filosofie.

Celelalte examene la această facultate sunt isprăvite.

Consiliul profesoral al facultății de drept din București se va întruni din nou astă-seară, spre a discuta chestia înființărei doctoratului.

La această ședință va lua parte și delegația consiliului facultății de drept din Iași.

Astă seară la *Teatrul Național* se va juca „Sub epolet" piesă de Arture Bernede cu debutul d-șoarei Anicuzza Cîrjă în rolul Jeannei Morin.

D-nii: locotenenți Cantuniari și Gane, cel întâiu numit substitut de comisar regal în locul d-nului locot. Danielopol și celalt substitut de raportor al consiliului de răsboiu, în locul d-lui Cantuniari, au depus astă-zi legiuitul jurămînt, în fața consiliului de resboiu, presidat de d-l colonel Andronic Georgescu.

DIVERSE

— Părintele Ion Gotcu, de la biserica Sf. Spiridon, a obținut un concediu de 10 zile, pentru interese familiare.

— Azi diminiață P. S. S. Archiereul Ghenadie Georgescu, egumenul bisericei Sf. Spiridon, asistat de întregul cler al acelei biserici, a oficiat un parastas pentru odihna sufletelor lui Dimitrie și Ecaterina Suceveanu, donatori ai cassei Sf. Spiridon.

Prima serată de eri 26 Octombrie dată cu noul cinematograf Pathé Fréres-Paris în sala Teatrului Circ Sidoli sub inteligenta conducere a electrecianului Bottez a avut cea mai perfectă răușită. Rar s'a văzut o programă așa de bogată și variată la asemenea serate; admirabil alcătuită din scene comice, dramatice, feerice instructive etc, serata de eri a fost un adevărat deliciu pentru imensa mulțime de spectatori.

Trebue să recunoaștem cu plăcere că s'au adus mari îmbunătățiri salei Teatrului-Circ Sidoli. Ea a fost bine iluminată și încălzită și s'au înlăturat curentele de aer.

Seratele acestea atît de amuzante și instructive se succedă regulat în fie care seară și nu putem de cît îndemna călduros pe cetitorii noștri să asiste la ele.

Ultime informaţii

Pe soclul statuei nemuritorului Lascar Catargi s'au săpat următoarele date: 1857, 1859, 1864, 1866, 1871, 1897.

Aceşti ani cuprind tinereţa, bărbăţia şi bătrîneţa lui Lascar Catargi, şi arată faptele mai însemnate politice la care a luat parte.

1857 a fost ales deputat în divanul adhoc.

1859 a fost candidat la domnie ca unionist, dar a dezistat pentru a nu se zădărnici opera unirei prin prea multe candidaturi, întru cît antiunioniştii erau mai numeroşi şi aveau candidaturi tari ca a lui M. Gr. Sturza şi Gr. M. Sturza.

1864, în calitate de prèşedinte al Camerei, Lascar Catargi primeşte lovitura de Stat la 2 Maiu.

1866. Locotenţa domnească de trei a cărei membru era, înăduşă în mod energic mişcarea revoluţionară de la 3 April Iaşi provocată de Roznovanu.

1871. In urma incidentului din sala Slătineanu, după care se sparg ferestrele consulatului german, tînărul domn voeşte să abdice. Lascar Catargi ca fost locotenent domnesc, fiind chemat la Palat ca să i se demită puterea în mînile sale, ia asupră-şi răspunderea situaţiei; şi dă ţării cel întăiu guvern statornic de 4 ani, salvînd dinastia.

1897. Lascar Catargi aduce liniştea în Biserică şi prin autoritatea sa de şi era în opoziţie, dictează guvernului liberal textul chiar al legii pentru deslegarea chestiunei Ghenadie.

Timp de 40 de ani Lascar Catargi a umplut paginile istoriei ţării cu marea lui personalitate.

Proslăvirea lui de astăzi e tributul de recunoştinţă ce ţara îl dă celui mai ales al ei fiu şi cetăţan.

—

Ministerul de interne printr'o circulară a cerut prefectului de judeţ să vină în înţălegere cu decanul baroului de avocaţi, pentru a organiza şi la penitenciarul central din localitate conferinţe ţinute de avocaţi în faţa deţinuţilor în scopul a îmbunătăţi moralul lor.

Doctoratul în drept.—Colegiul profesoral al facultăţei de drept din Iaşi, discutînd chestia creărei doctoratului la acea facultate, s'a pronunţat menţinînd, în principiu, sistemul bifurcaţiei din regulamentul actual în vigoare şi admiţînd, tot-odată, ca unele cursuri precum: Dreptul internaţional public, Filosofia Dreptului şi Sociologia să fie obligatorii în ambele ramuri.

Pe baza acestor norme programul doctoratului în drept a fost astfel alcătuit:

Anul I, Cursuri comune: Filosofia dreptului, Istoria Dreptului, Drept internaţional public.

Secţia juridică: Dreptul Roman cu privire, în special, la transporturile dreptului;

Secţia ştiinţelor de stat: Istoria doctrinelor sociale.

Anul II Cursuri comune: Sociologia.

Secţia juridică Drept civil aprofundat şi comparat. Drept comercial comparativ şi maritim.

Secţia ştiinţelor de stat: Ştiinţi de stat; Politica economică şi socială.

—

Primarul comunei Cîrniceni a raportat parchetului că jandarmul Gh. Botez din Propricani a adus la primăria acelei comuni pe muncitorul Ioan Ţiţu de loc din Iaşi, dispărţirea IV-a, care fusese găsit în stare muribundă pe drumul ce duce la Ţiganaşi. La primărie numitul muncitor a încefat din viaţă.

Acum cîte-va zile se zvonise că trenul ce plecase spre Bucureşti ar fi fost atacat cu pietre între Bîrnova şi Ciurea şi că s'ar fi tras focuri de revolver.

Primul procuror a orînduit o anchetă şi s'a constatat că faptul e neexact şi că în acea zi a fost o nuntă în apropiere la o casa de lîngă linie unde s'au tras focuri de revolver, după cum se obişnueşte la ţară.

Primarii din comunele de pe malul Prutului au avizat prefectura că din cauză că li s'a interzis sătenilor de a face uz de apa din Prut, fie pentru ei, fie pentru vite, şi cum prin partea locului nu sunt fîntîni, sătenii cer să li se permită macar a'şi adapa vitele în Prut.

La 1 Noembrie comisiunea de judecată a institutorilor şi învăţătorilor din circumscripţiunea Iaşi va judeca în sala senatului universitar procesul d-nei Ecatherina Popescu, născută Tataru acuzată de imoralitate.

Inaintea judecătoriei ocolului Vaslui s'a petrecut zilele trecute un proces foarte delicios care pune în evidenţă şi spiritul judecătorului de acolo şi tendinţele unor anumite „mici canalii".

Un oarecare Neculai Filip, cârciumar în Vaslui, chemase în judecată pe domnul Sandu Râşcanu, sprea fi condamnat să plătească suma de 1,373 lei pe care d. Râşcanu i-ar datora încă din anul 1892 când, după spusa reclamantului d. Sandu Râşcanu se alesese deputat al colegiului III de Vaslui şi cheltuise acea sumă cu hrana alegătorilor.

Spre a spulbera repede pretenţia cîrciumarului d. Râşcanu produse înaintea judecătorului un certificat al comunei Iaşi doveditor că în anul 1892, cînd reclamantul susţine că d. Rîşcanu se alese la Vaslui, d-sa se alesese de fapt în Iaşi.

Judecătorul n'a vroit să ţie samă nici acestă dovadă nici faptul prescripţiei şi a dat jurămînt d-lui Rîşcanu.

Duminică 21 c. a avut loc la R-Sarat logodna gentilei d-re Lilly Robescu cu dl. N. Holban.

—

Consiliul de răsboiu. — Astă-zi a venit înaintea consiliului de răsboiu al corpului 4 de armată, judecarea procesului căp. Gh. Boureanu, fost comandant al comp. de jandarmi rurali din Dorohoi, dat judecăţei pentru deturnare de furaj şi bani ai statului.

Şedinţa s'a deschis la orele 9 dim. Consiliul se compunea din d-nii: col. Andronic Georgescu, preşedinte; maiorii Dimitriu şi Vrabie şi căpitanii: Bănciulescu şi Balmez, membri.

Se introduce acuzatul şi d. Poroineanu, grefierul consiliului dă citire ordonanţei de darea în judecată, care arată că d. căp. Boureanu, s'a făcut vinovat de deturnare de furagiu şi bani ai statului, fapt prev. de art. 140, al. 2 şi 3 c. j. m. şi pedep. de art. 256 şi 258 c. j. m.

Dîndu-se cuvîntul acuzatului, acesta arată că la începutul lunei Martie a. c. cînd s'a schimbat guvernul, prin intervenţia prefectului de Dorohoi s'a trezit înlocuit prin d. sub-locotenent Stoian Gh. Vasile. Ordinul de înlocuire spunea că acesta din urmă să ia comanda campaniei în locul d-lui căp. Boureanu, iar acesta să ia numai ad-ţia companiei, cea ce era o mare nedreptate, — recunoscută dealtminteri şi de consiliul de războiu — căci nu e de admis ca un căpitan să fie subalternul unui sub-locotenent.

Acesta din urmă primi ordin să ia în primire efectele companiei de jandarmi şi pe cînd căpitanul Boureanu veni să facă darea de samă, sub-locotenentul Stoian avu o purtare necuviincioasă faţă de d-sa, pentru care fapt a fost pedepsit. Din această cauză d. căp. Boureanu nu vroi să dea pentru moment pe samă efectele pînă după un timp, cînd veni în inspecţie d. Lt. col. Mirinescu, inspectorul general al jandărmăriei, care anchetă cazul. In acest interval se găsi lipsă la furaj şi o încurcătură în socotelele băneşti, fapt care a fost adus la cunoştinţa comandamentului corpului 4 de armată, care a orînduit imediat o anchetă. Căpitanul Boureanu a declarat că ceia ce lipseşte pune imediat la loc,—d-sa fiind un om salvabil, avînd proprietate în judeţul Dorohoiu—cu toate acestea el a fost trimes în judecata consiliului.

După ascultarea acuzatului s'a interogat martorii: sub-locotenentul Stoian, sub-lt. Cucu, şi sergentul Axinte, din depoziţia cărora a rezultat că d. căpitan Boureanu nu poate fi vinovat de lipsa furajului, căci în intervalul înlocuirei d-sale, acesta se epuizase.

D. căp. Al. Dimitriu, comisarul regal al consiliului a făcut requisitorul, după care s'a dat cuvîntul apărărei.

După o mică deliberare, consiliul în unaminitate a achitat pe căp. Boureanu.

—

Cruda moarte a răpit din sinul familiei, pe mica Victoriţa Obreja, astă-zi dimineaţă la orele 7.

Un îngeraş sburat spre Ceruri!

NOUA ŞI PRINCIPALA

Colectură Romînă

Onor. Direcţiunea Loteriei Statului avînd în vedere esactitatea şi modul conştiincios cu care am condus **Sub-Colectura** pentru Loteria I şi a II a decis ca cu începerea

Loteriei a treia

sămi încredinţeze o **Colectură Principală pentru oraşul Iaşi.**

Rog dar pe Onor. Public şi pe toţi clienţii mei ca pentru **clasa întăia a Loteriei a treia**, dacă doriţi a vă îmbogăţi să cumparaţi bilete de loterie numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA

— Colectură Romînă —

TH. P. MAXIMOVICI

Biletele pentru clasa I-a a Loteriei a treia se vor pune în vînzare la începutul lunei Noembrie 1907.

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 27 Octombrie

Reformele şi conservatorii

Bucureşti.— In cercurile conservatoare s'a discutat eri posibilitatea unei consfătuiri a comitetului executiv cu delegaţii partidului cari vor sosi din provincie cu ocazia desvălirei statuei lui Lascar Catargi, în prtvinţa reformelor pe care partidul conservator le va opune reformelor agrare ale guvernului.

Modificarea legei comunale

Bucureşti. — Astă-zi dimineaţă s'a trimis la tipar proectul de lege redactat de d. Ionel Brătianu prin care se modifică actuala lege a organisărei comunelor rurale.

Prin acel proect se înfiinţează secretari de sat cari vor avea răspunderea actelor administrative şi vor fi numiţi direct de stat. Primarii nu vor avea a se ocupa de cît de actele de pură gospodărie.

Secretarii comunali se vor alege printre licenţiaţii în drept. Pentru sporul de cheltuielile necesitate de această lege se prevede suma de 1 milion la care se va adăoga venitul din fondul zecimilor judeţene şi a fondului cercurilor comunale. Se mai înfiinţează cîte un secretar general la fiecare prefectură de judeţ care va lucra în numele prefectului.

Proectul acesta va fi supus în ziua de Mercuri 31 Octombrie unei comisiuni de 15 prefecţi cari au fost chemaţi în acea zi în Capitală de către d. Brăteanu.

Turburări ţărăneşti

Galaţi.—In comuna Sileşti judeţul Covurlui a isbucnit o mare fierbere printre ţărani. Aceştia au dat foc la nişte şire de paie ale proprietarului d. Stamatiade şi au ameninţat şi cu distrugerea conacului.

Astă-zi dimineaţă, o companie din regimentul 11 Siret a plecat să restabilească ordinea.

Duel

Bucureşti.—In urma unei discuţiuni ivite între d-nii Corvin Petrescu, redactor la ziarul „Roumanie" şi G. Ionescu, avocat, o eşire pe teren, cu spada, a avut loc astăzi dimineaţă.

D. Petrescu a fost uşor rănit la mînă.

Şedinţa comisiei Parlamentare

Bucureşti.—Astă-zi a fost din nou o întrunire a membrilor comisiei parlamentare agrare. D. Sturza, care se află la Sinaia, n'a luat parte la şedinţa la care, de altmintreli, nu erau faţă de cît 15 membri.

D. Toma Stelian a dat citire articolelor din proectul tocmelilor agricole, ce urmează a fi discutate astăzi. Se va discuta anume partea privitoare la plăţile pe cari proprietarii şi arendaşii le vor face primăriei, subformă de impozit.

D. *Poenariu-Bordea* se declară contra acestei dispoziţiuni şi care ca ea să nu fie menţinută de cît în cazul de neînţelegeri între arendaş şi proprietar pe de o parte şi muncitori pe de alta.

D. *Ionel Brăteanu* recunoaşte dreptatea d-lui Bordea şi declară că proiectul definitiv va cupride modificarea propusă.

Trece apoi la discuţia articolului „plata rămăşiţilor". Domnii Culoglu şi Nacu combat dispoziţia proectului. D. Juvara se uneşte şi d-sa şi arată că această parte a legei a fost studiată în pripă.

D. Brătiann spune că are convingerea că dispositiunile în discuţie sunt bune.

Spre a nu se crede însă, că guvernul nu admite modificări cînd ele au bază, va lăsa ca discuţia să se facă în deplină libertate.

D. Costinescu este de aceiaşi părere.

In chestiunea maximului de dijmă şi minimului s'a hotărît ca dispoziţiile acestea să fie prevăzute în proect, dar să se specifice că dijma nu va putea trece nici odată peste proporţia una şi una. Cu acest chip comisiunile regionale vor avea rolul lor limitat întru cît chiar prin lege se specifică care este maximul de dijmă.

Şedinţa de după amiazi s'a deschis la 2. După toate probabilităţile mîine Duminică va avea loc numai o singură şedinţă.

Propunere respinsă

Viena.—La începutul şedinţei d. Adler, socialist a propus ca în vederea crisei ministeriale, şedinţa să fie ridicată.

Această propunere a fost respinsă.

Dezmintire

Paris.—Cailaux desminte formal ştirea după care ar avea intenţiunea să modifice proectul de impozit asupra venitului şi cu deosebire partea privitoare la rentă.

Budapesta.—Cercurile competente desmint ştirea dată de ziarele de aci că guvernul ungar ar fi schimbat punctul seu de vedere cu chestiunea negocierilor de urmat pentru încheerea unui tratat de comerţ cu statele balcanice şi că ar fi renunţat la împotrivirea ce o făcea până acum contra importului vitelor vii.

Situaţia ministerului Austriac

Viena.—Comisiunea pentru cercetarea proectului compromisului Austro-Ungar a amînat discuţiunea asupra acestui proect din cauza situaţiunei din cercurile parlamentare. Se asigură că primul ministru pentru a-şi asigura adoptarea compromisului ar avea intenţiunea să reconstituiască ministerul, afară de aceasta ar demisiona doi miniştri, d-nii Paçak şi Forst.

Se vorbeşte de asemenea şi de crearea ministerulni lucrărilor, după ştiri demne de încredere 2 creştini socialişti d-nii Geszman şi Ebendoch ar întra în cabinet. D. Ebendoch ar lua ministerul agriculturei şi d. Geszmann ar fi desemnat pentru ministerul lucrărilor. Cehul Praschek ar înlocui pe d. Pacak, iar ministerul comerţului ar fi rezervat unui tînăr ceh. Pînă acum nu este nimic hotărît în această privinţă.

Ciocnire

Agram.—Cu prilejul alegerei preşedintelui asociaţiei academice, studenţii serbi şi bulgari au votat cu progresişti contra partizanilor lui Stancevici, astfel că candidatul progresist a fost ales şi cînd studenţii serbi au intonat în aula Universităţei imnul sîrbesc s'a produs o ciocnire între dînşii şi partizanilor lui Stanciovici, s'au tras şi 2 focuri de revolver, profesorii au isbutit să liniştească spiritele. In urmă partizanii lui Stanciovici au străbătut stradele strigînd jos serbii.

Nou ambasador

Waşington. — Secretarul de stat Rod anunţă că ministerul statelor Unite la Hage, Hyll va fi primit ambasador la Berlin în locul d-lui Tower d. Breanpre va fi numit ministru la Haga, secretarul de ambasadă de la Berlin d. Spencereddy va fi numit ministru la Buenos-Aires.

Atentatul din Cetinge

Belgrad.— (oficial). Ştiri din Cettinge asupra afacerei bombelor ar impresiona toate cercurile politice din Belgrad în mod desagreabil. Se exprimă regrete că printre supuşii muntenegreni s'ar putea găsi indivizi care se cugete la un atentat. Guvernul sărbesc îndată după primirea ştirei din Cettinge a ordonat o anchetă pentru a constata dacă şi pînă la ce punct personagiile numite în telegrama din Cettinge sunt compromise în această afacere, dacă acuzarea e exactă se va procede cu severitate contra vinovaţilor.

Cercurile competinte declară categoric că din partea Sărbilor nu s'a censtatat vre-odată agitaţiuni contra Muntenegrenilor şi că din potrivă toţi Sărbii vor dori totdeauna binele Muntenegrului; deci e cu desăvîrşire neîntemeiată ştirea dată de ziarele vieneze după care afacerea bombelor ar fi fost înscenată din partea Serbiei cu tendinţa de a se îndrepta un atentat contra prinţului Nicolae şi contra membrilor dinastiei; întru cît priveşte pe lucrătorul Raicovici s'a constatat că nu a avut vre-odată relaţiuni cu emigranţii Muntenegreni care stau în Belgrad.

Procesul fostului ministru Nassi

Roma. —Inalta Curte a continuat dezbaterile în afacerea Nassi. Şedinţa a fost deschisă la oarele 2. D. Circatti termină depunerea sa şi apoi d. Biszolati repetă acuzaţiunile formutate la cameră contra lui Nassi şi cari au provocat numirea comisiunei de 5 membrii. S'a ascultat apoi deputatul Saparyto autorul raportului prezentat Camerei şi în urma căruia afacerea Nassi a fost declarată deschisă. El declară că nu e adevărat că toţi oamenii politici au făcut ca Nassi, adţiunile au putut comite erori dar oamenii de stat nu au comis nici odat asemenea fapte.

Nasi în replică a zis că a dobîndit convingerea că Saparyto a fost vrajmaşul seu, el a făcut o anchetă în contra sa fără a fi fost însărcinat să o facă şi s'a opus ca Nassi să fie ascultat în faţa comisiunei bugetare pentru a da explicaţiuni. Se ascultă apoi d-nii Cartese şi profesorul Vagleri care au fost sub-secretari de stat şi şefi de cabinet la ministerul instrucţiei publice, după aceia şedinţa a fost suspendată pentru cît-va timp.

Turburări

Constantinopol.—La 5 Noembrie au avut loc la Aleppo manifestaţii contra scupirei păinei. Mulţimea a voit să jefuească magasinele. Valiul şi jandărmăria au fost primiţi cu petre. Cîte-va persoane printre care şi femei, au fost rănite. Valiul a cerut să se trimeată trupe. După indicaţiile date de Poartă, ordinea s'a restabilit.

S'a perdut

Un căţeluş mic negru, pieptul lăbuţele şi la ochi pete galbene, părul scurt, urechile şi codiţa tăiete, răspunde la numele de *Gypsy*. Aducătorul va primi 20 lei.—

A se adresa la d-na Luca 25 str. Romînă.

M. Con. Drăcşăneanu

AVOCAT

S'a mutat strada de jos 13—15.

Prof. Dr. Bălăcescu

CHIRURG

Dă consultaţii pentru boale chirurgicale şi boale de femei.

Luni, Marţi şi Mercuri

de la ora 10—12 a, m. la

HOTEL TRAJAN

Birourile casei de bancă ***Morit Wachtel*** s'au mutat [illegible] orfelinatului Neuchotz, vis-a-vis d hotelul Trajan, strada Academiei

La Magazinul

Fraţii POLLINGHER

AU SOSIT

Renumiţii **Şoşoni** şi **Galoşi**

Adevăraţi Ruseşti

Marca „COLUMB"

cu noua invenţiune contra lunecării

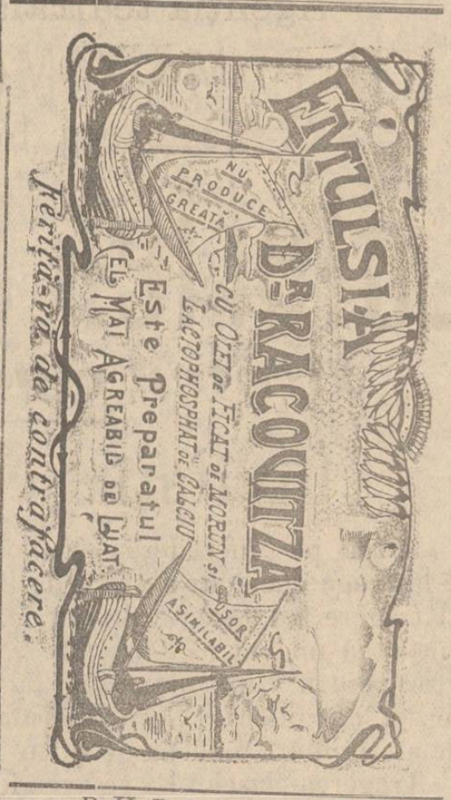

PUBLICAŢIE

Cercul Militar Iaşi face cunoscut amatorilor că în ziua de 31 Octombrie a. c. se va ţinea licitaţie, în localul Cercului, strada Carol No. 44, pentru darea în antrepriză a popotei ofiţerilor.

Condiţiunile de angajare şi garanţia ce trebue depusă se pot vedea în fie-care zi la cancelaria Cercului Militar între orele 3—6 p. m.

Comitetul

PARFUMAŢI ODAILE NUMAI CU PAPIER IDEAL SE GASESTE DE VINZARE IN TOATE DROGUERIILE SI FARMACIILE DIN TOATA LUMEA

1420 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usurează şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele*, *Gastralgia*, *Sciatica*, *Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiŭ să se ia 3 hapuri: unul dimineata, unul la dejun, şi unul la cina, sêra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua di: 2 dimineata, unul la dejun, şi unul la cina, sêra. Nu trebue să ia mai mult de câte 4 pe di.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potu găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.*

O maşină de tipar Nr. 12 (Schnellpresse) precum şi o pedală (Tiegeldruck) se vînd cu preţ foarte eftin; maşinele sunt în bună stare. A se adresa la Tip. *H. Goldner* Iaşi.

OPINIA

Ziar conservatór cotidian

Apare *la 5 ore seara*

Cele din urmă ştiri din lumea intreagă

5 bani exemplarul in toată ţara 5

Anunţuri, inserţii şi reclame cu preţuri moderate

Se caută lucrători

pentru puţuri (fîntâni). A se adresa antreprenorului *Eftimie Rădulescu* gara Ungheni-Români.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER încheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajioase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Constantin M. Stihi

Flautist prim al orchestrei Conservat.

Se oferă a preda lecţii de flaut cu preţ foarte moderat

Doritorii sepot adresa în str. sf. Atanasie 21

NORBERT OSTERSETZER. — IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile mas vul parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul American. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA. - Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 3/4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ELE" schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Yănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a VI-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei VI-a va avea loc la 1—27 Noembrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 12 Octombrie cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa VI-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 160 lei	O jumatate loz 80 lei
Un sfert de loz 40 lei	Una optime de loz 20 lei

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar

9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié, preparat de către **PAUL GAGE**, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca **Purgatif** şi ca **Depuratif**.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale* şi *classeĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltuelĭ considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes egal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrănilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESĂ-DECI ANI a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către **PAUL GAGE**, est de uă eficacitate incontestabilă contra **FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILORĬ, COPIILORĬ, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.**

broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care butilă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN JASĬ: **Farmacie FRATII KONYA.**

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondadă în 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repe

Durata traseului 6—7 zile

Aseminea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice, de la casa Ing. B. Diamant & Comp. Iaşi

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNŢURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 »

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

Redacţia şi Administraţia: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu şi Lascar Antoniu | Anul IV.—No. 280. Marţi 30 Octombre 1907

Desvălirea Statueĭ lui LASCAR CATARGIU

Scrisoarea M. S. Regelui.—Discursurile d-lor P. P. Carp şi Take Ionescu

M. S. Regele şi Lascar Catargi

Cu prilejul desvălirei statuei lui Lascar Catargi, M. S. Regele a trimis următoarea scrisoare d-lui G. Gr. Cantacuzino, preşedintele comitetului de iniţiativă:

Scumpe Domnule Cantacuzino,

In momentul desvăluirei statuei ridicate în mijlocul Capitalei lui Lascar Catargi, gîndul Meu recunoscător se uneşte cu acel al Domniilor Voastre spre a cinsti memoria acestui mare bărbat de Stat.

Nici odată nu voi uita partea cea mare ce a luat la reorganizarea Ţării cînd totul era de făcut, judecata lui cea sănătoasă, tăria de caracter şi iubirea de patrie care însufleţeau toate actele sale; nu voiu uita mai cu seamă neţărmuritul devotament ce Mi l'a arătat în nişte grele şi neşterse imprejurări.

Din adîncul sufletului închin dar prinosul Meu de gratitudine acestui mare şi bun cetăţean, al cărui nume de a pururea va însemna credinţa către Ţară şi Tron şi va sluji drept pildă de statornicie generaţiilor viitoare.

Sărbătoarea de astă-zi 'Mi dă plăcutul prilej de a vă reinoi, scumpe domnule Cantacuzino, încredinţarea sentimentelor de afecţiune cè vă păstrez.

CAROL

Castelul Peleş
In 26 Octombrie 1907

DISCURSUL D-LUI P. P. CARP

Inaugurăm astăzi statuia unui adevărat om de stat. Şi aşi dori ca generaţiunea recunoscătoare care o ridică, să-şi dea seama de eminentele calităţi ale lui Lascar Catargiu.

Lascar Catargiu a ajuns tînăr la înaltă poziţiune, a ştiut s'o păstreze o viaţă întreagă în care a dezvăluit calităţile care singure pot să te menţie. Căci dacă numele te ridică, numele singur nici odată nu te poate menţine la înălţimea la care te-a ridicat.

Care au fost acele calităţi?

La prima vedere acţiunea lui Lascar Catargiu pare inexplicabilă. Intr'un stat parlamentar el era lipsit de talentul vorbei. Intr'un stat nou în care toate erau de creat, mintea lui nu a fost niciodată muncită de zămislirea ideilor reformatoare.

Şi cu toate acestea acţiunea lui s'a impus unei generaţiuni întregi şi de efectele muncei sale a beneficiat Statul Romîn.

Inainte de toate Lascar Catargiu era înzestrat cu un bun simţ fără seamăn, acel bun simţ cu care se lăudau strămoşii noştri— dar care din nenorocire a început în Romînia a deveni din ce în ce mai rar—graţie acestui bun simţ el a ştiut totdeauna să judece dacă o idee este bună şi pînă unde ea este realizabilă.

La serviciul acestui bun simţ el a pus şi un curagiu rar, care îl punea în stare să păstreze în momentele grele sîngele rece necesar pentru hotărîri serioase.

Că asemenea curaj poate aduce la un moment dat, unei ţări, imense servicii, a dovedit'o Lascar Catargiu într'un moment memorabil.

Cînd M. S. într'un acces de juvenilă descuragiare a voit să părăsească postul de luptă, la care îl chemase o înaltă menire, în curagiul lui Catargiu, a găsit forţa necesară pentru a continua spinoasa sa carieră. Lascar Catargiu mai avea şi o altă calitate, indispensabilă unui om de stat. El nu era invidios.

Nici odată nu s'a temut că talentele altora vor putea să-l pue în umbră; din contra el le-a atras şi le-a pus în poziţiune de a fi folositori ţărei.

Din generaţiunea: lui Costaforu, Boerescu, Mavrogheni etc., din generaţiuni mai tinere: Maiorescu, Lahovary, Take Ionescu, au beneficiat de această calitate a lui L. Catargiu.

Doresc ca generaţiunile viitoare trecînd pe dinaintea acestei statui să se inspire de calităţile lui L. Catargiu şi să'şi zică, că, fără dînsele nu poate nimeni să pretindă la numele de om de stat.

Fără dînsele poate cineva să fie mare orator. Poate să aibă facultatea de a-şi asimila toate ideile, a le primi şi părăsi rînd pe rînd, el nu va fi însă de cît un meteor care luminează cerul un moment, dar care odată stîns îl lasă mai întunecat de cum era mai înainte.

DISCURSUL D-LUI TAKE IONESCU

A doua jumătate a veacului din urmă a fost una din vremile cele mai hotărîtoare pentru desvoltarea noastră naţională. In acea jumătate de veac Romînii şi-au lămurit şi au dus la indeplinire idealul lor politic: *unirea* şi *organizarea statului după asemănarea apusului.* Adevărată operă de uriaş, dacă ne gîndim la mărimea greutăţilor de biruit şi la slăbiciunea mijloacelor, cari stau la îndămîna oamenilor de atunci.

Spre veşnica cinste a neamului nostru uriaşi avut-am din belşug. Printre dînşii a stat şi în fruntea lor, s'a ridicat omul a cărui aducere aminte o slăveşte monumentul acesta.

Lascar Catargiu nu a fost cugetătorul, care găseşte ori macar formulează ideia mîntuitoare. Lascar Catargiu nu a fost nici oratorul cu dar fermecător, care face să treacă ideia în sufletul mulţimei.

Lascar Catargiu a fost ceva mai mult. El a fost bărbatul, care aduce la îndeplinire, cu hotărîre nestrămutată şi cu curaj neînfrînt ideile, în care o întreagă naţiune văzuse mîntuirea ei. De aceia viaţa lui Lascar Catargiu este de o extraordinară unitate. De aceia în toată activitatea lui politică nu se vede nici o şovăire nici cînd e vorba de unire, nici cînd e în joc stabilirea monarhiei constituţionale cu dinastie străină, ori întărirea regimului parlamentar, cele trei idei, cari încîntase tinereţile lui şi pentru al căror triumf a gustat din toate amărăciunile. De aceia este cu neputinţă să se scrie istoria celei de a doua jumătate a veacului trecut fără să se slăvească tot odată şi memoria lui Lascar Catargiu.

S'ar rupe şirul vremei, dacă s'ar cerca să se umbrească munca ori numele lui! Ce nemurire mai preţioasă de cît aceasta. Tot aşa se explică şi seninătatea lui cea fără de asemănare!

Din ceasul în care călcase în viaţa publică, stiuse unde mergea; era hotărît să zidească la temeliile Romîniei moderne şi a zidit. Unirei de două ori Lascar Catargiu avut-a prilej să-i fie slujitor de căpitenie.

La 1859 când a respins candidatura la tronul Moldovei şi a asigurat astfel îndoita alegere a lui Cuza, cea mai îndrăzdenţie de republică ereditară, cum voia s'o facă stînga încă netrezită din iluzia că fericirea naţiunilor stă în raport direct cu slăbirea cîrmuirilor.

Lui îi datorăm existenţa Senatului şi dreptul de *veto,* acel drept de care suveranii cuminţi nu au ocazie să uzeze nici odată, dar a cărei existenţă le este absolut de nevoe, ca să-şi poată îndeplini misiunea, mai ales în ţările fără tradiţii politice.

Rolul lui Lascar Catargiu în Martie 1871 va rămînea însă punctul culminant al unei vieţi aşa de pline! Dacă n'ar fi făcut decât atît, şi încă gloria lui ar fi eternă! Să scapi tu singur munca primejduită a unei întregi generaţii, să refaci pentru a doua oară monarhia constituţională, pentru care se jertfise atâţia eroi; să înlături pentru ţara ta nenorocirile nesfârşite, care ar fi fost urmarea fatală a pierderii dinastiei; iată o soartă ca care ar putea să se mândrească orice muritor!

Şi Lascar Catargiu nu s'a mândrit nici odată, căci acestui om mare îi plăcea să făptuiască, dar nu să triumfe. Pentru el eroismul chiar era lucru firesc; îşi îndeplinea datoria şi nimic mai mult.

Ideia monarhică, Lascar Catargiu n'a slujit-o numai prin înveci admirabila lui virtute de la Martie 1871: Pentru întărirea ideii monarhice într'o ţară, care nu o cunoscuse, Lascar Catargiu a mai dat şi pilda unei credinţe de 33 ani fără nici o eclipsă, fără nici o intermitenţă!

Fericit acela, căruia patima nu i-a întunecat nici odată judecata!

Monarhia constituţională Lascar Catargiu n'a despărţit'o nici odată de celălalt punct cardinal al crezului generaţiei lui: *regimul parlamentar.* Pentru întărirea acestui regim, prima lui guvernare, care a dovedit că e compatibil şi cu stabilitatea guvernamentală şi cu fecunditatea legislativă, a făcut mai mult de cît ori ce declamaţie. Lascar Catargiu a crezut în binefacerile guvernărei libere nu numai în tinereţe, atunci cînd nu-i văzuse încă slăbiciunile şi turpitudinile, dar pînă la sfârşitul vieţei.

Nici odată nu voiu uita tonul hotărît cu care ciţi-va ani înaintea morţei spunea unui tînăr, care făcea dinaintea lui critica acerbă a ficţiunilor constituţionale *„regimul pe care îl vrei Dumneta, l'am cunoscut; se chiamă Camarila; era mai rău de cît cel de azi cu toate ticăloşiile lui„.*

Libertatea Lascar Catargi nu o concepuse în afară *de ordine.*

Ordinea, respectul şi dreapta aplicare a legilor, Lascar Catargiu o credea datoria de căpitenie a ori-cărui guvern; de aici veşnica lui preocupare de a îndrepta administraţia ţării, şi de a o ţinea cît mai neatîrnată de interesele de partid. Pentru a da ţărei o bună ad-ţie, Lascar Catargi nu s'a temut la 1873 să calce în picioare prejudecăţile cari pe atunci stăpînea fără nici o rezervă minţile şi să dea comunelor rurale primari *numiţi* în locul celor *aleşi.* E adevărat că reforma lui de atunci nu a durat, dar tot aşa de adevărat că [illegible]

rească, cu afecţiunea lui părintească, tot mai mult, s'a dus dintre noi. Cînd mă gîndesc că n'am rămas de cît *patru* din ultimul lui guvern!

Şeful de partid dispare şi el dinaintea patriotului!

Nu că Lascar Catargiu nu a iubit, nu s'a jertfit pentru partidul lui; dar mai bine de cît oric'ne, Catargiu ştia că partidele sînt în serviciul ţării, iar nu ţara spre folosul partidului.

De acest mare adevăr a dat el pilda cea mai vie, atunci cînd spre sfîrşitul vieţei putînd să se întoarcă la guvern triumfător, a preferit să se jertfească numai ca să poată întruni pe toţi în opera de liniştire a conştiinţilor tulburate.

Dar tocmai fiind-că Lascar Catargiu era bun conservator ca să fie *mare Român,* vremea tot mai mult şterge de pe figura lui trăsurile partizanului ca să nu lase de cît strălucirea patriotului.

Cei cari au să vie după noi nici n'au să-l cunoască altfel! Viaţa lui Lascar Catargi le va apărea ca cea mai curată, cea mai frumoasă viaţă de Romîn. Veşnic se vor năzui să se înalţe pînă la dînsa, şi nici odată nu o vor putea întrece.

*

Proiectele partidului conservator

— In şedinţa de ieri a comitetului executiv central al partidului conservator, d. P. P. Carp, şeful partidului, a rostit următoarele cuvinte, prin care a anunţat în ce vor consta proiectele agrare ale partidului conservator —

Domnilor,

Să-mi daţi voe să vă fac o comunicare. Mîine seară se va întruni comitetul executiv al partidului pentru a lua cunoştinţă de proiectele necesitate de chestiunile la ordinea zilei.

Pentru că mulţi din dv, nu vor fi mîine aci, cred că este bine să le spun în ce constă aceste proecte.

Primul proiect se referă la învoelile agricole; va veni apoi un proect asupra islazurilor de păşune; un proiect pentru organizarea administraţiunei; un proiect pentru monopolul cîrciumelor la sate; un proiect pentru organizarea judecătoriilor de ocoale în senzul ca să permită sătenilor să dobîndească dreptate fără întîrziere, şi apoi un proiect de lege pentru indiviziunea micei proprietăţi.

Făcîndu-vă această comunicare, a zis d. Carp, trebue să vă adaog că partidul conservator nu trebue să uite că menirea lui este să apere proprietatea mare (aplauze).

Proprietatea mare trebue apărată şi menţinută, altfel vom vedea, pentru a doua oară împuşcîndu-se ţaranii la sate şi muncitorii la oraşe, căci toţi sătenii, muncitorii, funcţionarii, medicii, inginerii, avocaţii, trăesc din proprietatea mare (aplauze).

[illegible]

In momentul cînd se desvăluia statuia marelui Lascar Catargiu, cînd toată Romînia saluta memoria fruntaşului ei, se stingea în tihnă tovarăşa sa Eufrosina Lascar Catargiu. Ce dureroasă şi bizară coincidenţă! Pare că providenţa a voit să reţie în viaţă pe soţia sa pînă în clipa cînd, prinsă în bronzul neperitor, amintirea lui Lascar Catargiu va rămîne vecinica dovadă a unei activităţi fără seamăn. Dar n'a fost dat tovarăşei lui de toate zilele, sfătuitoarei lui în clipele de restrişte, însoţitoarei sale în toate actele mari şi patriotice, să poată asista la serbarea şi proslăvirea de veci a muncei sale.

De aceea cu atît mai sfîşietoare şi mai tristă e această perdere la care luăm parte cu toată durerea.

Libretele şcolare

Zilele acestea a sosit la toate şcoalele primare urbane şi rurale ordinul ministerial prin care toţi elevii sunt datori să-şi procure pe preţ de 30 sau 20 bani câte un „libret personal".

In principiu nu e nimene contra acestor librete. Dată fiind slaba legătură ce este între şcoală şi familie, ele fac cu putinţă un mic control al părinţilor asupra copilului, dacă se presupune că fie care dascăl este pătruns de necesitatea lui şi dacă mai ales fiecare părinte doreşte să vadă cum merge copilul seu cu şcoala.

In ceea ce priveşte însă cei din urmă, ni-a fost dat să constatăm prin experienţă că foarte puţin se interesează de copii lor. Şi cum mai ales prin mahalale părinţii sunt cea mai mare parte neştiutori de carte, acest control nici nu se poate exercita.

Dar ori ce-ar fi nu suntem contra lor. Şi înainte de acest ordin toţi dascălii primari întrebuinţau aceste librete pe cari copiii şi le făceau singuri dintr'o simplă coală de hârtie sau le cumparau dela librărie pe preţ de 5 sau 10 bani.

Ceea ce nu ne poate intra nouă în cap este cum acest libret să fie impus copiilor şi să-l plătească aşa de scump. Faţă cu obligativitatea şi gratuitatea învăţământului primar la noi, aş crede că nu se pot obliga copiii să-şi procure chiar haine şi cărţi şi dacă mulţi din cei mai saraci îşi procură, aceasta o fac din filotimie, sau ca să uşureze sarcinele comunei, ori din simţ de supunere, iar nici de cum din obligaţie către copil şi către şcoală, după cum se încearcă unii să raţioneze. Intre obligativitatea şi gratuita-

Este un lucru prea nepotrivit, ca statul să arunce un bir mai mult pe spinarea celor mai împovorați, celor cu copii. Acest bir se întoarce asupra copiilor cu ură și dispreț din partea părinților. Și dacă toată lumea s'a supus acestui bir de vre-o 4—5 ani, fără murmur și protest, este că corpul didactic e prea conștiu de rolul împăciuitor ce trebue să-l aibă în societate. Altmintrelea, trebue să fie cine-va prea miop, pentru ca să nu vadă că acest mic lucru ar fi putut fi un motiv destul de puternic, spre a introduce germenele răsvrătirei în mulțime.

Trebue să fim drepți cu toată lumea. *„Libretele personale“*, plătite cu 30 bani și impuse tuturor copiilor, și-au trăit traiul; acum ele trebuesc desființate și înlocuite cu porunce ca învățătorii să se servească de 'ele, căci sunt folositoare, dar să și le procure cum vor ști.

C. V. Buțureanu
Institutor

OAMENI ȘI LUCRURI

MODA LITERARA

Fără îndoială nu mai e astăzi în țara romînească un singur iubitor de literatură care să nege marele talent, cu osebire descriptiv, al d-lui M. Sadoveanu.

Stăpînind o limbă dintre cele mai bogate, cunoscînd de aproape și iubind viața satelor noastre, ne-a zugrăvit rînd pe rînd în culori de idilă și în culori de epopee lumea bogată în zbucium, săracă în peripeții: țărănimea.

Nu era greu de prevăzut că față de o abundență fără seamăn, față de îndatorirea sau obicinuința de a figura cu câte o schiță, nuvelă sau un roman în fiecare din revistele noastre mai însemnate de aici și de peste munți, tînărul scriitor va ajunge în scurtă vreme la o secetă de subiecte sau, mai rău încă la nevoia de a se repeta, de a se învîrti în același cerc de impresiuni și amănunțimi, imaginația neputînd fi pentru un scriitor în proză ceia ce este inspirația pentru un poet: un izvor nesecat și putînd dicta nesfîrșite bucăți pe una și aceiași temă.

Iată bunăoară cea mai nouă bucată a d-lui M. Sadoveanu: „Fiorul“ din cel de pe urmă număr al „Vieței Romînești“. De nenumărate ori ne-au defilat în scrierile d-sale cele trei figuri din acea schiță: boerul, C. C. Petrache, povestindu-și vechile călării pe moșia lui nemărginită; vătavul Neculae Dragoș care a fost „de multe ori“ înșelat de femeea sa Pelixenia, pe care după-ce a bătut-o și izgonit-o acum a reprimit-o cu scopul ca... boerul să se înfioreze la vederea ei. Lucrul e firesc în toate.

Dar întîmplarea atît de simplă, banală și omenească pentru a deveni o nuvelă destinată unei mari reviste are nevoe de un cadru romantic; admitem și aceasta. Femeea, în lipsa vatavului, face dulceațe lui c. c. Petrache. Se învîrte prin casă, își face rost prin prejur, aduce apă, privește lung, lung...Dovadă că boerul nu e așa de iritabil. Insfîrșit c. c. Petrache ne mărturisește: de multe ori, pe urmă, în lipsa lui Dragoș, a avut întîlniri cu Polixenia, lucru ce ar fi făcut ori-ce burghez în locul lui. Era oare nevoie să aibă moșie vastă, cal de călărie, mori în deal, vătav și feciori și toată, colaborarea naturei rustice încunjurătoare? Firește că nu, după cum era absolut de prisos decorul țărănesc și semi-romantic în care se țese cea mai prozaică amănunțime —facerea dulceței de mure. E un instinct așa de van—încît ne enervează detaliile trăgănate care au să ne ducă la sfîrșitul cel mai comun posibil: legătura între boer și slugă, ori cît de mare ar fi talentul scriitorului și oricît ar fi la modă construirea de nuvele țărănești pe teme așa de...orășenești. „Maniera“ e prea străvezie și devine supărăcioasă, neestetică, plicticoasă într'un cuvînt.

Rodion

Potrivit nouei legi a procedurei electorale, listele electorale se întocmesc de tribunale, și nu de primărie.

O pasere bătută de furtuni

Numele doamnei Toselli ce alimentează polemica și pasiunile, a absorbit în aceste din urmă zile aproape exclusiv atențiunea multor cugetători, căci lumea gînditoare, își pune întrebarea:

Ce a putut compromite criza acestei naturi de romane cosmopolite, impresionabilă și fantastică, seducătoare și mobilă? Ce discordii domestice au făcut'o să rupă în vizieră cu familia și casta sa, pînă într'atît în cît să'i deștepte un spirit de revoltă contra societăței în care a trăit?

Această damă care astăzi sboară unde vîntul o vînează, a avut totul în afară de ceea ce îi era indispensabil.

Acest indispensabil pe care nu l'a avut niciodată, este *viața inimei*.

Ea a fost și este încă punctul de plecare a surprizelor care vor lasa o amintire de suflet obscur, și vor rămînea un etern obiect de uimire. Voi încerca oare care lămuriri.

O situație modificată de pasiuni cu tendințe a se rătăci în domenii interzise, în o lume nouă, rafinată, fără delicateță de sentiment, te face să crezi că această femee trecută din brațele doicii în a guvernantei, parcă a urmat cursurile la școala pasiunilor.

In adevăr: A'și reface viața după moda acelei lumi cu un destin atît de deosebit a deveni mantaua cea mai bine croită pentru talia unui cîntăreț, în brațele căruia ajunge o reclamă purtată în sunetul trompetei peste țări și mări, expusă ca o păpușă în schimbul cător-va bucăți de aur, este o îndrăzneață transformare cu exaltareă sacrificiului de sine.

A-ți distruge o moștenire sacră și a da considerare acelui care caută să te aducă la desconsiderare, destinată a trăi cu mâna întinsă, e o anomalie de conduită ca și persoana ei.

Ce sublimă oroare!

Câte stări sufletești a încercat și va încerca încă această sărmană nenorocită sub diversele forme de căsătorie fără să găsească pacea!

Pe mine nu m'ar surprinde dacă o femee talentată, robită de pasiunea frumosului, ar prefera arta în locul tronului, fiind-că toată vanitatea ese din pământ.

Dar *ea* nu are acea forță de spirit artistic aplicată special la acest ordin de idei.

O femee în condiția ei cu mintea sănătoasă, nu s'ar rătăci printr'un sentiment exagerat a acorda o așa de mare favoare unor oameni cari o merită atât de puțin, ea s'ar crede rușinată și demnă de blam dacă și-ar desbrăca spiritul de toate susceptibilitățile amorului propriu.

Când simți și cugeți atât de puțin, e natural ca să privești lumea numai la suprafață, fiind-că nu ai nici experiența realității, nici observațiunea faptelor.

A ști să trăești este o artă, pentru că viața are diferite stiluri care nu mai puțin ca arta caută a se exprima. O atențiune excelentă și un sentiment sincer, are nevoe de imaginație pentru că ea este regina facultăților cum o numește Baudelaire, dar această mișcare de emancipare și de renaștere, adesea ori e conruptă, se rătăcește și finește prin a se opri în desvoltarea ei.

Cine nu știe la ce extremități și la ce extravagență ajungi atunci, și ce urme profunde lasă!

Pe timpul când încă Doamna Toselli era princesă, avea un suflet cu două fețe care se punea pe rînd în relație cu doi barbați foarte diferiți unul de altul.

Cel dintâi pentru care a dat probe în contul onoarei, era un adolescent ce conserva juneța dorințelor; frăgezimea speranței și darul iluziunilor.

Cel de al doilea, căruia îi cunoștea atît de bine virtuțile pe care poate le stima, însă nu avea acea formă simpatisantă. Sentimentele erau poate egale între ei atît pe cît putea să fie între

Insă aceste defecte oneste de pură natură nu'l predispuneau la o viață de benedictin. (Va urma)

Dr. I. Antoniu, Bârlad

Litere-Științe-Arte

O interesantă siluetă literară în lumea femenină din Bucovina pare a fi d-na dr. Tatiana Grigorovici, soția deputatului socialist Grigorovici, unul din cei trei directori a revistei socialiste ieșane.

Ziarele vieneze au relatat zilele aceste despre un proces de lèse-majestate intentat doamnei Grigorovici care, cu prilejul campaniei electorale din urmă, ar fi zugrăvit în termeni ireverențioși rolul Impăratului în chestiunea acordării nouei legi electorale. Din desbaterile procesului—care s'a sfîrșit cu achitarea d-nei Grigorovici—vedem că d-sa e de origină rusă, e măritată civil cu actualul deputat bucovinean și că are titlul de doctor în filosofie de la universitatea din Viena. Ea s'a aparat singură în proces. In ultimul număr al „Viitorului social“ se găsește un entuziast articol al d-nei Tatiana Grigorovici despre „Femeea în revoluția rusească“.

*

Darea de seamă oficială a bugetului teatrelor din Paris are date foarte însemnate relativ la lefurile pe cari le primesc artiștii francezi. Așa la *Marea Operă* sunt plătiți: d-ra Breval cu 7500 de franci lunar; D-șoara Grandjean cu 60,000 fr. pe an; D-na Héglon cu 43,200; Alvarez cu 8000 de fr. lunar; Delmas cu 84,000 franci anual; Scaremberg 72,000 de fr.; Noté 55,000 fr.

Pentru aceste lefuri artiștii nu se cam ostenesc lucrând. Așa în 1906 d-șoara Breval n'a cîntat de cît de 49 de ori; d-șoara Hatto pentru 18,000 de fr. a cîntat de 16 ori.

Corpul baletului e plătit ast-fel: prima dansatoare d-șoara Zambelli cu 32,000 de fr. și a doua dansatoare Sandrini cu 30,000 de fr.

La *Opera comică* cea mai mare leafă o ia Clement cu 7500 de franci lunar: Beyle 5500 fr. și Fugere 5000; D-nele Garden 7000 de fr., Friché 3500, Margareta Carre 3000 de fr.

La *Comedia Franceză* Mounet Sully și Bartet primesc anual cîte 18,000 de fr.

La Iași artiștii români primesc în timpul cînd joacă 200 de lei lunar și în timpul vacanței 100 de lei. Și asta doar privilegiații, societari!

Frumoasă proporție! Incurajatoare meserie!

*

Este oare voe să vorbim de... cinematograf? Ad-ția noastră ar putea să vadă aci o intențiune de a vătăma teatrului național și să ne cenzureze... E vorba de un cinematograf parizian care represintă pe scena teatrului „Boulevard de Strasburg“ sub titlul „Terre d'epouvante“ reconstituirea spectacolului de groază al erupțiunei muntelui Pelée din Martinica. E o serie de scene nespus de emoționante și zguduitoare care probează încă odată perfecțiunea la care poate ajunge arta cinematografului.

*

„Princesses de la Science“ se intitulează un roman.!. antifemenist al unei femei-scriitoare, d-na Colette Joer și care face mare senzație la Paris. E o pledoarie în contra emancipatelor și un îndemn către plăcerile și triumfurile vieței pur femenine în afară de pretinsa superioritate și libertate a științei și a titlurilor.

*

STRUNA ZILEI

REFORMA!

In toate comunele se vor forma cîte un «comitet al cîrciumelor» compus din primar, învățător, preot, consilier fruntaș—etc.

Ziarele.

Știți care va fi urmarea
Dac' aceste se 'mplinesc?

Informații

Ziarele liberale anunță că la 1 Noembrie va apare „Viitorul“, noul ziar liberal. „Independența“ zice că „Viitorul“ va da o mare estindere serviciului de știri, iar „Voința“ zice că noul ziar va fi un ziar „de dimineață“.

Spre a se osebi, probabil, de „Voința“ care, de când ie redactată de Rubinstein a ajuns o gazetă de Vineri seara spre Sâmbătă.

Ministerul instrucției a confirmat telegrafic numirea d-lui C. Hamangiu ca suplinitor al d-nului C. Stere la catedra de Drept administrativ de la facultatea din Iași.

Printre soldații bacalaureați din localitate domnește o vie agitație, din cauză că au fost încazarmați.

Ei au hotărât să trimeată o petiție ministerului de resboiu prin care cer să se revie asupra dispoziției prin care bacalaureații sunt încazarmați.

Poliția a început o nouă urmărire contra tripourilor, care după cum se știe sunt în număr mare în localitate.

Senatul Universitar se va întruni din nou zilele acestea pentru a recomanda un candidat la catedra de drept roman vacantă la facultatea de drept din capitală și de a numi o comisiune care să cerceteze lucrările candidaților la catedra de patologie experimentală vacantă la facultatea de medicină din Capitală.

Din partea clubului conservator din Iași au asistat la solemnitatea desvelirei statuiei marelui Lascar Catargiu, domnii:

A. A. Bădărău, D. Greceanu, V. Sculy, N. Cananău, Gh Ghibănescu, Lascar Antoniu, C. Z. Negruzzi, Em. Buznea, Osvald Teodoreanu, Gh. Dobias.

D-nii C. B. Penescu și dr. Pușcariu, epitropi ai cassei Sf. Spiridon, au inspectat alaltă-eri spitalul „Precista Mare“ din Roman.

Inspecția aceasta a fost făcută cu scopul de a putea scoate pe actualul intendent al acelui spital, Dobrovici, și de a'l înlocui cu d. Tulbure, ruda d-lui Gane.

Dobrovici a găsit însă un mijloc să scape; același mijloc care a fost întrebuințat și de Zamfir Handoca de la azilul de bătrîne: nu vrea să se ducă cu nici un preț și amenință pe epitropi în cazul cînd ar fi înlocuit.

Până la redeschiderea cercurilor culturale, d. D. Popovici conferențiar al cassei școalelor, a fost însărcinat de ministerul cultelor să țină conferențe de appicultură pe la școalele inferioare de agricultură.

Parchetul de Buzeu a cerut autorităților noastre prinderea și arestarea lui Gh. Boboc, transilvănean, care după ce a omorît pe săteanul Ioniță Simion din comuna Goronele județul Buzeu, a dispărut, luînd drumul spre Moldova.

Seratele cinematografice Pathé Frères Paris de la Teatrul Circ Sidoli au fost întrerupte pentru scurt timp din cauză de boală a electricianului Bottez. In aceste cîteva zile de relache se vor isprăvi și restul reparațiilor care erau absolut necesare vastei sale Sidoli.

Vizitatorii vor recunoaște la primul moment văditele ameliorări pentru care s'au luat toate măsurile ca întreaga amenajare a sălei să nu lase absolut nimic de dorit.

Un afiș apecial va anunța redes-

D. general de brigadă Pavlo a inspectat eri și astă-zi regimentul 13 Ștefan cel-Mare din localitate.

I. P. S. S. Mitropolitul Partenie Clinceni al Moldovei și Sucevei a plecat astă-zi în inspecție la Podu-Iloaiei și în comunele învecinate.

Eri cu trenul de Pașcani de 5 și 55 au luat drumul spre Burdujeni, pentru a emigra la America 109 evrei, parte din Iași, iar parte din Vaslui.

Cheltuelele de transport sunt date de societatea „Ika“.

Poliția din Mărășești a cerut de urgență autorităților din localitate să urmărească pe perceptorul fiscal Ioan I. Bulai, care după ce a delapidat o însemnată sumă de bani, a dispărut.

Astă-zi la orele 4 p. m. se începe la spitalul Sf. Spiridon concursul de interni.

Comisiunea examinatoare se compune din d-nii profesori: dr. Negel, dr. C. Botez și dr. Brăescu.

Inscriși sunt numai vre-o 6; concursul va ținea 3 zile. Astă-zi candidații dau proba scrisă.

Comerciantul-manufacturist DavidSchnürer, șeful casei D. Schnürer și fiul, foarte apreciat și stimat în Iași, a încetat subit din viață Sâmbătă seara.

Schnürer se preumbla pe stradă, când de odată fu apucat de dureri. Intră în magasinul R. Golden din strada Ștefan cel mare unde, după puține momente, sucombă.

Condoleanțele noastre intristatei familii.

Confratele nostru Emil Nicolau a făcut să apară în librării piesa sa „Copiii nimănui“ despre care presa bucureșteană s'a pronunțat în chip foarte elogios.

DIVERSE

— D. Ștefan Jellea a fost numit manipulant la serviciul hidraulic al comunei.

— Cadavrul comis-voiajorului Moritz Cohn, din Viena, a fost îmbalsamat și astă-zi va fi expediat la Viena.

Se știe că acest comis-voiajor venise acum cîte-va zile în localitate și încetase subit din viață.

— D. I. Munteanu, absolvent al seminarului Veniamin Costachi, a fost numit învățător la școala din cotuna Zmeu.

— Aseară a încetat subit din viață în strada Mărăcineanu, femeea Maranda Hampău.

— Femeea Zoița Turturică din depărțirea a IV-a a reclamat autorităților că a fost grav maltratată de soțul ei Ioan Turturică.

— Un cîine turbat din strada Marta a mușcat eri un cal al lui I. Stroici din strada Ciurchi și pe femeea Profira C. Goanță, din Rediu-Albei, care trecea pe acea stradă.

NOUA ȘI PRINCIPALA

Colectură Romînă

Onor. Direcțiunea Loteriei Statului având în vedere esactitatea și modul conștiincios cu care am condus **Sub-Colectura** pentru Loteria I și a II a decis ca cu începerea

Loteriei a treia

sămi încredințeze o **Colectură Principală pentru orașul Iași.**

Rog dar pe Onor. Public și pe toți clienții mei ca pentru **clasa întâia a Loteriei a treia**, dacă doriți a vă îmbogăți să cumparați bilete de loterie numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA

—Colectură Romînă—

TH. P. MAXIMOVICI

Biletele pentru clasa I-a a Loteriei a se vor pune în vînzare la începutul i Noembrie 1907.

PUBLICAȚIE

Cercul Militar Iași face cunoscut atorilor că în ziua de 31 Octom- e a. c. se va ținea licitație, în alul Cercului, strada Carol No. pentru darea în antrepriză a potei ofițerilor.

Condițiunile de angajare și garance trebue depusă se pot vedea fie-care zi la cancelaria Cercului litar între orele 3—6 p. m.

Comitetul

S'a perdut

Un cățeluș mic negru, pieptul lățele și la ochi pete galbene, părul urt, urechile și codița tăiete, răsnde la numele de *Gypsy*. Aducătol va primi 20 lei.—

A se adresa la d-na Luca 25 str. omînă.

Ultime informaţii

D. A. A. Bădăreu va sosi mercuri dimineaţă în Iaşi.

Muzeul comercial din Viena, în vedere că falimentele în România au început să se înmulţească, a deschis un dosar, cu cifra 248, în care sînt cuprinse situaţiunile comercianţilor din România.

Tribunalul de Vaslui a evaluat averea defunctului bancher Leff, după scăderea pasivului, a legatelor şi a taxelor de succesiune cuvenite fiscului, la 1,146,287 lei.

Astăzi după amiază la oarele 3 membrii Camerei de Comerţ circumscripţia Iaşi s'au întrunit în adunare generală.

Iau parte d-nii: Gh. D. Şerban, preşedintele Camerei, C. D. Papana, vicepreşedinte, V. Bogzza, I. C. Fleaşcă, G. Ulrich, T. Jellea şi Arghiropol, membri.

Din Piatra d-nii: N. Ionescu, şi Al. Lazariu; din Vaslui d. Damir Donciu, din Roman, d-nii: P. D. Tatos, C. C. Şifaiu şi Şt. Salcievici. Asistă şi d. C. Marinescu, comisarul guvernului. S'a început discuţia asupra următoarelor chestiuni:

Congresul Camerilor ce urmează a se ţinea la Constanţa, raportul general al Camerei pe anul 1907 şi diferite cereri de autorizări.

Şedinţa va dura pînă la oarele 5.

Ni se telefonează din Podul-Iloaei, că I. P. S. S. Mitropolitul, care a sosit astăzi acolo în inspecţie, a fost întâmpinat la gară de un mare număr de enoriaşi, dar că reprezentanţii autorităţilor n'au binevoit a veni să salute pe înaltul prelat. Domnii din micul târguşor nu sînt, însă, originali în curioasa lor purtare, de oarecesi reprezentanţii autorităţilor ieşene boicotează regulat pe Mitropolitul Moldovei.

Aflăm căsătoria distinsei d-şoare Victoria S. Galeriu, fiica regretatului colonel Galeriu, cu d. Gh. N. Michailescu-Saseut, licenţiat în litere.

Căsătoria a avut loc eri la ora 4 p. m.

Judiciare.—Presidentul Curţei cu Juri din Bacău, d. consilier Sturdza, va cere ministerului să admită o sesiune extraordinară spre a se putea judeca 3 procese, cari n'au putut fi cercetate în sesiunea curentă.

— La Curtea de Apel secţia I-a se judecă astăzi apelul procurorului de Bacău în contra sentinţri achităţoare dată de acel tribunal în procesul fostului primar şi poliţai de Tg.-Ocna, d. Talian, acuzat defalş in acte publice.

— Secţia a III-a Curţei de casaţie va judecs încă 4 procese ale învăţătorilor, cari au fost scoşi din învăţământ: la 5 Noembrie recursurile d-lor Sever Movilă şi D. I. Ghimuş şi la 7 Noembrie recursurile d-lor B. Meilescu şi Moise Teodorescu.

— Aceeaşi secţie, tot la 7 Noembrie, va judeca recursul ministerului în procesul cu d-na Ortansa Andrei, văduva căpitanului Andrei din Iaşi, pentru pensie.

— La secţia I-a a Curţei de casaţie se va judeca la 5 Noembrie recursul d-lui Popovici Sturza cu căpitanul Ghica. Se ştie că procesul acesta consistă în evacuarea imobilului pe care dl. Ghica îl ocupă în palatul Sturza din Iaşi, strada Română.

— In materie de revendicare de mărfuri din masa fzlimentului, curtea de casaţie s. III-a stabilit următoarea jurisprudenţă:

Din termenii în care este redactat art. 817 din Codul de comerţ, şi din spiritul în care este conceput, reese că acţiunea în revendicare, ce are de obiect scoaterea unor mărfuri din masa falimentului, este de natură graţioasă şi, ca atare, de competinţa judecătorului sindic, ori care ar fi valoarea mărfurilor revendicate de terţiu.

O asemenea acţiune nu devine contencioasă decât din momentul în care acei interesaţi în masa falimentului intervin înaintea judecătorului sindic spre a contesta temeinicia ei, şi, în asemenea caz, competenţa judecătorului sindic încetează de a mai fi generală, ci este restrînsă în marginile competenţei judecătorului de ocol, adică până la valoarea de 1.500 lei.

Primăria comunei Piatra face cunoscut că simte nevoie de un număr de oameni care să ocupe mai multe locuri de sergenţi de oraş, cantonişti comunali, soldaţi pentru corpul de pompieri, de care se simte mare lipsă acolo şi intervine către prefectura de judeţ ca să facă cunoscut acelora ce vor vroi să ocupe asemenea locuri plătite cu 40—50 lei lunar, locuinţă şi încălzit, să se adreseze acelei primării.

D-ra Varvara Alexandrescu a fost numită învăţătoare la şcoala din cotuna Erbiceni, comuna Bărleşti.

D. D. Sachelarescu, revizorul şcolar al judeţului a plecat la Bucureşti pentru a lua parte la consfătuirea revizorilor şcolari, ce se ţine astă-zi la ministerul cultelor.

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Proiectele agrare şi administrative ale partidului conservator

Bucureşti 28 Octombrie

Bucureşti.— Precum se ştie astăzi la ora 5 se întruneşte comitetul executiv al partidului conservator spre a lua cunoştinţă de proectele pe care le-a pregătit d. P. P. Carp, pentru reforma agrară şi administrativă.

Iată principiile generale ale acestor proecte:

Reforma administrativă: Prin acest proect se prevede împărţirea Romîniei în 6 provincii, fiecare provincie avînd a fi condusă de către un guvernator. Guvernatorul va avea rangul de ministru. Nici-o numire nu va putea fi făcută în ce priveşte o provincie, fără a nu se fi luat avizul prealabil al guvernatorului.

Guvernatorul va avea dreptul de mutaţiune, revocare şi destituire, nu numai în ce priveşte personalul administrativ dar chiar şi personalul didactic, în special învăţătorii.

Se întroduce o complectă descentralizare în ce priveşte administraţiunea celor 6 provincii, dar în acelaş timp există o mare centralizare în ce priveşte lăuntrul provinciei.

Se înfiinţează în fiecare comună cîte un post de notar cu atribuţiunile de organ contencios, care va pregăti toate actele necesare ţăranilor în afacerile lor judecătoreşti, şi aceasta în mod gratuit.

Reforma agrară: Se modifică legea tocmelelor agricole în senzul că se adoptă sistemul hotărît în bani sau în dijmă fără a se fixa însă un maximum de învoială şi minimum de salar.

Se limitează ruşfeturile în ce priveşte Muntenia, iar în Moldova angajamentele cuplată, se vor face prin băncile de stat din fiecare comună care se vor crea printr'o lege specială şi care vor avea rolul de intermediar între proprietari şi ţărani.

In privinţa păşunelor se prevede încurajarea păşunelor artificiale prin următoarele două metode:

1) Pentru arendaşi şi proprietari se scade impozitul fonciar de trei ori pentru întinderea de pămînt care este dat pentru formaţiunea păşunelor artificiale.

2) Iar pentru ţărani se acordă premii în bani ca primă de încurajare pentru desvoltarea păşunatului artificial.

Consfătuire conservatoare

Bucureşti.—Aseară a avut loc acasă la d. N. Xenopol o consfătuire conservatoare.

Au luat parte la această consfătuire vre-o 40 de persoane între care cităm pe d-nii: Al. A. Bădăreu, C. Disescu, Barbu Păltineanu, Nestor Cincu, Paul Brătăşanu, Th. Iamandi, Sabba Ştefănescu, N. Guran, N. Cosăcescu, V. Miclescu, Comşa, Cihoschi, Stroescu, Luca, V. Filloti şi alţii.

S'a discutat asupra acţiunei parlamentare şi extraparlamentare ce trebueşte de întrebuinţat pentru a împiedica guvernul în realizarea proectelor ce şi-a propus în chestia agrară.

S'a mai discutat apoi chestiunea scoaterei unui ziar conservator popular pentru răspînderea ideilor conservatoare.

M. S. Regele indispus

Sinaia.—De eri M. S. Regele se află indispus şi este reţinut în pat. Din această cauză nici-o audienţă nu va fi acordată zilele acestea.

Reforma impozitelor

Bucureşti. — Voinţa Naţională *afirmă că ministrul finanţelor va presinta un proiect pentru scăderea foncierei şi a patentelor şi un altul pentru sporirea impozitului pe chirii.*

Reziliarea contractelor

Bucureşti.—Guvernul va presinta un proiect de lege referitor la modul cum arendaşii ar putea rezilia contractele de arendă.

Înmormântare

Bucureşti.—Inmormântarea rămăşiţelor mortuare ale regretatei Eufrosina Catargi, va avea loc Marţi, orele 2. Cortegiul va porni de la casa mortuară, 24 str. Lascar Catargiu.

Comisiunea parlamentară

Bucureşti.—Se continuă discuţia în ce priveşte proectul pentru monopolul cărciumelor la sate.

D. Emil Costinescu susţine că a presentat acest proect din consideraţiuni de îndreptarea moravurilor care sunt la sate, iar nici de cum n'a fost condus de consideraţiuni de ordin fiscal.

D. Gr. Procopiu combate unele din dispoziţiile acestei legi, în special în ce priveşte comisiunile de conducerea cărciumelor şi arată cum dispoziţiile acestei legi dau loc la conflicte de atribuţiuni între primari şi membrul comisiunei pentru conducerea cărciumei.

D. Al. Constantinescu combate şi d-sa una din dispoziţiunile proectelor prezentate de d. Costinescu.

D. Enacovici de la Botoşani se pronunţă în totul pentru proect.

Moşii pentru ţărani

Bucureşti.—Sâmbătă d-nii Sturdza şi Haret lucrând cu M. S. Regele, i-au presentat planurile moşiilor, proprietatea cassei şcoalelor, care vor fi arendate la ţarani, imediat ce contractele în vigoare vor lua sfîrşit.

M. Sa a aprobat lucrarea presentată de d-nii Sturza şi Haret.

Alegere

Neapole.—D. Servant, republican al stîngei a fost ales senator în judeţul Vienne.

Moartea unui fost ministru

Neapole. — Fostul ministru de lucrări publice, d. Emanuel Giantureo, a cărui demisie a fost primită acum cîte-va zile, a încetat din viaţă azi după amiază.

Călătoria suveranilor Germaniei

Vlissingen. — Perechea imperială germană a plecat azi dimineaţă spre Spithead pe bordul „Hohenzollernului".

Apelul lui Gurko

Petersburg.—Ziarul „Nowoye Wremja" află că avocatul lui Gurko a făcut apel contra condamnărei clientului său în chestia fraudelor comise cu furniturile de grâu.

Măsuri de ordine

Constantinopol.—Trupele au fost trimise în districtele Florina, Palanka şi Zihna în urma representaţiunilor făcute de cîte-va ambasade.

Alegeri

Paris. — D. Raymond, radical, a fost ales senator al departamentului Haute Vienne.

Dl. Honore Leygue şi Jean Bepaule, deputaţi radicali socialişti, au fost aleşi senatori ai judeţului Haute Garonne.

O nouă catastrofă

(mai multe oraşe distruse de cutremur,)

Petersburg.-Nouă catastrofă datorită cutremurului de pămînt se semnalează în jurul oraşului Karatag. Toate oraşele din jurul Karatagului au fost distruse de cutremur. Sunt mii de morţi.

Numire

Petersburg.— In locul d-lui Maximowsky ucis acum în urmă, a fost numit şef al închisorilor, fostul guvernator al Minscului, d. Kuslow.

Ciuma

Constantinopol.—Un caz suspect de ciumă s'a produs la Beyrouth.

Inundaţii

Portoferaio.—Din toate părţile vin ştiri foarte grave. Mari furtuni au izbucnit, drumurile sunt distruse şi impracticabile în urma marilor ploi. Pînă acuma au fost aci 6 victime din cauza inundaţiilor din comunele Marciano, Marino şi Marciana.

Intruniri şi manifestaţii oprite

Petersburg.—Agenţia Westnik află că prefectul oraşului a interzis orice întruniri demonstrative, procesiuni sau alte manifestaţii, cu ocazia deschiderei Dumei.

Ştire necomfirmată

Constantinopol. — Locurile interesate n'au primit confirmarea ştirei după care satul persan Sandsbulokor ar fi fost ocupat de trupele turceşti.

O condamnare

Paris.—Tribunalul corecţional din Choley a condamnat la 10 zile închisoare pe notarul Bretant şi pe proprietarul Dufon pentru că ei au insultat pe agenţii şi poliţiştii care au procedat la închiderea şcoalei călugărilor.

Măsuri contra presei

Teheran.—Parlamentul a hotărît să se ia măsuri contra presei care vorbind de amestecul statelor străine în afacerile persane, declarase că acordul Anglo-Rus este o atingere la independenţa Persiei.

Nouă şcoală politechnică

Paris. Se afirmă că ministerul marinei îşi propune să creeze la Brest sau la Toulon o şcoală politechnică maritimă pentru ofiţeri şi ingineri de marină.

Cursurile vor ţinea doui ani.

Discursul d-lui Campbel

Londra. — Vorbind la banchetul anual dat la Guildhal, primăria Londrei, Sir Henry Campbell Banherman, primul ministru amintind de apropiata vizită a Suveranilor Germauiei le-a urat bună-venire în modul cel mai cordial, constatând că vizitele Suveranilor străini devin tot mai frequentate şi pot face mult bine dacă opinia publică nu se va sili a tot pune în legătură aceste vizite cu proecte politice. Intru cât priveşte conferenţa de la Haga, a spus primul ministru mai departe, am fost fără îndoială deziluzinnaţi în ceea ce priveşte rezultatele obţinute în chestia restricţiunilor armamentelor, totuşi conferenţa a realizat cîte-va puncte care nu sunt fără importanţă. Tratătul cu Rusia constitue un factor esenţial în pacea universală. Tot aşa precum şi cu tratatul cu Japonia au urmat atîtea alte tratate.

PUBLICAŢIUNE

Noi Primarul Comunei Iaşi în vederea ameninţărei de transmisiune a epidemiei de holeră din Rusia;

Luînd avizul Consiliului de higienă, dăm cetăţenilor următoarele sfaturi:

Să vegheze ca cea maï mare curăţenie să domnească atît in interiorul locuinţelor cît şi prin curţile lor.

Ca alimentaţie să întrebuinţeze numai carne proaspătă, fructe curăţite bine şi verdeţuri bine ferte; să se ferească de uscături şi de conserve reu pregătite.

Apa de băut să fie bine filtrată sau feartă şi să nu întrebuinţeze apa de fîntână nici la spalat.

La cea mai mică indispoziţie cu stricare de stomac şi diaree, să consulte imediat un medic particular, sau dacă sunt pauperi să se adreseze Medicului de dispărţire, fie direct sau prin mijlocirea agenţilor poliţieneşti.

Să ceară ca vidanjarea latrinelor de la locuinţele lor să se facă foarte regulat, iar in urma curăţire, rezervoriile latrinelor să fie riguros desinfectate cu acid fenic crud sau cu lapte de var.

No. 19083
din 22 Octombrie 1907

M. Con. Drăcşăneanu
AVOCAT
S'a mutat strada de jos 13—15.

Prof. Dr. Bălăcescu
CHIRURG
Dă consultaţii pentru boale chirurgicale şi boale de femei.
Luni, Marţi şi Mercuri
de la ora 10—12 a, m. la
HOTEL TRAJAN

Birourile casei de bancă ***Moritz Wachtel*** s'au mutat în casele orfelinatului Neuchotz, vis-a-vis de hotelul Trajan, strada Academiei.

Se află de vînzare Una trăsură cu poclit, una gonitoare de Sviţera şi una eapă.
A se adresa strada Şoseaua Racoviţă No. 8.

La Magazinul
Fraţii POLLINGHER
AU SOSIT
Renumiţii **Şoşoni** şi **Galoşi**
Adevăraţi Ruseşti
Marca „COLUMB"
cu noua invenţiune contra lunecării

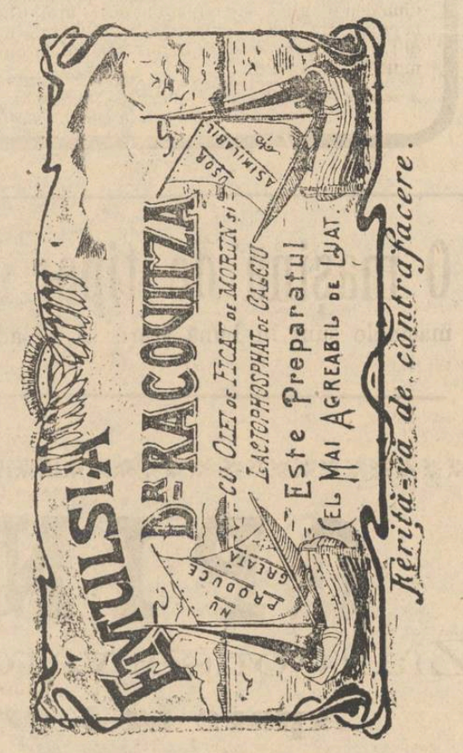

MOBILE
DORMITORE, SUFRAGERII, SALOANE
tot ce este mai nou şi mai frumos, cu preţurile originale ale fabricei
Mobile de bronz *extra fine*
Covoare, Perdele, *Bonnes femmes*
Galerie pentru perdele de Bronz complecte a 25 lei fereastra se găsesc numai la
Magazinul I. HIRSCH
Str. Lăpuşneanu No. 28

E. HEROVANU
AVOCAT
De la 8—11 dim. str. Tăutu 1.
De la 4—6 seara, la Prima Societate de Economie, str. Palat 1.

A apărut,
Şi se află de vînzare la toate librăriile volumul:
Interventionismul
ŞI
tocmelile agricole
de **St. Antim**
Preţul lei 1.50.

GH. BALTA
AVOCAT
42 Strada Carol 42.—Iaşi
Se însărcinează cu facerea actelor necesare şi mijlocirea împrumuturilor la Creditul Viticol.

D-ra Natalie Neagu
Rochii şi confecţiuni
CALEA VICTORIEI 32
De la Sf. Dumitru Calea Victoriei 28
Reîntorcîndu-se din Paris anunţă distinsa clientelă cît şi întregul public că şi-a edeschis atelierul seu de confecţii.

GH. ST. RAŞCANU
AVOCAT
HUŞI

I. PETROVICI
Profesor conferenţiar la Universitate
AVOCAT
consultaţiuni ora 8—12
Strada Impas Asachi 3

1420 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usureadă şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remediĭ.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se lua 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineaţa, unul la dejun, si unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ḑi.

A se cere : LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghiştii şi Farmacist i.*

O maşină de tipar Nr. 12 (Schnellpresse) precum şi o pedală (Tiegeldruck) se vînd cu preţ foarte eftin; maşinele sunt în bună stare. A se adresa la Tip. *H. Goldner* Iaşi.

OPINIA

Ziar conservatór cotidian

Apare la 5 ore seara

Cele din urmă ştiri din lumea intreagă

5 bani exemplarul in toată ţara 5

Anunţuri, inserţii şi reclame cu preţuri moderate

Se caută lucrători

pentru puţuri (fîntâni). A se adresa antreprenorului *Eftimie Radulescu* gara Ungheni-Români.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER încheie asigurări :

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajioase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Rominia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl. Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Constantin M. Stihi

Flautist prim al orchestrei Conservat.

Se oferă a preda lecţii de flaut cu preţ foarte moderat

Doritorii sepot adresa în str. sf. Atanasie 21

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei 2,25 ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile mas vul parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul American. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 3/4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ELE" schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Yănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a VI-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei VI-a va avea loc la 1—27 Noembrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 12 Octombrie cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa VI-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 160 lei	O jumatate loz 80 lei
Un sfert de loz 40 lei	Una optime de loz 20 lei

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT SI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar
9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié, preparat de către PAUL GAGE, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca Purgatif şi ca Depuratif.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale şi classeĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltuelĭ considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcoritorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes egal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrănilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESĂ-DECI ANI a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către PAUL GAGE, est de uă eficacitate incontestabilă contra FRIGURILORI PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILORĬ, COPIILORĬ, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.

Uă broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care sticlă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN IASI : Farmacie FRATII KONYA.

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—**Iaşi.**

Casă fondadă în 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repe

Durata traseului 6—7 zile

Aseminea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

GRILLAGES 1 m. de haut. LE MÈTRE 0f30c.

Raym^d **GARIEL**, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS

RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5 f.

GRILLAGES

GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Cloture de Chasse, le mètre... 0f [illegible]
Châssis de couche, depuis.... 7 »
Paillasson pour abris, le mètre carré... 1 [illegible]
Porte-Graines, pour 20 Places..... 7 [illegible]

PONDOIR DÉPOSÉ

Prix..... 6f50

R. GARIEL

2 ter, quai de la Mégisserie, PARIS

Abreuvoirs pour Poules et Faisans

RATELIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS

En FONTE INOXYDABLE

Prix : 0f50c

Raymond GARIEL

2ter, quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco de l'Album sur Demande

Iaşi.—Tipografia H. Goldner strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice, de la casa Ing. B. Diamant & Comp. Iaşi

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNŢURI

Un rînd în pag. III 50 Bani
» » » » IV 40 »

ZIAR CONSERVATOR COTIDIAN

Redacţia şi Administraţia: Str. Stefan cel Mare, 38. | DIRECTORI: Gh. Ghibănescu şi Lascar Antoniu | Anul IV.—No. 281. Mercuri 31 Octombre 1907

Prea multă grabă

Cîtă dreptate a avut romînul cînd a zis că „graba strică treaba“ o dovedesc împrejurările prin care trecem.

Mă gîndesc la ploaia de legi, cari cad acum cu aşa iuţeală, că nu ştii pe care s'o iei întăi la cercetat şi analizat. Lumea încă nu-şi dă seama de multele articole ale legii tocmelilor agricole, cei chemaţi a le studia şi vota nu şi-au zis cuvîntul şi iată că alte legi vin şi cer să ia locul aceleia în discuţie.

Toate aceste legi au în vedere a rezolvi problema agrară în ţara noastră. Legiuitorul liberal vrea să rădice clasa ţărănească, care trebue să o recunoaştem cu toţii nu stătea de loc bine. El însă nu se mulţumeşte a o rîdica din acea condiţiune rea, punînd-o prin legi pe picior de egalitate cu celelalte clase sociale, ci vrea să facă o săritură trecînd la ţăranin numai ceea ce pînă acum se considera ca un privilegiu al marei proprietăţi şi a inteligenţii, ci încă mai mult de cît atîta.

Astfel prin unele din legi Statul îşi iea misiunea de a face din ţărani oameni virtuoşi, prin altele a'i face învăţaţi şi buni de a dirige iar nu de a fi dirijaţi. Toate legile propuse iau pe faţă apărarea celor întăi contra inteligenţii şi marilor proprietari.

S'ar părea deodată că legile propuse ar avea drept rezultat că Statul pune sub epitropie pe ţărani şi aceasta în interesul lor, cari din punct de vedere al culturei şi moralei sunt minori. Şi poate n'ar fi tocmai aşa mult de criticat cînd la aceasta s'ar mărgini rolul său.

Greşala însă care se face este cînd se crede că imediat ce acele legi, cari duc la moralizarea şi învăţătura ţăranului, vor fi votate, el este major fără vre-o trecere de timp cît de mică. Şi zic aceasta pentru că dacă, prin legea de monopolizare a cîrciumilor, precum şi prin cîteva articole din legea tocmelilor agricole, se tinde a se ajunge la realizarea primei idei, apoi prin alte legi, cum bună oară legea tocmelilor agricole în esenţa ei, legea trusturilor etc., se iea pe sătean ca format gata şi i se conferă drepturi şi privilegii, cari ating aşezămîntul nostru social, cum funcţionează el astăzi.

Şi pentru a invedera cele ce zisei mai înainte, e de ajuns să ne aruncăm o privire asupra dispoziţiilor din proectul de lege pentru tocmelile agricole, privitoare la îmbunătăţirea culturei. Se presupune acolo că ţăranul ştie şi cunoaşte diferite moduri de cultură a pămîntului, dar că singurul defect ce are e că nu vrea să le aplice, cu alte cuvinte e îndărătnic şi de aceea trebue pedepsit. Apoi legile ce ni se promit, că vor urma, vor tinde a face din acest om învăţat un diriguitor în ordinea socială.

Zic că prea în grabă şi în mod forţat, legiuitorul liberal vrea să transforme o stare de lucruri consfinţită pînă acum prin tradiţiuni şi legi. Căci în adevăr este a forţa mersul natural al lucrurilor, cînd introducem prin legi principii şi dispoziţiuni, cari contravin în mod absolut ordinei deja stabilite.

Nimeni negreşit nu va contesta că acea ordine naturală în mersul societăţilor, evoluţiunea, nu a adus şi va aduce prefaceri.

A preciza de pe acum, cum şi în ce fel vor urma acele transformări, şi mai ales a prezice care va fi rezultatul lor final, cred că ar fi prea pretenţios din partea ori cui.

Nu se pot face salturi trecînd din o zi în alta, şi mai ales prin cîteva legi, de la o stare de fapt la alta cu totul contrară.

Fără să alergăm, pentru a ilustra aserţiunea de mai sus, la alte popoare şi neamuri de oameni, va fi de ajuns să ne observăm pe noi. Am realizat o sumă de progrese într'un interval relativ mult mai scurt de cît alte popoare. Aceasta era un titlu de fală pentru noi pînă în primăvara anului trecut.

A fost însă deajuns o mişcare primejdioasă ca cea de atunci, pentru ca să ne convingem că civilizaţia noastră are în ea ceva şubred. Mai mult de cît atît, unii au strigat că am perdut în acea mişcare fructul a multor ani de sacrificii.

Sunt însă de acei cari cred, poate sunt şi convinşi, că în această ordine de lucruri se pot face salturi cît de mari, şi pentru a ni se dovedi aceasta, ni se citează exemplul Japoniei. Dacă sunt convins de o lege a evoluţiei, pe care nu o putem calca nepedepsiţi, nu mai puţin cred că acea evoluţie nu trebue să se facă fatal în acelaşi mod la ori-ce popor. Prefacerile ce acea lege aduce în viaţa unei naţiuni vor fi tot d'auna condiţionate de împrejurări particulare acelei ţări. Japonia are o civilizaţie veche, a avut şi are evoluţia sa, pe care o putem numai asemăna cu fase din evoluţia altor popoare europene. Cine n'a citit de exemplu că Japonia a trecut printr'o stare medio-evolă, în care seigniorii lor erau perfect asemănători cu cei din Europa în veacurile de mijloc?

Şi apoi dacă presupunem chiar că această ţară a făcut un adevărat salt, introducînd la ea o civilizaţie, care nu era rezultatul firesc al dezvoltărei sale istorice, cine ne garantează durabilitatea stărei de astă-zi a lucrurilor de acolo, stare isvorîtă din saltul săvîrşit de dînsa? Nu se poate adică întîmpla şi acolo mişcări, care să facă a se scoate acelaşi strigăt pe care l'am scos noi, în faţa turburărilor de astă primăvară?

Apoi aşa fiind lucrurile se poate oare prezice care va fi rezultatul din urmă sau cel puţin tendinţa în cotro se îndreaptă prefacerile sociale?

N'au fost unii care au zis că însuşi omul se preface şi că omul viitorului va fi fără păr pe cap şi fără dinţi?

Cine însă poate şti adevărul cu privire la această prezicere? Apoi cînd e vorba de transformări sociale cu atît mai puţin putem să ne facem acum idee, de ce vor fi ele la fine.

Tot ca şi cei care au prezis viitorul omului, sunt însă unii care au pretenţiunea de a intrevedea şi viitorul formelor noi sociale. Şi pe temeiul unor asemenea pretenţiuni se susţine că şi la noi viitorul a asigurat proprietatea mică şi micilor proprietari. Aceştia vor trebui să domine.

Şi e uşor de explicat că dacă eşti sigur că aşa o să fie lucrurile, atunci de ce n'ai pune umărul ca să ajungi mai de grabă la o formă, care în definitiv pentru tine e acea adevărată?

Dar timpul profeţilor şi mai ales a celor în reforme sociale prin bagheta magică a legilor, s'a dus.

De aceia zic, mai puţine legi, dar mai multă stăruinţă pentru îmbunătăţirea moravurilor.

Mi se pare că mulţimea de legi, ce se propun, vor ajunge la alt ceva de cît la ceia ce se zice. Se spunea în adevăr că menirea lor ar fi de a aduce o linişte în societate, de a împăca clasele unele cu altele. Din spiritul lor însă tocmai aşa ceva nu reese.

V. I. Radu

Monopolul vînzărei alcoolului

D. Costinescu, în discuţiile iscate la Comisia parlamentară, a declarat că proectul său relativ la monopolizarea vînzărei alcoolului nu vizează cîştiguri pentru stat ci priponirea întinderei alcoolismului în populaţia noastră rurală. Şi noi suntem de părerea d-lui ministru al financelor în ce priveşte fiscul—el nu va creşte cu noul monopol—căci nici în Suedia, de unde ne-a fost importat acest monopol, fiscul nu se bucură de nici un avantaj în urma introducerei lui.

Nu suntem însă de acord cu d. Costinescu în ce priveşte potolirea beţiei la sate cu acest proect—pentru acelaşi reson că în Suedia el n'a dat nici un resultat şi alcoolismul acolo e tot aşa de tenace ca şi mai înainte, dacă nu chiar mai răspîndit.

Origina proectului monopolizărei cîrciumilor e Suedez şi e cunoscut sub numele de sistemul lui Gothembourg. Statul concede unei societăţi—la noi primăriilor—dreptul exclusiv de a vinde alcoolul supunîndu-se la unele exigenţe cari sunt dictate de cerinţele igienei publice.

Societatea — la noi primăriile — reduce numărul debitelor la minimum necesar şi ea nu caută a cîştiga nimic din vinderea alcoolului ci din băuturile igienice şi alimentă; clienţii nu primesc mai mult de 2 păhărele de rachiu şi sunt forţaţi ca să şi mănînce. Orele de deschidere şi închidere a cîrciumelor sunt strict reglementate. Beţivii nu sunt serviţi şi o listă a lor e afişată în fie-care dugheană a satului.

Iată în largi liniamente sistemul Gothemburg care e leit copiat şi de proectul d-lui Costinescu, sugerat fiindu-i de d. Duca.

Resultatele pe care le-a dat acest monopol sunt foarte bine expuse de d. Legrain, medic şef al asilului Ville Evrard, un antialcoolist înverşunat.

„O cîrciumă suedeză, citez una la întîmplare. Sunt două ceasuri după amiazi. Trei-zeci de clienţi sunt la mese. 15 din ei sunt morţi-beţi. Toţi au înfăţişarea caracteristică a stupoarei alcoolice; feţele congestionate, ochiul inert. Un beţiv intră şi cade pe un scaun, furios; cu pumnul isbeşte în masă şi cere de băut. Li se varsă un păhărel şi cîrciumarul aşteaptă lîngă el cu clondirul ca să îi verse un al doilea şi un al treilea şi aşa mai departe. Li se serveşte şi mîncare pe care o ating abia de formă. Nici o dată cîrciumarul n'aşteaptă să i se ceară alcool, nici nu bănueşte că îi s'ar putea cere alt-ceva. Aş avea pentru mult timp dacă aş sta să spun cea ce am văzut în toată libertatea. Şi fie-care privind aruncă o ochiadă vecinului său:

„Asta ne este faimosul sistem. Nu e cu nimic mai bine de cît la noi!“

Toţi congresiştii au văzut aceasta—numai d. Duca n'a văzut, ci a venit cu el în dinţi, ca panaceu naţional şi l'a îndemnat pe d. Costinescu să introducă şi la noi măreţul sistem al lui Gothemburg.

Atunci dacă nici o urcare a fiscului nu va resulta după acest sistem Gothemburg-Duca-Costinescu; nici numărul beţiilor nu va scădea, ne întrebăm la ce se introduce la noi o lege? Ca să se zică că s'a făcut ceva, ca să aibă ce să zică un orator într'o zi pe mormîntul iluştrilor oameni?

„Am introdus monopolul alcoolului! iar beţivii vor sughiţa de jale că un om aşa de mare nu mai este printre ei.“

DEŞERŢII

Niciodată, la o festivitate istorică, nu s'a vorbit mai drept despre eroul sărbătorit, de cît s'a vorbit acum duminecă la statua lui Lascar Catargi.

Ca şi Regele în scrisoarea lui, pe care Suveranul trebue s'o fi scris cu lacrimi de adevărată durere—aşa şi oratorii în cuvîntările lor—nu s'au lăsat transportaţi şi înşelaţi de momentul de entusiasm—ci cu toţii au subliniat că numai o dreaptă judecată a oamenilor şi a lucrurilor; mintea sănătoasă, bunul simţ şi blînd ţă—au făcut din Lascar Catargiu acea măreaţă figură istorică, pe care toată ţara o cinsteşte de-o potrivă.

La desvălirea statuei lui Lascar Catargi s'a zis aşa dar—şi Regele a scris-o—că, spre a fi mare bărbat de stat, nu se cere numai de cît o vastă cultură şi un mare talent oratoric.

Ci că bunul simţ, acea mare calitate pe care străbunii au ştiut, prin mintea lor bine aşezată, s'o traducă în virtute—bunul simţ, a cărui dispariţie d. Carp a regretat'o în discursul pronunţat—el poate înlocui, cu succes, cultura şi darul vorbei.

Dar omul, ca să fie ceva, trebue să aibă ceva. Dacă n'are cultură, nici n'are talente naturale, trebue să fie înzestrat cu acele mari calităţi sufleteşti de cari s'a vorbit în memoria lui Catargi.

Moda cea nouă, moda cea de astă-zi, a împins la umbră ceea ce era calitate la oamenii mari din generaţia lui Lascar Catargi.

Astă-zi, acei cari au din defectele lui Lascar Catargi, fără a avea pic din calităţile lui, sunt mulţi.

Sînt nimicurile, sînt deşerţii, sînt pustiii, cari formează batalioane întregi şi le formează fiind-că aşa ie moda cea nouă ca unul să se rădice fiind-că se trage din strămoş cu nume frumos; altul fiind că are el avere, altul fiind-că o are nevasta sa.

Aceştia toţi la un loc formează batalioane, cari încurcă lumea fiind-că nu ştiu ce vor şi nu pot şti ce vor, cînd ei n'au nici cultură, nici dar oratoric, nici măcar acel dar al şireteniei, care duce, de multe ori, la situaţiuni nemeritate.

Trebue să fie ceva—asta ie sigur. Dar dacă nu te presinţi de cît în puterea acelui ridicol drept al eredităţei, adică că trebue să fii, fiind-că a fost ceva cutare resbunic al tău; sau cînd te înfăţoşezi ca procurator legal al averei soţiei tale—atunci nu eşti de cît un deşert—care încurci lumea pe gratis.

Batalioanele acestea vor dispare, încetul cu încetul. De pe urma lor nu vor rămînea de cît doar colecţiuni de anecdote umoristice.

Căci ţara, ca să se aşeze bine, ca să poată exista—are nevoie sau de oameni cu mari calităţi intelectuale, sau dintre acei de felul lui Lascar Catargi. Cine n'are nici una din aceste 2 feluri de calităţi, poate fi apt să conducă cotilioane sau să strălucească la five o'clockuri.

Să conducă, însă, ţara şi politică—asta nu!

CATE-VA NOTE

Ştiri familiare de la fraţi. „Răvăşelul“, revistă literară ce apare în Cluj, anunţă la rubrica „Hymen“: „Eugenia Papiniu şi Adrian Costin—fidanţaţi. Cornelia Mureşan şi A. Mihalca, absolut logodiţi“.

Există dar două soiuri de... „hymene“: fidanţarea şi logodna absolută. Ni se pare că cea absolută trebue să fie cea adevărată.

*

Proectul monopolizărei cîrciumilor la sate, este o satiră foarte comică pe care d. Costinescu a făurit'o în momente de bună dispoziţie.

In primul rînd d. Costinescu desfiinţează batrîna maximă franceză *quia bu boira*. Căci zice: „ţăranul nu va fi în stare să se îmbete decît odată în viaţa lui: a doua oară „comisia de cîrciumari (învăţătorul, primarul şi cel mai greu impus din consiler“), nu-i va mai servi de cît doar sirop.“

O altă dispoziţie hazlie este acea referitoare la vrîsta consumatorului: „comisia“ nu va vinde rachiu sau vin de cît oamenilor de la 16 ani în sus.

Fetele se pot emancipa, potrivit legei, la 18 ani; iar băeţii nu pot începe să bee de cît la 16 ani.

D. Costinescu, în proiectul său, are şi o parte serioasă: aplicarea monopolului la cantinele fabricelor.

La acele cantine nu se mai pretinde nici vrîstă, nici nu se trece la catastif numele celui care va bea peste măsură.

De ce? Fiind-că d. Costinescu are cantină la fabrica Goetz din Piatra, la fabrica d-sale de ţinte etc.

Cu d-sa însu-şi d. Costinescu n'a putut fi comic.

Are dreptate.

OAMENI ŞI LUCRURI

LAPSUS CALAMI

D-lui I. L. Caragiale

Recitesc din nou scrisoarea d-tale, scumpe maestre, şi reflectez nu fără o adîncă şi egoistă părere de rău: ce prilej rar de-a avea o superbă pagină la rubrica mea zilnică,—dacă aşi reproduce, pur şi simplu, răvaşul în întregime şi ce puţin aşi mai avea de adăogat apoi!

Dar uit'te, scrisoarea are un mare cusur: ne încarcă de laudă şi—apoi—se rosteşte cu oarecare severitate pe seama marelui nostru stăpîn: opinia publică. La care din aceste două părţi să renunţăm? Şi apoi—experienţa ne-a învăţat, maestre, că nu e bine să mai săvârşim a doua oară păcatul de a-ţi ciunti scrisorile, fie chiar dacă am face sacrificiul de a rămânea nelăudaţi... Am făcut odată această nedreptate şi, mărturisim, nu am rămas încîntaţi de rezultat: nu că polemica ne-a strivit ori ne-a găsit dezarmaţi, dar ne-a fost grea şi sinceră remuşcarea că ţi-am produs atâtea neplăceri d-tale, care eşti nu numai un scriitor român de geniu, dar şi cel mai strălucit exemplu al scrupulozităţii în materie de artă, exemplul scriitorului care nici odată nu s'a scoborât în... piaţă pentru a-şi vedea producţiunile *taxate* prin intermediul organelor luminătoare ale opiniei publice. Şi apoi îţi datorim nu numai dragoste, dar şi recunoştinţă: urmăreşti cu atenţiune, ba—judecînd după binevoitoarea d-tale scrisoare—cu... prea multă şi de sigur nemeritată atenţiune, neînsemnatele noastre producţiuni cari n'au altă menire decît a trăi de azi pe mîni; care nu trebuie să aibă altă menire, după cum lungimea lor nu trebuie să întrecă o anumită măsură....

Ai binevoit a-mi atrage luarea aminte că am făcut o confuziune într'un articol apărut acum trei săptămîni: o carte a lui Taine am atribuit-o lui Anatole France. Nu era nevoie să apelezi la onestitatea mea, căci sunt gata a mărturisi greşala pe care am aflat-o—nu prin mine însu-mi, căci nu recitesc decât extrem de rar articolele tipărite—dar prin cea mai... legitimă cetitoare, care-mi spuse, seara, nu fără oarecare hezitare, ca să-mi cruţe o supărare mare:

— N'ai recitit articolul?

— Nu, dar ce-i?

— Nici corectura?... N'ai băgat de seamă că e France, în loc de Taine...

Greşala o descoperise cu atît mai lesne, cu cît cartea spiritualului Hyppolyte Taine se află pe măsuţa mea de lucru şi în ore de oboseală şi iritaţii mă recream recetind paradoxele atît de cuminţi, sfaturile lui Thomas Graindorge către nepotul său Durand. Dar n'ai crede, maestre, că prin gura lui Graindorge vorbeşte adesăori bunul simţ întrupat în înţeleptul „Monsieur Bergeret“ al lui Anatole France? Nu vreau să zic însă că aceşti eroi literari seamănă atît de mult, în cît am avut dreptul de a-i confunda, din grabă, şi că d ta n'ai avut toată dreptatea a te mirà cum de n'am reparat greşala „mărturisind'o cu francheţă şi scuzînd-o cu graţie“.

Dar explicaţia, de natură gazetărească şi psihologică în acelaş timp, ne-ar duce prea departe — rubrica e şi aşa prea plină astăzi—şi m'ar sili să fac digresiuni şi reflexiuni—le voiu face în altă zi — asupra acelei faimoase „opinii publice“ căreia eram *dator* să-i arăt greşala şi să-i cer scuze...

Pentru astăzi, scumpe maestre, primeşte mulţumiri şi încredinţarea înaltei consideraţiuni a tuturor de la ziar pe care binevoşti a ne onora cu numele de „confraţi“.

Rodion

„La 628 — E 8“

Cu titlul acesta cabalistic Octave Mirbeau publică ultima sa lucrare. Aceste semne sunt cifrele numărului de la automobilul său, cu care a făcut o escursie în vara aceasta în Franţa, Belgia, Olanda şi Germania. E cum s'ar zice un jurnal de drum. „O fi într'adevăr un jurnal de drum, se întreabă Mirbeau, sau sunt mai mult nişte visuri, reverii, amintiri, impresiuni, povestiri cari n'au de multe ori nici o legătură în ţările vizitate?“ Şi cu toate astea e o carte cum rar se scrie azi o carte, cum ştiu puţini scriitori de rasă cum e Mirbeau s'o facă. Găseşti în ea sute şi mii de lucruri şi despre *chauferii* de automobile şi despre Van Gogh şi Rembrandt şi portretul satiric a lui Leopold al II-a şi caracteristica împăratului Wilhelm al II-a pe care îl numeşte *surempreurs* şi de casa lui Balzac în Colonia. Dar toate aceste sunt aşa de bine legate una de alta, ca într'o panoramă sunt toate aşa de frumos orînduite, iar în mijlocul lor apare Mirbeau cu talentul lui robust. Eşti nevoit să te gândeşti la *Reise-bilder* ale lui Heine cu o deosebire că tot ce era ironie şi scepticism în Neamţul romantic, e realism şi satiră anarhistă în Franţuzul din şcoala lui Zola. 'Mi pare că nici odată Mirbeau n'a scris o lucrare în care până şi stilul să îl acomodeze subiectului—e o viaţă specială şi o lumină fumurie şi dulce care te învăluieşte ca şi cum ai trece în repezeala unui *auto* prin lumile pe care le a descris.

Perla volumului e fără îndoială capitolul relativ la Balzac. In Colonia, Mirbeau şi-a procurat scrisorile adresate de aceste, străinei: „L'Etrangère“ şi sub impresia lecturei lor, Mirbeau se lasă tîrît în spovedanii despre autorul „Comediei omeneşti“. Judecat după dragostea pe care o manifestă atâta vreme d-nei de Hauska, frumoasa rusoaică, un fel de gloriolă de romantic învăluieşte existenţa sa. Mirbeau voeşte să menţie această aureolă creată în jurul lui. Nu s'a cunoscut de cît omul, scriitorul fecund, care spre a îşi plăti datoriile scria neîncetat, pe cînd sufletul lui, delicat şi pururea înamorat n'a fost cunoscut. Ani de a rândul el iubeşte o femee şi atunci când ea devine a lui moartea îi seceră, luându-i şi această supremă bucurie.

Tot cinismul vieţei lui Balzac la Paris pe el nu îl interesează; el trece asupra lui şi se opreşte asupra acelei părţi mai curate şi mai suave din el. Balzac n'a fost un tip simpatic, dar nu îl putem măsura pe el cu o vulgară antropometrie, ca pe un criminal. Tot a fost în el superior, durerea lui, ca şi iubirea lui, bunătatea ca şi răutatea lui. El toate le descoperia şi rînd pe rînd a fost ce au fost eroii romanelor sale. Aci un Bianchon, Bandenesse, Louis Lambert; el a fost şi Rubempré ca şi Vautrin...“

Dar ceea ce mai ales e nou în descrierea lui Mirbeau despre Balzac e moar-

tea marelui romancier, povestită de Gigoux lui Mirbeau, dar cu condiţie să fie publicat după moartea lui. Gigoux a murit!

Balzac în ziua de 18 August 1850 intrase în luptă cu moartea „Dimineaţa, povesteşte Gigoux, intră medicul Nacquart în odaia scriitorului şi stă mai bine de o oră. Balzac tremură sub plapomă. Dar între două accese are putere să ‘ntrebe: „Spune'mi adevărul, cum îmi este mie? Nacquart tace o clipă şi apoi răspunde: „Ai o inimă foarte puternică.. pot prin urmare să îţi spun tot adevărul...Eşti perdut! Balzac a făcut o uşoară grimasă, cu degetele strînge plapoma şi exclamă încet: Ah! Şi o clipă mai tîrziu: „Cînd am să mor?“ Medicul se uită lung în ochii lui şi îi spune: „Probabil că nu vei putea trece noaptea asta? Nacquart îl întrebă în urmă dacă se simte mai liniştit, dacă voeşte ceva, dacă are vr'o destăinuire de făcut. Balzac dă încet din cap: Nu, n'am nimic, şi nu voesc nimic! Nacquart îl mai întreabă: Poate voeşti să vezi pe cine-va? „Pe nimeni“. In tot timpul acesta Balzac nu vorbeşte nimic de soţia lui. S'ar părea, că ea nici nu există pentru el...“

Femeea lui era însă în casă cu Gigoux amantul ei, care venea în fie care dimineaţă la ea.

„Mi-a fost aşa de greu, spune d-na Balzac lui Gigoux, mă doare să îl văd. Cum Gigoux o îndeamnă să intre în odaia lui, ea răspunde:

„Nici nu mă observă, nici nu vra să mă vadă! Doamne! Ce teribil e?“ Totuşi Gigoux o îndeamnă de a intra, dar ea refusă şi rămîne toată ziua departe de el. Spre seară servitoarea întră şi spune că Balzac a intrat în agonie. Dar ea nici atunci nu intră în odaia lui. La opt şi jum servitoarea vine într'un ţipet la odaia în caresera Gigoux şi d-na Balzac şi bate în uşă, „Madame, Madame, veniţi, veniţi, domnul moare! Gigoux era culcat cu d-na Balzac. „Ne-am aşezat, zise Gigoux, în pat şi cu gîtul întins, cu gura căscată n'am zis o vorbă. Ea a avut un gest de a eşi din pat. Eu am reţinut'o: Aşteaptă o clipă. Nu mai era nimeni în dosul uşei, servitoarea se depărtase. S'auziră paşii ei, o uşă se deschise şi se închise. Ea (d-na Balzac) pleca capul şi tot părul îi acoperi obrajii ca un val; după o clipă zise: E o prostie, mare prostie. Ar fi trebuit să îi răspund. Ce o să creadă servitoarea? Nu; e o mare prostie. Dar ea nu se mişca. Zece minute în urmă servitoarea anunţă moartea lui Balzac. Femeea lui isbucni atunci în injurături la adresa lui Gigoux, la adresa lui Balzac, pe care n'ar fi trebuit să'l ia de barbat în potriva sa, în potriva datoriei sale. Dimineaţa totuşi ea intră în odaia lui.

— Ştiai detaliul acesta, întrebă Gigoux pe Mirbeau la sfîrşitul povestei sale? Pe semne nu!

Aşa se termină şi acest capitol referitor la Balzac care pune în lumină şi mai vie pe frumoasa M-me de Hauska şi pe nenorocitul autor al *Comediei umane*.

Oare moartea asta n'are şi ea ceva din tragicul atîtor scene pe care le-a redat cu atîta măestrie acest doctor în sociologie cum iubea să se numească?

E o pagină scrisă de el însuşi, cum toată viaţa lui au fost pagini din romanele sale.

Dr. I. Duscian

O pasere bătută de furtuni

II

Unii critici suspecţi de fanatismul raţionalist, atrag atenţiunea filosofilor de sentiment asupra acestei nenorocite pe care o consideră ca un monstru social demn pentru cabinetele de teratologie.

Aceasta e o tiranie socială, pentru că acuzaţia este în contradicţie cu principiile de dreptate în faţa cărora ea nu poate avea drept scuză nici măcar calitatea sexului sub punctul de vedere al psihopatiei, cu atît mai puţin însă a nevropatiei.

O filosofie care nu mai poate fi o gîndire în bine, încetează de a mai exista, pentru că ori-ce filosofie devine falşă cînd conştiinţa nu o poate accepta.

Trebue să admitem că un mare număr de cauze sau mai bine zis un concurs de circumstanţe au angajat în această cale pe sarmana femee, care cauze sunt de toate ordinele: unele pur clinice, altele mai mult sau mai puţin sociale.

Sunt cuvinte greu de mărturisit dar uşor de înţeles pentru ce nu întru în desvoltarea teoriei cunoştinţelor.

Cînd vrei să acuzi, pretextele nu lipsesc, dar cînd faci o analiză rece, decisă şi calculată, atunci devii amicul mizeriilor sociale şi înclini inima ta către durerile acelei lumi unde viaţa e o boală pe care somnul o linişteşte şi căreia bătrineţa îi vindecă gusturile.

Noi nu putem opune acestei evoluţiuni defavorabile de cît igiena terapeutică, care are valoarea oarecăror noţiuni de regenerare, oare-care corective ce intervin a împedeca resultatele turburărilor.

De un timp încoace se observă un fel de degenerare a speciei aşa în cât cel din urmă se apropie mai mult de instinct decât de idealul comun.

Adevărul aici se impune nu prin o demonstraţie logică uniform prealabil pentru toate spiritele, el caută să convingă prin o fineţă de spirit, pentru că sunt diferite chipuri de a înţelege, poate că unora să placă, atunci cei divizaţi prin sentiment devin uniţi prin raţiune.

*

Urmând firul legilor gândirei în studiul acestor fenomene mintale, ne găsim în faţa unor cazuri cari reclamă o profundă cugetare de analiză.

Să intrăm aşa dar în desvoltarea preocupărei momentului.

A te scoborî din elită în societatea comună fără atribuţiuni de origină, a-ţi condamna ambiţia aşa în cât amorul propriu să aibă ruşine de el însuşi cînd înţelege naivitatea lui, a lipsi copii de mîngîerea ta maternă, a-ţi expune mîndria la aventuri înjosind raţiunea şi demnitatea, ce sunt toate acestea de cît un defect complect de pasiuni şi o perfectă goliciune a sufletului?

Astfel înţelege ea teoria plăcerilor, astfel priveşte ea peste hotare în spaţiu în loc de a privi în timp.

Această voluptoasă de natură toscană, al cărei suflet se exaltează odată cu senzurile, nu respiră de cît aerul idealului său, ea se desfătează ziua pentru a asigura nopţi delicioase, se desfătează noaptea pentru a asigura zile briliante, şi dacă nu are nici darul spiritului nici frumuseţea corpului, are însă o imensă dorinţă de viaţă, la al cărei vis răspund toate pasiunile.

La ce decepţiuni crude şi la ce ingratitudini se expune!

Ea care aparţine vechei seigneorii unde de atâtea generaţii familiile se silesc ca prin cultura spiritului să formese excelente candidate de tronuri, să se vadă cu aşa feliu de temperament în cît mişcările reflexe să ţie locul sufletului! Aceasta te face să'ţi aduci aminte de cuvintele lui Pascal:

„Qui veut faire l'ange fait la bête“.

Contra impulsiunilor unor astfel de instincte, cu o privire atît de scurtă şi psihologie atît de saracă, ce poate face educaţia, mai ales cînd un sînge încarcat cu esenţe fine, amare, şi luxurioase, predispune descendenţii la degenerare, ce reprezintă un compus eterogen de calităţi şi de dispoziţiuni, în care se verifică adesea alternanţa în continuitatea trăsăturilor ce caracterizează rasa, contra cărora nu'i decît un singur mijloc de a lupta, cum nu'i decît unul de a face copii, şi acel mijloc după cum am spus, e igiena terapeutică ajutată de pedagogia practică. (Va urma)

Litere-Ştiinţe-Arte

Mîine Joi 1 Noembrie, se va juca pentru întâia dată la teatrul naţional frumoasa piesă „Fromont Risler“ una din capod-operile teatrului francez.

*

In sfîrşit Sarah Bernhard a răspuns la însăşi la întrebarea mult discutată asupra originei sale. In memoriile sale apărute acum de curînd—primul volum, de 600 de pagini, încheindu-se cu întâiul turneu în America—celebra artistă răspunde cu următoarele detalii interesante. Pe la jumătatea secolului trecut, in timpul împărăţiei renăscute şi înfloritoare, trăiau la Paris două surori Bernhardt, amîndouă de o frumuseţe răpitoare şi cărora le aduceau omagii fruntaşii elitei pariziane. Erau olandeze de confesiune mozaică; una din ele a fost mama Sarhei Bernhardt. Memoriile vorbesc şi despre tatăl artistei fără însă a-l pomeni, ceea ce ar denota că el n'a fost tocmai... bărbatul frumoasei olandeze, adecă barbatul ligitim. Pare să fi fost un mare industriaş, catolic şi de aceea Sarah, evreică prin mamă, a căpătat o educaţie strict catolică.

*

In lumea medicală se vorbeşte mult despre un nou tratament al anginei difterice: „pyocianaza format prin culturi cu „Bacillus pyocyaneus“ şi care are însuşirea de a omorî microbul difteritei.

Tratamentul însă nu exclude excelentul ser antidifteric, ci se întrebuinţează simultan cu injecţiunile acestui serum.

Informaţii

In lumea politică a produs mirare faptul că d. C. I. Stoicescu, care, cînd s'a reîntors luna trecută din străinătate, anunţase că va porni o luptă de exterminare contra actualului guvern şi în special contra generoşilor, s'a cufundat de o dată în cea mai mare tacere.

Explicaţia constă în faptul că fostul ministru al justiţiei a reuşit să realizeze la creditul rural, în ipotecă asupra moşiei sale Negreşti din judeţul Vaslui, suma de 870.000 lei, sumă colosală pe care creditul n'ar fi acordat'o nici-odată dacă moşia ipotecată ar fi aparţinut altuia.

Honeste vivere!

Pe ziua de 1 Noembrie se vor elibera din batalionul 4 vînători din localitate cei 16 studenţi bacalauriaţi ce şi-au făcut stagiul.

—

Consistoriul spiritual al Mitropoliei Moldovei va fi convocat în cursul săptămânei viitoare, când se va ocupa cu judecarea a 3 procese clericale.

—

Din Galaţi ni se telefonează că d. Tache Ionescu a sosit astă-zi acolo şi că se va reîntoarce la Bucureşti Joi dimineaţă.

—

Tribunalul de Dorohoiu a respins cererea Zemstovului din Kişinău de a fi pus în posesia moşiilor Ghireni, Panaitoaia şi Corjinţi, rămase pe urma lui V. Calmuţki.

—

Se dă ca probabilă numirea d-lui colonel Basarabescu, din cavalerie, ca adjutant al A. S. R. Prinţului Ferdinand, în locul defunctului colonel Exarcu.

—

Casa şcoalelor a trimes tuturor facultăţilor Universităţei noastre cîte 100 exemp. din cartea dlui R. Rossetti: „Pămîntul, sătenii şi stăpînii“ pentru a fi distribuită studenţilor săraci dar meritoşi.

—

Astă-noapte un incendiu s'a declarat la locuinţa d-lui Seni, din strada Păcurari No. 76.

Focul a luat naştere de la spălătorie şi a distrus un părete şi podelele.

Sosind pompierii din secţia Toma Cozma, focul a fost localizat.

——

D. Petrescu, administrator financiar al judeţului, a fost eri în inspecţie la Podul-Iloaiei şi Belceşti.

D-sa a destituit pe perceptorul fiscal Bottez din Belceşti, care s'ar fi făcut vinovat de abuz.

—

De la Camera de Comerţ.—După cum am anunţat eri după amiazi la orele 3, s'a ţinut în saloanele Camerei de Comerţ, adunarea generală a membrilor Camerei de Comerţ, sub preşidenţia d-lui Gh. D. Şerban, la care au asistat şi membrii Camerilor similare din Peatra, Roman şi Vaslui.

S'au discutat mai multe chestiuni între care:

Chestiunea congresului Camerilor de Comerţ ce urma să se ţină anul acesta şi care s'a hotărât să se ţină la anul viitor în Constanţa.

—D. preşedinte Gh. D. Şerban a ţinut să aibă părerea camerilor Peatra, Roman şi Vaslui dacă la acest congres Camera de comerţ, din Iaşi să se prezinte numai cu chestiunea comerţului ambulant, sau să se mai ocupe şi cu alte chestiuni.

Reprezentanţii acelor Camere au fost de acord că nu mai e nevoie de altă chestie şi Camera să se prezinte cu chestiunea anunţată.

S'a discutat apoi asupra legei de încurajarea industrei naţionale.

D. Jellea a făcut propunere în sensul ca să se facă intervenţii la ministerul domeniilor ca să se suprime primele de încurajare acordate fabricelor de zahar, precum şi alte avantaje de care aceste fabrice se bucură în dauna consumatorilor.

Propunerea d-lui Jelea a fost admisă.

D. Gh. D. Şerban face propunerea să se intervină ca legea de încurajare să cuprindă şi micile industrii naţionale, nu numai pe cele mari.

Şi această propunere se aprobă şi se discută apoi chestia raportului general al Camerei de Comerţ pe anul 1907 şi se hotăreşte ca reprezentanţii Camerilor din Roman, Vaslui şi Peatra să trimeată raporatele lor pentru a se alcătui raportul general al Camerei circ. Iaşi.

—

D. general de brigadă N. Pavlov a continuat astăzi cu inspectarea reg. 13 Ştefan cel Mare.

Tot astăzi a inspectat ofiţerii acelui reg. iar după amiază a asistat la exerciţiile de tragere la tir.

—

Joi seara la orele 8 consiliul de higienă al oraşului se va întruni sub preşedenţia d-lui Dr. C. Buicliu.

Se vor face mai multe propuneri pentru îndreptarea stărei sanitare a oraşului.

—

D. Gh. Kornbach, prefectul judeţului, a plecat aseară în interes de serviciu, în capitală.

—

Conferenţele lunare ale învăţătorilor şi institutorilor se vor reîncepe de la 1 Noembrie a. c.

Se ştie că aceste conferenţe fusese suspendate astă-primăvară cu ocazia răscoalelor.

E probabil că tot de la acea dată se vor redeschide şi cercurile culturale.

—

Mîine seară, Mercuri, membrii societăţei ştiinţifico-literară „Arhiva“ vor ţinea obişnuita şedinţă săptămînală, în localul cercului didactic, din str. Lăpuşneanu.

—

In asta-seară, la Teatrul Naţional, se va representa, pentru a doua oară, *Sub epolet*, dramă în 3 acte:

—

Ni se comunică un caz de exces poliţienesc asupra căruia atragem atenţia d-lui director al prefecturei poliţiei Iaşi: un croitor domiciliat în strada Seulescu, d. Mendel Grossman, nevoind să elibereze paltonul unui client pînă ce acesta nu-i va achita un rest de bani ce-i se cuvenea, croitorul a fost dus la secţia I-a unde, pe lîngă că a fost silit să elibereze paltonul, a mai fost reţinut timp de o zi şi grav bătut de un sub-comisar.

Cazul, aşa cum ni s'a relatat, este prea grav şi sperăm că ancheta se va face spre a se stabili adevărul.

—

Inaintările ce se vor face pe ziua de 15 Noembrie în armată vor cuprinde şi garnizoana locală.

D. general Tătărăscu, comandantul corpului 4 de armată va lua parte în acest scop la întrunirea inspectorilor generali ai armatei ce se ţine în ziua de 11 Noembrie la ministerul de resboiu.

Comitetul inspectorilor generali se compune din A. S R. Principele Ferdinand şi d-nii general Averescu ministru de resboi, Hartel secretar general al ministerului, cei 4 comandanţi ai corpurilor de armată, general Crăiniceanu, şeful marelui stat major, Boteanu inspectorul geniului, Mavrocordat şeful casei regale, general dr. Demostene, inspectorul serviciului sanitar militar, general Minei inspectorul intendenţii, Coandă inspectorul artileriei, şi contra amiralul Koslinschi comandantul marinei militare.

—

DIVERSE

— Un început de incendiu s'a declarat aseară la hotelul Naţional, din piaţa Unirea.

Focul a distrus un părete şi a fost stins de locatari.

— Revizoratul şcolar al judeţului a intervenit la prefectura de judeţ ca să arendeze pămîntul şcolar din Iacobeni, com. Şipote, învăţătorului din acea comună pentru a face o grădină model.

— Un incendiu a distrus astă-noapte casele femeei Catinca Călugăru din cotuna Chişcărenii-vechi comuna Şipote; focul a mai distrus şi nişte hambare cu porumb.

Pagubele se urcă la 800 lei. Din cercetările făcute, s'a constatat că focul a fost pus de fostul ei concubin V. Budeanu, care a şi fost arestat.

— Dl. Ion Gh. Botez, diplomat al şcoalei superioare de Agricultură din Bucureşti, a fost numit profesor de ştiinţele agricole la Şcoala de Agricultură din Roman.

—Persoane sosite din partea de vest a Moldovei spun că munţii sunt de cîte-va zile acoperiţi cu un strat gros de zăpadă.

Proiectele agrare ale d-lui P. P. Carp

Intrunirea comitetului executiv central.—In ce constau proiectele?—Explicaţiunile şefului partidului.—Dis ursurile d-lor: Ion Lahovari, Take Ionescu, I. Grădişteanu, Al. Marghiloman şi N. Filipescu.—Dorinţele comitetului.

Convocarea comitetului executiv al partidului conservator, s'a făcut pentru oara 5 p. m., eri Luni. Din 48 membri au fost prezenţi 45, între cari toţi foştii miniştri în guvernul Cantacuzino, d-nii Maiorescu, Filipescu, C. C. Arion şi alţii.

*

D. P. Carp declară că a pregătit 6 proecte de lege, cu redacţiunea lor pe articole, prin care să vie în ajutorul ţărănimei opresate în parte de proprietari, şi de administraţie mai mult şi foarte mult de relele aşezăminte sociale şi economice.

Aceste proecte sunt:

1) **Tocmelile agricole**, care conţine: suprimarea ruşfeturilor, a muncei în dijmă la tarlă, lăsînd însă facultatea de a se face această muncă, dar fără a se acorda proprietarului şi arendaşului avantajul intervenţiei statului, adică sancţiunea specială din legea tocmelilor agricole.

Suprimarea plăţii muncii prin anticipaţie.

D. Carp afirmă că, din cauză că proprietarii erau nevoiţi să facă avansuri în bani şi să rişte o parte din bani la muncitorii neglijenţi şi leneşi sau împedecaţi de forţa majoră, ca să compenseze aceste perderi, plătesc munca cu 15—20 la sută mai ettin; sistemul d-sale este ca acest avans să-l facă băncile săteşti ajutate de stat, iar contractele de tocmeli să servească la aceste bănci ca un fel de *Warante* pe baza cărora banca să avanseze pînă la 50 la sută.

După ce munca va fi făcută, proprietarii vor plăti mai întâiu datoria la bancă şi restul muncitorilor.

2) **Legea pentru fânaţele artificiale.** D. Carp susţine că proectul cu izlazurile forţate ale guvernului e o *expropiere tartufienă* şi în acelaşi timp e o concepţie absurdă, căci cere 150 Ha; vor trebui să fie împărţite în 4—5 porţiuni după satele de pe moşie, fie care din ele încă în 2: izlaz pentru oi şi izlaz pentru vite şi 50—60 vite cornute din sat nu se pot hrăni pe atîta teren. După d-sa singurul remediu e împingerea proprietarilor şi ţăranilor pentru cultura de furaj artificial prin *prime* proprietarilor scutindu-i de impozitul fonciar cu suma calculată pe de 3 ori suprafaţa afectată la cultura aceasta.

3) **Legea administrativă.** Abuzul cel mai grav după d. Carp, stă în impilarea ţăranului de primar, notar, şef de garnizoană, cârciumar, învăţător, preut, pentru că asupra abuzurilor acestora nu se poate exercita nici un control fiind factori electorali.

In organizarea propusă de d-sa ţara se împarte în 6 diregătorii: Botoşani, Iaşi, Brăila, Bucureşti, Craiova, Constanţa.

Diregătorul e inamovibil şi are rang de ministru, se scoate numai prin condamnarea Curţii de Casaţie.

Diregătorul va avea un consiliu din 6 delegaţi de fie-care judeţ, cîte 2 de colegiu, va fi asistat în administraţie de un delegat al ministerului de domenii, instrucţie şi lucr. publice.

Nici o numire de funcţionari în circumscripţia sa nu se face fără avizul dregătorilor. Preuţii şi învăţătorii vor fi revocaţi şi numiţi de diregător.

Administraţia comunală rurală rămîne la competenţa esclusivă a diregătorului. Se păstrează prefecţii actuali, cari vor fi inamovibili şi judiciabili de o comisie specială prezidată de diregător şi compusă cu membri de la Curtea de Casaţie şi Curtea de Apel din circumscripţie.

4). **Legea indivizibilităţei proprietăţei rurale.** D-l Carp se declară partizan al *inalienabilităţei* proprietăţei rurale şi deci pentru modificarea constituţiei în cazul cînd s'ar dovedi că opreşte aceasta. D-sa susţine că economiceşte pulverizarea proprietăţei a dat rezultate foarte rele şi de aceia prin proectul său declară indivizibilă proprietatea mai mică de 15 Ha, şi care in succesiune se va da primului născut, fără obligare de despăgubire băneasca celorlaţi copii.

5) **Legea instituirei notarilor.** Toate actele de notariat ale ţăranilor se vor face gratuit de către notarii ce se institue prin această lege.

6) **Monopolul crăşmelor.** O singură crîşmă în sat, dată la licitaţie in folosul comunei, statul încasîndu-şi licenţa.

*

D. Carp spune că e obligat să aducă la cunoştinţa comitetului executiv aceste proecte pe care mai tîrziu le va discuta în toate detaliile cu membrii partidului conservator membri ai parlamentului.

După ce a terminat d. Carp, a luat cuvîntul d. I. Lahovari, care expune în o nouă formă părerile din proectele d-lui Carp. Unii din membrii prezenţi prin întreruperi se rîdică contra unora din aceste păreri. D-l Lahovari declară că admite în principiu proectul tocmelilor agricole dar e contra suprimării ruşfeturilor, contra suprimărei *dijmei pe muncă*; admite organizarea notarilor şi a monopolului crîşmelor; combate proectul organizărei administrative şi se ridică cu mare energie contra majoratului. Asupra acestui punct face o lungă analiză psihologică a sufletului ţaranului şi afirmă că majoratul va aduce din nou tulburări sociale.

D-sa se plînge că n'a cunoscut de cît alaltaeri aceste proecte şi roagă să nu fie publicate în numele partidului, înainte de a se fi discutat pe larg în comitetul executiv.

D. *Ionel Grădişteanu* declară că-şi face toate rezervele asupra proectelor d-lui Carp şi cere să nu se publice, la care părere se raliază mare parte din ceiprezenţi.

D. *Take Ionescu* declară că d-sa n'a cunoscut proecteln de cît eri, cînd i-au fost lăsate în manuscris de d. Carp. D-sa îşi face toate rezervele asupra acestor proecte, pe care leva discuta cînd d. Carp va convoca pe membrii din parlament. Ca impresie însă arată că sînt insuficiente, pe unele, iar pentru altele ca majoratul şi organizarea administrativă nu le admite nici principiul.

După d-sa utilitatea legei tocmelilor agricole e foarte mică faţă cu schimbarea mentalităţei care s'a făcut în cele 2 clase sociale după mişcarea de la Martie.

Cheia reformelor ar sta în o bancă agrară care să ajute pe ţărani să devie proprietari, pămînturilor bancă aşa organizată că împreună cu suprimarea inalienabilităţei ţărăneşti să facă selecţiunea pe baza vredniciei muncitorilor.

D-sa declară că consideră proectele d-lui Carp ca personal ale sale cu care nu se poate solidariza de cît în urma acordului ce va veni pe baza discuţiunilor ulterioare.

D. *Alex. Marghiloman* crede că trebue făcută o alegere între legi, căci sunt unele asupra cărora s'au căzut de acord: tocmelile agricole şi furajul arficial, cum şi monopolul cîrciumilor. Divergenţele de detaliu nu strică acordul. Cît despre celelalte legi să se amîe pînă după o ulterioară constătuire şi cît de degrabă.

D. *Nicu Filipescu* de asemnea arată că e de o utilitate ca pentru moment să se publice cele 2—3 legi, ce s'au căzut de acord şi restul să se ajurneze.

Intrunirea s'a sfîrşit la oarele 7 şi jumătate p. m. rămînînd ca să se comunice d-lui Carp care eşise de la întrunire cu ceva mai înainte, dorinţele majorităţei ce lor prezenţi.

Ultime informaţii

Am anunţat că d. C. B. Pennescu ţine cu ori-ce preţ ca pe ziua de 1 Noembrie, cînd se va face numirea unui ajutor de registrator la epitropia sf. Spiridon, să facă şi o mişcare printre funcţionarii epitropiei.

După cît ştim, d. Pennescu vrea să retrogradeze pe doi din actualii funcţionari, în locul cărora să plaseze pe doi protejaţi ai săi, iar pe cei dintăi să'i pue în locurile altora cari vor fi lasaţi pe din afară.

In numărul de mîine vom publica numirile.

Sesiunea ordinară a consiliului general al judeţului, a fost prelungită pînă la 10 Noembrie a. c.

Eri după cum am spus I. P. S. S. Mitropolitul Parthenie Clinceni al Moldovei şi Sucevei, însoţit de dl. Dragomir Dimitrescu, Economul St. Ionescu directorul Mitropoliei, Econom C. Stamati protoereul judeţului, a sosit în inspecţie la Podu-Iloaie.

Inaltul Prelat a plecat din Iaşi cu trăsura şi la barieră a fost întâmpinat de 20 flăcăi călări, în costum naţional, iar la biserică a fost intâmpinat de toţi fruntaşii comunei şi de autorităţile comunale afară de primar care a strălucit prin absenţa sa. S'a oficiat un Te-Deum după săvârşirea căreia I. P. S. S. Mitropolitul a ţinut o cuvântare moralizatoare, sfătuind pe cei de faţă să combată viţiurile ca: beţia, lenea furtişagul şi minciuna.

De la biserică, Inaltul Prelat s'a dus de a vizitat şcoala şi cantina şcolară din localitate, unde a rămas foarte mulţumit de modul cum e condusă aducând laude d-nei Aglaie Popazu învăţătoarea şi diriginta cantinei.

In urmă I. P. S. Sa a luat dejunul la d. N. Vasiliu, proprietar din localitate. La ora 1 Inaltul Prelat împreună cu suita sa, a plecat să inspecteze parochiile Dumeşti, Hoişeşti şi Păuşeşti. Primarul comunei Păuşeşti d. Cassian, i-a făcut o frumoasă primire. Şi la aceste parohii Inaltul Prelat a ţinut frumoase cuvântări ţăranilor, dându-le sfat să vie regulat la biserică, căci contrar va da ordin preoţilor ca celor ce nu vor veni să asculte sft. liturghie, să nu le boteze, să nu-i cunune, să nu le oficieze înmormîntări şi să nu le citească molifte.

La orele 4 p. m. I. P. S. S. s'a reîntors la Podul-Iloaiei, unde a rămas până azi dimineaţă, cînd a plecat să inspecteze parochiile: Sârca, Lungani, Cristeşti, Albeşti şi Tg.-Frumos.

Comisia de judecată a învăţătorilor şi învăţătoarelor va cerceta mîine, Mercuri, procesul doamnei Alexandrescu, învăţătoare în Adjud, acuzată de fapte imorale.

Astăzi pe la orele 12 comerciantul Iţic Grünfeld, de loc din Răducăneni pe când trecea pe str. Ştefan cel Mare, prin dreptul cărciumei lui Iţicovici, a căzut jos şi transportat la spitalul israelit a încetat din viaţă.

Asupra lui s'a găsit o sumă de bani, căci el venise în localitate să facă mai multe cumpărături.

Judiciare.—La ambele secţiuni ale Curţei de Apel se lucrează la întocmirea unei statistici asupra proceselor de furturi, delicte etc. ce s'au judecat la curtea noastră în anii 1901 şi 1902.

Statistica a fost cerută de ministrul justiţiei.

*

La secţia II a tribunalului urma să se judece astăzi trei procese referitoare la deraiarea tramvaiului în anul 1905.

Procesele sînt intentate de erezii defuncţilor Goldman, Furtună şi Panuş, cari şi-au găsit moartea cu prilejul acelei deraieri.

Nepresintîndu-se martorii citaţi de societatea electrică, ei au fost amendaţi şi procesele s'au amînat pentru 15 Noemvrie.

D. Locot. Ernest Ciurea, adjutantul d-lui general Tătăressu, terminîndu-şi termenul de doi ani de dataşare, îşi va relua focul pe ziua de 15 Noembrie, în regimentul IV roşiori.

„Frankfurter Zeitung" descrie cu mult haz cursa pe care „Adevărul" a intins'o d-lui I. Nădejde. Ziarul german spune că lecţia ce s'a dat lui Nădejde a fost bine meritată, dar ie indoelnic dacă ea i va servi la ceva.

Renegaţii, spune ziarul citat, au, în de obştie, pielea groasă.

Ministerul Cultelor a avizat revizoratul şcolar ca să aducă la cunoştinţa celor în drept că manualele pentru instrucţiile militare în şcoli, sunt obligatorii ca şi celelalte manuale didactice.

Un mare eveniment artistic se anunţă pentru zilele de 19 şi 20 Noembrie a. c.

In seara acelor zile, marea companie de operete franceză va da 2 reprezentaţii la Teatrul Naţional, cu concursul d-rei Henriette Delormes, de la teatrul Municipal şi al d-lor: Radoux, prim tenor, de la teatrul liric, Tournis, prim bariton, Désiré, prim comic, Devilliers, Dubreuil, bas şi al d-relor: Nisor, Delza, London, Roudin etc.

Luni 19 Noembrie se va da: *La fille de M-me Angot*, iar Marţi 20 Noembrie: *Le Grand Mongol*.

Biletele sunt de vînzare la Agenţia teatrală „Thalia" (Maximovici).

La Bivolari se anchetează astă-zi de către inspectorul comunal următorul caz: ţăranii de pe moşia Bivolari au cerut arendaşilor să li se cedeze o porţiune de teren pentru cimitir. La obiecţia justă a arendaşilor că ei nu pot ceda fără învoirea proprietarului, sătenii au răspuns că vor lua terenul cu de-a sila şi de se va opune proprietarul au să facă uz de arme.

In legătură cu această ameninţare neguţitorul Rotkopf, stabilit în Bivolari, a anunţat jandarmeria că în ultima lună ţăranii au cumpărat toate revolverele ce se aflau în prăvălia lui Rotkopf.

Universitare. — Senatul Universitar a fost convocat pentru mâine sară, spre a se pronunţa asupra mai multor chestiuni, între care şi asupra ridicărei pedepsei aplicate studentului Al. Bădăreu, în urma incidentului avut cu d. profesor St. G. Longinescu.

— D-nii I. Th. Burada şi M. B. Cantacuzin vor începe cursurile de drept Roman şi drept civil Joi, 1 Noembrie.

— D. profesor Ioan Peretz va începe cursul său de Istoria dreptului român, Luni 5 Noembrie orele 10—12 a. m. şi'l va continua în toate Lunile şi Mercurile la aceeaşi oră şi Marţi la orele 4—6 p. m.

— Concursul pentru ocuparea burselor la ştiinţi va începe la 1 Noembrie.

— D. M. B. Cantacuzino a început azi examenele de drept civil.

— Secretariatul facultăţei de litere anunţă că d-lor studenţi, care nu se vor prezenta la examene în zilele indicate nu li se va mai admite o altă zi de a trece examenele în sesiunea aceasta sub nici un pretext.

— Azi încetează înscrierile la facultatea de litere pentru anul I-iu.

— Azi Marţi 30 Octombrie d. profesor Xenofon Ghiorghiu a început cursurile de Limba şi literatura latină şi-l va continua pentru anul preparator Marţia de la 2—3 teme latine şi 3—4 explicări din Tit-Liviu cartea XXIV şi pentru anii de specializare, Joia de la 2—4 explicări din Bucolele lui Virgiliu Egloga I şi Vineri 2—3 Istoria literaturei latine şi 3—4 teme.

— D. A. D. Xenopol şi-a început cursurile.

— D. I. Petrovici va începe examenele cu anul preparator cursul de Psihologie Vineri 2 Noembrie orele 5 p. m. şi Logica Marţi 6 Noembrie ora 10 dim.

— Joi 1 Noembrie încep cursurile d-lui Philippide.

— D. Dr. Stoenescu Dunăre începe azi la ora 4 jum cursul său de Calcul diferenţial pentru studenţii din secţia fisico-chimică şi Matematici.

— D. P. Bujor, decanul facultăţei de ştiinţi, cere tuturor studenţilor de la acea facultate şi în special bursierilor să urmeze regulat cursurile şi lucrările practice, de oare-ce mai mulţi profesori îi s'au plins că un foarte restrâns număr de studenţivin la cursuri.

— D. profesor Dragomir Hurmuzescu a ţinut aseară de la 4 jum,—5 jum. cursul său de Căldură şi Electricitate, iar Luni la orele 2 p. m. va începe şi experienţele la Chimia minerală.

— D. profesor Simionescu a început azi Marţi la orele 8—9 jum. cursurile de Geologie generală pentru studenţii anului II, Joi orele 8—9 jum. va începe cursurile anilor speciali iar Mercuria de la 2 jum.—3 jum. va ţine conferinţele de Paleontologie pentru studenţii, anului II şi lucrările practice Mercuri după prînz.

Seratele cinematografice Pathé Frères Paris de la Teatrul Circ Sidoli au fost întrerupte pentru scurt timp din cauză de boală a electricianului Bottez. In aceste cîteva zile de relache se vor isprăvi şi restul reparaţiilor care erau absolut necesare vastei sale Sidoli.

Vizitatorii vor recunoaşte la primul moment văditele ameliorări pentru care s'au luat toate măsurile ca întreaga amenajare a sălei să nu lase absolut nimic de dorit.

Un afiş apecial va anunţa redeschiderea şi cu prima serată va fi şi programa seratei absolut nouă.

Se ştie că d. procuror general dăduse astă-vară o ordonanţă foarte severă în contra samsarilor de procese.

Eri a fost surprins la secţia II-a a tribunalului numitul H. Şapira, de fel din Tg.-Frumos, pe când cerceta nişte dosare. El a fost dus imediat la parchet şi arestat din ordinul procurorului general.

Primul procuror făcând astă-zi percheziţie la domiciliul lui Şapira a găsit acolo peste 100 de procuri, precum şi o carte postală cu adresa „H. Şapira avocat—Iaşi". Intre procuri se află şi una a unui proprietar din judeţul Iaşi.

Afacerea a fost repartizată la cabinetul 2 al d-lui judecător Gr. Kessim, care a lansat astă-zi mandat de arestare contra lui Şapira.

Comitetul executiv central al partidului conservator a ţinut eri seara o importantă şedinţă, asupra căreia publicăm o amănunţita dare de seamă în pagina II a numărului de astăzi.

ULTIMA ORA

Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 29 Octombrie

Comisiunea parlamentară

Bucureşti.—In şedinţa de astăzi a comisiunei parlamentare, d. *Al. Constantinescu*-Bacău, luînd cuvîntul s'a declarat contra dispoziţiei din proect prin care se prevede că primarul să poată pedepsi pe beţivi, căci se vor comite multe abuzuri.

D-sa cere ca să se adaoge cel puţin în proect că cei pedepsiţi să aibă drept de apel la judecătoriile de ocol.

D. *Nacu* a făcut observaţia că şi în ceea ce priveşte oraşele, penalităţile contra beţivilor sunt exagerate, căci şi aci ca şi la ţară se vor comite multe abuzuri.

D-sa a cerut să se prevadă ca pentru amenzile şi pedepsile contra beţivilor să decidă justiţia printr'o şedinţă sumară.

D. *Toma Stelian*, ministrul justiţiei, luînd cuvîntul a răspuns observaţiilor făcute atît de d. Al. Constantinescu, cît şi de d. Nacu, spunînd că în legea pentru organizarea judecătoriilor de ocol, d-sa va prevedea judecătorilor atribuţia de a aplica pedepsele prevăzute în proectul de lege pentru monopolul cîrciumelor. In ceia-ce priveşte oraşele, pentru o mai bună siguranţă că nu se vor face abuzuri în ceia-ce priveşte aplicarea pedepselor, ministrul justiţiei, a adăogat că va infiinţa „micul parchet".

D. *Emil Costinescu*, ministrul finanţelor, declară că se simte foarte mulţumit şi n'are nimic contra, dacă justiţia poate regula chestia aplicărei pedepselor.

D. *D. Sturdza* a adus din nou invinuire avocaţilor, care influenţează asupra magistraţilor şi deci şi în acest caz s'ar face abuzuri.

D. *Nacu* susţine şi d-sa cele spuse de d. Sturdza şi zice că a recunoscut astă-zi că în afară de magistraţii de la inalta Curte de Casaţie, toţi ceilalţi magistraţi se lasă influenţaţi de avocaţi.

S'a luat decisia ca amenzile beţivilor să le dea comisiunile de control al cîrciumelor.

Şedinţa continuă.

Pădure în flăcări

Bucureşti.—O telegramă sosită la ministerul de interne face cunoscut că pădurea Dobrogeni, de lîngă Tîrgovişte, se află în flăcări.

Focul se întinde cu o furie nebună şi s'au trimes ajutoare din Tîrgovişte.

S'a orîndult o anchetă.

Casa Rurală

Bucureşti—In şedinţa de astă-zi a Comisiei parlamentare, d. Ant. Carp, ministrul domeniilor, a afirmat că casa rurală va începe să funcţioneze de la Ianuarie 1908 cînd se va pune în aplicare şi noua lege a tocmelelor agricole.

Lucrările comisiei parlamentare

Bucureşti.— După toate probabilităţile comisiunea parlamentară va lucra pînă la 10 Noembrie a. c.

Camerile se vor deschide la 15 c.

Intîlnire între împăraţi

Windsor.— La gara din Windsor perechea imperială a Germaniei a fost primită de Regele Angliei în uniforma unui regiment prusian.

Regele a sărutat mîna împărătesei. Impărăteasa l'a sărutat pe obraz. După aicea împăratul şi împărăteasa împreună cu Regele şi regina s'au dus în trăsură la castel.

Revoluţionari

Wladivostok.— Agenţia Westnic zice că cu prilejul unei percheziţii care s'a făcut într'o uzină din portul de războiu s'au găsit arme şi muniţiuni precum şi bombe aparţinînd unei organizaţii militare secrete care îşi are sediul în Wladivostok.

Tradare

Toulon. — Se asigură că printre hîrtiile găsite la domiciliul lui Ullmo se află şi o piesă prin care se stabileşte că Ullmo ar fi oferit Germaniei documente ce ar fi posedat. Această piesă s'ar găsi acum la Paris în mîinele judecătorului de instrucţie.

Incident

Sofia. — Postul de la fruntarie de lîngă Dubniţa comunică că eri un nou incident s'a produs la fruntarie. Posturile turceşti şi bulgare au schimbat focuri de puşcă.

Amănuntele acestui incident nu se cunosc încă.

Chestia compromisului

Buda-Pesta.—Partidul independent s'a ocupat de proectul de compromis cu Austria şi a adoptat proectul cu mare majoritate după ce a decis ca ori ce membru al partidului care va vota contra acestui proect va trebui să părăsească partidul.

Inchiderea unei facultăţi

Paris. — In urma recentelor incidente d. Briand a decis să închidă facultatea de medicină până la 21 Decembrie.

Prinţ bolnav

Venezia.—Prinţul Arnulf al Bavariei venind din Asia a căzut bolnav de influenţă.

Un comunicat

Cettinge.—Intr'un comunicat public se declară că guvernul are cunoştinţă că planurile executărei crimei puteau avea pentru Muntenegru consecinţe funeste.

Executarea acestui plan ar fi mişcat adînc pe Muntenegru.

Duma a treia

Petersburg.—A treia Dumă va fi deschisă în palatul tanidelor. Nu e vorba însă de o recepţiune a deputaţilor în palatul de earnă.

Discuţie

Sofia.—Sobrania a început discuţia proectului de adresă în răspuns la discursul tronului. Proectul de adresă declară că în ceia ce priveşte Macedonia opera de reforme nu a dat pînă acum un rezultat care se poată asigura interesele materiale şi culturale ale populaţiei macedonene.

Aceasta a înfluenţat populaţia din principat şi a întărit spiritele. Deputaţii speră că guvernul va lucra pentru o mai repede executare a reformelor. Guvernul poate compta în această privinţă pe întregul sprijin al poporului bulgar. D. Zanoff şeful democraţiei radicale ataca în violenţă guvernul, căruia îi reproşează violarea constituţiei şi a legilor. Cînd Zanoff a zis că politica guvernului a provocat în Ianuarie trecut o democraţie contra Prinţului Ferdinand, cîţi-va deputaţi guvernamentali au înlăturat cu forţa pe orator de la tribună.

Un mare sgomot s'a produs, în urma căreia şedinţă a fost suspendată.

Impăratul Germaniei in Anglia

Portsmuth.— Iachtul Hohenzolern a sosit aci după amiază. Impăratul şi Impărăteasa Germaniei au fost întimpinaţi de autorităţile civile şi militare şi aclamaţi de mulţime.

Suveranii au plecat apoi la Windsor, unde au sosit la orele 5 seara. La Windsor împăratul a conferit Principesei de Galles şi Ducesei de Argill, ordinul «Sfântului Ludovic», iar ducelui de Welington şi ducelui de Argyll, ordinul „Vulturului negru", ambasadorului Wolff Meternich i-a conferit marea cruce a ordinului Vulturului negru.

Reacţiunea rusă

Petersburg.— La clubul monarhist a avut loc eri adunarea generală pentru a discuta atitudinea majorităţei Dumei. Adunarea a decis în principiu să se coalizeze cu dreapta şi octombriştii şi să aleagă ca preşedinte al Dumei pe un monarchist, poate pe contele Bobrinski şi să excludă pe cadeţi de la preşedinţie şi să nu se facă nici un fel de compromis cu dînşii.

La Magazinul
Fraţii POLLINGHER
AU SOSIT
Renumiţii Şoşoni şi Galoşi
Adevăraţi Ruseşti
Marca „COLUMB"
cu noua invenţiune contra lunecării

A. Kirilovici
AVOCAT
S'a mutat Strada Golia 35

Un tînăr comptabil rutinat, cu practică îndelungată, perfect bilanţier, prima referenţe, caută post fie chiar de administrator, voiajor sau Platz-Agent, eventual şi ocupaţiuni cu ora. A se adresa la ad-ţia acestui ziar.

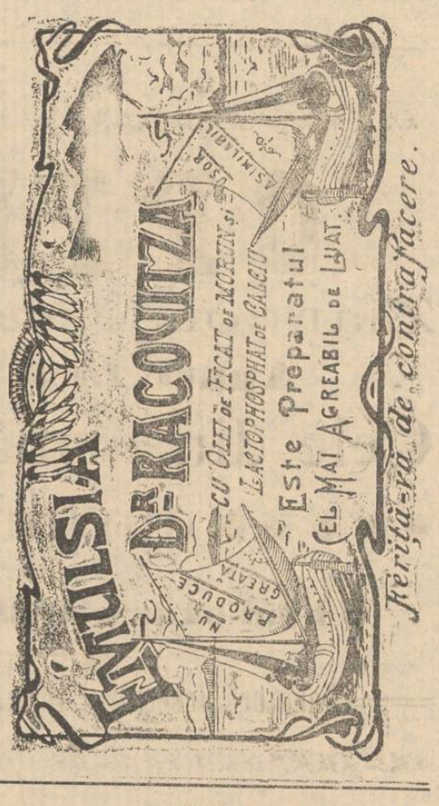

E. HEROVANU
AVOCAT
De la 8—11 dim. str. Tăutu 1.
De la 4—6 seara, la Prima Societate de Economie, str. Palat 1.

PUBLICAŢIE

Cercul Militar Iaşi face cunoscut amatorilor că în ziua de 31 Octombrie a. c. se va ţinea licitaţie, în localul Cercului, strada Carol No. 44, pentru darea în antrepriză a popotei ofiţerilor.

Condiţiunile de angajare şi garanţia ce trebue depusă se pot vedea în fie-care zi la cancelaria Cercului Militar între orele 3—6 p. m.

Comitetul

S'a perdut

Un căţeluş mic negru, pieptul lăbuţele şi la ochi pete galbene, părul scurt, urechile şi codiţa tăiete, răspunde la numele de *Gypsy*. Aducătorul va primi 20 lei.—

A se adresa la d-na Luca 25 str. Romînă.

O odaie mobilată de închiriet în strada Albă No. 27 chiar de acum.

M. Con. Drăcşăneanu
AVOCAT
S'a mutat strada de jos 13—15.

Prof. Dr. Bălăcescu
CHIRURG
Dă consultaţii pentru boale chirurgicale şi boale de femei.
Luni, Marţi şi Mercuri
de la ora 10—12 a, m. la
HOTEL TRAJAN

1420 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usureadă şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remediĭ.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă sa se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ḑi.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghistii şi Farmacistii.*

O maşină de tipar Nr. 12 (Schnellpresse) precum şi o pedală (Tiegeldruck) se vind cu preţ foarte eftin; maşinele sunt în bună stare. A se adresa la Tip. *H. Goldner*, Iaşi.

OPINIA

Ziar conservatór cotidian

Apare *la 5 ore seara*

Cele din urmă ştiri din lumea intreagă

5 bani exemplarul in toată ţara 5

Anunţuri, inserţii şi reclame cu preţuri moderate

Se caută lucrători

pentru puţuri (fîntâni). A se adresa antreprenorului *Eftimie Radulescu* gara Ungheni-Români.

„ANKER"

Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rentă

în VIENA, fondată in anul 1858

Concensionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1954 19 Decembrie 1869

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1906

peste 180 milionane lei

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

— LEI 5,998,500 —

Societatea ANKER încheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital minimal garantat şi participare la cîştig.
b) Contra-asigurări.
c) De zestre cu scutire de plată a premiilor după decesul contractantului.
d) Caz de deces şi mixte cu dividende în modurile cele mai avantajioase precum şi

Diferite alte asigurări atingătoare de branşa vieţei

Representanţa generală pentru Romînia

BUCUREŞTI

Agent principal pentru Iaşi: *Dl Iosef Popper*, Strada Lăpuşneanu No. 10.

Constantin M. Stihi

Flautist prim al orchestrei Conservat.

Se oferă a preda lecţii de flaut cu preţ foarte moderat

Doritorii sepot adresa în str. sf. Atanasie 21

NORBERT OSTERSETZER.—IAŞI

Fabrica „FORTUNA"

FONDATA IN 1887

100 Cai putere **150 lucrători**

SPECIALITATE:

Ori-ce lemnării, tăiete şi geluite după ori-ce dimensiune pentru Domnii Antreprenori, ca grinzi, tocuri de uşi cercevele de ferestre, etc. pe preţuri cele mai eftene.

Scânduri pentru duşamele, geluite pe 4 feţe, cu uluc şi langhete, 0,25 bani pr. metru patrat.

Lucru cu ora pe maşinele de geluit, ciubucit, tăiat, bortelit, etc., cu Lei **1.25** ora.

Serviciul prompt şi conştiincios

Fabricaţiune de mobile încovoiete, mobile mas vul parchete, biurouri, roţi de transmisiune după sistemul American. Felurite articole pentru toate industriile.

Norbert Ostersetzer

Fabrica FORTUNA.—Iaşi

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IASI

Ilie J. Mendelsohn

Iaşi strada Sft. Lazăr 34

USINA CU MOTOR ELECTRIC

Atelier special pentru fabricaţiunea de Geamuri mate museline, gravate şi pictate

Oglinzi salin 3/4 albe şi cristal

IN ORI CE FORMA ŞI DIMENSIUNE, BIZOTATE ŞI NEBIZOTATE

OGLINZI VENEŢIENE

Se primesc ori ce reparaţiuni atingătoare de această branşă.

„ELE" schiţe şi nuvele de Doctor A. Steuerman. Un volum de 150 pagini Preţul 1 leu. Editura Tipografiei H. Goldner Iaşi, strada Primăriei No. 17, unde se pot adresa comenzile.

Agenţia teatrală „THALIA"

TH. P. MAXIMOVICI—IASI

Yănzarea biletelor a

Loteriei Statului

Pentru clasa a VI-a

Invitatie cu noroc

Bazat pe încrederea şi ne preţuitul concurs dat mie de întreaga societate Ieşană, de a cumpara bilete pentru prma tragere a loteriei Statului din colectura mea, şi unde recunosc că nu am fost în stare a satisface toate ceririle, pe viitor pentru a nu mai da loc la asemenea nemulţumire, prin aceasta am onoare a vă informa că pentru a doua loteriei am un număr suficient de bilete.

Tragerea clasei VI-a va avea loc la 1—27 Noembrie 1907. Biletele le voi pune în vânzare la 12 Octombrie cu preţurile originale mai jos notate.

In speranţă că veţi fi mulţumit ca totdeauna de serviciile mele, vă rog să binevoiţi a vă procura din vreme tot dela mine pentru clasa VI-a la a doua tragere a Loteriei Statului Român.

Dorindu-vă ca norocul să vă favorizeze prin mine, vă salut cu osebită stimă şi cu onoare.

Th. Maximovici

Un los intreg 160 lei	O jumatate loz 80 lei
Un sfert de loz 40 lei	Una optime de loz 20 lei

La administraţie se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IASI

Fondată în 1856. — Premiată de 6 ori

— Casa de incredere —

EXECUTA ORI CE LUCRARI TIPOGRAFICE ARTISTIC, PROMPT ŞI CU PREŢURI MODERATE

VERITABILUL ELIXIR A Dr GUILLIÉ

TONIC ANTI-VISICOSŬ SI ANTI-BILIOSŬ

Preparatŭ de către **Paul GAGE**, Farmacist, singurul Proprietar

9, Rue de Grenelle-Saint-Germain, PARIS

Elixirul de Guillié, preparat de către PAUL GAGE, este unul din medicamentele cele mai eficace, cele mai utile, cele mai economice ca Purgatif şi ca Depuratif.

Elŭ este mai cu seamă utilŭ *medicilorĭ de ţară, familiielorĭ depărtate de ajutorile medicale şi classeĭ lucrătore*, căreia el economiseste cheltuelĭ considerabile de medicamente.

Actiunea ELIXIRULUI DE GUILLIÉ *est tot d'auna bine-făcătora.*

Ca Purgatif *el este tonic in acelaşŭ timp ca si răcorĭtorŭ. Elu ajută si corrige tote secretiunele si dă forţă organelori.*

Elŭ pote fi administrăt cu un succes égal copiilari celorĭ maĭ frageţi si bătrănilorĭ celorĭ mai extremĭ, fără téma de or ce fel de accident.

Uă experienţa de mai mult de SESĂ-DECI ANI a demonstrat que Elixirul de Guillié preparat de către PAUL GAGE, est de uă eficacitate incontestabilă contra FRIGURILORĬ PALUDEANE, HOLEREĬ, DYSSENTRIEĬ, AFECTIUNELORĬ. DE PODAGRĂ, si RHUMATISMALE in BOLELE FEMEILORĬ, COPIILORĬ, STOMACULUĬ, FICATULUĬ si in tote BOLELE CONGESTIVE.

Uă broşura, care este un veritabil tractat de medicină usuală, este insotita la fie care sticlă de veritabil Elixir Guillié

DEPOSITU IN JASĬ: Farmacie FRATII KONYA.

S. HAIFLER

Iaşi,—*strada Stefan-cel-Mare*—Iaşi.

Casă fondadă în 1880

Vinde bilete de vapor pentru America cu preţul de 250 lei traseu Iaşi—New-York.

Vapoare din cele mai solide şi mai repe

Durata traseului 6—7 zile

Aseminea primesc spre expediare la America bagage şi mărfuri cu preţuri ieftene

GRILLAGES 1 m. de haut. LE MÈTRE Of30c.

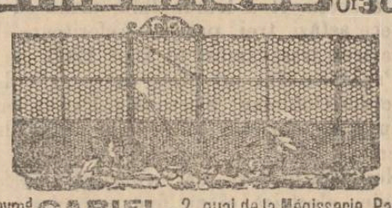

Raymd GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS

RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5f

GRILLAGES

GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Cloture de Chasse, le mètre... 0f 75

Châssis de couche, depuis.... 7 »

Paillasson pour abris, le mètre carré... 1 80

Porte-fou et [illegible] pour 2 à 3 Places..... 7 »

PONDOIR

DÉPOSÉ

Prix..... 6fr 50

R. GARIEL

2ter, quai de la Mégisserie, PARIS

Abreuvoirs pour Poules et Faisans

RATELIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

PORTE-POTS

En FONTE INOXYDABLE

Prix: 0f50c.

Raymond GARIEL

2ter, quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco de l'Album sur demande

Iaşi.— Tipografia H. Goldner strada Primăriei No. 17.— Instalaţie cu motore electrice, de la casa Ing. B. Diamant & Comp. Iaşi